Predici din Duminica a II-a a Sfântului şi marelui Post (a Sfântului Grigorie Palama)

Sfântul ierarh Grigorie Palama, arhiepiscopul Tesalonicului, teolog al dumnezeieştii şi neînseratei lumini şi lucrător al rugăciunii de toată vremea (14 noiembrie şi în a doua Duminică din Sfântul şi marele Post):

https://www.academia.edu/98995541/Sf%C3%A2ntul_ierarh_Grigorie_Palama_arhiepiscopul_Tesalonicului_teolog_al_dumnezeie%C5%9Ftii_%C5%9Fi_ne%C3%AEnseratei_lumini_%C5%9Fi_lucr%C4%83tor_al_rug%C4%83ciunii_de_toat%C4%83_vremea_14_noiembrie_%C5%9Fi_%C3%AEn_a_doua_Duminic%C4%83_din_Sf%C3%A2ntul_%C5%9Fi_marele_Post_

https://archive.org/details/sf.-grigorie-palama

***

Materiale despre Triod:

https://independent.academia.edu/emystea/Triod

https://archive.org/details/@steaemy?query=Triod

***

Vindecarea slăbănogului din Capernaum este relatată de primii trei evanghelişti, astfel: ***Matei 9,1-8; Marcu 2,1-12; Luca 5,17-25.*** Datorită importanţei ei, această minune este propovăduită de Biserica Ortodoxă în două duminici din cursul unui an bisericesc şi anume în:

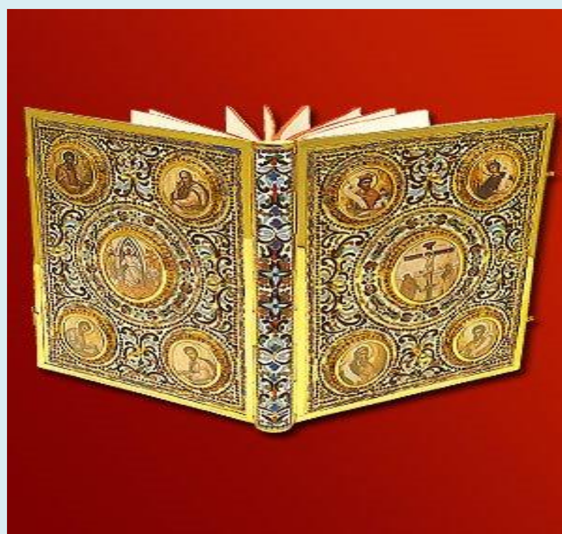
- Duminica a VI-a după Pogorârea Sfântului Duh (Matei 9,1-8);
- Dumninica a II-a din Sfântul şi marele Post (Marcu 2,1-12).

Index

Evanghelia şi Apostolul zilei

Evanghelia

Ev. Marcu 2, 1-12

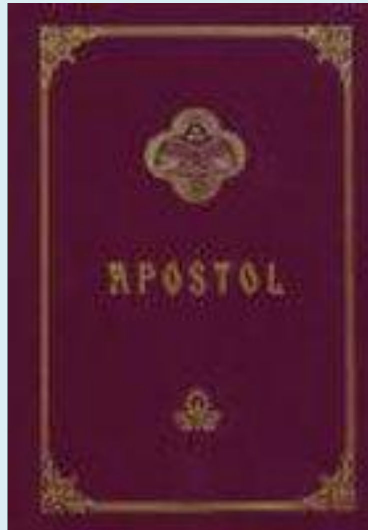
1. Şi intrând iarăşi în Capernaum, după câteva zile s-a auzit că este în casă.
2. Şi îndată s-au adunat mulţi, încât nu mai era loc, nici înaintea uşii, şi le grăia lor cuvântul.
3. Şi au venit la El, aducând un slăbănog, pe care-l purtau patru inşi.
4. Şi neputând ei, din pricina mulţimii, să se apropie de El, au desfăcut acoperişul casei unde era Iisus şi, prin spărtură, au lăsat în jos patul în care zăcea slăbănogul.

5. Şi văzând Iisus credinţa lor, i-a zis slăbănogului: Fiule, iertate îţi sunt păcatele tale!
6. Şi erau acolo unii dintre cărturari, care şedeau şi cugetau în inimile lor:
7. Pentru ce vorbeşte Acesta astfel? El huleşte. Cine poate să ierte păcatele, fără numai unul Dumnezeu?
8. Şi îndată cunoscând Iisus, cu duhul Lui, că aşa cugetau ei în sine, le-a zis lor: De ce cugetaţi acestea în inimile voastre?
9. Ce este mai uşor a zice slăbănogului: Iertate îţi sunt păcatele, sau a zice: Scoală-te, ia-ţi patul tău şi umblă?
10. Dar, ca să ştiţi că putere are Fiul Omului a ierta păcatele pe pământ, a zis slăbănogului:
11. Zic ţie: Scoală-te, ia-ţi patul tău şi mergi la casa ta.
12. Şi s-a sculat îndată şi, luându-şi patul, a ieşit înaintea tuturor, încât erau toţi uimiţi şi slăveau pe Dumnezeu, zicând: Asemenea lucruri n-am văzut niciodată.

Ev. Ioan 10, 9-16

9. Eu sunt uşa: de va intra cineva prin Mine, se va mântui; şi va intra şi va ieşi şi păşune va afla.
10. Furul nu vine decât ca să fure şi să junghie şi să piardă. Eu am venit ca viaţă să aibă şi din belşug să aibă.
11. Eu sunt păstorul cel bun. Păstorul cel bun îşi pune sufletul pentru oile sale.
12. Iar cel plătit şi cel care nu este păstor, şi ale cărui oi nu sunt ale lui, vede lupul venind şi lasă oile şi fuge; şi lupul le răpeşte şi le risipeşte.
13. Dar cel plătit fuge, pentru că este plătit şi nu are grijă de oi.
14. Eu sunt păstorul cel bun şi cunosc pe ale Mele şi ale Mele Mă cunosc pe Mine.
15. Precum Mă cunoaşte Tatăl şi Eu cunosc pe Tatăl. Şi sufletul Îmi pun pentru oi.
16. Am şi alte oi, care sunt din staulul acesta. Şi pe acelea trebuie să le aduc, şi vor auzi glasul Meu şi va fi o turmă şi un păstor.

Apostol

Epistola către Evrei a Sfântului apostol Pavel

Evrei 1, 10-14 şi 2, 1-3

10. Şi: "Întru început Tu, Doamne, pământul l-ai întemeiat şi cerurile sunt lucrul mâinilor Tale;
11. Ele vor pieri, dar Tu rămâi, şi toate ca o haină se vor învechi;
12. Şi ca pe un veşmânt le vei strânge şi ca o haină vor fi schimbate. Dar Tu acelaşi eşti şi anii Tăi nu se vor sfârşi".
13. Şi căruia dintre îngeri a zis Dumnezeu vreodată: "Şezi de-a dreapta Mea până când voi pune pe vrăjmaşii Tăi aşternut picioarelor Tale"?
14. Îngerii oare nu sunt toţi duhuri slujitoare, trimise ca să slujească, pentru cei ce vor fi moştenitorii mântuirii?
1. Pentru aceea se cuvine ca noi să luăm aminte cu atât mai mult la cele auzite, ca nu cumva să ne pierdem.
2. Căci, dacă s-a adeverit cuvântul grăit prin îngeri şi orice călcare de poruncă şi orice neascultare şi-a primit dreapta răsplătire,
3. Cum vom scăpa noi, dacă vom fi nepăsători la asfel de mântuire care, luând obârşie din propovăduirea Domnului, ne-a fost adeverită de cei ce au ascultat-o.

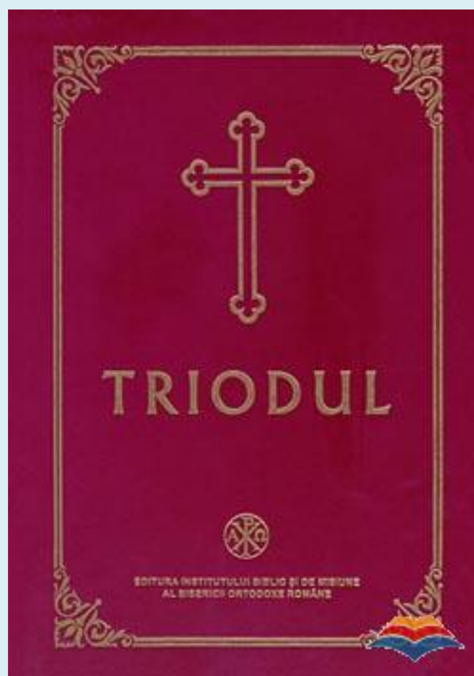
Evrei 7, 26-28; 8, 1-2

26. Un astfel de Arhiereu se cuvenea să avem: sfânt, fără de răutate, fără de pată, osebit de cei păcătoşi, şi fiind mai presus decât cerurile.
27. El nu are nevoie să aducă zilnic jertfe, ca arhiereii: întâi pentru păcatele lor, apoi pentru ale poporului, căci El a făcut aceasta o dată pentru tot-deauna, aducându-Se jertfă pe Sine însuşi.

28. Căci Legea pune ca arhierei oameni care au slăbiciune, pe când cuvântul jurământului, venit în urma Legii, pune pe Fiul, desăvârşit în veacul veacului.

1. Lucru de căpetenie din cele spuse este că avem astfel de Arhiereu care a şezut de-a dreapta tronului slavei în ceruri,
2. Slujitor Altarului şi Cortului celui adevărat, pe care l-a înfipt Dumnezeu şi nu omul.

Duminica a doua a sfântului şi marelui post în care se cântă rânduiala celui intre Sfinţi, părintele nostru Grigorie Palama, arhiepiscopul Tesalonicului, făcătorul de minuni, aşezată de prea sfinţitul Filotei (Triod)

La Vecernie, Sâmbăta seara

La Doamne strigat-am..., punem **Stihirile** pe 10, cântând: trei Stihiri ale învierii, trei ale lui Anatolie şi aceste patru ale Sfântului. Glasul al 2-lea:

Podobie: Cu ce cununi de laude...

Cu ce cântări de laude vom lăuda pe ierarhul? Trâmbiţa teologiei, gura cea insuflată de focul darului, cinstitul locaş al Duhului, stâlpul Bisericii cel ne-mişcat, bucuria cea mare a lumii, râul înţelepciunii, sfeşnicul luminii, steaua cea luminoasă, care luminează lumea.

Cu ce flori de laude, vom încununa pe ierarhul? Pe apărătorul creştinătăţii şi împotrivitorul păgânătăţii, pe folositorul cel călduros al credinţei, pe marele îndreptător şi învăţător; vioara cea bine tocmită a Duhului, limba cea strălucitoare ca aurul, izvorul care izvorăşte ape de vindecări credincioşilor; pe marele şi minunatul Grigorie.

Cu ce buze noi, pământenii, vom lăuda pe ierarhul? Pe învăţătorul Bisericii, pe vestitorul dumnezeieștii lumini, pe tăinuitorul cel ceresc al Treimii. Podoaba cea mare a monahilor; pe cel ce a strălucit cu fapta şi cu gândirea la cele de sus;

lauda Tesalonicului, carele are în ceruri pe cel dintru aceeaşi cetate, pe izvorâtorul de mir, dumnezeiescul şi prea minunatul Dimitrie.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, *glasul al 8-lea*

Cuvioase de trei ori fericite, prea sfinte părinte, păstorule cel bun şi discipol al lui Hristos, mai marele păstorilor, cel ce ţi-ai pus sufletul pentru oi; însuţi şi acum Grigorie de Dumnezeu purtătorule, părintele nostru, cu rugăciunile tale, cere să se dăruiască nouă mare milă.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. (a Născătoarei de Dumnezeu) , *cea dintâi a glasului.*

La Litie

Stihira hramului

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. (a Născătoarei de Dumnezeu)

La Stihoavnă

Stihirile învierii, după Alfa-Vita:

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, *glasul al 8-lea*

Limba cea deşteaptă spre învăţătură, răsunând în urechile inimilor, ridică sufletele celor leneşi şi prin cuvintele tale cele grăitoare de Dumnezeu scară se află, suind pe cei de pe pământ la Dumnezeu. Pentru aceasta, Grigorie, minunea Tesaliei, nu înceta rugându-te lui Hristos, să lumineze, cu dumnezeiasca lumină, pe cei ce te cinstesc pe tine.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Fecioară ce nu ştii de mire, care ai zămislit negrăit pe Dumnezeu cu trup, Maica Dumnezeului celui Prea Înalt, primeşte rugăciunile robilor tăi, ceea ce eşti cu totul fără prihană, care dăruiești tuturor curăţire de greşale; primind acum rugăciunile noastre, roagă-te să ne mântuim noi toţi.

Acum slobozeşte pe robul Tău, Stăpâne, după cuvântul Tău, în pace, că văzură ochii mei mântuirea Ta, pe care ai gătit-o înaintea feţei tuturor popoarelor; lumină spre descoperirea neamurilor şi slava poporului Tău Israel.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este Împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Troparul: Născătoare de Dumnezeu, Fecioară, bucură-te! Ceea ce ești plină de har, Marie, Domnul este cu tine. Binecuvântată ești tu între femei și binecuvântat este rodul pântecelui tău, că ai născut pre Mântuitorul sufletelor noastre. *(de trei ori)*

Şi cealaltă urmare a Privegherii.

Iar unde nu este Priveghere, zicem Troparul învierii. Slavă..., a sfântului, glasul al 8-lea: Luminătorule al dreptei credinţe..., Şi acum..., a Născătoarei: Cela ce pentru noi Te-ai născut...,

La Utrenie

După cei șase Psalmi, la, Dumnezeu este Domnul..., troparul învierii, (de două ori)

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, *al sfântului, glasul al 8-lea*

Luminătorule al dreptei credinţe, întărirea Bisericii şi învăţătorule, podoaba monahilor, apărătorule cel nebiruit al teologilor; făcătorule de minuni Grigorie, lauda Tesalonicului, propovăduitorule al darului, roagă-te pururea să se mântuiască sufletele noastre.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Cela ce pentru noi Te-ai născut din Fecioară şi răstignire ai răbdat, Bunule, care cu moartea pe moarte ai prădat şi învierea ai arătat ca un Dumnezeu, nu trece cu vederea pe cei ce i-ai zidit cu mâna Ta. Arată iubirea Ta de oameni, Milostive, primeşte pe Născătoarea de Dumnezeu, care Te-a născut şi se roagă pentru noi, şi mântuieşte, Mântuitorule, pe poporul cel deznădăjduit.

Obişnuitele Catisme şi citire din Exaimeron.

Apoi Antifoanele glasului. Toată suflarea...,

Evanghelia Utreniei ce va fi de rând. Învierea lui Hristos...,

Psalmul 50

1. Miluieşte-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta
2. Şi după mulţimea îndurărilor Tale, şterge fărădelegea mea.
3. Mai vârtos mă spală de fărădelegea mea şi de păcatul meu mă curăţeşte.
4. Că fărădelegea mea eu o cunosc şi păcatul meu înaintea mea este pururea.
5. Ţie unuia am greşit şi rău înaintea Ta am făcut, aşa încât drept eşti Tu întru cuvintele Tale şi biruitor când vei judeca Tu.
6. Că iată întru fărădelegi m-am zămislit şi în păcate m-a născut maica mea.
7. Că iată adevărul ai iubit; cele nearătate şi cele ascunse ale înţelepciunii Tale mi-ai arătat mie.
8. Stropi-mă-vei cu isop şi mă voi curăţi; spăla-mă-vei şi mai vârtos decât zăpada mă voi albi.
9. Auzului meu vei da bucurie şi veselie; bucura-se-vor oasele mele cele smerite.
10. Întoarce faţa Ta de la păcatele mele şi toate fărădelegile mele şterge-le.
11. Inimă curată zideşte întru mine, Dumnezeule, şi duh drept înnoieşte întru cele dinlăuntru ale mele.
12. Nu mă lepăda de la faţa Ta şi Duhul Tău cel sfânt nu-l lua de la mine.
13. Dă-mi mie bucuria mântuirii Tale şi cu duh stăpânitor mă întăreşte.
14. Învăţa-voi pe cei fărădelege căile Tale şi cei necredincioşi la Tine se vor întoarce.
15. Izbăveşte-mă de vărsarea de sânge, Dumnezeule, Dumnezeul mântuirii mele; bucura-se-va limba mea de dreptatea Ta.
16. Doamne, buzele mele vei deschide şi gura mea va vesti lauda Ta.

17. Că de ai fi voit jertfă, Ţi-aş fi dat; arderile de tot nu le vei binevoi.
18. Jertfa lui Dumnezeu: duhul umilit; inima înfrântă şi smerită Dumnezeu nu o va urgisi.
19. Fă bine, Doamne, întru bună voirea Ta, Sionului şi să se zidească zidurile Ierusalimului.
20. Atunci vei binevoi jertfa dreptăţii, prinosul şi arderile de tot; atunci vor pune pe altarul Tău viţei.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, *glasul al 8-lea*

Uşile pocăinţei deschide-mi mie, Dătătorule de viaţă; că mânecă duhul meu la Biserica ta cea sfântă, purtând locaş al trupului, cu totul spurcat. Ci ca un îndurat curățește-l, cu mila milostivirii tale.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. (a Născătoarei de Dumnezeu)

În cărările mântuirii îndreptează-mă, Născătoare de Dumnezeu, căci cu păcate grozave mi-am spurcat sufletul și cu lenevite mi-am cheltuit toată viaţa mea; ci cu rugăciunile tale spală-mă de toată necurăţia.

Apoi, glasul al 6-lea:

Stih: ***Miluieşte-mă Dumnezeule după marea mila Ta, şi după mulţimea îndurărilor Tale, curăţeşte fărădelegea mea.***

Şi **Stihira** aceasta: La mulţimea faptelor mele celor rele, cugetând eu, ticălosul, mă cutremur de înfricoşata zi a judecăţii; ci îndrăznind spre mila milostivirii tale, ca David strig ţie; Miluieşte-mă Dumnezeule după mare mila ta.

Canoanele din Octoih al Învierii cu Irmosul pe 4, al Triodulul pe 4 şi al Sfântului pe 6.

Canonul Triodului

Cântarea 1-a

Irmos: Pe Faraon, cel ce se purta în car, l-a cufundat toiagul lui Moise, cel ce a făcut minuni oarecând, în chipul Crucii lovind şi despărţind marea şi pe Israel mergător pedestru l-a arătat, pe cel ce cânta cântare lui Dumenzeu.

Luând noi glasul desfrânatului, cu fierbinţi lacrimi cădem către Tine, părintele şi Dumnezeul tuturor, strigând: Am greşit depărtându-ne de la Tine, necurăţiei slujind. Deci primeşte pocăinţa noastră.

Starea cea împărătească care o ai dăruit mie defăimându-o, Cuvinte, rău m-am osândit, ca cel ce iubind dulceaţa păcatului m-am asemănat dobitoacelor. Ci Tu, Mântuitorule, cela ce pentru mine om Te-ai făcut, păzeşte-mă cu îndurarea Ta.

În genunchi cad ca şi de demult desfrânatul, Stăpâne Doamne. Deci Tu grăbind primeşte-mă, şi îmbrăţişându-mă cu mâinile, dăruieşte-mi chipul mântuirii Tale, şi în loc de argat, Iubitorule de oameni, iarăşi fiu al Tău mă fă.

A Născătoarei de Dumnezeu

Dumnezeieştii arătări, firea omenească prin tine s-a învrednicit, că tu una părtinitoare ai fost Fecioară către Dumnezeu omul. Pentru aceasta ca pe o Născătoare de Dumnezeu, toţi, după vrednicie te slăvim.

Alt Canon, al Sfântului Grigorie

Cântarea 1-a

Irmos: Deschide-voi gura mea...

Veniţi dumnezeieşti ritori şi cei mai aleşi dintre teologi, veniţi limbile cele de Dumnezeu grăitoare, adunaţi-vă întru una, ca să lăudaţi după vrednicie pe ritorul Duhului, pe dumnezeiescul Grigorie.

Să se laude de mine stâlpul credinţei, apărătorul Bisericii, marele Grigorie, prea alesul păstor al Tesalonicului, podoaba cea adevărată a cetei ierarhilor.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Din pruncie ai poftit viaţa cea mai bună, şi din tinereţe ai iubit părinte înţelepţia cea desăvârşită; şi întocmai cu obiceiurile şi cu gândul te-ai arătat cu cel de un nume cu tine, dumnezeiescul Grigorie.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Fii mie, Preacurată, cale vieţii mele, povăţuindu-mă spre dumnezeieştile locaşuri, că am rătăcit şi m-am alunecat în surpăturile răutăţii, din care ridică-mă cu mijlocirea ta.

Catavasie: Deschide-voi gura mea şi se va umplea de Duhul, şi cuvânt răspunde-voi Împărătesei Maici şi mă voi arăta luminat prăznuind şi voi cânta minunile ei bucurându-mă.

Canonul Triodului

Cântarea a 3-a

Irmos: Doamne, Cela ce ai făcut bolta cea cerească şi ai zidit Biserica, Tu întăreşte-mă întru dragostea Ta, marginea doririlor şi credincioşilor întărire, unule Iubitorule de oameni.

Înfricoşându-mă de lucrurile mele şi de înstrăinarea cea cu depărtare şi de risipirea bogăţiei Tale, pe care am cheltuit-o în desfrânări, întru pocăinţă strig către Tine, Dumnezeule şi părintele meu: Greşit-am, mântuieşte-mă.

Greşind pe pământ, mă înfricoşez de cer; că am să fiu mustrat la judecată, când toţi vor sta de faţă, Cuvinte, judecându-se cu dreapta Ta judecată.

Întunecatele şi spurcatele mele gânduri mă hrăneau, când de la Tine Mântuitorule, mă depărtasem eu, păcătosul. Iar acum strig: Greşit-am! Greşit-am, mântuieşte-mă, pe cel ce cu căldură alerg la îndurarea Ta.

A Născătoarei de Dumnezeu

Frământătura lui Adam s-a îndumnezeit, Fecioară; că din pântecele tău purtător de trup s-a arătat Dumnezeu, prin carele am fost chemaţi din osânda de demult cei înşelaţi cu nădejdea îndumnezeirii.

Alt Canon, al Sfântului Grigorie

Irmos: Pe ai tăi cântăreţi, Născătoare de Dumnezeu, ceea ce eşti izvor viu şi îndestulat, care s-au împreunat ceată duhovnicească, întăreşte-i, în dumnezeiască mărirea ta, de cununile măririi învrednicindu-i.

Păzind curgerile dumnezeieştilor tale învăţături, scăpăm de toată măiestria celor de rea credinţă şi gonim toate cetele lor, cu sfinţitele tale scrisori, Grigorie.

Înţelepciunea nebunească a celor de rea credinţă o ai stricat, fericite, având în inima ta înţelepciunea lui Dumnezeu cea ipostatică; prin care cu sunet ai sfărâmat deşarta lor întărâtare.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Omorându-ţi toată zburdarea trupului celui stricăcios, înţelepte, sihăstreşte ţi-ai înviat mişcările sufletului şi l-ai făcut pe el organ dumnezeiesc al Teologiei.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Cu cunoştinţa minţii şi cu voinţa am iubit cu dinadinsul viaţa, cea de ruşine şi păcătoasă; ci cu dumnezeiasca dragoste, leagă-mă Fecioară, mireasă a lui Dumnezeu, prin dumnezeiască rugăciunea ta.

Condacul glasul al 4-lea: Acum s-a arătat vremea cea de lucrare, lângă uşi stă judecata, să ne sculăm dar postindu-ne, să aducem lacrimi de umilinţă, împreunate cu milostenie, strigând: Greşit-am mai mult decât nisipul mării. Ci slăbeşte, Făcătorule al tuturor, ca să luăm cununile nestricăciunii.

Sedealna, glasul al 4-lea:

Podobia: Degrab ne întâmpină pe noi mai înainte până ce nu ne robim când vrăjmaşii Te hulesc pe Tine şi ne îngrozesc pe noi, Hristoase, Dumnezeul nostru, pierde cu Crucea Ta pe cei ce se luptă cu noi, ca să cunoască cât poate credinţa dreptmăritorilor, pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Unule, Iubitorule de oameni.

Înşelăciunea celor rău credincioşi o ai ars înţelepte şi credinţa ortodocşilor bine o ai arătat şi ai luminat lumea. Pentru aceasta purtător de biruinţă te-ai arătat, stâlp Bisericii şi arhiereu adevărat. Deci nu înceta rugându-te lui Hristos, să ne mântuiască pe noi, pe toţi. *(de două ori)*

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor (a Născătoarei de Dumnezeu)

Primeşte degrab rugăciunile noastre, Stăpână, şi le du Fiului şi Dumnezeului tău, Doamnă cu totul fără prihană. Stinge supărările hulitorilor, doboară vicleniile şi surpă, prea curată, îndrăzneala celor fără de Dumnezeu, care se întrarmează asupra robilor tăi.

Canonul Triodului

Cântarea a 4-a

Irmos: Tu eşti puterea mea...

Lepădând părinteştile porunci, dumnezeiasca bogăţie care mi-ai dăruit, în dulceţile patimilor o am cheltuit; pentru aceasta ca cel ce cu mărturisire mă căiesc, nu Te scârbi asupra mea, Stăpâne.

Cu dumnezeiască cuviinţă primind sărăcie, pe mine cel ce demult am fost depărtat, cheamă-mă către Tine; şi spre veselie mă rânduieşte Iubitorule de oameni, ajutând cu trupul Tău, cel dumnezeiesc, Cuvinte, chemării mele.

Prin lacrimi neîncetate să ne mântuim de veşnicele munci, pe care le-a gătit Dumnezeu viclenilor duhuri. Ca fiul cel pierdut, strigând: Greşit-am Ţie, Părinte! Ci primeşte-ne pe toţi cei ce alergăm la milostivirea Ta.

A Născătoarei de Dumnezeu

Cuvântul cel ce este fără început cu Tatăl şi cu Duhul, din Fecioara cea neispitită de bărbat se naşte afară de legea firii; şi a rămas ceea ce era şi în ceea ce a primit de la noi, iarăşi a rămas. Că este un Fiu în două firi, păzind întru amândouă cele ale firii.

Alt Canon, al Sfântului Grigorie

Irmos: Sfatul cel neurmat şi dumnezeiesc al Întrupării Tale, celei de sus, celei din Fecioară, proorocul Avacum avându-l în minte, a strigat: Slavă puterii Tale, Doamne.

Deschizându-ţi gura ta, părinte înţelepte, ai propovăduit înţelepciunea lui Dumnezeu la care ai gândit în inima ta pururea; şi pe Varlaam cel deşert, neînţelept şi fără minte l-ai arătat.

Apus-ai sub pământ, după legea firii, soare cel prea dulce; ce vei răsări de dimineaţă cu Hristos, Soarele cel neapus, Cel ce caută spre toţi prin rugăciunile tale.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Arătatu-te-a darul lui Dumnezeu, pe tine fericite, laudă şi întărire prea mare ortodocşilor; păstor bun şi al doilea teolog şi turmei păzitor prea deştept.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Deschide-mi urechile sufletului, Maică a lui Dumnezeu, ceea ce ai născut pe Cel ce a deschis mai înainte urechile surdului şi mă învredniceşte a lua în urechi dumnezeieştile cuvinte şi a le împlini.

Canonul Triodului

Cântarea a 5-a

Irmos: Pentru ce m-ai lepădat de la faţa Ta, Cel ce eşti Lumina cea neapusă? Şi m-a acoperit întunericul cel străin pe mine, ticălosul; ci Te rog întoarce-mă şi la lumina poruncilor Tale îndreptează căile mele.

De bogăţiile şi de dumnezeieştile daruri m-am lipsit, ducându-mă departe, unde m-am topit de foamea bunătăţilor vieţii; ci tu, Părinte ca un bun umple-mă de dulceaţa şi mărirea cea de demult, pentru bună îndurarea ta.

Primind gândul celui pierdut, carele şi-a cheltuit viaţa întru desfrânări, să alergăm către milostivul părinte cu neîndoită credinţă şi cu inimă înfrântă, ca să primim lăsarea păcatelor.

Nu întârzia suflete al meu petrecând în locuri depărtate, ci degrab aleargă mărturisindu-te lui Dumnezeu şi Tatălui, ca să iei dezlegare pentru relele ce le-ai lucrat, viaţa cheltuindu-ţi.

A Născătoarei de Dumnezeu

Soarele dreptăţii, cel ce se poartă pe nor luminos, întru tine îl vedem prea curată Fecioară purtându-se, carele goneşte întunericul nebuniei idoleşti şi luminează cu adevărată înţelegere.

Alt Canon, al Sfântului Grigorie

Irmos: Spăimântatu-s-au toate de dumnezeiască mărirea ta; că tu, Fecioară, neispitită de nuntă, ai avut în pântece pe Dumnezeu cel peste toate şi ai născut pe Fiul cel fără de ani, cel ce dăruieşte pace tuturor celor ce te laudă pe tine.

Cu secerea cuvintelor tale şi cu sfinţitele scrisori, ai tăiat eresurile cele spinoase şi odraslele neghinelor străine; şi ai semănat seminţele Ortodoxiei cele de bună credinţă, ierarhe Grigorie.

Cuvintele tale cele prea înţelepte şi cinstitele scrisori sunt rouă cerească, miere din piatră, pâine îngerească celor ce aleargă la tine; mursă de miere, mâncare plină de dulceaţă şi izvor de apă vie, Grigorie.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Învăţător te cunoaşte pe tine pământul şi marea, stâlp sfinţit al Ortodoxiei şi cinstită cămară a dumnezeieştilor dogme, sfinţit înţelept cuvântător de Dumnezeu, împreună locuitor şi părtaş şi întocmai la obicei cu apostolii.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Cu râurile umilinţei spală întinăciunea inimii mele, Fecioară prea curată, şi-mi dăruieşte mijloace de pocăinţă cu sfinţitele tale rugăciuni, cele către înduratul Dumnezeu, pe carele negrăit l-ai născut.

Canonul Triodului

Cântarea a 6-a

Irmos: Rugăciunea mea voi înălţa către Domnul şi Lui voi spune mâhnirile mele; că sufletul meu s-a umplut de răutăţi şi viaţa mea s-a apropiat de iad. Dar ca Iona mă rog: Dumnezeule, din stricăciune scoate-mă.

Fiul Tău cel mai tânăr am fost şi bogăţia Ta prin deprinderea relei vieţuiri o am cheltuit şi darurile Tale le-am pierdut şi de bunătăţile Tale m-am lipsit. Vin deci către Tine, Părintele şi Dumnezeul meu, cerându-mi iertare.

Înstrăinare fără omenie am aflat şi a paşte porcii m-am osândit şi bogăţia mea pe care pentru milostivire mi-ai dat-o, degrab o am risipit şi am rămas gol despre toate. Ci Tu, ca Dumnezeul meu, miluieşte-mă!

Nu am îndrăzneală, Iubitorule de oameni, a privi şi a vedea nemăsurată înălţimea cerului, fiindcă am greşit; nici a mă numi fiu al Tău, eu păcătosul. Ci în dar mă iartă, Cel ce ai nemăsurată milă.

A Născătoarei de Dumnezeu

Negrăită este naşterea ta şi nepovestit este chipul naşterii, Fecioară, ceea ce ai născut mai presus de minte pe Dumnezeu, avându-ţi fecioria neîntinată. Pentru aceasta pe tine, ca pe o adevărată Născătoare de Dumnezeu, după vrednicie te mărim.

Alt Canon, al Sfântului Grigorie

Irmos: Înţelepţii de Dumnezeu, care faceţi acest praznic dumnezeiesc şi cu totul cinstit, al Maicii lui Dumnezeu, veniţi să batem din palme, slăvind pe Dumnezeu, cel ce s-a născut dintr-însa.

Ruptu-s-a deşarta întărâtare şi limba lui Varlaam celui fără minte, cu cuvintele şi cu dogmele şi cu ascuţirea minţii înţeleptului împărat şi cu a ta, Grigorie.

Dumnezeiasca alăută a Duhului, trâmbiţa care a vestit luminat tainele lui Dumnezeu, pe marele ierarh al Tesalonicului, limba cea de Dumnezeu cuvântătoare, cu cântări să o cinstim.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Povăţuind pe popor oarecând ca un stâlp de foc, ai ars pe vrăjmaşii credinţei; iar adunările credincioşilor le-ai luminat, de Dumnezeu înţelepţite, părinte Grigorie.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Stăpână prea curată, fii mie linişte şi liman de mângâiere, trecându-mă la dumnezeiescul ţărm cel fără de valuri şi alinându-mi viforul patimilor mele.

Condac glasul al 8-lea:

Podobia: Apărătoare Doamnă, mulţumiri pentru biruinţă, izbăvindu-ne din nevoi aducem ţie, Născătoare de Dumnezeu, noi robii tăi. Ci ca ceea ce ai stăpânire nebiruită, slobozeşte-ne pe noi dintru toate nevoile, ca să strigăm ţie: Bucură-te, Mireasă, pururea Fecioară!

Pe tine, organul înţelepciunii cel sfinţit şi dumnezeiesc, trâmbiţa teologiei cea luminoasă, cu un glas te lăudăm, Grigorie de Dumnezeu grăitorule. Ci cela ce stai ca o minte înaintea minţii celei dintâi, către dânsul îndreptează mintea noastră, părinte, ca să strigăm: Bucură-te, propovăduitorule al darului.

Icos: Înger te-ai arătat pe pământ, vestind oamenilor cele dumnezeieşti, ce nu se pot grăi. Ca având minte omenească şi trup, cu glasurile ca ale celor fără de trupuri, ne-ai făcut pe noi de ne-am minunat, de Dumnezeu grăitorule, a striga ţie acestea:
Bucură-te, prin carele s-a gonit întunericul;
Bucură-te, prin carele a venit lumina;
Bucură-te, vestitorule al Dumnezeirii celei nezidite;
Bucură-te, văditorul al celei zidite şi nebune cu adevărat;
Bucură-te, cela ce ai spus că firea lui Dumnezeu este înălţime neajunsă;
Bucură-te, cela ce ai zis că lucrarea lui este adâncime, care nu se poate lesne vedea;
Bucură-te, că slăvirea lui Dumnezeu bine o ai vestit;
Bucură-te, că părerile făcătorilor de rele le-ai mustrat;
Bucură-te, luminătorule, cela ce ai arătat soarele;
Bucură-te, paharule, carele dai băutură nemuritoare;
Bucură-te, prin carele străluceşte adevărul;
Bucură-te, prin carele s-a întunecat minciuna;
Bucură-te, învăţătorule al darului!

Sinaxar la Duminica a doua a Postului mare

Sinaxarul din Minei, apoi acesta.

În aceeaşi zi, în Duminica a doua a postului mare, facem pomenirea celui întru Sfinţi părintelui nostru Grigorie Palama, arhiepiscopul Tesalonicului.

Stih: Spre lumina cea neînserată îl duce acum al luminii izvor,
Pe cel cu adevărat mare şi strălucitor al luminii predicator.

Acest fiu al dumnezeieştii şi neînseratei lumini, cu adevărat om al lui Dumnezeu şi minunat serv şi slujitor al lui Dumnezeu, se trăgea din Asia, din părinţi de neam şi slăviţi, s-a silit să-şi împodobească cu virtute şi învăţătură nu numai omul cel din afară şi văzut, ci cu mult mai mult pe cel lăuntric şi nevăzut.

Pe când era încă în fragedă copilărie i-a murit tatăl lui. Mama sa l-a învăţat şi l-a crescut atât pe el cât şi pe fraţii şi surorile lui în învăţătura şi în legea Domnului şi în Sfintele Scripturi. A ajuns încă bun cunoscător şi al învăţăturii laice, căci a urmat la dascăli învăţaţi.

Grigorie, isteţ din fire, având o râvnă potrivită, a adunat în scurtă vreme tot felul de cunoştinţe, încât ajungând la vârsta de douăzeci de ani, şi socotind pe toate o nimica şi mai înşelătoare decât visurile, căuta să alerge sus la Dumnezeu, pricina şi dătătorul oricărei înţelepciuni, şi printr-o vieţuire mai desăvârşită să-şi afierosească lui Dumnezeu toată fiinţa sa.

De aceea descoperă mamei sale scopul său iubitor de Dumnezeu, dorul şi dragostea înflăcărată de Dumnezeu ce-o avea de multă vreme. Cu acest prilej a aflat că şi ea nutreşte demult aceleaşi gânduri şi că-şi găseşte desfătarea în aceleaşi lucruri ca şi el. A adunat deci mama îndată în jurul ei pe copiii săi şi le-a zis cu veselie: Iată eu şi pruncii pe care mi i-a dat Dumnezeu! Apoi încearcă să afle ce părere au ei despre cele bune şi le descoperă ţelul fratelui lor mai mare.

Acesta, întrebuinţând mai mult cuvinte din inimă decât din minte, i-a convins să urmeze cu bucurie aceleaşi dorinţe ca şi el şi să fugă de lume. De aceea după ce şi-a împărţit, după sfatul evanghelic, toată averea la săraci şi a părăsit cu suflet uşurat favorurile împărăteşti şi cinstea şi zgomotele din palatele împărăteşti, a urmat lui Hristos.

Pe mama şi pe surorile sale le-a băgat într-o mânăstire de călugăriţe, iar el împreună cu fraţii săi s-a dus în muntele sfinţeniei, supranumit Atos. Dar pentru că timpul n-a îngăduit să trăiască la un loc, a sfătuit pe fraţii săi să rămână în alte mănăstiri şi acolo să-şi ducă viaţa după plăcerea lui Dumnezeu, iar el s-a dat în ascultarea unui bătrân minunat numit Nicodim, care trăia în isihie numai pentru Dumnezeu. De la acesta a învăţat cu fapta, în umilinţa sufletului, toată porunca şi toată virtutea.

A mai dobândit aici, în descoperire tainică, şi sprijinul şi ajutorul nebiruit de nimeni al prea curatei Născătoarei de Dumnezeu.

După mutarea lui Nicodim către Dumnezeu, a trăit câţiva ani în Marea Lavră cu multă râvnă şi cu minte încărunţită. De dragul isihiei, însă, pleacă din Marea Lavră şi îmbrăţişează pustia.

Adăugând totdeauna dor lângă dor şi dorind necontenit cu tărie să fie cu Dumnezeu, se dă pe sineşi unei vieţi covârşitor de aspre. Înfrânându-şi de pretutindeni prin rugăciune stăruitoare simţurile, înălţându-şi mintea la Dumnezeu, petrecându-şi tot timpul în rugăciune, studiind cele dumnezeieşti şi întocmindu-şi într-un chip foarte bun viaţa, învingea cu mare putere, prin ajutorul lui Dumnezeu, luptele ce le dau demonii; curăţindu-şi sufletul cu izvoare de lacrimi prin privegheri de nopţi întregi a ajuns vas ales al harurilor dumnezeiescului Duh şi avea adeseori vedenii dumnezeieşti şi ceea ce-i mai minunat este că nu şi-a schimbat felul lui aspru de viaţă, cu toate că a plecat, din pricina năvălirilor ismaeliţilor, în Tesalonic şi a fost silit să locuiască în unele oraşe.

După mulţi ani, după ce şi-a curăţit desăvârşit şi trupul şi sufletul, cu voia lui Dumnezeu, a primit marele har al preoţiei. Şi săvârşea tainele preoţiei ca unul care n-avea trup şi era, ca să spun aşa, în afară de el însuşi, încât sufletele celor care se uitau la el, se pocăiau numai văzându-l. Era cu adevărat mare şi era cunoscut de cei care trăiau după plăcerea lui Dumnezeu ca un purtător de Duh.
Se arăta un astfel de om şi celor care vedeau faptele lui; avea putere împotriva dracilor; izbăvea pe cei cuprinşi de înşelăciunea şi uneltirea lor; făcea ca pomii neroditori să dea roade; vedea mai dinainte cele viitoare şi era împodobit şi cu celelalte haruri şi roade ale dumnezeiescului Duh.

Dar pentru că săvârşirea virtuţii stă în puterea noastră, iar căderea în încercări nu stă în puterea noastră, şi fără încercări nu este nici desăvârşire şi nici arătarea credinţei noastre în Dumnezeu căci împreună lucrarea faptei bune şi a dorinţei de bine desăvârşeşte pe omul care trăieşte după Dumnezeu a îngăduit Dumnezeu să cadă acest mare bărbat în felurite şi necontenite încercări, pentru ca prin toate acestea să se arate cu adevărat desăvârşit.

Ce minte poate să-şi închipuie câte s-au întâmplat? Ce cuvânt poate să rostească uneltirile mai mari decât cele dinainte ale cumplitului vrăjmaş şi acuzaţiile şi bârfelile aduse lui de noii luptători împotriva lui Dumnezeu? Cine poate să spună cât de mult a luptat pentru credinţă timp de douăzeci şi trei de ani, suferind din partea vrăjmaşilor vătămări şi felurite necazuri?

Fiara italiană, Varlaam din Calabria, care se credea grozav în înţelepciunea laică şi socotea în deşertăciunea propriilor lui gânduri că ştie toate lucrurile, a pornit

război cumplit împotriva Bisericii lui Hristos, a dreptei noastre credinţe, şi a tuturor celor care o ţineau cu tărie. Varlaam învăţa nebuneşte că harul comun Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh şi lumina veacului ce va să fie, prin care vor străluci şi drepţii ca soarele, în chipul în care şi Hristos a arătat-o strălucind ca soarele pe Muntele Taborului şi pe scurt toată puterea şi lucrarea Dumnezeirii trei ipostatice, este cu totul deosebită de firea dumnezeiască şi este creată. Iar cei care cugetau drept că acea dumnezeiască lumină este necreată şi că toată puterea şi lucrarea dumne-zeiască nu sunt nicidecum însuşiri noi printre însuşirile fireşti ale lui Dumnezeu, pe toţi aceştia, prin cuvinte şi prin scrieri mari îi numea închinători la doi Dumnezei şi închinători la mai mulţi Dumnezei, după cum ne numesc şi iudeii, Sabelie şi Arie.

Pentru a vădi rătăcirea lui Varlaam, Biserica a trimis la Constantinopol pe dumnezeiescul Grigorie, ca un luptător al credinţei şi ca un cunoscut apărător, dar mai bine spus şi ca acuzator şi ca acuzat.

Dumnezeiescul împărat Andronic al patrulea Paleologul, apărător al dreptei credinţe, a adunat un Sfânt Sinod. Când a venit la acest sinod şi Varlaam cu învăţăturile lui eretice spuse mai sus şi cu acuzaţiile aduse împotriva credincioşilor marele Grigorie, plin de dumnezeiescul Duh, şi îmbrăcat cu putere nebiruită de sus, a astupat acea gură deschisă împotriva lui Dumnezeu şi în sfârşit a biruit-o; a prefăcut la cenuşă, prin cuvântări arzătoare şi prin scrieri, ereziile lui asemănătoare spinilor. Pentru că n-a mai putut suferi ruşinea, vrăjmaşul dreptei credinţe a fugit la latini, de unde a şi venit.

În sinod Grigorie, după ce a mustrat pe Varlaam, mustră şi pe Polichindin şi prin cuvântări contradictorii a nimicit scrierile lui. Cu toate acestea partizanii pierzaniei acelora nu încetau de a purta război Bisericii lui Dumnezeu. Spre a le fi stavilă, silit mai mult de sfântul sinod şi chiar de împărat, şi înainte de toate prin voia dumnezeiască, Grigorie a fost înduplecat să se urce pe tron arhiepiscopal şi să fie păstor sfintei Biserici a Tesalonicului.

Îmbrăcat cu acest dar, a dat cu bărbăţie şi stăruinţă cu mult mai multe lupte decât înainte pentru credinţa ortodoxă. Pe mulţii, cumpliţii şi viclenii partizani al lui Achindin şi Varlaam, care se arătau ca nişte pui înverşunaţi al unor înverşunate fiare sălbatice, ca şi pe învăţăturile şi scrierile lor, i-a combătut cu fel de fel de argumente, prin cuvântări şi scrieri de Dumnezeu insuflate, nu odată sau de două ori sau de trei ori, ci de multe ori şi în multe împrejurări, nici numai în timpul unui împărat sau patriarh, ci în timpul a trei împăraţi, care au luat sceptrul împărăţiei unul după altul şi în timpul tot atâtor patriarhi şi a multor sinoade. Dar în sfârşit i-a biruit. Unii îndărătnici, socotind o nimica dreptatea dumnezeiască, au rămas în rătăcirea lor. Aşa s-a întâmplat cu toate ereziile.

Mai sunt încă şi azi din toate ereziile rămăşiţe, care n-au nici o ruşine de sfinţii care le-au pus pe fugă, ca să nu mai vorbesc de neamul obraznic al iudeilor, care şi până azi se porneşte cu furie împotriva lui Hristos.

Pe scurt, acestea şi atât de mari sunt biruinţele marelui Grigorie împotriva necredincioşilor. Dar Dumnezeu, pe căi nespuse, îl trimite învăţător şi în răsărit. Din Tesalonic este trimis sol în Constantinopol ca să potolească certurile dintre împăraţi.

A fost prins însă de agareni şi ţinut în stăpânirea lor un an întreg. Ca un luptător a mers din loc în loc şi din oraş în oraş, învăţând ca mult curaj Evanghelia lui Hristos. Pe cei tari îi întărea încă şi mai mult şi-i sfătuia să stăruie în credinţă, iar pe cei şovăielnici, care aveau unele îndoieli şi-i puneau întrebări cu privire la cele ce se petreceau pe acea vreme, îi sprijinea cu înţelepciunea dumnezeiască şi le dădea cea mai bună dezlegare tuturor întrebărilor ce le puneau. Iar cu ceilalţi necredincioşi, care s-au rupt în chip nenorocit de creştini şi-şi bat joc de dogmele noastre; de iconomia Întrupării Domnului şi Dumnezeului nostru, de cinstita Cruce, de cinstitele icoane cărora ne închinăm, de multe ori le vorbea cu îndră-zneală. Mai mult încă vorbea şi despre Mahomed şi despre multe alte întrebări ce-i erau puse. Prin răspunsurile pe care le dădea pe unii îi uimea, iar pe alţii îi înfuria împotriva lui, şi-şi întindeau mâinile spre el şi i-ar fi pus muceniceşte capăt zilelor, dacă, prin purtarea de grijă a lui Dumnezeu, n-ar fi fost cruţat cu nădejdea răscumpărării sale cu bani.

Acest lucru s-a întâmplat şi marele Grigorie a fost eliberat de nişte creştini iubitori de Hristos. Şi aşa a plecat îndată, mucenic nesângerat la turma sa.

Pe lângă multe şi mari daruri şi merite deosebite ce avea, a fost împodobit şi el cu semnele lui Hristos, având în el, după cum spune Pavel, lipsurile lui Hristos (Coloseni, 24). Iar ca să arătăm însuşirile lui deosebite le vom numi pe acestea: Era peste măsură de blând şi smerit, însă nu când era vorba de Dumnezeu şi de cele dumnezeieşti; în acestea era mare luptător; era fără ură şi îngăduitor; căuta, atât cât îi sta în putinţă, să răsplătească cu bine pe cei care se purtau rău cu el; nu primea cu uşurinţă cuvintele ce se spuneau împotriva unora; era răbdător şi cu suflet mare în greutăţile ce veneau asupra lui de fiecare dată; era mai presus de orice plăcere şi slavă deşartă; era totdeauna simplu în toate trebuinţele trupului, deşi cu timpul trupul lui se slăbise cu totul; blândeţea, liniştea şi necontenita lui bunăvoinţă a tăriei sufletului său se desăvârşise atât de mult în el, încât aceste însuşiri se arătau şi pe dinafară celor care-l priveau; în toate totdeauna înţelegător, atent şi ordonat.

Ca o urmare a acestor însuşiri aproape niciodată ochii lui nu-i erau seci de lacrimi, ci purtau în ei izvoare de lacrimi. Deci aşa a luptat vitejeşte de la început

până la sfârşit împotriva patimilor şi a dracilor; a alungat departe de Biserica lui Hristos pe eretici, înfăţişând limpede în cuvântări şi în scrieri credinţa ortodoxă, iar prin ele a pecetluit oarecum toată Scriptura cea insuflată de Dumnezeu, după, cum şi ea, care-i sfârşit şi pecete a vieţii şi cuvântului sfinţilor, a pecetluit viaţa şi cuvântul lui; a păstorit apoi, apostoleşte şi bine plăcut lui Dumnezeu, turma lui timp de treisprezece ani, a împodobit-o cu predici morale şi a condus-o spre tăria cea cerească.

Şi, ca să spunem aşa, spre a se arăta ajutător deobște şi al ortodocşilor în viață şi al celor ce vor veni, s-a mutat la viața cea mai presus de lume în anul 1362 de la Hristos, trăind în total 68 de ani. Duhul şi l-a dat în mâinile lui Dumnezeu, iar trupul, sfintele lui moaşte, le lasă turmei.

Sfintele lui moaşte şi astăzi se păstrează în Mitropolia din Tesalonic, neobişnuit de strălucite şi de slăvite, ca o moştenire şi comoară nepreţuită. De fiecare dată fac minuni celor ce se apropie de ele cu credinţă, dăruiesc izbăvire de tot felul de boli, despre care povesteşte multe istoria Sfântului Grigorie.

Cu ale lui rugăciuni, Dumnezeule, miluieşte-ne şi ne mântuieşte pe noi, Amin.

Canonul Triodului

Cântarea a 7-a

Irmos: Tinerii cei ce au mers din Iudeea în Babilon, oarecând, cu credinţa Treimii văpaia cuptorului au călcat-o, cântând: Dumnezeul părinţilor noştri, bine eşti cuvântat.

Îndrăzneală nu am, a mă numi fiu al Tău, Părinte Iubitorule de oameni, ci mă fă ca pe unul din argaţii Tăi, rogu-Te şi nu Te îngreţoşa de mine cel ce strig: Dumnezeul părinţilor noştri, bine eşti cuvântat.

Spurcându-ne viaţa prin vieţuirea păcătoasă şi pierzându-ne bunul neam cel dintâi, prin fierbinte pocăinţă să alergăm către cel unul Părinte al nostru şi Dumnezeu; ca să luăm mântuire.

Aspru stăpân este căruia m-am osândit a-i robi; tare şi nesuferită foame am răbdat, plăcând porcilor. Ci întorcându-mă, strig: Mântuitorule mântuieşte-mă.

A Născătoarei

Firea cea muritoare o ai înviat, Născătoare de Dumnezeu Fecioară, ceea ce una ai născut viaţa; drept aceea, pe tine credincioşii mântuire te ştim, ca ceea ce ai născut cu trup pe Dumnezeul părinţilor.

Alt Canon, al Sfântului Grigorie

Irmos: N-au slujit făpturii cugetătorii de Dumnezeu, ci numai Făcătorului; ci, groaza focului bărbăteşte înfruntând-o, se bucurau cântând: Prealăudate Dumnezeul părinţilor noştri şi Doamne, bine eşti cuvântat!

Cei ce cinstesc cuvintele şi scrisorile tale, Grigorie, se învaţă cunoştinţa lui Dumnezeu, plini se arată de înţelepciunea cea duhovnicească şi teologiceşte propovăduiesc darul cel nezidit şi lucrarea lui Dumnezeu.

Sabia şi arcele celor rău credincioşi, tu de tot le-ai sfărâmat şi trufia lui Varlaam şi toată puterea ereticilor, ca o ţesătură de păianjen o ai risipit ca şi cu o piatră, prea mare ierarhe.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Pecetluitu-s-a cu cuvintele şi cu dogmele şi cu scrisorile tale, Grigorie, credinţa celor bine credincioşi şi îndrăzneala eresurilor a contenit şi ameninţarea dreptei credinţe şi tăria celor rău credincioşi a încetat.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Noi cei uscaţi de bolile patimilor ştiindu-te cu adevărat izvor de tămăduiri, scoatem ape de mântuire dumnezeieşti şi strigăm: Bine este cuvântat Preacurată, rodul pântecelui tău.

Canonul Triodului

Cântarea a 8-a

Irmos: De şapte ori cuptorul, chinuitorul haldeilor, l-a ars nebuneşte, pentru cinstitorii de Dumnezeu; dar văzându-i pe aceştia mântuiţi de o putere mai mare, Făcătorului şi Izbăvitorului a strigat: Tineri, binecuvântaţi-L, preoţi lăudaţi-L, popoare prea înălţaţi-L întru toţi vecii.

Bogăţia cea nemăsurată şi multă milostivirea Ta o vedem. Stăpâne, cei ce credem întru Tine. Pentru aceasta toţi cu căldură împreună cu desfrânatul cădem către Tine. Primeşte pe cei ce Ţi-au greşit şi la Tine au alergat; că nu este, milostive, păcat, care să poată birui iubirea Ta de oameni.

Pentru milostivire, Stăpâne, pe sine Te-ai smerit, şi Te-ai apropiat fiilor Tăi celor căzuţi; că însuţi Iubitorule de oameni pe cei căzuţi îi întâmpini şi sărutându-i, mântuire le dăruieşti. Şi de şi cineva va cădea jos, milostiv fiind ca un Iubitor de oameni, nu Te mânii.

Cea mai înfricoşată judecată mă va întâmpina, o, Stăpâne! Că văzându-Te fără răutate şi iubitor de oameni, nu alerg către Tine ca să strig cu glasul desfrânatului, ci în lenevire îmi petrec viaţa. Tu dar fii mie milostiv şi de osânda aceea mântuieşte-mă prin pocăinţă, îndurate.

Nu trei dumnezei slăvim, ci o Dumnezeire, iar trei ipostasuri cinstim cu adevărat. Pe Tatăl nenăscut, pe Fiul născut din Tatăl, şi pe Duhul Sfânt purces din Tatăl, pe Dumnezeu unul în trei; deşi numirea fiecăruia, ca un Dumnezeu ce este, cu credinţă se slăveşte.

A Născătoarei de Dumnezeu

La multe năpaste, sunt supus, şi cu viforul întristărilor înecat. Ci cu rugăciunile tale mântuieşte-mă, ceea ce eşti limanul mântuirii prea curată, şi din toate răpindu-mă, mă mântuieşte. Ca pe tine, după vrednicie, ca pe o caldă folositoare, şi de Dumnezeu Născătoare, să te slăvesc întru toţi vecii.

Alt Canon, al Sfântului Grigorie

Irmos: Pe tinerii cei bine credincioşi, în cuptor, naşterea Născătoarei de Dumnezeu i-a mântuit, atunci fiind închipuită, iar acum plinită, pe toată lumea ridică să-Ţi cânte Ţie: pe Domnul, lucrurile, lăudaţi-L şi-L prea înălţaţi întru toţi vecii.

Stai acum împreună cu teologii lângă scaunul celui prea îndurat, fiind asemenea cu dânşii, şi întocmai la obiceiuri, prea înţelepte Grigorie, mai întâi şezătorule pe scaunul Tesalonicului, podoaba ierarhilor, luminat împodobit fiind cu mărirea arhieriei, şi servind lui Dumnezeu.

Ştiind Dumnezeu curăţia gândului tău şi mai înainte de pântece şi de zămislire, a grăit curat credinciosului şi dumnezeiescului împărat, că erai să fii apărător nebiruit al Bisericii. Pentru aceasta, prin întărire canonicească te-ai uns cu mirul arhieriei.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Biruieşte-se arătat şi se spulberă adunarea lui Polichindin de mâna ta, şi de înţeleptele tale cuvinte, prea lăudate Grigorie, mai întâi şezătorule pe scaunul

Tesalonicuiui. Şi precum piere fumul, aşa a pierit adunarea cea putredă, prin limba ta cea cu glas de tunet şi de teolog.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Cuvântul lui Dumnezeu din bunătatea sa cea desăvârşită, întru tine, Fecioară, a împodobit, firea omenească cea cufundată în patimi şi toată o a înnoit şi o a sfinţit. Pentru aceasta cei prin tine mântuiţi, te slăvim întru toţi vecii.

Canonul Triodului

Cântarea a 9-a

Irmos: Spăimântatu-s-a de aceasta cerul şi marginile pământului s-au minunat că Dumnezeu S-a arătat oamenilor trupeşte şi pântecele tău s-a făcut mai desfătat decât cerurile. Pentru aceea pe tine, Născătoare de Dumnezeu, Începătoriile cetelor îngereşti şi omeneşti te mărim.

Bucurie şi veselie se face acum pentru mine, junghiindu-se viţelul Tău; umple de aceasta şi sufletul meu cel ce nădăjduieşte spre Tine, Dumnezeule. Primeşte-mă pe mine rătăcitul, şi la viaţă mă ridică pe mine cel omorât, şi mă îmbracă întru dumnezeiasca haină a mântuirii şi a nestricăciunii.

Sufletelor depărtate de la Dumnezeu şi lipsite de dumnezeieştile daruri, veniţi cu căldură, şi luând în minte întoarcerea desfrânatului, să strigăm: Părinte bunule! Cela ce eşti din ceruri, greşit-am cu toţii, curăţeşte-ne şi ne mântuieşte, pe cei ce alergăm la mila Ta.

Ca unul ce ai mulţime multă de îndurări, nu Te îngreţoşa Doamne, Doamne, de mine, carele în multe desfătări am cheltuit bogăţia, şi acum alerg şi strig către Tine: Greşit-am Ţie ! Mântuieşte-mă, pe cel ce scap la mila Ta.

A Născătoarei

Liman de mântuire, de călăuzire şi de părtinire, te am pe tine eu, robul tău; scapă-mă de toate împiedicările cele cumplite, ca una ce eşti bună, cu rugăciunile tale cele către Dumnezeu, Stăpână. Că spre tine cu dragoste toată nădejdea mi-am pus; ca să te slăvesc cu credinţă.

Alt Canon, al Sfântului Grigorie

Irmos: Tot neamul pământesc să salte cu duhul, fiind luminat; şi să prăznuiască firea minţilor celor fără de trup, cinstind sfânta prăznuire a Maicii lui Dumnezeu

şi să strige: Bucură-te, prea fericită Născătoare de Dumnezeu, curată, pururea Fecioară.

Oglindă dumnezeiască te-ai făcut Grigorie; că pe cel după chipul lui neîntinat l-ai păzit, şi mintea punându-ţi bărbăteşte, stăpân asupra patimilor trupeşti, a luat chipul Cel după asemănare. Pentru aceasta te-ai şi făcut casă prea luminată Sfintei Treimi.

Împăratul cel bine credincios, te-a arătat pe tine, ca şi cum ai fi fost cu aripi zburând prin văzduh; că împreună cu dânsul te-ai luptat, ca un plin de dumnezeiescul Duh asupra lui Varlaam, celui cu minte deşartă şi nebun, carele a grăit nedreptate asupra înălţimii lui Dumnezeu; pe carele pe dreptate l-ai biruit.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Cu totul fiind plin de înţelepciunea cea bună, mărite, ai strălucit lumină în lume, izvorând dogmele Ortodoxiei; căci cu iubirea filosofiei celei alese, înţelepte, ai luat în pântece dumnezeiasca frică şi ai născut cuvintele Duhului.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Cântare de mulţumire cu un glas aducem ţie noi credincioşii, de Dumnezeu Născătoare; că tu ai dezlegat blestemul nostru cel de demult şi toţi luăm prin tine dumnezeiasca binecuvântare, mântuire, luminare, milă şi bucuria cea veşnică.

Luminânda Învierii

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, *a sfântului*

Podobia: Cu ucenicii să ne suim în muntele Galileei, prin credinţă să vedem pe Hristos zicând: Că a luat putere a celor de sus şi a celor de jos; să ne învăţăm cum învaţă, a boteza toate neamurile în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh şi a petrece cu tăinuitorii, precum S-a făgăduit până în sfârşitul veacului.

Bucură-te, lauda părinţilor, gura teologilor, sălăşluirea tăcerii, casa înţelepciunii, căpetenia învăţătorilor, adâncul cuvântului. Bucură-te, organul lucrării, înălţimea gândirii la cele de sus, tămăduitorule al bolilor omeneşti. Bucură-te, locaşul Duhului, viu fiind şi după moarte părinte.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Stăpână, a tuturor stăpână, apucă înainte întru primejdii, sârguieşte întru necazuri, fii de faţă în nevoi; ca să nu ne apuce pe noi în ziua sfârşitului nici satana, nici iadul, nici pierirea. Ci să stăm toţi nevinovaţi înaintea înfricoşatului divan al Fiului tău, o Maica lui Dumnezeu Stăpână ! Căci câte voieşti, le şi faci.

La Laude

Punem **Stihirile** pe opt şi cântăm: cinci Stihiri ale învierii şi aceste trei, glasul 1.

Podobia: Ceea ce eşti bucuria cetelor cereşti şi pe pământ oamenilor tare folositoare, prea curată Fecioară miluieşte-ne pe noi cei ce scăpăm la tine. Că nădejdile noastre, după Dumnezeu, întru tine le-am pus, Născătoare de Dumnezeu.

Fericită viaţă ai petrecut în lume şi acum te veseleşti împreună cu adunările celor fericiţi şi pe pământul celor blânzi ca un blând locuieşti, ierarhe Grigorie, îmbogăţindu-te de la Dumnezeu cu darul minunilor, care dai celor ce te cinstesc.

Stih: Gura dreptului va deprinde înţelepciune şi limba lui va grăi judecata.

Dogmele dreptei credinţe le-ai sădit, trăind fericite spinii relei învăţături şi sămânţa credinţei bine înmulțindu-o, cu ploaia cuvintelor tale spic însutit ai adus lui Dumnezeu, ca un plugar iscusit.

Stih: Auziţi acestea toate neamurile, ascultaţi toţi cei ce locuiţi în lume.

De strălucirea vieţii tale celei fără de prihană, s-au mirat adunările îngerilor şi ale oamenilor fericite; că de bunăvoie te-ai arătat tare nevoitor şi pustnic şi arhiereu; vrednic slujitor lui Dumnezeu şi prieten adevărat.

Stih: Scoală-Te Doamne Dumnezeul meu, înalţă-se mâna Ta, nu uita pe săracii Tăi până în sfârşit.

Şi **Stihira** Triodului, glasul al 6-lea: Celor ce umblă întru întunericul păcatelor, ai răsărit lumină, Hristoase, în vremea postului. Arată-ne nouă şi ziua cea vestită a patimii Tale, ca să strigăm Ţie: Scoală-Te, Dumnezeule, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, *tot aceasta.* ***Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. (a Născătoarei de Dumnezeu)***

Prea binecuvântată eşti...

Doxologia mare, Ecteniile şi Apolisul. Apoi Litie în Pridvor, după obicei, Cântând, Slavă..., Şi acum..., Stihira Evangheliei. Ceasul întâi şi învăţătura Sfântului Teodor Studitul. Apolisul deplin.

La Liturghie

Fericirile glasului, pe 6, şi ale Sfântului. Cântarea a treia, pe 4.

Prochimen, glasul al 6-lea: Tu, Doamne, ne vei feri şi ne vei păzi de neamul acesta în veac.

Stih: Mântuieşte-mă, Doamne, că a lipsit cel cuvios.

Apostolul: Din cartea cea către Evrei. Aliluia glasului. Evanghelia de la Marcu şi a sfântului, toată slujba arhierească.

Chinonicul: Lăudaţi pe Domnul din ceruri.

Canoane din Duminica a II-a a Sfântului şi marelui Post a Sfântului Grigorie Palama (Triod)

Canoane din Duminica a II-a a Sfântului şi marelui Post a Sfântului Grigorie Palama (Triod):

https://www.academia.edu/98819890/Canoane_din_Duminica_a_II_a_a_Sf%C3%A2ntului_%C5%9Fi_marelui_Post_a_Sf%C3%A2ntului_Grigorie_Palama_Triod_

https://archive.org/details/6.-canon

***

Canonul Triodului

Cântarea 1-a

Irmos: Pe Faraon, cel ce se purta în car, l-a cufundat toiagul lui Moise, cel ce a făcut minuni oarecând, în chipul Crucii lovind şi despărţind marea şi pe Israel mergător pedestru l-a arătat, pe cel ce cânta cântare lui Dumenzeu.

Luând noi glasul desfrânatului, cu fierbinţi lacrimi cădem către Tine, părintele şi Dumnezeul tuturor, strigând: Am greşit depărtându-ne de la Tine, necurăţiei slujind. Deci primeşte pocăinţa noastră.

Starea cea împărătească care o ai dăruit mie defăimându-o, Cuvinte, rău m-am osândit, ca cel ce iubind dulceaţa păcatului m-am asemănat dobitoacelor. Ci Tu, Mântuitorule, cela ce pentru mine om Te-ai făcut, păzeşte-mă cu îndurarea Ta.

În genunchi cad ca şi de demult desfrânatul, Stăpâne Doamne. Deci Tu grăbind primeşte-mă, şi îmbrăţişându-mă cu mâinile, dăruieşte-mi chipul mântuirii Tale, şi în loc de argat, Iubitorule de oameni, iarăşi fiu al Tău mă fă.

A Născătoarei de Dumnezeu

Dumnezeieștii arătări, firea omenească prin tine s-a învrednicit, că tu una părtinitoare ai fost Fecioară către Dumnezeu omul. Pentru aceasta ca pe o Născătoare de Dumnezeu, toţi, după vrednicie te slăvim.

Cântarea a 3-a

Irmos: Doamne, Cela ce ai făcut bolta cea cerească şi ai zidit Biserica, Tu întăreşte-mă întru dragostea Ta, marginea doririlor şi credincioşilor întărire, unule Iubitorule de oameni.

Înfricoşându-mă de lucrurile mele şi de înstrăinarea cea cu depărtare şi de risipirea bogăţiei Tale, pe care am cheltuit-o în desfrânări, întru pocăinţă strig către Tine, Dumnezeule şi părintele meu: Greşit-am, mântuieşte-mă.

Greşind pe pământ, mă înfricoşez de cer; că am să fiu mustrat la judecată, când toţi vor sta de faţă, Cuvinte, judecându-se cu dreapta Ta judecată.

Întunecatele şi spurcatele mele gânduri mă hrăneau, când de la Tine Mântuitorule, mă depărtasem eu, păcătosul. Iar acum strig: Greşit-am! Greşit-am, mântuieşte-mă, pe cel ce cu căldură alerg la îndurarea Ta.

A Născătoarei de Dumnezeu

Frământătura lui Adam s-a îndumnezeit, Fecioară; că din pântecele tău purtător de trup s-a arătat Dumnezeu, prin carele am fost chemaţi din osânda de demult cei înşelaţi cu nădejdea îndumnezeirii.

Cântarea a 4-a

Irmos: Tu eşti puterea mea...

Lepădând părinteştile porunci, dumnezeiasca bogăţie care mi-ai dăruit, în dulceţile patimilor o am cheltuit; pentru aceasta ca cel ce cu mărturisire mă căiesc, nu Te scârbi asupra mea, Stăpâne.

Cu dumnezeiască cuviinţă primind sărăcie, pe mine cel ce demult am fost depărtat, cheamă-mă către Tine; şi spre veselie mă rânduieşte Iubitorule de oameni, ajutând cu trupul Tău, cel dumnezeiesc, Cuvinte, chemării mele.

Prin lacrimi neîncetate să ne mântuim de veşnicele munci, pe care le-a gătit Dumnezeu viclenilor duhuri. Ca fiul cel pierdut, strigând: Greşit-am Ţie, Părinte! Ci primeşte-ne pe toţi cei ce alergăm la milostivirea Ta.

A Născătoarei de Dumnezeu

Cuvântul cel ce este fără început cu Tatăl şi cu Duhul, din Fecioara cea neispitită de bărbat se naşte afară de legea firii; şi a rămas ceea ce era şi în ceea ce a primit de la noi, iarăşi a rămas. Că este un Fiu în două firi, păzind întru amândouă cele ale firii.

Cântarea a 5-a

Irmos: Pentru ce m-ai lepădat de la faţa Ta, Cel ce eşti Lumina cea neapusă? Şi m-a acoperit întunericul cel străin pe mine, ticălosul; ci Te rog întoarce-mă şi la lumina poruncilor Tale îndreptează căile mele.

De bogăţiile şi de dumnezeieştile daruri m-am lipsit, ducându-mă departe, unde m-am topit de foamea bunătăţilor vieţii; ci tu, Părinte ca un bun umple-mă de dulceaţa şi mărirea cea de demult, pentru bună îndurarea ta.

Primind gândul celui pierdut, carele şi-a cheltuit viaţa întru desfrânări, să alergăm către milostivul părinte cu neîndoită credinţă şi cu inimă înfrântă, ca să primim lăsarea păcatelor.

Nu întârzia suflete al meu petrecând în locuri depărtate, ci degrab aleargă mărturisindu-te lui Dumnezeu şi Tatălui, ca să iei dezlegare pentru relele ce le-ai lucrat, viaţa cheltuindu-ţi.

A Născătoarei de Dumnezeu

Soarele dreptăţii, cel ce se poartă pe nor luminos, întru tine îl vedem prea curată Fecioară purtându-se, carele goneşte întunericul nebuniei idoleşti şi luminează cu adevărată înţelegere.

Cântarea a 6-a

Irmos: Rugăciunea mea voi înălţa către Domnul şi Lui voi spune mâhnirile mele; că sufletul meu s-a umplut de răutăţi şi viaţa mea s-a apropiat de iad. Dar ca Iona mă rog: Dumnezeule, din stricăciune scoate-mă.

Fiul Tău cel mai tânăr am fost şi bogăţia Ta prin deprinderea relei vieţuiri o am cheltuit şi darurile Tale le-am pierdut şi de bunătăţile Tale m-am lipsit. Vin deci către Tine, Părintele şi Dumnezeul meu, cerându-mi iertare.

Înstrăinare fără omenie am aflat şi a paşte porcii m-am osândit şi bogăţia mea pe care pentru milostivire mi-ai dat-o, degrab o am risipit şi am rămas gol despre toa-te. Ci Tu, ca Dumnezeul meu, miluieşte-mă!

Nu am îndrăzneală, Iubitorule de oameni, a privi şi a vedea nemăsurată înăl-ţimea cerului, fiindcă am greşit; nici a mă numi fiu al Tău, eu păcătosul. Ci în dar mă iartă, Cel ce ai nemăsurată milă.

A Născătoarei de Dumnezeu

Negrăită este naşterea ta şi nepovestit este chipul naşterii, Fecioară, ceea ce ai născut mai presus de minte pe Dumnezeu, avându-ţi fecioria neîntinată. Pentru aceasta pe tine, ca pe o adevărată Născătoare de Dumnezeu, după vrednicie te mărim.

Cântarea a 7-a

Irmos: Tinerii cei ce au mers din Iudeea în Babilon, oarecând, cu credinţa Trei-mii văpaia cuptorului au călcat-o, cântând: Dumnezeul părinţilor noştri, bine eşti cuvântat.

Îndrăzneală nu am, a mă numi fiu al Tău, Părinte Iubitorule de oameni, ci mă fă ca pe unul din argaţii Tăi, rogu-Te şi nu Te îngreţoşa de mine cel ce strig: Dum-nezeul părinţilor noştri, bine eşti cuvântat.

Spurcându-ne viaţa prin vieţuirea păcătoasă şi pierzându-ne bunul neam cel dintâi, prin fierbinte pocăinţă să alergăm către cel unul Părinte al nostru şi Dumnezeu; ca să luăm mântuire.

Aspru stăpân este căruia m-am osândit a-i robi; tare şi nesuferită foame am răb-dat, plăcând porcilor. Ci întorcându-mă, strig: Mântuitorule mântuieşte-mă.

A Născătoarei

Firea cea muritoare o ai înviat, Născătoare de Dumnezeu Fecioară, ceea ce una ai născut viaţa; drept aceea, pe tine credincioşii mântuire te ştim, ca ceea ce ai născut cu trup pe Dumnezeul părinţilor.

Cântarea a 8-a

Irmos: De şapte ori cuptorul, chinuitorul haldeilor, l-a ars nebuneşte, pentru cinstitorii de Dumnezeu; dar văzându-i pe aceştia mântuiţi de o putere mai mare, Făcătorului şi Izbăvitorului a strigat: Tineri, binecuvântaţi-L, preoţi lăudaţi-L, popoare prea înălţaţi-L întru toţi vecii.

Bogăţia cea nemăsurată şi multă milostivirea Ta o vedem. Stăpâne, cei ce credem întru Tine. Pentru aceasta toţi cu căldură împreună cu desfrânatul cădem către Tine. Primeşte pe cei ce Ţi-au greşit şi la Tine au alergat; că nu este, milostive, păcat, care să poată birui iubirea Ta de oameni.

Pentru milostivire, Stăpâne, pe sine Te-ai smerit, şi Te-ai apropiat fiilor Tăi celor căzuţi; că însuţi Iubitorule de oameni pe cei căzuţi îi întâmpini şi sărutându-i, mântuire le dăruiești. Şi de şi cineva va cădea jos, milostiv fiind ca un Iubitor de oameni, nu Te mânii.

Cea mai înfricoşată judecată mă va întâmpina, o, Stăpâne! Că văzându-Te fără răutate şi iubitor de oameni, nu alerg către Tine ca să strig cu glasul desfrânatului, ci în lenevire îmi petrec viaţa. Tu dar fii mie milostiv şi de osânda aceea mântuieşte-mă prin pocăinţă, îndurate.

Nu trei dumnezei slăvim, ci o Dumnezeire, iar trei ipostasuri cinstim cu adevărat. Pe Tatăl nenăscut, pe Fiul născut din Tatăl, şi pe Duhul Sfânt purces din Tatăl, pe Dumnezeu unul în trei; deşi numirea fiecăruia, ca un Dumnezeu ce este, cu credinţă se slăveşte.

A Născătoarei de Dumnezeu

La multe năpaste, sunt supus, şi cu viforul întristărilor înecat. Ci cu rugăciunile tale mântuieşte-mă, ceea ce eşti limanul mântuirii prea curată, şi din toate răpindu-mă, mă mântuieşte. Ca pe tine, după vrednicie, ca pe o caldă folositoare, şi de Dumnezeu Născătoare, să te slăvesc întru toţi vecii.

Cântarea a 9-a

Irmos: Spăimântatu-s-a de aceasta cerul şi marginile pământului s-au minunat că Dumnezeu S-a arătat oamenilor trupeşte şi pântecele tău s-a făcut mai des-

fătat decât cerurile. Pentru aceea pe tine, Născătoare de Dumnezeu, Începătoriile cetelor îngereşti şi omeneşti te mărim.

Bucurie şi veselie se face acum pentru mine, junghiindu-se viţelul Tău; umple de aceasta şi sufletul meu cel ce nădăjduieşte spre Tine, Dumnezeule. Primeşte-mă pe mine rătăcitul, şi la viaţă mă ridică pe mine cel omorât, şi mă îmbracă întru dumnezeiasca haină a mântuirii şi a nestricăciunii.

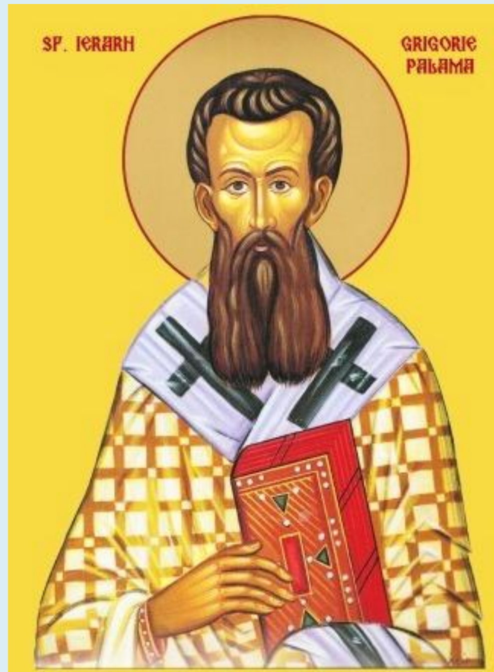
Sufletelor depărtate de la Dumnezeu şi lipsite de dumnezeieştile daruri, veniţi cu căldură, şi luând în minte întoarcerea desfrânatului, să strigăm: Părinte bunule! Cela ce eşti din ceruri, greşit-am cu toţii, curăţeşte-ne şi ne mântuieşte, pe cei ce alergăm la mila Ta.

Ca unul ce ai mulţime multă de îndurări, nu Te îngreţoşa Doamne, Doamne, de mine, carele în multe desfătări am cheltuit bogăţia, şi acum alerg şi strig către Tine: Greşit-am Ţie ! Mântuieşte-mă, pe cel ce scap la mila Ta.

A Născătoarei

Liman de mântuire, de călăuzire şi de părtinire, te am pe tine eu, robul tău; scapă-mă de toate împiedicările cele cumplite, ca una ce eşti bună, cu rugăciunile tale cele către Dumnezeu, Stăpână. Că spre tine cu dragoste toată nădejdea mi-am pus; ca să te slăvesc cu credinţă.

Alt Canon, al Sfântului Grigorie Palama

Cântarea 1-a

Irmos: Deschide-voi gura mea...

Veniţi dumnezeieşti ritori şi cei mai aleşi dintre teologi, veniţi limbile cele de Dumnezeu grăitoare, adunaţi-vă întru una, ca să lăudaţi după vrednicie pe ritorul Duhului, pe dumnezeiescul Grigorie.

Să se laude de mine stâlpul credinţei, apărătorul Bisericii, marele Grigorie, prea alesul păstor al Tesalonicului, podoaba cea adevărată a cetei ierarhilor.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Din pruncie ai poftit viaţa cea mai bună, şi din tinereţe ai iubit părinte înţelepţia cea desăvârşită; şi întocmai cu obiceiurile şi cu gândul te-ai arătat cu cel de un nume cu tine, dumnezeiescul Grigorie.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Fii mie, Preacurată, cale vieţii mele, povăţuindu-mă spre dumnezeieştile locaşuri, că am rătăcit şi m-am alunecat în surpăturile răutăţii, din care ridică-mă cu mijlocirea ta.

Catavasie: Deschide-voi gura mea şi se va umplea de Duhul, şi cuvânt răspunde-voi Împărătesei Maici şi mă voi arăta luminat prăznuind şi voi cânta minunile ei bucurându-mă.

Cântarea a 3-a

Irmos: Pe ai tăi cântăreţi, Născătoare de Dumnezeu, ceea ce eşti izvor viu şi îndestulat, care s-au împreunat ceată duhovnicească, întăreşte-i, în dumnezeiască mărirea ta, de cununile măririi învrednicindu-i.

Păzind curgerile dumnezeieştilor tale învăţături, scăpăm de toată măiestria celor de rea credinţă şi gonim toate cetele lor, cu sfinţitele tale scrisori, Grigorie.

Înţelepciunea nebunească a celor de rea credinţă o ai stricat, fericite, având în inima ta înţelepciunea lui Dumnezeu cea ipostatică; prin care cu sunet ai sfărâmat deşarta lor întărâtare.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Omorându-ţi toată zburdarea trupului celui stricăcios, înţelepte, sihăstreşte ţi-ai înviat mişcările sufletului şi l-ai făcut pe el organ dumnezeiesc al Teologiei.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Cu cunoştinţa minţii şi cu voinţa am iubit cu dinadinsul viaţa, cea de ruşine şi păcătoasă; ci cu dumnezeiasca dragoste, leagă-mă Fecioară, mireasă a lui Dumnezeu, prin dumnezeiască rugăciunea ta.

Condacul glasul al 4-lea: Acum s-a arătat vremea cea de lucrare, lângă uşi stă judecata, să ne sculăm dar postindu-ne, să aducem lacrimi de umilinţă, împreunate cu milostenie, strigând: Greşit-am mai mult decât nisipul mării. Ci slăbeşte, Făcătorule al tuturor, ca să luăm cununile nestricăciunii.

Sedealna, glasul al 4-lea:

Podobia: Degrab ne întâmpină pe noi mai înainte până ce nu ne robim când vrăjmaşii Te hulesc pe Tine şi ne îngrozesc pe noi, Hristoase, Dumnezeul nostru, pierde cu Crucea Ta pe cei ce se luptă cu noi, ca să cunoască cât poate credinţa dreptmăritorilor, pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Unule, Iubitorule de oameni.

Înşelăciunea celor rău credincioşi o ai ars înţelepte şi credinţa ortodocşilor bine o ai arătat şi ai luminat lumea. Pentru aceasta purtător de biruinţă te-ai arătat,

stâlp Bisericii şi arhiereu adevărat. Deci nu înceta rugându-te lui Hristos, să ne mântuiască pe noi, pe toţi. *(de două ori)*

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor (a Născătoarei de Dumnezeu)

Primeşte degrab rugăciunile noastre, Stăpână, şi le du Fiului şi Dumnezeului tău, Doamnă cu totul fără prihană. Stinge supărările hulitorilor, doboară vicleniile şi surpă, prea curată, îndrăzneala celor fără de Dumnezeu, care se întrarmează asupra robilor tăi.

Cântarea a 4-a

Irmos: Sfatul cel neurmat şi dumnezeiesc al Întrupării Tale, celei de sus, celei din Fecioară, proorocul Avacum avându-l în minte, a strigat: Slavă puterii Tale, Doamne.

Deschizându-ţi gura ta, părinte înţelepte, ai propovăduit înţelepciunea lui Dumnezeu la care ai gândit în inima ta pururea; şi pe Varlaam cel deşert, neînţelept şi fără minte l-ai arătat.

Apus-ai sub pământ, după legea firii, soare cel prea dulce; ce vei răsări de dimineaţă cu Hristos, Soarele cel neapus, Cel ce caută spre toţi prin rugăciunile tale.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Arătatu-te-a darul lui Dumnezeu, pe tine fericite, laudă şi întărire prea mare ortodocşilor; păstor bun şi al doilea teolog şi turmei păzitor prea deştept.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Deschide-mi urechile sufletului, Maică a lui Dumnezeu, ceea ce ai născut pe Cel ce a deschis mai înainte urechile surdului şi mă învredniceşte a lua în urechi dumnezeieştile cuvinte şi a le împlini.

Cântarea a 5-a

Irmos: Spăimântatu-s-au toate de dumnezeiască mărirea ta; că tu, Fecioară, neispitită de nuntă, ai avut în pântece pe Dumnezeu cel peste toate şi ai născut pe Fiul cel fără de ani, cel ce dăruieşte pace tuturor celor ce te laudă pe tine.

Cu secerea cuvintelor tale şi cu sfinţitele scrisori, ai tăiat eresurile cele spinoase şi odraslele neghinelor străine; şi ai semănat seminţele Ortodoxiei cele de bună credinţă, ierarhe Grigorie.

Cuvintele tale cele prea înţelepte şi cinstitele scrisori sunt rouă cerească, miere din piatră, pâine îngerească celor ce aleargă la tine; mursă de miere, mâncare plină de dulceaţă şi izvor de apă vie, Grigorie.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Învăţător te cunoaşte pe tine pământul şi marea, stâlp sfinţit al Ortodoxiei şi cinstită cămară a dumnezeieştilor dogme, sfinţit înţelept cuvântător de Dumnezeu, împreună locuitor şi părtaş şi întocmai la obicei cu apostolii.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Cu râurile umilinţei spală întinăciunea inimii mele, Fecioară prea curată, şi-mi dăruieşte mijloace de pocăinţă cu sfinţitele tale rugăciuni, cele către înduratul Dumnezeu, pe carele negrăit l-ai născut.

Cântarea a 6-a

Irmos: Înţelepţii de Dumnezeu, care faceţi acest praznic dumnezeiesc şi cu totul cinstit, al Maicii lui Dumnezeu, veniţi să batem din palme, slăvind pe Dumnezeu, cel ce s-a născut dintr-însa.

Ruptu-s-a deşarta întărâtare şi limba lui Varlaam celui fără minte, cu cuvintele şi cu dogmele şi cu ascuţirea minţii înţeleptului împărat şi cu a ta, Grigorie.

Dumnezeiasca alăută a Duhului, trâmbiţa care a vestit luminat tainele lui Dumnezeu, pe marele ierarh al Tesalonicului, limba cea de Dumnezeu cuvântătoare, cu cântări să o cinstim.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Povăţuind pe popor oarecând ca un stâlp de foc, ai ars pe vrăjmaşii credinţei; iar adunările credincioşilor le-ai luminat, de Dumnezeu înţelepţite, părinte Grigorie.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Stăpână prea curată, fii mie linişte şi liman de mângâiere, trecându-mă la dumnezeiescul ţărm cel fără de valuri şi alinându-mi viforul patimilor mele.

Condac glasul al 8-lea:

Podobia: Apărătoare Doamnă, mulţumiri pentru biruinţă, izbăvindu-ne din nevoi aducem ţie, Născătoare de Dumnezeu, noi robii tăi. Ci ca ceea ce ai stăpânire nebiruită, slobozeşte-ne pe noi dintru toate nevoile, ca să strigăm ţie: Bucură-te, Mireasă, pururea Fecioară!

Pe tine, organul înţelepciunii cel sfinţit şi dumnezeiesc, trâmbiţa teologiei cea luminoasă, cu un glas te lăudăm, Grigorie de Dumnezeu grăitorule. Ci cela ce stai ca o minte înaintea minţii celei dintâi, către dânsul îndreptează mintea noastră, părinte, ca să strigăm: Bucură-te, propovăduitorule al darului.

Icos: Înger te-ai arătat pe pământ, vestind oamenilor cele dumnezeieşti, ce nu se pot grăi. Ca având minte omenească şi trup, cu glasurile ca ale celor fără de trupuri, ne-ai făcut pe noi de ne-am minunat, de Dumnezeu grăitorule, a striga ţie acestea:
Bucură-te, prin carele s-a gonit întunericul;
Bucură-te, prin carele a venit lumina;
Bucură-te, vestitorule al Dumnezeirii celei nezidite;
Bucură-te, văditorul al celei zidite şi nebune cu adevărat;
Bucură-te, cela ce ai spus că firea lui Dumnezeu este înălţime neajunsă;
Bucură-te, cela ce ai zis că lucrarea lui este adâncime, care nu se poate lesne vedea;
Bucură-te, că slăvirea lui Dumnezeu bine o ai vestit;
Bucură-te, că părerile făcătorilor de rele le-ai mustrat;
Bucură-te, luminătorule, cela ce ai arătat soarele;
Bucură-te, paharule, carele dai băutură nemuritoare;
Bucură-te, prin carele străluceşte adevărul;
Bucură-te, prin carele s-a întunecat minciuna;
Bucură-te, învăţătorule al darului!

Cântarea a 7-a

Irmos: N-au slujit făpturii cugetătorii de Dumnezeu, ci numai Făcătorului; ci, groaza focului bărbăteşte înfruntând-o, se bucurau cântând: Prealăudate Dumnezeul părinţilor noştri şi Doamne, bine eşti cuvântat!

Cei ce cinstesc cuvintele şi scrisorile tale, Grigorie, se învaţă cunoştinţa lui Dumnezeu, plini se arată de înţelepciunea cea duhovnicească şi teologiceşte propovăduiesc darul cel nezidit şi lucrarea lui Dumnezeu.

Sabia şi arcele celor rău credincioşi, tu de tot le-ai sfărâmat şi trufia lui Varlaam şi toată puterea ereticilor, ca o ţesătură de păianjen o ai risipit ca şi cu o piatră, prea mare ierarhe.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Pecetluitu-s-a cu cuvintele şi cu dogmele şi cu scrisorile tale, Grigorie, credinţa celor bine credincioşi şi îndrăzneala eresurilor a contenit şi ameninţarea dreptei credinţe şi tăria celor rău credincioşi a încetat.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Noi cei uscaţi de bolile patimilor ştiindu-te cu adevărat izvor de tămăduiri, scoatem ape de mântuire dumnezeieşti şi strigăm: Bine este cuvântat Preacurată, rodul pân-tecelui tău.

Cântarea a 8-a

Irmos: Pe tinerii cei bine credincioşi, în cuptor, naşterea Născătoarei de Dumnezeu i-a mântuit, atunci fiind închipuită, iar acum plinită, pe toată lumea ridică să-Ţi cânte Ţie: pe Domnul, lucrurile, lăudaţi-L şi-L prea înălţaţi întru toţi vecii.

Stai acum împreună cu teologii lângă scaunul celui prea îndurat, fiind asemenea cu dânşii, şi întocmai la obiceiuri, prea înţelepte Grigorie, mai întâi şezătorule pe scaunul Tesalonicului, podoaba ierarhilor, luminat împodobit fiind cu mărirea arhieriei, şi servind lui Dumnezeu.

Ştiind Dumnezeu curăţia gândului tău şi mai înainte de pântece şi de zămislire, a grăit curat credinciosului şi dumnezeiescului împărat, că erai să fii apărător nebiruit al Bisericii. Pentru aceasta, prin întărire canonicească te-ai uns cu mirul arhieriei.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Biruieşte-se arătat şi se spulberă adunarea lui Polichindin de mâna ta, şi de înţeleptele tale cuvinte, prea lăudate Grigorie, mai întâi şezătorule pe scaunul Tesalonicuiui. Şi precum piere fumul, aşa a pierit adunarea cea putredă, prin limba ta cea cu glas de tunet şi de teolog.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Cuvântul lui Dumnezeu din bunătatea sa cea desăvârşită, întru tine, Fecioară, a împodobit, firea omenească cea cufundată în patimi şi toată o a înnoit şi o a sfinţit. Pentru aceasta cei prin tine mântuiţi, te slăvim întru toţi vecii.

Cântarea a 9-a

Irmos: Tot neamul pământesc să salte cu duhul, fiind luminat; şi să prăznuiască firea minţilor celor fără de trup, cinstind sfânta prăznuire a Maicii lui Dumnezeu şi să strige: Bucură-te, prea fericită Născătoare de Dumnezeu, curată, pururea Fecioară.

Oglindă dumnezeiască te-ai făcut Grigorie; că pe cel după chipul lui neîntinat l-ai păzit, şi mintea punându-ți bărbăteşte, stăpân asupra patimilor trupeşti, a luat chipul Cel după asemănare. Pentru aceasta te-ai şi făcut casă prea luminată Sfintei Treimi.

Împăratul cel bine credincios, te-a arătat pe tine, ca şi cum ai fi fost cu aripi zburând prin văzduh; că împreună cu dânsul te-ai luptat, ca un plin de dumnezeiescul Duh asupra lui Varlaam, celui cu minte deşartă şi nebun, carele a grăit nedreptate asupra înălţimii lui Dumnezeu; pe carele pe dreptate l-ai biruit.

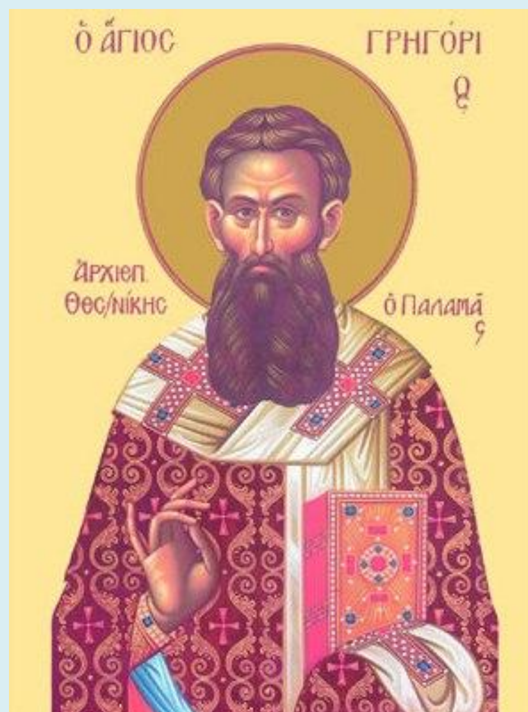
Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Cu totul fiind plin de înţelepciunea cea bună, mărite, ai strălucit lumină în lume, izvorând dogmele Ortodoxiei; căci cu iubirea filosofiei celei alese, înţelepte, ai luat în pântece dumnezeiasca frică şi ai născut cuvintele Duhului.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Cântare de mulţumire cu un glas aducem ţie noi credincioşii, de Dumnezeu Născătoare; că tu ai dezlegat blestemul nostru cel de demult şi toţi luăm prin tine dumnezeiasca binecuvântare, mântuire, luminare, milă şi bucuria cea veşnică.

Acatistul Sfântului Grigorie Palama, arhiepiscopul Tesalonicului

Rugăciunile începătoare

În numele Tatălui, şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin.

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea eşti, şi toate le implineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te sălăşluieşte întru noi, şi ne curăţeşte pe noi de toată intinăciunea, şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este Împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Miluieşte-ne pe noi, Doamne, miluieşte-ne pe noi, că nepricepându-ne de nici un răspuns, această rugăciune aducem Ţie, ca unui Stăpân, noi, păcătoşii robii Tăi, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Doamne, miluieşte-ne pe noi, că întru Tine am nădăjduit; nu Te mânia pe noi foarte, nici pomeni fărădelegile noastre, ci caută şi acum ca un Milostiv şi ne izbăveşte pe noi de vrăjmaşii noştri, că Tu eşti Dumnezeul nostru şi noi suntem poporul Tău, toţi lucrul mâinilor Tale şi numele Tău chemăm.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Uşa milostivirii deschide-o nouă,binecuvântată Născătoare de Dumnezeu, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine, ci să ne mântuim prin tine din nevoi, că tu eşti mântuirea neamului creştinesc.

Crezul

Cred Într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atoţiitorul, Făcătorul cerului şi al pământului, al tuturor celor văzute şi nevăzute.
Şi întru Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, care din Tatăl S-a născut, mai înainte de toţi vecii. Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, Născut, nu făcut, Cel de o fiinţă cu Tatăl, prin care toate s-au făcut.
Care pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire.S-a pogorât din ceruri Şi S-a întrupat de la Duhul Sfânt şi din Maria Fecioara Şi S-a făcut om.
Şi S-a răstignit pentru noi în zilele lui Pilat din Pont, Şi a pătimit şi S-a îngropat. Şi a înviat a treia zi după Scripturi .

Şi S-a suit la ceruri şi Şade de-a dreapta Tatălui. Şi iarăşi va să vină cu slavă, să judece viii şi morţii, A cărui Împărăţie nu va avea sfârşit.
Şi întru Duhul Sfânt, Domnul de viaţă Făcătorul, care din Tatăl purcede,
Cela ce împreună cu Tatăl şi cu Fiul este închinat şi slăvit, care a grăit prin prooroci.
Întru-una Sfântă Sobornicească şi apostolească Biserică,
Mărturisesc un botez întru iertarea păcatelor,
Aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie. Amin !

(facere a monahului Gherasim Micraghiannaitul)

Condacele şi Icoasele

Tropar: Luminătorule al dreptei credinţe, sprijinul Bisericii şi învăţătorule, podoaba monahilor, apărătorul cel nebiruit al teologilor, făcătorule de minuni Grigorie, lauda Tesalonicului, propovăduitorule al harului, roagă-te pururea să se mântuiască sufletele noastre.

Condacul 1
Pe păstorul Tesalonicului, cel prea vrednic şi pe luminătorul Bisericii cel prea luminat să-l lăudăm în cântări dumnezeieşti, căci s-a arătat locaş al luminii celei nepătrunse şi dăruieşte luminare şi har îmbelşugat tuturor celor ce strigă: ***Bucură-te, părinte Grigorie!***

Icosul 1
Înger în lume, văzător al celor de sus, te-ai arătat Grigorie prea fericite şi cu viaţa ta cea dumnezeiască te-ai învrednicit de daruri îngereşti; pentru aceea, minunându-ne de strălucirea ta, părinte, strigăm:
Bucură-te, cel prin care lumina dumnezeiască străluceşte;
Bucură-te, cel prin care întunericul a fost alungat;
Bucură-te, pajişte prea bine mirositoare a înţelepciunii;
Bucură-te, părtaş al învăţăturii celei prea bune;
Bucură-te, înălţime neajunsă cu privirea a celor înalte;
Bucură-te, adânc neatins al darurilor duhovniceşti;
Bucură-te, că eşti strălucire a Bisericii;
Bucură-te, că te-ai arătat întărire ortodocşilor;
Bucură-te, al credinţei luminător prea luminat;
Bucură-te, făclie de nepătruns a harului;
Bucură-te, prin care grăitorii de nebunii vor tăcea;
Bucură-te, prin care grăitorii de Dumnezeu se vor bucura;
Bucură-te, părinte Grigorie!

Condacul al 2-lea

Ochii sufletului tău, din tinereţe, părinte, la Hristos Împăratul ridicându-ţi, ţi-ai întors faţa ta de la curţile împărăteşti şi slava celor pământeşti ai părăsit, şi cu nevoinţe duhovniceşti urmând pe Domnul, ai auzit: ***Aliluia!***

Icosul 2

Toată ştiinţa cea din afară ai dobândit, prea fericite, ca un cunoscător şi prea înţelept; dar te-ai arătat, mai apoi, înfocat iubitor al frumuseţii celei nepieritoare a înţelepciunii lui Dumnezeu, Grigorie, înţelepţind cu dumnezeieştile tale cuvinte, pe cei care cu evlavie strigăm către tine:
Bucură-te, carte a purtărilor celor cuvioase;
Bucură-te, vistierie a luminii celei nematerialnice;
Bucură-te, pom cel mult roditor cu rădăcini de lumină;
Bucură-te, al evlaviei binemirositor laur;
Bucură-te, floare de amarant răsărită din lucrarea cea tainică;
Bucură-te, finic plin de roadele rodirii celei sufleteşti;
Bucură-te, că ţi-ai întors faţa de la rătăcirea cea din lume;
Bucură-te, că ai primit harul cel dăruit de Dumnezeu;
Bucură-te, slujitor preafierbinte al lui Hristos;
Bucură-te, cel ce eşti mai presus de tot ce este stricăcios;
Bucură-te, cel ce ai făcut să vieze puterile sufletului;
Bucură-te, cel ce ai omorât năvălirile patimilor;
Bucură-te, părinte Grigorie!

Condacul al 3-lea

Te-ai îmbrăcat cu putere sfântă în Athos, luând schima monahicească şi în slăbiciunea trupului, te-ai supus pe tine la nevoinţe, Grigorie fericite, strigând Celui ce te întărea pe tine: ***Aliluia!***

Icosul 3

Strălucind cu isihia şi cu nevoinţă stăruitoare, în toate faptele şi vieţuirea ta, şi prin rugăciunea minţii te-ai unit cu Mântuitorul în taină, umplându-te de lumina dumnezeiască şi luminând pe cei ce strigă către tine:
Bucură-te, candelă a isihiei;
Bucură-te, pilda a înfrânării;
Bucură-te, lucrător al rugăciunii minţii;
Bucură-te, comoară a vieţuirii adevărate;
Bucură-te, vas de mare preţ al suflării Mântuitorului;
Bucură-te, gură de Dumnezeu purtătoare a vorbirii Duhului;
Bucură-te, că ai trecut dincolo de hotarele stricăciunii;
Bucură-te, că vezi slava lui Dumnezeu;
Bucură-te, cel ce vezi lumina cea dumnezeiască;
Bucură-te, cel ce vezi pe Dumnezeu şi eşti văzut de Acesta;
Bucură-te, cel ce ai zădărnicit nebuneştile tâlcuiri;

Bucură-te, cel ce ai alungat grozave ameninţări;
Bucură-te, părinte Grigorie!

Condacul al 4-lea
Trăind în linişte, ca un înger, părinte, te-ai umplut de dumnezeiasca strălucire, şi fiind plin de lumina dumnezeiască, ai ieşit din Athos ca un soare, Grigorie, de Dumnezeu înţelepţitule, încălzindu-i pe cei care strigă ţie: ***Aliluia!***

Icosul 4
Cu dumnezeiesc cuvânt, cu puterea înţelepciunii şi cu învăţăturile sfinte, ai respins, cugetătorule de Dumnezeu, învăţătura cea rea a lui Varlaam, minunându-i pe toţi cu harul tău, arătându-te învăţător dumnezeiesc celor ce strigă către tine acestea:
Bucură-te, liră a evlaviei;
Bucură-te, cădere a necredincioşilor;
Bucură-te, mare învăţător al Bisericii;
Bucură-te, cel plin de strălucire dumnezeiască nematerialnică;
Bucură-te, cuvântător prea înţelept al învăţăturilor celor drepte;
Bucură-te, sabie cu două tăişuri împotriva tuturor vrăjmaşilor;
Bucură-te, cel ce tai din rădăcină neghinele cugetului;
Bucură-te, grădinar al virtuţilor cereşti;
Bucură-te, cel mult în cuvântul harului;
Bucură-te, cel blând în toate şi fără răutate;
Bucură-te, cel ce arzi pricinile patimilor;
Bucură-te, părinte Grigorie!

Condacul al 5-lea
Cu limba ta grăitoare de cuvinte dumnezeieşti, în Sinod cu adevărat ai înfăţişat dogmele cele Sfinte, Grigorie, ca unul ce ai fost de aceeaşi simţire cu Părinţii, împreună cu care strigi: ***Aliluia!***

Icosul 5
Ierarh cugetător de Dumnezeu, vistierie a virtuţilor şi tainic trăitor al dumnezeieştilor înălţări, ai fost cu dumnezeiască alegere păstor al Tesalonicului, dumnezeiesc şi înţelept, cuvioase, auzind de la noi acestea:
Bucură-te, gura teologilor;
Bucură-te, tărie a ortodocşilor;
Bucură-te, canon cel prea drept al preoţilor;
Bucură-te, icoană de Dumnezeu făurită a păstorilor;
Bucură-te, trâmbiţa dumnezeiască a învăţăturilor celor sfinte;
Bucură-te, izvor de Dumnezeu izvorât, care izvorăşti apa cea nouă;
Bucură-te, strălucit arhipăstor al Tesalonicului;
Bucură-te, apărător dumnezeiesc al ortodoxiei;

Bucură-te, slujitor al luminii dumnezeieşti;
Bucură-te, învăţător al vieţii celei neprihănite;
Bucură-te, cel ce curăţeşti intinăciunea sufletelor;
Bucură-te, cel ce trezeşti râvna credincioşilor;
Bucură-te, părinte Grigorie!

Condacul al 6-lea

Propovăduitor al luminii dumnezeieşti, cu cuvinte dumnezeieşti ai devenit, ca unul ce ai fost părtaş al acesteia încă din viaţa aceasta, şi ai întunecat cu strălucirea cuvintelor pe cei care împotriva acesteia au ridicat glasul, pe toţi trezindu-i la adevăr, Grigorie, strigând lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul 6

Strălucind in Sinod, ca un luminat teolog, cu gura înţelepciunii celei de negrăit, ai învăţat că fiinţa lui Dumnezeu este de neîmpărtăşit, dar lucrarea lui Dumnezeu se împărtăşeşte celor ce strigă, părinte:
Bucură-te, mare arătător al celor Sfinte;
Bucură-te, dumnezeiescule arătător de Dumnezeu;
Bucură-te, tâlcuitorule al strălucirii celei de sus;
Bucură-te, strălucitule scriitor al îndumnezeirii;
Bucură-te, dumnezeiescule îndrumător al trezviei minţii;
Bucură-te, călăuzitorule al rugăciunii celei dinlăuntru nerătăcite;
Bucură-te, că te-ai umplut de daruri dumnezeieşti;
Bucură-te, cel ce ai văzut strălucirea lui Dumnezeu;
Bucură-te, cel ce întuneci patimile înţelepţilor;
Bucură-te, temelie a dogmelor ortodoxe;
Bucură-te, izvor de ape dumnezeieşti;
Bucură-te, părinte Grigorie!

Condacul al 7-lea

Mare între ierarhi cu adevărat te-ai arătat, Grigorie înţelepte, descoperitor al celor dumnezeieşti, ca unul ce ai dus viaţa ca a apostolilor şi te-ai împodobit cu minunatele lor înfăptuiri, cuvioase, şi pe toţi ai sculat să cânte: ***Aliluia!***

Icosul 7

Nectar dumnezeiesc nematerialnic şi mană hrănitoare de suflet şi miere din piatră izvorâtă, cum a spus David Împăratul, sunt întocmirile cuvintelor tale, Grigorie prea minunate, bucurându-i pe cei ce strigă unele ca acestea:
Bucură-te, limbă preadulce;
Bucură-te, vedere dumnezeiască;
Bucură-te, următor al Mântuitorului şi cel de un chip cu El;
Bucură-te, râvnitor al Părinţilor şi cu ei împreună sălăşluitor;
Bucură-te, cerească boare care împrospătezi sufletele;

Bucură-te, duhovnicească rouă care ne răcoreşti pe noi;
Bucură-te, mireasmă sfântă a vieţuirii celei curate;
Bucură-te, hrană desăvârşită a ospăţului sufletesc;
Bucură-te, vas al nectarului celui nemuritor;
Bucură-te, mustrător al mincinoaselor învăţături;
Bucură-te, far dumnezeiesc al celor înţelepţi;
Bucură-te, călăuză a popoarelor ortodoxe;
Bucură-te, părinte Grigorie!

Condacul al 8-lea
Har străin s-a dat, îmbelşugat în revărsare, buzelor tale, arătătorule de Dumnezeu, din tine un râu mare ca din Rai izvorând, Grigorie, care udă Biserica toată, strigând Domnului: ***Aliluia!***

Icosul 8
Muntele Athosului, părinte, împreună cu Tesalonicul, vestesc strălucitele tale lupte, şi toată Biserica credincioşilor te cinsteşte ca pe un dumnezeiesc arătător al înţelesului Luminii celei mai presus de minte, prin care luminezi pe cei ce strigă:
Bucură-te, gura cea purtătoare de lumină;
Bucură-te, vasul cel purtător de mir;
Bucură-te, organ al strălucirii celor trei sori;
Bucură-te, ţarina desăvârşită a isihiei;
Bucură-te, casă de Dumnezeu luminată a lucrării celei dumnezeieşti;
Bucură-te, bogăţie de neînchipuit a vieţii în duh;
Bucură-te, că ai primit daruri dumnezeieşti;
Bucură-te, că ai răsturnat vorbăria deşartă a lui Varlaam;
Bucură-te, cel prin care Athosul este cinstit;
Bucură-te, faima strălucită a Tesalonicului;
Bucură-te, putere neclintită a Ortodoxiei;
Bucură-te, părinte Grigorie!

Condacul al 9-lea
Râuri din pântecele tale curg, prin tainica revărsare din cer, cum a spus Mântuitorul, părinte cuvioase Grigorie, adăpând inimile însetate cu apa vieţii, strigând lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul 9
Cu uşurinţă, părinte, ai îndurat feluritele încercări, pentru mărturisirea cea bună, şi precum aurul în foc încercat fiind tuturor, ai strălucit urcând spre cele mai bune pe cei care cu evlavie îţi strigă ţie acestea:
Bucură-te, piatră a curajului;
Bucură-te, stâncă a răbdării;

Bucură-te, cel ce nu te înfricoşezi de a ispitelor năvală;
Bucură-te, cel care ai stins focul patimilor;
Bucură-te, zid de neclintit al Bisericii lui Hristos;
Bucură-te, făclie mult luminoasă a poporului binecredincios;
Bucură-te, că ai îndurat necazurile cu bucurie;
Bucură-te, că Domnului te-ai înfăţişat cu slavă;
Bucură-te, propovăduitor al tainelor lui Dumnezeu;
Bucură-te, cel ce dai credincioşilor cele mântuitoare;
Bucură-te, al sufletelor iconom dumnezeiesc;
Bucură-te, prieten preaîndumnezeit al lui Hristos;
Bucură-te, părinte Grigorie!

Condacul al 10-lea
Cu cuvintele gurii tale, credinţa ortodoxă se propovăduieşte în Duhul cel Dumnezeiesc; căci dumnezeieştilor Părinţi de altădată împreună vieţuitor şi împreună simţitor făcându-te, graiurile lor laolaltă le-ai pus, cuvioase, strigând: ***Aliluia!***

Icosul 10
Cu razele luminii celei necreate hrănindu-te, a celei ce a strălucit pe Tabor, slava şi frumuseţea şi strălucirea acesteia le descri cu sfinţenie, şi-I trezeşti, sfinte, spre împărtăşire de ea pe cei care strigă acestea:
Bucură-te, al luminii celei necreate tainic cunoscător;
Bucură-te, al patimilor ucigătoare de suflet izbăvitor;
Bucură-te, al slavei celei viitoare pregustare;
Bucură-te, al sufletelor celor întristate mângâiere;
Bucură-te, că ai arătat nebuna înţelepciune a lui Varlaam;
Bucură-te, că ai făcut cunoscută bucuria Duhului;
Bucură-te, podoabă dumnezeiască a Arhiereilor;
Bucură-te, vistierie luminoasă a teologiei;
Bucură-te, oglindă a luminii celei nemateriale;
Bucură-te, seceră a învăţăturilor celor străine;
Bucură-te, bucurie a ortodocşilor şi cinste;
Bucură-te, cel ce faci să plece fruntea duşmanilor;
Bucură-te, părinte Grigorie!

Condacul al 11-lea
Cu înaltă cugetare şi cu înţelepciune dumnezeiască ai propovăduit măreţiile lui Dumnezeu şi faci să crească darurile roadelor celor dumnezeieşti ale Duhului, Grigorie, celor curaţi cu duhul, de care se împărtăşesc cei ce strigă: ***Aliluia!***

Icosul 11

Luminătoare cu razele virtuţilor s-a arătat viaţa ta, Grigorie grăitorule de Dumnezeu şi plină de lumină cu adevărat învăţătura ta, fericite, căci lui Dumnezeu îi duci cu învăţăturile tale pe toţi cei care strigă unele ca acestea:
Bucură-te, izvor al învăţăturii;
Bucură-te, temelie a ortodoxiei;
Bucură-te, pildă de vieţuire sfântă;
Bucură-te, diademă a bisericii celei sfinte;
Bucură-te, minunat tâlcuitor al vieţii de curăţenie;
Bucură-te, grăitor Sfânt al cuvântului Harului;
Bucură-te, cel care curăteşti toată întinăciunea sufletelor;
Bucură-te, că îndrepţi pe a mântuirii cale;
Bucură-te, făclie a strălucirilor celor nemateriale;
Bucură-te, luminător al cunoştinţelor celor de sus;
Bucură-te, prin care Biserica dănţuieşte;
Bucură-te, prin care tot credinciosul se bucură;
Bucură-te, părinte Grigorie!

Condacul al 12-lea
Har dumnezeiesc cere, şi mântuirea sufletelor, Grigorie, înţelepte ierarhe, pentru cei ce vin la tine cu evlavie şi cinstesc luptele tale cele strălucite, căci ca un slujitor luminat străluceşti celor ce strigă: ***Aliluia!***

Icosul 12
Cântând suferinţele tale şi dumnezeieştile lupte, pe care le-ai săvârşit pentru Biserică, ceata binecredincioşilor totdeauna te laudă pe tine, Grigorie, şi cu gură mulţumitoare, strigă către tine neîncetat unele ca acestea:
Bucură-te, tărie a Bisericii;
Bucură-te, neîntrecut vorbitor al credinţei;
Bucură-te, cel care ai ruşinat pe vorbăreţul Achindin;
Bucură-te, cel care ai arătat puterea cea dăruită de Dumnezeu;
Bucură-te, cel care împreună cu apostolii sălăşluieşti, ca unul ce le-ai urmat în toate;
Bucură-te, luceafăr strălucitor al Tesalonicului;
Bucură-te, dulceaţă a sufletului meu;
Bucură-te, luptător dumnezeiesc al ortodoxiei;
Bucură-te, strălucire a bisericii tale celei cinstite;
Bucură-te, dulce strălucire a poporului tău credincios;
Bucură-te, părinte Grigorie!

Condacul al 13-lea (de trei ori)
O, dumnezeiescule părinte, cunoscător al tainelor celor negrăite, Grigorie, culme a Părinţilor, primeşte vocile poporului tău, şi dăruieşte acoperământul tău tuturor; căci cu credinţă alergăm şi Sfintei Treimi strigăm: ***Aliluia!***

Apoi se zice iarăşi:

Icosul întâi

Înger în lume, văzător al celor de sus, te-ai arătat Grigorie preafericite şi cu viaţa ta cea dumnezeiască te-ai învrednicit de daruri îngereşti; pentru aceea, minunându-ne de strălucirea ta, părinte, strigăm:
Bucură-te, cel prin care lumina dumnezeiască străluceşte;
Bucură-te, cel prin care întunericul a fost alungat;
Bucură-te, pajişte prea bine mirositoare a înţelepciunii;
Bucură-te, părtaş al învăţăturii celei prea bune;
Bucură-te, înălţime neajunsă cu privirea a celor înalte;
Bucură-te, adânc neatins al darurilor duhovniceşti;
Bucură-te, că eşti strălucire a Bisericii;
Bucură-te, că te-ai arătat întărire ortodocşilor;
Bucură-te, al credinţei luminător prea luminat;
Bucură-te, făclie de nepătruns a harului;
Bucură-te, prin care grăitorii de nebunii vor tăcea;
Bucură-te, prin care grăitorii de Dumnezeu se vor bucura;
Bucură-te, părinte Grigorie!

Condacul întâi

Pe păstorul Tesalonicului, cel prea vrednic şi pe luminătorul Bisericii cel prea luminat să-l lăudăm în cântări dumnezeieşti, căci s-a arătat locaş al luminii celei nepătrunse şi dăruieşte luminare şi har îmbelşugat tuturor celor ce strigă: ***Bucură-te, părinte Grigorie!***

Paraclisul sau Canonul de mângâiere către cel întru sfinţi părintele nostru Grigorie Palama, arhiepiscopului Tesalonicului şi făcătorul de minuni

[Preotul face începutul obişnuit: Binecuvântat este Dumnezeul nostru...]

În numele Tatălui, şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin.

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie ! Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie ! Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea eşti, şi toate le implineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te sălăşluieşte întru noi, şi ne curăţeşte pe noi de toată intinăciunea, şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău.

[Preotul: Că a Ta este împărăţia...]

Doamne miluieşte (de 12 ori)

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Veniţi să ne închinăm Împăratului nostru Dumnezeu!
Veniţi să ne închinăm şi să cădem la Hristos, Împăratul nostru Dumnezeu!
Veniţi să ne închinăm şi să cădem la Însuşi Hristos Împăratul şi Dumnezeul nostru!

Apoi: **Psalmul 142**
1. Doamne, auzi rugăciunea mea, ascultă cererea mea, întru credincioşia Ta, auzi-mă, întru dreptatea Ta.
2. Să nu intri la judecată cu robul Tău, că nimeni din cei vii nu-i drept înaintea Ta.
3. Vrăjmaşul prigoneşte sufletul meu şi viaţa mea o calcă în picioare; făcutu-m-a să locuiesc în întuneric ca morţii cei din veacuri.
4. Mâhnit e duhul în mine şi inima mea încremenită înlăuntrul meu.
5. Adusu-mi-am aminte de zilele cele de demult; cugetat-am la toate lucrurile Tale, la faptele mâinilor Tale m-am gândit.
6. Întins-am către Tine mâinile mele, sufletul meu ca un pământ însetoşat.
7. Degrab auzi-mă, Doamne, că a slăbit duhul meu. Nu-ţi întoarce faţa Ta de la mine, ca să nu mă asemăn celor ce se coboară în mormânt.
8. Fă să aud dimineaţa mila Ta, că la Tine îmi este nădejdea. Arată-mi calea pe care voi merge, că la Tine am ridicat sufletul meu.
9. Scapă-mă de vrăjmaşii mei, că la Tine alerg, Doamne.
10. Învaţă-mă să fac voia Ta, că Tu eşti Dumnezeul meu. Duhul Tău cel bun să mă povăţuiască la pământul dreptăţii.
11. Pentru numele Tău, Doamne, dăruieşte-mi viaţă. Întru dreptatea Ta scoate din necaz sufletul meu.
12. Fă bunătate de stârpeşte pe vrăjmaşii mei şi pierde pe toţi cei ce necăjesc sufletul meu, că eu sunt robul Tău.

Şi iarăşi: ***Auzi-mă, Doamne, intru dreptatea Ta. Să nu intri la judecată cu robul Tău. Duhul Tău Cel bun să mă povăţuiască la pământul dreptăţii.***

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Aliluia! (de trei ori)

Dumnezeu este Domnul *şi S-a arătat nouă. Bine este cuvântat Cel ce vine întru numele Domnului.* (de trei ori)

Troparul, glasul al 4-lea:

Podobie: Cel ce Te-ai înălțat pe Cruce de bunăvoie, poporului Tău celui nou, numit cu numele Tău, îndurările Tale dăruiește-i, Hristoase Dumnezeule. Veselește cu puterea Ta pe credinciosul nostru popor, dăruindu-i lui biruință asupra potrivnicilor, având ajutorul Tău armă de pace, nebiruită biruință.

De Dumnezeu purtătorule ierarhe, ajutătorule fierbinte al nostru, Sfinte cuvioase părinte Grigorie, scapă-i de primejdie şi de ispite şi scârbe, de boală şi patimă pe cei ce aleargă la tine, neîncetat rugându-te lui Hristos să ne mântuiască pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Şi acest **tropar**, glasul al 8-lea: Luminătorule al Ortodoxiei, sprijinul Bisericii şi învăţătorule, podoaba monahilor, apărătorul teologilor cel nebiruit, Grigorie făcătorule de minuni, lauda Tesalonicului, propovăduitorule al harului, roagă-te de-a pururea să se mântuiască sufletele noastre.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. (a Născătoarei de Dumnezeu)*, glasul al 4-lea aceeaşi podobie:*

Niciodată nu vom tăcea, de Dumnezeu Născătoare, a vesti puterile tale noi, nevrednicii; că de nu ai fi stătut înainte, rugându-te pentru noi, cine ne-ar fi izbăvit dintru atâtea primejdii? Sau cine ne-ar fi păzit până acum slobozi? De la tine, Stăpână, nu ne vom depărta, că pe robii tăi pururea îi izbăveşti din toate nevoile.

Psalmul 50
1. Miluieşte-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta
2. Şi după mulţimea îndurărilor Tale, şterge fărădelegea mea.
3. Mai vârtos mă spală de fărădelegea mea şi de păcatul meu mă curăţeşte.

4. Că fărădelegea mea eu o cunosc şi păcatul meu înaintea mea este pururea.
5. Ţie unuia am greşit şi rău înaintea Ta am făcut, aşa încât drept eşti Tu întru cuvintele Tale şi biruitor când vei judeca Tu.
6. Că iată întru fărădelegi m-am zămislit şi în păcate m-a născut maica mea.
7. Că iată adevărul ai iubit; cele nearătate şi cele ascunse ale înţelepciunii Tale mi-ai arătat mie.
8. Stropi-mă-vei cu isop şi mă voi curăţi; spăla-mă-vei şi mai vârtos decât zăpada mă voi albi.
9. Auzului meu vei da bucurie şi veselie; bucura-se-vor oasele mele cele smerite.
10. Întoarce faţa Ta de la păcatele mele şi toate fărădelegile mele şterge-le.
11. Inimă curată zideşte întru mine, Dumnezeule, şi duh drept înnoieşte întru cele dinlăuntru ale mele.
12. Nu mă lepăda de la faţa Ta şi Duhul Tău cel sfânt nu-l lua de la mine.
13. Dă-mi mie bucuria mântuirii Tale şi cu duh stăpânitor mă întăreşte.
14. Învăţa-voi pe cei fărădelege căile Tale şi cei necredincioşi la Tine se vor întoarce.
15. Izbăveşte-mă de vărsarea de sânge, Dumnezeule, Dumnezeul mântuirii mele; bucura-se-va limba mea de dreptatea Ta.
16. Doamne, buzele mele vei deschide şi gura mea va vesti lauda Ta.
17. Că de ai fi voit jertfă, Ţi-aş fi dat; arderile de tot nu le vei binevoi.
18. Jertfa lui Dumnezeu: duhul umilit; inima înfrântă şi smerită Dumnezeu nu o va urgisi.
19. Fă bine, Doamne, întru bună voirea Ta, Sionului şi să se zidească zidurile Ierusalimului.
20. Atunci vei binevoi jertfa dreptăţii, prinosul şi arderile de tot; atunci vor pune pe altarul Tău viţei.
Pentru rugăciunile Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, ale Sfinţilor Părinţilor noştri şi ale tuturor Sfinţilor, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.

Canonul

Cântarea 1

Irmos: Apa trecându-o ca pe uscat şi de răutatea egiptenilor izbăvit, israiliteanul striga: Izbăvitorului şi Dumnezeului nostru să-I cântăm.

Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru noi.***

Sălaş al luminii dumnezeieşti făcându-te, Sfinte, întunericul patimii degrab de la noi îl risipeşte cu harul tău, ierarhe Grigorie.

Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru noi.***

Nevoi de tot felul şi tulburări mă află, părinte, pentru mulţimea păcatelor; ci tu izbăveşte-mă degrabă de întristarea ce vine asupra mea.

Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru noi.***

Izvor nesecat de tămăduiri fiind tu, părinte, şi pe mine mă vindecă, şi cere-mi iertare de greşale de la Stăpânul, sfinţite Grigorie.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuieşte-ne pe noi.***

Cu trup pe Cuvântul fără de trup născându-L, Stăpână, pătimirea trupului meu o vindecă, Maică şi Fecioară, şi a pocăinţei lumină arată-mi-o.

Cântarea 3

Irmos: Doamne, cela ce ai înălţat bolta cea cerească şi ai zidit Biserica, Tu întăreşte-mă intru dragostea Ta, Marginea doririlor şi credincioşilor întărire, Unule de oameni iubitorule.

Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru noi.***

Suferinţa trupească cu harul tău stinge-o, toată sănătatea, părinte, de sus revărsându-o degrab în suflet şi-n trup celor ce vin cu credinţă şi cinstesc icoana ta, Sfinte Grigorie.

Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru noi.***

Dă-ne nouă, părinte, să ne-ngrijim pururea de dumnezeiasca sământă a fricii lui Dumnezeu, ca să culegem apoi, cu mijlocirile tale, în hambarul cel de sus spicul virtuţilor.

Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru noi.***

Luminare trimite şi har de sus pururea celor ce alergăm, ierarhe, la sfânta icoana ta şi risipeşte degrab toată mâhnirea şi scârba de la noi, cu harul tău, Sfinte Grigorie.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuieşte-ne pe noi.***

Pe Stăpânul a toate L-ai zămislit negrăit şi ai dezlegat, Preacurată, blestemul cel de demult; ci izbăveşte-mă, dar, de bântuiala vrăjmaşului şi vieţii veşnice învredniceşte-mă.

Aceste **tropare**:

Izbăveşte, de Dumnezeu grăitorule ierarhe, de toată boala şi patima pe cei ce vin cu credinţă la sfânta ta icoană.

Caută, Fecioară de Dumnezeu Născătoare preamilostivă, spre necazul cumplit al trupului meu şi vindecă durerea sufletului meu.

[Ectenia: Miluieşte-ne pe noi, Dumnezeule, după mare milă ta, rugămu-ne Ţie, auzi-ne şi ne miluieşte... Încă ne rugăm pentru robii lui Dumnezeu... la care pomeneşte pe cei pentru care se face paraclisul.]

Doamne miluieşte (de 12 ori)

[După care preotul zice ecfonisul: Ca milostiv şi iubitor de oameni...]

Sedealna, glasul al 2-lea:

Podobie: Cele de sus căutând de tot necazul ne izbăvim, de Dumnezeu Născătoare.

Ocrotitor cald şi ajutător şi veghetor, ca un dumnezeiesc păstor şi Ierarh îndumnezeit, fii nouă, Grigorie, celor ce venim la dumnezeiasca biserica ta (în bisericile care nu au hramul Sfântului, în loc de zicem), ***pornirile asupra noastră ale vrăjmaşului abătându-le şi risipindu-le cu harul tău.***

Cântarea 4

Irmos: Auzit-am, Stăpâne, taina iconomiei Tale, înţeles-am lucrurile Tale şi am slăvit dumnezeirea Ta.

Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru noi.***

Rugăciunea ajută-ne să o ţinem, sfinte părinte, pururea şi ne fă părtaşi, Grigorie, luminării tainice a Duhului.

Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru noi.***

Toate bolile trupului şi durerea sufletului alungă-le de la cei ce cu credinţă vin şi cinstesc cu dragoste icoana ta.

Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru noi.***

Umejunile patimii cu dogoarea harului tău usucă-le, izvorându-ne, Grigorie, râul bunătăţilor dumnezeieşti.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuieşte-ne pe noi.***

Dezlegare greşalelor cere nouă pururea de la Fiul tău şi lumină intunecaţilor, Maică şi Fecioară, dăruieşte-ne.

Cântarea 5

Irmos: Luminează-ne pe noi cu poruncile Tale, Doamne, şi cu braţul Tău cel înalt pacea Ta dă-ne-o nouă, de oameni iubitorule.

Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru noi.***

Caută degrab către cei care te laudă şi ţi se roagă în biserica ta (în loc de "şi ţi se roagă în biserica ta" zicem, acolo unde biserica nu are hramul sfântului, "***şi îţi sărută sfântă icoana ta***") ***şi bucurie tuturor dăruieşte***.

Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru noi.***

Cel ce-ai ruşinat semeţia hulitorilor, într-ale tale dogme dumnezeieşti inima noastră şi acum întăreşte-o.

Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru noi.***

Mare ajutător turmei tale fii de-a pururea şi dezlegare dă-ne greşalelor de la Stăpânul, fericite Grigorie.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuieşte-ne pe noi.***

Mângâie şi-acum, Preacurată, pe poporul tău, zădărnicind viclenele sfătuiri şi uneltirea şi urzeala vrăjmaşilor.

Cântarea 6

Irmos: Rugăciunea mea voi înălţa către Domnul şi Lui voi spune scârbele mele, că s-a umplut de rele sufletul meu şi viaţa mea de iad s-a apropiat; şi ca Iona mă rog: din stricăciune, Dumnezeule, scoate-mă.

Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru noi.***

Părinte, înţelepţeşte turma ta să priceapă-nşelătoarele vorbe şi preaviclenele puneri la cale şi meşteşugul şi gândul vrăjmaşului, rugându-te lui Dumnezeu să păzească credinţa Bisericii.

Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru noi.***

Necazuri şi încercări şi vifore se pornesc asupra noastră, părinte; ci izbăveşte-ne grabnic din toate cu harul tău, ierarhe Grigorie, prietene al lui Hristos, grăitorule al tainelor Duhului.

Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru noi.***

Lumină ai strălucit, părtaş fiind de lumina întreitului Soare; ci şi pe noi îndreptează-ne, sfinte, la lumina poruncilor Domnului, ca unul ce te-ai arătat vestitorul lucrărilor harului.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuieşte-ne pe noi.***

Născând tu înţelepciunea Tatălui, pe Hristos, de Dumnezeu Născătoare, din nebunia spurcatelor patimi inima mea cea smerită ridică-o şi scapă-mă, Stăpâna mea, alungând stăpânia vrăjmaşului.

Aceste **tropare:**

Izbăveşte, de Dumnezeu grăitorule ierarhe, de toată boala şi patima pe cei ce vin cu credinţă la sfânta ta icoană.

Caută, Fecioară de Dumnezeu Născătoare prea milostivă, spre necazul cumplit al trupului meu şi vindecă durerea sufletului meu.

[Preotul pomeneşte pe cei pentru care se face paraclisul, aşa cum s-a arătat după Cântarea a 3-a. Apoi ecfonis şi]

Condacul, glasul al 2-lea: Slujitorule fierbinte al Mântuitorului, ocrotitorule şi scutul ortodocşilor, neîncetat te roagă, Sfinte Grigorie, să ni se dea iertare fărădelegilor şi izbăvire din toată nevoia.

Prochimenul glasul al 2-lea: Gura mea va grăi înţelepciune şi cugetul inimii mele pricepere.

Stih: Preoţii Tăi, Doamne, se vor îmbrăca întru dreptate şi cuvioşii Tăi cu bucurie se vor bucura.

Evanghelia

[Diaconul: Înţelepciune drepţi...]

Din Sfânta Evanghelie de la Ioan citire:

Ioan 10, 9-16

Zis-a Domnul: Eu sunt uşa; de va intra cineva prin Mine, se va mântui; şi va intra şi va ieşi şi păşune va afla. Furul nu vine decât numai să fure şi să junghie şi să piardă; Eu am venit ca oile Mele viaţă să aibă şi din belşug să o aibă. Eu sunt Păstorul cel bun. Păstorul cel bun îşi pune sufletul Său pentru oi. Iar cel năimit şi care nu este păstor, ale cărui oi nu sunt ale lui, vede lupul venind şi lasă oile şi fuge, şi lupul le răpeşte şi le risipeşte. Cel năimit fuge, pentru că este năimit şi nu-i pasă de oi.

Eu sunt Păstorul cel bun şi cunosc pe ale Mele şi ale Mele Mă cunosc pe Mine; precum Mă cunoaşte pe Mine Tatăl şi Eu cunosc pe Tatăl; şi sufletul îmi pun pentru oi. Am şi alte oi, care nu sunt din staulul acesta; şi pe acelea trebuie să le aduc, şi vor auzi glasul Meu; şi va fi o turmă şi un păstor.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, *glasul al 2-lea*

Pentru rugăciunile ierarhului Tău, Milostive, curăţeşte mulţimea greşalelor noastre.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Milostive, curăţeşte mulţimea greşalelor noastre.

Stihira, glasul al 6-lea :

Podobie: Toată nădejdea mea spre tine o pun, Maica lui Dumnezeu, păzeşte-mă sub acoperământul tău.

Stih: ***Miluieşte-mă, Dumnezeule, după mare milă Ta şi după mulţimea îndurărilor Tale şterge fărădelegea mea.***

Vas ales al Duhului te-ai arătat, cuvioase părinte Grigorie, curăţindu-ţi sufletul cu virtuţile, şi Tesalonicului rugător către Domnul şi mare învăţător a toată Biserica; pentru aceea, sfinte, auzi-ne şi de ceaţa patimii şi împresurarea potrivnică izbăveşte-ne grabnic, rugându-te Stăpânului să ne dea iertarea păcatelor şi bogată mila Lui.

[Preotul zice: Mântuieşte, Dumnezeule, poporul Tău...]

Strana: **Doamne miluieşte** (de 12 ori)

[Apoi ecfonisul: Cu milă şi cu indurările şi cu iubirea de oameni...]

Cântarea 7

Irmos: Feciorii lui Israel, strămutaţi din Iudeea în Babilon oarecând, văpaia au călcat-o cu credinţa Treimii şi-n cuptor au cântat, răcorindu-se: Bine eşti cuvântat, Dumnezeul Părinţilor noştri.

Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru noi.***

Dă tărie, părinte, celor slabi şi îi scapă pe cei ce rău pătimesc şi cere de la Domnul să-mprăştie mâhnirea de la cei ce te laudă şi cu credinţă cinstesc icoana ta cea sfântă.

Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru noi.***

Tămăduieşte durerea inimii mele, părinte, că pătimeşte cumplit, şi alungă de la mine spurcatele patimi ca să cânt cu pricepere: Bine eşti cuvântat, Dumnezeul părinţilor noştri.

Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru noi.***

Având darul grăirii, înţelepte părinte, de la Hristos Dumnezeu, grăieşte, ierarhe, şi acum inimii noastre ale tale învăţături care ne arată mereu cărarea mântuirii.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuieşte-ne pe noi.***

Dintru tine, curată, răsărit-a zidirii în chip de om muritor Hristos, Soarele slavei, lumina mântuirii ca un bun strălucindu-o celor ce naşterea ta o laudă, Fecioară.

Cântarea 8

Irmosul îl cântăm la sfârşit, aşadar începem cu:

Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru noi.***

Călăuzeşte la mântuire, părinte, cu toiagul cuvintelor tale turma ta de-a pururi, Păstorule prea bune.

Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru noi.***

Caută, sfinte, spre cei ce stau înaintea sfintei tale icoane cântându-ţi şi dă tuturora bogată mângâiere.

Stih: ***Lăudăm pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Domnul.***

Acoperirea cea de la tine având-o sfânt lăcaşul acesta, părinte, pururea păzeşte-i pe cei ce vin într-însul (în loc de "sfânt lăcaşul..." zicem, acolo unde biserica nu are hramul Sfântului: "***turma ta, cuvioase părinte, pururea păzeşte-o de toată răutatea***").

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuieşte-ne pe noi.***

Vindecă, Maică, sufletul meu ce boleşte şi dă mie pocăinţă curată, ca ieşind din lume să văd a ta lumină.

Stih: Să lăudăm, bine să cuvântăm şi să ne închinăm Domnului cântându-I şi prea înălţându-L pe El întru toţi vecii.

Pe Împăratul Ceresc, pe care Îl laudă oştile îngereşti, lăudaţi-L şi prea înălţându-L întru toţi vecii.

Cântarea 9

Irmos: Fecioară prea curată, cei mântuiţi prin tine de Dumnezeu Născătoare te mărturisim, cu netrupeştile Cete pe tine mărindu-te.

Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru noi.***

Luând de la Stăpânul darul vindecării, de întristări şi de patimi şi multe dureri tămăduieşte-ne grabnic, Sfinte Grigorie.

Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru noi.***

Cu toţii sărutându-ţi sfânta ta icoană, cu mijlocirea ta, sfinte, ajută-ne să dobândim, cuvioase, harul dumnezeiesc.

Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru noi.***

Cu slavă, ierarhe, stând la tronul Slavei ca un cinstit slujitor al Stăpânului, neîncetat pomeneşte-i pe cei ce te laudă.

Stih: ***Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuieşte-ne pe noi.***

Cu daruri dăruită Maică prea curată, la Fiul tău mijlocind, mântuieşte-mă, că întru tine nădejdea mi-am pus-o, Stăpâna mea.

Apoi: ***Cuvine-se cu adevărat să te fericim, Născătoare de Dumnezeu, cea pururea fericită și prea nevinovată și Maica Dumnezeului nostru. Ceea ce ești mai cinstită decât heruvimii și mai mărită fără de asemănare decât serafimii, care fără stricăciune pe Dumnezeu Cuvântul ai născut, pe tine, cea cu adevărat Născătoare de Dumnezeu, te mărim.***

şi **megalinariile:**

Tesalonicenilor sfânt păstor şi dumnezeiască întărire Bisericii, vasule al slavei Treimii Nezidite, pe tine te cunoaştem, Sfinte Grigorie.

Grija pământească ai lepădat, poftind, cuvioase, bunătăţile harului, scriitor al tainei vieţii fericite făcându-te, părinte, trâmbiţa Duhului.

Domnului rugându-te neîncetat să îţi lumineze întunericul ca un Bun, de împărtăşirea luminii nezidite te-a învrednicit pe tine, Sfinte Grigorie.

Cu dumnezeiasca rostirea ta cinstitele dogme tuturor le-ai învederat, călcând flecăreala şi vorbele trufaşe şi hula cea urâtă, Sfinte Grigorie.

Bucură-te, vasul virtuţilor, lauda cea mare a ierarhilor lui Hristos, călăuzitorul monahilor din Athos şi sfeşnicul Treimii, părinte Grigorie.

Sfinte ierarhe Grigorie, dai tămăduire, făcătorule de minuni, celor ce te cheamă pe tine cu credinţă şi vin să îţi sărute sfântă icoana ta.

Ştiutorule al tainelor lui Hristos, dă înţelepciune şi pricepere tuturor şi te roagă, Sfinte, Stăpânului a toate ca să ne ierte nouă fărădelegile.

Cu toate oştirile îngereşti, cu Botezătorul, cu apostolii cei slăviţi şi cu tot soborul Sfinţilor, Preacurată, Fiului tău te roagă toţi să ne mântuim.

Apoi:

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pre noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pre noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pre noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte ! (de 3 ori)

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău.

[Preotul: Că a Ta este împărăţia...]

Şi **troparele de umilinţă**, glasul al şaselea:

Miluieşte-ne pe noi, Doamne, miluieşte-ne pe noi, că nepricepându-ne de nici un răspuns, această rugăciune aducem Ţie, ca unui Stăpân, noi, păcătoşii robii Tăi, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Doamne, miluieşte-ne pe noi, că întru Tine am nădăjduit; nu Te mânia pe noi foarte, nici pomeni fărădelegile noastre, ci caută şi acum ca un Milostiv şi ne izbăveşte pe noi de vrăjmaşii noştri, că Tu eşti Dumnezeul nostru şi noi suntem poporul Tău, toţi lucrul mâinilor Tale şi numele Tău chemăm.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Uşa milostivirii deschide-o nouă,binecuvântată Născătoare de Dumnezeu, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine, ci să ne mântuim prin tine din nevoi, că tu eşti mântuirea neamului creştinesc.

[***Preotul*** zice ***ectenia:***

Miluieşte-ne pe noi, Dumnezeule, după mare mila Ta, rugămu-ne Ţie, auzi-ne si ne miluieşte,

Doamne miluieşte (de 3 ori).

Încă ne rugăm pentru mila, viaţa, pacea, sănătatea, mântuirea cercetarea, iertarea, buna-sporire şi chivernisire a robilor lui Dumnezeu (N) şi pentru ca să li se ierte toată greşeala cea de voie şi cea fără de voie.

Doamne miluieşte (de 3 ori).

Încă ne rugăm ca să fie păzit sfânt locaşul acesta, ţara aceasta, oraşul acesta şi toate oraşele şi satele, de boală, de foamete, de cutremur, de potop, de foc, de sabie, de venirea altor neamuri asupra noastră şi de războiul cel dintre noi; pentru ca milostiv, blând, şi lesne iertător să ne fie nouă bunul şi iubitorul de oameni Dumnezeul nostru, şi să-şi întoarcă toată mânia care se porneşte

asupra noastră, să ne izbăvească pe noi de îngrozirea Lui cea dreaptă, care este asupra noastră, şi să ne miluiască pe noi.

Doamne miluieşte (de 40 ori).

Auzi-ne pe noi, Dumnezeule, Mântuitorul nostru, nădejdea tuturor marginilor pământului si a celor ce sunt pe mare departe, şi, Milostive, milostiv fii nouă, Stăpâne, pentru păcatele noastre şi ne miluieşte pe noi.]

Doamne miluieşte *(de trei ori)*

[Preotul zice ecfonisul: Că milostiv si iubitor de oameni Dumnezeu eşti şi Ţie slavă înălţăm, Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.]

[Apoi preotul face otpustul cel mic, fără însă a zice Pentru rugăciunile...]

Acest **tropar:** glasul al 2-lea:

Podobie: Când de pe lemn, mort Te-ai pogorât, cel din Arimateea pe Tine, viaţa tuturor, cu smirnă şi cu giulgiu Te-a înfăşurat, Hristoase şi cu dragoste s-a îndemnat a săruta, cu inima şi cu buzele, trupul Tău cel nestricat. Însă fiind cuprins de frică, se bucura strigând către Tine: Slavă smereniei Tale, iubitorule de oameni!

Tuturor ortodocşilor îndrumător şi strălucire Bisericii, Sfinte Grigorie, de toată-mpresurarea ne izbăveşte pe noi, pe cei ce cu credinţă cinstim, cuvioase, dumnezeiască icoana ta, bântuiala celui rău degrabă alungând; tu, dar, ne ajuţi totdeauna şi pururi împlineşti rugăciunea celor ce cu dragoste te laudă.

Stăpână, primeşte rugăciunile robilor tăi şi ne izbăveşte pe noi din toată nevoia şi necazul.

Toată nădejdea mea spre tine o înalţ, Maica lui Dumnezeu, păzeşte-mă sub acoperământul tău.

Pentru rugăciunile tuturor Sfinţilor Tăi, Doamne, şi ale Născătoarei de Dumnezeu, pacea Ta dă-ne-o nouă şi ne miluieşte pe noi, ca un Însuţi îndurat.

[Şi preotul încheie, zicând: Pentru rugăciunile...]

Pentru rugăciunile Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, ale Sfinţilor părinţilor noştri şi ale tuturor Sfinţilor, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi. Amin.

Canon de tămăduire către Sfântul Grigorie Palama, arhiepiscopul Tesalonicului şi mare făcător de minuni

Canon de tămăduire către Sfântul Grigorie Palama, arhiepiscopul Tesalonicului şi mare făcător de minuni:

https://www.academia.edu/98612117/Canon_de_t%C4%83m%C4%83duire_c%C4%83tre_Sf%C3%A2ntul_Grigorie_Palama_arhiepiscopul_Tesalonicului_%C5%9Fi_mare_f%C4%83c%C4%83tor_de_minuni

https://archive.org/details/canon-de-tamaduire

***

Rugăciunile începătoare

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, Amin.

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea eşti, şi toate le implineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te sălăşluieşte întru noi, şi ne curăţeşte pe noi de toată intinăciunea, şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne miluieşte (de 3 ori)

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău.

[Dacă este preot de faţă, zice: Că a Ta este împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor.]

Strana: Amin.

Dacă nu este preot de faţă, diaconul, monahul sau mireanul rosteşte: Pentru rugă-ciunile Sfinţilor părinţilor noştri, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi. Amin.

Apoi **troparele** de umilinţă, glasul 6:

Miluieşte-ne pe noi, Doamne, miluieşte-ne pe noi, că nepricepându-ne de nici un răspuns, această rugăciune aducem Ţie, ca unui Stăpân, noi, păcătoşii robii Tăi, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Doamne, miluieşte-ne pe noi, că întru Tine am nădăjduit; nu Te mânia pe noi foarte, nici pomeni fărădelegile noastre, ci caută şi acum ca un Milostiv şi ne izbăveşte pe noi de vrăjmaşii noştri, că Tu eşti Dumnezeul nostru şi noi suntem poporul Tău, toţi lucrul mâinilor Tale şi numele Tău chemăm.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Uşa milostivirii deschide-o nouă,binecuvântată Născătoare de Dumnezeu, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine, ci să ne mântuim prin tine din nevoi, că tu eşti mântuirea neamului creştinesc.

Crezul

Cred Într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atoţiitorul, Făcătorul cerului şi al pământului,văzutelor tuturor şi nevăzutelor.
Şi întru Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, care din Tatăl S-a născut, mai înainte de toţi vecii. Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, Născut, nu făcut, Cel de o fiinţă cu Tatăl, prin care toate s-au făcut.
Care pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire.S-a pogorât din ceruri Şi S-a întrupat de la Duhul Sfânt şi din Maria Fecioara Şi S-a făcut om.
Şi S-a răstignit pentru noi în zilele lui Pilat din Pont, Şi a pătimit şi S-a îngropat. Şi a înviat a treia zi după Scripturi .
Şi S-a suit la ceruri şi Şade de-a dreapta Tatălui. Şi iaraşi va să vină cu slavă, să judece viii şi morţii, A cărui Împărăţie nu va avea sfârşit.
Şi întru Duhul Sfânt, Domnul de viaţă Făcătorul, care din Tatăl purcede,
Cela ce împreună cu Tatăl şi cu Fiul Este închinat şi slăvit, care a grăit prin prooroci.
Întru-una Sfântă Sobornicească şi apostolească Biserică,
Mărturisesc un botez întru iertarea păcatelor,
Aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie. Amin !

Psalmul 50

1. Miluieşte-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta
2. Şi după mulţimea îndurărilor Tale, şterge fărădelegea mea.
3. Mai vârtos mă spală de fărădelegea mea şi de păcatul meu mă curăţeşte.
4. Că fărădelegea mea eu o cunosc şi păcatul meu înaintea mea este pururea.
5. Ţie unuia am greşit şi rău înaintea Ta am făcut, aşa încât drept eşti Tu întru cuvintele Tale şi biruitor când vei judeca Tu.
6. Că iată întru fărădelegi m-am zămislit şi în păcate m-a născut maica mea.
7. Că iată adevărul ai iubit; cele nearătate şi cele ascunse ale înţelepciunii Tale mi-ai arătat mie.
8. Stropi-mă-vei cu isop şi mă voi curăţi; spăla-mă-vei şi mai vârtos decât zăpada mă voi albi.
9. Auzului meu vei da bucurie şi veselie; bucura-se-vor oasele mele cele smerite.
10. Întoarce faţa Ta de la păcatele mele şi toate fărădelegile mele şterge-le.
11. Inimă curată zideşte întru mine, Dumnezeule, şi duh drept înnoieşte întru cele dinlăuntru ale mele.

12. Nu mă lepăda de la faţa Ta şi Duhul Tău cel sfânt nu-l lua de la mine.
13. Dă-mi mie bucuria mântuirii Tale şi cu duh stăpânitor mă întăreşte.
14. Învăţa-voi pe cei fărădelege căile Tale şi cei necredincioşi la Tine se vor întoarce.
15. Izbăveşte-mă de vărsarea de sânge, Dumnezeule, Dumnezeul mântuirii mele; bucura-se-va limba mea de dreptatea Ta.
16. Doamne, buzele mele vei deschide şi gura mea va vesti lauda Ta.
17. Că de ai fi voit jertfă, Ţi-aş fi dat; arderile de tot nu le vei binevoi.
18. Jertfa lui Dumnezeu: duhul umilit; inima înfrântă şi smerită Dumnezeu nu o va urgisi.
19. Fă bine, Doamne, întru bună voirea Ta, Sionului şi să se zidească zidurile Ierusalimului.
20. Atunci vei binevoi jertfa dreptăţii, prinosul şi arderile de tot; atunci vor pune pe altarul Tău viţei.

Pentru rugăciunile Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, ale Sfinţilor părinţilor noştri şi ale tuturor Sfinţilor, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi. Amin.

Doamne miluieşte (de 12 ori)

Veniţi să ne închinăm Împăratului nostru Dumnezeu!
Veniţi să ne închinăm şi să cădem la Hristos, Împăratul nostru Dumnezeu!
Veniţi să ne închinăm şi să cădem la Însuşi Hristos Împăratul şi Dumnezeul nostru!

Cântarea l-a, glas 6

Irmos: Ca pe uscat umblând Israel, cu urmele prin adânc, pe prigonitorul faraon văzându-1 înecat, a strigat: lui Dumnezeu cântare de biruinţă să-i cântăm.

Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru mine, păcătosul.***

După măsura mulţimii durerilor şi a întristărilor celor din inima mea, veselească mângâierile tale, sfinte al lui Dumnezeu, ticălosul meu suflet cel nemângâiat.

Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru mine, păcătosul.***

Nicidecum nu este mântuire în trupul meu, o, înţelepte Grigorie, nici intru oasele mele, ale celui de pretutindeni împresurat foarte de dureri amare; ci tu întâmpinându-mă, mântuieşte-mă.

Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru mine, păcătosul.***

O picătură de milostivire din izvoarele bunătăţii picurând, prin rugăciunile tale, peste cuptorul ispitelor mele, stinge-l pe acesta şi dă-mi mie tihnă, o, înţelepte.

A Născătoarei de Dumnezeu

Toate mâinile doctoriceşti şi a meşteşugului putinţă şi pricepere neputincioase şi nelucrătoare s-au vădit din pricina relelor mele; pentru aceasta, Maică lui Dumnezeu, tu mă tămăduieşte.

Cântarea a III-a

Irmos: Nu este sfânt precum Tu, Doamne, Dumnezeul meu, care ai înălţat fruntea credincioşilor Tăi, Bunule, şi ne-ai întărit pe noi pe piatra mărturisirii Tale.

Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru mine, păcătosul.***

Înguste îmi sunt toate şi cumplite şi aducătoare de dureri, că silnică e boala şi grele durerile; ci, slujitorule al lui Hristos înţelepte, minunat fă harul tău întru mine.

Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru mine, păcătosul.***

Suspinul meu de la tine nicidecum nu s-a ascuns, nici a inimii întristare, nici durerea sufletului; pentru aceasta, ierarhe, după milostivirea ta, miluieşte-mă.
Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru mine, păcătosul.***

Roiul păcatelor cu adevărat a adus asupra mea mulţimea bolilor; că pricinile celor din urmă învederat cele dintâi sunt; ci de amândouă, ierarhe, scapă-mă.

A Născătoarei de Dumnezeu

De boala cea născătoare de moarte amară izbăveşte-mă, ceea ce ai născut cu trup pe Pierzătorul morţii, pe Hristos Viaţa însăşi, şi sănătate, Stăpână, mie dă-ruieşte-mi.

Sedealna:

Toată nădejdea mea spre tine o pun Maica lui Dumnezeu, păzeşte-mă sub acoperământul tău.

Rănile păcatelor mele şterge-le, fericite, carele pe Hristos, pe Cel ce are mul-ţimea indurărilor, mult L-ai slujit, pe milostivul Dumnezeu şi Unul tămădui-

torul sufletelor, şi vindecare dăruieşte-mi, Grigorie înţelepte, podoaba Tesalonicului.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Către Născătoarea de Dumnezeu, acum cu osârdie să alergăm noi păcătoşii şi smeriţii şi să cădem cu pocăinţă, strigând din adâncul sufletului: Stăpână, ajută-ne, milostivindu-te spre noi; grăbeşte că pierim sub mulţimea păcatelor; nu întoarce pe robii tăi deşerţi, că pe tine singură nădejde te-am câştigat (de două ori).

Cântarea a IV-a

Irmos: Hristos este puterea mea, Dumnezeul şi Domnul, cinstită Biserica cu dumnezeiasca cuviinţă cântă, grăind; din cuget curat intră Domnul prăznuind.

Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru mine, păcătosul.***

Iată, impuţitu-s-a şi a putrezit, prin multa nebunia mea, mulţimea rănilor mele; podoaba ierarhilor, bună mireasma sănătăţii daruieşte-mi-o.

Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru mine, păcătosul.***

Gândul ieşirii mă cuprinde pururea, şi grija plecării şi a sfârşitului; ci tu, ierarhe al lui Hristos, şi sănătate dă-mi, şi pocăinţă.

Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru mine, păcătosul.***

Puţinătatea zilelor mele Tu cunoscându-o, la jumătatea acestora, Hristoase, acum nu mă lua pe mine, îndelung răbdător făcându-Te mie pentru rugăciunile slujitorului Tău.

A Născătoarei de Dumnezeu

Suspin pururea, împungându-mă de amarele suliţe ale suferinţelor şi de ale durerilor cumplite săgeţi; de Dumnezeu Născătoare Fecioară, nu mă trece cu vederea pe mine, cel întristat.

Cântarea a V-a

Irmos: Cu dumnezeiasca strălucirea Ta, Bunule, sufletele celor ce mânecă la tine, cu dragoste mă rog, luminează-le; ca să te vadă, cuvinte al lui Dumnezeu, pe tine adevăratul Dumnezeu,cel ce chemi din negura greşelilor.

Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru mine, păcătosul.***

Mă arde boala cea grea, cumplit întristându-mă, pârjolindu-mi acum şi covârşindu-mi inima; Dreptarule al dogmelor, înţelepte Grigorie, cu lacrimile rugăciunilor tale pe aceasta stinge-o.

Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru mine, păcătosul.***

Nu mă voi ruşina spre tine îndrăznind, ci bucura-mă-voi întru tine, cela ce eşti de un sălaş cu grăitorii de Dumnezeu, şi va izvorî mie grabnică lumina sănătăţii, degrab răsărindu-mi vindecările.

Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru mine, păcătosul.***

Sabia întristării străbate, sfinte, sufletul meu, şi spadă cu două tăişuri până la măduvă trimite durerile mele, pe care tămăduieşte-le.

A Născătoarei de Dumnezeu

Nu am întru necazuri altă ajutătoare afară de tine; tu eşti nădejdea mea de la sânul maicii mele, curată; din pântecele maicii mele spre tine m-am îndreptat; vindecă-mă, de Dumnezeu Născătoare.

Cântarea a VI-a

Irmos: Marea vieţii văzând-o înălţându-se de viforul ispitelor, la limanul Tău cel lin alergând, strig către Tine: Scoate din stricăciune viaţa mea, mult Milostive.

Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru mine, păcătosul.***

Întunecându-mă eu de noaptea bolilor celor întunecate, la văzduhul curat şi ziua cea limpede a sănătăţii scoate-mă pe mine, tămăduitorule al celor bolnavi, slujitorule al lui Hristos.

Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru mine, păcătosul.***

Asemănându-te Domnului, nu depărta de la mine indurările tale, sfinte, ci să îmi ajute mie, Făcătorule de minuni, dumnezeiasca ta putere; că rele nenumărate m-au cuprins pe mine.

Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru mine, păcătosul.***

Nebuneşte m-am lăsat purtat de plăceri, eu deşertul, şi acum mă împung, scârbindu-mă, nesuferitele săgeţi ale durerilor; pentru aceasta veseleşte-mă cu atingerea rugăciunilor tale, începătorule al preoţilor lui Hristos.

A Născătoarei de Dumnezeu

Pe tine, Norul cel viu şi vesel şi luminos, şi cuvântător şi însufleţit, al Soarelui Celui simţit cu mintea, rogu-te, risipeşte, Stăpână, cu căldura îndurărilor tale, răceala patimilor mele.

Cântarea a VII-a

Irmos: Răcoreşte cuptorul…

Îngerul a făcut cuptor dătător de rouă cuvioşilor tineri iar pe caldei arzându-i porunca lui Dumnezeu, pe tiranul I-a plecat şi a strigat: Binecuvântat eşti Dumnezeul părinţilor noştri.

Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru mine, păcătosul.***

Precum chipul naşterii Tale oarecând a răcorit pe feciori în cuptor, Hristoase, astfel, rogu-mă, şi pe mine cel ce bolesc cumplit, pentru rugăciunile sfinţitului Tău slujitor, răcoreşte-mă, la odihnă acum scoţându-mă.

Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru mine, păcătosul.***

Pe mine, cel aproape omorât şi sfărâmat de cumplita boală, iarăşi inviază-mă, înnoieşte-mă, făcătorule de minuni, Grigorie fericite, rogu-mă, ca din suflet să strig: Dumnezeule, bine eşti cuvântat.

Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru mine, păcătosul.***

Cela ce eşti dulce în cuvânt şi prea dulce întru învăţătură, mintea cea cerească, amărăciunea bolii îmblânzeşte-o şi dă-mi sănătate, ca fără de făţărnicie să slăvesc pe Dumnezeu, cel ce te-a mărit pe tine.

A Născătoarei de Dumnezeu

Cea învechită şi îmbătrânită fire a strămoşului innoindu-o Cel născut din tine, Stăpână, Dumnezeul meu, prunc tânăr făcându-Se mai presus de minte, şi pe mine cel prin boli învechit înnoieşte-mă.

Cântarea a VIII-a

Irmos: Din văpaia cuvioşilor rouă ai izvorât şi jertfa dreptului cu apă ai ars-o; că pe toate le faci, Hristoase, cu singură voia Ta; pe Tine Te prea înălţăm întru toţi vecii.

Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru mine, păcătosul.***

Ca al Dumnezeului Iubitor de oameni rob de oameni iubitor, obişnuita iubire de oameni a ta şi îndurările şi mila arată-le întru mine, înţelepte, şi din boala ce m-a cuprins slobozeşte-mă.

Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru mine, păcătosul.***

În ţărâna patimilor mi s-a smerit acum sufletul şi, prin boală, de pământ s-a lipit pântecele meu; ci tu, ca un părinte, nicidecum nu uita multa mea sărăcie şi întristare, de trei ori fericite.

Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru mine, păcătosul.***

Durerea sufletului meu, sfinte, rogu-mă, şi a trupului meu osteneala uşurează-le, îmblânzeşte-le, conteneşte suferinţele cele amare, Grigorie, stinge tânguirea şi tămăduieşte patimile.

A Născătoarei de Dumnezeu

Ceea ce mai presus de cuvânt pe Cuvântul prin cuvânt cu trup L-ai născut, Fecioară, tu mă miluieşte, că neputincios şi sărac şi întru dureri sunt, şi mântuirea ta să îmi ajute mie.

Cântarea a IX-a

Irmos: Pe Dumnezeu a-L vedea nu este cu putinţă oamenilor, spre care nu cutează a căuta oştile îngereşti; iar prin tine, Preacurată, s-a arătat oamenilor Cuvântul întrupat; pe care, mărindu-L cu oştile îngereşti, pe tine te mărim.

Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru mine, păcătosul.***

Răsplătirile îndelungilor tale dureri strălucit le culegi acum, păstorule al Tesalonicului, Grigorie, şi sufletul tău dumnezeiesc se bucură în ceruri, iar trupul tău cel cinstit conteneşte bolile; pentru aceasta cu adevărat slavă se cuvine lui Dumnezeu, celui ce te-a slăvit pe tine.

Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru mine, păcătosul.***

Ridică-mă pe mine, rogu-mă, din întunericul patimilor şi al bolilor celor de multe feluri, Grigorie, cela ce cu lumina Treimii celei de lumină începătoare mai înainte, ca în ghicitură, te-ai luminat, fericite, iar acum faţă către faţă te desfătezi de ea.

Stih: ***Sfinte al lui Dumnezeu, roagă-te pentru mine, păcătosul.***

Cu adevărat plin de înţelepciune te-ai făcut, şi luptător al luminii celei mai presus de minte asupra potrivnicilor lui Dumnezeu, cu scrierea şi limba covârşindu-i pe aceştia; şi mărturie stau nouă cărţile tale, cele neîncetat biruitoare a rătăcirii acelora, de Dumnezeu fericite.

A Născătoarei de Dumnezeu

Ceea ce pe Dumnezeul celor vii şi al celor morţi L-ai născut, din patimile cele aducătoare de moarte, Fecioară, izbăveşte-mă, şi viaţă şi sănătate mie dăruieşte-mi, aducătoarea mântuirii, încingându-mă cu putere de sus şi tărie, de Dumnezeu fericită.

Comentarii Patristice - Evanghelia despre vindecarea slăbănogului din Capernaum

Duminica a 2-a din Post (vindecarea slăbănogului din Capernaum – Ev. Marcu 2, 1-12)

(Mc. 2, 7) Pentru ce vorbeşte Acesta astfel? El huleşte. Cine poate să ierte păcatele, fără numai unul Dumnezeu?

S-au pornit împotriva lui Iisus nu doar pentru faptul că nu a ținut ziua Sâmbetei, ci și pentru că a spus că Dumnezeu este Tatăl Său, făcându-Se egal cu Dumnezeu (In. 5, 16-18), ceea ce pentru ei a fost ceva drastic și de neconceput. Dar Iisus a confirmat cele afirmate pentru faptele Sale...

Cărturarii înșiși au spus aceasta despre Dumnezeu (că numai El poate ierta păcatele - n.tr.). Ei înșiși au introdus acest atribut al Său. Ei au fost cei care au interpretat Legea. Iar Hristos doar i-a încurcat în propriile lor cuvinte și le-a spus: Voi singuri ați spus că iertarea păcatelor este dată doar lui Dumnezeu.

(Sfântul Ioan Gură de Aur, Slăbănogul coborât prin acoperiş 6, traducere pentru Doxologia.ro de Lucian Filip)

(Mc. 2, 7) Pentru ce vorbeşte Acesta astfel? El huleşte. Cine poate să ierte păcatele, fără numai unul Dumnezeu?

Cum ar putea fi cu adevărat iertate păcatele dacă Cel împotriva căruia s-a păcătuit nu le iartă? (1 Sam. 2, 25).

(Sfântul Irineu al Lyonului, Contra ereziilor 5.17, traducere pentru Doxologia.ro de Lucian Filip)

(Mc. 2, 7) Pentru ce vorbeşte Acesta astfel? El huleşte. Cine poate să ierte păcatele, fără numai unul Dumnezeu?

Dacă Hristos iartă păcatele, atunci El trebuie să fie cu adevărat Dumnezeu pentru că nimeni în afară Dumnezeu nu poate ierta păcatele (problema se punea: cine are puterea de a ierta păcatele - n.tr.).

(Novațian, Sfânta Treime 13, traducere pentru Doxologia.ro de Lucian Filip)

(Mc. 2, 7) Pentru ce vorbeşte Acesta astfel? El huleşte. Cine poate să ierte păcatele, fără numai unul Dumnezeu?

În slujirea de a ierta păcatele, preoții nu-și exercită un drept ca unul oferit lor ca o putere independentă, căci nu în numele lor, ci în cel al Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh ei iartă păcatele. Ei cer lui Dumnezeu să ierte. Actul prin care se iartă este desfășurat de către oameni, însă darurile vin din Puterea Celui de Sus.

(Sfântul Ambrozie al Milanului, Sfântul Duh 3.18.137, traducere pentru Doxologia.ro de Lucian Filip)

(Mc. 2, 8) Şi îndată cunoscând Iisus, cu duhul Lui, că aşa cugetau ei în sine, le-a zis lor: De ce cugetaţi acestea în inimile voastre?

Cărturarii au spus că doar Dumnezeu poate ierta păcatele, însă Hristos nu a doar iertat păcate, ci a arătat că mai are o putere care aparține tot numai lui Dumnezeu: puterea de a vădi cele ascunse ale inimii.

(Sfântul Ioan Gură de Aur, Evanghelia după Matei, Omilia 29.1, traducere pentru Doxologia.ro de Lucian Filip)

(Mc. 2, 9) Ce este mai uşor a zice slăbănogului: „Iertate îţi sunt păcatele, sau a zice: Scoală-te, ia-ţi patul tău şi umblă?”

Potrivit lui Democrit, doctorul vindecă prin măiestria sa bolile trupului, iar înțelepciunea eliberează sufletul de patimile sale. Însă Bunul Învățător, Înțelepciunea și Cuvântul Tatălui, care s-a întrupat, se îngrijește de întreaga natură a creaturii Sale. Atotputernicul Doctor al oamenilor, Mântuitorul, vindecă împreună și trupul și sufletul.

Scoală-te, îi spune slăbănogului, ia-ţi patul tău şi mergi la casa ta, și de-ndată slăbănogul și-a recăpătat puterea (Mc. 2, 11).

(Sfântul Clement Alexandrinul, Hristos Învățătorul 1.4, traducere pentru Doxologia.ro de Lucian Filip)

(Mc. 2, 10) Dar, ca să ştiţi că putere are Fiul Omului a ierta păcatele pe pământ, a zis slăbănogului.

Oricând ar fi fost nevoia să pedepsească sau să laude, să ierte păcatele sau să dea legi, Hristos a avut pe deplin puterea să o facă (cf. Mt. 28, 18).

Pe Hristos, oricând ar fi avut de săvârșit astfel de lucruri mărețe, nu-L vezi rugându-se ca de obicei Tatălui că să-L ajute, ci toate aceste lucruri, așa cum vedeți în text, le-a făcut cu de la Sine putere. (Hristos a avut ca Dumnezeu putere deplină și pe pământ - n.tr.).

(Sfântul Ioan Gură de Aur, Despre natura de neînțeles a lui Dumnezeu 10.19, traducere pentru Doxologia.ro de Lucian Filip)

(Mc. 2, 11) Zic ţie: „Scoală-te, ia-ţi patul tău şi mergi la casa ta”.

Ia-ți patul. Cară așternutul care te cărase pe tine. Faceți schimb de locuri, ca dovada bolii tale să aducă mărturie sănătății tale. Patul durerilor tale devine acum semnul vindecării, iar greutatea sa, măsura puterii care ți-a fost restituită.

(Petru Hrisologul, Despre vindecarea slăbănogului 14, traducere pentru Doxologia.ro de Lucian Filip)

(Mc. 2, 11) Zic ţie: „Scoală-te, ia-ţi patul tău şi mergi la casa ta”.

Hristos i-a spus slăbănogului să facă ceva pentru care avea nevoie să fie sănătos (să-și ia patul - n.tr.), chiar înainte ca el să-și ducă la bun sfârșit rugăciunile pentru vindecare sa... Este obiceiul Domnului nostru să ceară un răspuns de la cei pe care i-a vindecat, ducând la îndeplinire un anumit lucru.

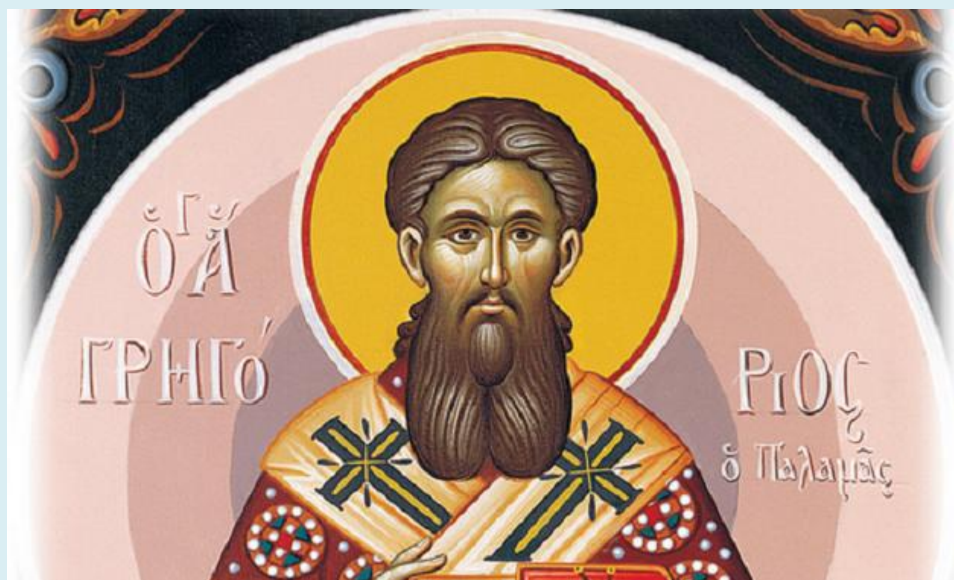
(Sfântul Ambrozie, Despre Credința Creștină 4.8.54-55, traducere pentru Doxologia.ro de Lucian Filip)

(Mc. 2, 11) Zic ţie: „Scoală-te, ia-ţi patul tău şi mergi la casa ta”.

Slăbănog erai în interiorul tău. Nu tu ai fost cel care a purtat pe pat, ci patul te-a purtat pe tine.

(Fericitul Augustin, La Psalmi 41.4, traducere pentru Doxologia.ro de Lucian Filip)

Comentarii Patristice - Evanghelia din duminica Sfântului Grigorie Palama - Păstorul cel bun

Duminica a 2-a din post (a Sfântul Grigorie Palama - Ev. Ioan 10, 9-16)

(In. 10, 9) Eu sunt uşa: de va intra cineva prin Mine, se va mântui; şi va intra şi va ieşi şi păşune va afla.

Hristos este uşa Tatălui prin care Avraam şi Isaac, Iacov şi profeţii, apostolii şi Biserica întreagă au intrat. Toţi aceştia intră în unitatea lui Dumnezeu.

(Sfântul Ignatie de Antiohia, Epistola către Filadelfieni 9, traducere pentru Doxologia.ro de Iosif Agaton)

(In. 10, 9) Eu sunt uşa: de va intra cineva prin Mine, se va mântui; şi va intra şi va ieşi şi păşune va afla.

El este Calea, pentru că El ne conduce către Sine. El este Uşa care ne lasă înăuntru, Păstorul care ne face să ne sălăşluim la păşunile cele verzi (Ps. 22, 2) , aducându-ne lângă apa odihnei şi conducându-ne acolo. El ne păzeşte pe noi de animalele cele sălbatice, întoarce pe cei greşiţi, aduce înapoi pe cei care sunt pierduţi, şi uneşte ceea ce era sfărâmat. El păzeşte pe cei puternici şi îi aduce pe ei împreună în ţarcul de dincolo, cu cuvintele cunoaşterii păstoreşti.

(Sfântul Grigorie de Nazianz, Despre Fiul, Cuvântări Teologice, 4(30).21, traducere pentru Doxologia.ro de Iosif Agaton)

(In. 10, 9) Eu sunt uşa: de va intra cineva prin Mine, se va mântui; şi va intra şi va ieşi şi păşune va afla.

Aici este ca şi cum Iisus ar fi spus: Ei vor fi sănătoşi şi în siguranţă, adică ei vor rămâne în mine şi nimeni nu-i va scoate afară. Aceasta este în referinţă cu apostolii care au intrat şi au ieşit cu îndrăzneală ca şi cum ei ar fi devenit stăpânii întregii lumi. Nimeni nu i-a putut întoarce de la Împărăţia lor. Dar prin păşune, Iisus vrea să ne arate locul hrănirii şi al adăpării oilor, dar şi puterea şi stăpânirea Sa.

(Sfântul Ioan Gură de Aur, Omilii la Evanghelia după Ioan 59.3, traducere pentru Doxologia.ro de Iosif Agaton)

(In. 10, 9) Eu sunt uşa: de va intra cineva prin Mine, se va mântui; şi va intra şi va ieşi şi păşune va afla.

Unde îţi paşti tu oile, o Bunule Păstor, care ai grijă de toată turma pe umerii Tăi? Căci mielul pe care l-ai ridicat, este întregul neam omenesc, pe care l-ai suit pe umerii Tăi. Arată-mi locul păşunii, fă-mi cunoscute apele odihnei, du-mă la iarba cea bună, cheamă-mă pe nume pentru ca eu, oaia Ta, să-Ţi aud vocea şi chemarea Ta să fie darul vieţii veşnice... Arată-mi deci spune ea unde paşti (Cânt. Cânt. 1, 6), pentru ca să găsesc păşunea mântuirii şi să fiu umplut cu hrana cerurilor pe care toţi oamenii trebuie să o mănânce dacă vor să intre în Viaţă.

(Sfântul Grigorie de Nyssa, Omilii la Cântarea Cântărilor 2, traducere pentru Doxologia.ro de Iosif Agaton)

(In. 10, 10)Furul nu vine decât ca să fure şi să junghie şi să piardă. Eu am venit ca viaţă să aibă şi din belşug să aibă.

Deci, El a spus: am venit ca ei să aibă viaţă, adică credinţa care lucrează prin iubire (Gal. 5, 6). Prin această credinţă ei intră în staul ca să fie vii, căci drepţii prin credinţă vor fi vii (Rom. 1, 17).

Şi cei care rabdă până la sfârşit nu vor avea numai viaţă, ci vor avea viaţă din destul, căci ei trec prin aceeaşi uşă, care este credinţa în Hristos.

Căci ca şi adevăraţi credincioşi ei mor, şi ei vor avea viaţă din destul când vor veni la locul unde Păstorul a venit înaintea lor - un loc unde nu vor mai muri niciodată. Deşi nu este nevoie de păşune aici în staul, căci noi înţelegem cuvintele şi păşune vor afla ca referindu-se la amândouă, aducă şi la intrarea şi la ieşirea lor - totuşi numai acolo va fi adevărata păşune unde vor fi hrăniţi cei care

au flămânzit şi însetat de dreptate (Mt 5, 6). Aceasta este păşunea care a fost găsită de cel care a auzit: Astăzi vei fi cu Mine în Rai (Lc. 23, 43).

(Fericitul Augustin, Tratate la Evanghelia după Ioan 45.15, traducere pentru Doxologia.ro de Iosif Agaton)

(In. 10, 11) Eu sunt păstorul cel bun. Păstorul cel bun îşi pune sufletul pentru oile sale.

Deci după ce le-a arătat realitatea din aceste fapte El le-a spus lor: Eu sunt Bunul Păstor. Prin urmare, dacă eu lucrez împotriva furilor, nu numai că nu sunt Eu cauza distrugerii pentru cei care Mă ascultă, ci Eu îi invit la viaţa veşnică. Şi deci Eu sunt Păstorul, pentru că Eu lucrez pentru binele oilor.

De vreme ce El afirmă acestea cu tărie, El dovedeşte cu argumente că este aşa, pentru ca El să nu apară că s-a caracterizat aşa în van, ca Păstorul cel Bun.

Şi astfel, cu intenţia de a demonstra aceasta cu diferite argumente, ca şi cu faptele însele, El spune: Păstorul cel Bun îşi pune viaţa pentru oile Sale.

Dacă, spune El, Bunul Păstor este cel care acceptă suferinţa pentru fiecare durere a oilor, pentru că Eu voi muri pentru mântuirea întregii lumi, mărturia despre Mine este dincolo de îndoială. Eu sunt Păstorul cel Bun.

Într-adevăr, dacă furul ucide, dimpotrivă, nu numai că Eu nu ucid, ci şi dăruiesc viaţă nouă bărbaţilor şi femeilor după ce am luat moartea de deasupra lor. Prin urmare, în toate privinţele, Eu sunt Păstorul cel Bun, conform acestor fapte.

(Teodor de Mopsuestia, Comentariu la Ioan 4.10.10–11, traducere pentru Doxologia.ro de Iosif Agaton)

(In. 10, 11) Eu sunt păstorul cel bun. Păstorul cel bun îşi pune sufletul pentru oile sale.

Mai mult decât atât, El a spus că Păstorul cel Bun intră prin Uşă. Dacă El este Uşa, cum poate El intra prin Sine Însuşi? (Latper).

Aşa cum El cunoaşte pe Tatăl prin Sine şi noi cunoaştem pe Tatăl prin El, tot aşa El intra în staul prin Sine şi noi intrăm prin El. Prin Hristos, noi, păstorii avem o uşă de intrare la voi. Şi de ce? Pentru că noi predicăm pe Hristos şi deci intrăm prin Uşă. Dar Hristos îl predică pe Hristos pentru că El se predică pe Sine. Şi astfel Păstorul intră prin Sine Însuşi.

El este şi Uşa către Tatăl, căci nu este cale de intrare către Tatăl decât prin El ... Și într-adevăr fraţilor şi surorilor, pentru că El este Păstorul, el a îngăduit membrilor Săi să poarte slujirea de păstori.

Deopotrivă Petru şi Pavel şi toţi ceilalţi apostoli erau păstori: toţi bunii episcopi sunt păstori. Însă nici unul dintre ei nu se numeşte pe sine Uşa.

(Fericitul Augustin, Tratate la Evanghelia după Ioan 47.1, 3, traducere pentru Doxologia.ro de Iosif Agaton)

(In. 10, 11) Eu sunt păstorul cel bun. Păstorul cel bun îşi pune sufletul pentru oile sale.

El al cărui bunătate este propria sa Fire, şi nu vreun dar neesenţial, spune: Eu sunt Păstorul cel Bun. El adaugă caracterul bunătăţii Sale, pe care şi noi trebuie să o imităm, spunând: Păstorul cel Bun îşi pune viaţa pentru oile sale.

El a făcut ceea ce a gândit. El a dat un exemplu a ceea ce a poruncit. Păstorul cel Bun şi-a pus viaţa pentru oile Sale pentru a schimba Trupul şi Sângele Lui în Taină pentru noi, şi ca să hrănească pe oi Și-a dat propriul Său trup ca hrană.

Această cale pe care trebuie să o urmăm şi noi de a dispreţui moartea ne-a fost arătată, ca tiparul care trebuie să ne ducă acolo.

Primul lucru pe care trebuie să-l facem este să ne dăruim bunurile noastre exterioare acestor oi prin milă. Apoi, dacă este necesar, trebuie să ne dăruim şi moartea noastră pentru aceste oi... Dacă cineva nu dăruieşte lucrurile sale lumeşti pentru oi, cum va putea să-şi pună viaţa pentru ele?

(Sfântul Grigorie cel mare, Patruzeci de omilii la Evanghelii 15, traducere pentru Doxologia.ro de Iosif Agaton)

(In. 10, 11) Eu sunt păstorul cel bun. Păstorul cel bun îşi pune sufletul pentru oile sale.

De dragul turmei sale Păstorul a fost sacrificat ca şi cum noi am fi nişte oi. El nu a refuzat moartea și nu a nimicit pe ucigaşii Săi aşa cum avea puterea să facă, căci Pătimirea nu i-a fost impusă cu forţa. El şi-a pus viaţa pentru oile Sale din propria lui voie liberă. Putere am să o pun şi putere am să o iau înapoi spune El. Prin Pătimirea Sa el a făcut îndreptare din patimile noastre rele, prim moartea Sa El a vindecat moartea noastră, prin mormântul Lui el a jefuit mormântul nostru şi prin piroanele care I-au străpuns trupul, a distrus temeliile iadului.

Moartea a stăpânit până Hristos a murit. Mormântul a fost amar, temniţa noastră a fost indestructibilă, până când Păstorul a coborât şi a adus oilor Sale închise acolo bunele vestiri ale eliberării lor. Prezenţa Lui printre ele le-a dat făgăduinţa învierii lor şi le-a chemat la o viaţă nouă, dincolo de mormânt. Păstorul cel Bun îşi pune viaţa pentru oile Sale şi astfel caută să câştige iubirea lor.

(Vasile de Seleucia, Omilia 26.2, traducere pentru Doxologia.ro de Iosif Agaton)

(In. 10, 11) Eu sunt păstorul cel bun. Păstorul cel bun îşi pune sufletul pentru oile sale.

Eu voi fi păstorul lor spune El, şi Eu voi fi apropiat lor, pentru că m-am îmbrăcat în pielea lor. El doreşte să salveze trupul meu îmbrăcându-l în mantia nemuririi, şi El mi-a uns trupul meu. Ei mă vor chema spune El şi Eu le voi răspunde: Sunt aici. Doamne, tu m-ai auzit mai repede decât am sperat! Şi de vei trece prin apă, nu vei cădea, zice Domnul (Is 43, 2) însemnând prin aceasta că noi care trecem în nemurire nu vom cădea în stricăciune, căci El ne va păstra. El a spus că o va face, şi a face aceasta este dorinţa Lui. Aşa este Învăţătorul nostru, deopotrivă bun şi drept. El a spus că nu a venit ca să i se slujească, ci ca să slujească (Mt. 20, 28; Mc. 10, 45), şi astfel, Evanghelia îl arată pe El istovit, El care a lucrat pentru noi şi ne-a făgăduit să-şi dea viaţa preţ de răscumpărare pentru mulţi (Mt. 20, 28), un lucru pe care, aşa cum a spus, numai Păstorul cel Bun îl poate face.

(Sfântul Clement Alexandrinul, Hristos Învățătorul 1.9, traducere pentru Doxologia.ro de Iosif Agaton)

(In. 10, 11) Eu sunt păstorul cel bun. Păstorul cel bun îşi pune sufletul pentru oile sale.

Veţi gândi de rău despre El ... pentru că El caută ceea ce s-a rătăcit, Păstorul cel Bun, care îşi pune viaţa pentru oile Sale, a venit în munţi şi dealuri unde voi obişnuiaţi să aduceţi jertfe (In 5, 35) şi a găsit-o pe cea rătăcită. Şi găsind-o, a luat-o pe umerii Săi (Osea 4, 13), pe umerii pe care a purtat Crucea, și purtând oaia cea rătăcită, El a adus-o înapoi la viaţa cea de sus. Şi aducând-o înapoi, a numărat-o cu cele care nu s-au rătăcit.

(Sfântul Grigorie de Nazianz, Despre Sfintele Paști, Cuvântarea 45.26, traducere pentru Doxologia.ro de Iosif Agaton)

(In. 10, 12) Iar cel plătit şi cel care nu este păstor, şi ale cărui oi nu sunt ale lui, vede lupul venind şi lasă oile şi fuge; şi lupul le răpeşte şi le risipeşte.

De ce, un păstor ca acesta va fi alungat de la stână! Plata ţinută pentru el până la vremea alungării sale va fi ţinută pentru el ca şi compensaţie! De fapt, pierderea Stăpânului ar trebui compensată din economiile păstorului (citează apoi din Lc 8, 18 - n.tr.).

(Tertulian, Despre fuga în timp de prigoană 11, traducere pentru Doxologia.ro de Iosif Agaton)

(In. 10, 12) Iar cel plătit şi cel care nu este păstor, şi ale cărui oi nu sunt ale lui, vede lupul venind şi lasă oile şi fuge; şi lupul le răpeşte şi le risipeşte.

Există unii care iubesc proprietăţile pământeşti mai mult decât oile şi care nu merită numele de păstori. Ei sunt numit năimiţi şi nu păstori pentru că ei nu păstoresc turma lui Hristos din iubire adâncă pentru oi, ci pentru răsplata temporară. Acele persoane sunt angajate să ţină locul păstorului şi nu caută să câştige sufletele păstoriților. Ei sunt râvnitori pentru avantaje pământeşti, se bucură în cinstea unei avansări, se hrănesc cu câştiguri vremelnice şi se veselesc de cinstea oferită lor de alţi oameni.

(Sfântul Grigorie cel mare, Patruzeci de omilii la Evanghelii 15, traducere pentru Doxologia.ro de Iosif Agaton)

(In. 10, 12) Iar cel plătit şi cel care nu este păstor, şi ale cărui oi nu sunt ale lui, vede lupul venind şi lasă oile şi fuge; şi lupul le răpeşte şi le risipeşte.

Ce este un năimit? Există unii în slujirea Bisericii, despre care apostolul Pavel spune: Cei care caută ale lor, nu cele care sunt ale lui Iisus Hristos (Filip. 2, 21). Ce înseamnă că ei caută ale lor? Se referă la cei care nu-L iubesc liber pe Hristos, cei care nu caută pe Dumnezeu de dragul Lui. Înseamnă cei care caută avantaje temporare, care stau cu gura căscată la câştig, care jinduiesc după onoruri de la oameni.

Când aceste lucruri sunt iubite de către un supraveghetor, şi de aceea îl slujesc ei pe Dumnezeu, oricine face aceasta este un năimit, care nu poate fi numit printre fii. Căci despre aceştia spune Domnul iarăşi: Adevărat spun vouă, că şi-au primit plata lor (Mt. 6. 5).

Ascultaţi ce spune apostolul Pavel lui Timotei: Dar mă încredinţez Domnului Iisus să-l trimit pe Timotei repede la voi, pentru ca să fiu în bună mângâiere, aflând veşti despre voi. Căci întru părtăşia simţămintelor mele nu am pe nimeni care să se-ngrijească de treburile voastre, căci toţi caută ale lor, nu spre cele ale lui Iisus Hristos (Filip. 2, 19–21).

(Fericitul Augustin, Tratate la Evanghelia după Ioan 46.5, traducere pentru Doxologia.ro de Iosif Agaton)

(In. 10, 12) Iar cel plătit şi cel care nu este păstor, şi ale cărui oi nu sunt ale lui, vede lupul venind şi lasă oile şi fuge; şi lupul le răpeşte şi le risipeşte.

Există un alt lup care neîncetat, în fiecare zi, risipeşte minţile şi nu trupurile. Acesta este duhul cel rău care rătăceşte atacând ţarcurile credincioşilor, căutând moartea sufletelor. Despre acest lup s-a spus: Lupul răpeşte şi risipeşte oile. Lupul vine şi năimitul fuge. Duhul cel rău sfâşie minţile credincioşilor prin ispită, şi cel care ţine loc de păstor nu îşi asumă responsabilitatea. Sufletele pier şi năimitul se bucură de avantaje pământeşti.

Lupul răpeşte şi risipeşte oile când atrage pe unele către beţie, pe altele le inflamează cu lăcomie, pe alţii îi înalţă în mândrie, pe alţii îi distruge prin mânie, pe alţii îi aţâţă prin invidie, pe alţii îi împiedică prin înşelare.

Când diavolul ucide credincioşii prin ispite, el este ca un lup care risipeşte oile.

Nici o râvnă nu se aprinde în năimit împotriva acestor ispite, nici o iubire nu îl incită. El caută numai avantajele exterioare şi neîncetat permite vătămarea sufletească a oilor sale.

(Sfântul Grigorie cel mare, Patruzeci de omilii la Evanghelii 15, traducere pentru Doxologia.ro de Iosif Agaton)

(In. 10, 13) Dar cel plătit fuge, pentru că este plătit şi nu are grijă de oi.

Însă noi nu putem cunoaşte cu adevărat dacă cineva este un păstor sau un năimit dacă nu avem ocazia să-l testăm. În timp de pace, chiar şi un năimit stă frecvent în apărarea turmei sale ca un păstor adevărat. Iar când vine lupul, fiecare arată care sunt intenţiile lui, dacă stă ca protector al turmei sale.

(Sfântul Grigorie cel mare, Patruzeci de omilii la Evanghelii 15.40, traducere pentru Doxologia.ro de Iosif Agaton)

(In. 10, 13) Dar cel plătit fuge, pentru că este plătit şi nu are grijă de oi.

Umanitatea fiind robită înclinaţiei către păcat, a rătăcit departe de iubirea către Dumnezeu. În acest fel noi am fost alungaţi de la stâna cea sfântă şi dumnezeiască, adică de la împărăţia Raiului.

Fiind slăbiţi de această nenorocire, noi am devenit pradă a doi lupi amari şi nemiloşi: adică, diavolul care a înşelat umanitatea în păcat şi moartea, care s-a născut din păcat. Dar când Hristos a fost vestit ca Păstorul cel Bun peste toţi, în această luptă cu această pereche de fiare sălbatice şi îngrozitoare, El şi-a pus viaţa pentru noi. El a răbdat Crucea de dragul nostru, pentru ca prin moarte să poată distruge moartea.

El a fost osândit de dragul nostru pentru ca să ne elibereze de la osândirea păcatului, distrugând tirania păcatului prin puterea credinţei şi pironind pe Cruce legătura care era asupra noastră (Col. 2, 14) precum este scris.

De asemenea, părintele păcatului obişnuia să ne pună pe noi ca nişte oi în iad, dându-ne pe noi morţii ca fiind păstorul nostru (Ps. 48, 15) conform spuselor din Psalmi. Dar adevăratul Păstor cel Bun a murit de dragul nostru, pentru ca El să ne ridice din întunecata fântână a morţii şi să ne pregătească să ne îmbrăţişeze în cetele cereşti şi să ne dea nouă locaş în ceruri, împreună cu Tatăl, în locul vizuinelor situate în adâncurile iadului ori prin văgăunile mării.

De aceea Iisus ne-a spus: Nu te teme, turmă mică, pentru că Tatăl a avut plăcerea să vă dea vouă împărăţia (Lc. 12, 32).

(Sfântul Chiril al Alexandriei, Comentariu la Evanghelia după Ioan 6.1., traducere pentru Doxologia.ro de Iosif Agaton)

(In. 10, 13) Dar cel plătit fuge, pentru că este plătit şi nu are grijă de oi.

Presupuneţi că cineva a păcătuit - a păcătuit grav. El trebuie să fie alungat, excomunicat. Totuşi, dacă este excomunicat, el va deveni un duşman şi va complota să facă cât mai mult rău. Şi aşa, pentru o vreme, păstorul care caută ale sale şi nu ale lui Hristos rămâne tăcut şi nu respinge păcătosul, pentru ca el să nu aibă de suferit de la atacurile aceluia şi să piardă ceea ce caută - avantajele prieteniei umane.

Dar priviţi! Lupul a prins oaia de gât, diavolul a ademenit pe credincios în adulter. Şi totuşi tu eşti tăcut - tu nu opreşti asta. Ca un năimit, ai văzut lupul venind şi ai fugit. Poate tu răspunzi şi spui: Vezi, sunt aici, n-am fugit! Ba ai fugit pentru că ai tăcut; ai fost tăcut pentru că ţi-a fost frică.

(Fericitul Augustin, Tratate la Evanghelia după Ioan 46.8., traducere pentru Doxologia.ro de Iosif Agaton)

(In. 10, 13) Dar cel plătit fuge, pentru că este plătit şi nu are grijă de oi.

Lupul de asemenea vine asupra oilor oricând vreo persoană nedreaptă prigoneşte smeriţii credincioşi. Cel care doar apare să fie păstor lasă oile şi fuge pentru că îi este prea frică să ţină piept violenţei lupului căci îi este frică de pericolul pentru sine. El fuge nu plecând în alt loc, ci împiedicând mângâierea oilor. Cel care se ascunde pe sine în spatele tăcerii sale este cel care fuge. Cel plătit nu este aprins de nici un entuziasm de a lupta împotriva acestei nedreptăţi. Singura raţiune pentru care plătitul fuge este pentru că el este plătit. O persoană care are grijă de oi, nu pentru că le iubeşte, ci pentru că el caută câştig pământesc, nu poate să stea împotrivă când oile sunt în primejdie. Pentru că el caută cinste, pentru că el se bucură de avantajele vremelnice, lui îi este frică să se lupte cu pericolul de frică de a-şi pierde ceea ce iubeşte atât de mult.

(Sfântul Grigorie cel mare, Patruzeci de omilii la Evanghelii 15, traducere pentru Doxologia.ro de Iosif Agaton)

(In. 10, 13) Dar cel plătit fuge, pentru că este plătit şi nu are grijă de oi.

Mulţi dintre cei care caută avantaje vremelnice în Biserică îl predică pe Hristos, şi prin ei vocea lui Hristos este auzită. Dar oile nu îl urmează pe cel plătit, ci vocea Păstorului care vorbeşte prin cel plătit.

(Fericitul Augustin, Tratate la Evanghelia după Ioan 46.6., traducere pentru Doxologia.ro de Iosif Agaton)

(In. 10, 14) Eu sunt păstorul cel bun şi cunosc pe ale Mele şi ale Mele Mă cunosc pe Mine.

Puteţi învăţa, dacă vreţi, înţelepciunea profundă a Atotsfântului Păstor şi Învăţător, Domnul universului şi Cuvântul Tatălui. El se prezintă pe Sine pe calea alegoriei ca un Păstor al oilor, şi în acest fel el slujeşte ca Învăţător al copiilor (gr. paedagogue). Vorbind prin Iezechiel către bătrânii iudei, el le dă lor un exemplu salutar de adevărată grijă. Eu voi pansa pe cel rănit şi voi vindeca pe cel bolnav. Voi aduce înapoi pe cel rătăcit şi îl voi paşte pe muntele cel sfânt al Meu (Iez. 34, 14–16).

Acestea sunt promisiunile Bunului Păstor.

Paşte-ne pe noi, copiii Tăi, ca pe nişte oi, o Doamne. Satură-ne pe noi de hrana Ta, hrana dreptăţii. Ca Învăţător al nostru, hrăneşte-ne pe noi pe muntele cel sfânt al Tău, Biserica de deasupra norilor care atinge cerurile.

(Clement Alexandrinul, Hristos Învățătorul 1.9., traducere pentru Doxologia.ro de Iosif Agaton)

(In. 10, 14) Eu sunt păstorul cel bun şi cunosc pe ale Mele şi ale Mele Mă cunosc pe Mine.

Când Iisus spune Eu cunosc pe oile mele şi ele mă cunosc pe Mine, aşa cum Mă cunoaşte Tatăl, şi Eu cunosc pe Tatăl este echivalent cu a spune: Eu voi intra într-o relaţie strânsă cu oile mele, şi oile mele vor fi aduse în strânsă legătura cu mine, în felul în care Tatăl este apropiat Mie şi Eu sunt apropiat de Tatăl. Căci Dumnezeu Tatăl cunoaşte pe Fiul Său propriu şi rodul firii Sale căci El este cu adevărat Părintele Lui. Şi iarăşi, Fiul cunoaşte pe Tatăl, privindu-L ca Dumnezeu întru adevăr, pentru că este născut din El. În acelaşi fel, noi fiind aduşi la intimitate strânsă cu Dumnezeu Tatăl, suntem numiţi familia Lui şi suntem puşi deoparte copiii Lui, aşa cum El Însuşi a spus: Iată Eu şi pruncii pe care Mi i-a dat Dumnezeu (Is 8, 18). Cu adevărat, noi suntem numiţi familia lui Dumnezeu şi de fapt chiar suntem parte a familiei Lui. Prin relaţia noastră cu Fiul, noi suntem înrudiţi cu Dumnezeu Tatăl, pentru că Unul Născut, care este Dumnezeu din Dumnezeu, S-a făcut Om, şi deşi afară de păcat, El a asumat firea noastră omenească.

(Sfântul Chiril al Alexandriei, Comentariu la Evanghelia după Ioan 6.1, traducere pentru Doxologia.ro de Iosif Agaton)

(In. 10, 15) Precum Mă cunoaşte Tatăl şi Eu cunosc pe Tatăl. Şi sufletul Îmi pun pentru oi.

Există o cale diferită de cunoaştere. Vedeţi, i-am făcut pe ei ai mei, pentru că ei sunt stăpânirea Mea (2 Tim 2, 19), … şi ei mă recunosc pe ei ca Stăpânul lor. Dar de asemenea, El a spus: Aşa cum Tatăl Mă cunoaşte, şi Eu cunosc pe Tatăl, adică, Eu ştiu identitatea Mea de fire şi de substanţă cu Tatăl, fiind consubstanţial [acesta este unul din cele trei locuri unde Teodor (dacă comentariul grecesc este veritabil) își arată Ortodoxia incorporând folosirea Niceo-Constantinopolitană a lui homousios în comentariul său. Celelalte două locuri sunt la 16, 26-27 și 17, 3 – n.tr.] cu El, şi El de asemenea Mă cunoaşte pe Mine. Cu toate acestea Eu nu sunt ca învăţătorii mai timpurii sau ca acei care sunt învăţători acum, de aceea Eu am ales primejdia pentru oi.

(Teodor de Mopsuestia, Comentariu la Evanghelia după Ioan, Fragmentul 76.10.14–15, traducere pentru Doxologia.ro de Iosif Agaton)

(In. 10, 15) Precum Mă cunoaşte Tatăl şi Eu cunosc pe Tatăl. Şi sufletul Îmi pun pentru oi.

Hristos nu a îndurat moartea împotriva voinţei Sale în locul nostru şi pentru noi. Ci mai degrabă, noi Îl vedem pe el mergând către moarte în mod voluntar, deşi

putea uşor să scape de suferinţă dacă nu voia să sufere. De aceea, în voinţa lui stăruitoare de a suferi pentru noi, trebuie să vedem calitatea mai presus de fire a iubirii Sale către noi, şi infinitatea bunătăţii Sale.

(Sfântul Chiril al Alexandriei, Comentariu la Evanghelia după Ioan 6.1, traducere pentru Doxologia.ro de Iosif Agaton)

(In. 10, 15) Precum Mă cunoaşte Tatăl şi Eu cunosc pe Tatăl. Şi sufletul Îmi pun pentru oi.

Puterea iubirii face pe o persoană vitează pentru că dragostea adevărată nu socoteşte nimic greu, sau amar, sau grav sau mortal. Ce sabie, ce răni, ce pedeapsă, ce moartea poate îndrăzni să biruiască iubirea desăvârşită? Iubirea este un scut impenetrabil. El aruncă orice proiectil, respinge loviturile săbiilor, ia în batjocură primejdia, râde de moarte. Dacă iubirea e prezentă, ea biruie totul.

Dar oare, moartea păstorului este bună pentru oi? Să cercetăm. Le lasă pe ele părăsite, le expune fără de apărare lupilor, lasă pradă oile iubite fălcilor scrâşnitoare ale bestiilor, le lasă descoperite jafului şi răpirii şi le pune în primejdie de moarte.

Toate acestea sunt dovedite prin moartea Păstorului, Hristos. Căci din timpul în care Şi-a pus viaţa pentru oile Sale şi a îngăduit să fie înjunghiat prin furia iudeilor, oile Lui au suferit cotropiri de la păgânii piraţi.

Ca prizonierii care sunt uciși în temniţe, ei sunt reduși la tăcere în peşterile tâlharilor. Ei sunt sfâșiaţi neîncetat de prigonitori care sunt ca nişte lupi furioşi. Eu sunt muşcaţi de eretici care sunt ca nişte câini turbaţi cu colţi sălbatici...

În lumina tuturor acestora, îşi arată Păstorul iubirea Lui pentru voi prin moartea Lui? El îşi arată iubirea pentru că, atunci când vede primejdia ameninţând oile, când nu-şi poate apăra oile, El preferă să moară înainte de a vedea vreun rău făcut oilor Lui?

Dar ce să facem noi, dacă Viaţa însăși nu poate muri decât dacă decide să facă aceasta? Cine-ar fi putut lua viaţa de la Dătătorul de Viaţă dacă El nu ar fi voit? De aceea, el a voit să moară, El care şi-a îngăduit să fie înjunghiat deşi El nu putea să moară. Şi astfel, să cercetăm puterea şi raţiunea acestei iubiri, cauza acestei morţi şi folosinţa Pătimirii Sale.

Este clar, este o putere stabilită, o adevărată raţiune, o cauză lucidă, o folosinţă evidentă în tot acest sânge. Căci o putere unică a ţâşnit din moartea unică a Păstorului. Pentru oile Sale, Păstorul a înfruntat moartea care-L ameninţa. El a făcut

aceasta pentru ca printr-o nouă rânduială El să poată, deşi prins El Însuşi, să prindă pe diavol, autorul morţii; să poată ca, deşi înjunghiat, să pedepsească; ca prin moartea pentru oile Sale, să poate deschide Calea pentru ele să biruie moartea.

(Petru Hrisologul, Predica 40, traducere pentru Doxologia.ro de Iosif Agaton)

(In. 10, 15) Precum Mă cunoaşte Tatăl şi Eu cunosc pe Tatăl. Şi sufletul Îmi pun pentru oi.

De aceea, dând un model ca acesta, Păstorul merge înaintea oilor Lui; El nu a fugit de ele. El nu a predat oile lupilor, ci i-a predat pe lupi oilor. Căci el le-a dat putere oilor să le dea de urmă răpitorilor în aşa fel încât, oile, deşi ucise, să trăiască: deşi dispărute, să învieze şi vopsite în propriul lor sânge, să strălucească în purpura împărătească şi să lumineze cu lâna lor albă ca zăpada.

În aceste fel când Bunul Păstor şi-a pus viaţa pentru oile Sale, el nu şi-a pierdut-o. În acest fel, el şi-a ţinut oile; El nu le-a abandonat pe ele. Într-adevăr, el nu le-a părăsit, ci le-a chemat. El le-a chemat şi le-a condus printre câmpurile pline de moarte şi pe o cale a morţii către păşunile dătătoare de viaţă.

(Petru Hrisologul, Predica 40, traducere pentru Doxologia.ro de Iosif Agaton)

(In. 10, 16) Am şi alte oi, care nu sunt din staulul acesta. Şi pe acelea trebuie să le aduc, şi vor auzi glasul Meu şi va fi o turmă şi un păstor.

Această frază face aluzie la cei dintre păgâni care vor crede, pentru că mulţi dintre păgâni şi mulţi dintre iudei sunt rânduiţi să se strângă împreună într-o singură Biserică şi să cunoască pe un singur Păstor şi un singur Domn, care este Hristos.

Acest lucru într-adevăr s-a întâmplat. Dar la vremea aceea minunile au confirmat cuvintele; acum împlinirea cuvintelor confirmă minunile săvârşite atunci chiar dacă ele nu mai apar la acest timp.

(Teodor de Mopsuestia, Comentariu la Evanghelia după Ioan 4.10.16, traducere pentru Doxologia.ro de Iosif Agaton)

(In. 10, 16) Am şi alte oi, care nu sunt din staulul acesta. Şi pe acelea trebuie să le aduc, şi vor auzi glasul Meu şi va fi o turmă şi un păstor.

Aşa că ascultaţi la această unitate care ne este arătată şi mai urgent: mai am şi alte oi spune El, care nu sunt din staulul acesta. El vorbea, vedeţi, despre primul

ţarc al rasei lui Israel după trup. Dar sunt şi alţii, rasa aceluiaşi Israel după credinţă, şi ei sunt încă în afară, căci sunt păgâni, rânduiţi dar neadunați împreună.

El ştia pe cei pe care i-a rânduit mai înainte. El ştia pe cei care îi va mântui vărsându-şi sângele pentru ei. Putea să-i vadă, în timp ce ei nu-L puteau vedea. El îi ştia, deşi ei încă nu credeau în El. Am - a spus - alte oi care nu sunt din staulul acesta, pentru că ei nu sunt din neamul lui Israel după trup. Dar toţi, ei nu vor fi afară din staul, pentru că și pe acestea trebuie să le aduc, şi vor asculta de glasul Meu, şi va fi o turmă şi un Păstor.

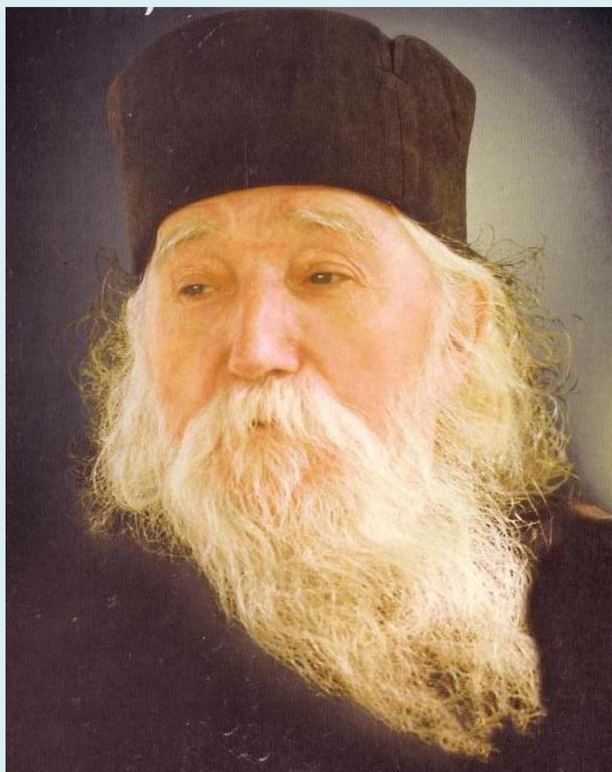
(Fericitul Augustin, Predica 138.5, traducere pentru Doxologia.ro de Iosif Agaton)

(In. 10, 16) Am şi alte oi, care nu sunt din staulul acesta. Şi pe acelea trebuie să le aduc, şi vor auzi glasul Meu şi va fi o turmă şi un păstor.

Fie ca toţi să fie una în Unul Păstorul şi să vorbească cu o singură voce a Păstorului, pe care oile să o audă şi să-L urmeze pe Păstor, nu păstorul ăsta sau acela, ci Unicul Păstor. Şi întru El, fie ca toţi să vorbească cu o singură gură, nu cu voci conflictuale.

(Fericitul Augustin, Predica 46.30, traducere pentru Doxologia.ro de Iosif Agaton

Părintele Ilie Cleopa - Predică la Duminica Sfântului Grigorie Palama - Despre puterea credinţei celor mulţi

Şi văzând Iisus credinţa lor, i-a zis slăbănogului: Fiule, iertate îţi sunt păcatele tale! (Marcu 2, 5)

Iubiţi credincioşi, Cuvântul lui Dumnezeu este plin de nemărginite învăţături. În predica de azi vom vorbi despre puterea rugăciunii făcută cu credinţă de mai mulţi. Căci, precum când se aprind mai multe lumânări într-o cameră întunecată, mai mare lumină se face şi precum când se adună mai mulţi cărbuni la un loc mai multă căldură dau, aşa şi credinţa mai multora, mai mare trecere are înaintea lui Dumnezeu.

Acest adevăr se vede din multe mărturii ale Sfintei Scripturi, dar şi din învăţătura Sfintei Evanghelii ce s-a citit astăzi. Să luăm, de pildă, ***cuvântul pe care l-a zis Domnul: Şi văzând Iisus credinţa lor, a zis slăbănogului: Fiule, iertate îţi sunt păcatele tale!*** Vedeţi, fraţii mei, că nu a zis Domnul "văzând credinţa slăbănogului", ci "a lor", adică a acelora care purtau pe pat pe acel slăbănog. Cu adevărat, dacă cei patru care purtau pe slăbănog nu ar fi avut mare credinţă, nu ar fi făcut atâta osteneală cu cel bolnav ca să-l aducă în faţa Mântuitorului. Căci ei, văzând mare mulţime de oameni care înconjurau pe Mântuitorul, şi neputând să străbată cu slăbănogul până în faţa Domnului, au aflat alt chip de a-l apropia de Hristos. Au descoperit casa unde era Domnul şi au coborât patul cu bolnavul, cu mare greutate şi osteneală reuşind să-l aşeze în

faţa Mântuitorului, având mare credinţă că dacă-l va vedea Hristos va face milă cu el şi-l va vindeca de boala lui.

După credinţa lor tare şi neîndoielnică au dobândit cele ce aşteptau. ***Căci văzând Mântuitorul nostru cel Preasfânt şi Milostiv credinţa şi osteneala lor, a zis slăbănogului: Fiule, iertate îţi sunt păcatele tale! Apoi a zis: Scoală-te, ia-ţi patul tău şi mergi la casa ta. Şi s-a sculat îndată sănătos, luându-şi patul, a ieşit înaintea tuturor încât erau toţi uimiţi şi slăveau pe Dumnezeu, zicând: Asemenea lucruri nu am văzut niciodată (Marcu 2, 5-12).*** Vedeţi, fraţii mei, minune preaslăvită făcută de Domnul pentru "credinţa lor", adică a slăbănogului şi a celor care-l purtau pe El!

Dar oare numai atunci a făcut Mântuitorul minuni preaslăvite pentru credinţa celor mulţi? Nu, cu adevărat nu. ***Domnul Dumnezeul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos este Acelaşi din veac şi până la sfârşitul veacurilor, preabun, milostiv, şi preaîndurat faţă de toţi care cred în El întru adevăr (Psalm 144, 18).*** Căci vedem zilnic mii şi mii de creştini, care şi astăzi aleargă la El cu credinţă şi cu inimă zdrobită, fără îndoială, şi îndată cunosc milă şi ajutorul Lui în toate nevoile şi necazurile lor.

Zice Preasfântul Duh în Psalmi: Mântui-va Domnul sufletele robilor Săi şi nu vor greşi toţi care nădăjduiesc spre Dânsul (Psalm 33, 21). Cine ar putea să spună sau să scrie câte nenumărate minuni face Prea Înduratul Dumnezeu cu toţi cei ce-L iubesc pe El şi aleargă la Dânsul cu credinţă neîndoielnică şi statornică? Noi stând aici în slujba binecredincioşilor creştini vedem şi auzim de la mulţi mulţumirea pentru binefacerile primite de la Dumnezeu. Unul mulţumeşte că prin slujbele făcute la Sfânta Biserică s-a făcut sănătos de boala de care suferea; altul mulţumeşte lui Dumnezeu că i-a reuşit copilul la şcoală; altul că a reuşit la servici sau în căsătorie; altul, că l-a izbăvit Dumnezeu de pagube, de vrăjmaşi, de primejdia care-l ameninţa.

Acelaşi Preabun şi Preaîndurat Mântuitor care a vindecat pe slăbănogul din Evanghelia de azi pentru credinţa lui şi a celor care-l purtau, Acelaşi ***face minuni nenumărate cu toţi bunii credincioşi care aleargă la El cu credinţă dreaptă şi rugăciune fierbinte şi statornică.*** Iar în ce fel credinţa unora ajută altora, de atâta ori am auzit în Sfânta Evanghelie cu femeia cananeeancă, cu sluga sutaşului, cu fiul văduvei din Nain şi cu mulţi alţii, de care nu este locul aici a-i pomeni.

Citiţi în faptele Sfinţilor Apostoli şi veţi vedea cât de mult poate rugăciunea celor mulţi, care se roagă în Biserică pentru cei din primejdii. Vedem că Marele Apostol Petru, pentru mărturisirea adevărului, a fost prins, legat şi dus la temniţă, unde era păzit de patru străji cu câte patru ostaşi. Deci Petru

era păzit în temniţă şi se făceau rugăciuni neîncetat pentru el de către Biserică. Şi iată îngerul l-a deşteptat, zicând: Scoală-te degrab! şi lanţurile i-au căzut de pe mâini. Şi a zis îngerul către el: Încinge-te şi încalţă-te cu sandalele, şi el a făcut aşa. Şi i-a zis: Îmbracă-te şi vino după mine. Şi ieşind, mergea după înger, dar nu ştia că fapta îngerului este adevărată, ci i se părea o vedenie. Şi trecând de straja întâi şi de a doua, au ajuns la poarta cea de fier care duce în cetate şi poarta s-a deschis singură şi, ieşind, a trecut o uliţă şi îndată îngerul Domnului s-a depărtat de el. Iar Petru venindu-şi în sine, a zis: Acum ştiu cu adevărat că Domnul a trimis pe îngerul Său şi m-a scos din mâna lui Irod şi din toată aşteptarea poporului iudeilor (Fapte 12, 4-11). Aţi auzit iubiţi credincioşi ce mare şi preaslăvită minune a făcut Preabunul Dumnezeu cu Apostolul Petru. Dar pentru ce? Pentru că mulţimea credincioşilor în Biserică făceau neîncetat rugăciune către Dumnezeu pentru el.

Iubiţi credincioşi, aşadar să ţinem minte că unde sunt ***doi sau trei credincioşi adunaţi în numele Domnului, El este între ei (Matei 18, 20).*** Şi cu atât mai mult Hristos este acolo unde sunt mai mulţi credincioşi care se roagă pentru cel ce este în primejdie sau are vreo cerere către Dumnezeu. ***Nicăieri nu se pot ruga creştinii mai mulţi laolaltă ca în sfintele biserici, unde rugăciunile lor şi ale preoţilor se unesc şi ca tămâia se înalţă la Dumnezeu, de unde le vine tuturor milă şi ajutor celor ce au nevoie de mila Lui. Acolo preotul mijloceşte în Sfântul Altar către Dumnezeu şi pentru toţi binecredincioşii creştini de pretutindeni.***

Cele mai importante rugăciuni comune care se fac în bisericile noastre pentru credincioşi sunt mai ales două: Sfânta Liturghie şi Taina Sfântului Maslu.

Oare câte minuni nu s-au făcut şi se fac astăzi prin Sfânta Liturghie? În timpul ei, mai ales în sărbători, se adună cei mai mulţi credincioşi. Astfel rugăciunile lor comune, săvârşite cu multă credinţă, se unesc cu rugăciunile preoţilor din sfintele altare şi contribuie cel mai mult la împlinirea cererilor lor.

Rugăciunile cu credinţă ale preoţilor, unite cu ale credincioşilor, săvârşesc cea mai mare minune ce are loc pe pământ de la Hristos până astăzi. Această minune negrăită este prefacerea pâinii şi vinului în Trupul şi Sângele lui Hristos în cadrul Sfintei Liturghii. Astfel, fără Sfânta Liturghie nu avem Sfânta Împărtăşanie, iar fără aceasta, nu ne putem uni cu Hristos, nu putem fi iertaţi şi deci mântuiţi, că zice Domnul: ***De nu veţi mânca Trupul Meu şi de nu veţi putea bea Sângele Meu, nu veţi avea Viaţa întru voi.***

Vedeţi cât de mare este puterea şi rolul Sfintei Liturghii? Vedeţi că Sfânta Liturghie este a noastră şi stă la temelia mântuirii noastre, pentru că ne ţine

direct şi permanent în legătură cu Hristos, cu sfinţii din cer şi cu oamenii de pe pământ?

Altă minune a Sfintei Liturghii, ca rod al credinţei şi al rugăciunii în comun, este că ea contribuie cel mai mult, pe lângă celelalte slujbe, la păstrarea credinţei ortodoxe în lume.

Ce s-ar întâmpla cu credinţa noastră dacă n-am face-o vie, lucrătoare şi mântuitoare prin Sfânta Liturghie?

Numai de aceea unii creştini se duc la secte pentru că nu merg regulat la Sfânta Liturghie şi nu simt puterea ei. Tot ***Sfânta Liturghie, ca o cunună a celor şapte Laude, contribuie mult şi la unitatea, la împăcarea, la apropierea şi înfrăţirea creştinilor ortodocşi, ca fii ai Bisericii lui Hristos.*** De-a lungul celor două milenii singură Biserica şi slujbele făcute în Sfintele lăcaşuri au adunat pe creştini în jurul preoţilor şi altarelor, i-au unit prin rugăciune în aceeaşi credinţă, le-au vindecat bolile, i-au dezlegat de păcate prin Sfânta Spovedanie, i-au unit cu Hristos prin rugăciune şi Sfintele Taine şi i-au călăuzit în viaţă pe calea mântuirii prin învăţătura Sfintei Evanghelii.

Prin slujbe, prin cărţile de cult, ***prin Sfânta Liturghie, prin predică şi prin cântarea în comun, Biserica Ortodoxă a păstrat, pe lângă unitatea de credinţă şi de simţire, şi unitatea limbii, a culturii religioase vechi, şi a întregii Tradiţii ortodoxe milenare. Or, toate acestea le considerăm minuni şi roduri ale credinţei şi rugăciunii celor mulţi.***

Tot în cadrul Sfintei Liturghii Biserica face rugăciuni şi scoate părticele (miride) pentru adormiţi, iar prin puterea jertfei lui Hristos izbăveşte din iad multe suflete ale celor morţi. Oare nu ne rugăm cu toţii la biserică pentru cei repausaţi ai noştri şi împreună cu preoţii le cântăm "veşnică pomenire" şi zicem: "Dumnezeu să-i ierte?" Numai Dumnezeu ştie câte suflete sunt scoase din chinurile iadului, prin jertfa liturgică şi prin parastase ca rod al harului preoţiei şi al rugăciunii comune.

Iată deci, că rugându-ne împreună cu preoţii la biserică, contribuim la minunea iertării şi izbăvirii din iad a multor suflete ale fraţilor noştri care au murit nepregătiţi. Vedeţi câte minuni se săvârşesc la Sfânta Liturghie ca rezultat al rugăciunii în comun? De aceea ***mare plată de la Dumnezeu au cei care merg regulat la biserică şi se roagă pentru ei, pentru bolnavi, pentru binefăcători şi răufăcători şi pentru cei răposaţi.*** Mai ales pentru ei, că sufletele celor ce au murit nepregătiţi aşteaptă slobozire din osânda iadului prin rugăciunile Bisericii şi ale noastre.

Alte *minuni ale credinţei şi rugăciunii creştinilor în comun se fac prin taina Sfântului Maslu. Aceasta este cea mai puternică rugăciune şi slujbă a* Bisericii Ortodoxe pentru cei bolnavi. De aceea creştinii sunt datori să ceară această taină de la preoţi ori de câte ori au bolnavi în familie şi să participe la Sfântul Maslu cât mai mulţi dintre ei, pentru că, ***rugăciunea credinţei va tămădui pe cei bolnavi şi de vor fi făcut păcate li se vor ierta" (Iacob 5, 15).*** Mulţi dintre dumneavoastră cred că aţi văzut bolnavi vindecaţi, sau în parte uşuraţi, prin Taina Sfântului Maslu şi prin ungerea cu untdelemn sfinţit. Alţii aţi mers, poate, pe la sfintele moaşte şi pe la icoanele miraculoase din ţară şi aţi văzut sau aţi auzit de bolnavi vindecaţi acolo în chip miraculos prin rugăciunea celor din jur şi prin moliftele Sfântului Vasile cel mare, citite de preot, cu post şi credinţă.

Iată doar câteva din minunile săvârşite la biserică prin puterea credinţei şi rugăciunile celor mulţi.

Iubiţi credincioşi, au trecut, cu ajutorul lui Dumnezeu, două săptămâni din Sfântul şi marele Post al Paştelui. ***Să ne cercetăm acum conştinţele şi să ne întrebăm:***

- ***Ne-am împăcat cu semenii noştri prin iertare şi cu Dumnezeu prin spovedanie la preot în aceste 14 zile de post?***
- ***Am mers mai des la Sfânta Liturghie în aceste Duminici şi ne-am învrednicit să primim Trupul şi Sângele lui Hristos?***
- ***Am postit de mâncare de dulce, de mânie, de beţie şi de tot păcatul de când am intrat în Sfântul Post?***
- ***Am făcut milostenie la săraci şi suntem hotărâţi să postim şi să ne rugăm lui Dumnezeu până la Sfintele Paşti?***
- ***Avem grijă de cei dragi adormiţi din neamul nostru şi ne rugăm pentru iertarea lor?***

Cei care aţi făcut acestea, continuaţi să vă rugaţi, mergeţi la biserică şi vă vindecaţi slăbănogirea sufletului prin rugăciune, prin milostenie şi prin pocăinţă. Iar cei care n-aţi făcut nimic pentru suflet în aceste zile sfinte de pocăinţă, nu amânaţi, ci începeţi de acum a lucra mântuirea dumneavoastră, până încă avem timp.

Vă amintesc că astăzi Biserica Ortodoxă face ***pomenirea Sfântului Ierarh Grigorie Palama, mitropolitul Tesalonicului în secolul al XIV-lea, ca sfânt şi dascăl al rugăciunii. El a fost dascăl, lucrător şi apărător al neîncetatei rugăciuni a lui Hristos. Cereţi-i ajutorul şi urmaţi după putere pe urmele rugăciunii lui.***

De vom face aşa vom avea mare folos sufletesc din toate, vom trece curgerea postului cu lucrare duhovnicească şi ne vom învrednici de slăvita Înviere a lui Hristos Dumnezeu. Amin.

Sfântul Ioan Gură de Aur - Cuvânt la Duminica a doua a Sfântului şi marelui Post - Folosul mărturisirii si al cercetării conştiinţei în toate zilele

"Cine eşti tu?" (In. 1, 19)

De vreme ce noi, ori aici, ori în viaţa cea viitoare, neapărat trebuie să ne întristăm pentru păcatele noastre, apoi este mai bine ca noi să facem aceasta aici decât în acea lume. De unde reiese aceasta ? Din cuvintele Psalmistului, precum şi din Evanghelie. Adică psalmistul zice: „***Cine în iad se va mărturisi ţie ?***" (Ps. 6, 6). ***El cu aceasta voieşte să spună că cineva nu se va putea mărturisi Domnului în iad, ci că această mărturisire acolo nu va putea ajuta la nimic.***

Acelaşi lucru ne-a învăţat Hristos într-o pildă (Lc. 16, 19 şi urm.). Era un sărac, cu numele Lazăr, peste tot plin ele bube şi ele umflături, şi cuprins de o boală nevindecată. Şi era un bogat, care nu da nimica săracului, măcar din firimiturile sale. Dar ce trebuie să povestesc eu toată pilda? Voi o cunoaşteţi cu desăvârşire: nemilostivirea bogatului, cum el nu hrănea pe sărac, dar şi nevoia şi foamea acestuia, cu care el de-a pururea avea a se lupta. Aşa s-a petrecut cu dânşii în viaţa aceasta. Iară după ce amândoi au murit, bogatul acela a văzut pe cel sărac în sânul lui Avraam. Şi ce a zis ? „***Părinte Avraame***", a zis el, "***trimite pe Lazăr să-şi întingă vârful degetului său în apă, şi să-mi răcorească limba mea, că mă chinuiesc în văpaia aceasta***" (Lc. 16, 24).

Vezi răsplătire ? El nu dăduse aceluia nici măcar firimiturile şi ele aceea acum nu primeşte nici o picătură ele apă; „***căci cu ce măsură veţi măsura, zice Hristos, cu aceeaşi vi se va măsura şi vouă***" (Mc. 4, 24).

Şi ce a răspuns Avraam la rugămintea bogatului ? „***Fiule! i-a zis el, tu ai primit cele bune în viaţa ta, iară Lazăr cele rele. Iară acum acesta se mângâie, iară tu te chinuieşti***” (Lc. 16, 25).

Dar să ne întoarcem iarăşi la propunerea noastră, că cineva trebuie să se pocăiască de păcatele sale încă în viaţa aceasta. Aşa că vă poftesc, vă rog şi vă conjur, ca aici să plângem pentru păcatele noastre, aici să suferim pentru dânsele.

- *Aici trebuie să ne arunce în întristare cuvintele cele de pedeapsă ale preotului, ca să nu ne înspăimânte în acea lume adevăratele pedepse ale lui Dumnezeu.*
- *Aici trebuie să ne rănească predicarea, pentru ca să nu ne roadă în acea lume viermele cel neadormit.*
- *Aici arde-ne dojana şi mustrarea, pentru ca să nu ne ardă acolo focul iadului.*

Este drept ca aceia care suferă aici, acolo să se mângâie, iară aceia care aici trăiesc în desfătări şi cu uşurătatea minţii, şi nu le pasă nicidecum de păcatele lor, este drept ca acolo, neapărat, să plângă şi să se vaiete şi să scrâşnească din dinţi.

Aceste cuvinte nu sunt ale mele, ci sunt tocmai cuvintele Aceluia care are să ne judece în acea lume. El zice: „***Fericiţi cei ce plâng, că aceia se vor mângâia; dar vai vouă, care râdeţi acum, că veţi plânge şi vă veţi tângui***” (Lc. 6, 25). Aşadar, este mult mai bine a schimba un necaz scurt şi o durere scurtă pe nişte bunuri şi bucurii veşnice şi nepieritoare, decât a se desfăta cineva şi a fi uşuratic la minte în această viaţă scurtă şi trecătoare, iar apoi a cădea într-o pedeapsă veşnică.

Dar poate că te ruşinezi a-ţi mărturisi păcatele tale ? O, ce nebunie ! Mai vârtos trebuie să te ruşinezi de a săvârşi păcatele ! Noi însă facem dimpotrivă. ***Noi săvârşim păcatul fără nici o ruşine şi fără groază, dar când trebuie să ne mărturisim, atunci ne ruşinăm şi stăm pe gânduri, pe când ar trebui să fim voioşi şi gata la aceasta. Căci nu este ruşine a se pârî cineva pe sine pentru păcat, ci este o faptă dreaptă şi îmbunătăţită.*** Dacă aceasta nu ar fi o faptă dreaptă şi bună, Dumnezeu n-ar fi îngăduit răsplătire pentru dânsa. Iară, cum că mărturisirea păcatelor se răsplăteşte de Dumnezeu, poţi a te încredinţa de la Profet, cand zice: „***Spune tu fărădelegile tale întâi, ca să te îndreptezi***” (Is. 43, 26).

Şi cine poate să se ruşineze de mărturisirea păcatelor sale, prin care tocmai are să se libereze de păcate ? Sau nu cumva Dumnezeu ne porunceşte a

mărturisi păcatele noastre, pentru ca să ne poată pedepsi ? Nici vorbă că El nu ne porunceşte aceasta pentru ca să ne poată pedepsi, ci pentru ca să ne poată ierta.

La judecătoriile lumeşti, într-adevăr, se întâmplă că după mărturisirea vinovăţiei, urmează pedeapsa. Pentru ca cineva să nu tăgăduiască de frica pedepsei păcatele sale şi înaintea lui Dumnezeu, de aceea Psalmistul a zis: "***Mărturisiţi-vă Domnului, că este bun, iar mila Lui este veşnică***" (Ps. 106, 1).

Nu cumva El nu ştie păcatele tale, dacă tu nu I le mărturiseşti ? Iară dacă El le ştie, atunci ce-ţi foloseşte tăcerea ? Sau poţi tu oare să te ascunzi cumva de ochii Lui ? ***Chiar de n-ai mărturisi tu păcatele tale, El totuşi le ştie. Iară dacă le mărturiseşti, El le uită.*** „***Iată, zice El, Eu sunt Dumnezeu, Cel ce şterg fărădelegile tale şi păcatele tale nu le voi mai pomeni***" (Is. 43, 25). Vezi ? El zice: „Nu le voi mai pomeni". ***Prin aceasta arată El iertarea.*** Tu însă trebuie să pomeneşti păcatele tale pentru ca să ai prilej de a te îndrepta. Sfântul Pavel, ştiind aceasta, totdeauna amintea păcatele sale deşi Dumnezeu nu le mai pomenea, şi zicea: „***Nu sunt vrednic a mă chema apostol, pentru că am prigonit Biserica lui Dumnezeu.***" (I Cor. 15, 9); şi: „***Hristos a venit în lume pentru ca să mântuiască pe cei păcătoşi, dintre care cel dintâi sunt eu.***" (I Tim. 1, 15). El nu zice „am fost cel dintâi", ci „sunt cel dintâi": deşi Dumnezeu îi iertase păcatele sale, totuşi la Pavel niciodată nu s-a stins pomenirea păcatelor sale celor iertate. Cele pe care Dumnezeu le ştersese, el însuşi le făcea cunoscute. Dumnezeu 1-a numit pe Sfântul Pavel „***vas ales***", (F. A. 9, 15). Iară el se numea pe sine „cel dintâi între păcătoşi". Deci, fiindcă el însuşi necontenit pomenea păcatele sale, poţi tu să judeci cât de mult a pomenit Dumnezeu faptele cele îmbunătăţite.

Dar ce zic eu, că nu este ruşine a-şi mărturisi cineva păcatele sale pomenirea păcatelor noastre este cu mult mai mărită decât pomenirea faptelor noastre celor bune.

Pomenirea faptelor noastre celor bune nu numai că nu ne dă vreo strălucire, ba chiar aduce asupra noastră ruşine şi osândire; pe când pomenirea păcatelor noastre ne umple de o veselă asigurare şi îndreptare la Dumnezeu. Cine ne spune aceasta ? Fariseul şi vameşul. Acesta din urmă şi-a mărturisit păcatele sale şi s-a dus îndreptat de dânsele; iară celălalt şi-a numărat faptele sale cele bune şi s-a pogorât mai jos decât vameşul. Vezi câtă vătămare se aduce când cineva pomeneşte faptele sale cele bune şi cât folos se pricinuieşte când cineva nu uită păcatele sale ? Si aceasta nu este de mirare.

Căci cine pomeneşte faptele sale cele bune, cade în mândrie şi semeţie, dispreţuindu-i pe ceilalţi oameni, ca fariseul acela. El n-ar fi ajuns la o fală aşa

de mare şi n-ar fi zis: “nu ca ceilalţi oameni” (Lc. 17, 11) dacă n-ar fi pomenit postul şi zeciuielile sale.

Dimpotrivă, pomenirea păcatelor noastre smereşte duhul nostru, ne învaţă a fi cumpătaţi, şi prin cumpătare ne dobândeşte bunăvoinţa lui Dumnezeu.

Ascultă numai, cum ne porunceşte Hristos să nu pomenim faptele noastre cele bune: “***Când aţi făcut toate, ziceţi: robi netrebnici suntem***” (Lc. 17, 10). El vrea să zică: mărturiseşte tu numai că eşti un rob netrebnic, iar Eu nu te voi face aşa, dacă tu vei mărturisi înjosirea ta, ci te voi mări şi te voi încununa.

Ai văzut tu oare dovezile cele multe ce ţi-am înfăţişat, că pomenirea păcatelor noastre ne este de folos, că pomenirea faptelor noastre celor bune ne este foarte păgubitoare; pe de altă parte, că noi vom fi pedepsiţi dacă nu vom pomeni păcatele noastre şi că, dimpotrivă, vom primi răsplătire dacă vom pierde din pomenire faptele noastre cele bune ?

Trebuie oare să vă mai arăt şi în alt chip că tocmai pomenirea păcatelor este cea mai mărită faptă bună ? Ascultă pe cucernicul Iov ! Cum el, printre altele, a fost mărit şi strălucit cu deosebire prin mărturisirea păcatelor sale, când zicea: „***Nu m-am ruşinat de mulţimea gloatei ca să nu mărturisesc păcatele mele***” (Iov 31, 33-34). El cu aceasta voieşte să zică: nici când mulţimea oamenilor celor asemenea mie nu m-a adus la aceea, ca să mă ruşinez de mărturisirea păcatelor. ***Si ce ar folosi a ascunde păcatele înaintea oamenilor, când Judecătorul ştie toate ?*** Si ce poate vătăma, când oamenii ştiu păcatele mele, dar Judecătorul mă liberează de pedeapsă ?

Chiar de m-ar osândi toţi, iară Judecătorul mă iartă, nu-mi pasă de toate osândirile lor! Şi iarăşi, de m-ar lăuda şi m-ar admira oricine, iară Acela, Judecătorul, m-ar osândi, nu mi-ar fi de nici un folos hotarârea cea priitoare a tuturor celorlalţi.

La El, la Judecătorul cel dumnezeiesc, trebuie să ne uităm pretutindeni şi de-a pururea, făcând cu păcatul tocmai aşa cum facem cu averea noastră, în toate zilele ne chemăm slugile înaintea noastră şi le cerem socoteală de ceea ce au cheltuit, şi noi putem vedea ce ne-a mai rămas. Si dacă vedem că ne-a rămas prea puţin, ne silim în tot chipul a spori veniturile noastre, ca să nu ajungem la lipsă şi nevoi. Aşa să facem şi în privinţa faptelor noastre. ***Să chemăm conştiinţa noastră, ca să ne dea socoteală despre vorbele şi faptele, despre gândurile şi poftele noastre.*** Să ispitim dacă aici toate sunt curate şi dacă nu s-a făcut ceva spre vătămarea noastră, să cercetăm ce cuvânt rău s-a rostit spre hulă, spre ruşine şi spre batjocură; să cercetăm ce gând a ademenit ochiul nostru la o privire necurată şi ce plan am făcut noi spre vătămarea noastră, fie cu mâinile,

fie cu limba, fie cu ochii. Să ne lăsăm de risipele cele netrebnice, iar ce am cheltuit cu fără socotinţă, să împlinim în alt chip.

In locul cuvintelor celor nefolositoare, în viitor să facem rugăciune, în locul privirii celei necurate să punem postul şi milostenia.

Dacă noi nu vom aduna comoară în chipul acesta şi nu vom depune în această comoară fapte bune, vom cădea în cea mai mare sărăcie a sufletului şi ne vom arunca în osânda focului celui veşnic. Când e vorba de averea noastră, noi adeseori dimineaţa facem socoteală, când suntem singuri şi nimeni nu ne împiedică, nici nu ne tulbură. Atunci să dăm noi înşine socoteală de toate cele ce am făcut şi am vorbit ziua. ***Dacă vedem că am păcătuit, să înfrânăm sufletele noastre, să pedepsim inima noastră, iar duhul nostru să-1 umplem cu chinul pocăinţei, pentru ca după ce ne vom scula iarăşi, niciodată să nu mai cutezăm a ne arunca în aceeaşi prăpastie a păcatului, căci se vor simţi încă urmele pedepsei din ziua trecută.***

Pe lângă aceea, nici un timp nu este mai potrivit pentru această îndeletnicire cu cercetarea conştiinţei ca timpul serii. Ascultă ce zice Psalmistul: "***Cele ce ziceţi întru inimele voastre, întru aşternuturile voastre vă umiliţi***" (Ps. 4, 5).

Multe se întâmplă cu noi în curgerea zilei, care noi am dori să nu se fi întâmplat; prietenii noştri ne jignesc, slugile ne duc la mânie, femeia ne supără, fiul ne necăjeşte, vuietul grijilor şi al treburilor vremelnice şi lumeşti ne înconjoară din toate părţile. ***Dar când noi suntem liberi de toate acestea, seara, când suntem singuri şi în linişte, atunci să ne judecăm pe noi înşine, pentru ca prin aceasta să facem pe Dumnezeu milostiv către noi.*** Căci precum focul repede mistuie si stârpeşte spinii, aşa de uşor sufletul stârpeşte păcatele sale, când cu osârdie gândeşte la dânsele.

Iară Dumnezeu, al cărui har este mai mare decât păcatele noastre, El, care şterge fărădelegile noastre, să ierte şi greşalele noastre şi să ne facă părtaşi Împărăţiei Cerurilor, prin harul şi iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, căruia, împreună cu Tatăl şi Sfântul Duh, se cuvine cinstea, acum şi în vecii vecilor! Amin.

(Extras din cartea: Sfântul Ioan Gură de Aur - Omilii la Postul mare)

Sfântul Nicolae Velimirovici - Predică la Duminica a II-a din Postul mare a Sfântului Grigorie Palama - Evanghelia despre vindecarea Slăbănogului

Duminica trecută am ascultat pericopa Evanghelică despre tăria minunată a arătării măreţe şi puternice a lui Hristos. Natanael, care a pus la îndoială cuvintele Apostolului Filip, că îndelung aşteptatul Mesia S-ar fi arătat în lume, şi aceasta în persoana lui Iisus din Nazaret - tot Natanael, de îndată ce a ajuns înaintea Domnului, L-a recunoscut îndată, şi L-a mărturisit atât ca Fiu al lui Dumnezeu, cât şi ca Împărat al lui Israel. ***Evanghelia de astăzi vorbeşte despre ostenelile mari şi luptele oamenilor cu credinţă adevărată, pentru a veni înaintea Domnului Hristos.***

Patru oameni purtau pe o rudenie de-a lor sau pe un prieten, care era bolnav de paralizie - ducându-l pe patul său, el fiind foarte slab şi lipsit de ajutor. Ei au încercat fără să izbutească, să străbată prin mulţimea deasă de oameni, pentru a ajunge lângă Domnul şi, neizbutind, s-au urcat pe acoperişul casei, l-au desfăcut şi, cu osteneală multă, au lăsat în jos patul în care zăcea slăbănogul şi l-au aşezat la picioarele Vindecătorului făcător de minuni. Aceasta era măsura credinţei lor în Hristos. ***Şi văzând Iisus credinţa lor, i-a zis slăbănogului: Fiule, iertate îţi sunt păcatele tale! Domnul nu a auzit credinţa lor spusă în cuvinte, dar El a văzut aceasta. Ochii Lui duhovniceşti au pătruns până în adâncurile cele mai ascunse ale inimii omeneşti şi, privind aceste adâncuri, a văzut această credinţă. Cu ochii Săi trupeşti, El văzuse şi cunoscuse ostenelile şi strădaniile lor, pentru a aduce omul bolnav înaintea Lui. Atunci, credinţa lor era vădită atât vederii duhovniceşti a Domnului, cât şi ochilor Lui trupeşti.***

Necredinţa cărturarilor care erau de faţă la această întâmplare, era de asemenea vădită pentru Domnul. ***Ei cugetau în inimile lor: Pentru ce vorbeşte Acesta astfel - el huleşte. Cine poate să ierte păcatele, fără numai Dumnezeu? Şi îndată cunoscând Iisus cu duhul Lui că aşa cugetau ei în sine, a început să-i***

mustre cu blândeţe pentru aceasta: "De ce cugetaţi acestea în inimile voastre?" Domnul, în judecata Sa limpede, citeşte inimile necurate cu aceeaşi lesniciune cu care le citeşte pe cele curate. Aşa cum a văzut de îndată inima curată a lui Natanael, în care nu se afla vicleşug, tot la fel şi aici, El vede de îndată şi cu limpezime inimile cărturarilor, care erau pline de vicleşug. Pentru a le arăta că El are putere atât asupra trupurilor, cât şi asupra sufletelor oamenilor, atât ca să ierte păcatele, cât şi ca să vindece trupul cel slăbănog, Domnul spune paraliticului: ***"Zic ţie: Scoală-te, ia-ţi patul tău şi mergi la casa ta." La o poruncă atât de hotărâtă, slăbănogul s-a sculat îndată şi, luându-şi patul, a ieşit înaintea tuturor, încât erau toţi uimiţi şi slăveau pe Dumnezeu, zicând: Asemenea lucruri n-am văzut niciodată.“***

Iată cât de multe puteri minunate arată Domnul deodată:

- ***El vede în inimile oamenilor şi deslușește credinţa în unii şi vicleşugul în alţii.***
- ***El iartă sufletului păcatul său, făcându-l sănătos şi curat de boala şi de slăbiciunea sa.***
- ***El redă sănătatea trupului slăbănog şi paralizat prin puterea cuvintelor Sale.***

O, cât de măreaţă şi înfricoşătoare, minunată şi dătătoare de sănătate este arătarea Dumnezeului Celui viu!

Dar noi trebuie să venim şi să stăm înaintea Dumnezeului Celui viu. Acesta este lucrul de cea mai mare însemnătate pe calea mântuirii: ***să venim cu credinţă înaintea Domnului şi să-L simţim pe El.***

Uneori, Domnul Însuşi vine şi Îşi descoperă harul înaintea noastră, când El a venit la Marta şi Maria în Betania, când S-a arătat pe neaşteptate Apostolului Pavel, pe drum sau altor Apostoli pe Marea Galileii şi pe drumul spre Emaus, înlăuntrul uşilor încuiate, ori Mariei Magdalena în grădină, ori multor sfinţi în vise şi vedenii.

Uneori, oamenii au fost aduşi înaintea Domnului de către Apostoli, aşa cum Andrei l-a adus pe Simon Petru şi Filip l-a adus pe Natanael şi aşa cum urmaşii Apostolilor şi misionarii au adus mii şi milioane de credincioşi la Domnul şi tot aşa cum un credincios a adus pe un altul.

În sfârşit, uneori chiar oamenii se ostenesc din toate puterile lor, ca să ajungă înaintea Domnului, aşa cum s-a întâmplat cu aceşti patru oameni, care au desfăcut acoperişul casei pentru a aduce înaintea Domnului pe slăbănog. În aceste trei chipuri oamenii se pot simţi înaintea Domnului.

Noi trebuie să ne silim şi să stăruim ca să ajungem înaintea Domnului şi pentru ca Dumnezeu să ne primească în preajma Sa şi să ne lumineze.

De aceea, noi trebuie să luăm aceste trei căi în ordine inversă, adică

- **noi trebuie, cu credinţă şi cu osârdie, să facem tot ceea ce ne stă în putinţă pentru a ajunge la Dumnezeu**; ***apoi***
- **trebuie să urmăm chemarea şi îndrumările Sfintei Biserici apostolice şi ale Părinţilor şi Învăţătorilor Bisericii**; ***şi, în cele din urmă, numai după împlinirea primelor două condiţii, trebuie,***
- **cu rugăciune şi nădejde, să aşteptăm ca Dumnezeu să ne aducă la El şi, prin Duhul Său, să ne lumineze, să ne întărească, să ne vindece şi să ne mântuiască.**

Cât de mari trebuie să fie strădaniile noastre pentru a deschide calea către Duhul lui Dumnezeu, ni se arată în chipul cel mai lămurit, în exemplul acestor patru oameni, care nu s-au dat înapoi de la urcarea pe acoperiş, nu i-a oprit nici ruşinea, nici frica, pentru a-l aduce pe prietenul lor bolnav înaintea Dumnezeului Celui viu, pe deasupra, prin acoperiş. Acest exemplu de osârdie este asemănător - dacă nu cumva mai mare - aceluia al văduvei care s-a rugat stăruitor, de judecătorul cel nedrept, ca să-i facă dreptate faţă de potrivnicul ei (Luca 18:1-5). Aceasta înseamnă împlinirea poruncii Domnului, ca ***să strige la Dumnezeu ziua şi noaptea şi Dumnezeu îi va auzi pe ei.***

Aceasta este o dovadă a adevărului altei porunci a lui Dumnezeu: ***"Bateţi şi vi se va deschide" (Matei 7:7).*** În sfârşit, aceasta este desluşirea cuvintelor uimitoare ale lui Hristos: ***"Împărăţia Cerurilor se ia prin stăruinţă şi cei ce se silesc pun mâna pe ea."*** **(Matei 11:12).**

Atunci, **Domnul le cere următorilor Săi credincioşi, ca ei să facă tot ceea ce le stă în putinţă, ca ei să se silească cu toată puterea lor, să fie lucrători câtă vreme au lumină, să se roage fără încetare, să ceară, să caute, să bată, să postească şi să facă fapte de milostenie fără de număr - toate acestea să le facă pentru ca să li se deschidă lor Împărăţia Cerurilor - prin simţirea lui Dumnezeu cea măreaţă, înfricoşătoare şi dătătoare de viaţă.** **Domnul spune**: ***"Privegheaţi, dar, în toată vremea, rugându-vă, ca să vă întăriţi şi să staţi înaintea Fiului Omului"*** **(Luca 21:36).**

- ***Să fiţi cu trezvie şi cu mare purtare de grijă faţă de inima voastră, ca să nu se deschidă aceasta faţă de pământ;***
- ***privegheaţi asupra gândurilor voastre, ca acestea să nu vă îndepărteze de Dumnezeu;***
- ***fiţi cu purtare de grijă faţă de lucrările voastre, ca să vă înmulţiţi talantul şi ca acesta să nu se împuţineze sau să piară cu totul;***

- ***aveţi grijă de zilele voastre, ca să nu vină moartea asupra voastră pe neştiute şi să nu vă prindă nepocăiţi de păcatele voastre.***

Aceasta este credinţa noastră Ortodoxă: lucrătoare, rugătoare şi păzitoare, pătrunsă până în adâncuri de lacrimi şi osârdie. Nici o altă credinţă nu cere atâta osârdie din partea credincioşilor săi, ca să se învrednicească să stea înaintea Fiului lui Dumnezeu. Aceasta spune despre aceste stăruinţe lumii întregi, dar Domnul şi Mântuitorul nostru Însuşi le-a cerut pe acestea credincioşilor şi Biserica le repetă într-una, de-a lungul veacurilor, din neam în neam, arătând credincioşilor numărul tot mai mare de luptători duhovniceşti, care au împlinit legea lui Hristos şi li s-a dat slavă şi putere de negrăit prin cuvânt, atât în cer, cât şi pe pământ.

Dar, pe de altă parte, trebuie să nu ne înşelăm pe noi înşine, crezând că toate nevoinţele şi osârdia omului aduc în sine mântuirea. ***Nu trebuie să ne închipuim că numai prin nevoinţele şi osârdia sa, omul va fi în stare să ajungă înaintea Dumnezeului Celui viu.*** Dacă nu este după Voia lui Dumnezeu, nici un om muritor nu poate să ajungă vreodată să stea înaintea feţei lui Dumnezeu.

Pentru că Domnul Însuşi, care a menit această întreagă osârdie şi nevoinţe, spune în altă parte: ***"Când veţi face toate cele poruncite vouă. Să ziceţi: Suntem slugi netrebnice, pentru că am făcut ceea ce eram datori să facem" (Luca 17:10).***

Şi în alt loc: ***"Nimeni nu poate să vină la Mine, dacă nu-l va trage Tatăl" (Ioan 6:44).***

Şi iarăşi: ***"Fără Mine nu puteţi face nimic" (Ioan 15:5).***

Şi iarăşi, în alt loc: ***"Prin har sunteţi mântuiţi"*** **(Efeseni 2:5).**

Ce mai putem spune după toate astea? Să spunem că toată sârguinţa noastră pentru mântuire este în zadar? Să stăm nemişcaţi şi să aşteptăm ca Domnul Însuşi să ne aşeze, prin puterea Sa, înaintea feţei Sale?

Nu spune chiar **Proorocul Isaia**: "***Toate faptele dreptăţii noastre ca un veşmânt întinat"*** (Isaia 64:6)? Să lepădăm, atunci, toată strădania şi nevoinţele noastre? Atunci n-am ajunge şi noi întocmai ca şi sluga care a săpat şi a ascuns în pământ talantul domnului şi, pentru aceasta, stăpânul său i-a strigat: ***"Slugă vicleană şi leneşă!"*** (Matei 25:26).

- ***Noi trebuie să ne păstrăm mintea limpede şi să ne străduim să împlinim poruncile lămurite ale Domnului.***

- ***Noi trebuie să ne străduim din toate puterile noastre, dar stă numai în puterea lui Dumnezeu să ne binecuvânteze strădaniile şi să ne aducă înaintea Sa.***

Apostolul Pavel a venit aici cu o lămurire minunată, când a zis: ***"Eu am sădit, Apollo a udat, dar Dumnezeu a făcut să crească. Astfel, nici cel ce sădeşte nu e ceva, nici cel ce udă, ci numai Dumnezeu, Care face să crească." (I Corinteni 3:6-7).*** Atunci, **totul depinde de Dumnezeu - de puterea, înţelepciunea şi milostivirea Lui**. Cu toate acestea, noi trebuie să plantăm şi să udăm şi nu trebuie să cutezăm să ne lepădăm de datoria noastră fără să fim în primejdia pierzării veşnice.

- Este de datoria agricultorului să planteze şi să ude, dar ***depinde de puterea, înţelepciunea şi mila lui Dumnezeu dacă seminţele vor încolţi, vor creşte şi vor da roadă.***
- Este de datoria omului de ştiinţă să examineze şi să cerceteze, dar ***depinde de puterea, înţelepciunea şi mila lui Dumnezeu dacă cunoaşterea i se va descoperi lui, sau nu.***
- Este de datoria părinţilor să-şi crească şi să-şi educe copiii în frica lui Dumnezeu, dar ***depinde de puterea, înţelepciunea şi milostivirea lui Dumnezeu dacă aceşti copii vor trăi mai mult sau mai puţin.***
- Este de datoria preoţilor să-i înveţe, să le dea cunoştinţe, şi să-i îndrume pe credincioşi, dar ***depinde de puterea, înţelepciunea şi mila lui Dumnezeu dacă strădaniile preoţilor vor aduce roadă sau nu.***
- Este de datoria noastră, a tuturor, să ne străduim şi să ne silim, ca să ne învrednicim să stăm înaintea Fiului lui Dumnezeu, dar ***depinde de puterea, înţelepciunea şi mila lui Dumnezeu dacă vom fi primiţi sau nu de Domnul.***

Dar noi nu trebuie să ne străduim fără să avem nădejde în milostivirea lui Dumnezeu. **Toată silinţa noastră să ne fie luminată de nădejdea că Domnul este cu noi şi că El ne va primi în lumina înfăţişării Sale**. Nu se află nici un izvor mai adânc şi mai nesecat, decât izvorul milostivirii lui Dumnezeu.

Când fiul rătăcitor s-a pocăit după căderea lui îngrozitoare până la treapta porcilor, tatăl său cel milostiv a mers să-l întâmpine, l-a îmbrăţişat şi l-a iertat. Dumnezeu este neobosit în alergarea Lui, ca să-i întâmpine pe copiii Săi cei pocăiţi. El Îşi întinde mâna către toţi cei care se întorc cu faţa către Dumnezeu. ***"Tins-am mâinile Mele în toată vremea către un popor răzvrătit."*** (Isaia 65:2), a spus Domnul către evrei. Aşadar, când Domnul Îşi întinde mâna Sa către cei răzvrătiţi, cum să nu fie El ascultător? Ascultătorul **prooroc David** spune: ***"Văzut-am mai înainte pe Domnul înaintea mea pururea, că de-a dreapta***

mea este, ca să nu mă clatin." (Psalm 15:8). Atunci, Domnul nu tăgăduieşte să se arate înaintea celor care se străduiesc pentru mântuirea lor.

De aceea, să nu socotim strădaniile noastre că sunt în deşert, aşa cum fac cei lipsiţi de Dumnezeu şi cei care se află în deznădejde, ci, atunci când ne ostenim şi facem cele mai mari osteneli cu putinţă, nădăjduim în mila lui Dumnezeu. Să ne sporim ostenelile în timpul Postului Mare, aşa cum ne învaţă Sfânta Biserică. Pe calea aceasta a noastră, să ne lumineze exemplul celor patru credincioşi care s-au urcat pe acoperiş şi l-au desfăcut şi au lăsat în jos, înaintea Domnului, patul în care zăcea slăbănogul cel paralitic.

- ≈ *Dacă o cincime din sufletul nostru este paralizată sau bolnavă, să ne grăbim dimpreună cu celelalte patru cincimi sănătoase înaintea Domnului şi El va da sănătate părţii dinlăuntrul nostru, care este bolnavă.*
- ≈ *Dacă unul dintre simţurile noastre s-a smintit de lumea aceasta şi s-a îmbolnăvit din pricina tulburării prea mari, să ne repezim cu celelalte patru simţuri înaintea Domnului, pentru ca El să se milostivească de simţul nostru bolnav şi să-l vindece.*

Când o porţiune a trupului se îmbolnăveşte, doctorul recomandă două feluri de îngrijire: purtare de grijă şi hrănirea restului trupului, astfel încât porţiunea sănătoasă să ajungă mai puternică şi mai sănătoasă, şi să poată rezista astfel bolii din porţiunea care este bolnavă. La fel este şi cu sufletele noastre. ***Dacă în minţile noastre se află îndoială, să luptăm cu osârdie în inimă şi în suflet, pentru a ne întări credinţa şi, cu ajutorul Domnului, să se vindece şi să se întărească mintea noastră bolnavă.***

Dacă am păcătuit uitând de rugăciune, să ne grăbim să facem fapte de milostenie, să ne restabilim cucernicia pierdută - şi de la capăt. Şi Domnul va vedea credinţa noastră, şi ostenelile, şi strădania noastră şi ne va milui pe noi. Şi El, în milostivirea Lui nesfârşită, ne va primi la El, în duhul acela fără de moarte şi de viaţă dătător, prin care cete nenumărate de îngeri şi armate întregi de sfinţi primesc viaţă, primesc putere şi bucurie.

Slăvit şi lăudat fie Domnul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos, dimpreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt - Treimea cea de o fiinţă şi nedespărţită, acum şi pururea şi-n vecii vecilor.

Amin.

Sfântul Teofan Zăvorâtul – Predică la Duminica Sfântului Grigorie Palama (I)

Iată că pentru mulţi dintre voi a trecut deja Duminica în care, după ce v-aţi împăcat cu Domnul, mergeţi pe calea vieţii celei noi, bineplăcute lui Dumnezeu. V-aţi lămurit, presupun, că îndeletnicindu-vă cu lucrarea mântuirii aveţi de petrecut cea mai mare parte a timpului în luptă. Aşa şi trebuie să fie. Vrăjmaşul, din tărâmul căruia am ieşit, nepierzându-şi nădejdea de a ne înhăţa iarăşi, întinde curse; şi patimile, pe care v-aţi hotărât să le refuzaţi şi le refuzaţi, dar care totuşi n-au murit şi nici măcar nu şi-au pierdut mult din putere, se ridică iarăşi, cu putere mai mare sau mai mică, şi cer să fie satisfăcute. Aceste atacuri dintr-o parte şi din cealaltă vin şi sunt simţite: ca atare, trebuie să le respingem şi să purcedem la luptă. ***Aceasta este legea vieţii în Hristos! Orice creştin care caută mântuirea trebuie neapărat să străbată trei trepte, şi anume: să înceapă prin pocăinţă şi întoarcerea la Dumnezeu, iar apoi, prin lupta cu patimile, să intre în tărâmul curăţiei. Pocăinţa e punctul de plecare, curăţia este sfârşitul; lupta cu patimile umple toată întinderea dintre aceste două hotare.*** Aţi început deja, şi acum, potrivit unei legi de neocolit, vă aflaţi în luptă.

Îmbărbătaţi-vă, şi să se întărească inima voastră! Sunteţi ostaşi. Ca atare, vă trebuie arme. Vreau să vă arăt aceste arme, ca, ştiind cu ce trebuie să luptaţi, să nu vă osteniţi cu fel şi fel de închipuiri în privinţa luptei.

Sfântul Apostol Pavel, înarmându-i pe creştini pentru luptă, le poruncea: ***Îmbrăcaţi-vă întru toate armele lui Dumnezeu, ca să puteţi sta împotriva meşteşugirile diavolului*** (Efes. 6, 11). Îmbrăcaţi-vă nu într-o armă, ci întru toate, ca nici o parte să nu rămână descoperită şi neînarmată. Ostaşii care merg la luptă au în mână sabie, suliţă sau puşcă, capul şi-1 acoperă cu un coif, faţa cu vizieră, pieptul cu platoşă sau zale, celelalte părţi cu scut: într-un cuvânt, în dreptul fiecărei părţi a trupului au o armă de apărare. La fel e şi în lupta

duhovnicească: ***noi, ca ostaşi, suntem datori să avem fiece parte a firii noastre înarmată cu arma potrivită.*** Vrăjmaşul atacă fiecare parte a firii noastre, asupra fiecăreia trimite patima şi păcatul potrivit ei. Cel ce se apără trebuie să apere împotriva năvălirii, cu o armă, fiecare parte a sa.

Iată, uitaţi-vă care sunt părţile noastre, care sunt atacurile patimilor împotriva lor şi care sunt armele împotriva acestor patimi. Să cercetăm pe bucăţele alcătuirea firii noastre şi să o înarmăm aşa cum trebuie.

Avem trup. Viaţa trupului este susţinută prin lucrarea armonioasă a feluritelor lui părţi. Satisfacerea necesităţilor trupului este o lege a firii; dar se apropie de ele patima, această satisfacere pierde măsura şi chipul cuviincios şi devine păcat.

- **Trupul nostru trebuie hrănit.** Organele legate de hrănire sunt cel gustativ, gâtul şi stomacul. Patimile care atacă aceste părţi sunt: multa mâncare, mâncarea de bunătăţi - luxul în mâncare şi condimente, îmbuibarea şi beţia. ***Armele cu care se taie această patimă sunt înfrânarea şi postul.***
- **Trupul nostru simte.** Simţurilor le slujesc nervii şi organele de simţ. Patimile care le atacă pe acestea sunt multe. Fiecare simţ - ochiul, urechea, gustul - are sminteala sa; iar patima lor comună este patima excitării plăcute a simţurilor, altfel spus a plăcerii simţurilor. ***Arma cu care trebuie înarmată această parte se numeşte la Sfinţii Părinţi paza simţurilor, mai ales a văzului şi auzului, de toate impresiile smintitoare, mai ales prin mijlocirea însingurării şi ferirea de întâlnirea cu lucrurile, persoanele şi locurile smintitoare.***
- **Trupul nostru se mişcă.** Organele mişcării sunt mâinile şi picioarele, cu muşchii şi oasele lor. Patimile care atacă această parte sunt, pe de o parte, lenevia şi somnolenţa, pe de alta agitaţia, patima jocurilor şi distracţiilor, dansul, actoria, bătăile şi aşa mai departe. ***Armele cu care trebuie apărată această parte a trupului sunt: osteneala, privegherea, metaniile, regularitatea serioasă a mişcărilor.***
- **Trupul are limbă - organul cuvântului.** Patimile ce năvălesc asupra ei sunt: vorbirea în deşert, clevetirea, certurile, hulele. ***Arma cu care trebuie apărată ea este tăcerea înţeleaptă a gurii.***

Acesta este trupul nostru; acestea sunt patimile lui şi acestea sunt armele împotriva lor. Suma acestor nevoinţe se cheamă la Sfinţii Părinţi nevoinţe trupeşti. Aşadar pe trup trebuie să punem frâul şi să îl învăţăm cu viaţa evlavioasă. ***Cei ce sunt ai lui Hristos şi-au răstignit trupul împreună cu patimile şi poftele*** (Gal. 5, 24).

Să trecem la suflet.

- Aici, **pe primul loc vine închipuirea împreună cu memoria**: magazinul sufletesc împreună cu ghidul comorilor lui. Patimile care tulbură această capacitate a sufletului sunt: visarea, împrăştierea sau răpirea minţii, fantezia aprinsă de citirea romanelor şi de discuţiile deşarte. ***Arma împotriva lor este luarea-aminte sau trezvia, împreună cu privegherea duhului.***
- După închipuire urmează **discernământul cu raţiunea**, prin care este cunoscut cu gândul orice lucru. Vrăjmaşii care le vatămă sunt: iscodirea deşartă, îndoiala, trufia, încrederea doar în sine, încăpăţânarea în păreri, lipsa convingerilor. ***Armele cu care trebuie ele înarmate sunt: citirea Cuvântului lui Dumnezeu şi a scrierilor Părinteşti, discuţia cu oameni încercaţi în viaţa duhovnicească, supunerea propriului discernământ faţă de glasul Bisericii.***
- Lângă discernământ vine **voinţa - capacitatea făptuitoare de a voi şi a întreprinde.** Patimile care o chinuie sunt: grija de multe, lăcomia, nesupunerea, obrăznicia. ***Arma împotriva lor este ascultarea în toate privinţele, altfel spus supunerea faţă de rânduielile legiuite - obştească, bisericească şi cea dată de părintele duhovnicesc.***
- În continuare vine **gustul - capacitatea de a cunoaşte plăceri estetice.** Patimile care îl biruiesc sunt: iubirea de modă, scliviseala, patima distracţiilor, a balurilor, a teatrelor. ***Armele duhovniceşti pentru paza lui sunt: cântarea duhovnicească, icoanele şi mai ales mersul la biserică, prin care gustul nepervertit capătă satisfacţia cea mai deplină.***

Acesta este sufletul; acestea sunt patimile lui; acestea sunt armele împotriva lor. Toate aceste arme luate împreună alcătuiesc cercul nevoinţelor sufleteşti, prin mijlocirea cărora îl proslăvim pe Dumnezeu şi în sufletele noastre (v. I Cor. 6, 20), totodată câştigăm sufletele noastre (v. Evr. 10, 39) şi le curăţim (v. I Petr. 1, 22).

În fine, mai presus de suflet e duhul, putere îndreptată către Dumnezeu şi lucrurile dumnezeieşti. Aici vrăjmaşii sunt: necredinţa, uitarea de Dumnezeu, netemerea de Dumnezeu, înăbuşirea conştiinţei, neiubirea faţă de cele sfinte, deznădejdea. ***Armele împotriva lor: credinţa şi iubirea devotate lui Dumnezeu, însufleţite de nădejde şi lucrând întru umblarea înaintea Domnului, prin necurmata întoarcere a minţii şi a inimii către Dumnezeu, sau întru rugăciunea neîncetată.***

Scurtez cuvântul, pentru a da libertate luării voastre aminte obosite, pe care am purtat-o pe un tărâm cu care ea nu e obişnuită: mă voi mulţumi să înşir la rând toate **armele luptei noastre duhovniceşti**. Ele sunt:

- *credinţa,*
- *rugăciunea,*
- *mersul la biserică şi*
- *petrecerea întru toată rânduiala bisericească,*
- *ascultarea în toate privinţele,*
- *citirea Cuvântului lui Dumnezeu şi a Sfinţilor Părinţi,*
- *discuţiile cu oameni încercaţi duhovniceşte şi cugetarea la cele dumnezeieşti,*
- *luarea-aminte trezvitoare la sine,*
- *osteneala trupească,*
- *privegherea,*
- *metaniile,*
- *însingurarea,*
- *paza simţurilor,*
- *tăcerea,*
- *înfrânarea,*
- *postul.*

Aceleaşi arme, însă nu după literă, ci după duh, le arată şi Sfântul Apostol Pavel atunci când, după ce porunceşte creştinilor să se îmbrace în toate armele lui Dumnezeu, le şi înşiră: ***Staţi încingând mijlocul vostru cu adevărul si îmbrăcându-vă cu zaua dreptăţii şi încălţându-vă picioarele întru gătirea bine-vestirii păcii, mai presus de toate luând pavăza credinţei, cu care veţi putea stinge toate săgeţile vrăjmaşului cele aprinse; şi coiful mântuirii luaţi, şi sabia duhului, care este cuvântul lui Dumnezeu, prin toată rugăciunea şi cererea rugându-vă în toată vremea cu duhul*** (Efes. 6, 14-18).

Aşadar şi povaţa apostolească, şi cercetarea părţilor firii noastre ne arată că armele pe care le-am înşirat sunt o condiţie neapărat trebuincioasă a reuşitei în lupta duhovnicească. ***Ele se mai numesc şi „nevoinţe", şi se împart în trupeşti, sufleteşti si duhovniceşti.***

Şi, iată, vedeţi că toţi bărbaţii şi toate femeile care au bineplăcut lui Dumnezeu, care au căutat mântuirea, au străbătut fără abatere calea acestor nevoinţe; şi dat fiind că au străbătut-o, au învins patimile, s-au arătat curaţi şi s-au mântuit. ***Vrei să ţii piept în lupta pe care o duci?*** începe şi tu să te nevoieşti cu nevoinţele cele bune. ***Fiecare nevoinţă este o strâmtorare a patimii potrivnice ei, şi toate nevoinţele împreună înseamnă strâmtorarea tuturor patimilor, strâmtorare prin care acestea sunt ţinute ca într-un asediu - şi în parte sunt istovite prin nehrănirea lor, dar cel mai mult sunt lovite nemijlocit, prin împotrivire faţă de ele. Fii statornic, neclintit şi neabătut, şi vei vedea degrabă reuşita.***

Nu te uita la cei ce fug de nevoinţe, socotindu-le că nu sunt neapărat trebuincioase. Printre aceştia nu vei vedea învingători: căci fugind de ele, aceştia rămân descoperiţi din toate părţile înaintea loviturilor vrăjmaşului. Ei sunt asemenea ostaşilor care umblă în mijlocul vrăjmaşilor lipsiţi de orice armă, dezbrăcaţi şi desculţi. Vrăjmaşii îi bat unde şi cu ce nimeresc, îi acoperă de răni şi îi ucid. Cel ce doreşte să ţină piept în luptă este dator să se îmbrace fără amânare cu armele arătate, fără să o lase deoparte pe vreuna: căci dacă o va lăsa deoparte fie şi pe una singură dintre ele, va lăsa o parte a sa descoperită loviturilor vrăjmaşilor, primind o rană poate deloc uşoară, poate ucigătoare.

Chiar dacă ostaşul are tot restul trupului acoperit, dacă este cu capul gol vrăjmaşul îl va lovi în cap şi îl va ucide. Dacă picioarele lui rămân descoperite, vrăjmaşul îl va lovi la picioare, îl va doborî şi îl va lua în robie, chiar dacă ar avea tot restul trupului înzăuat. Aşa e şi în lupta duhovnicească: dacă laşi deoparte fie şi o singură armă, o singură nevoinţă, vrăjmaşii se vor arunca într-acolo ca printr-o spărtură din zidul unei cetăţi şi vor pricinui o pustiire pe potriva greşelii luptătorului. Nu te du la biserică, încalcă postul, dă frâu liber ochilor şi auzului: câtă vătămare nu va veni din asta! Poţi primi o asemenea rană că după aceea nu te vei mai face bine: iar la început, ea pare un nimic.

„Să te îmbraci cu toate armele, să ridici povara tuturor nevoinţelor - ce greutate!" - vor gândi unii. întocmai, greutate: dar ce să-i faci, dacă nu putem fără această greutate? Nu vrei să cazi în robia vrăjmaşului ori să fii ucis?

Poartă armele neapărat trebuincioase pentru punerea pe fugă şi doborârea lui, precum şi pentru apărarea proprie. Dar ***iată care e mângâierea noastră: cu cât are cineva mai multă răbdare şi stăruinţă în purtarea acestor arme, cu atât ele se fac mai uşoare şi lucrarea lor este mai nesilită*** - nu aşa cum este cu armele materiale.

În războiul trupesc, cu cât mânuieşte cineva mai mult arma, cu atât se oboseşte mai tare; iar în lupta duhovnicească pe cât mai stăruitor şi neobosit mânuieşte cineva o armă, pe atât se osteneşte mai puţin - şi arma devine tot mai uşoară, iar în cele din urmă greutatea ei aproape că nu se mai bagă de seamă, chiar dacă în putere şi lucrare creşte, totodată, până la o treaptă neaşteptat de mare.

Să luăm mersul la biserică. ***La început el poate că e greu şi nu cu totul plăcut; după aceea însă, cu cât merge cineva mai mult la biserică, mersul i se face mai plăcut şi mai uşor - iar în cele din urmă petrecerea în biserică devine atât de plăcută, încât unii nici nu vor să mai plece de la biserică, şi atunci când ies din ea simt o asemenea putere, că nu se tem de nici un vrăjmaş. Aşa şi cu orice altă armă duhovnicească: prin lunga întrebuinţare ne intră în sânge atât de mult, că în urma folosirii ei simţim nu greutate, ci uşurime mare în***

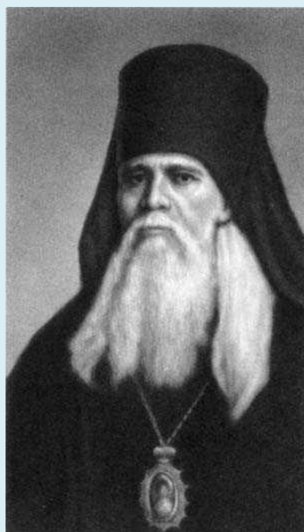
lucrarea duhovnicească şi purtarea luptei cu patimile şi poftele: iar greutatea apare când cineva este silit din oarecare pricină să nu împlinească faptele nevoinţei cu care s-a obişnuit şi în care a aflat întotdeauna întărire.

Aşadar nu vă daţi în lături, ci siliţi-vă să înfăptuiţi, după puterea voastră, toate cele poruncite. Dumnezeu vă va fi ajutător, numai să începeţi şi să continuaţi fără răgaz.

Iată, acum este post: vremea cea mai bineprimită pentru formarea unor asemenea deprinderi. Cel ce s-a pregătit pentru spovedanie şi primirea Sfintei împărtăşanii a folosit deja, bineînţeles, toate armele duhovniceşti; iar cel ce se va pregăti de acum înainte, le va folosi. Rămâne doar să adăugim o mică silire de sine, ca odată ce am început să nu ne lăsăm păgubaşi. Şi arunci va da Dumnezeu şi aceste arme ne vor plăcea atât de mult, că niciodată nu vom vrea să ne despărţim de ele. Trebuie doar să avem puţină stăruinţă în nevoinţe, iar ele ne vor deveni din ce în ce mai mult o necesitate, ne vor hrăni şi ne vor desfăta. Ele nu sunt potrivnice firii noastre, ci sunt înrudite cu ea în starea ei curată: ceea ce şi chezăşuieşte reuşita lor de a pune stăpânire pe noi.

Dea Domnul ca voi toţi să simţiţi prin cercare [experienţă] cât de mântuitoare sunt ele! Atunci nici nu va fi putere în stare să vă rupă de ele. Amin!

Sfântul Teofan Zăvorâtul – Predică la Duminica Sfântului Grigorie Palama (II)

La Sfântul Botez ne naştem pentru o nouă viaţă, devenim făptură nouă, zidită întru Hristos Iisus pentru fapte bune, ca întru ele să umblăm - aşa încât cel născut în acest chip de la Dumnezeu păcat nu face atâta vreme cât rămâne în rânduiala sa şi lucrează după temeiurile naşterii celei noi. Ieşind din această rânduială, cădem din nou şi iarăşi păcătuim. Dar, iată, aducem pocăinţă, ne spovedim, ne împărtăşim cu Sfintele lui Hristos Taine - şi iar suntem primiţi în rânduiala dintâi şi întâietăţile dintâi, dăruite celor ce primesc naşterea cea nouă în Sfântul Botez. Ar fi de aşteptat acum să ni se potrivească spusa apostolească: ***Cel născut de la Dumnezeu păcat nu face*** (I In 3, 9).

Şi totuşi, iată că atât în noi înşine, cât şi în ceilalţi vedem împărăţind păcatul, până şi în aceste zile sfinţitoare, chiar şi după sfânta pregătire pentru spovedanie şi împărtăşire şi după făgăduinţele stricte pe care le-am făcut. Şi atunci?

Făgăduinţa lui Dumnezeu nu mai este nestrămutată? Sau harul lui Dumnezeu nu mai are, cumva, putere? Nu. ***Câte sunt făgăduinţele lui Dumnezeu, toate întru el sunt aşa şi toate întru el sunt amin*** (II Cor. 1, 20), şi ***cel în care este harul toate le poate întru Domnul, Care îl întăreşte*** (v. Filip. 4, 13).

Pricina acestui fapt întristător nu este în afara noastră, ci în noi înşine - în aceea că nu întrebuinţăm, în ce ne priveşte, sforţările la care suntem îndatoraţi şi nu ne folosim aşa cum trebuie de mijloacele arătate nouă.

Oare doctorul este vinovat de nereuşita tratamentului atunci când bolnavul nu ascultă de indicaţiile lui şi nu ia doctoriile prescrise? ***Domnul a făgăduit să ne dea puteri, şi ni le dă - din partea noastră însă, trebuie să fie împotrivire faţă de păcat şi luptă cu el.*** Cel care nu se luptă cu păcatul, acela nu-1 învinge; cel

care nu-l învinge, cade şi rămâne în păcat. ***Dimpotrivă, pentru cel ce se împotriveşte păcatului este întotdeauna gata ajutor haric, prin care fiind întărit, el poate, chiar dacă nu fără greutate, însă întotdeauna, să se abată de la rău şi să facă binele.***

Aşadar lucrarea de căpetenie în ceea ce ne priveşte e lupta cu păcatul. Luptă-te, nu te da bătut - şi vei învinge, şi nu va fi păcat întru tine. Dacă şi ceilalţi să ne separăm: pe noi înşine să ne punem de-o parte, iar pe omul cel pătimaş si-l aruncăm de cealaltă, să-l punem faţă în faţă cu noi şi să începem luptă şi război cu el, aşa încât, tăindu-i mădular după mădular, în cele din urmă să-l ucidem si, aruncându-l afară din noi, să rămânem curaţi şi desăvârşiţi, asa cum vrea Domnul şi aşa cum ne-a zidit El.

Vă amintesc faptul că această despărţire trebuie să se fi săvârşit deja în noi, şi anume prin puterea şi lucrarea pocăinţei: ***căci ce e pocăinţa? Omul începe să se dezguste de toate cele necurate, pătimaşe şi păcătoase şi, dorind să se izbăvească şi să se curăţească de ele, ia hotărârea neclintită de a îşi închina viaţa Domnului şi de a împlini sfintele Lui porunci, neavând nici un fel de îngăduinţă faţă de patimi şi nemaisupunându-se imboldurilor lor.*** Iată ce este pocăinţa! ***Ea este acea întorsătură lăuntrică prin care omul se separă înăuntrul său cu ajutorul conştiinţei şi libertăţii, trecând de la patimi la sfinţenie şi dreptate.***

Aşadar despărţirea s-a făcut deja în noi. Luaţi aminte ca nu cumva să vă împrieteniţi iarăşi cu omul cel vechi: fiindcă îndată ce o veţi face, veţi înceta lupta, iar lupta este acum lucrarea voastră principală; în ea e viaţa voastră.

Iată, aveţi nevoie să înnoiţi şi să însufleţiţi despărţirea de patimi de la început, să aprindeţi în voi duşmănia faţă de ele. Omul pătimaş, chiar dacă a fost îndepărtat, încă trăieşte şi va încerca să vă atragă la sine atât prin linguşiri, cât şi prin ameninţări: iar lucrarea voastră este ca, stând la postul vostru, să nu intraţi în nici un fel de tratative şi acorduri cu el şi totdeauna să aveţi o dispoziţie sufletească potrivnică insuflărilor lui.

De pildă,

- *el vă va atrage la pofte — voi încordaţi-vă spre a păstra curăţia;*
- *el va aprinde mânia — voi aplecaţi-vă către blândeţe;*
- *el vă va insufla trufie şi slavă deşartă - voi deprindeţi-vă cu smerenia: şi aşa în toate.*

Împotriviţi-vă răului şi siliţi-vă să faceţi binele: şi aceasta este atât principala voastră lucrare în lupta împotriva patimilor, cât şi principala condiţie a reuşitei voastre în ea şi a împăcării voastre lăuntrice. Dându-vă o astfel de

osteneală cu voi înşivă, veţi face ca omul pătimaş să slăbească din ce în ce mai mult, nu numai neprimind mâncare şi îndestulare, ci şi fiind mereu învins, iar omul duhovnicesc se va întări din ce în ce mai mult — până ce, în fine, omul cel pătimaş va muri cu totul, iar cel duhovnicesc va rămâne singur.

Asta am vrut să vă explic astăzi, aşa încât atunci când vrăjmaşul va începe să vă şoptească vorbe dulci: „De ce vă chinuiţi singuri şi, refuzându-vă orice plăcere, vă daţi pierzării?", voi, însufleţiţi de bărbăţie, să îi răspundeţi: „Nu pe noi înşine ne chinuim, ci pe tine; nu pe noi înşine ne dăm pierzării, ci pe tine te lovim, în cap, vrăjmaş linguşitor şi pierzător al nostru" - şi să continuaţi în voi înşivă lupta necruţătoare cu patimile, fără a le arăta îngăduinţă în nimic şi fără a le da odihnă - şi asta prin neîncetata împotrivire faţă de ele şi lovire a lor.

Voi adăuga, drept încheiere, sincerele mele urări de bine, şi anume ***să fie omorâte mădularele voastre cele de pe pământ: curvia, necurăţia, patima, pofta cea rea şi lăcomia; să depărtaţi de la voi mânia, iuţimea, răutatea, hula, cuvintele de ruşine din gura voastră*** (v. Col. 3, 4-8). Astfel, ***vă veţi dezbrăca de omul cel vechi şi de faptele lui, şi vă veţi îmbrăca în cel nou*** (v. Col. 9). Şi despre voi se va putea vorbi, folosindu-se cuvintele apostolului, ***că aţi murit, însă în aşa fel că aţi trecut de la moarte la viaţă*** (v. I In 3, 14), şi ***această viaţă este ascunsă cu Hristos în Dumnezeu*** (v. Col. 3, 3).

Fie vouă aceasta, cu harul şi iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, Care prin moartea Sa ne-a înviat şi întru omorârea noastră de sine naşte si întăreşte în noi viaţa Sa! Amin!

Sfântul Teofan Zăvorâtul – Predică la Duminica Sfântului Grigorie Palama (III)

Cei care slujesc patimilor alintă patimile ca pe nişte copii iubiţi; însă şi de cei care au intrat deja în luptă cu ele vrăjmaşul se apropie deseori cu vorbe amăgitoare, îndemnându-i să se cruţe şi să nu înfrunte patimile cu atâta necruţare de sine.

Dacă ar fi cunoscut pătimaşii ce călăi sunt patimile, îndată le-ar fi lepădat de la sine ca pe nişte odrasle ale iadului; însă şi voi, cei care vă luptaţi cu patimile, nu slăbiţi şi la vorbele lor amăgitoare nu luaţi aminte, ştiind că ele vor să deschidă iadul sub picioarele voastre şi să vă arunce în el - căci ascultaţi ce spune despre ele Sfântul Apostol Pavel: ***Se va arăta Hristos, Viaţa noastră... Drept aceea, omorâţi mădularele voastre cele de pe pământ: curvia, necurăţia, patima, pofta cea rea şi lăcomia, care este slujire idolilor, pentru care vine mânia lui Dumnezeu peste fiii neascultării... Lepădaţi de asemenea mânia, iuţimea, răutatea, hula, cuvântul de ruşine din gura voastră*** (Col. 3, 4-8). Această scurtă povăţuire poate fi respusă astfel: „***Va veni Domnul să judece viii şi morţii, şi îi va osândi la muncile cele veşnice pe toţi cei ale căror inimi se vor arăta pline de patimi. Deci de pe acum să aveţi osârdie şi să vă osteniţi pentru curăţarea de patimile acestea***".

Luaţi aminte la acest îndemn şi nu slăbiţi în lupta voastră cu patimile. Pe pătimaşi îi aşteaptă iadul; pentru îngăduinţa faţă de patimi ei vor fi daţi chinurilor veşnice. ***Iar eu vreau să adaug că patimile sunt în sine iad, iar cel pătimaş pregustă deja chinurile iadului.***

Există oameni care nu cred că va fi foc veşnic, vierme neadormit, scrâşnire a dinţilor şi celelalte chinuri trupeşti care-i aşteaptă în iad pe păcătoşi. Este o lipsă

de evlavie să gândească cineva astfel, şi aceşti oameni se află într-o rătăcire primejdioasă şi pierzătoare.

„Dar hai să zicem că este aşa cum spuneţi voi", le voi zice, „fie pe-a voastră. Totuşi, nu puteţi tăgădui că după despărţirea de trup sufletul rămâne viu, cu sensibilitate şi conştiinţă de sine, şi că patimile cărora el le-a slujit aici vor rămâne în el şi vor trece împreună cu el în cealaltă viaţă. Dacă aşa stau lucrurile, acest fapt este el singur de ajuns pentru a alcătui iadul cel mai chinuitor cu putinţă. Patimile în care a trăit aici sufletul,neaflându-şi satisfacere, îl vor arde şi îl vor roade ca un foc şi ca un vierme: îl vor sfâşia prin chinuri necontenite, cât se poate de grele".

Patimile nu sunt o cugetare sau dorinţă uşoară, care apare şi dispare fără să lase urme. Nu, sunt dorinţe lăuntrice şi puternice ale inimii păcătoase. Ele intră adânc în firea sufletului şi prin îndelunga stăpânire asupra lui se contopesc cu el şi se fac mădulare ale lui, aşa încât nu le poţi arunca afară şi scutura la fel de lesne cum se aruncă gunoiul ori se scutură praful. Dar întrucât ele nu sunt fireşti sufletului, ci intră în el ca urmare a iubirii noastre de păcat, din pricina acestui caracter nefiresc al lor vor chinui şi munci sufletul.

Dacă iei otravă, otrava arde şi sfâşie trupul, fiindcă e potrivnică întocmirii lui; dacă îţi bagi un şarpe în sân, acesta, rămânând viu, te roade pe dinăuntru. La fel e şi cu patimile: primite în suflet, ele îl vor roade şi sfâşia ca o otravă şi ca un şarpe; şi el ar vrea atunci (după moarte) să le arunce din sine, însă nu poate - fiindcă le-a unit cu sine şi le-a făcut casnice ale sale, şi atunci nu va mai avea mijloacele mântuitoare de vindecare cu care ne îmbie aici Sfânta Biserică în spovedanie şi împărtăşanie. Şi astfel va fi sfâşiat de ele pe vecie, fără încetare şi în chip de nesuferit, purtând înăuntrul său focul iadului, care pururea arde şi nu se stinge.

Să folosim altă comparaţie. Aţi auzit de torturi. De pildă, călăii hrănesc pe cineva cu sare şi îl închid fără să îi dea de băut. Se spune că cel torturat astfel simte o arsură atât de chinuitoare, încât i se face silă de viaţă. Dar ce îl arde şi îl chinuie? Nimic dinafară. El poartă în sine arsura cea chinuitoare. Nu are cu ce să-şi potolească setea; setea îl şi chinuie. Astfel, şi ***patimile sunt însetări lăuntrice arzătoare, sunt pofte aprinse ale sufletului iubitor de păcat.*** Aici, pe pământ, le satisfaci şi ele tac pentru o vreme. După aceea însă, ele cer iarăşi cu putere să fie satisfăcute şi nu-ţi dau pace până nu vor fi săturate iarăşi. Iar pe lumea cealaltă nu vei mai avea cu ce să le satisfaci, fiindcă toate obiectele patimilor sunt lucruri pământeşti. Aceste lucruri rămân aici, iar patimile rămân în suflet şi trec dincolo împreună cu sufletul, şi vor înseta după satisfacere; vor înseta şi vor chinui sufletul cu această sete, fiindcă el nu va avea cu ce să le satisfacă. Şi cu cât va trăi în continuare sufletul, cu atât va fi mai chinuit şi mai

sfâşiat de patimile nesatisfăcute. Acest chin nu va înceta să tot crească, şi această creştere şi întărire nu va avea sfârşit. Iată şi iadul! Pizma e vierme; mânia şi iuţimea sunt foc; ura este scrâşnire a dinţilor; pofta e întunericul cel mai dinafară!

Acest iad al patimilor începe încă de aici: fiindcă cine dintre pătimaşi cunoaşte desfătarea odihnei de patimi? Numai că aici patimile nu arată pe deplin cât sunt de chinuitoare pentru suflet. Aici, trupul şi viaţa în societate abat şi moderează loviturile lor. Pe lumea cealaltă această pavăză nu va mai fi, şi patimile îşi vor arunca asupra sufletului toată otrava - şi ca să vă încredinţaţi mai bine, vă voi spune ***cuvintele Cuviosului Avva Dorotei despre aceasta: „Aflându-se în acest trup, sufletul primeşte uşurare de patimile sale şi oarecare mângâiere: omul mănâncă, bea, doarme, stă de vorbă, umblă împreună cu prietenii săi iubiţi. Iar după ce iese din trup, sufletul lui rămâne singur cu patimile sale, şi de aceea este pururea muncit de ele; plin de ele, sufletul este ars de tulburare lor şi este sfâşiat de ele. Precum cel ce pătimeşte de fierbinţeală [febră] este ars de focul lăuntric, aşa şi sufletul pătimaş va fi pururea chinuit, nefericitul, de obiceiul său cel rău, având pururea în sine aducerea-aminte amară şi lucrarea chinuitoare a patimilor, care îl pârjolesc fără încetare. Iar de vreme ce aşa stau lucrurile, cu adevărat ne aşteaptă un sfârşit cât se poate de crunt dacă nu vom fi cu luare-aminte la noi înşine. De aceea vă şi zic totdeauna: străduiţi-vă să lucraţi în voi înşivă aşezările sufleteşti cele bune, ca să le aflaţi dincolo; fiindcă ce are omul aici, aceea va şi pleca împreună cu el dincolo şi aceea va avea pe lumea cealaltă".***

Acelaşi lucru îl voi adăuga şi eu la cuvântul meu. ***Să ne îngrijim, atâta vreme cât suntem vii, a ne curăţi de toată întinăciunea patimilor, şi în locul lor să sădim toate virtuţile.*** Fireşte, asta cere osteneală, şi încă nu puţină: însă cum ar putea fi altfel? Fără osteneală nimic nu se înfăptuieşte. Cel care şi-a lăsat ogorul în părăsire şi a lăsat să crească pe el orice buruiană, iar apoi se va hotărî sa-l cureţe, fireşte că îşi va răni şi tăia mâinile smulgând mărăcinii şi buruienile ghimpoase - dar ia el în seamă lucrul acesta? Nu. Aproape că nici nu bagă de seamă osteneala, fiindcă aşteaptă ca, în cele din urmă, să aibă un ogor rodnic cu o grădină cu flori şi pomi roditori, care îi vor aduce fel şi fel de plăceri.

Nici sufletul acoperit cu mărăcinii patimilor nu poate fi curăţit fără osteneli şi lupte dureroase; dar după ce, curăţindu-1de ele, îl vom semăna cu seminţe bune, el va înflori cu toate virtuţile şi cu frumuseţi duhovniceşti de tot felul, care vor atrage atât privirile cereşti, cât şi pe cele pământeşti. Atunci va fi în suflet un rai duhovnicesc, şi însuşi Domnul, ca oarecând în raiul pământesc, va umbla în el, umplându-l cu mângâieri de negrăit, precum însuşi a făgăduit prin prorocul, zicând: Curăţiţi-vă... şi Eu Mă voi sălăşlui în voi şi voi umbla, şi voi fi vouă Dumnezeu (II Cor. 6, 16).

Această făgăduinţă având în gând, nu slăbiţi întru bărbăţie, voi, cei ce aţi purces la lupta cu patimile şi poftele! Aprindeţi-vă râvna prin aşteptarea acelei luminate stări care va fi moştenirea voastră după ce veţi fi învins patimile, aşa cum cei ce iau parte la întrecerile de lupte îşi însufleţesc sforţările de a-şi învinge adversarii prin premiile care le sunt făgăduite pentru victorie. Să vă ajute Domnul în această lucrare mântuitoare! Amin!

Sfântul Teofan Zăvorâtul – Predică la Duminica Sfântului Grigorie Palama (IV)

Iar mie să nu-mi fie a mă lăuda, fără numai în crucea Domnului nostru Iisus Hristos, prin care mie lumea s-a răstignit, şi eu lumii (Gal. 6, 14), spune Sfântul apostol Pavel.

Vreau să vă tâlcuiesc ce are în vedere apostolul atunci când spune: „prin care mie lumea s-a răstignit, şi eu lumii". Fiindcă voi, care după spovedanie şi primirea Sfintei împărtăşanii aţi purces pe calea pe care se răstigneşte trupul împreună cu patimile şi poftele, aveţi neapărată nevoie în această lucrare încurcată de indicaţii îndrumătoare pentru a putea lucra în chip neocolit şi nerătăcit. Iar una dintre primele indicaţii este cuprinsă în cuvintele sus-arătate ale apostolului, şi o veţi avea atunci când veţi pricepe ce este răstignirea lumii faţă de noi şi a noastră faţă de lume.

Drept călăuză în tâlcuirea aceasta să luăm gândurile Sfântului Părintelui nostru Avva Dorotei, din prima lui învăţătură - „Despre lepădarea de lume". El a tâlcuit locul acesta pentru monahi, însă în aşa fel că tâlcuirea lui poate fi adaptată şi pentru nemonahi. El spune că ***atunci când omul se leapădă de lume, lasă casă, părinţi, rudenii, avut, ţarină sau cetate, intră în mănăstire şi se face monah, el poate spune: „Mie lumea s-a răstignit".*** Adică: „***Lumea pentru mine nu mai există, ea a rămas departe, dincolo de zidurile mănăstirii. Am părăsit-o, şi ea nu mă vede nici pe străzile, nici la târgurile, nici la adunările sale şi nici în toate lucrurile sale. Mie lumea s-a răstignit, a murit, parcă nu ar mai fi***".

Însă monahul care s-a ascuns de lume şi de amăgirile ei văzute între zidurile mănăstirii poate ca în vreme ce vorbeşte astfel în sinea sa, în inima sa, să trăiască pentru lume, să păstreze împătimirile lumeşti şi, stând în chilie, să se

gândească la lume şi la frumuseţile ei, şi să se desfete cu mintea de plăcerile ei. Dacă aşa stau lucrurile, el nu poate spune că şi el s-a răstignit lumii: căci chiar dacă a părăsit lumea cu trupul, cu inima trăieşte în lume şi în toate desfătările ei.

Iar atunci când el, cu ajutorul lui Dumnezeu, ştiind puterea făgăduinţelor călugăreşti, părăseşte lumea nu doar pe dinafară, despărţindu-se de ea prin pustie sau prin zidurile mănăstirii, ci şi lăuntric stinge în inima sa orice împătimire faţă de lume, orice încuviinţare la desfătările ei şi chiar orice gând la ea: ei bine, atunci poate să spună că nu numai lumea s-a răstignit lui, ci şi el lumii, adică şi el deja nu mai trăieşte lumii; în inima lui sunt alte gânduri, alte simţiri şi aplecări; el trăieşte pentru o altă lume, mai bună şi mai desăvârşită, iar faţă de aceasta s-a răstignit.

Cred că tâlcuirea aceasta este pe înţelesul vostru; dar, totodată, presupun că sunteţi gata să vă eschivaţi îndată de la orice îndatorire pusă asupra voastră de cuvintele apostolului, spunând: „Treaba asta cu răstignirea lumii faţă de noi şi a noastră faţă de lume este pentru monahi, nu pentru noi, care suntem mireni".

Nu, fraţilor, nu este aşa! Apostolul, cu toate că vorbea despre sine, a dat o lege pentru toţi creştinii şi pe toţi i-a îndatorat să dobândească o astfel de rânduială lăuntrică, încât oricine să poată spune: „Mie lumea s-a răstignit, şi eu lumii". Şi acum, iată cum poate şi trebuie să se săvârşească în noi lucrul acesta.

Luaţi aminte că prin cuvântul „lume" se are în vedere la modul propriu nu societatea omenească, nu lucrurile acestei vieţi, ci tot ce este păcătos, pătimaş, potrivnic lui Dumnezeu. Lumea este acolo unde lucrează pofta trupului, pofta ochilor şi trufia vieţii, sau acolo unde împărăteşte un păcat, oricare ar fi el. ***Luate astfel, cuvintele: „Mie lumea s-a răstignit, şi eu lumii" vor însemna acelaşi lucru cu: „Faţă de mine orice păcat este răstignit, şi eu m-am răstignit faţă de orice păcat".***

Cum şi când se întâmplă asta? În primul rând, băgaţi de seamă că în fiecare păcat sunt două laturi: pe una o alcătuiesc faptele păcătoase, iar pe alta - patima păcătoasă. Patima este izvorul şi pricina faptelor păcătoase, iar faptele sunt produsul şi manifestarea patimii.

Astfel, de pildă, mânia sau irascibilitatea este o patimă păcătoasă, care trăieşte în inimă - iar faptele prin care ea se manifestă sunt crizele de mânie, certurile, scandalurile, bătăile, uciderile. O singură patimă, dar câte fapte! Şi toate iau naştere din ea.

De asemenea, iubirea de plăceri sau senzualitatea este patima păcătoasă a plăcerii simţurilor - iar faptele ei sunt: îmbuibarea, iubirea de mâncare bună,

iubirea de multă băutură, iubirea de băuturi bune, frecventarea cârciumilor, a bordelurilor, a teatrelor, a balurilor [în ziua de astăzi a discotecilor -n. tr.].

La fel trebuie să înţelegem lucrurile în privinţa oricărei patimi. ***Orice patimă, una fiind în inimă, se manifestă în exterior, prin trup, in multe fapte.***

După aceasta, nu vă e greu să înţelegeţi cum se face că păcatul, altfel spus lumea, se răstigneşte faţă de noi şi noi faţă de păcat, altfel spus faţă de lume. ***Atunci când cineva se lasă de faptele păcătoase sau pătimaşe, păcatul -altfel spus lumea - se răstigneşte faţă de el; iar atunci când cineva stinge şi dezrădăcinează în sine însăşi patima păcătoasă, şi el se răstigneşte faţă de păcat - altfel spus, faţă de lume.***

Astfel, de pildă, atunci când cineva se lasă de teatre, cârciumi, chefuri si celelalte, asa încât nimeni nu îl mai vede niciodată în fapte şi locuri netrebnice, ci este văzut întotdeauna purtându-se drept şi cuviincios, înseamnă că păcatul - altfel spus lumea - a murit prin acea parte a sa faţă de el, altfel spus s-a răstignit faţă de el. Cu toate acestea, nu se poate spune însă cu siguranţă că şi el s-a răstignit faţă de păcat, altfel spus faţă de lume: căci cu toate că el nu este cu trupul în acele locuri şi fapte, poate să fie acolo cu inima şi mintea.

Nu e în teatru cu trupul, dar poate să se gândească la teatru şi să spună cu dor: „Ce bine ar fi să fiu acolo!" Nu e în cârciumă şi la chefuri cu trupul, dar poate fi acolo cu mintea şi cu inima, poate gândi şi dori cum să nimerească acolo, părându-i rău că nu este acolo.

În toate aceste cazuri şi în cele asemănătoare, chiar dacă păcatul - altfel spus lumea - s-a răstignit faţă de el, el însuşi nu s-a răstignit încă faţă de păcat - altfel spus faţă de lume -, încă îl mai iubeşte, încă îl mai doreşte şi se mai îndulceşte de el. S-a biruit până la a se depărta de faptele păcătoase; dar pe inimă încă nu şi-a călcat, încă n-a dezvăţat-o să iubească faptele păcătoase, să se dezguste de ele şi să le urască, înaintea lui Dumnezeu el este încă iubitor de păcat, altfel spus iubitor de lume: fiindcă ***Domnul caută nu numai la fapte, ci mai ales la inimă.***

Ca atare, trebuie nu numai să încetăm cu faptele pătimaşe şi păcătoase, ci să biruim şi să stingem înseşi patimile, aşa încât să nu ne desfătăm cu nici un fel de lucruri şi fapte pătimaşe, ci să avem faţă de ele dezgust şi să ne depărtăm de ele. Iată, atunci când cineva a ajuns deja la starea aceasta, atunci când nu numai că nu face fapte păcătoase, ci a stins în sine însăşi împătimirea de ele, poate să spună despre sine că şi el s-a răstignit faţă de lume.

Aşadar puneţi de o parte toate faptele păcătoase şi pătimaşe, iar de cealaltă patimile păcătoase, şi cugetaţi astfel: atunci când veţi părăsi toate faptele

pătimaşe se va putea spune că lumea s-a răstignit faţă de voi; iar când veţi stinge înseşi patimile, se va putea spune că şi voi v-aţi răstignit faţă de lume.

Iată în ce sens vă punem şi vouă, mirenilor, legea de a avea lumea răstignită faţă de voi şi pe voi răstigniţi faţă de lume.

- *Prima parte a legii se împlineşte prin aceea că omul păcătos părăseşte viaţa dezmăţată, stricată, ruşinoasă şi începe o viaţă serioasă, îndreptându-şi purtarea;*
- *iar cea de-a doua se împlineşte prin aceea că omul nu are doar purtare bună, ci îşi păstrează bune, curate şi bineplăcute lui Dumnezeu şi simţămintele inimii.*

Prima parte e mai uşoară, a doua mai anevoioasă. Ca atare, nu orice om care şi-a îndreptat purtările şi-a îndreptat şi inima.

Aceasta a şi fost pricina pentru care apostolul nu s-a oprit la răstignirea lumii - altfel spus a păcatului - faţă de noi, ci a adăugat şi răstignirea noastră faţă de lume: parcă ar spune: „Nu ajunge că ţi-ai îndreptat purtarea; intră în inima ta, cercetează acolo toate simţămintele şi aşezările [dispoziţiile] tale sufleteşti şi fă-le pe toate sfinte şi bineplăcute lui Dumnezeu".

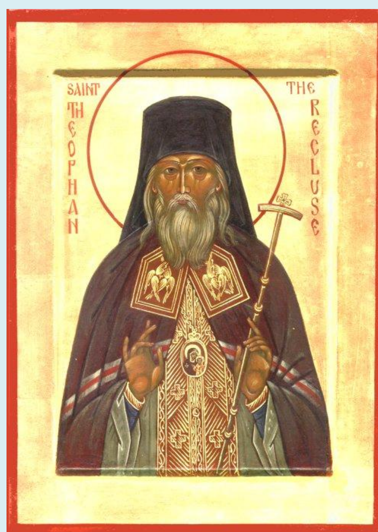
Împlineşte această poruncă apostolică cel ce, intrând în sine, se înalţă cu mintea la Dumnezeu şi, încordându-se să-L contemple in sine fără încetare, verifică prin cugetarea la El dreptatea fiecărui gând şi simţământ al său, şi alungă tot ce este nedrept ca fiind potrivnic lui Dumnezeu; cel care, după ce a sălăşluit în sine frica de Dumnezeu, ia aminte la sine cu asprime şi taie fără milă orice aşezare [dispoziţie] sufletească necurată, fie că aceasta însoţeşte faptele, fie că le premerge ori le urmează - şi în acest fel curăţă orice faptă şi o înfăţişează lui Dumnezeu curată, ca pe o jertfă fără de prihană şi o ardere de tot grasă.

Ce veţi alege? Trebuie să alegem şi una, şi cealaltă.

- *Cel ce s-a încurcat în fapte pătimaşe să le lase şi să-şi îndrepte purtarea.*
- *Cel ce şi-a îndreptat purtarea să nu se oprească aici, ci să intre înăuntrul său şi să îndrepteze însăşi inima sa, stingând patimile din ea, care fac o purtare îndreptată în faţa oamenilor neîndreptată în faţa lui Dumnezeu, Care vede inima şi după ea îl îndreptăţeşte sau îl osândeşte pe om.*

Atunci şi fiecare dintre noi va putea spune împreună cu apostolul: „***Mie lumea s-a răstignit, şi eu lumii***". Amin!

Sfântul Teofan Zăvorâtul – Predică la Duminica Sfântului Grigorie Palama (V)

Domnul nostru Iisus Hristos a spus: ***Cine va vrea să-şi mântuiască sufletul său, şi-1 va pierde; iar cine îşi va pierde sufletul său pentru Mine şi pentru Evanghelie, acela îl va mântui*** (Mc. 8, 35). Cuvintele acestea trebuie să şi le întipărească adânc în inimă cei care, după ce s-au pregătit, s-au pocăit şi s-au împărtăşit cu Sfintele Taine, au intrat acum în luptă cu ei înşişi, cu patimile lor, cu păcatul care trăieşte în ei. ***Să ştiţi, ostaşi ai lui Hristos, că atunci când vă loviţi pe voi înşivă, când vă pricinuiţi singuri osteneală, durere şi necaz, nu vă faceţi vreun rău, ci vă întocmiţi mântuirea; nu pierdeţi, ci dobândiţi; nu vă cheltuiţi, ci vă împliniţi, creşteţi.***

Pentru ca acest lucru să vă fie mai limpede, iar bărbăţia voastră mai neostoită în lupta voastră cu voi înşivă, vă voi explica în ce fel se întâmplă că dându-ne pierzării nu ne pierdem de fapt, ci ne mântuim.

Veţi înţelege asta atunci când vă veţi închipui corect ceea ce s-a petrecut cu noi în cădere. În cădere s-a pus temeiul acestui fel enigmatic de lucrare a noastră faţă de noi înşine.

Sfântul Macarie Egipteanul, în Omiliile sale, revine deseori la acest subiect şi se străduie să îl apropie de înţelegerea noastră prin felurite comparaţii. El spune că în starea sa dintâi, omul era curat, desăvârşit şi împodobit cu toate virtuţile: cu frica de Dumnezeu, cu credinţa, cu blândeţea, cu curăţia, cu neiubirea de câştig, cu iubirea de fraţi - într-un cuvânt, cu toate desăvârşirile, prin care străluceau în el chipul şi asemănarea lui Dumnezeu.

Însă atunci când a luat aminte la insuflarea celui viclean şi a călcat porunca, în el a intrat un alt om care, contopindu-se cu el, 1-a acoperit, l-a înghesuit şi

1-a înăbuşit, ca şi cum s-a suprapune mădular peste mădular - cap peste cap, piept peste piept, mână peste mână şi aşa mai departe, fiecare mădular peste mădularul corespunzător; aşa încât omul dintâi nu s-a mai văzut, ci a rămas la vedere aproape numai omul cel venit pe urmă, care, precum am spus, este potrivnic în toate celui dintâi: pătimaş, necurat, trufaş, potrivnic lui Dumnezeu, răutăcios, iubitor de câştig, pizmaş, neînfrânat, pofticios, urâtor de fraţi, plin de toată necurăţia şi nedreptatea.Aşa s-a dedublat omul.

În înţelesul propriu, omul este fiinţa omenească, aşa cum a ieşit ea din mâinile Făcătorului; iar cel care a venit, necurat şi pătimaş, nu este om, ci doar arată o nălucă de om, şi nu trăieşte, ci doar arată o nălucă de viaţă, iar de fapt este mort, sau mai bine zis omorâtor, faţă de omul cel adevărat. Ni se pare şi nouă, persoanei noastre, că ar trebui să stăm de partea omului drept, întâi-zidit; dar nu se ştie ce s-a întâmplat cu noi de ne-am îndepărtat de ea şi am trecut de partea omului venetic, pătimaş, până la a ne identifica cu el. De aceea se şi întâmplă ca, de orice patimă ar fi biruit omul, acesta să o apere ca pe sine însuşi. Lui nici în gând nu-i vine că în această privinţă nu lucrează în folosul său, ci pentru cineva străin, în a sa pagubă. Atunci când, de pildă, este cineva cuprins de mânie şi sub înrâurirea mâniei se ridică împotriva cuiva, el simte că se apără pe sine - în vreme ce mânia, ca orice altă patimă, nu ţine de firea omului: este ceva venetic, străin, vrăjmaş nouă, care ne dă pierzării.

Iată, tocmai pe acest om pătimaş, care este străin de noi şi pe care totuşi, din amăgire, am ajuns să-1 identificăm cu noi înşine, cu sufletul nostru, ***tocmai pe acest om pătimaş porunceşte Domnul să-1 dăm pierzării şi să-1 omorâm dacă vrem să ne mântuim sufletul - acel suflet care e strâmtorat, întemniţat şi împiedicat să vorbească de către acest om venetic, altfel spus de către acest suflet pătimaş venetic.*** Şi, într-adevăr, aşa este. Aşa va fi şi cu noi: ***fiindcă de vom face astfel, adică de ne vom pierde sufletul, urmarea va fi că omul cel adevărat din noi se va slobozi de sub jugul omului venetic şi va învia cu viaţa cea după Dumnezeiasca asemănare, care îi este proprie; iar omul venetic, care duce o nălucă de viaţă, va fi dat în noi pierzării, şi în toată fiinţa noastră va împărăţi în acest chip viaţa cea adevărată, care vine, precum vedeţi, din chinuirea de sine şi din pierderea de sine.***

Acum, cred, este limpede pentru voi ce înseamnă a-ţi pierde sufletul pentru a-1 mântui şi că, în virtutea acestui fapt, nu ne putem lucra mântuirea altfel decât pierzându-ne pe noi înşine. ***Totodată să vă fie însă limpede şi că în lucrarea luptei duhovniceşti principala şi prima noastră metodă trebuie să fie ruperea de omul cel pătimaş, care e venetic în noi, desprinderea lui de noi, recunoaşterea lui nu numai drept străin de eul nostru adevărat, ci şi drept vrăjmaş al nostru pierzător.*** Precum în treburile noastre obişnuite nicicum nu vom începe să lucrăm împotriva cuiva până ce nu vom strica prietenia cu el şi

nu vom recunoaşte vrăjmăşia lui faţă de noi, aşa şi în viaţa noastră duhovnicească, până ce nu vom rupe prietenia cu patimile şi nu vom recunoaşte faptul că ele ne sunt vrăjmaşe, nu vom începe să lucrăm împotriva lor; iar dacă nu vom începe să lucrăm împotriva lor, nu vom ajunge să le omorâm. Dacă nu le vom omorî noi pe ele, ne vor omorî ele pe noi. ***Aşadar avem neapărată nevoie să ne separăm: pe noi înşine să ne punem de-o parte, iar pe omul cel pătimaş si-1 aruncăm de cealaltă, să-1 punem faţă în faţă cu noi şi să începem lupta şi război cu el, aşa încât, tăindu-i mădular după mădular, în cele din urmă să-1 ucidem şi, aruncându-1 afară din noi, să rămânem curaţi şi desăvârşiti, aşa cum vrea Domnul şi aşa cum ne-a zidit El.***

Sfântul Teofan Zăvorâtul - Tâlcuiri din Sfânta Scriptură - Duminica Sfântului Grigorie Palama

Cu cât cineva e mai neatent cu sine însuşi, cu atât se socoteşte pe sine mai plăcut lui Dumnezeu. Dar acela ce se sileşte să se cureţe de patimi, acela se ruşinează să-şi ridice ochii săi la Dumnezeu, căci se vede pe sine ca pe unul ce stă foarte departe de El (Avva Isaia Pustnicul).

Evrei 1. 10-14

10. Şi: "Întru început Tu, Doamne, pământul l-ai întemeiat şi cerurile sunt lucrul mâinilor Tale;
11. Ele vor pieri, dar Tu rămâi, şi toate ca o haină se vor învechi;
12. Şi ca pe un veşmânt le vei strânge şi ca o haină vor fi schimbate. Dar Tu acelaşi eşti şi anii Tăi nu se vor sfârşi".
13. Şi căruia dintre îngeri a zis Dumnezeu vreodată: "Şezi de-a dreapta Mea până când voi pune pe vrăjmaşii tăi aşternut picioarelor Tale"?
14. Îngerii oare nu sunt toţi duhuri slujitoare, trimise ca să slujească, pentru cei ce vor fi moştenitorii mântuirii?

Evrei 2. 1-3

1.Pentru aceea se cuvine ca noi să luăm aminte cu atât mai mult la cele auzite, ca nu cumva să ne pierdem.
2.Căci, dacă s-a adeverit cuvântul grăit prin îngeri şi orice călcare de poruncă şi orice neascultare şi-a primit dreapta răsplătire,
3.Cum vom scăpa noi, dacă vom fi nepăsători la astfel de mântuire care, luând obârşie din propovăduirea Domnului, ne-a fost adeverită de cei ce au ascultat-o,
----
4.Împreună mărturisind şi Dumnezeu cu semne şi cu minuni şi cu multe feluri de puteri şi cu darurile Duhului Sfânt, împărţite după a Sa voinţă?

Evrei 7. 20-28

20. Ci încă a fost la mijloc şi un jurământ, căci pe când aceia s-au făcut preoţi fără de jurământ,
21. El S-a făcut cu jurământul Celui ce I-a grăit: "Juratu-S-a Domnul şi nu Se va căi: Tu eşti Preot în veac, după rânduiala lui Melchisedec".
22. Cu aceasta, Iisus S-a făcut chezaşul unui mai bun testament.
23. Apoi acolo s-a ridicat un şir de preoţi, fiindcă moartea îi împiedica să dăinuiască.
24. Aici însă, Iisus, prin aceea că rămâne în veac, are o preoţie netrecătoare (veşnică).
25. Pentru aceasta, şi poate să mântuiască desăvârşit pe cei ce se apropie prin El de Dumnezeu, căci pururea e viu ca să mijlocească pentru ei.
26. Un astfel de Arhiereu se cuvenea să avem: sfânt, fără de răutate, fără de pată, osebit de cei păcătoşi, şi fiind mai presus decât cerurile.
27. El nu are nevoie să aducă zilnic jertfe, ca arhiereii: întâi pentru păcatele lor, apoi pentru ale poporului, căci El a făcut aceasta o dată pentru totdeauna, aducându-Se jertfă pe Sine însuşi.
28. Căci Legea pune ca arhierei oameni care au slăbiciune, pe când cuvântul jurământului, venit în urma Legii, pune pe Fiul, desăvârşit în veacul veacului.

Evrei 8. 1-2

1. Lucru de căpetenie din cele spuse este că avem astfel de Arhiereu care a şezut de-a dreapta tronului slavei în ceruri,
2. Slujitor Altarului şi Cortului celui adevărat, pe care l-a înfipt Dumnezeu şi nu omul.

Marcu 2. 1-12

1.Şi intrând iarăşi în Capernaum, după câteva zile s-a auzit că este în casă.
2. Şi îndată s-au adunat mulţi, încât nu mai era loc, nici înaintea uşii, şi le grăia lor cuvântul.
3.Şi au venit la El, aducând un slăbănog, pe care-l purtau patru inşi.
4.Şi neputând ei, din pricina mulţimii, să se apropie de El, au desfăcut acoperişul casei unde era Iisus şi, prin spărtură, au lăsat în jos patul în care zăcea slăbănogul.
5.Şi văzând Iisus credinţa lor, i-a zis slăbănogului: Fiule, iertate îţi sunt păcatele tale!
6. Şi erau acolo unii dintre cărturari, care şedeau şi cugetau în inimile lor:
7. Pentru ce vorbeşte Acesta astfel? El huleşte. Cine poate să ierte păcatele, fără numai unul Dumnezeu?

8. Şi îndată cunoscând Iisus, cu duhul Lui, că aşa cugetau ei în sine, le-a zis lor: De ce cugetaţi acestea în inimile voastre?
9.Ce este mai uşor a zice slăbănogului: Iertate îţi sunt păcatele, sau a zice: Scoală-te, ia-ţi patul tău şi umblă?
10. Dar, ca să ştiţi că putere are Fiul Omului a ierta păcatele pe pământ, a zis slăbănogului:
11.Zic ţie: Scoală-te, ia-ţi patul tău şi mergi la casa ta.
12.Şi s-a sculat îndată şi, luându-şi patul, a ieşit înaintea tuturor, încât erau toţi uimiţi şi slăveau pe Dumnezeu, zicând: Asemenea lucruri n-am văzut niciodată.

În. 10. 9-16

9. Eu sunt uşa: de va intra cineva prin Mine, se va mântui; şi va intra şi va ieşi şi păşune va afla.
10. Furul nu vine decât ca să fure şi să junghie şi să piardă. Eu am venit ca viaţă să aibă şi din belşug să aibă.
11. Eu sunt păstorul cel bun. Păstorul cel bun îşi pune sufletul pentru oile sale.
12. Iar cel plătit şi cel care nu este păstor, şi ale cărui oi nu sunt ale lui, vede lupul venind şi lasă oile şi fuge; şi lupul le răpeşte şi le risipeşte.
13. Dar cel plătit fuge, pentru că este plătit şi nu are grijă de oi.
14.Eu sunt păstorul cel bun şi cunosc pe ale Mele şi ale Mele Mă cunosc pe Mine.
15 .Precum Mă cunoaşte Tatăl şi Eu cunosc pe Tatăl. Şi sufletul Îmi pun pentru oi.
16. Am şi alte oi, care sunt din staulul acesta. Şi pe acelea trebuie să le aduc, şi vor auzi glasul Meu şi va fi o turmă şi un păstor.

Tâlcuire:

"Eu sunt uşa: de va intra cineva prin Mine, se va mântui" (In. 10. 9).

Acelaşi lucru îl spune Domnul şi în altă parte: ***"Nimeni nu vine la Tatăl Meu decât prin Mine"*** (În. 14. 6).

Şi mai limpede a spus-o atunci când a grăit: ***"Fără Mine nu puteţi face nimic"*** (În. 15. 5).

Aşadar, **creştin e ce ce este cu totul în Hristos şi orice ar avea în sine preţios are de la Hristos. Dreptatea lui este dreptatea lui Hristos, şi trupul lui tot al lui Hristos este. Cel ce se mântuieşte se mântuieşte tocmai pentru că e îmbrăcat în Hristos**.

Numai astfel se poate apropia de Tatăl. Noi am căzut de la Dumnezeu şi, ca atare, suntem fii ai mâniei. Numai atunci când ne apropiem de Tatăl în Hristos şi în numele lui Hristos dreptatea dumnezeiască se dă în lături şi El îşi întinde mila către noi, primindu-ne.

Pecetea lui Hristos se întipăreşte în întreaga fire a creştinului, iar cel ce o poartă va merge prin mijlocul umbrei morţii şi nu se va teme de rău.

Ca să fim astfel, avem Tainele: Botezul şi Împărtăşania, căreia îi premerge Spovedania la cei ce au păcătuit după Botez. Acestea ni le-a pus la îndemână Domnul; dar noi, pentru a le primi trebuie să avem următoarele stări ale duhului:

- ***credinţa, care mărturiseşte***: ***eu am pierit şi mă mântuiesc numai prin Domnul Iisus Hristos***;
- ***dragostea care râvneşte să jertfească totul Domnului Mântuitorului, fără a cruţa nimic***;
- ***nădejdea, care nu aşteaptă nimic de la sine însăşi, încredinţată că Domnul nu o va părăsi, ci va avea de la El tot ajutorul, atât lăuntric, cât şi din afară, întreaga viaţă, până ce a fi luată acolo unde e El Însuşi.***

Sfântul Ignatie Briancianinov - Predică în Duminica Sfântului Grigorie Palama - Însemnătatea postului pentru om

Luaţi aminte la voi înşivă, să nu se îngreuieze inimile voastre cu saţiul mâncării şi cu beţia (Luca 21, 34).

Iubiţi fraţi! Este un lucru mântuitor de suflet pentru noi ca în zilele sfintelor Păresimi nu doar să ne împovărăm trupurile cu postul, ci să şi stăm de vorbă despre post; este un lucru mântuitor de suflet pentru noi ca în zilele sfintelor Păresimi să ne îndreptăm toată luarea aminte cuvenită asupra preîntâmpinării pe care ne-a făcut-o însuşi Mântuitorul cu privire la saturare şi îmbuibare: ***Luaţi aminte la voi înşivă, a zis El, să nu se îngreuieze inimile voastre cu saţiul mâncării şi cu beţia.***

Postul este o rânduială lăsată de Dumnezeu. Prima poruncă dată de Dumnezeu omenirii a fost una privitoare la post. Ea era neapărat trebuincioasă pentru noi în Rai, mai înainte de căderea noastră: cu atât mai trebuincioasă este ea după cădere. Porunca privitoare la post a fost dată în Rai şi este înnoită în Evanghelie.

Să ne înălţăm gândurile la dumnezeiescul aşezământ al postului şi, prin contemplarea acestui aşezământ, să dăm viaţă, să dăm suflet - ca să zic aşa - nevoinţei postului. Nevoinţa postului nu ţine doar de trup; ***nevoinţa postului este folositoare şi trebuincioasă nu numai pentru trup; ea e folositoare şi trebuincioasă în primul rând pentru minte şi pentru inimă.***

Luaţi aminte la voi înşivă, să nu se îngreuieze inimile voastre cu saţiul mâncării şi cu beţia. Mântuitorul lumii ne-a descoperit prin aceste cuvinte o urmare, vrednică de o deosebită luare-aminte, a întrebuinţării necumpătate a mâncării şi băuturii - urmare înfricoşătoare, urmare pierzătoare de suflet. În urma desfătării

pântecelui se îngreunează, devine grosolană, se împietreşte inima; mintea este lipsită de uşurimea şi de duhovnicia sa; omul devine trupesc.

Ce înseamnă „om trupesc"? Sfânta Scriptură numeşte „om trupesc" pe acel om nefericit care e ţintuit de pământ, care nu e în stare de gânduri şi simţăminte duhovniceşti. Nu va rămâne Duhul Meu în oamenii aceştia în veac, pentru că trupuri sunt (Fac. 6, 3), a dat mărturie Dumnezeu. Omul trupesc nu este în stare să îl cinstească pe Dumnezeu. ***Chiar şi omul duhovnicesc, când se supune saturării pântecelui, îşi pierde duhovnicia, parcă îşi pierde însăşi putinţa de a-L cunoaşte pe Dumnezeu şi de a sluji Lui.***

Mâncat-a Iacov, spune Sfânta Scriptură, numindu-l Iacov pe adevăratul slujitor al lui Dumnezeu, şi s-a săturat, şi s-a lepădat cel iubit; îngroşatu-s-a, îngrăşatu-s-a, lăţitu-s-a şi a părăsit pe Dumnezeul Cel ce l-a făcut pe el, şi s-a depărtat de Dumnezeu, Mântuitorul său (Deut. 32, 15). Într-o astfel de stare ajunge nevoitorul când îndepărtează nevoinţa postului dintre nevoinţele sale. Îngroşarea şi întunecarea pe care le împărtăşesc trupului îmbelşugarea şi lipsa de alegere la mâncare se împărtăşesc, puţin câte puţin, prin trup inimii, iar prin inimă minţii. Atunci aceşti ochi duhovniceşti - inima şi mintea - se înceţoşează; veşnicia se ascunde de ei; viaţa pământească pare privirii lor bolnave nesfârşită. Pe potriva vederilor şi simţămintelor îşi capătă îndreptarea şi călătoria pământească, şi nefericitul călător orb merge,împreună cu şarpele cel lepădat, pe pântece şi pământ mănâncă în toate zilele vieţii sale pământeşti (Fac. 3, 14).

Această înrâurire a întrebuinţării fără măsură sau chiar fără fereală şi luare-aminte a mâncării asupra omului lămureşte pricina pentru care acesta, chiar în starea sa de nevinovăţie, în mijlocul desfătărilor Raiului, avea nevoie de porunca postului. Acesteia i s-a încredinţat păstrarea în starea cea duhovnicească a perechii nou-zidite, alcătuite din două firi, trupească şi duhovnicească; acesteia i s-a încredinţat cumpănirea celor două firi şi precumpănirea celei duhovniceşti. Cu ajutorul ei, omul putea să stea neîncetat cu gândul şi cu inima înaintea lui Dumnezeu, putea să fie cu neputinţă de atins pentru gândurile şi închipuirile păcătoase.

Cu atât mai de trebuinţă este porunca postului pentru omul căzut, împătimirea de pământ, de scurta viaţă pământească, de dulceaţa ei, de măreţia şi slava ei, însăşi înclinarea spre păcat s-au făcut proprii firii căzute, aşa cum sunt proprii bolii imboldurile şi simţămintele fără de rânduială pricinuite de către ea. Noi suntem ţintuiţi de pământ, lipiţi de el cu tot sufletul, nu doar cu trupul; ne-am făcut cu desăvârşire trupeşti, lipsiţi de simţire duhovnicească, neînstare de cugetări cereşti. ***Porunca privitoare la post se arată iarăşi cea dintâi poruncă, neapărat trebuincioasă pentru noi.***

- *Numai cu ajutorul postului ne putem rupe de pământ!*
- *Numai cu ajutorul postului ne putem împotrivi puterii atrăgătoare a desfătărilor pământeşti!*
- *Numai cu ajutorul postului putem rupe legătura cu păcatul !*
- *Numai cu ajutorul postului duhul nostru se poate slobozi de grelele lanţuri ale trupului!*
- *Numai cu ajutorul postului cugetul nostru se poate ridica de la pământ, înălţându-şi privirile către Dumnezeu!*

Pe măsură ce luăm asupra noastră jugul cel bun al postului, duhul nostru dobândeşte o mare libertate: el tinde spre tărâmul duhurilor, care îi este înrudit, începe să se întoarcă des spre contemplarea lui Dumnezeu, să se cufunde în această nemăsurată şi minunată contemplare, să adăsteze în ea.

Dacă obiectele lumii materiale, când sunt luminate de razele soarelui material, negreşit iau de la acesta strălucire şi o răspândesc la rândul lor, cum să nu se lumineze duhul nostru atunci când el, lepădând prin mijlocirea postului, vălul cel grosolan şi des al trupului, se înfăţişează nemijlocit Soarelui Dreptăţii - lui Dumnezeu? El se luminează! Se luminează şi se preschimbă! Apar în el gânduri noi, dumnezeieşti, se descoperă înaintea lui taine pe care nu le cunoştea mai înainte. ***Cerurile îi spun slava lui Dumnezeu: tăria vesteşte*** (Ps. 18, 2) ***atotputernicia mâinii ce a făcut-o; toate zidirile, văzute şi nevăzute, propovăduiesc cu glas răsunător negrăita milă a Ziditorului; el gustă duhovniceşte şi vede duhovniceşte că bun este Domnul*** (Ps. 33, 8).

Harica uşurime şi subţirime a duhului se împărtăşesc trupului: trupul, în urma duhului, este atras spre simţirile duhovniceşti şi dă mâncării nestricăcioase, pentru care a fost zidit, întâietate faţă de mâncarea stricăcioasă, la care a căzut.

La început, el anevoie se supune lecuirii prin post, care e însoţită de silire de sine; la început el se tulbură de rânduiala postului, răscoală împotriva ei duhul nostru, se înarmează împotriva ei cu felurite filosofări luate din ştiinţa cu nume mincinos: fiind însă îmblânzit şi vindecat de post, el deja simte şi gândeşte altfel. Felul în care vede săturarea seamănă de acum cu simţămintele omului care s-a însănătoşit faţă de mâncărurile vătămătoare pe care le dorea cu înverşunare în vremea bolii; el seamănă cu felul în care se uită omul la o otravă dată în vileag, prin care se răpeşte duhului stăpânirea asupra trupului, prin care omul este coborât de la asemănarea şi înrudirea îngerească la asemănarea şi înrudirea dobitocească. ***Ostaşii duhovniceşti care au dobândit biruinţa asupra trupului prin mijlocirea postului, înfăţişându-se Domnului pentru a învăţa cele mai mari taine şi mai înalte virtuţi, aud din gura Lui învăţătura despre înalta virtute a postului şi descoperirea unei taine - a stării care ia naştere***

puţin câte puţin din săturare şi îmbuibare: Luaţi aminte la voi înşivă, să nu se îngreuieze inimile voastre cu saţiul mâncării şi cu beţia.

Biruitorilor li se aminteşte că trebuie să-şi păstreze cu osârdie arma cu care au dobândit biruinţa! Şi biruinţa este căpătată, şi prada dobândită în urma biruinţei este păzită cu una şi aceeaşi armă: postul.

Nevoitorul lui Hristos, luminat de Sus şi învăţat de propriile sale cercări evlavioase, cercetând nevoinţa postului ca atare, află ca fiind cu totul trebuincioasă nu numai înfrânarea de la îmbuibare şi de la săturarea statornică, ci şi alegerea mâncărurilor cu multă luare-aminte.

Această alegere apare de prisos numai la suprafaţă, la o privire fugară asupra ei; de fapt, felul mâncării este deosebit de însemnat, în Rai era oprit un singur fel de hrană, în această vale a plângerii, pe pământ, aflăm că nefăcând deosebire între calitatea mâncărurilor ne pricinuim mult mai multe necazuri decât întrecând măsura cu cantitatea lor. Nu trebuie să credem că numai vinul are însuşirea de a înrâuri mintea noastră, sufletul nostru: fiecare fel de mâncare lucrează în felul său propriu asupra sângelui, asupra creierului, asupra întregului trup - iar prin mijlocirea trupului, şi asupra duhului. Cine ia aminte cu râvnă la sine însuşi, îndeletnicindu-se cu nevoinţa postului, acela va afla că este neapărată nevoie de trezvirea trupului şi a sufletului de întrebuinţarea prelungită a cărnurilor şi chiar a peştilor; acela va îmbrăţişa cu dragoste rânduielile Sfintei Biserici privitoare la post şi se va supune lor.

Sfinţii Părinţi au numit postul „temelie a tuturor virtuţilor”, fiindcă prin post este păzită în cuvenita curăţie şi trezvie mintea noastră, iar inima în cuvenita subţirime şi duhovnicie. Cel ce clatină temelia virtuţilor clatină întreaga lor clădire.

Fraţilor! Să străbatem alergarea sfântului post cu râvnă, cu osârdie. Lipsurile cărora pare că se supune după rânduiala postului trupul nostru sunt nimicnice înaintea folosului sufletesc pe care poate să-l aducă postul.

Să desfacem prin mijlocirea postului trupurile noastre de masa bogată şi grasă, iar inimile - de pământ şi de stricăciune, de adânca şi pierzătoarea uitare prin care suntem despărţiţi de veşnicia care stă înaintea noastră şi este gata să ne cuprindă. Să năzuim atât cu duhul, cât şi cu trupul spre Dumnezeu! Să ne temem de starea trupească, pricinuită de călcarea postului, să ne temem de deplina neputinţă de a-L cunoaşte pe Dumnezeu şi de a-L cinsti pe Dumnezeu pe care o pricinuieşte călcarea postului. Această neputinţă pierzătoare este temeiul morţii veşnice. Această neputinţă pierzătoare este arătată de noi atunci

când, din pricina dispreţuirii poruncii lui Dumnezeu privitoare la post, îngăduim să se îngreuieze inimile noastre cu saţiul mâncării şi cu beţia. Amin.

Sfântul Luca al Crimeei - Cuvânt în cea de-a doua Duminică din Postul mare - Învăţătura lui Hristos şi învăţăturile omeneşti

“Dacă, precum vă amintiţi, în cea dintâi Duminică a marelui Post Sfânta Biserică a prăznuit întărirea Ortodoxiei de către cele şapte Sinoade Ecumenice, în cea de-a doua ea cinsteşte ***pomenirea ierarhului Grigorie Palama, marele apărător al Ortodoxiei.*** *Acesta a trăit în al XIV-lea veac, la aproape şase sute de ani după ultimul Sinod Ecumenic.*

A primit o educaţie aleasă, fiind apropiat al împăratului din Bizanţ, dar a părăsit curând viaţa de la curte şi s-a retras în muntele Athos, fiindcă sufletul lui năzuia spre împărtăşirea statornică şi nedespărţită cu Dumnezeu. ***În zilele lui s-a ridicat hulă asupra monahismului*** şi mai ales asupra călugărilor din Athos, care erau defăimaţi pentru faptul că-şi închinaseră întreaga viaţă numai slujirii lui Dumnezeu, cugetării la cele dumnezeieşti şi rugăciunii.

Sfântul Grigorie i-a înfierat cu mare putere pe aceşti hulitori, ridicându-se în apărarea monahismului ortodox, în acea vreme s-a ridicat **ereticul Varlaam, care propovăduia învăţătura greşită că, schimbându-Se la faţă în muntele Taborului, Domnul Iisus Hristos nu ar fi strălucit cu lumina dumnezeiască, ci cu o lumină pământească, obişnuită.** ***Sfântul Grigorie l-a dat în vileag ca eretic, învăţând cu tărie că lumina taborică este dumnezeiască.***

În ziua pomenirii acestui mare ierarh, ca de altfel în toate zilele când sunt pomeniţi sfinţi ierarhi, auziţi în Evanghelia care se citeşte cuvintele lui Hristos:

Adevărat, adevărat zic vouă: cel ce nu intră pe uşă în staulul oilor, ci sare pe aiurea, acela este fur şi tâlhar, iar cel ce intră prin uşă este păstorul oilor (In. 10, 1-2).

În ele, toţi învăţătorii mincinoşi şi ereticii sunt asemuiţi unor hoţi şi tâlhari, ce nu doresc să intre cu smerenie în sfânta credinţă pe uşa Ortodoxiei, ci năzuiesc să se furişeze prin altă parte. ***Singura intrare sfântă şi legiuită în dumnezeiasca învăţătură e însă una singură, şi unul singur este învăţătorul nostru – Iisus Hristos (v. Mt. 23, 8), iar noi suntem datori să urmăm doar Lui şi nimănui altcuiva***.

Eu sunt uşa: de va intra cineva prin Mine, se va mântui; şi va intra, şi va ieşi, şi păşune va afla (In. 10, 9).

La această uşă El i-a pus ca străjeri ai Împărăţiei Cerurilor pe Sfinţii Apostoli, în urma cărora au primit hirotonia, ca urmaşi ai lor, mulţi alţi păstori buni: toţi aceştia învaţă oile cele bune, turma lui Hristos, să asculte de glasul singurului învăţător şi Păstor, să meargă după Hristos. Au fost şi sunt numeroşi conducători pe care şi-i alege neamul omenesc, mulţi învăţători care arată felurite căi de a trăi – **însă Domnul Iisus Hristos ne porunceşte nouă, creştinilor, să mergem numai după El, după *Păstorul Cel Bun, Care pune sufletul Său pentru oile Sale* (v. In. 10, 11).**

Care sunt învăţăturile tuturor conducătorilor omeneşti şi prin ce se deosebesc ele de învăţătura Domnului Iisus Hristos? Toate învăţăturile omeneşti au ca ţintă perfecţionarea vieţii noastre sociale şi politice. Ele vorbesc aproape numai despre felul în care trebuie organizat aspectul exterior a vieţii, despre legile de stat care ar trebui făcute, despre realizarea unei forme cât mai perfecte de organizare statală. Din aceste învăţături omeneşti cunoaştem multe lucruri înţelepte, multe lucruri mari, multe lucruri folositoare, în faţa celor mai bune şi mai vrednice, în faţa celor mai drepte dintre ele ne plecăm şi noi.

Şi totuşi, de ce mergem după un singur Conducător – după Domnul nostru Iisus Hristos? De ce punem sfânta Lui învăţătură mai presus de toate învăţăturile social-politice ale lumii, chiar şi de cele mai drepte dintre ele? Acesta e un lucru pe care trebuie neapărat să-l înţelegeţi.

Înainte de venirea Domnului Iisus Hristos, lumea era adânc înstrăinată de obiectul învăţăturii Lui, necugetând deloc la ceea ce El socotea a fi lucrul cel mai însemnat, neapărat trebuincios, pentru oameni: se gândeau numai la cele exterioare. Lumea antică era încredinţată că pentru dezrădăcinarea răului de pe pământ este nevoie doar de legi drepte în stat; **şi lumea nouă visează la egalitate socială**. **Păstorul Cel Bun ne spune însă cu totul altceva.**

Ştiţi că în vremea postirii Lui de patruzeci de zile în pustie satana a început să-L ispitească. L-a suit pe un munte înalt, i-a arătat toate împărăţiile pământeşti şi a zis: ***„Dacă Te vei închina mie, îţi voi da toate aceste împărăţii şi slava lor” (v. Lc. 4, 6-7)*** **– la care Domnul a răspuns:** ***Mergi înapoia Mea, satano, căci scris***

este: „Domnului Dumnezeului tău să I te închini şi numai Lui să-I slujeşti” (Lc. 4, 8).

El a lepădat de la Sine puterea politică şi socială şi nu la reforme sociale Se gândea. Şi după aceea, cu alte prilejuri, a respins această putere – fiindcă atunci când veneau la El oameni cu rugămintea de a le fi judecător, El se dădea în lături, spunând: Cine M-a pus pe Mine judecător sau împărţitor peste voi? *(Lc. 12, 14).* Iar când înainte de cumplitele Sale pătimiri de pe Golgota a stat înaintea lui Pilat ca să fie judecat, şi acesta L-a întrebat: **„Eşti împărat?“*, El a răspuns: „Da, împărat sunt, însă împărăţia Mea nu este din această lume”* (**v. In. 18, 33-36).**

Iată ce are însemnătate pentru noi: faptul că El este Conducătorul unei împărăţii care nu este din această lume, iar conducătorii omeneşti sunt toţi conducători ai împărăţiei acestei lumi. Ei bine, ***care este deosebirea de temelie dintre învăţătura lui Hristos şi toate învăţăturile omeneşti?*** **În aceea că Hristos ne-a învăţat despre împărăţia care e înăuntrul nostru, *ne-a învăţat să luăm aminte la glasul inimii*:**

Căci dinăuntru, din inima omului, ies cugetele cele rele, desfrânările, hoţiile, uciderile, preacurvia, lăcomiile, vicleniile, inşelăciunea, neruşinarea, ochiul pizmaş, hula, trufia, uşurătatea (Mc. 7, 21-22).

Aceeaşi idee o veţi afla şi în Evanghelia după Luca:

Omul bun, din vistieria cea bună a inimii sale scoate cele bune, pe când omul rău, din vistieria cea rea a inimii lui scoate cele rele – căci din prisosul inimii vorbeşte gura lui (Lc. 6, 45).

În viaţa noastră duhovnicească – prin urmare şi în toată viaţa noastră lăuntrică, care se află în legătura cea mai strânsă cu viaţa duhovnicească – **inima împărăţeşte şi stăpâneşte** ***asupra minţii noastre, asupra voii şi a năzuinţelor.*** Noi cugetăm cum vrea inima, credem ceea ce-i place inimii, ne îndreptăm voinţa potrivit năzuinţelor inimii. ***Simţirea, al cărei organ este inima, domneşte asupra întregii noastre gândiri, credinţe, cunoaşteri, asupra întregii noastre concepţii despre lume, asupra tuturor tendinţelor sociale şi politice***. ***Cum ne este inima, aşa ne este şi viaţa.***

Dacă inima este curată, sfântă, pătrunsă de dragoste fierbinte faţă de Domnul Iisus Hristos, toate faptele, toate gândurile, toate opiniile noastre sociale şi politice, toată filosofia noastră de viaţă vor fi pătrunse de această simţire, de aceste sfinte porunci ale inimii – şi atunci din vistieria cea bună a inimii noastre vom scoate roade bune în tot ce facem, şi în primul rând în viaţa de zi cu zi, în legăturile noastre cu cei din jur. Iar dacă în inimă

domnesc răul şi întunericul, oricât de bună ar fi orânduirea socială şi politică, oricât ar fi de drepte legile, omul va face rele. ***Nici un fel de legi, nici un fel de orânduire socială nu pot înfrâna inima omenească.*** Oamenii tind să înăbuşe răul prin pedepse juridice – însă răul continuă, infracţiunile nu contenesc. Ştiţi că şi în cea mai desăvârşită orânduire de stat există o mulţime de oameni josnici, lipsiţi de cinste, care fac răul şi prin tot ceea ce săvârşesc strică tot lucrul bun, împiedicându-l şi lipsindu-l de putere prin năzuinţele inimii lor negre; ştiţi că există o mulţime de oameni egoişti, cărora nu le pasă decât de sine şi care nu se dau în lături să îi strivească pe cei ce stau în calea lor. *Ştiţi cât de mulţi sunt oamenii desfrânaţi şi că prin nici un fel de legi nu se poate face ca toţi oamenii să devină buni şi cinstiţi, să nu mai fie oameni necinstiţi, egoişti.*

Asta o poate face numai Domnul Iisus Hristos, fiindcă El ne-a adus învăţătura Sa cea dumnezeiască despre felul în care trebuie să fie inima noastră, despre felul în care trebuie să ne-o îndreptăm. **Şi prin Sângele Său şi Trupul Său, cu care ne împărtăşim, *El ne dă putere să ne luptăm cu răul,* să curăţim inimile noastre.**

Iată de ce El este pentru noi singurul Sfânt Conducător, fiindcă la dezrădăcinarea răului nu pot şi niciodată nu vor putea să ajungă conducătorii omeneşti. ***Este nevoie de harul dumnezeiesc, de puterea dumnezeiască, pentru a îndrepta inima omenească; oamenii au nevoie de ajutor haric în lupta cu răul***. Şi atunci, **cum să nu îl iubim din toată inima pe Domnul Iisus Hristos, Care ne-a învăţat adevărul cel mai adânc, Care ne-a întors luarea-aminte asupra inimilor noastre, Care ne-a adus învăţătura dumnezeiască şi luminoasă despre dragostea de aproapele? Şi se cuvine să băgăm de seamă că lucrurile pe care ne-a învăţat El – dragostea, milostivirea, blândeţea, smerenia** – *erau adânc străine de inimile păgânilor***.** *Aceştia nu se închinau blândeţii, ci trufiei; ei socoteau că a da milostenie săracilor este o slăbiciune de neiertat, în rândul lor era foarte răspândită* ***sclavia, care înjoseşte demnitatea omenească; ei nu-i puneau pe sclavi în rândul oamenilor şi se purtau cu ei ca şi cu nişte vite*** [***şi nu există aceeaşi trufie şi în zilele noastre, chiar şi între cei care formal sunt în Biserică?-n.n.***]

Ciudat şi nebuneşte ar fi sunat în urechile lor cuvintele dragoste, blândeţe, smerenie şi milostivire – dar ele au răsunat în întreaga lume prin dumnezeiasca propovăduire a Domnului Iisus Hristos şi au supus treptat inimile oamenilor, încât în locul trufiei şi dispreţului faţă de oameni dinainte s-a încetăţenit recunoaşterea tocmai acestor virtuţi.

Aşadar, fiecare creştin este dator să îşi aducă aminte că trebuie să-şi curăţească inima, să dezrădăcineze din ea gândurile rele, să tindă spre sfinţenia ei.

Sfântul Apostol Iacov spune: ***Curăţiţi-vă mâinile, păcătoşilor, şi sfinţiţi-vă inimile, voi, cei îndoielnici. Pătrundeţi-vă de durere, întristaţi-vă şi vă jeliţi. Râsul întoarcă-se în plâns şi bucuria voastră în întristare. Smeriţi-vă înaintea Domnului, şi El vă va înălţa (Iac. 4, 8-10).***

Smeriţi-vă înaintea Domnului, pocăiţi-vă pentru ceea ce vă întinează inimile, umpleţi viaţa voastră de năzuinţa către dragoste, bine şi milostivire, şi atunci va odihni asupra voastră harul Sfântului Duh. Amin”.

(Sfântul Luca al Crimeei – La porţile postului mare **, Predici la Triod; Editura Biserica Ortodoxă,** ***Bucureşti, 2004)***

Mitropolit Augustin de Florina - Predică la prăznuirea Sfântului Grigorie Palama - „Pace vouă…”

În a doua Duminică din Post (din Postul mare), este sărbătoarea Sfântului Grigorie Palama. Dar, în afară de această zi cu dată schimbătoare, Sfântul Grigorie este prăznuit şi la o dată fixă, pe 15 noiembrie (în calendarul Bisericii Ortodoxe Române pe 14 noiembrie – n. tr.).

Cine este Sfântul Grigorie Palama? S-au scris despre el cărţi întregi, dar noi să spunem câteva cuvinte.

Ne aflăm în anul 1335 d.Hr. În Biserica Ortodoxă era pace. ***Pace! Există altceva mai dulce decât pacea? Pace în case, pace în societate, pace între popoare, pace în Biserică. Şi pentru că pacea este un bun foarte preţios şi cu totul necesar, de aceea şi Biserica noastră se roagă continuu „pentru pacea a toată lumea”.***

Aşadar, era pace atunci în Biserica lui Hristos. Dar deodată Biserica s-a tulburat. Aşa cum, atunci când un vânt puternic suflă în larg, marea se tulbură şi ridică valuri sălbatice, tot aşa atunci când apare o erezie Biserica lui Hristos e tulburată, iar valurile spumegânde ale ereticilor lovesc corabia dumnezeiască şi caută să o scufunde. Erezia este una din cauzele care tulbură Biserica. Ereticii fac o mare stricăciune în Biserică. Îi despart pe creştini, pricinuiesc un război intern.

În acea epocă, în secolul al XIV-lea, a apărut un eretic: se numea Varlaam Calabrezul. Se născuse în Italia. Studiase mult la şcolile şi universităţile din Italia. Învăţase filosofia şi retorica. Scria cărţi, vorbea excelent, era foarte deştept şi înzestrat. Dar ce să faci cu toate aceste daruri pe care le avea? Era un ipocrit şi un fals: o făcea pe ortodoxul, dar nu era ortodox. Din Italia a venit în

Elada. A făcut mare impresie. Îl urma multă lume. A vizitat şi Sfântul Munte. Dar, mândru de înţelepciunea lui, nu putea să înţeleagă smerenia monahilor. A început să-i osândească pentru rugăciunea pe care o făceau în chiliile lor, concentrându-şi toate simţurile şi vorbind tainic cu Dumnezeu. ***Monahii îşi petreceau toată noaptea cu rugăciunea. Şi această rugăciune a lor era: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă!”. Mulţi dintre monahi, în urma rugăciunii, vedeau o lumină ce le lumina chilia. Şi lumina aceasta spuneau că seamănă cu lumina pe care au văzut-o cei trei ucenici pe Tabor, când Domnul s-a schimbat la faţă înaintea lor!***

Varlaam nu accepta un astfel de mod de rugăciune şi nu voia să numească lumina aceea necreată, dumnezeiască, aşa cum o primeau evlavioşii monahi. Din această neînţelegere asupra rugăciunii s-a creat o mare controversă. Lumea s-a despărţit: unii cu monahii, iar alţii cu Varlaam. Astăzi, aceste lucruri par ciudate, pentru că oamenii nu se mai interesează de subiectele duhovniceşti, ci se interesează doar de cele materiale şi pot să se certe toată ziua pentru un gol. Dar în vremea aceea, oamenii erau superiori şi se interesau şi discutau subiecte duhovniceşti, aşa cum este subiectul rugăciunii minţii.

Învăţătura eretică a lui Varlaam s-a întins ca un foc în Imperiul Bizantin. Cine să fi stins acest foc? Cine să fi luptat împotriva lui Varlaam? Dar pronia dumnezeiască a arătat în acele vremuri grele un bărbat înţelept şi viteaz, care a luptat şi l-a biruit pe ereticul Varlaam; a fost Grigorie Palama.

Grigorie Palama s-a născut în Constantinopol. Era copilul unei distinse familii. Tatăl lui slujea la Palat şi i-ar fi fost uşor lui Grigorie să promoveze în cele mai înalte demnităţi lumeşti şi să trăiască în slavă. Dar Grigorie a preferat alte măreţii; a preferat măreţiile religiei. ***De tânăr, de doar 20 de ani, s-a dus în Sfântul Munte şi s-a făcut monah. A pustnicit opt ani făcând ascultare la un stareţ. Apoi, a plecat din Sfântul Munte şi s-a dus într-un munte lângă Veria. Şi acolo, împreună cu alţi tineri, a trăit vreme de cinci ani o viaţă foarte aspră, cu multă rugăciune şi studiu continuu al Sfintei Scripturi. S-a întors apoi din nou la Sfântul Munte.*** Acolo hotărâse să rămână până la sfârşitul vieţii. Dar n-a rămas. A fost nevoie să coboare în lume şi să lupte cu groaznica erezie a lui Varlaam. Îl chema la lupta pentru Ortodoxie evlaviosul popor din Tesalonic. Pentru că acolo îşi aşezase tabăra Varlaam, iar Grigorie în această cetate trebuia să dea lupta. Şi a venit Grigorie şi prin învăţătura lui luminoasă, prin dezbaterile şi scrierile lui a combătut erezia. Un Sinod, care a avut loc în 1351, i-a dat dreptate lui Grigorie şi l-a condamnat pe Varlaam. Varlaam părea că se pocăise şi-şi cerea iertare; dar era ipocrit. A plecat din Elada, s-a întors în Italia, i s-a închinat papei şi papa i-a premiat trădarea, făcându-l episcop al unei mari cetăţi, iar de acolo, Varlaam nu încetă să lupte împotriva Ortodoxiei până ce muri.

Şi cu Grigorie Palama ce s-a întâmplat? Duşmanii Ortodoxiei l-au clevetit pe Grigorie înaintea împăratului că ar complota împotriva lui şi ar vrea să-l uzurpe. Calomnia a prins. ***Grigorie a fost arestat şi condamnat şi a făcut doi ani în închisoare. Dar când pe tron s-a urcat Ioan Cantacuzino şi a fost ales un nou Patriarh, atunci Grigorie a fost eliberat din închisoare, a fost recunoscut ca apărător al Ortodoxiei şi hirotonit Arhiepiscop al Tesalonicului.*** În cetate, creştinii erau divizaţi şi nu-l primeau ca Mitropolit. În cele din urmă, a intrat în Tesalonic şi şi-a preluat îndatoririle. A lucrat mult pentru turma sa. A luptat împotriva ereticilor. Învăţa şi scria. Într-o călătorie a sa spre Constantinopol, a fost prins de piraţi şi a rămas un an robul lor. După aceea, a fost eliberat şi s-a întors în Constantinopol. Turma l-a primit cu mare bucurie. Doar opt ani a fost Mitropolit al Tesalonicului.

În 1359, Grigorie şi-a încredinţat sufletul său Domnului. Moaştele lui, comoară de nepreţuit, se află în Catedrala Mitropolitană a Sfântului Grigorie din Tesalonic.

Iubiţii mei, cu cuvântul „pace” am început predica noastră şi cu acelaşi cuvânt vrem s-o încheiem. Nu-l vom spune noi acest cuvânt; îl vom lăsa pe Sfântul Grigorie Palama să-l spună. Tesalonicul era, aşa cum am spus, despărţit în partide. Creştinii se urau între ei. Ereticii se bucurau. Barbarii erau gata să atace şi să ocupe cetatea. Sfântul Grigorie s-a urcat în tron şi către toţi credincioşii a adresat una din cele mai frumoase şi emoţionante predici ale sale. A spus: **Creştinii mei, de ce sunteţi despărţiţi? De ce aveţi între voi ură? O, ticăloşia noastră! Un tată avem şi o mamă: Tatăl nostru este Dumnezeu, mama noastră este Sfânta Biserică; toţi suntem fraţi. Să ne iubim deci, să lăsăm ura şi să ne înţelegem. Lucrul acesta este spre folosul nostru duhovnicesc şi material. În el stă salvarea cetăţii noastre sau a satului nostru. Vrajba distruge; înţelegerea salvează. „Pace vouă”.**

Fie ca acest îndemn părintesc al Sfântului Grigorie Palama pentru pace să-l audă toţi elinii.

Sfântul Teodor Studitul despre săptămâna a doua din Post

Cuvântul 50: În Miercurea săptămânei a doua din Post: despre pǎzirea sufletului de patimile pierzătoare

Fraţilor şi părinţilor, după postul din întâia săptămână ne-am schimbat oarecum: faţa noastră a slăbit şi s-a ofilit. S-a stricat însă numai omul cel din afară, precum zice apostolul, iar cel dinlăuntru, adică sufletul, creşte şi se înnoieşte din zi în zi. Căci, după cum traiul bun îngraşă trupul şi-l face frumos, aşa şi sufletul prin înfrânare se face mai luminat şi mai viteaz. La fel şi noi, prin pătimirea cea rea a trupului, am sporit frumuseţea şi podoaba sufletului, frumuseţe pe care o dorea proorocul David şi pentru care ruga pe Dumnezeu, zicând: Doamne, întru vrerea Ta dăruieşte frumuseţii mele putere“. Deci, prin această frumuseţe a înfrânării se logodesc sufletele noastre cu Mirele ceresc, Hristos, precum zice fericitul Pavel: „V-am unit pe voi, ca pe o fecioară curată, cu un bărbat, ca să vă pun înaintea lui Hristos, mireasă fără de prihană“.

Mi-e frică însă ca nu cumva, după cum şarpele a înşelat oarecând pe Eva cu meşteşugirea lui, la fel să vatăme, cu viclenie, toată slăbiciunea în Hristos a gândurilor voastre. Socotiţi dar cât de mare este darul că ne-am învrednicit să avem Mire pe Hristos.

Vedeţi pe marele apostol Pavel, cum se spăimântă şi se cutremură pentru noi, ca nu cumva să ne înşele vrăjmaşul şi să ne facă să cădem din această mare vrednicie. Sufletul nostru se aseamănă cu o fecioară logodită, care-i ascunsă şi păzită de ochii tinerilor, ca să nu fie văzută, şi care pune mare silinţă ca să-şi

păstreze curată fecioria, până la vremea nunţii şi a unirii ei. Tot aşa sufletul are datoria să se păzească curat de păcat, până în ceasul morţii şi atunci, ieşind din trup ca dintr-un palat împărătesc, de va fi frumos şi împodobit cu paza fecioriei avută în această
lume, atunci se vor bucura Sfinţii îngeri văzându-l împodobit cu fapte bune. Iară de va fi urât şi înegrit de păcate, se vor bucura dracii. O, ce lucru de jale şi de plângere, să spună cineva sau să audă aceasta!

Drept aceea, să primim ca trupul nostru să aibă acum pătimire rea, să se smerească şi să stăpânească mintea sufletească în noi, iar nu voia rea a trupului. Nu numai acum, ci totdeauna să avem această pază şi această nevoinţă a înfrânării, căci viaţa monahului nu este decât o înfrânare a patimilor, pază a gândurilor şi război necontenit împotriva duhurilor nevăzute. Cu toate că acestea sunt grele şi ostenitoare pentru trup, dar mult folos aduc sufletului; căci osteneala este trecătoare, iar plata veşnică. Pentru aceea zice apostolul: „ Uşurinţa scârbei noastre ne găteşte greutatea slavei veşnice“.

Deci o fraţilor, să nu ne îngrijim de cele văzute, ci de cele nevăzute, că cele văzute sunt trecătoare, iar cele nevăzute, veşnice. Aceste bunătăţi poftesc şi îngerii să le privească, adică să vadă pe Domnul nostru Iisus Hristos, cu care sufletele noastre sunt unite.

Mă rog dragostei voastre fraţilor, să păzim sufletul nostru curat de fapte rele, de gânduri necurate, care întinează sufletul, precum a zis Domnul. Să nu primim în nici un chip gândul păcatului, că din gândire şi din aducerea aminte a păcatului, se aprinde pofta ca un foc mare şi arde sufletul şi îl face urât şi negru. De aceea departe să fugim de patimi şi de gândul pe care ni-l pune diavolul înainte. Să ne depărtăm cu mare grăbire de ispitele viclene, ca să luminăm sufletul nostru cu fapte bune, sârguindu-ne şi ostenindu-ne în acest post cu înfrânarea, ca atunci când va veni ceasul despărţirii sufletului să fim gătiţi şi curaţi, să ne învrednicim bucuriei cereşti şi să câştigăm bunătăţile veşnice în Hristos Iisus Domnul nostru a Căruia este slava şi stăpânirea împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Cuvântul 51: În Vinerea săptămânii a doua: despre unire şi dragoste şi trebuinţa de a suferi cu vitejie ostenelele faptelor bune, ca să câştigăm Împărăţia Cerurilor

Fraţilor şi părinţilor, mult mă veselesc eu smeritul, văzând petrecerea voastră cu pace, întărirea voastră în faptele bune şi mai ales unirea dragostei dintre voi, şi că petreceţi vremea postului în răbdare şi faceţi aceasta pentru mântuirea sufletului vostru şi pentru nădejdea cea bună a vieţii veşnice. Din toate bunătăţile, alt lucru mai bun nu este ca pacea şi unirea între fraţi şi acestea

odrăslesc din înfrânare. Că oriunde se va arăta şi se va afla înfrânarea de acolo toată răutatea şi vicleşugul fug. Aşa au lipsit acum şi de la noi nestatornicia, neorânduiala, împotrivirea, viclenia,
clevetirea, neascultarea, mândria şi toată răutatea.

Deci, fraţii care sunt sârguitori să priceapă că nu numai pe ei se folosesc, ci şi pe ceilalţi fraţi îi îndeamnă spre bine cu pilda lor bună, pentru care mare plată vor lua de la Dumnezeu, iar cei ce fac scandal, aduc şi lor şi altora multă osândă prin pilda rea.

Prieteni ai lui Dumnezeu şi ai îngerilor sunt cei care povăţuiesc cu cuvântul şi îndeamnă pe fraţi spre poruncile lui Dumnezeu. Să dea Dumnezeu să ne aflăm totdeauna în această stare şi vieţuire lăudată şi să nu încetăm, nici să lipsim vreodată de la dragostea lui Dumnezeu. Că zice Hristos: „Să iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău din tot sufletul tău şi din toată inima ta şi din tot cugetul tău." Dar cel ce iubeşte pe Dumnezeu astfel, niciodată nu se satură de dragostea Lui, nu osteneşte şi nu se leneveşte; ci mai mult îşi sporeşte căldura, crescând în inima lui faptele bune, şi merge din putere în putere, lucru pe care se cade să nu-l conte-nească niciodată.

Nu vedeţi pe oamenii mireni cum se ostenesc şi se nevoiesc ziua şi noaptea pentru cele trecătoare? Nu vă uitaţi la ce fac corăbiile aici înaintea noastră, cum lucrează toată ziua şi nicidecum nu se odihnesc? Pentru care pricină? Ca să câştige ceva de cheltuială, să se chivernisească.

Iar noi să nu suferim osteneli şi nevoi cu bucurie, pentru ca să câştigăm bogăţie dumnezeiască, să ne învrednicim de Împărăţia Cerurilor, să câştigăm cele veşnice şi să ne izbăvim de chinurile cumplite? Dimpotrivă, fraţilor, aşa să facem şi de va fi trebuinţă să ne vărsăm şi sângele pentru numele şi dragostea lui Dumnezeu, să stăm cu bărbăţie bucurându-ne cu nădejde, suferind toată scârba cu mulţumire.

Să căutăm prin rugăciune, psalmi şi citiri să unim mintea noastră cu Domnul prin această silinţă şi să o izbăvim de gândurile nefolositoare. De vreme ce şederea şi lenea pricinuiesc tot lucrul rău, iar lucrarea şi sârguirea sunt paza minţii noastre. Pe lângă toate acestea să ne îngrijim de ascultare şi fiecare să-şi facă treaba sa cu frică de Dumnezeu.

Să fie faptele noastre cu bună orânduială şi cu bună evlavie şi să iubim odihna fratelui nostru, că toate acestea sunt folositoare şi ajută la mântuirea sufletului, însă pe lângă acestea să ne rugăm lui Dumnezeu şi pentru fraţii noştri care sunt la slujbe

în multe locuri, ca să-i acopere Dumnezeu, pentru că de aceştia am grijă, fiindcă nu-i am înaintea mea ca să văd cum vieţuiesc, încă şi pentru mine smeritul să vă rugaţi, ca să mi se dea cuvântul de folos în gura mea şi vieţuirea dreaptă şi mântuitoare, ca prin dragostea voastră şi eu cel mai mic să aflu mântuire sufletului meu în Hristos Iisus Domnul nostru, a Căruia este slava împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Cuvântul 52: La Duminica a doua din Post: în nădejdea vieţii veşnice, să petrecem zilele postului cu linişte şi blândeţe

Fraţilor şi părinţilor, bun lucru este postul, unit însă cu faptele bune care i se cuvin: cu pacea, cugetul bun, ascultarea, blândeţea, milostivirea şi alte bunătăţi ce sunt folositoare. Dar diavolul, ca un vrăjmaş şi potrivnic al mântuirii noastre, meşteşugeşte şi lucrează împotriva celor ce postesc toate cele împotrivitoare. Îi face îndrăzneţi, împotrivitori la cuvinte, răi, mânioşi, trufaşi, pizmătăreţi, vorbitori de rău, ca să le pricinuiască mai multă stricăciune şi pagubă cu aceste patimi, decât folosul pe care-l pot câştiga prin post. Noi, însă, înşelăciunile şi meşteşugurile lui cunoscându-le, să petrecem aceste sfinte zile pururea cu pace, cu blândeţe şi cu linişte şi să ne purtăm unul faţă de altul cu dragoste, cunoscând că acest fel de post este bine primit la Dumnezeu. Iar dacă ne lipsesc acestea, orice osteneală vom face este pierdută şi în zadar ne trudim. De trebuinţă, aşadar, este să postim, că postul veştejeşte trupul, dar întăreşte sufletul şi-l înoieşte. Căci cu cât omul din afară se strică, cu atât cel dinlăuntrul se înoieşte, precum zice apostolul.

Din zi în zi, vremelnica uşurinţă a scârbelor multă slavă ne găteşte în ceruri. Aşa că, socotind şi aducându-ne aminte de plata şi răsplătirea viitoare, să suferim ostenelile faptelor bune cu bucurie, mulţumind lui Dumnezeu că ne-a învrednicit a fi părtaşi moştenirii sfinţilor săi din lumina cea neînserată, şi că ne-a izbăvit de stăpânirea întunerecului şi ne-a făgăduit Împărăţia Fiului său.

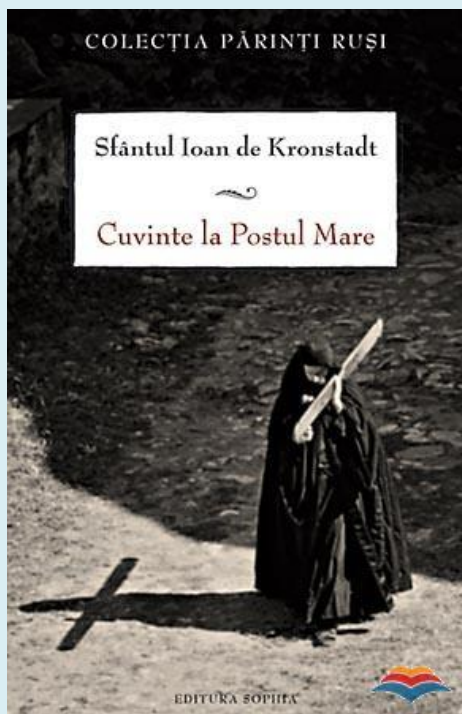
Dar împărtăşirea cu prea curatul Său trup şi sânge, cu care în toate zilele ne învrednicim, puţin lucru vi se pare? Ce poate fi mai dulce şi mai de folos decât Sfânta împărtăşanie, care dăruieşte viaţă veşnică celor ce se cuminecă cu vrednicie?

Noi vorbim în toate zilele şi nopţile cu dumnezeiescul David şi cu alţi Sfinţi Părinţi şi luminători ai bisericii, şi altă mângâiere pentru suflet nu aflăm. Căci ne-am osebit de rudele noastre şi am rupt cu prieteşugul acestei lumi mincinoase, pentru Domnul, şi nici o altă viaţă nu este fericită sau mai înaltă, decât aceasta. Căci viaţa noastră este în ceruri, aşteptând de acolo pe Domnul nostru Iisus Hristos, Mântuitorul, care va preface smeritul nostru trup asemenea cu trupul slavei Lui, după lucrarea puterii de a supune Lui toate.

Pentru aceea, fra ţii mei, se cade să avem bucurie defăimând şi călcând toată pofta rea a trupului. „Că tot trupul, ca iarba câmpului şi toată slava omului, ca o floare este; s-a uscat iarba şi floarea ei s-a scuturat, dar lucrarea faptelor bune rămâne în veac. Dacă cineva dintre noi pătimeşte rău, să se roage, zice Scriptura; de are cineva bucurie, să cânte, de se supără de patima rea a păcatului, de vreme ce diavolul niciodată nu încetează a purta război cu noi, să sufere, auzind pe cel ce zice: Fericit este cel care suferă supărarea, că fiind cercetat va lua cununa vieţii, pe care a făgăduit-o Domnul celor ce-L iubesc pe Dânsul. De veţi cunoaşte acestea, zice Domnul, fericiţi veţi fi dacă le veţi face“, că a Lui este slava în veci. Amin.

(Extras din cartea: Sfântul Teodor Studitul - Cuvântări duhovniceşti)

Predici în Duminica a doua din Postul mare ale Sfântului Ioan de Kronstadt: Paralizia sufletului şi urgenţa ridicării prin pocăinţă

Cuvânt în Duminica a doua din Postul mare (I)

Intrând Iisus în Capernaum, după câteva zile s-a auzit că este în casă, şi îndată s-au adunat mulţi, încât nu mai era loc, nici înaintea uşii, şi le grăia lor cuvântul. Şi au venit la El, aducând un slăbănog, pe care-l purtau patru inşi. (Mc. 2,1-3)

Dacă un împărat pământesc sau un fiu de împărat va veni într-un oraş sau într-un sat şi se va opri într-o casă, în jurul acelei case se vor aduna mulţimi uriaşe de popor, fiindcă toţi vor să-l vadă pe împărat, toţi vor să audă cuvântul lui. Atât de înalt este rangul împăratului, atât de înaltă este slujirea pe care el o aduce lui Dumnezeu şi oamenilor, încât oricine simte faţă de el, fără să vrea, o anumită evlavie.

Iată însă că a fost o vreme când Însuşi Împăratul Cerurilor, Împăratul a toată lumea, Dumnezeu Cel fără de început, Făcătorul cerului şi pământului, Împăratul împăraţilor pământeşti, S-a arătat pe pământ şi a trăit împreună cu oamenii, umblând din cetate în cetate, din sat în sat. Ce fericire a fost pe cei care au putut să-L privească pe Însuşi Împăratul Ceresc, să privească ochii Lui cei prea luminoşi, care văd lumea întreagă, care îi veselesc pe îngeri şi sunt înfricoşători pentru draci, şi să audă din prea dulcea Lui gură cuvintele Lui dătătoare de viaţă, de odihnă, de mângâiere, de veselie oricărui suflet lipsit de vicleşug!

Îi pizmuiţi pe acei fericiţi care au trăit în vremea petrecerii lui Iisus Hristos pe pământ? Să nu îi pizmuiţi. El este şi acum nedespărţit de noi prin Dumnezeirea Sa, prin harul Său, prin de viaţă Făcătoarele Sale Taine, Dumnezeiescul Său Trup şi Dumnezeiescul Său Sânge: în această privinţă nu suntem cu nimic mai lipsiţi decât cei din vremea vieţii pământeşti a lui Iisus Hristos, ba chiar am primit mai mult decât ei, fiindcă ei n-au avut fericirea să guste Trupul şi Sângele Lui de viaţă Făcător, pe când noi le gustăm şi ne îndumnezeim.

Liturghia, în vremea căreia se săvârşeşte această Taină, ne zugrăveşte întreaga viaţă a lui Iisus Hristos, din leagăn şi până la Înălţarea la Cer, iar Sfintele Taine ne arată prezenţa Lui personală, nemăsurata iubire a Domnului faţă de zidirea Sa cea cuvântătoare, iar înalta arătare a lui Dumnezeu în trup şi în chip de om ne arată, fraţii mei, vrednicia firii omeneşti, care este făcută după chipul lui Dumnezeu, dar este înjosită, sluţită, paralizată şi omorâtă de păcat. Ea ne încredinţează că dacă omul va trăi pe pământ cu dreptate şi cu sfinţenie, va fi deopotrivă cu îngerii şi dimpreună cu ei va trăi şi va prăznui în vecii cei nesfârşiţi; ca pentru Dumnezeu, după Maica Domnului şi sfinţii îngeri, nu este nimeni şi nimic mai presus şi mai de preţ decât omul, căruia El S-a asemănat, pentru care a pătimit, a murit şi a înviat; că tot Cerul şi Împărăţia Cerurilor sunt moştenirea omului şi că în afară de el nu mai sunt alţi moştenitori, cărora să li se fi spus: Veniţi, binecuvântaţii Tatălui Meu, de moşteniţi Împărăţia care v-a fost gătită de la întemeierea lumii (Mt. 25, 34).

Să ne întoarcem însă la ceea ce spune în Evanghelie. Intrând Iisus în Capernaum, după câteva zile s-a auzit că este în casă, şi îndată s-au adunat mulţi, încât nu mai era loc, nici înaintea uşii.

Oraşul evreiesc Capernaum se afla lângă lacul Ghenizaret, nu departe de vărsarea râului Iordan în acesta, şi era în timpul lui Iisus Hristos unul dintre oraşele înfloritoare şi din plin locuite ale Galileii. În vremea slujirii Sale obşteşti de trei ani în vederea mântuirii neamului omenesc,Capernaum Domnul a fost nu o dată în Capernaum, a propovăduit în sinagogile de acolo şi a săvârşit multe minuni.

Printre altele, acolo a fost vindecat paraliticul despre care s-a citit astăzi din Evanghelie. Acolo au fost tămăduiţi sluga unui sutaş roman, soacra lui Petru, femeia cu curgere de sânge, doi orbi, un îndrăcit şi mulţi alţii, acolo a fost înviată fiica lui Iair, mai-marele sinagogii.

„Fericiţi, de o sută de ori fericiţi, veţi spune, locuitorii acelui oraş, în care a fost Iisus Hristos!” Eu însă nu voi spune asta. Nu, nu pot să-i numesc fericiţi pe locuitorii Capernaumului doar pentru că la ei se oprea des Fiul lui Dumnezeu; nu pot să fac asta, fiindcă locuitorii Capernaumului, care văzuseră în numeroase

rânduri minunile Lui şi binefacerile arătate de El faţă de concetăţenii lor au rămas nerecunoscători, necredincioşi, păcătoşi nepocăiţi.

Domnul Însuşi a certat oraşul acesta, zicând: Şi tu, Capernaume, care ai fost înălţat până la cer, până la iad te vei coborî - căci de s-ar fi făcut în Sodoma minunile ce s-au făcut în tine, ar fi rămas până astăzi, adică s-ar fi pocăit; însă zic vouă că pământului Sodomei îi va fi mai uşor în ziua judecăţii decât ţie (Mt. 11,23-24). Acum vedeţi că locuitorii Capernaumului sunt nişte oameni nefericiţi, căci deşi au văzut adeseori minunile Domnului şi au auzit învăţătura Lui, au rămas păcătoşi nepocăiţi şi au fost osândiţi la iad.

Fraţilor! Să ne gândim la noi înşine: am primit cumva de la Domnul mai puţine binefaceri decât locuitorii Capernaumului? Am fost născuţi prin Botez din apă şi din Duh şi am fost înfiaţi de Dumnezeu; prin Mirungere am fost sfinţiţi cu Duhul Sfânt, prin Împărtăşire ne învrednicim să gustăm Însuşi Preacuratul Trup şi Însuşi Preacuratul Sânge al Domnului; prin Pocăinţă ne învrednicim de iertarea păcatelor, după ce ne pocăim fără prefăcătorie de ele; prin Preoţie avem întotdeauna învăţători de credinţă şi viaţă creştinească, săvârşitori ai Tainelor mântuitoare şi călăuzitori către Dumnezeu şi viaţă veşnică; prin Maslu avem doctorie de bolile trupeşti în urma pocăinţei pentru păcate.

Dar noi cum Îi răsplătim Domnului pentru toate milele Lui faţă de noi, pentru toate minunile îndelungii Lui răbdări faţă de noi? Îi răsplătim cu nerecunoştinţă, cu năravuri rele, cu învârtoşarea inimii, cu necredinţă, cu împrăştiere, cu împotmolirea în păcate şi cu nepocăirea pentru acestea. Dar vom putea face asta întotdeauna? Nu se va umple în scurtă vreme măsura îndelungii răbdări a lui Dumnezeu faţă de noi? Nu atârnă deja sabia lui Dumnezeu asupra capetelor noastre? Securea morţii nu este deja la rădăcina pomului - la inima noastră? Iadul nu şi-a deschis, oare, fălcile ca să ne înghită? Să ne venim în fire, să ne trezim, să ne pocăim din suflet, cât mai este încă timp pentru pocăinţă. Să învăţăm cuvântul lui Dumnezeu, mergând cu râvnă la biserică, şi să ne îndeletnicim cu binefacerile şi milosteniile.

Ce-i drept, în Postul mare şi la noi biserica se umple câteodată de rugători la fel ca acea casă în care S-a oprit Iisus Hristos, şi abia încape în ea poporul. Slavă lui Dumnezeu! O, de s-ar umple cât mai des de creştini bisericile! Şi totuşi, teatrele se umplu cu mult mai des.

Să continuăm însă tâlcuirea Evangheliei. Şi le grăia lor cuvântul.

Domnul apărea peste tot cu cuvântul, şi acest cuvânt era mai dulce decât fagurele de miere: el vindeca sufletele şi trupurile, cucerea şi preschimba inimile, cum s-a întâmplat cu Saul; învia morţii, alunga demonii, îi arunca la

pământ pe cei cutezători, poruncea tuturor stihiilor, care ascultau de glasul Celui Atotputernic; prefăcea făptura într-o clipită: acest cuvânt răsună în biserică şi acum. Şi atunci, de ce sunt atât de puţini oameni care ascultă şi împlinesc? Din pricina împrăştierii noastre, a iubirii noastre de lume, de bunurile şi de plăcerile deşarte. Nu puteţi sluji, a zis Domnul o dată pentru totdeauna, şi lui Dumnezeu, şi mamonei, adică lumii (Mt. 6, 24). Să vă amintiţi însă că acest cuvânt ne va judeca în ziua cea de pe urmă. Aşadar, să luăm aminte cât mai mult la cele auzite, ca nu cumva să cădem lăuntric de la Dumnezeu (Evr. 2, l)1. De aceea şi cere Sfânta Biserică să luăm aminte atunci când se citeşte Evanghelia.

Şi au venit la El, aducând un slăbănog, pe care-l purtau patru inşi; şi neputând ei, din pricina mulţimii, să se apropie de El, au desfăcut acoperişul casei unde era Iisus şi, prin spărtură, au lăsat în jos patul în care zăcea slăbănogul (Mc. 2,3-4). Cât de jalnic este omul atunci când, fiind în deplină cunoştinţă, nu poate merge din pricina slăbiciunii şi trebuie să fie ajutat mereu de altcineva: este o povară şi pentru sine, şi pentru ceilalţi. Aşa era slăbănogul de care se vorbeşte în Evanghelia de astăzi, aşa sunt la noi cei suferinzi de paralizie şi de câteva alte boli.

Este însă şi paralizie duhovnicească, a cărei pricină sunt păcatele, patimile - paralizie neasemuit mai primejdioasă şi mai vrednică de milă decât paralizia trupului, fiindcă adeseori aduce după sine moartea veşnică. În această privinţă, orice păcătos e un slăbănog, un paralitic. Orice păcat este însoţit de paralizia sufletului, ca urmare a căderii de la Dumnezeu, în Care este viaţa şi puterea noastră - şi întrucât cu toţii păcătuim, cu toţii suntem slăbănogi, cu toţii suntem paralitici.

Cum să ne vindecăm de această paralizie, de acest început al morţii veşnice? Prin pocăinţă neprefăcută, adâncă, deplină, pentru păcate. Bineînţeles, tocmai de aceea s-a şi rânduit să se citească astăzi Evanghelia despre slăbănog, ca prin starea acestuia, care era urmare a păcatelor, să mişte inimile noastre şi să ne împingă la pocăinţă osârdnică. Tocmai de aceea l-a vindecat Iisus Hristos pe slăbănog, dăruindu-i mai întâi iertarea păcatelor.

Şi văzând Iisus credinţa lor, adică a celor care-l purtau pe slăbănog, i-a zis slăbănogului: „Fiule, iertate îţi sunt păcatele tale!" (Mc. 2,5). De aici se vede limpede că bolnavul suferea din pricina păcatelor sale.

Fraţii mei! Când sunteţi bolnavi, mai întâi de toate aduceţi lui Dumnezeu prinosul pocăinţei pentru păcate, alergaţi la Doctorul Cel Atotputernic, gustaţi Trupul şi Sângele Lui Cel de viaţă Făcător. Între păcat şi boală este o legătură tainică şi strânsă.

“Şi erau acolo unii dintre cărturari, care şedeau şi cugetau în inimile lor: „Pentru ce vorbeşte Acesta astfel? El huleşte. Cine poate să ierte păcatele, fără numai unul Dumnezeu?” (Mc. 2, 6-7).

În viclenia, pizma şi iubirea lor de cinstiri, cărturarii (aceştia erau dascăli învăţaţi ai evreilor) au văzut binefacerea lui Iisus Hristos ca pe o hulă, şi s-au tulburat. Şi acum, fraţilor, pe omul viclean îl smintesc şi faptele bune.

Te duci la biserică să te rogi, citeşti cărţile sfinte, fugi de distracţii, de spectacole, de tovarăşii lumeşti - zice că eşti făţarnic. Dai milostenie - zice că înmulţeşti paraziţii societăţii. N-ar fi mai bine pentru aceşti oameni vicleni să se uite la ei înşişi decât să-i judece şi să-i osândească pe alţii? Trebuie să ne amintim vorbele Dreptului Judecător: Nu judecaţi, ca să nu fiţi judecaţi (Mt. 7,1).

Cunoscător al inimilor fiind, Iisus Hristos a dat în vileag gândurile viclene ale potrivnicilor Săi: ***De ce cugetaţi acestea în inimile voastre? Ce este mai uşor a zice slăbănogului: „Iertate îţi sunt păcatele”, sau a zice: „Scoală-te, ia-ţi patul tău şi umblă”? (Mc. 2, 8-9).***

Chiar aşa: pentru un simplu om nu este în aceeaşi măsură cu neputinţă să ierte păcatele săvârşite împotriva lui Dumnezeu de către un om asemenea lui şi să vindece cu cuvântul boala? Se înţelege de la sine că da. Pentru cine este cu putinţă aşa ceva? Doar pentru Dumnezeu: prin urmare, dacă cuvântul lui Iisus Hristos era fapta, altfel spus dacă nimicea păcatele, vindeca bolile de tot felul, după cum şi vedeau toţi acei oameni, printre care şi cărturarii, cum Îl puteau învinui pe Domnul de hulă? Privind cele întâmplate, trebuia să creadă că Iisus Hristos este Dumnezeu, fiindcă El iartă păcatele şi nimiceşte cu cuvântul Său toate bolile, însă ei spuneau: El huleşte.

Ce le-a răspuns Domnul? ***Dar ca să ştiţi că putere are Fiul Omului a ierta păcatele pe pământ, a zis slăbănogului: Zic ţie: „Scoală-te, ia-ţi patul tău şi mergi la casa ta.” Şi s-a sculat îndată şi, luându-şi patul, a ieşit înaintea tuturor, încât erau toţi uimiţi şi slăveau pe Dumnezeu, zicând: „Asemenea lucruri n-am văzut niciodată” (Mc. 2, 10-12).***

Vedeţi deci: cuvântul a devenit fapta: păcatele au fost iertate, paralizia a trecut, omul s-a făcut pe deplin sănătos şi zdravăn. Atât iertarea păcatelor, cât şi vindecarea bolii au arătat că Iisus Hristos este Judecător, Dătător de viaţă şi Dumnezeu, iar nu hulitor, cum socoteau cărturarii. Fraţii mei! Puterea de a ierta păcatele oamenilor este doar a lui Dumnezeu, Făcătorul şi Legiuitorul lor - şi care dintre voi nu a aflat din proprie experienţă că Iisus Hristos ne iartă şi ne dezleagă de tot păcatul? Ce uşurime şi ce odihnă şi ce veselie are sufletul când

te pocăieşti din toată inima de păcatele tale înaintea Domnului şi auzi cuvântul: Fiule, iertate îţi sunt păcatele tale! Ce veselie are sufletul când guşti cu credinţă şi cu dragoste din hrana Lui cea dumnezeiască - Preacuratul Lui Trup şi Preacuratul Lui Sânge! Cât de des se însănătoşesc şi acum bolnavii la scurtă vreme după ce se pocăiesc înaintea preotului şi se împărtăşesc cu Sfintele lui Hristos Taine!

Cu toţii am aflat de nenumărate ori, din proprie experienţă, că Iisus Hristos este Judecătorul, Mântuitorul, Dătătorul de viaţă şi Dumnezeul nostru: aşadar, să alergăm întotdeauna la El cu râvnă şi cu credinţă, ca să primim de la obişnuita Lui milostivire, pe care am încercat-o de atâtea ori, iertarea păcatelor, pacea sufletului şi totodată sănătatea trupului. Vistieria milostivirii este deschisă întotdeauna pentru fiecare: fiecare poate să ia din ea şi de o mie de ori pe zi, fiindcă nenumăratele noastre păcate nu vor birui nesfârşita milostivire a Stăpânului - asta dacă suntem păcătoşi care se pocăiesc cu adevărat. Slavă milostivirii Tale, Doamne, în vecii vecilor!

Dar şi noi să fim, fraţilor, milostivi faţă de aproapele. Iarăşi rog dragostea voastră să facă milostenie cu săracii aflaţi în grija parohiei noastre. Binevoiţi să faceţi asta în numele lui Dumnezeu: cine dă săracului nu va duce, din milostivirea lui Dumnezeu, lipsă (Parimii 28, 27). Amin!

Cuvânt în Duminica a doua din Postul mare (II)

Fiule, iertate îţi sunt păcatele tale (Mc. 2, 5)

E limpede că paraliticul a fost adus la Iisus Hristos pentru a fi vindecat de boală - iar Iisus Hristos mai întâi îi vindecă sufletul de păcate, iar după iertarea păcatelor i-a zis: scoală-te, ia-ţi patul şi mergi la casa ta (Mc. 2, 11).

Ce să însemne un asemenea fel de tămăduire? Înseamnă că bolile care ne lovesc sunt urmări ale păcatelor noastre şi că nu se poate să scăpăm pe deplin de boli dacă nu ne curăţim mai întâi de păcate, întrucât nu pot fi înlăturate urmările fără a fi înlăturate mai întâi pricinile. Întrucât şi acum sunt adeseori printre noi numeroşi bolnavi, care caută mijloace împotriva bolilor lor, spre zidirea şi folosul de obşte vom sta de vorbă despre strânsa legătură dintre păcatele noastre şi bolile trupului.

Chiar să fie între păcate şi suferinţele trupului o legătură atât de strânsă, încât bolile trupeşti mai mult sau mai puţin îndelungate sunt urmare a păcatelor? Chiar aşa, între boli şi păcate este legătura următoare: păcatul este pierzător pentru suflet, iar totodată e stricător şi pentru trup. Sfântul apostol spune despre păcat: plata păcatului este moartea (Rom. 6, 23), adică păcatul, ca

un tiran necruţător, adună dare de la oamenii ce-i slujesc - şi toţi îi slujesc. Această dare este moartea. Aşadar, moartea este o dare pe care suntem nevoiţi s-o plătim păcatului, iar morţii îi premerg aproape întotdeauna boli mai mult sau mai puţin îndelungate. De aici se vede că între păcat şi boli este o legătură cât se poate de strânsă. Dacă n-ar fi păcat, n-ar mai fi bolile şi moartea. Tocmai de aceea, în veacul viitor nu vor mai fi boli. Moarte nu va mai fi, nici plângere, nici strigat, nici durere (Apoc. 21, 4), dă mărturie Ioan, văzătorul tainelor, în dumnezeiasca Apocalipsă. Adeseori, pentru păcatele omeneşti Însuşi Dumnezeu trimite nemijlocit boli: de pildă, dă satanei spre istovirea trupului (I Cor. 5,5), cum s-a întâmplat cu incestuosul pomenit în prima Epistolă a apostolului Pavel către Corinteni, sau îl lipseşte de folosinţă anumitor simţuri şi mădulare, sau îl supune altor feluri de boli. Atunci, bolile sunt o lucrare a bunătăţii lui Dumnezeu, Care nu voieşte moartea veşnică a păcătosului, ci ca acesta să se întoarcă din calea sa cea rea şi să fie viu (v. Iez. 33, 11).

Oamenii se înşală cum nu se poate mai rău cu dulceaţa vremelnică a păcatului, însă Dumnezeu, în bunătatea Sa, nu vrea pierzarea noastră veşnică, ci vrea să-i facă pe toţi părtaşi ai fericirii - dar cum să facă asta, dacă omul nici nu vrea să bage în seamă fericirea viitoare şi chinurile veşnice şi dacă e dedat cu toată fiinţa sa distracţiilor şi satisfacţiilor pământeşti? El se simte în plinătatea puterilor şi crede că trebuie să trăiască aici aşa cum vrea, atâta timp cât este în viaţă. ***Cum să-l faci să se gândească la Dumnezeu, la viaţa veşnică pentru care a fost zidit, cum să-l faci să primească credinţa şi virtutea în aşa fel încât acestea să devină viaţa inimii lui?*** Atunci, bolile şi suferinţele sunt mijlocul cel mai bun. Ajunge să ne uităm la un om bolnav ori lovit de altă nenorocire ca să ne încredinţăm cât de binefăcătoare sunt uneori pentru noi bolile şi nenorocirile. Într-o asemenea cercetare dumnezeiască, omul intră în sine însuşi, vede că e nimicnic şi degrab trecător, ca iarba, ca floarea câmpului (Is. 40, 6), că toate cele pământeşti sunt pulbere şi deşertăciune, că numai Dumnezeu şi virtutea sunt veşnice, că omul are neapărată nevoie în această viaţă să-I slujească lui Dumnezeu în duh şi în adevăr şi să-şi adune fapte bune pentru viaţa veşnică.

Fraţilor! Cu toţii suntem bolnavi sau nefericiţi într-o privinţă sau alta, şi cu toţii dorim, din firescul instinct de conservare, să fim sănătoşi şi în bunăstare. Să ne amintim că bolile noastre, fiind adesea, în ce priveşte obârşia, rodul propriilor noastre fărădelegi, al propriei noastre lipse de prevedere sau vieţi neînfrânate, sunt la fel de des, în ce priveşte puterea şi lungimea, pedeapsa dumnezeiască pentru păcatele noastre. Dacă vrem să scăpăm de boli, trebuie mai întâi să nimicim pricina lor lăuntrică, păcatele: atunci, nenorocirea dinafară va trece de la sine. Să ne amintim că bolile şi moartea n-ar fi în neamul omenesc dacă prin primul om n-ar fi intrat în lume păcatul.
Oamenii n-au decât să-şi închipuie ce pricini ale bolilor vor, dar dacă vor pătrunde în miezul lucrurilor vor ajunge la cea mai însemnată dintre pricinile

lor, şi anume la faptul că firea trupului omenesc a fost cândva vătămată puternic, fiind vătămată şi acum de o anumită putere lăuntrică duşmănoasă, şi tocmai de aceea este atât de simţitoare chiar şi faţă de cele mai mici schimbări ale stihiilor, tocmai de aceea a devenit atât de slabă şi lesne de stricat.

Acum este vreme de tămăduire a sufletului. Aşadar, să fugim de păcate, care fac sufletul să se îmbolnăvească şi să sufere, şi tămăduirile noastre degrabă vor răsări (Is. 58, 8). Amin!

(în: Sfântul Ioan de Kronstadt, Cuvinte la Postul mare, Editura Sophia, Bucureşti, 2013)

Arhim. Zaharia Zaharou despre plânsul duhovnicesc ca lucrare esenţială de curăţire de patimi. Pocăinţa - singura cale de reunificare lăuntrică, de restaurare a chipului lui Dumnezeu în noi şi de dobândire a iubirii de Dumnezeu

"Potrivit Sfântului Grigorie Palama, când omul află calea plânsului duhovnicesc, până şi trupul lui, sfinţindu-se, devine uşor. Atunci omul izbuteşte să împlinească poruncile lui Hristos…"

***

Părintele Zaharia Zaharou de la Essex: Despre pocăinţă şi lupta cu patimile

[…]

Orice contact cu lumea de dincolo ne apropie şi mai mult de pocăinţă, şi atunci când degetul lui Dumnezeu se atinge de inima noastră, chiar în această atingere începem a întrevedea chipul vieţii dumnezeieşti; cunoaştem virtuţile şi energiile lui Dumnezeu. Sufletul este luminat de o dreaptă înţelegere, iar pocăinţa urmează în chip firesc. Ne aducem aminte de femeia din Evanghelie care, pierzându-şi drahma, a aprins o făclie şi a curăţat întreaga casă pentru ca să o afle (cf. Luca 15,8-10).

Într-una din omiliile sale, Sfântul Macarie cel mare tâlcuieşte cu multă iscusinţă această pericopă: „[Sufletul] are nevoie de făclia divină, de Duhul Sfânt, pentru a pune ordine în casa sa cea întunecată; are nevoie de lumina Soarelui dreptăţii, care răsare în inimă şi o luminează; are nevoie de armă ca să învingă în război. (Se spune) că o văduvă, pierzând o drahmă, a aprins mai întâi o făclie, apoi a făcut ordine în casă. Fiind ordine în casă şi făclia fiind aprinsă, s-a găsit şi drahma, care era acoperită de pământ, de praf şi murdărie. (Tot aşa) şi acum sufletul nu poate, singur, să găsească şi să deosebească gândurile proprii (de cele insuflate de cel rău). Abia atunci când este aprinsă lumină divină, care luminează casa cea întunecată, abia atunci vede cum gândurile sale sunt îngro-pate în noroiul şi murdăria păcatului.“ [1]

Cu alte cuvinte, simţirea pocăinţei o dobândim numai atunci când această făclie este aprinsă în inima noastră prin lucrarea Duhului Sfânt, Care începe astfel să ne zidească din nou.

Dumnezeu ne-a făcut dintru început după chipul şi asemănarea Sa, şi a suflat în nările noastre suflare de viaţă, iar noi am devenit duh viu (nu duh dătător de viaţă, pentru că numai Dumnezeu este duh dătător de viaţă). Şi această nouă suflare în inima noastră se face începutul unei noi zidiri, începutul reînnoirii noastre ca persoană. Însă pentru ca omul să păstreze harul dumnezeiesc al pocăinţei trebuie ca puterile sufletului său să fie curăţite şi întărite de Duhul Sfânt.

Pe de altă parte, odată ce a cunoscut felul în care lucrează harul, el va şti ce să caute. Şi cu toate că cei mai mulţi dintre noi pierdem harul, se cuvine să ne aducem aminte de cuvântul Domnului care rămâne adevărat în veac. De pildă, Domnul a zis: „Luaţi, mâncaţi, acesta este Trupul Meu… Beţi dintru acesta toţi, că acesta este Sângele Meu” (Matei 26,26-28). De fiecare dată când pomenim şi repetăm aceste cuvinte în rugăciune în timpul Sfintei Liturghii, pătrundem în realitatea lor veşnică prin chemarea Duhului Sfânt.

Şi indemnul la pocăinţă pe care ni-l adresează Domnul aparţine, de asemenea, veşniciei. La fel cum în Sfânta Liturghie ne aducem aminte de anumite evenimente din viaţa Mântuitorului şi Îi cerem lui Dumnezeu să le facă din nou prezente în viaţa noastră, tot aşa ar trebui să ne amintim şi de chemarea cea dintâi, de râvna şi de fierbinţeala inimii cea dintru început şi cu smerenie să-I cerem lui Dumnezeu să le reînnoiască în noi.

Aşijderea şi Sfântul Pavel le amintea ucenicilor de înflăcărarea duhului lor de mai-nainte, încercând în felul acesta să reaprindă în ei râvna pocăinţei. El le

---

[1] *Sfântul Macarie Egipteanul, Omilii duhovniceşti, trad. de Pr. Prof. Dr. Constantin Cornitescu, Ed. IBMBOR, Bucureşti, 1992, p. 136.*

scria, de pildă, galatenilor: „Unde este, deci, fericirea voastră? Căci vă mărturisesc că, de ar fi fost cu putinţă, v-aţi fi scos ochii voştri şi mi i-aţi fi dat mie" (Gal. 4,15). Apostolul îi mustră doar pentru a-i ajuta să-şi vină în fire.

Acelaşi lucru îl face şi în Epistola către evrei. Ştim că evreii pătimeau atunci o îndoită prigoană, atât din partea romanilor, cât şi din partea compatrioţilor lor. Erau în mare suferinţă şi necaz şi pentru a-i întări în încercările grele prin care treceau, le-a amintit de râvna lor de mai-nainte: „Căci Dumnezeu nu este nedrept, ca să uite lucrul vostru şi dragostea pe care aţi arătat-o pentru numele Lui, voi, care aţi slujit şi slujiţi sfinţilor. Dorim, dar, ca fiecare dintre voi să arate aceeaşi râvnă spre adeverirea nădejdii, până la sfârşit, ca să nu fiţi trândavi, ci următori ai celor ce prin credinţă şi îndelungă-răbdare, moştenesc făgăduinţele" (Evr. 6,10-12).

Sfântul Ioan Scărarul îl sfătuieşte pe păstor ca, din când în când, să-i amintească turmei sale de harul ei dintâi şi să stârnească în ea dorinţa de a-l redobândi.

Şi în Cartea Apocalipsei Domnul vorbeşte despre pocăinţa prin gura apostolului Său. La începutul epistolei către episcopul Efesului, Sfântul Ioan îl laudă pentru lucrarea cea bună, pentru prigoana pe care a pătimit-o pentru Numele lui Hristos şi pentru ortodoxia învăţăturii sale, însă adăuga: „Dar am împotriva ta faptul că ai părăsit dragostea ta cea dintâi. Drept aceea, adu-ţi aminte de unde ai căzut şi te pocăieşte şi fă faptele de mai înainte; iar de nu, vin la tine curând şi voi mişca sfeşnicul tău din locul lui, dacă nu te vei pocăi" (Apoc. 2,4-5).

Sfântul apostol Ioan, sau mai degrabă Dumnezeu prin el, spune că trebuie să ne aducem aminte de iubirea noastră cea dintâi pentru ca să se reînsufleţească în noi darul cel atotcuprinzător al pocăinţei.

Unul dintre sfinţii egipteni din secolul al patrulea, Avva Ammona, îl îndeamnă pe monah să se roage zi şi noapte ca Dumnezeu să-i dăruiască duhul pocăinţei. Căci atunci când rugăciunea îi va fi ascultată şi va dobândi duhul pocăinţei, un cerc de foc îl va străjui, împiedicându-l să cadă în păcat. [2]

Pocăinţa este mijlocul prin care se curăţeşte oglinda sufletului şi se reînnoieşte chipul lui Dumnezeu în noi. În cele din urmă, pocăinţa ne aduce la asemănarea cu Dumnezeu. După cum bine ştim din Cartea Facerii, omul a fost făcut după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu: chipul este ceea ce Dumnezeu a pus în om, ceea ce a suflat înlăuntrul lui, în vreme ce asemănarea este potenţialul omului care se împlineşte prin vieţuirea potrivit poruncilor

---

[2] *Cf. Avva Ammona, Avva Zosima. Mireasma Pustiei, trad. de Ieromonahul Evloghie Munteanu, Ed. Egumeniţa, Galaţi, 2004, p. 18.*

dumnezeieşti. Omului îi stă în putinţă să se pocăiască tocmai pentru că a fost zidit după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu. Dacă nu am avea în noi această înrudire cu Dumne-zeu, ar fi cu neputinţă să luăm asupra noastră nevoinţa pocăinţei şi să purcedem pe calea Domnului. Dar pentru că aşa a hotărât şi a lăsat să fie Dumnezeu [căci cuvântul Său este fapta: „Că El a zis şi s-au făcut" (Ps. 32, 9)], omul poate lua asupra sa nevoinţa desăvârşirii asemănării sale cu Dumnezeu.

Aşijderea, dacă Dumnezeu nu ar fi zis: „Luaţi, mâncaţi, acesta este Trupul Meu. Beţi dintru acesta toţi, că acesta este Sângele Meu", evenimentul acesta nu ar fi devenit punctul central al Sfintei Liturghii. Cuvântul Domnului este temelia a toată fiinţarea şi aceasta se vădeşte în rugăciunea Bisericii făcută în Duhul Sfânt.

Prin urmare, se cuvine să ştim că Dumnezeu ne-a dat să fim „chip" al Său, în vreme ce la „asemănarea" cu El ajungem doar prin nevoinţa de bunăvoie a pocăinţei.

Sfinţii Părinţi au tâlcuit în mod diferit chipul şi asemănarea lui Dumnezeu; unii au identificat chipul lui Dumnezeu în om cu caracterul său de fiinţă înţelegătoare, alţii cu libertatea lui. însă, potrivit Sfântului Grigorie Palama, întreaga fiinţă a omului este zidită după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu, nu doar sufletul, ci şi trupul, pentru că şi trupul primeşte suflarea lui Dumnezeu şi se sfinţeşte, după cum neobosit ne aminteşte Sfântul Siluan.

Am fost zidiţi pentru scopul unic de a vădi în viaţa noastră virtuţile lui Dumne-zeu: „Iar voi sunteţi seminţie aleasă, preoţie împărătească, neam sfânt, popor agonisit de Dumnezeu, ca să vestiţi în lume bunătăţile Celui ce v-a chemat din întuneric la lumina Sa cea minunată“ (1 Petru 2,9).

Şi, iarăşi, Evanghelia ne spune într-un fel chiar mai simplu că lumina lui Dum-nezeu ar trebui să se reverse din noi, ca oamenii văzând aceasta să laude pe Dumnezeu (cf. Matei 5,16). Din păcate, chipul lui Dumnezeu în noi e atât de slutit încât a devenit aproape de nerecunoscut, însă cu toate acestea suntem chemaţi să dobândim adevărata asemănare cu Dumnezeu, numită şi îndu-mnezeire.

Pentru a înţelege mai bine căderea omului şi prin urmare, nevoia de a dobândi acea pocăinţă care să refacă în noi chipul lui Dumnezeu şi să desăvârşească asemănarea noastră cu Ziditorul, îngăduiţi-mi să vă amintesc pe scurt de învăţătura Sfântului Grigorie Palama despre energiile dumne-zeieşti. El identifică patru categorii de energii.

⇒ *Prima categorie cuprinde energiile lui Dumnezeu care dau substanţa sau fiinţă lucrurilor. Zidirea neînsufleţită primeşte de la Dumnezeu doar acest fel de energii.*

⇒ *Plantele, animalele şi fiinţele omeneşti posedă un al doilea fel de energie, energia dătătoare de viaţă a lui Dumnezeu.*

⇒ *Ele posedă şi energia care dă substanţa, şi cea care dă viaţă, dar numai omul posedă un al treilea fel de energie, care îl face să fie o fiinţă înţelegătoare.*

⇒ *În cele din urmă, cea de-a patra şi cea mai înaltă formă de energie este energia îndumnezeitoare care le este dată numai creştinilor, ca mădulare vii ale Trupului lui Hristos, care îşi lucrează mântuirea, asemănarea lor cu Dumnezeu şi care se fac părtaşi la firea Sa dumnezeiască. Îngerii şi oamenii care se mântuiesc participă la acest al patrulea fel de energie.*

Folosindu-ne de terminologia Sfântului Grigorie Palama, am putea spune că atunci când Adam a căzut, el a pierdut energia îndumnezeitoare, dar nu şi chipul, pentru că acesta este nepieritor şi nu poate fi nimicit. Chiar dacă chipul lui Dumnezeu în om s-a întunecat, omul încă mai deţine cea de-a treia formă de energie atâta vreme cât continuă să fie o fiinţă înţelegătoare. ***Rostul pocăinţei este acela de a redobândi cea de-a patra formă de energie, şi anume cea care îl îndumnezeieşte pe om şi-l face asemeni îngerilor.***

Cu alte cuvinte, când omul a căzut din Rai prin neascultare, pământul a fost blestemat şi a început să rodească spini şi pălămidă (cf. Fac. 3, 18). Omul, care a fost plămădit din ţărână (Fac. 2, 7), a suferit şi el aceeaşi soartă, adică sufletul său fost năpădit de spinii şi mărăcinii patimilor. Prin pocăinţă omul îşi regăseşte starea de nepătimire dintru început, nevoindu-se pentru a dobândi asemănarea cu Dumnezeu.

Din pricina căderii din har, omul devine slab şi nu izbuteşte să împlinească poruncile lui Dumnezeu. Însă pocăinţa întăreşte puterile sufletului pentru a putea face voia Domnului. La început, el primeşte destul har pentru a-şi „veni în fire”. Însă adevărata pocăinţă harică este un dar de la Duhul Sfânt, Care vine să aprindă candela sufletului.

Dar ce se întâmplă cu cei ale căror candele nu au fost aprinse de Duhul Sfânt? Potrivit Sfântului Grigorie Palama, acestora le este de folos să urmeze cu credinţă calea plânsului duhovnicesc cel de bunăvoie. Simţim din nou nevoia să subliniem că plânsul duhovnicesc nu este totuna cu introspecţia morbidă a plânsului sufletesc care poate să distrugă o persoană. Plânsul duhovnicesc este o nevoinţă asumată de bunăvoie şi se întemeiază pe nădejdea că chemarea Celui care pe toate le-a zidit ne va aduce mângâiere în suflet, după cum şi scrie în Evanghelie: „Fericiţi cei ce plâng, că aceia se vor mângâia“ (Matei 5, 4).

Plângem pentru că ne-am venit în fire, pentru că ne-am văzut starea căzută şi primim mângâiere de la Mângâietorul, Cel care dă har biruitor a toată deznădejdea şi ne întoarce la aşa o neclintită nădejde, încât ne apropiem tot mai mult de minunata iubire a lui Dumnezeu.

Domnul zice în Evanghelie: ***„Dar, mai înainte de toate acestea, îşi vor pune mâinile pe voi şi vă vor prigoni, dându-vă în sinagogi şi în temniţe, ducându-vă la împăraţi şi la dregători, pentru numele Meu. Şi va fi vouă spre mărturie. Puneţi deci în inimile voastre să nu gândiţi de mai înainte ce veţi răspunde; căci Eu vă voi da gură şi înţelepciune, căreia nu-i vor putea sta împotrivă, nici să-i răspundă toţi potrivnicii voştri" (Luca 21,12-15).*** Aceste îndemnuri le erau adresate creştinilor care urmau să fie prigoniţi, însă noi acum suferim foarte puţin, ba mai mult, aşteptăm chiar să fim lăudaţi pentru aceasta. ***Atunci cum rămâne adevărat în veac cuvântul acesta al Domnului (cf. 1 Petru 1, 23)? El rămâne adevărat atunci când primim a ne osândi pe noi înşine, când ne întoarcem spre Dumnezeu şi ne înfăţişăm de bunăvoie înaintea scaunului Său de judecată, luând asupra noastră toată vina pentru slăbiciunea şi păcatul nostru. Atunci Dumnezeu ne da gură şi înţelepciune pentru că rugăciunea noastră de pocăinţă ne îndreptăţeşte înaintea Lui. El este Cel ce ne dă cuvânt de rugăciune şi tot El ne şi îndreptăţeşte; şi suntem cu adevărat mângâiaţi.***

Ba mai mult, ne statornicim în credinţă pentru că devenim părtaşi la Crucea şi Învierea lui Hristos, precum şi la harul şi mântuirea care izvorăsc din ele. Însă aceasta nu se întâmplă într-o clipă, ci este vorba mai degrabă de un proces, de o perioadă din viaţa noastră duhovnicească pe care Sfinţii Părinţi o numesc catharsis sau curăţirea de patimi, de spinii şi pălămida care au năpădit ţarina sufletului nostru după nesocotirea poruncii lui Dumnezeu (cf. Matei 13,7,22). La fel cum nesiliţi de nimeni ne-am lăsat duşi în ispită, tot aşa şi acum, prin pocăinţă, ne întoarcem de bunăvoie la Dumnezeu. Într-adevăr, catharsis-ul, curăţirea de patimi, nu poate fi decât un act voluntar.

Cuvântul catharsis ne trimite cu gândul la un proces mai degrabă negativ de lepădare de ceva, după cum citim în Epistola către Coloseni: „V-aţi dezbrăcat de omul cel vechi, dimpreună cu faptele lui" (Col. 3, 9). De fapt, procesul nu se limitează la a ne curăţi casa sufletului de duhurile răutăţii care s-au cuibărit în ea, precum ne zice Domnul. Pentru că, dacă numai ne războim cu patimile, sfârşim prin a ne mătura casa fără însă a îngădui harului dumnezeiesc să pătrundă înlăuntru, iar uşa casei rămânând deschisă, există primejdia ca un număr şi mai mare de duhuri rele să intre şi să se sălăşluiască într-însa (cf. Luca 11,24-26). Trebuie mai degrabă să „sporim în creşterea lui Dumnezeu" (Col. 2,19) şi să începem, încetul cu încetul, a ne împodobi casa sufletului cu lucrurile cele bune ale lui Dumnezeu.

Lepădarea de omul cel vechi dimpreună cu faptele lui, adică lupta cu patimile este fără îndoială un aspect negativ al procesului de curăţire, însă noi suntem chemaţi să facem şi ceva pozitiv: „să ne îmbrăcăm cu omul cel nou, care se înnoieşte, spre deplină cunoştinţă, după chipul Celui ce l-a zidit” (cf. Col. 3,10).

Începem să înţelegem că Hristos, Noul Adam, este adevăratul chip al lui Dumnezeu în om. Hristos Se descoperă pe Sine ca însuşi Chipul lui Dumnezeu şi pentru că Dumnezeu ni Se arată în trup, ne dăm seama că omul a fost plămădit după chipul lui Hristos. Omul este zidit după chipul Chipului, precum spun Părinţii; noi nu suntem chipul lui Dumnezeu, pentru că atunci am fi de o fiinţă cu Dumnezeu, dar suntem zidiţi după chipul Lui, adică suntem oglindiri ale lui Dumnezeu produse de energiile Lui.

Ba mai mult, atunci când se curăţă chipul lui Dumnezeu în noi, omul biruie toată dezbinarea pricinuită de cădere, aşa încât pentru el „nu mai este elin şi iudeu, tăiere împrejur şi netăiere împrejur, barbar, scit, rob ori liber, ci toate şi întru toţi Hristos“ (Col. 3, 11).

Cu alte cuvinte, Hristos devine viaţa noastră şi, după cum spune Sfântul Pavel, nu mai trăim noi, ci Hristos trăieşte în noi (cf. Gal. 2,20). În Epistola către Coloseni, apostolul vorbeşte despre Hristos că fiind Capul Trupului de la Care toate „încheieturile şi legăturile” (Col. 2,19) îşi primesc hrană. Trebuie să rămânem alipiţi de Hristos Care este Capul Trupului, Capul Bisericii, aşa încât viaţa şi energia Lui să curgă fără oprelişti prin mădularele Bisericii Sale, ca să ne umplem încetul cu încetul de curăţia Lui dumnezeiască. Şi atunci când vom primi darul curăţiei dumnezeieşti vom ajunge şi la starea de nepătimire.

În Epistola către Efeseni, apostolul îşi exprimă dorinţa ca noi să nu mai fim asemeni pruncilor care se lasă „purtaţi încoace şi încolo de orice vânt al învăţăturii”, ci ca „ţinând adevărul, în iubire, să creştem întru toate pentru El, Care este capul - Hristos” până „vom ajunge toţi la unitatea credinţei şi a cunoaşterii Fiului lui Dumnezeu, la starea bărbatului desăvârşit, la măsura vârstei deplinătăţii lui Hristos” (Efes. 4,14-15; 4,13).

Această creştere ontologică este urmarea firească a curăţirii şi restaurării noastre ca şi chipuri ale lui Dumnezeu, Care ne dăruieşte plinătatea, înălţimea, chiar măsura lui Hristos Însuşi.

Sfinţii Părinţi, mai cu seamă Sfântul Grigorie Palama, vorbesc despre două cruci.

- *Prima cruce este nevoinţa pe care o luăm asupra noastră de bunăvoie, precum postul, plânsul duhovnicesc, metaniile, rugăciunea; aceasta este crucea praxis-ului, a făptuirii.*

În troparul Sfinţilor sfinţiţilor mucenici spunem: „Sfinte, de Dumnezeu insuflate, tu ai aflat în făptuire scara spre contemplaţie.” [3]

Crucea făptuirii este strădania noastră personală de a omorî păcătoşenia trupului; dacă vom vieţui după trup, vom muri, zice Sfântul Pavel, dar dacă vom ucide cu duhul cele ale trupului, atunci vom trăi veşnic (cf. Rom. 8,13). Prin purtarea acestei prime cruci noi încercăm să biruim patimile, căci încă nu am ajuns la desăvârşita nepătimire. Când omul ia asupra-şi de bunăvoie crucea curăţirii de toată lucrarea şi pofta trupului, o nouă vedere se naşte înlăuntrul lui: Hristos i Se descoperă în toată frumuseţea Lui şi omul I se dă cu totul. Tocmai la aceasta se gândea Sfântul Pavel când ne indemna ca „tot gândul [să] îl robim spre ascultarea lui Hristos” (2 Cor. 10, 5). Cu alte cuvinte, trebuie să ne lăsăm răpiţi de frumuseţea, curăţia, smerenia şi blândeţea lui Hristos, a Arhetipului nostru.

- *Cea de-a doua cruce despre care vorbesc Sfinţii Părinţi este crucea nepătimirii, când nu mai suntem noi cei care trudim, căci toate faptele noastre sunt călăuzite acum de Duhul Sfânt.*

Omul devine „roibul” lui Dumnezeu, după cum spunea odată un preot grec, adică este răpit de vederea lui Dumnezeu, este mânat de Duhul Sfânt precum un cal de călăreţul lui şi începe să guste din nepătimirea cea desăvârşită şi dumnezeiască.

Câtă vreme ne aflăm încă în perioada de curăţire a primei cruci, nu vom fi statornici în nici una din stările de despătimire pe care ne este dat să le trăim, căci duhul nostru suferă multe schimbări întrucât puterile sufletului nu sunt încă pe deplin curăţite şi tămăduite. De pildă, la început, când suntem plini de har, înclinăm să ne rugăm mult şi pentru o vreme ni se pare că mintea s-a curăţit şi trăim parcă într-o altă lume. Însă nu trebuie să ne amăgim că am ajuns deja la limanul nepătimirii. S-ar putea să fi dobândit o oarecare curăţie a facultăţilor noastre înţelegătoare datorită rugăciunii neîncetate, dar nici dorinţele şi nici trupul nostru nu au fost încă pe deplin curăţite. Dacă credem că am ajuns la nepătimire, atunci riscăm să cădem în înşelare.

Potrivit Sfântului Simeon Noul Teolog, noi izbutim să păstrăm harul şi rugăciunea neîncetată, şi să înaintăm cu hotărâre pe calea Domnului, numai atunci când Lumina dumnezeiască vine şi ne tămăduieşte sufletul de toată rana.

---

[3] *Am preferat o traducere mai apropiată de textul troparului în limbile greacă şi engleză celei existente în limba română: „Şi părtaş obiceiurilor şi următor scaunelor fiind, lucrare ai aflat, de Dumnezeu insuflate, spre suirea privirii la cele înalte.” [n. trad.]*

Din viaţa Sfântului Grigorie Sinaitul aflăm ca acesta a trăit mulţi ani fără să fi avut vreun povăţuitor în lucrarea duhovnicească a rugăciunii inimii, însă a avut multă râvnă şi în fiecare noapte citea toată Psaltirea şi făcea nenumărate metanii. Se ruga neîncetat, însă nu cunoştea meşteşugul rugăciunii isihaste, aşa cum a fost el învăţat de Sfântul Grigorie Palama, de Sfântul Paisie Velicicovschi, de Sfântul Nicodim Aghioritul şi de Stareţii ruşi din secolul al XIX-lea. Însă el se dăruise cu totul nevoinţei şi postului, virtuţi despre care se spune că valorează cât jumătate de rugăciune.

Sfântul Grigorie Sinaitul a excelat în virtute, însă chiar şi în mănăstiri astfel de oameni sunt o mustrare tacită la adresa celor delăsători. Astfel, unii dintre fraţi au început să se simtă stânjeniţi de prezenţa lui, aşa încât, în cele din urmă, a trebuit să părăsească Sinaiul. A plecat în Creta unde a întâlnit nişte Bătrâni iscusiţi în viaţa isihastă, de la care a învăţat Rugăciunea lui Iisus. În biografia sa se spune că, în ciuda neştiinţei sale, în doar două săptămâni rugăciunea i-a intrat în inimă, pentru că inima îi era pregătită şi toate puterile sufletului i se curăţiseră prin nevoinţa din perioada primei cruci, a făptuirii.

Citim la Sfântul Teofan Zăvorâtul şi la alţi Părinţi ai Bisericii că unii oameni primesc imediat darul rugăciunii, datorită curăţiei inimii lor.

Astfel, important este să fim curaţi cu inima, căci chiar dacă vom plânge de dimineaţă până seara, rugăciunea nu va prinde rădăcini în noi dacă sufletul nostru nu va fi pe deplin curăţit.

Sfântul Grigorie Sinaitul a dobândit şi a stăpânit meşteşugul acestei mari arte în doar două săptămâni, pentru că împlinise mai înainte lucrarea pocăinţei. În cele din urmă, el a părăsit Creta pentru a se stabili în Sfântul Munte, unde a insuflat un întreg „nor” de lucrători ai rugăciunii inimii. Datorită lui Rugăciunea lui Iisus s-a răspândit pretutindeni în Balcani, reînnoind viaţa întregii Biserici.

Dar să revenim la strădaniile primei cruci, cea a făptuirii. Rugăciunea singură nu poate să cureţe sufletul, ea trebuie împreunată cu plânsul duhovnicesc, căci plânsul duhovnicesc zdrobeşte toate patimile şi vindecă puterile fiinţei noastre. Când omul plânge de bunăvoie, chemând harul Domnului, mintea şi inima sa devin una. Fiinţa lui îşi redobândeşte intregia şi astfel izbuteşte să împlinească poruncile lui Hristos. De pildă, cel ce plânge devine capabil să iubească, de vreme ce plânsul duhovnicesc este felul în care răspundem cu iubirea noastră la atingerea iubirii dumnezeieşti.

Potrivit Sfântului Grigorie Palama, când omul află calea plânsului duhovnicesc, până şi trupul lui, sfinţindu-se, devine uşor. Atunci omul izbuteşte să împlinească poruncile lui Hristos, care îl învaţă să-L iubească pe Dumnezeu cu tot

cugetul, cu toată inima şi cu toată puterea lui (cf. Matei 22,37). Dar cum putem să-L iubim pe Dumnezeu cu toată inima şi cu tot cugetul nostru câtă vreme mintea şi inima noastră sunt dezbinate, iar puterile sufletului împrăştiate? Doar în lucrarea plânsului duhovnicesc poate mintea să se coboare şi să afle locul inimii şi întreaga noastră fiinţă să devină una. De aceea Sfinţii Părinţi consideră plânsul duhovnicesc o virtute atotcuprinzătoare.

Această luptă a curăţirii de patimi este o perioadă duhovnicească foarte bogată. În cartea Părintelui Sofronie despre Sfântul Siluan citim că atunci când Sfântul Ioan Colov (cel mic de stat) a ajuns la nepătimire, el s-a rugat să se întoarcă iarăşi asupra lui războiul patimilor, pentru că înţelesese că lupta lui fusese o jertfă bineplăcută Domnului. [4]

Îmi vin în minte cuvintele Sfântului Pavel: „Vă îndemn, deci, fraţilor, pentru îndurările lui Dumnezeu, să înfăţişaţi trupurile voastre ca pe o jertfă vie, sfântă, bineplăcută lui Dumnezeu, ca închinarea voastră cea duhovnicească, şi să nu vă potriviţi cu acest veac, ci să vă schimbaţi prin înnoirea minţii, ca să deosebiţi care este voia lui Dumnezeu, ce este bun şi plăcut şi desăvârşit” (Rom. 12,1-2).

Astfel nevoinţa curăţirii de patimi este închinarea noastră înţelegătoare înaintea lui Dumnezeu; este jertfa de pocăinţă pe care zi de zi I-o aducem lui Dumnezeu în rugăciune; este începutul preoţiei împărăteşti care se desăvârşeşte în noi atunci când ajungem la acea stare duhovnicească ce a născut rugăciunea scrisă pe sulul din icoana Sfântului Siluan: „Rogu-Te, milostive Doamne, să Te cunoască în Duhul Sfânt toate noroadele pământului.” [5]

Adică, noi Îi aducem ofrandă lui Dumnezeu pocăinţa noastră şi când Dumnezeu, cu harul Său, face ca ea să rodească, atunci ne deschide ochii să vedem că întreaga lume are mare trebuinţă de harul Duhului Sfânt, căci voia Domnului este ca întreaga lume să se mântuiască. Şi atunci o suferinţă uriaşă pentru întreaga lume pune stăpânire pe inima noastră, asemenea suferinţei pe care a trăit-o Hristos. De adâncimea suferinţei Lui ne dăm seama din cuvintele pe care le-a rostit în timpul Cinei celei de Taină: „Părinte drepte, lumea pe Tine nu Te-a cunoscut” (Ioan 17, 25).

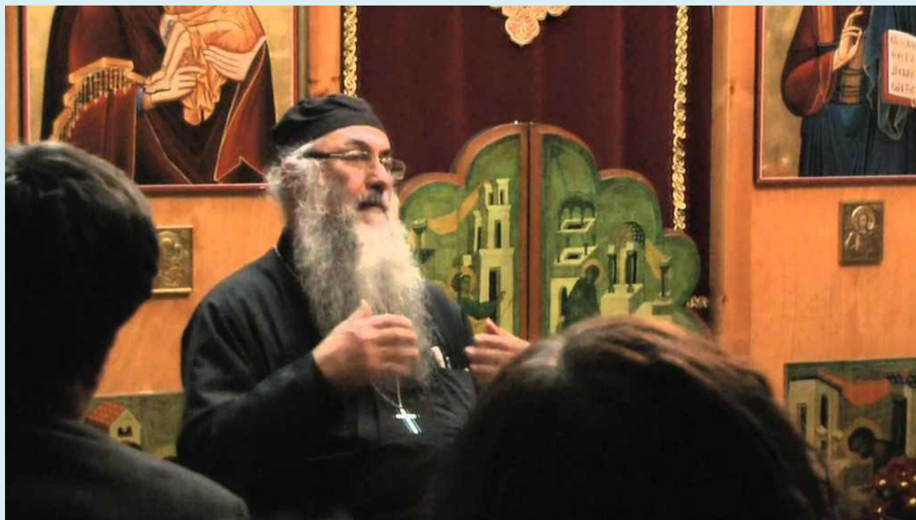
Aşadar, atunci când omul află har înaintea lui Dumnezeu datorită jertfei pe care o face pentru a dobândi curăţia, Dumnezeu îl cheamă la cea mai înaltă jertfă, aceea de a se ruga pentru mântuirea întregii lumi, asemenea sfinţilor. Aceasta este desăvârşirea în noi a asemănării cu Dumnezeu. Aceasta este desăvârşirea preoţiei împărăteşti.

---

[4] *Cf. Arhimandritul Sofronie, Cuviosul Siluan Athonitul, p. 75.*
[5] *Arhimandritul Sofronie, Cuviosul Siluan Athonitul, p. 296*

(din: Arhimandritul Zaharia Zaharou, “Omul cel tainic al inimii”, Editura Basilica, 2014)

Intră înlăuntru şi vei afla odihnă!! Scopul şi împlinirea adevărată a creştinului: Aflarea adâncului inimii. Părintele Zaharia ne învaţă cum se poate aplica în viaţa noastră esenţa învăţăturii Sfântului Grigorie Palama. Care sunt căile prin care putem dobândi durerea duhovnicească a inimii?

Arhimandritul Zaharia Zaharou:"Intră înlăuntru şi vei afla odihnă"

Am ascultat odată spovedania unei doamne din Rusia, o scriitoare celebră. Era uşor derutată şi i-am zis: „Mintea dumneavoastră e precum un fluture, zboară de colo colo, fără să aibă vreo aşezare; veţi fi întotdeauna tulburată din pricina aceasta." Doamna respectivă mi-a răspuns: „Un preot bătrân din Rusia mi-a spus acelaşi lucru. Cum şedea şi îmi asculta spovedania, el mi-a lovit uşurel capul cu crucea pe care o ţinea în mână şi mi-a zis: «Femeie nepricepută, intră înlăuntru şi vei afla odihnă!»" Auzind acestea m-am minunat de frumuseţea cuvintelor bătrânului preot, căci, cu adevărat, până nu vom găsi locul inimii, mintea ne va fi pururi risipită şi nu vom afla nicicând odihnă: întotdeauna vom fi tulburaţi sau de una, sau de alta, vom fi exagerat de sensibili, gândind că nu le suntem pe plac oamenilor sau că aceştia au ceva împotriva noastră ş.a.m.d.

***

La întrebarea „Ce este omul?" Vechiul Testament ne oferă diferite răspunsuri. În Psalmi se spune că omul este o „inimă adâncă" (cf. Ps. 63,7). Citim, de asemenea, că „inima omului caută o simţire duhovnicească şi dumnezeiască", […] (cf. Pilde 15, 14), Adică omul, în dorinţa lui de a cunoaşte adevărul, caută mereu această „simţire duhovnicească şi dumnezeiască", căci numai atunci poate să simtă prefacerile pe care le lucrează în el dreapta lui Dumnezeu. Fără conştiinţa adâncului inimii, fără această simţire duhovnicească a lui Dumnezeu înlăuntrul lui, omul nu poate afla mângâiere, iar fără mângâiere nu-şi poate împlini rostul. Toţi avem nevoie de bucurie, pace şi mângâiere pentru a putea săvârşi lucrarea lui Dumnezeu în chip bineplăcut Lui.

Într-una din epistolele Sfântului apostol Pavel, aflăm următorul pasaj: „Binecuvântat este Dumnezeu şi Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos, Părintele îndurărilor şi Dumnezeu a toată mângâierea, Cel ce ne mângâie pe noi în tot necazul nostru, ca să putem să mângâiem şi noi pe cei care se află in tot necazul, prin mângâierea cu care noi înşine suntem mângâiaţi de Dumnezeu. Că precum prisosesc pătimirile lui Hristos întru noi, aşa prisoseşte prin Hristos şi mângâierea noastră. Deci fie că suntem strâmtoraţi, este pentru a voastră mângâiere şi mântuire, fie că suntem mângâiaţi, este pentru a voastră mângâiere, care vă dă putere să înduraţi cu răbdare aceleaşi suferinţe pe care le suferim şi noi“ (2 Cor. 1, 3-6).

Cuvântul „mângâiere” apare de multe ori în acest pasaj minunat, şi pe drept cuvânt, ***căci fără mângâierea, fără pacea şi bucuria care izvorăsc din harul lui Dumnezeu, nu am putea trăi cum se cuvine.*** Am fi mereu nemulţumiţi, am cleveti, i-am critica pe ceilalţi şi ne-am plânge de una şi de alta: de ce mâncarea nu este bine gătită, de ce nu cântă mai bine corul, de ce asta e neagră şi nu albă, şi tot aşa. Dar ***dacă am fi mereu cu luare aminte la inimă şi ne-am strădui să descoperim în noi acea „simţire duhovnicească şi dumnezeiască“, atunci nu am mai avea vreme de pierdut cu nimicuri de felul acesta, ba mai mult, toate aspectele negative ale vieţii noastre ar fi adumbrite de această lucrare duhovnicească pozitivă.***

Într-una din scrierile sale cuprinse în Filocalie, Sfantul Grigorie Palama spune că cei care îşi cultivă inima nu au timp de discuţii, nici măcar cu cei apropiaţi ai lor. Însă rezerva lor nu se datorează dispreţului sau mândriei, ci faptului că pur şi simplu le vine greu să părăsească această nepreţuită lucrare lăuntrică. Sunt oarecum robiţi de ea, căci au înţeles că viaţa omului se poate împlini doar prin această lucrare. De aceea trebuie să intrăm înlăuntrul nostru şi numai atunci ni se va adăuga nouă odihna.

Această „intrare înlăuntru şi aflare a odihnei” cuprinde în sine întreaga teologie şi tradiţie a isihasmului. S-ar cuveni ca tot creştinul, fie el călugăr sau mirean, să aibă măcar dorinţa de a lua cunoştinţă de această tradiţie. Pe ea se întemeiază tipicul mănăstirii noastre aşa cum ni l-a lăsat Părintele Sofronie, care considera că elementele fundamentale ale tradiţiei isihaste sunt Sfânta Liturghie şi Rugăciunea lui Iisus. Amândouă ne sunt de mare folos pentru dobândirea rugăciunii prin care ni se descoperă „adâncul inimii”.

Potrivit Sfântului Grigorie Palama, risipirea minţii în lumea zidită şi în patimi este născocirea diavolilor şi nebunia păgânilor. Iar Sfântul Ioan Scărarul spune că adevăratul isihast este acela care se străduieşte neobosit să-şi zăvorască mintea nematerialnică înlăuntrul trupului materialnic.

Se cuvine să subliniem că trupul, care a fost zidit pentru a fi sălaş Dumnezeirii, nu este în sine rău sau de dispreţuit. Însă trebuie să ne luptăm să biruim mintea noastră cea materialnică, ce atât de mult ne robeşte trupul, pentru ca astfel să fim gata să primim cercetarea Domnului.

Dreptul Iov L-a întrebat pe Dumnezeu: „Ce este omul că l-ai mărit pe el? Sau că iei aminte spre el?“ (Iov 7,17). Iar Solomon, sfinţind Templul lui Dumnezeu, a înălţat o rugăciune plină de însuflare, pentru care a şi primit răspuns de la Domnul: „Numele Meu va fi peste Templul acesta şi ochii Mei vor fi aţintiţi spre el“ (cf. 3 Regi 8, 29) şi „Voi locui în mijlocul fiilor lui Israel şi le voi fi lor Dumnezeu şi nu voi părăsi pe poporul Meu Israel” (cf. 3 Regi 6,13). Aceste două pasaje biblice ne fac cunoscută în chip limpede dorinţa lui Dumnezeu, de aceea se cuvine să lepădăm toată aplecarea minţii spre cele trupeşti, ca Dumnezeu să ne cerceteze şi cugetul Lui să se sălăşluiască în inima noastră. ***Însă, după cum bine ştim, nu este deloc uşor să-ţi zăvorăşti mintea pentru ca ea să se sălăşluiască în inimă. Ba mai mult, mintea nu va afla locul inimii dacă nu va fi călăuzită de însuşi Duhul lui Dumnezeu.***

Când toată fiinţa noastră se adună în locul spre care Dumnezeu ia aminte, cu alte cuvinte, când stăm înaintea lui Dumnezeu cu mintea adunată în inimă, atunci iese la iveală adâncul inimii. Sfântul Grigorie Palama spune că a te „aduna înlăuntru” presupune o anumită durere care încălzeşte inima. ***Cu adevărat, mintea trebuie să urmeze calea pogorâtoare spre inimă pentru a fi botezată în văpaia ei. Acesta este botezul focului pe care ni l-a făgăduit Domnul: mintea se coboară în inimă pentru a fi botezată în văpaia ei şi curăţită ca într-un cuptor, ca să-şi poată redobândi lucrarea firească. Atunci omul devine din nou stăpân pe firea sa şi îşi îndreaptă toată fiinţa spre Dumnezeu.***

Sfântul Grigorie Palama spune că mintea omului cunoaşte o întreită mişcare.

⇒ *Prima mişcare este pricinuită de căderea originară, când mintea se împrăştie în lumea văzută şi se alipeşte de ea, gustând astfel din pomul cunoaşterii binelui şi a răului.*

⇒ *A doua mişcare constă în a readuce mintea de la cele din afară înapoi în inimă, care este centrul persoanei.*

⇒ *Odată ce mintea, prin harul Domnului, este zăvorâtă în inimă - când omul redevine stăpân pe firea sa, întărit fiind de har - atunci are loc cea de-a treia mişcare: omul îşi întoarce întreaga fiinţă spre Dumnezeu, Mântuitorul său, Care în chip atât de minunat uneşte din nou toate puterile sufletului său.* [6]

---

[6] *Cf. Pr. prof. D. Stăniloae, Viaţa şi învăţătura Sfântului Grigorie Palama, Ed. Scripta, Bucureşti, 1993, Tratatul II din Triada I, p. 169.*

Scopul tuturor strădaniilor noastre ca şi creştini este aflarea inimii. Trebuie ca inima să iasă la iveală de sub stratul gros de noroi al patimilor pentru ca mintea să poată să o regăsească. Oricare ne este slujirea în Biserică, orice nevoinţe luăm asupra noastră din dragoste pentru Biserică, toate acestea ar trebui să ne înlesnească aflarea inimii. ***Mult folos aduce şi citirea Scripturii: nu trebuie decât să păstrăm în minte câteva cuvinte insuflate de Duhul Sfânt pentru ca în noi să se aprindă o scânteie, care ne va ajuta sâ le pătrundem înţelesul tainic şi va călăuzi, de asemenea, mintea spre inimă, însă calea împărătească spre inimă este cea a ascultării.*** Cel mai mare folos al ascultării este răstignirea minţii, prin care lepădăm orice încredere în cugetul nostru căzut şi ne punem toată încrederea în cuvântul lui Dumnezeu şi în poruncile Lui. Dacă vom izbuti aceasta, vom începe să cunoaştem înţelepciunea şi puterea Celui Care învie chiar şi morţii.

Aş dori să subliniez faptul că tradiţia nu poate fi transmisă cu credincioşie decât prin ascultare. În privinţa aceasta, disciplina este cu totul neputincioasă. Disciplina şi auto-disciplina ţin de firea căzută a omului şi tot ceea ce se naşte din trup, trup rămâne şi nu ne aduce nici un folos. Însă noi căutăm să ne naştem din nou, din Duh (cf. Ioan 3, 5), prin credinţa adevăratei ascultări. Deşi disciplina îşi are rostul ei în organizarea practică a vieţii, ea nu izbuteşte să scoată la iveală inima. De ascultare, însă, avem nevoie pentru a ne rândui viaţa duhovnicească după voia lui Dumnezeu, aşa încât toată viaţa noastră să devină o Sfântă Liturghie. Oricât am fi de înţelepţi şi de puternici, fără ascultare nu ne vom ajuta nici pe noi înşine, nici pe ceilalţi. Cei puternici s-ar putea să se impună prin disciplină, însă cei slabi vor pieri şi aceasta nu va fi o biruinţă adevărată. Însă, dacă ne punem încrederea în ascultare, smerenia va împărăţi şi în felul acesta chiar şi cei slabi vor deveni mădulare ale Trupului lui Hristos, vieţuind potrivit voii lui Dumnezeu. Prin ascultare, fiecare îşi află locul său în Trupul lui Hristos. Şi tot cel ce pune ascultarea pe primul loc, răstignindu-şi astfel mintea, îşi va afla negreşit inima. Şi chiar daca nu se va număra printre vasele de mare preţ, el nu se va lipsi de răsplată. Chiar dacă nu toţi suntem în stare să devenim adevăraţi isihaşti, putem totuşi să facem ascultare şi să ne găsim locul, în chip armonios, în Trupul Bisericii, unindu-ne strâns şi desăvârşit cu Capul Trupului Care este Hristos.

A suferi ruşine, mai cu seamă în Taina Spovedaniei, este o altă cale de a scoate inima la iveală. De câte ori ruşinea care ne încearcă atunci când ne spovedim păcatele nu se preschimbă într-o libertate plină de lumină şi de pace! Mintea devine liberă şi luminoasă, rugăciunea curge frumos şi firesc, iar inima se desfată de o cu totul altă duioşie, o duioşie pe care n-am putea-o dobândi nici măcar după ore în şir de plâns în chilia noastră - pe când în spovedanie aceasta ni se dăruieşte într-o clipă.

Hristos, Care este Capul Trupului, a pătimit Crucea ruşinii (cf. Evr. 12,2) şi atunci când suferim şi noi puţină ruşine pentru El, ne înrudim cu Duhul Său şi Domul ne cercetează cu harul Lui, iar cercetarea aceasta ne lărgeşte inima. „Lărgiţi şi voi inimile voastre!” (2 Cor. 6,13) ne îndeamnă Sfântul Pavel.

Câtă nevoie avem de această lărgire a inimii care este rodul Crucii şi al învierii lui Hristos! Ne este de trebuinţă să ne unim cu Hristos, Cel ce pătimeşte în această lume, dacă vrem să pătrundem în taina Crucii Lui şi să primim împătrita lărgire despre care scria Sfântul apostol Pavel în Epistola sa către Efeseni: lungimea, lăţimea, adâncimea şi înălţimea tainei lui Hristos (cf. Efes. 3,18). Unul dintre motivele pentru care primim mult har în sinaxele bisericeşti este acela că noi toţi alcătuim împreună Trupul lui Hristos. Hristos, fiind Capul Trupului, este nevăzut prezent în mijlocul nostru şi prezenţa Lui întotdeauna ne împărtăşeşte har. De fapt, în sinaxele noastre, nu contează atât de mult conţinutul a ceea ce spunem, cât prezenţa harică a Domnului în mijlocul nostru.

Pe scurt: ruşinea pe care o suferim în pocăinţă şi în spovedanie este unul dintre felurile în care putem urma căii lui Hristos, căci ea scoate inima la iveală. Deşi Trupul lui Hristos a fost înălţat pe Cruce în ocară, în el s-a sălăşluit toată plinătatea Dumnezeirii şi strălucirea ei cea plină de slavă. De aceea, atunci când suferim chiar şi puţină ruşine pentru Hristos, El ne recunoaşte ca semeni ai Lui, ca înrudiţi cu Duhul Său, şi chiar în clipa în care primim mângâierea Duhului Său, Care este adevăratul Mângâietor, ne face părtaşi la însăşi strălucirea Lui.

Noi, creştinii ortodocşi, preţuim mult durerea, pentru că fără ea suntem străini de Capul Trupului, Care continuă să sufere pentru lumea care prin El s-a făcut. Ba mai mult, o inimă care nu cunoaşte durerea rămâne rece, „îngropată” înlăuntrul pieptului.

Când m-am dus prima dată în pelerinaj la Sfântul Munte, ca rasofor, şi am vizitat Mănăstirea Filotheu, am întâlnit acolo un călugăr tânăr cu un chip foarte luminos care mi-a zis: „Suntem nespus de fericiţi atunci când avem durere în inimă”. Cu adevărat, durerea inimii ne aşază pe calea lui Hristos, şi Dumnezeu, prin durere, ne subţiază inima.

Părintele Sofronie spunea că dacă venim la biserică fără durere în inimă suntem străini de Sfânta Liturghie. Creştinii ortodocşi se silesc mereu să îmbrăţişeze durerea duhovnicească atât prin nevoinţa lor personală cât, mai ales, prin smerenia unei drepte înţelegeri a tainei pocăinţei. Însă de multe ori nici măcar prin astfel de strădanii nu izbutim să aflăm adâncul inimii. Atunci Dumnezeu poate îngădui să vină asupra noastră vreo boală, vreo defăimare sau vreo prigoană, după cum citim în Vieţile sfinţilor. Asemenea încercări, prin durerea

şi chinul pe care le aduc, ne ajută să ne aflăm adâncul inimii şi să ne păstrăm inima caldă în toata vremea.

Citind cu atenţie scrierile Părintelui Sofronie vom descoperi că pentru el isihasmul - strădania neobosită de a „intra înlăuntru şi a afla odihnă“ - este temeiul fără de care nu putem avea o dreaptă înţelegere a Sfintei Liturghii. El consideră, de asemenea, că isihasmul este absolut necesar în duhovnicie, căci numai prin cultivarea inimii poate duhovnicul să devină un transmiţător al acelui har care le dăruieşte fiilor lui duhovniceşti o nouă naştere.

Oamenii ne numesc "Părinţi", dar, oare, suntem noi cu adevărat părinţi? Oare, cuvântul nostru pricinuieşte cu adevărat în ei o înnoire, le dăruieşte el o nouă naştere? Dacă da, atunci e drept ca oamenii să ne numească „Părinţi". Dacă nu, atunci nu suntem vrednici de acest nume.

Isihasmul ne dezvăluie şi înţelesul adânc al Scripturilor. Toate cuvintele sfinte din Scriptură purced din vârful piramidei răsturnate a lui Dumnezeu [7] şi, dacă ne coborâm acolo unde Se află Hristos, în noi se naşte o afinitate cu aceste cuvinte. Prin urmare, dacă nu ne răstignim mintea prin poruncile evanghelice şi nu coborâm în inimă, nu putem participa cum se cuvine la Sfânta Liturghie, nu-i putem ajuta pe oamenii care vin la spovedanie şi nu putem pricepe înţelesul deplin al cuvântului lui Dumnezeu. Atunci scopul vieţuirii noastre pe pământ rămâne neîmplinit.

Îngăduiţi-mi să vă citesc un fragment din scrisoarea Sfântului Grigorie Palama către monahia Xenia, scrisoare în care ne înfăţişează pe scurt calea isihastă:

„Când «se luminează de ziuă şi Luceafărul răsare în inimile noastre» (cf. 2 Petru 1, 19) atunci adevăratul om - mintea - iese să-şi săvârşească lucrarea adevărată (cf. Ps. 103, 24). [Adevăratul om fiind acela care împlineşte lucrarea pocăinţei nu în plan sufletesc, ci în plan ontologic, după cum spunea Părintele Sofronie]. Şi călăuzit de această lumină, urcă pe calea care duce la munţii cei veşnici [cunoscând împătrita lărgire a inimii]. În această lumină, în chip minunat, se face văzător celor mai presus de lume, fie că este încă legat de materia cu care dintru început a fost unit, fie că este despărţit de ea, potrivit înălţimii duhovniceşti la care a ajuns. Căci nu se înalţă cu aripile închipuirii minţii, care rătăceşte pretutindeni de parcă ar fi oarbă, fără a avea o înţelegere limpede şi neîndoielnică a lucrurilor sensibile care nu sunt imediat prezente simţurilor sau a realităţilor inteligibile transcendente. Mai degrabă, se înalţă cu adevărat în nespusa putere a Duhului şi, cu o înţelegere duhovnicească mai presus de cu-

---

[7] *Pentru o expunere mai amplă a „piramidei răsturnate" a Părintelui Sofronie, vezi Cuviosul Siluan Athonitul, pp. 257-258*

vinte, aude negrăite graiuri (cf. 2 Cor. 12,4) şi vede cele nevăzute. Şi este cu totul învăluit de această minune, chiar şi atunci când nu se mai află acolo, şi devenind cu adevărat înger al lui Dumnezeu pe pământ, se întrece în cântări de laudă cu neobosita ceată îngerească. Şi aduce înaintea lui Dumnezeu toată făptura, căci se face părtaş nu numai la cele zidite, ci şi la Acela Care este mai presus de toate, de vreme ce prin credinţă s-a făcut asemenea chipului dumnezeiesc.” [8]

Acest pasaj ne aminteşte de capitolul despre vederea Luminii nezidite din cartea Părintelui Sofronie: Vom vedea pe Dumnezeu precum este. În acest capitol el descrie desăvârşirea chipului şi asemănării dumnezeieşti în om şi calea isihasmului care duce la ea. Părintele spune că vederea Luminii nezidite face să răsară în suflet o minunată floare, al cărei nume este Persoana – Ipostasul. [9] Iar atunci când omul trăieşte luminarea şi împătrita lărgire a inimii, el aduce în rugăciune toată zidirea înaintea lui Dumnezeu. Aici aflăm întreaga teorie despre persoana pe care Părintele dorea atât de mult să ne-o însuşim. Dorinţa lui cea mai mare era să ne ajute să coborâm în adâncul inimii şi, odată ajunşi acolo, să ne ţinem mintea răstignită şi inima tăiată împrejur de nebunia Crucii lui Hristos şi de văpaia pocăinţei adevărate, ca să ne învrednicim de mângâierea lui Hristos. El încerca mereu să ne ajute fie mustrându-ne, fie sfătuindu-ne, mângâindu-ne sau învăţându-ne, aşa încât să ne urmăm calea cu bucurie. Ştia prea bine că nu vom fi în stare să ne împlinim ascultările şi să ducem nenumăratele lupte duhovniceşti care se cer de la noi dacă nu ne vom împărtăşi de mângâierea dumnezeiască.

Părintele Sofronie a vorbit despre suferinţă şi mângâiere şi într-o scrisoare adresată Părintelui Boris Stark şi Preotesei sale Natalia, scrisă în 1954, cu ocazia praznicului înălţării Domnului. (Familia Stark se întorsese în Rusia în 1952 şi era nevoită să îndure realitatea amară a situaţiei politice de acolo.)

„Da, înălţarea. Urcuşul pe Muntele suferinţei nevoitoare [al Golgotei]; dificil, însă crucial şi indispensabil în sporirea cunoaşterii şi în dobândirea acelei stări lăuntrice morale sau mai degrabă duhovniceşti care îndreptăţeşte o persoană să le vorbească celor împovăraţi şi îndureraţi. Cât de neconvingător este cuvântul de mângâiere al celui care nu a cunoscut niciodată suferinţa şi care nu s-a luptat până la sudoare, ca să nu zic până la sânge. Însă când cineva a cunoscut suferinţa, ce mare este bogăţia şi puterea cuvântului său! Şi preotul, mai mult decât oricine altcineva, are nevoie de această experienţă, adică trebuie să aibă o

---

[8] *Cf. Sfântul Grigorie Palama, Către prea cinstita între monahii Xenia, în Filocalia de la Prodromul, vol. 2, ed. Universalia, New York, 2001, p. 238.*

[9] *Cf. Vom vedea pe Dumnezeu precum este, p. 265.*

cunoaştere adâncă a vieţii, chiar şi a străfundurilor iadului. Desigur, el trebuie să cunoască şi învierea, altfel totul este lipsit de noimă“.

Într-un fel sau altul, noi toţi, şi eu în primul rând, suntem osândiţi de acest cuvânt al Părintelui Sofronie: dacă durerea nu ne înţelepţeşte inima, nu vom putea să le împărtăşim nimic duhovnicesc celorlalţi. Găsesc acest cuvânt cu totul remarcabil: cu cât este mai bogată experienţa unui om, cu atât cuvântul său are mai mare putere; şi câtă nevoie avem noi, preoţii, de o asemenea experienţă!

Când ajungem să cunoaştem în profunzime fiecare aspect al vieţii în Hristos, chiar şi străfundul iadului, atunci învierea lui Hristos ne lărgeşte cunoaşterea şi slujirea noastră dobândeşte noimă şi aduce roadă.

Însă mai există şi o altă cale de aflare a adâncului inimii, şi anume prin primirea fără şovăială a îndreptării şi a mustrării de la Bătrânii noştri, adică prin răstignirea minţii şi a voii proprii. Ascultarea de stareţ ne slobozeşte din capcana planurilor urzite de mintea noastră, care duc la false izbânzi ascetice sau la dobândirea vreunei virtuţi închipuite. Dacă vom avea credinţa fiilor adevăraţi, atunci vom primi mustrarea cu recunoştinţă. Dacă, însă, pentru cel mai mic reproş ne vom depărta de stareţ şi ne vom proclama independenţa, atunci vom alege calea nebuniei, care se împotriveşte căii inimii, şi vom rămâne pururi străini de mângâierea dumnezeiască. Ba mai mult, fără încrederea în Bătrânii noştri şi fără credincioşia faţă de ei, nu vom izbuti să ne unim deplin cu Trupul lui Hristos, iar strâmba noastră înţelegere trupească nu ne va fi de nici un folos. Pe de altă parte, dacă tânjim după naşterea în duh, arunci suferinţa lăuntrică şi osteneala sunt absolut necesare.

Aş dori să subliniez de asemenea şi marea însemnătate pe care o au tradiţiile întemeiate de şi în Duhul Sfânt. Se cuvine să le cinstim cu însăşi viaţa noastră şi să ne ferim să punem logica noastră căzută mai presus de ele. De cele mai multe ori, nepăsarea faţă de Duhul Sfânt este cea care ne împiedică să sporim în viaţa duhovnicească şi să păstrăm tradiţia. Dar noi să nu rămânem robi cugetului nostru căzut! Biserica ne îndeamnă să punem temelie solidă vieţii noastre duhovniceşti aşa încât să dobândim un cuget drept înlăuntrul nostru; însă, în loc să facem aceasta, de multe ori „ne muşcăm unii pe alţii şi ne mâncăm, şi în cele din urmă ne nimicim noi între noi” (cf. Gal. 5,15), precum spune Sfântul Pavel.

Sfântul Ioan Scărarul, înfăţişându-ne desăvârşirea vieţuirii monastice, îi împarte pe monahi în mai multe categorii, după felul în care aceştia răspund la insulte, la reproşuri şi la mustrările Bătrânilor lor. Să luăm bine aminte: acest criteriu nu are nimic de a face cu buna purtare, cu pravila de rugăciune sau cu numărul de metanii pe care le facem. Fireşte, toate acestea sunt bune, dar nimic nu ne pune mai bine la încercare intenţiile decât un cuvânt de mustrare. Dacă la cel mai mic

reproş ne mâniem, atunci este limpede că toate strădaniile noastre sunt în zadar. Adesea uităm cât de important este să avem încredere.

Părintele Sofronie ne atrăgea atenţia asupra faptului că duhovnicii rareori îşi pun ucenicii la încercare, pentru că îşi cunosc prea bine propria măsură şi se tem a fi prea îndrăzneţi. Puţini sunt duhovnicii care au darul discernământului şi pot să-şi ducă ucenicii până în pragul morţii, fără a le pricinui vreo vătămare. Bineînţeles, ei nu urmăresc moartea ucenicilor, ci mai degrabă renaşterea lor ca fii ai lui Dumnezeu, prin omorârea vechilor obiceiuri, a omului celui vechi din ei. Cunoscând care sunt foloasele răbdării unui „cuvânt greu", să fim cu luare aminte ca să nu scăpăm primul prilej ce se iveşte, pentru ca atunci când primim un astfel de cuvânt, să-l încununăm cu tăcere, mai degrabă decât să-l acoperim cu alte zece cuvinte de-ale noastre.

Dacă nu vom da instituţiei Bisericii dragostea şi respectul cuvenite, atunci Tradiţia ei se va pierde, Tradiţie care în chip minunat s-a păstrat vie în persoana Sfântului Siluan şi în cea a Părintelui Sofronie (care la rândul lui a făcut tot ce i-a stat în putinţă să ne-o transmită şi nouă). Dacă nu vom cinsti instituţia Bisericii, nu vom fi în stare să ne însuşim Tradiţia, cu atât mai puţin să o transmitem generaţiilor viitoare. Nu vom fi decât o mână de oameni de treabă, care - Doamne fereşte! - vor fi lăsat să moară odată cu ei Tradiţia vieţii celei adevărate. Calea este deja bătută şi regulile stabilite, nu e nevoie să inventăm nimic. Iertaţi-mi îndrăzneala, dar nimic nu i se pare prea anevoios celui dornic să urmeze această cale, celui care ia aminte la învăţăturile Tradiţiei noastre şi îmbrăţişează toate cele care îl pun negreşit pe calea lui Hristos, care este şi calea Părinţilor noştri întru Domnul.

[va urma]

(din: Arhimandritul Zaharia Zaharou, "Omul cel tainic al inimii", Editura Basilica, 2014)

Predici la Duminica a II-a din Postul mare (a Sfântului Grigorie Palama): "Funia" bunătăţii lui Dumnezeu care ne iartă păcatele "Te conjur din partea lui Dumnezeu celui viu, frate creştine, nu lăsa să se rupă funia!"

"Tu eşti bolnav păcătos, cu un picior în mormânt şi cu altul în iad, şi încă stai în răutate? Încă nu alergi la pocăinţă pentru ca să iei iertăciune şi mântuire? Boala ta atât de grea, tămăduirea ta atât de lesne, şi tu nu o pofteşti, ce ţi se cade dar?…"

***

Cuvânt la Duminica a II-a a Sfântului Post - Despre păcat şi cât este de lesne mântuirea

"Fiule, iartă-ţi-se ţie păcatele tale, scoală-te şi ia-ţi patul şi mergi la casa ta". (Marcu, cap.II)

Şi slăbănog şi păcătos este omul cel de astăzi, îndoită patimă are ticălosul, slăbănogire la trup şi păcate la suflet. Acesta este prea aproape dintr-o parte de moarte, dintr- altă parte de iad, şi se află la cea de pe urmă primejdie a vieţii şi a mântuirii.

S-a auzit că Domnul nostru Iisus Hristos este înlăuntru într-o casă a oraşului Capernaum, învaţă cuvântul adevărului, într-o mulţime de norod fără număr. Şi ticălosul acesta purtat fiind de patru oameni a fost adus acolo şi a luat îndată de la doctorul cel ceresc îndoită vindecare acelei îndoite patimi: pentru patima

sufletului, iertarea păcatelor: ***„Fiule, iartă-se ţie păcatele tale”*** şi pentru patima trupului vindecare slăbănogirii: ***„Scoală-te, ia-ţi patul şi mergi la casa ta”.***

Două lucruri o, ascultătorii mei: să socotiţi la aceasta de astăzi evanghelicească istorie, patima bolnavului şi puterea doctorului. Slăbănog, ce vedere jalnică! Un om, sau mai bine spus un chip însufleţit al unui om mort, mort neîngropat, trup neînsufleţit cu viaţa, care dinlăuntru trăieşte căci are numai suflare, şi din afară a murit, căci nu are nici o mişcare. O alcătuire ticăloasă a morţii şi a vieţii nu nădăjduieşte nici la doctor, nici la doctorie, nu aşteaptă altă vindecare a patimii celei nevindecate de la o moarte desăvârşită…

Şi oare aceasta nu este din toate patimile cea mai grea? Însă, cu toate acestea, cu un singur cuvânt, Mântuitorul nostru îi zice: „Scoală-te, ia-ţi patul şi mergi la casa ta”. Slăbănogul se întăreşte, cel ce zăcea se scoală, cel nemişcat umblă, cel ce a fost abia viu se însănătoşeşte. Spre multa mirare a celor ce stăteau împrejur şi vedeau.

„S-a sculat îndată şi, luându-şi patul lui, a ieşit înaintea tuturor, încât se spăimântau şi slăveau pe Dumnezeu”.

Şi aceasta nu este vindecarea cea mai lesne decât toate celelalte vindecări. Această minune ce s-a făcut văzută la neputinţa trupului se face pe nevăzute la neputinţa sufletului. Socotiţi pe de-o parte un ticălos suflet ţinut de slăbănogirea unui păcat de oftică învechită, nemişcat la fapte bune, fără de simţire către haruri, primejduindu-se să moară cu moartea cea veşnică. Socotiţi pe de altă parte ce putere au aceste cuvinte dumnezeieşti ale Mântuitorului în gura unui duhovnic: „Fiule, iartă-ţi-se păcatele tale”, cuvinte cu care sufletul acela se înviorează şi se sfinţeşte, se mântuieşte întru viaţa veşnică.

Vedeţi acolo greutatea cea multă a neputinţei celei omorâtoare, şi vedeţi aici uşurinţa cea mare a mântuitoarei tămăduiri. Un păcătos este în primejdie în tot ceasul să se osândească, aceasta este cea mai grea patimă a unui suflet omenesc; cu un singur cuvânt numai să se poată mântui din primejdie, aceasta este cea mai lesnicioasă tămăduire a dumnezeiescului dar. Aceste două capete, adică greutatea boalei, care este păcatul, şi uşurinţa tămăduirii care este iertăciunea, vor să fie materia cuvântului de astăzi. Şi ascultaţi-o cu luare aminte, ca să vă folosiţi.

Partea I

Eu nu ştiu de voi putea să vă fac să înţelegeţi ce lucru grav este păcatul. Nici un lucru nu se face mai uşor şi nici un lucru nu se pricepe mai cu anevoie. Şi aceasta este pricina pentru care păcătuim uşor şi anevoie ne pocăim. ***Din cele ce***

spun sfinţii dascăli şi scolasticii teologi nu înţelegem altceva, decât numai că păcatul este o răutate nemărginită, de vreme ce este ocară către Dumnezeu.

Cum să vă fac să înţelegeţi acest nemărginit rău! Socotiţi că aşa cum este dulce apa din râuri şi din fântâni, să fie şi apa acestei mări nehotărâte, şi de ar cădea o picătură de apă care să poată amărî într-un minut apa mării, a râurilor şi a fântânilor, oare ce fel de amărăciune socotiţi că ar fi având picătura aceea? Şi cu toate acestea fără de asemănare, mai multă amărăciune are păcatul, care îndată amărăşte luciul cel nedeşertat al milostivirii lui Dumnezeu. Aceasta dar este otrava cea nemărginită.

Din toate cele simţitoare minuni pe care le-a făcut Iisus Hristos fiind viu în lume, nici una nu a stat dovadă văditoare dumnezeieştii puteri pe care o avea ca un fiu al lui Dumnezeu, când a început să facă minuni şi a prefăcut apa în vin la Cana Galileii, când a binecuvântat cele cinci pâini şi a săturat cinci mii de bărbaţi în pustie, când a umblat ca un duh sus pe faţa mării, când S-a înfrumuseţat şi a strălucit ca soarele pe măgura Taborului, când a tămăduit pe sluga sutaşului, pe soacra lui Petru, pe slăbănogul la scăldătoarea oilor, pe muierea cea cu scurgerea de sânge, pe cea gârbovă, pe cel bolnav de idropică şi pe cel ce avea mâna uscată. Când a curăţat atâţia buboşi, a luminat atâţia orbi, a mântuit atâţia îndrăciţi. Când a înviat (care este cea mai mare minune) pe fata lui Iair, pe fiul văduvei şi pe Lazăr, n-a căpătat altă reputaţie de la oameni, decât că ar fi fost un făcător de minuni, un prooroc, un sfânt, însă om.

Cei ce vedeau minunile lui Îl slăveau pe Dumnezeu, pe Cel ce a dat o putere ca aceasta oamenilor. Şi cu adevărat minuni ca acestea au făcut mai-nainte şi proorocii, şi pe urma apostolii, oameni fiind şi aceştia.

Ştiţi oare când Şi-a arătat Iisus Hristos puterea Lui cea dumnezeiască, când a vorbit şi S-a purtat ca un fiu al lui Dumnezeu? Atunci când a început a ierta păcatele. Pentru aceea, când a zis către slăbănogul cel de astăzi cu o putere dumnezeiască: „Fiule, iartă-ţi-se ţie păcatele tale”, cărturarii ce şedeau acolo şi care socoteau că Acesta este un om, auzindu-L grăind ca un Dumnezeu, socoteau cum că huleşte. „Pentru ce Acesta vorbeşte hule? Cine poate să ierte păcatele fără numai Dumnezeu?”

După rătăcirea lor, aceştia spuneau adevărul, căci păcatul nu are putere nimeni altul să-l ierte fără numai Dumnezeu.

„Eu sunt (zicea Însuşi prin gura Isaiei) Cel ce curăţesc păcatele”.

Nu poate mintea omenească să închipuiască o fiară mai veninoasă, mai fioroasă decât fiara aceea despre care scrie Sfântul Ioan la dumnezeiescul lui Apocalipsă:

„Fiara cu şapte capete şi cu zece coarne”, capul păcatului, care are ca şapte capete cele şapte omorâtoare păcate, şi cu zece coarne loveşte ca cele zece porunci ale lui Dumnezeu.

Cine poate să o biruiască? Iată, mielul lui Dumnezeu care ridică păcatul lumii. Singur Fiul lui Dumnezeu care are a lui Dumnezeu stăpânire şi putere. Aceasta dar este o răutate nemărginită, nimeni altul nu poate să o curăţească, decât numai o putere nemărginită. Puneţi înaintea ochilor gândului vostru o cumpănă, şi de o parte să fie păcatul, iar de altă parte să fie toată sfinţenia acelor fericite duhuri, a Serafimilor, a Heruvimilor, a îngerilor, a Arhanghelilor, a drepţilor, a proorocilor a apostolilor, a dascălilor, a muncitorilor, a sihaştrilor.

Vă spun vouă că toată sfinţenia cerului şi a pământului nu poate să ridice păcatul. Ceea ce nici îngerii, nici sfinţii, cu toată bunătatea lor şi cu tot darul nu au vreo stăpânire şi vreo putere să ierte vreun păcat pe pământ. Dumnezeu numai, Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii, poate să-l ridice; aceasta dar este o greutate nemărginită, de vreme ce nu este suficientă puterea îngerească şi omenească, de vreme ce este nevoie de puterea dumnezeiască, care este nemărginită. Păcatul este o otravă nemărginită, o răutate nemărginită, o greutate nemărginită, pentru trei motive, spun teologii: şi pentru ocara cea către Dumnezeu, care este nehotărâtă [“fără hotar”, adică infinită, nu “indecisă”, n.n.], şi pentru lipsa dumnezeiescului dar, care este nehotărâtă, şi pentru împărtăşirea iadului care este nehotărâtă. Cu toate acestea, noi păcătuind ni se pare fie că nu facem nimic, fie că facem un rău foarte mic.

În ceasul acela în care noi facem păcatul, mai bine ar fi să piară dinaintea ochilor noştri soarele, sau să se desfacă sub picioarele noastre pământul, ca să ne înghită de vii. Căci în momentul acela ocărând pe Dumnezeu, pe plăsmuitorul şi mântuitorul nostru, ocărâm dreptatea Lui cu obraznică călcare a poruncilor Lui. Ocărâm bunătatea Lui cu o fără de omenie nemulţumire la facerile Lui de bine.

Călcăm sângele Lui, întărâtăm judecata Lui, aprindem mânia Lui, pierdem darul Lui, cădem întru urâciunea Lui. Şi oare ştiţi ce lucru este urâciunea lui Dumnezeu? - zice dumnezeiescul Hrisostom. Este o muncă înaintea muncii, este un lucru mai greu decât munca iadului.

[…] Dar oare pentru un rău că acesta este vreo vindecare? Este, puterea şi stăpânirea lui Dumnezeu. Dar minunati-vă de covârşirea dumnezeieştii milostiviri. Dumnezeu această stăpânire în faţa Sfinţilor Apostoli a dăruit-o preoţilor Bisericii Lui, le-a dat voie slobodă ca să dezlege şi să ierte fiecare păcat, când a zis: „Luaţi Duh Sfânt, câte veţi dezlega pe pământ vor fi dezlegate şi în cer“.

Aici socotiţi sfinţilor preoţi părinţilor duhovnici. Dumnezeu şi preotul iartă păcatul, însă cu deosebire: Dumnezeu domneşte cu însăşi stăpânirea Lui, iar preotul după împărtăşire, adică cu puterea pe care a luat-o de la Dumnezeu. O uşă este încuiată şi poate să se descuie în două feluri fără de mijlocire, în chip mai presus de fire, adică fără cheie, şi cu mijlocire în chip firesc, cu cheie. Uşa Împărăţiei Cerurilor este încuiată pentru un păcătos şi poate să se descuie în două chipuri: fără de mijlocire, adică fără de cheie, aşa o descuie Dumnezeu cu însăşi stăpânirea şi puterea Lui, şi cu mijlocire, adică cu mijlocirea cheilor, pe care Domnul Hristos înaintea feţei lui Petru le-a dat tuturor apostolilor. "Şi voi da ţie cheile Împărăţiei cerurilor", într-acest chip o descuie preoţii cu cheile puterii pe care au luat de la Domnul nostru Iisus Hristos.

După ce aţi socotit câtă grea răutate este păcatul, socotiţi cât de lesne este tămăduirea şi iertarea Lui. Putea Dumnezeu fără de nici o îndoire să rânduiască iertarea păcatelor cu fiece mijlocire, măcar şi cu anevoie, precum i-ar fi părut şi putea de pildă să zică: *„Omule care ai păcătuit lui Dumnezeu, de voi vrea Eu să fiu ca un judecător drept se cade să te pedepsesc după măsura păcatului tău. Ai greşit şi greşeala ta este împotriva Mea o ocara nemărginită, ţi se cade dar munca cea veşnică; Eu pentru un păcat am izgonit pe cel purtător de lumină din cer, pe Adam din Rai; Eu pentru nişte păcate ca acestea ce ai făcut am plouat foc şi am ars cele cinci cetăţi ale Sodomei, am trimis potop de ape şi am cufundat tot pământul; şi tu dar eşti vrednic de această pedeapsă. Însă, ca un părinte iubitor de oameni, nu voiesc să te osândesc în veci. Dar ca să te iert, voiesc să plângi în toată viaţa ta, sau să mărturiseşti numele Meu şi să speli păcatele tale cu lacrimi sau cu sângele tău".*

Creştinilor, de ar fi rânduit Dumnezeu într-acest chip, noi păcătoşii cu toate acestea se cădea să-I mulţumim de mii de ori. Grea este cu adevărat sihăstria, sau mucenicia, dar se cădea să o facem foarte bucuroşi pentru ca să ne ierte, decât să ne chinuim pe veci în iad, mai bine să facem puţini ani de sihăstrie. Decât să petrecem veşnic în muncă, mai bine să murim o dată prin mucenicie. - Dumnezeu în vremea cea veche astfel a făcut cu cei foarte iubiţi prieteni ai Lui.

Trei mari păcate a făcut David: a ucis pe Urie, a prea curvit cu femeia lui Versavia şi a numărat norodul împotriva dumnezeieştii porunci, s-au pocăit s-au iertat. Dar întâi au băut un pahar foarte amar. Întâi a făcut Dumnezeu de a murit copilul acela ce s-a născut din prea curvie. Apoi, a trimis pe proorocul Gad să-i spună trei grele lucruri şi să-şi aleagă din trei pe care va vrea: sau foamete în trei ani, sau fuga de trei luni, sau moarte în trei zile în toată împărăţia lui. S-a strâmtorat bunul David: „Strâmt mi-e de toate părţile, dar ce să fac? Am ales moartea de trei zile".

A văzut şaptezeci de mii de bărbaţi morţi, pe care i-a omorât îngerul Domnului, cu atâta mare pagubă şi cu atâta durere, a răscumpărat de la Dumnezeu iertarea păcatului său.

Însă cum Dumnezeu nu obişnuieşte asemenea mijlociri cu noi care greşim mai mult şi decât David, şi de nu ne sileşte Dumnezeu sau să ne sihăstrim, sau să mucenicim, rânduieşte mijlociri mai cu măsură, adică să se facă iertare păcatelor noastre precum se făcea la scăldătoarea oilor din Ierusalim, tămăduitoarea celor bolnavi, adică rânduieşte un loc singur în toată lumea, la Ierusalim. Şi o dată într-un an să se pogoare îngerul din cer, să asculte păcatele noastre. Osteneală mare ar fi să facem o atât de îndelungată cale, răbdare mare ar fi să aşteptăm un an de zile, ruşine mare ar fi să ne mărturisim la un înger; cu toate acestea şi într-acest chip s-ar cădea să fim mulţumiţi, ca să fim iertaţi şi să nu fim osândiţi în veci.

Dar, o, milă nespusă a lui Dumnezeu! Nici aşa n-a rânduit, pentru ca să se curatească un rău nehotărât, pentru ca să se tămăduiască o otravă nehotărâtă, pentru ca să se ridice o greutate nehotărâtă. Ci a rânduit pe cea mai lesne şi mai scurtă mijlocire; dar care? Trecând Domnul nostru Iisus Hristos prin Samaria şi prin Galileea, L-au întâmpinat zece buboşi şi s-au rugat cu glas mare: „Iisuse îndreptătorule, miluieşte-ne pe noi”. „Mergeţi, le-a răspuns lor, arătaţi lepra voastră preoţilor şi vă veţi curăţa. Mergând arătaţi-vă preoţilor”. Au mers, s-au arătat şi s-au curăţit.

Este oare patimă mai împuţită decât lepra, boală rea şi de nevindecat? Şi este oare vindecare mai uşoară decât aceasta pe care a arătat-o Domnul Hristos? Această tămăduire a arătat-o ca să ne curăţim şi noi păcătoşii: „Mergând, arătaţi-vă preoţilor”.

O, păcătoşilor neputincioşi faţă de o patimă care este cea mai omorâtoare de suflet, poftiţi iertare şi tămăduire? Mergeţi nu să sihăstriţi, nu să muceniciţi, aceasta este mult; mergeţi nu la Ierusalim, acesta este departe, nu trebuie atâta osteneală, mergeţi să găsiţi când voiţi şi de câte ori poftiţi nu îngeri, ci preoţi, oameni ca şi voi, către care numai arătaţi boala voastră. Spuneţi numai păcatele voastre, aceştia au toată stăpânirea iertării şi toată puterea tămăduirii. Câte vor ierta şi câte vor dezlega pe pământ sunt dezlegate şi iertate şi în cer. „Mergând, arătaţi-vă preoţilor.”

Noi mergem, creştinii mei, noi arătăm patima noastră, spunem păcatul nostru şi, o, minune! Îndată părintele cel duhovnicesc, numai ce va deschide buzele lui şi va zice aici, jos, pe pământ: „Fiule, iartă-se ţie păcatele tale”, aceasta zice sus în cer şi Mântuitorul cel ceresc. „Iert ţie”, zice aici jos preotul, „iert ţie” răspunde de sus Fiul şi Cuvântul. Aici spune preotul dezlegarea păcatelor şi acolo o

iscăleşte Duhul Sfânt. O, minune! Înaintea virtuţii cuvintelor celor atotputernice răul a pierit, greutatea a căzut, veninul s-a tămăduit, păcatele s-au dezlegat.

Noi slăbănogii ne-am ridicat, noi buboşii ne-am curăţit, noi cei morţi am înviat, ne-am schimbat, ne-am făcut alţii. Fiind îngerii întunericului, ne-am făcut îngerii luminii, fiind vrăjmaşii lui Dumnezeu ne-am făcut prietenii Lui, am intrat iar în braţele Lui, am câştigat iar darul, am dobândit iar dragostea Lui. Într-un cuvânt, fiind păcătoşi vrednici de munca cea veşnică, ne-am aflat îndată drepţi şi vrednici de Împărăţia cerurilor. O! mărire de iubire de oameni! O, covârşire de bunătate! Aşa strigă învăţătorul. Pe cel păcătos, când va mărturisi păcatele lui şi va arăta credinţa neclintită în Dumnezeu, îndată îl arată pe el drept. Este oare mai rea răutate ca păcatul? Şi este oare alta mai lesne tămăduire ca iertarea păcatului?

O, sufletelor păcătoase asemenea sufletului meu! Cercetaţi acum cugetul vostru şi vedeţi ce rău aţi făcut înaintea vecinului şi a lui Dumnezeu. Voi aţi făcut cea mai mare asuprire, cea mai groaznică fărădelege, cel mai spurcat păcat pe care poate să-l facă un om, şi oare pentru aceasta vă înfricoşaţi? Vă temeţi? Vă deznădăjduiţi? Nu trebuie.

Mi se pare că văd pe femeile purtătoare de mir, care au cumpărat miresme şi foarte de dimineaţă mergând să ungă trupul lui Iisus Hristos Cel îngropat, mergeau anevoie şi cu multă îndoire. Noi ştim că peste mormântul lui Iisus zace o piatră prea grea şi că suntem nişte femei neputincioase; cine să ne-o răstoarne? „Cine va răsturna nouă piatră de pe uşa mormântului?”

Ei, femeilor binecredincioase, îndrăzniţi, urmaţi pe calea voastră. Împliniţi-vă lucrul vostru şi până veţi ajunge acolo piatra se va răsturna şi se va muta, mormântul va fi deschis. Şi cu adevărat au venit, au văzut şi au aflat răsturnată şi mutată piatra de pe mormânt. Dar cine a răsturnat-o? Cine a mutat-o, fiind atât de grea şi de mare? Un înger pe care l-a trimis din cer Dumnezeu. Dumnezeu a trimis un înger şi a răsturnat piatra de pe mormânt, căci vedea firea cea bună a femeilor. Şi când este bună firea omului, pe toate le face Dumnezeu lesne, înlătură fiecare piedică.

Un suflet păcătos care merge către duhovnic, se îndoieşte şi se teme amarnic poate spune: „Păcatele mele sunt o piatră grea, fărădelegile mele au covârşit capul meu. Ca o sarcină grea s-a îngreuiat peste mine”. Unde merg? Cine poate să mă ierte şi să-mi ridice greutatea?

„Cine ne va răsturna nouă piatra?” Eu atâţia ani am trăit, am îmbătrânit în curvie, am cheltuit avuţia, am stricat viaţa mea cu o femeie necuvioasă, acel îndelungat obicei s-a făcut fire şi inima mea s-a împietrit. Cine îmi va răsturna

mie piatra? Nu am lăsat nici un păcat pe care să nu-l fac şi nu m-am pocăit niciodată. Pizma pe care am pus-o în gând a împietrit sufletul meu ca piatra. Cine îmi va răsturna mie piatra? Amar mie, păcatele mele sunt o piatră grea; eu am slăbit de răutate şi nu am putere. Cine dar să-mi răstoarne mie piatra? Îndrăzneşte, păcătosule, îndrăzneşte; mergi în calea ta, acolo unde te trimite Dumnezeu, către duhovnicescul părinte, mergi cu îndrăzneală şi cu nevoinţă.

Îndeamnă-te dumnezeiescul Hrisostom. Apucă numai pe calea aceea şi mergi înainte cât de curând. Nu pierde vremea. Să nu te oprească vreun lucru. Dumnezeu, Cel ce vede gândul tău, îţi ridică sarcina ta. Îţi lipseşte puterea firii, însă darul Lui îţi ajută. Şi eu te încredinţez întru numele Celui răstignit Iisus că piatra aceea a păcatelor tale care zăcea peste inima ta, peste cugetul tău şi peste suflet s-a clătit, a căzut, s-a ridicat. Piatra s-a răsturnat. Dar cine a ridicat-o? Iată mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii. Fiul lui Dumnezeu, Care cu crucea a ridicat păcatele lumii, Acela a ridicat şi păcatul tău. Un cuvânt numai să zici tu, „am greşit”, şi un cuvânt numai să zică duhovnicul, „fiule, iartă-se ţie păcatele tale”, tu îndată te-ai uşurat şi te-ai iertat, nu mai eşti păcătos, eşti drept. Apucă numai pe calea aceea şi mergi înainte cât de curând, apucă numai calea cea bună şi umblă degrabă.

Dar eu văd că tu nu poţi umbla, căci şchiopătezi, ascultă dar ce-ţi spun.

Prin porunca împăratului Ahav s-au adunat toţi proorocii ruşinii la Muntele Carmel către care în acest chip a vorbit proorocul Ilie. Până când veţi şchiopăta cu amândouă gleznele? Adică până când veţi şchiopăta de amândouă picioarele, cu unul să îngenuncheaţi înaintea lui Dumnezeu, şi cu celălalt înaintea lui Vaal idolul. De este Domnul cerului şi al pământului, Dumnezeu adevărat, închinaţi-vă Lui ca unui Dumnnezeu. Şchiopătaţi de amândouă picioarele? Cu unul îngenuncheaţi şi vă închinaţi lui Dumnezeu şi cu altul idolului. Cu unul lui Dumnezeu şi cu altul curviei. Cu unul lui Dumnezeu şi cu altul avuţiei. Cu unul lui Dumnezeu şi cu altul lumii.

Dar până când veţi şchiopăta de amândouă picioarele? De poate curvia sau avuţia sau lumea să vă mântuiască, fie şi aşa. Închinaţi-vă lor ca unui Dumnezeu. Dar de nu poate să vă mântuiască altul afară numai de Dumnezeu, căci numai Dumnezeu poate să vă ierte păcatele voastre şi să le ierte cu o mijlocire lesne cum aţi auzit, pentru ce vă ţine curvia? Pentru ce vă opreşte avuţia? Pentru ce vă împiedică lumea şi nu vă întoarceţi odată către Dumnezeu?

Dumnezeul meu, Mântuitorul meu! Eu socoteam că răstignirea şi moartea pe care ai răbdat-o pentru mine păcătosul aceasta să fie, semnul cel mai mare al dragostei tale. Dar acum cunosc că peste dragostea Ta îmi faci şi alt dar, mai mare. Eu păcătuiesc şi păcatul meu se face mie pricină de muncă veşnică. Dar

pentru o răutate atât de grea Tu mi-ai arătat mie o aşa de lesne tămăduire. De voi greşi unui stăpânitor pământesc, care este şi el om ca mine, sau nu mi se iartă greşeala, sau se cade să răscumpăr iertăciunea cu sângele meu. Şi eu Îţi greşesc Ţie, Dumnezeul meu care m-ai zidit, care m-ai răscumpărat, şi Tu nu ceri de la mine altă mulţumire decât numai un cuvânt: „Am greşit"; cu un cuvânt numai mă ierţi: „Fiule, iartă-se ţie păcatele tale". Cum să numesc dar o dragoste ca aceasta? Nu ştiu. Aceasta numai ştiu, că se cădea sau să nu păcătuiesc niciodată, sau, păcătuind, îndată să mă pocăiesc.

Partea a II-a

Din cele ce am spus până acum, socotesc că fiecare păcătos, auzind cât este de lesne tămăduirea patimii lui, adică iertarea păcatului său, va lua îndrăzneală şi va fi cu mare nădejde la marea milostivire a lui Dumnezeu. Dar eu văd cele dimpotrivă. Pentru aceea, mai vârtos mă tem, mă cutremur şi mă înfricoşez. Ascultaţi dacă am dreptate. Eu sunt bolnav şi mă primejduiesc de moarte. Eu sunt păcătos şi mă primejduiesc de muncă şi Dumnezeu pentru mila lui cea nemărginită mi-a arătat o prea lesne tămăduire a bolii mele, iertarea păcatului meu, şi eu nu-l doresc.

De ar cere Dumnezeu de la mine, pentru ca să mă ierte, sau să fac o cale îndelungată, sau să vărs sângele meu la mucenicie, sau să sihăstresc în toată viaţa mea, lucruri toate anevoioase, de nu le-aş fi făcut, aş avea cuvânt de îndreptare. Dar Dumnezeu nu voieşte de la mine decât să merg la un părinte duhovnicesc să-i spun păcatele, şi cu un cuvânt al acelui duhovnicesc părinte să fiu iertat, şi eu nu o fac. Oare nu sunt eu un om cel mai nemulţumitor om? Un vinovat fără de răspuns? Oare nu mi se cade îndoită muncă? Una că am făcut păcatul şi alta că n-am vrut să iau iertarea păcatului meu, fiind aşa de lesne. Oare nu se cade cu atât mai vârtos să mă tem de urgia cea dumnezeiască, cu cât văd către mine mai mare mila cea dumnezeiască? Adevărat zice dumnezeiescul Hrisostom, că „lungimea mâniei lui Dumnezeu pedepseşte îndoit pe cel nepocăit".

Precum celor ce primesc mila lui Dumnezeu cu cuviinţă este pricină de mântuire, asemenea şi celor nebăgători de seamă le este merinde de mai mare pedeapsă.

Socotiţi vă rog, ascultătorilor, mai cu pătrundere: a vrut Dumnezeu să facă o aleasă facere de bine norodului celui nemulţumitor al Ierusalimului şi acolo, într-o scăldătoare aproape de cea a oilor, făcea în fiecare an această minune. Se pogora într-un an o dată îngerul din cer şi tulbura apa scăldătoarei; în minutul acela, oricine intra se tămăduia de orice boală. „Se făcea sănătos ori de ce boală

era cuprins”, zice Ioan, să fi fost lepră, să fi fost slăbănogire, orbire şi orice altă rea patimă.

Să zicem acum că a sosit ziua aceea fericită, s-a pogorât îngerul, a tulburat apa; acesta este minutul să se vindece oricare va vrea de boala lui. Dar acolo, la scăldătoare, zace un om bolnav cu sufletul pe buze, care este în primejdie să moară în orice ceas. Acesta ştie că apa aceea avea minunată putere să-l tămăduiască, ştie că îndată ce va cădea acolo înlăuntru, se va tămădui. Cu toate acestea, el stă, nu se mişcă, nu cade ca să se tămăduiască; patima lui este atât de grea, tămăduirea lui este atât de lesne, şi nu o pofteşte.

Acum vă întreb: ce i se cade? I se cade să sece pentru el apa cea mântuitoare ca să o poftească altă dată, şi să nu o găsească. I se cade să moară şi să nu-i fie milă nimănui de el. Fără îndoială, mai mare decât facerea de bine a scăldătoarei Ierusalimului este ceea ce ne face nouă Dumnezeu la scăldătoarea cea duhovnicească a pocăinţei. Acolo minunea se făcea numai într-un loc din Ierusalim şi numai într-o vreme, într-un an o dată, aici se face în fiecare cetate, oraş şi biserică a creştinilor, în fiecare zi şi în fiecare ceas; este destul numai să dorim. Aici nu este înger, Duh curat, ca să vadă patimile noastre, care sunt toate necurăţenie; aici sunt preoţii, oameni dimpreună păcătoşi, dar oameni care au toată stăpânirea şi puterea ca să ierte fiecare păcat, fie mândrie, fie grăire de rău, fie hulă, fie iubire de argint, fie curvie, prea curvie, ucidere şi orice alt păcat pe care poate să-l facă un om.

Tu eşti bolnav păcătos, cu un picior în mormânt şi cu altul în iad, şi încă stai în răutate? Încă nu alergi la pocăinţă pentru ca să iei iertăciune şi mântuire? Boala ta atât de grea, tămăduirea ta atât de lesne, şi tu nu o pofteşti, ce ţi se cade dar? Ţi se cade să se depărteze de la tine mila lui Dumnezeu, pentru ca să o doreşti altă dată şi să nu o găseşti. Ţi se cade cu dreptate să te chinuieşti şi să nu se facă milă prietenilor tăi de tine, să nu te plângă rudeniile tale, să nu-ţi facă sfânta Biserică pomenire.

Dumnezeu aşa a poruncit: Au iubit? - zice blestemul. Să-l aibă. N-a voit binecuvântarea? Să n-o găsească. „A iubit blestemul şi îi va veni lui, şi n-a voit binecuvântarea şi se va depărta de el”.

Nemintosule şi nemulţumitorule, pentru că este Dumnezeu atât de bun, pentru aceea tu nu bagi de seamă bunătatea Lui? Te mustră cu dreptate marele Pavel. Nu iei în seamă avuţia bunătăţii Lui, a răbdării şi a lungimii de mânie, neştiind că bunătatea lui Dumnezeu te aduce la pocăinţă. Ia aminte la cuvintele acestea ale apostolului. Bunătatea lui Dumnezeu te trage la pocăinţă, şi aceasta este ca o funie, un capăt îl ţine Dumnezeu cu mâna Lui, iar la celălalt are legată inima ta. Ţine Dumnezeu, că, pe cât este cu putinţă, nu voieşte să te scape din mână, nu

voieşte să te piardă, voieşte întoarcerea şi mântuirea ta. „Viu sunt eu că nu voiesc moartea păcătosului, ci să se întoarcă şi să fie viu”.

Tu păcătuind te depărtezi de Dumnezeu, şi Dumnezeu slăbeşte funia, te lasă în slobozimea ta, te depărtezi astăzi puţin, mâine mai mult, şi Dumnezeu te lasă în voile tale şi-Şi lungeşte mânia. Te depărtezi şi rătăceşti ca o oaie pierdută pe calea cea îndărătnică a pierzării, te depărtezi de Biserică, de tainele cele curate, de tine însuţi şi de Dumnezeu.

Cu toate acestea, Dumnezeu ţine funia şi, din când în când, te trage către El. Oare nu ai simţit vreodată în inima ta să te împungă cugetul tău? Să ştii că atunci mâna lui Dumnezeu trage funia ca să te aducă la pocăinţă. Bunătatea lui Dumnezeu te aduce la pocăinţă şi tu, fiind chemat, nu vii, trăgându-te înapoi, nu te întorci, nu te pocăieşti. Te-ai pironit în braţele curvei tale, te-ai legat cu lanţurile iubirii de argint, te-ai înrădăcinat în răutate. Dar oare ştii ce se întâmplă? De un capăt trage funia Dumnezeu iar la celălalt capăt stai împotriva tu. Peste acestea toate, funia se rupe; se lipseşte Dumnezeu, Se mânie şi te părăseşte, şi tu, ticăloase, cazi într-o desăvârşită nepocăinţă şi de acolo la munca cea veşnică. Aici oare cine a greşit? Tu singur. Oare cui i se face milă de tine? Nimănui. Dar eu te conjur din partea lui Dumnezeu celui viu, frate creştine, nu lăsa să se rupă funia.

„Când bunătatea lui Dumnezeu te aduce la pocăinţă, mergi şi te întoarce la Dumnezeu, Dumnezeu ţine braţele Lui deschise ca să te primească, cu acele dulci cuvinte ale Lui: „Fiule, iartă-se ţie păcatele tale”.

(din: Cuvinte folositoare şi de suflet mântuitoare ale Sfântului Efrem Sirul şi ale altor Sfinţi Părinţi, Ed. Bizantină, 2004)

Predica a doua a Sfântului Iustin Popovici în a doua Duminică a Postului mare (1967)

“Aceasta este calea prin care şi tu şi eu mergem la Înviere. La învierea şi a trupului şi a sufletului. Da, şi tu, şi eu. De aceea este postul atât de minunat, căci ne călăuzeşte în întregime - spre ce? Spre Înviere. Şi ce înseamnă aceasta? Învierea înseamnă biruinţa asupra morţii, biruinţa asupra păcatului, biruinţa asupra diavolului! Acesta este postul.

Într-o minunată stihiră din această săptămână am cântat şi ne-am rugat: Urmăm Mântuitorului sufletelor noastre, Care ne arată biruinţa asupra diavolului, prin post.

Postul - biruinţa asupra diavolului. Aceasta este vestea cea bună pe care ne-a adus-o Domnul. Voieşti să biruieşti asupra păcatului, voieşti să biruieşti asupra izvoditorului răului, asupra diavolului însuşi? Iată, postul! - învaţă Mântuitorul. Da, tu prin post devii cel mai mare biruitor al acestei lumi. Cine l-a biruit pe diavol, cine, afară de Domnul Hristos?

Numai Dumnezeu şi puterea dumnezeiască biruieşte răul în această lume. Numai Dumnezeu şi puterea dumnezeiască îl poate birui pe creatorul oricărui rău şi al păcatului, pe diavolul. Dumnezeu ne-a dăruit aceste puteri dumnezeieşti fiecăruia dintre noi, pentru că noi, ca fiinţe dumnezeieşti raţionale, să biruim răul, să-l biruim pe diavol cu puterea dumnezeiască. Iată sfântul post, iată sfânta rugăciune. Ce sunt acestea? Sunt puterile dumnezeieşti, puterile pe care Domnul le-a lăsat şi le-a dăruit Bisericii Sale, ca noi, ca fiecare dintre noi să biruie în numele Său, să se biruie pe sine pentru a-l birui pe diavol. Nu pentru altcineva, ci pentru noi şi pentru a-şi birui fiecare păcatul său.

Diavolul nu poate să impună nimănui dintre noi păcatul, el poate doar să-l propună. El îţi poate propune sabia să te sinucizi, dar nu te poate omorî, Dumnezeu nu îi dă această putere. Dar dacă primeşti de la el această sabie, dacă primeşti iubirea de argint, să spunem, sau primeşti mânia, sau invidia, sau răutatea, sau cleveteala, sau furtul, iată, tu ai luat în mâinile tale sabia şi singur ţi-o înfigi în inimă. Diavolul nu are putere să-l silească pe om la păcat, el are putere numai să propună omului păcatul. El ne propune păcatul, şi mie, şi ţie. Iar noi? Noi fie acceptăm păcatul, fie îl îndepărtăm de la noi. Şi aceasta înseamnă: fie ne sinucidem, ne despărţim sufletul de Dumnezeu, fie lepădându-ne de păcat, alergăm spre Domnul, Hristos Cel înviat, spre biruinţă, spre biruinţa finală asupra păcatului, asupra morţii, asupra diavolului.

De aceea, frate, a venit Domnul în această lume. De aceea ne-a lăsat totul, de aceea ne-a lăsat sfântul post, de aceea ne-a lăsat sfânta rugăciune, ca să-l biruim pe diavol, care este creatorul păcatului şi al morţii. Ce face orice păcat cu mine şi cu tine? Ne întunecă. Păcatul este întuneric, el revarsă în noi întuneric, inundă sufletul meu şi al tău, inundă conştiinţa noastră şi noi trăim ca şi cum am fi în stare de inconştienţă, în delir, în noapte, în beznă, în întuneric. Nu ştim ce facem, acesta este păcatul. Fiecare păcat este beţie a sufletului.

Iar Domnul a venit în această lume, ca să ne dăruiască însăşi lumina, ca să ne dăruiască făclia, flacăra cu care să alungăm acest întuneric. Iată că acest sfânt post este făclia imensă aşezată pe calea vieţii noastre. Postul pogoară din Ceruri în sufletul tău lumina cea cerească - dacă este post adevărat. Postul cel adevărat este înfrânarea de la orice rău, înfrânarea de la mâncare şi băutură, dar şi reţinerea de la orice rău şi păcat. Ce lucrează rugăciunea în tine? Ea te înalţă la Ceruri şi apoi în sufletul tău coboară din Ceruri lumina dumnezeiască. Cine

suntem, ce suntem, încotro mergem? Încotro ne poartă zilele şi nopţile noastre? Încotro ne grăbim? Fie că am vrut sau nu, fie că ai vrut sau nu să opreşti această zi, să o întrerupi, ea nu se va opri. Te poartă, te poartă… Încotro?

Fiecare păcat este întunecare a sufletului şi fiecare virtute este transfigurare a sufletului. Mândria - cât este de cumplită! Ştii, orgoliul, înfumurarea, iubirea de sine, toate acestea sunt iadul tău, frate şi soră, tu porţi iadul în tine. Domnul ne-a dăruit leacul: leacul pentru mândrie este smerenia. Smereşte-te înaintea Domnului, smereşte-te înaintea fraţilor, înaintea oamenilor. Şi iată, puterea dumnezeiască a smereniei va spori în sufletul tău lumina dumnezeiască şi va alunga toată bezna mândriei, a orgoliului şi a înfumurării din sufletul tău.

Omul iubitor de argint nu vede nimic în afară de grămada de bani. Iubitor de arginţi nu este numai acela care iubeşte banii şi averea. Iubitor de arginţi este şi omul de ştiinţă care cu gura căscată stă deasupra cărţilor întreaga sa viaţă, şi-a găsit o preocupare şi L-a uitat pe Dumnezeu. Aceasta este iubirea de arginţi, acesta este idolul mincinos, aceasta este dumnezeirea mincinoasă. Tot ceea ce a proclamat omul în locul Dumnezeului celui Adevărat, în această lume, ca sens al vieţii sale, ca dumnezeirea sa, aceasta este iubirea de arginţi; în locul Dumnezeului celui Adevărat, a Domnului Hristos, a proclamat orice altceva ca scop al vieţii sale. Dacă ai un astfel de scop, iată, eşti iubitor de arginţi şi nu cunoşti drumul vieţii. Întunericul, noaptea se sălăşluiesc în conştiinţa ta, se aşază pe ochii sufletului tău şi tu nu vezi calea cea dreaptă, nu vezi sensul acestei vieţi pământeşti, nu veţi că îţi este leac - singurul leac împotriva morţii tale, a iadului tău - pocăinţa. Da, în cazul iubirii de arginţi, numai pocăinţa este leacul înaintea Domnului.

Sfinţii lui Dumnezeu sunt aceia care, prin sfintele virtuţi, au izgonit din ei înşişi orice întuneric al păcatelor, orice beznă, orice întunecare demonică şi orice iad. Prin urmare, fiecare Sfânt este întotdeauna astfel, încât din el emană lumina şi împrejurul capului are o aureolă. Toate strălucesc întru el, gânduri sfinte şi luminoase, iar lumina iradiază din capul său şi din fiinţa sa, din întreaga sa fiinţă. Şi-a curăţit şi trupul şi sufletul de patimi, de întuneric, de întunecare, şi revarsă din el lumina. Astfel este Grigorie Teologul, astfel este Sfântul Grigorie Palama, astfel este Sfântul Vasile cel mare, astfel sunt toţi Sfinţii, de la primul până la ultimul. Şi ei toţi sunt aici împreună cu noi în Biserica lui Hristos, educatorii noştri vii, contemporanii noştri. Sfinţii nu mor. Sufletul omului nu mai moare de când a înviat Domnul. Şi trupul nostru va învia în ziua Judecăţii. Ei toţi sunt contemporanii noştri vii, ne ajută. Noi toţi reprezentăm un singur Trup al lui Hristos, Biserica lui Hristos şi Sfinţii ne ajută şi ne călăuzesc pe cărările sfintelor virtuţi evanghelice.

Iată-l pe Grigorie Palama, pe marele nevoitor, cum ne conduce spre Învierea Domnului Hristos, ne conduce spre deplina biruinţă asupra păcatului, asupra morţii, asupra iadului. El este experimentat, are putere, are forţă. De la Domnul a dobândit-o şi o dobândeşte şi o împarte nouă tuturor. Ca fiecare dintre noi să postim cu post adevărat. Postul adevărat este înfrânare de la orice păcat, înfrânare de la orice patimă, înfrânare de la hrană, pentru ca trupul să nu se mândrească, pentru ca în el să nu sporească patimile, ci cu credinţă, lipsindu-te de hrană, să te sileşti a te înfrâna de la orice rău.

Noi, fiecare dintre noi, în preajma Domnului ne mântuim sufletul. El ne-a lăsat postul ca pe o biruinţă asupra diavolului, ca sufletele să ajungă, pline de bucurie, la Învierea Domnului Hristos. Ca împreună cu El să înviem din orice moarte şi pentru totdeauna să biruim toate păcatele în noi, toate patimile şi toţi diavolii, ca împreună cu toţi Sfinţii să-L putem slăvi pe pământ şi în Ceruri, pe Minunatul nostru Dumnezeu, Cel de Neînlocuit, pe Domnul Iisus Hristos, singurul Mântuitor al lumii în toate lumile. Amin".

(din: Cuviosul Iustin de la Celie, Cuvinte despre veşnicie - predici alese, Editura Egumeniţa, 2013)

Arhimandrit Ioil Konstantaros - Lectura apostolică la Duminica a II - a din Postul mare - Sfânta şi mântuitoarea frică de Dumnezeu

(Evrei 1, 10 – 2, 3)

Mari adevăruri dogmatice ne descoperă Sfântul Duh prin apostolul Pavel, iar în acelaşi timp ne atrage atenţia necesară pentru a nu ne abate din drumul nostru drept şi în consecinţă să primim „dreapta răsplătire".

Primul adevăr de bază este măreţia incomparabilă a Domnului nostru Iisus Hristos faţă de îngeri. **Hristos este *„Cel prin Care toate s-au făcut"*** – aşa cum atât de semnificativ mărturisim şi în Sfântul Simbol al Credinţei noastre. Este Unul-Născut, Fiul lui Dumnezeu, ***„Cel de o fiinţă cu Tatăl"***, Care a creat toate din nimic; atât cele văzute (cele pe care le privim şi continuu le descoperim), cât şi cele nevăzute pe care le „sesizăm" şi le trăim prin Dreapta noastră Credinţă, cum este de pildă întreaga lume a oştirilor îngereşti.

Desigur că, practic, aceasta înseamnă că noi credincioşii nu trebuie să ne temem de absolut nimic în viaţa noastră, ci să luăm curaj şi putere din dumnezeiasca putere a Domnului nostru şi să ne continuăm calea noastră de nevoinţă. Şi, aşa cum este firesc, noi ştim că toate făpturile se vor învechi odată şi se vor schimba, Domnul însă va rămâne totdeauna viu în veci, iar împărăţia Lui nu va cunoaşte niciodată sfârşitul. ***„Şi iarăşi va să vie cu slavă să judece viii şi morţii, a Cărui împărăţie nu va avea sfârşit".***

De asemenea, ***un alt mare adevăr dogmatic la care meditäm în lectura noastră apostolică este despre cum sfinţii îngeri, care sunt făpturi ale lui Dumnezeu, sunt „duhuri slujitoare"***; adică unelte slujitoare ale Sfatului lui Dumnezeu, care sunt trimise de El ca să ne slujească, aşa încât noi să moştenim mântuirea. Şi ce teamă, fraţii mei, ar trebui să simtă fiecare credincios, ***atunci când***

conştientizează că din binecuvântata clipă a dumnezeiescului Botez a primit ca străjer-ocrotitor pe viaţă pe Îngerul lui păzitor! Atât de mult s-ar cuveni să ne preocupe acest gând, încât să ne facă să ne străduim mult în lupta cea sfântă a virtuţii şi a sfinţeniei! Şi doar această realitate a îngerului păzitor este suficientă să ne inunde sufletul de bucurii cereşti şi să ne umple întreaga existenţă cu un sfânt entuziasm.

Aşadar, dacă aşa stau lucrurile, ar trebui să luăm aminte. Şi chiar lucrul acesta ni-l subliniază foarte clar în continuare acelaşi mare apostol. Se cuvine, zice, să fim atenţi din ce în ce mai mult la dumnezeieştile cuvinte, deoarece există pericolul să fim târâţi şi înşelaţi şi – vai! – să naufragiem duhovniceşte. Şi să nu creadă cineva că este chipurile puternic sau de neclintit. ***Iubiţii mei, este atât de uşor să ne abatem de la drumul nostru drept, încât nu vă imaginaţi! Este suficient ca doar o privire să aruncăm în realitatea persoanelor şi a faptelor, şi cu amărăciune ne vom încredinţa de mulţimea nenumărată a naufragiilor morale şi dogmatice, tocmai pentru faptul că mulţi inşi şi-au început viaţa creştină fără atenţia necesară şi fără resursele necesare. Iar una dintre primele resurse duhovniceşti este, fără îndoială, sfânta şi mântuitoarea frică de Dumnezeu.***

Această necesară atenţie priveghelnică ne va mântui la propriu de valurile şi curentele al căror scop este să ne abată din drumul nostru duhovnicesc. Să amintim atât de anticreştinele idei sau modul de viaţă nestatornic şi cu două feţe – care e consfinţit de acum, aproape fără proteste chiar de către oamenii Bisericii – şi care îl îndobitoceşte pe om?

Să amintim de atât de multele predici eretice, care se propagă şi se retransmit sistematic de către mass-media sau să plângem pentru predicile ecumeniste ale „capilor", care cu siguranţă provoacă cea mai mare stricăciune în sufletele credincioşilor şi ale necredincioşilor? Se pare că şi cuvântul Domnului nostru: „De va fi cu putinţă să înşele şi pe cei aleşi", comparativ cu trecutul, se împlineşte îndeosebi în zilele noastre. Aşadar, trebuie atenţie. Atenţie pentru a asculta nu orice sau pe oricine, ci predica dreaptă şi autentică a Sfintei Evangheliei, aşa cum este ea exprimată de către Sfinţii noştri şi luare aminte şi ataşament faţă de Sfânta Lui Lege, ca în cele din urmă să nu ne pierdem sufletul nostru nemuritor; să dobândim veşnica Împărăţie care ne aşteaptă de la întemeierea lumii. Atenţie priveghelnică pentru că, în cele din urmă, orice încălcare şi neascultare a Legii Dumnezeieşti are ca urmare dreapta răsplătire a pedepsei.

Zică lumea ce vrea. Propovăduiască falşii teologi înşelaţi că chipurile iubirea lui Dumnezeu nu va lăsa pe nimeni să se piardă şi să se chinuiască în iad. Fraţii mei, aceasta este o predică demonică, al cărei scop este ca sufletele noastre

nemuritoare să se chinuie veşnic în iad. ***Iubirea lui Dumnezeu cuprinde în acelaşi timp în ea şi dreptatea lui Dumnezeu, pe care cei neatenţi şi nepocăiţi o vor primi ca pe o dreaptă mânie.*** Şi tocmai pentru că suntem neputincioşi şi lesne schimbători şi tributari păcatului strămoşesc, ar trebui ca prin harul lui Dumnezeu să ne revenim imediat şi să ne pocăim, atunci când simţim că ceva nu merge bine în drumul nostru duhovnicesc.

Dea Sfântul Dumnezeu să înţelegem aceste adevăruri şi cu smerenie, dar şi prin luptă aspră, să rămânem pe binecuvântatul nostru drum al prea sfintei voinţe, care este îndrumată de către Însuşi Începătorul Credinţei noastre, Domnul Iisus Hristos. Amin.

(traducere: Frăţia Ortodoxă Misionară "Sfinţii trei noi Ierarhi")

Arhimandritul Efrem, egumenul Sfintei Mănăstiri Vatopedi - Calea spre sfinţire a Sfântului Grigorie Palama

Prea Sfinţite, iubiţi fraţi în Hristos, în seara aceasta, în această sinaxă latreutică ni se dă prilejul să comentăm anumite întâmplări după cum sunt relatate de Sfântul Filotei Kokkinos, patriarhul Constantinopolului, care a scris Viaţa acestui mare Părinte al Bisericii noastre Ortodoxe, Sfântul Grigorie Palama, să le comparăm cu realitatea contemporană spre problematizare şi să identificăm elementele cele mai importante care au făcut posibilă calea spre sfinţire a lui Palama.

S-a născut în 1296 în Constantinopol din părinţi binecredincioşi. Tatăl său era senator şi se bucura de o mare preţuire din partea împăratului Andronic al II-lea, paleologul. ***Părinţii sfântului au avut grijă nu doar pe ei înşişi să se dedice zilnic discuţiilor cu monahii şi părinţii duhovniceşti, ci şi pe copiii lor să-i predispună şi să-i călăuzească spre aceasta. Avea obiceiul să viziteze mănăstirile din vasta regiune, să întâlnească monahi isihaşti, să se desfăteze de învăţătura lor şi să primească rugăciunile lor.***

Se întâmplă la fel şi în vremea noastră? Încercăm să formăm cele mai potrivite acorduri duhovniceşti în familie? Educaţia se face în baza întregirii duhovniceşti a copilului sau are ca scop doar o formare seacă care îi va asigura o carieră profesională sau una ştiinţifică? Există un duhovnic pentru familie? Copiii se spovedesc la duhovnic? Existenţa părintelui duhovnicesc constituie o condiţie de bază pentru realizarea şi înaintarea în viaţa noastră duhovnicească.
Sfântul Siluan Atonitul în vremea Tainei Spovedaniei l-a văzut pe duhovnic într-o slavă necreată de negrăit, „în chipul lui Hristos“.

Micul Grigorie şi-a început educaţia sa preliminară de la o vârstă foarte mică, ceva asemănător Şcolii Primare de azi. ***Avea însă oarecare dificultăţi în***

memorare, de aceea şi-a luat un canon să nu înceapă să citească înainte de a face trei metanii inantea icoanei Maicii Domnului şi să citească o rugăciune către ea. Propunem şi noi rugăciunea copiilor noştri care au oarecare dificultăţi la învăţătură sau stăruim cu violenţă asupra lor?

Grigorie a dobândit o strălucită educaţie filosofică sub îndrumarea renumitului pe atunci filosof şi marelui logofăt Teodor Metohitis, în aşa măsură, încât într-o zi, în timp ce dialoga cu el înaintea împăratului asupra scrierilor lui Aristotel, marele logofăt atât de mult s-a minunat de ideile lui Grigorie, încât adresându-se împăratului i-a spus cu entuziasm: *„Dacă însuşi Aristotel ar fi fost de faţă şi l-ar fi auzit pe acesta, peste măsură l-ar fi lăudat“.*

Sfântul a început la vârsta de 17 ani să simtă chemarea către monahism şi cu toate că se afla în Constantinopol şi era aproape de împărat, trăia în cumpătare şi în asceză, întreţinându-se cu monahii care veneau din Sfântul Munte, timp în care a dobândit o legătură duhovnicească cu Sfântul Teolipt al Philadelphiei, isihast aghiorit, ucenic al Cuviosului Nichifor din Singurătate, ale căror scrieri împodobesc Filocalia Sfinţilor Neptici. ***Sfântul Teolipt a devenit pentru tânărul Grigorie părinte şi mistagog în cele dumnezeieşti şi l-a iniţiat desăvârşit în sfânta trezvie şi în rugăciunea minţii.*** Astfel, Grigorie se îndeletnicea cu rugăciunea minţii încă de pe când trăia în mijlocul zgomotelor lumii.

În cele din urmă, chemarea sa către monahism a biruit în faţa laudelor lumii şi la vârsta de 20 de ani părăseşte lumea. Fiind o personalitate energică a influenţat şi mediul familial, aşa încât mama sa şi două surori au devenit călugăriţe, în timp ce el însuşi împreună cu 2 fraţi ai săi au plecat spre Sfântul Munte.

Dar nu cumva se întâmplă acelaşi lucru şi astăzi? Mulţi tineri cu studii de invidiat, studii care ar fi putut să le asigure o carieră profesională importantă, aud glasul Domnului „Vino după Mine!” şi ies din lume. Alţii, iarăşi, se pot afla în perioada studiilor când Domnul îi cheamă, pentru că nimeni dacă nu este de Dumnezeu chemat nu va putea să răspundă înaltei chemări a monahismului. Este o mare binecuvântare a Maicii Domnului ca în epoca actuală a incertitudinii tuturor, Sfântul Munte se află într-o mare înflorire din punctul de vedere al populării, al duhovniciei, dar şi al reînălţării clădirilor lui măreţe şi al conservării bogatului lui tezaur.

Care este însă reacţia din partea mediului intim al acestor tineri care sunt atraşi de monahism? Foarte puţini părinţi şi rude le dau binecuvântarea, înţelegând această mare chemare a afierosirii monahale şi se simt recunoscători faţă de Dumnezeu, că au oferit „o jertfă vie” lui Hristos – pe copilul lor. Cei mai mulţi

simt că a căzut cerul pe ei şi i-a zdrobit. Şi aceasta este o dovadă că omul contemporan nu cunoaşte valoarea şi ofranda monahismului.

Fericitul părinte Iustin Popovici accentua că „fiinţa Ortodoxiei este monahismul" şi, atunci când vedem renaştere în monahism, aceasta prevesteşte renaştere în întreaga Biserică, în poporul lui Dumnezeu, în trupul lui Hristos.

În epoca Sfântului Grigorie idealul pentru un aristocrat al spiritului era să devină monah. Pentru acesta întâlnim mulţi monahi învăţaţi în acea epocă; dar chiar şi împăraţii deveneau monahi, precum Ioan al VI-lea Cantacuzino, care a devenit monah primind numele de Ioasaf şi s-a dovedit un mare teolog al vremii sale.

Lepădându-se de lume, Palama a preferat să se supună unui renumit isihast, „faimosului Nicodim, bărbat minunat în fapte şi contemplaţie, după cum îl cunoşteau toţi cei ce locuiau în Athos", şi care trăia într-o chilie apropiată de Mănăstirea Vatopedi.Şi aceasta prin dumnezeiasca Pronie: pentru a ucenici viitorul isihast şi văzător al Luminii necreate la cuviosul, experimentatul şi distinsul stareţ. Acolo a primit schima monahală de la stareţul său şi a ucenicit lângă el 3 ani până la moartea cuviosului Nicodim.

În această chilie a mănăstirii Vatopedi i s-a arătat lui Palama Sfântul Ioan Teologul, trimis de Doamna Născătoare de Dumnezeu, ca să-l întrebe de ce se roagă neîncetat ei cu cuvintele „Luminează-mi întunericul! Luminează-mi întunericul!"? El, care mai târziu avea să devină purtătorul şi teologul prin excelenţă al Luminii necreate. Sfântul, cu infinită smerenie, a răspuns: „Ce altceva aş fi putut să cer, om pătimaş şi plin de păcate fiind, decât să fiu miluit şi să fiu luminat, pentru ca să cunosc şi să îndeplinesc voia lui Dumnezeu?", după care Sfântul Ioan Teologul îi făgăduieşte că Maica Domnului îi va fi ajutătoare şi impreună-luptătoare şi în prezent şi în viitor.

Palama, ca un monah aghiorit, o simţea pe Născătoarea de Dumnezeu ca pe sprijinul prin excelenţă în calea desăvârşirii lui în Hristos. ***Din scrierile sale, dar în principal din Omiliile sale, se arată dragostea sa fierbinte faţă de Maica Domnului.*** O considera ca hrănitoare a monahilor, model al vieţii isihaste, iar atunci când scrie Viaţa Cuviosului Petru Athonitul, aminteşte şi accentuează făgăduinţele ei faţă de monahii aghioriţi. ***Este singurul Părinte şi scriitor bisericesc care descoperă analitic prin istorisirile Evangheliştilor că Maica Domnului a fost prima care L-a văzut pe Hristos înviat.*** Această dragoste faţă de Maica Domnului, care este evidentă în scrierile lui Palama, constituie o însuşire caracteristică a sfinţilor. ***Sfinţii nutresc un dor inexplicabil***

şi o dragoste asemănătoare faţă de Născătoarea de Dumnezeu, iar ea le răsplăteşte pe măsura dragostei lor.

În continuare, s-a inchinoviat în Marea Lavră şi imediat, pentru linişte mai multă, a plecat la Schitul Glossia. Din cauza incursiunilor turce, a plecat din Sfântul Munte şi a mers în Tesalonic, unde a primit vrednicia preoţiei în urma rugăminţii poporului, dar şi după ce el însuşi s-a încredinţat că este voia lui Dumnezeu. Ceva asemănător se întâmplă şi astăzi în monahism: nici un monah nu primeşte vrednicia preoţiei chemat de el însuşi, ci părintele lui duhovnicesc va mărturisi că este vrednic să primească acest dar.

După aceea s-a dus la un schit din Veria, unde a rămas nevoindu-se aspru cu zăvorârea, postul şi rugăciunea minţii vreme de cinci ani. Asceza creştină are ca scop curăţirea de patimi. Monahul nu devine un ucigaş al trupului, ci ucigaş al patimilor. ***Ceea ce caracterizează viaţa ascetică a Sfântului Grigorie Palama, care este ascetică autentică a monahismului ortodox, este întoarcerea spre sine însuşi.***

În Omilii, în Epistole, chiar şi în tratatele cu conţinut dogmatic ***nu încetează să accentueze sensul interiorizării pentru dobândirea curăţirii în Hristos, a adevăratei vieţi duhovniceşti. Despre omul pătimaş care îşi începe pocăinţa prin interiorizare, Sfântul spune că: „atunci când mintea se îndepărtează de orice lucru sensibil este ridicată din furtuna zgomotului ce o înconjoară şi îl priveşte pe omul lăuntric şi numai ce vede masca înşelătoare care a fost meşteşugită de înşelarea din partea de jos, aleargă să o curăţească prin plâns şi când ridică acest acoperământ fără chip (urât), chiar atunci, pentru că sufletul nu este împrăştiat de feluritele legături, îşi află pacea şi se apropie de adevărata linişte şi rămâne în ea însăşi gândindu-se pe ea însăşi, sau mai bine zis prin ea însăşi, atât cât este cu putinţă pe Dumnezeu, pentru care există. Atunci îşi depăşeşte firea şi se îndumnezeieşte prin participare, înaintând mereu către ce este mai bun“.***

Interiorizarea se constituie din vederea sinelui nostru şi păzirea minţii. Mintea omului, care constituie ochiul sufletului, este pururi-mişcătoare şi dacă este alipită de patimile răutăţii, iubirii de plăcere, lăcomiei, urii, se îmbolnăveşte şi se întunecă. Nu poate să conştientizeze aşezarea sa lăuntrică cu adevărat dureroasă, deoarece şi-a întunecat partea văzătoare a sufletului, mintea. Mintea omului contemporan s-a întors către făpturi cu o dispoziţie idolatră şi luciferică de nereţinut. Pentru că mintea omului „când nu se află în contemplarea lui Dumnezeu sau se face demonică sau animalică. Inconştient caută auto-îndumnezeirea, să devină dumnezeu nu ca „minte văzătoare de Dumnezeu“, ci ca „minte care vede fapturile, bunurile materiale“.

Astfel, creştinul dacă se nevoieşte cu atenţie şi interiorizare, conlucrând cu harul dumnezeiesc, se curăţă de patimi şi – precum spune Palama: „Când mintea, alungând toate patimile casnice, a provocat în suflet nepătimirea şi întorcându-se cu desăvârşire nu doar spre ea însăşi, ci şi spre celelalte puteri ale sufletului“, atunci, „oferă multe dovezi ale frumuseţii lui Dumnezeu şi trupului cu care este unită, mijlocind între harul dumnezeiesc şi grosimea trupului şi dăruindu-i puterea de a lucra cele imposibile“. Din această lucrare interioară a minţii „provine obişnuinţa cu chip dumnezeiesc şi de negrăit în virtute, desăvârşita imobilitate sau dificila mobilitate spre răutate, facerile de minuni şi puterea de a vedea şi de a prevedea şi de a vorbi cineva despre toate câte se întâmplă în locurile îndepărtate ca şi cum acestea ar fi în faţa ochilor săi”.

În 1332, se întoarce în Sfântul Munte şi la o priveghere îl vede pe stareţul de atunci al Marei Lavre, Macarie, îmbrăcat în veşminte arhiereşti, fapt care s-a îndeplinit cu adevărat 11 ani mai târziu, când a devenit mitropolit al Tesalonicului. Dar şi astăzi există monahi inainte-văzători în Sfântul Munte.

În 1334, a avut o vedenie, în care i s-a dat harisma cuvântului şi a scrierii, după şaptesprezece ani de asceză monahală.

Ce putem să spunem despre zilele noastre, în care oricine doreşte scrie şi editează o sumedenie de cărţi? Pentru creştini nu trebuie să fie aşa. Doar atunci când i s-a dat de sus harisma, atunci trebuie să scrie şi cu adevărat va folosi. Pentru că harisma învăţătorească, ca dar al lui Dumnezeu, urmează că lucrează în cel care a ajuns la unica luminare, la starea de sălaş al harului, având cunoştinţa şi experienţa din predania Patristică; în cel care s-a curăţat de patimi şi se împărtăşeşte în chip unic şi sensibil cu harul lui Dumnezeu. Aceasta a reuşit-o Grigorie după şaptesprezece ani de asceză prin har.

La 1337, a aflat despre tratatele teologice ale monahului şi filosofului Varlaam din Calabria, reprezentant al teologiei apusene secularizate, aşa cum aceasta a fost formulată sub influenţa neoplatonismului şi scolasticii. Din acest moment începe perioada incertitudinii ei în ceea ce priveşte predania Ortodoxă isihastă. Am spune că Varlaam s-a făcut pricina arătării Sfântului Grigorie, pentru că dacă n-ar fi existat un motiv, Sfântul nu ar fi scris şi ar fi rămas neştiut.
Pentru apărarea şi consolidarea învăţăturii despre isihasm, Palama a dat o mare importanţă scrierii „Tomosul Aghioritic”. Aici vedem smerenia Sfântului. Îi întreabă pe cei mai bătrâni, pe cei mai distinşi monahi ai Sfântului Munte dacă sunt de acord cu învăţătura sa şi atunci când primeşte răspunsul lor scris, semnând Tomosul, simte o mare bucurie şi siguranţă în sufletul său. Mai târziu, în orice împrejurare, înaintea sinoadelor sau în dialog cu cei ce cugetau împotriva lui, va face trimitere la Tomos ca la un document al adevărului şi

fidelităţii învăţăturii sale. Aceasta nu ne aminteşte şi de Apostolul Pavel care s-a dus la Ierusalim să-i întrebe pe Apostolii Petru şi Iacov despre evanghelizarea neamurilor, nu cumva „în zadar să alerge“? Aceasta este calea smereniei: „Întreabă-l pe tatăl tău şi îţi va vesti, pe cei mai bătrâni ai tăi şi îţi vor răspunde“. Această cale este urmată şi astăzi? Sau poate că în orice problemă a noastră devenim singurii noştri sfătuitori? ***Marele Vasile* accentuează că „omul care se sfătuieşte pe sine însuşi, îşi este propriul războinic“.**

Polemica întâmpinată de învăţătura Sfântului Grigorie, ca să nu se facă cunoscută sau să fie răstălmăcită și rău famată, nu s-a întâmplat cu nici un alt sfânt al Bisericii noastre. Au trecut exact 640 de ani de la adormirea sa şi nu au încetat clevetirile împotriva sfântului. Şi aceasta se întâmplă deoarece învăţătura Sfântului Grigorie Palama constituie chintesenţa Ortodoxiei şi în consecinţă devine ţinta tuturor potrivnicilor săi.

Până în veacul al 17-lea se scriau tratate care în realitate erau scrieri pline de batjocuri împotriva Sfântului. Şi nu este ceva ciudat în viaţa Bisericii ca un sfânt să fie bârfit, fie pentru caracterul său, fie pentru învăţătura sa în interpretarea dogmei despre Dumnezeu. Dar principalul instigator al tuturor acestor clevetiri şi batjocuri a fost şi este chiar diavolul, care se foloseşte ca de nişte unelte de oameni pătimaşi, iubitori de sine şi fără pic de cuviinţă. De aceea şi credinciosul nu trebuie să se smintească în astfel de situaţii, ci să se roage în principal pentru cel care a pricinuit sminteala, pentru că Domnul a vorbit apocaliptic: ***„Vai, acelui om prin care vine sminteală!”.*** Astfel de clevetitori împotriva lui Palama au fost şi Varlaam, Achidin, Gregoras, Chidonis, care sunt anatematizaţi în Sinodiconul Ortodoxiei care se citeşte în prima Duminică din Postul Mare, a Ortodoxiei. Dar propaganda papalo-catolică nu a războit doar învăţătura Sfântului prin diferitele ei mijloace, ci a încercat să oprească şi sărbătorirea pomenirii lui.
Pururea-pomenitul arhiepiscop Hrisostom Papadopoulos observă: „Clerul catolic a reuşit să considere ca dovadă a credinţei şi afierosirii la papism din partea trădătorilor credinţei ortodoxe, delimitarea lor de sărbătoarea Sfântului Grigorie Palama“.

În secolul nostru, cercetătorii contemporani ai lui Palama în occident, care sunt recunoscuţi şi de către teologii noştri ca nişte cercetători importanţi, îl critică pe Palama ca diteist, ca neoplatonist şi iconomah. Dar şi teologii noştri academici, care acum nu se mai află în viaţă, nu au dat nici un imbold studenţilor lor să studieze scrierile lui Palama, ci mai mult decât atât, le-au marginalizat şi de mult ori le-au considerat făcături cu aparenţă intelectualistă sau sentimentalistă. Din contră, în zilele noastre se observă o aplecare intensă asupra teologiei palamite în spaţiul pur universitar şi o dovadă a acestui lucru este şi convocarea acestui congres.

Cercetătorii autentici ai scrierilor lui Palama şi purtători ai predaniei isihaste au fost cuvioşii ce au strălucit sub turcocraţie: David din Evvia, Cuviosul Mucenic Iacov Aghioritul, Maxim Vatopedinul, Cosma Etolianul, Colivazii cu Sfântul Nicodim Aghioritul în frunte, Acachie Cavsocalivitul, la care au ucenicit trei noi mucenici, Macarie Notăraş, care şi el a arătat trei noi mucenici şi atâţia alţii. Noii mucenici şi în principal cei care mai întâi apostaziaseră, de obicei mergeau în Sfântul Munte ca să se spovedească, să trăiască în pocăinţă, să se lege de un părinte duhovnicesc care să-i înveţe rugăciunea minţii, viaţa ascetică pentru curăţirea inimii, ca să ajungă la luminare şi la sălăşluirea în ei a harului dumnezeiesc, când ar fi putut deja, fără pericolul lepădării, să mărturisească şi să primească mucenicia pentru Hristos, când li s-ar fi dat prilejul.

În 1347, Palama a fost ales mitropolit al Tesalonicului după multe rugăminţi ale împăratului Ioan al VI-lea Cantacuzino şi ale patriarhului Isidor. ***Se menţionează în viaţa sa că sfântul nu şi-a dorit aceasta, nu a fost de sine chemat, ci de Dumnezeu chemat şi de popor ales***. Viaţa duhovnicească trebuie să meargă înaintea treptelor preoţiei. ***Sfântul Grigorie fiind desăvârşit, îndumnezeit, „a fost aşezat în sfeştnic" ca să călăuzească fără rătăcire şi prin exemplul vieţii lui şi pe alţii, turma sa, pe calea îndumnezeirii şi a sfinţirii.***

Însă în scaunul său s-a dus abia după trei ani, pentru că în Tesalonic era încă diviziune, certuri interne şi tulburări din cauza situaţiei politice instabile a cetăţii; iar Sfântul le primea pe toate cu smerenie. Nu a cerut drepturi şi nu s-a luptat ca să-şi ia locul în tronul arhieresc; pe toate le lăsa în purtarea de grijă a lui Dumnezeu. ***În ziua intrării lui în cetate a rostit o rugăciune emoţionantă, iar după trei zile o Omilie foarte importantă „Despre pacea întreolaltă".*** În lucrarea sa pastorală este cuprinsă şi îndrumarea turmei sale către pocăinţă sinceră şi participarea la dumnezeiştile Taine. Era făcător de pace şi primea pe oricine avea vreo nevoie la orice oră, înfrunta ereziile cu autoritatea lui teologică, stigmatiza neîndurarea şi nedreptatea socială, îi chema pe preoţi la Sinaxe şi le tâlcuia înaltele lor îndatoriri preoţeşti. ***Însă lucrul cel mai important poate a fost că a rămas întotdeauna isihast în mijlocul zgomotelor din lume, a încercărilor lui, a întemniţărilor şi că păstra neîntreruptă negrăita lui unire cu Dumnezeu.***
Era „Păstorul cel bun", care se jertfea pentru mântuirea turmei sale, model pentru păstorii actuali ai Bisericii, iar poporul îl iubea foarte mult, simţea şi se desfăta în dragostea lui părintească. Această dragoste nepărtinitoare a fost pricină ca sfântul să lucreze minuni încă din viaţă. Harisma tămăduirilor se naşte din dragostea aceluia care se jertfeşte pe el însuşi ca să trăiască aproapele. În epoca noastră, mulţi învaţă din amvonul Bisericii şi bine fac, dar poporul lui Dumnezeu vrea să vadă şi să comunice cu părinţii duhovniceşti, cu adevăraţii păstori.

Palama a adormit în noiembrie 1359 (…). Însă Sfântul nu şi-a părăsit turma sa. Sfântul Filotei Kokkinos, în Cuvântul său de laudă pentru Palama, adună 15 minuni ale Sfântului care au avut loc cu puţin timp după adormirea sa. Astfel se arată universalitatea unui sfânt care îmbrăţişează cu dragostea sa întreaga lume şi se interesează de ea chiar şi după moartea lui. Şi acest lucru nu se întâmplă şi astăzi cu sfinţii noştri contemporani, părintele Iacov, părintele Porfirie, care aleargă, am zice, în toate marginile pământului ca să mângâie, să tămăduiască, să săvârşească minuni?

Am încercat să semnalăm în această concisă omilie a noastră următoarele puncte:

- ✓ *Sfântul din vârsta sa pruncească a avut o viaţă duhovnicească,*
- ✓ *a îmbrăţişat cu dragoste monahismul şi a trăit până la sfârşitul vieţii lui ca monah cu un cuget autentic isihast şi patristic,*
- ✓ *a fost un slujitor înflăcărat al Născătoarei de Dumnezeu,*
- ✓ *a devenit exemplu de păstor,*
- ✓ *a răbdat cu smerenie şi credinţă în pronia lui Dumnezeu nedreptele bârfiri şi judecăţi, pe când învăţătura lui a fost încorporată în învăţătura Bisericii Ortodoxe ca o autentică şi nerătăcitoare cale a cunoaşterii lui Dumnezeu şi a îndumnezeirii omului, cu toată polemica pe care a suportat-o şi din partea anti-isihaştilor şi latino-cugetătorilor ulteriori.*

În seara aceasta în care prăznium pomenirea sa, în cadrul lucrărilor Congresului, dorim ca ***fiecare dintre noi să îl cinstească sincer pe luminătorul Ortodoxiei, pe dascălul şi sprijinul Bisericii, pe propovăduitorul harului, pe podoaba monahilor, pe teologul apologet, pe Sfântul Grigorie Palama făcătorul de minuni, cu încercarea noastră de a-l imita.*** Clerul, avându-l ca exemplu de monah şi de păstor, iar poporul urmându-i şi împlinindu-i învăţătura care are ca scop principal trăirea harului dumnezeiesc.

Astfel se va adeveri cuvântul ***Sfântului Ioan Gură de Aur***: ***„Cinstea Sfântului, imitarea Sfântului” („Cel mai bun mod de a-i cinsti pe sfinţi este imitarea lor“).***

Omilie la privegherea din 5 noiembrie 1999 în cadrul Congresului dedicat Sfântului Grigorie Palama din Lemesos (Cipru).

(Tradus din greceşte de Leontie monahul după „O Osios Grigorios“, ediţia anuală a Sfintei Mănăstiri Grigoriu din Sfântul Munte Athos, perioada a doua, anul 2003, nr.28, pp. 5-18)

***

Predica Stareţului Efrem Vatopedinul la Biserica Sfântul Grigorie Palama, Bucureşti (2007)

- Puterea Bisericii se manifestă în Dumnezeiasca Liturghie, ea este inima vieţii Bisericii. Un credincios, mădular al Bisericii, nu-şi poate îngădui să lipsească de la această Sfântă Taină.

- "Veţi fi îmbrăcaţi cu putere de Sus" - puterea dumnezeiască, energia dumnezeiască necreată, aşa cum a accentuat şi Sfântul Grigorie Palama, pe care o primeşte creştinul.

- Prima iluminare pe care o primeşte creştinul: când înţelege că nu poate face nimic de unul singur. Aceasta nu creează un sentiment de inferioritate, ci îi creşte în credinţă în puterea mântuitoare a lui Dumnezeu. Şi în felul acesta se dedică în întregime lui Dumnezeu. Şi atunci înţelege că Hristos este Totul, cum spunea şi Părintele Porfirie.
- Trebuie să înţelegem că scopul vieţii noastre este a dobândi plinătatea harului dumnezeiesc. Dar pentru aceasta trebuie să avem conştiinţa păcatelor noastre.

- "Fericiţi cei săraci cu duhul…; fericiţi ce plâng, că aceia se vor mângâia" - nu înseamnă că suntem sărmani [la minte], fără personalitate, şi nici plânsul nu este dintr-o tristeţe a acestei lumi, nu vine din melancolie, ci este ceva ce dă bucurie omului.

- Harul Sfântului Duh, când pătrunde în inima omului, îi limpezeşte şi îl face să înţeleagă în detaliu iubirea lui Dumnezeu. Sfântul Duh vine în lume, purcezând de la Tatăl, prin Fiul, şi Acesta “ne va aduce aminte de toate şi ne va învăţa toate”. Pe Acesta îl respirăm, cu Acesta lucrăm.

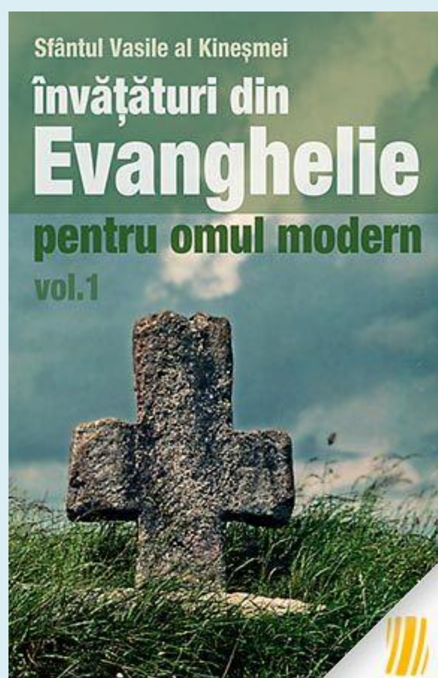
- Este suficient ca noi să trăim viaţa Bisericii. Şi vom trăi această viaţă în Duhul Sfânt dacă păzim poruncile Domnului Hristos. Dacă creştinul este un păzitor fidel al tuturor poruncilor, prin Sfintele Taine ale Bisericii primeşte harul Sfântului Duh. Şi atunci devine cu adevărat fericit, după cuvântul Mântuitorului Iisus Hristos! Fericit cu adevărat nu este cel care se bucură de plăcerile acestei lumi, ci cel care încă din această viaţă participă la fericirea dumnezeiască. Toţi avem posibilitatea să ajungem la această stare.

- Noi, de la Sfântul Munte, din Măn. Vatoped, vă asigurăm că ne rugăm pt. dvs., pentru Biserica din România. Ne rugăm ca mădulare ale Bisericii Ortodoxe, ca viaţa noastră să dea mărturia lui Iisus Hristos. Şi atunci vom fi cu adevărat o prezenţă binecuvântată şi societatea noastră va fi împodobită de harul Sfântului Duh.

- Foarte mulţi se plâng că societatea noastră nu merge bine. Aşa cum a spus un părinte aghiorit către unul dintre închinătorii care s-a plâns în acest sens: “Începe să îndrepţi societatea cu tine însuţi! Atunci când tu te vei îndrepta, se îndreaptă o parte din societate”.

- Ne rugăm pentru aceasta, fraţilor: ca toţi să avem această pocăinţă continuă, pe care ne-o cere Hristos! Şi atunci, aşa cum se întâmplă cu un prunc, care fără să înţeleagă, creşte continuu, şi orice creştin va creşte încet-încet, până va ajunge la maturitatea deplină, la măsura vârstei deplinătăţii lui Iisus Hristos“.

Nu te da bătut în lupta cu tine însuţi, nu abandona drumul la jumătate! Prietenii paraliticului din Capernaum: condiţia hotărârii neabătute şi a statorniciei în viaţa duhovnicească: “Lucrează după putere!”

Statornicia în viaţa duhovnicească. Educarea perseverenţei şi a răbdării

[Omilie la Evanghelia după Marcu (Capitolul 2, versetele 1-12)]

Când Iisus a venit în Capernaum, în jurul Lui s-a adunat o mulţime mare. Poporul se îmbulzea ca să se uite la Marele Proroc de curând ivit, despre care se vorbea atât de mult, ca să asculte învăţătura Lui, ca să primească de la El vindecare, în scurt timp, căsuţa orientală în care trăsese Domnul s-a umplut ochi. Între timp, patru oameni au adus un paralizat ca să ceară de la Domnul Iisus vindecarea lui. Totuşi, să intre în casă, ba pe deasupra şi cu asemenea povară, le-a fost cu neputinţă, fiindcă la uşă era o înghesuială cumplită. Atunci, folosind o scară exterioară, s-au suit pe acoperişul plat al casei, au spart acoperişul, au desfăcut tavanul şi cu nişte frânghii l-au coborât pe paralizat la picioarele lui Iisus.

E limpede că oamenii aceia îl iubeau pe bolnav, doreau cu patimă ca el să se vindece şi credeau că singura posibilitate ca aceasta să se întâmple era atingerea sau cuvântul Domnului Iisus Hristos. Paralizatul trebuia pus cu orice preţ înaintea Lui. Gloata îi încurca - o piedică aproape de netrecut. Ei erau însă hotărâţi, şi vor obţine ceea ce le trebuie. Dacă nu se poate pe uşă, intrăm pe fereastră. Dacă nu se poate pe fereastră, spargem acoperişul, dar într-un fel sau altul privirea Marelui Proroc va cădea asupra prietenului lor bolnav!

Câtă stăruinţă! Ce energie neabătută! Oamenii aceia aveau caracter şi aveau voinţă - şi vom vedea că stăruinţa lor a fost răsplătită. Paralizatul a fost vindecat. Ei şi-au atins scopul.

Ce lecţie pentru noi! Şi cum nimereşte el drept în locul cel mai dureros al sufletului poporului nostru! Avem o mulţime de porniri bune, sincere, fierbinţi, dar… "date ne-au fost porniri alese, însă nu ni s-a dat să împlinim nimic". Ele sunt duse rareori la capăt şi în domeniul organizării vieţii noastre exterioare şi sociale, iar cu atât mai rar în domeniul educaţiei personale şi mântuirii sufletului.

Adeseori părăsim lupta la jumătate, deoarece drumul către Hristos se dovedeşte a fi greu şi plin de piedici: o mulţime de bariere, mormane de pietre, pante abrupte, desişuri de nepătruns… Unii încearcă să se lupte, dar peste tot, la orice pas, sunt greutăţi şi ispite. Elanul scade, de undeva apare şi copleşeşte mintea gândul cumplit şi trădător: „Mântuirea pentru noi e cu neputinţă… Am pierit!" Şi oamenii fac cale întoarsă aproape cu nepăsare, renunţând să mai lupte în continuare.

Ascultaţi însă, voi, cei descurajaţi, care v-aţi pierdut nădejdea: chiar aţi folosit toate mijloacele pe care le aveţi le îndemână? Chiar v-aţi cheltuit toate puterile? Nu puteţi să răzbiţi pe uşă? Puteţi desface acoperişul. Puteţi sparge peretele… Uitaţi-vă, deja se clătină! Încă o sforţare, şi o să cadă! ***Şi voi vreţi să plecaţi?*** Staţi… Dar totul este în zadar. Voinţa moleşită, needucată, refuză să se încordeze în continuare. ***Vă este cunoscut acest tablou?*** Nu-i aşa că această lipsă de vlagă a voinţei, această lipsă a călirii şi a oţelului din caracter este o boală specifică a poporului nostru? Câte trădări şi căderi nu au loc la noi! Şi asta nu în virtutea unei răutăţi active a voinţei, ci în virtutea laşităţii, slăbiciunii, lipsei de consistenţă morală. Nu dăm nici o atenţie educării voinţei.

Grija părinţilor pentru copii se reduce la îngrijirea exterioară, iar bolile sufletului rămân nebăgate în seamă, şi ştiinţa de a trăi pe care ne-o însuşim din copilărie nu ne spune nimic despre ce înseamnă a fi de sine stătător şi despre forţa convingerilor, ci ne învaţă doar să ne adaptăm şi să ne supunem împrejurărilor.

Or, în viaţa duhovnicească a creştinului este nevoie mai mult decât oriunde de perseverenţă şi de năzuinţa neabătută către un singur ţel. Perseverenţa minuţioasă, zilnică, este aici mult mai importantă decât marile eforturi izolate ale voinţei sau decât acte eroice. Aceasta este o regulă care se aplică deopotrivă în viaţa personală şi în cea socială.

Entuziastul sclipitor, pasionat, ce se răceşte repede, aduce în comunitatea creştină mai puţin folos decât ostenitorul smerit, care săvârşeşte lucrarea sa nebăgat de seamă, dar cu perseverenţă. De ce? Fiindcă viaţa duhovnicească a creştinului creşte treptat, dezvoltându-se organic odată cu creşterea sufletească, şi de aceea cere eforturi constante, neîntrerupte, îndelungate ale voinţei. Eforturile excesive pot duce doar la o creştere a ei tensionată, artificială - sau, ca să folosim vocabularul medical, la o hipertrofie. Chiar dacă asta nu va omorî cu totul tinerii ei vlăstari (ceea ce se întâmplă adeseori), în orice caz va avea urmări foarte dăunătoare. Iată de ce îndrumătorii încercaţi interzic de obicei nevoinţele excesive, de care adeseori se apucă călugării înfierbântaţi!

Răposatul stareţ Anatolie de la Optina, fostul ucenic de chilie al Sfântului Ambrozie, spunea uneori: „E uşor să iei o sarcină mare, dar o vei putea duce până la capăt? Calea este lungă: trebuie s-o duci până la sfârşitul vieţii… Tocmai c-o să pierzi totul. Lucrează după putere… după putere!..”

Îmi amintesc din vremea copilăriei îndepărtate: la fereastra noastră stătea un ghiveci de flori, în care era iasomie superbă, înmiresmată. Când îi dădeau cei dintâi muguri, adesea nu aveam răbdare să aşteptăm până când vor ieşi din ei florile albe şi bine mirositoare; în nerăbdarea noastră, adeseori desfăceam mugurele, eliberând de sub învelişul verde petalele delicate, şi floricica se deschidea, spre entuziasmul nostru, gingaşă şi parfumată, dar - vai! - nu pentru multă vreme. De obicei, în seara aceleiaşi zile se chircea, pălea şi pierea, şi nimeni nu mai putea să îi dea viaţă.

Aşa e şi în viaţa duhovnicească: să o grăbeşti în mod artificial înseamnă să o distrugi. Nu poţi să sari direct la etajul al cincilea: trebuie s-o iei pe scări, treaptă cu treaptă, străbătând toate etajele, începând cu parterul. La fel ca o floare, viaţa duhovnicească cere atenţie permanentă şi îngrijire îndelungată; este nevoie de perseverenţă şi de neîncetată şlefuire de sine.

Dar cum să dezvolţi în tine perseverenţa dacă n-o ai? Dacă vom cerceta felul de viaţă al sfinţilor nevoitori, vom descoperi trei condiţii principale de care depindea continuitatea şi perseverenţa lucrării lor duhovniceşti.

- ⇒ *În primul rând, scopul unic. Toată viaţa lor era pătrunsă de năzuinţa spre un singur scop: Dumnezeu şi mântuirea sufletului.*
- ⇒ *În al doilea rând, deplina lepădare de sine şi încredinţare a propriei vieţi voii lui Dumnezeu.*
- ⇒ *În al treilea rând, odrasla celor două condiţii de mai înainte: o răbdare uriaşă.*

Unicitatea scopului este consecinţa unicităţii centrului vieţii. Când omul este pătruns pe de-a-ntregul de iubirea de Dumnezeu, când fiecare amănunt, cât de mărunt, al vieţii lui este legat de gândul la Dumnezeu, când el simte întotdeauna în jurul său prezenţa lui Dumnezeu, Care este pretutindeni în chip nevăzut, atunci fireşte că Dumnezeu este centrul tuturor năzuinţelor lui şi fiecare faptă a lui e determinată de dorinţa de a plăcea lui Dumnezeu şi de teama de a încălca poruncile Lui. Într-o formă desăvârşită, împlinită, această unicitate a centrului şi a scopului o vedem, bineînţeles, la Domnul Iisus Hristos - acest ideal suprem al caracterului moral. Toată viaţa Lui şi toată lucrarea Lui au fost pătrunse de gândul la Dumnezeu-Tatăl şi de unicul scop al mântuirii omului ce pierea. Oriunde propovăduia, orice spunea, tema fundamentală era întotdeauna Dumnezeu şi mântuirea omenirii.

În toată Evanghelia nu găsim nici un moment în care El să arate grija de Sine Însuşi ori năzuinţa către vreun scop pământesc, vremelnic. Pentru El totul era pus în umbră de gândul la Dumnezeu. Nu puteţi sluji şi lui Dumnezeu, şi mamonei, spunea El, şi a fost primul care a întrupat în viaţa Sa această integritate a slujirii aduse lui Dumnezeu.

Atâta timp cât omul slujeşte la doi domni - şi lui Dumnezeu, şi mamonei - adică atâta timp cât în slujirea lui Dumnezeu amestecă şi năzuinţe spre scopuri pământeşti, slujirea idolilor pământeşti, nu poate exista în el perseverenţă, fiindcă slujirile acestea sunt incompatibile, se contrazic una pe alta, şi omul e silit să le alterneze în viaţa sa, înlocuindu-L pe Dumnezeu cu mamona şi invers - iar asta face nestatornică şi şovăielnică linia generală a purtării lui. Doar atunci când în sufletul lui se formează un singur centru şi un singur scop devine constantă orientarea lucrării lui şi doar atunci poate să atingă mari reuşite.

Aceasta este o lege a voinţei nu numai în domeniul vieţii religioase, ci şi în orice alt domeniu. Toate marile realizări ale minţii şi creaţiei omeneşti au fost obţinute în acest fel.

***

Atunci când Newton, genialul fizician ce a descoperit legea gravitaţiei şi a explicat sistemul echilibrului corpurilor cereşti, a fost întrebat cum a ajuns la această descoperire, a răspuns: „M-am gândit tot timpul la asta!” Aşadar, taina mişcării planetelor şi a stelelor era pentru el singura problemă care-i preocupa mintea permanent, vreme îndelungată - un unic centru al cugetării.

***

În muzeul Rumiantev [Actualmente în celebra Galerie Tretiakov (n.tr.).] se află minunatul tablou „Arătarea lui Hristos poporului”, al pictorului Alexandru Ivanov. Atunci când te uiţi la el ţi se pare că a fost pictat dintr-o răsuflare, într-o

singură şi mare pornire de inspiraţie, atât de degajate sunt pozele personajelor, atât de naturală e compoziţia şi atât de armonios este transmisă de către pictor ideea generală: atenţia numeroasei mulţimi, îndreptată brusc asupra Domnului Iisus Hristos. Dacă veţi merge însă în sala alăturată, veţi vedea acolo o grămadă de schiţe pregătitoare. Fiecare personaj a fost desenat la început separat, adeseori în mai multe poze, din care mai apoi a fost aleasă pentru tablou cea care l-a satisfăcut mai mult pe pictor.

Atunci înţelegeţi limpede cât de îndelung şi minuţios a lucrat pictorul la opera sa, cu câtă sârguinţă a chibzuit fiecare amănunt şi cât de mult timp i-a ocupat acest tablou întreaga atenţie, slujind drept centrul principal al imaginaţiei lui creatoare. Rezultatul acestei munci perseverente, îndelungate, a fost o operă cu adevărat splendidă.

***

În perioada Antichităţii clasice, în Grecia a trăit Demostene, un cetăţean al republicii ateniene. În condiţiile orânduirii republicane, în care toate problemele vieţii politice şi sociale erau dezbătute pe faţă, de la tribuna publică, în faţa unui uriaş auditoriu, retorii pricepuţi aveau o mare însemnătate, datorită enormei înrâuriri pe care discursurile lor o aveau asupra maselor.

În republica ateniană, această înrâurire era deosebit de puternică, deoarece atenienii erau foarte sensibili la frumuseţe, inclusiv la frumuseţea cuvântului. De aceea, iscusinţa oratorică se bucura la ei de o uriaşă cinstire şi slavă, şi Demostene a fost tentat de cariera aceasta. El a hotărât să devină un orator faimos, însă prima lui apariţie înaintea poporului a fost nereuşită - a fost fluierat. Pricina era aceea că, în pofida inteligenţei sale, a marelui său talent oratoric şi a priceperii de a-şi expune ideile elegant, nu avea deloc însuşirile exterioare necesare pentru a produce impresie asupra gloatei. Scund de statură, destul de insipid ca înfăţişare, gângav, cu voce firavă şi plămâni slabi, ce nu-i îngăduiau să rostească curgător frazele lungi şi cizelate, nu putea spera că va face impresie. Şi totuşi, nereuşita nu l-a descurajat pe Demostene. El şi-a înţeles neajunsurile şi a hotărât să le corecteze. A început o muncă tenace, perseverentă.

Mergea pe ţărmul mării, unde se ascundea într-o peşteră singuratică, pentru ca nimeni să nu-i strice concentrarea - iar ca să biruie dorinţa de a-şi vedea prietenii şi cunoscuţii şi să se rupă de viaţa zgomotoasă a capitalei şi-a ras capul pe jumătate. Cu asemenea înfăţişare nu putea ieşi nicăieri, şi vrând-nevrând a fost nevoit să aştepte până când a crescut la loc părul ras.

În izolarea sa, a început o serie de exerciţii progresive. Ca să-şi dezvolte profunzimea respiraţiei, se suia pe nişte stânci abrupte, în timpul acestor suişuri străduindu-se să vorbească fără oprire. Pentru a-şi forma o voce sonoră, atunci când valurile loveau cu putere ţărmul rostea discursuri lungi în faţa mării, străduindu-se să acopere zgomotul valurilor. Ca să-şi învingă defectul de vorbire şi să ajungă să vorbească limpede, lua o pietricică în gură şi se străduia să pronunţe clar fiecare sunet. În fine, ca să se dezveţe de neplăcutul obicei de a smuci din umăr atârna de bolta peşterii sale o sabie, şi rostindu-şi discursurile stătea sub aceasta în aşa fel încât la orice mişcare bruscă a umărului vârful să i se înfigă în trup.

După o muncă îndelungată, stăruitoare, Demostene a dobândit mari succese. Când a ieşit din însingurarea sa şi a apărut din nou înaintea poporului la tribuna oratorică, era cu totul alt om. Vocea frumoasă şi puternică, dicţia excelentă, gesticulaţia elegantă şi de efect, excelenta structură a discursului, frazele sonore şi cadenţate - toate fermecau şi cucereau imediat mulţimea.

Demostene a devenit un orator de renume - dar câtă perseverenţă i-a trebuit ca să se biruie pe sine însuşi şi să îşi biruie defectele înnăscute! Iar această perseverenţă era susţinută exclusiv de dorinţa pătimaşă, irezistibilă, de a deveni orator, dorinţa care pentru o vreme a înlăturat din sufletul lui orice altceva şi a devenit centrul întregii lui vieţi.

Dacă într-un domeniu pur lumesc focalizarea voinţei într-un singur centru dă asemenea rezultate, în domeniul duhovnicesc-religios aceste rezultate sunt de-a dreptul uimitoare, fiindcă slaba voinţă omenească este ajutată aici de atotputernicul har al lui Dumnezeu, întărit de care omul renaşte, se înnoieşte desăvârşit - sau, cum zice Sfântul apostol Pavel, devine făptură nouă în Hristos.

Exemple ale acestei depline renaşteri sunt extrem de multe în istoria nevoinţei creştine. La drept vorbind, aproape fiecare sfânt a trecut prin acest proces al luptei lăuntrice cu sine însuşi, şi în fiecare caz biruinţa a fost dobândită prin stăruinţa îndreptată către un singur scop: unirea cu Dumnezeu.

***

Din numeroasele exemple de acest fel vom lua unul singur: Cuviosul Moise Arapul, care fusese căpetenie sălbatică de tâlhari şi a devenit apoi călugăr smerit şi sfânt - dar înainte să ajungă la asta a fost nevoit să treacă printr-o luptă deosebit de grea şi îndârjită cu ispitele.

La scurtă vreme după întoarcerea lui la Hristos, dracii s-au străduit să trezească în el fosta lui necurăţie trupească. Ispita era atât de puternică, încât, după cum povestea el însuşi după aceea, aproape că a renunţat la hotărârea lui de a trăi în cucernicie.

Istovit de luptă, s-a dus la marele Isidor, fostul preot al Schitului, vestit prin sfinţenia vieţii sale şi prin înţelepciunea sfaturilor sale.

Isidor s-a străduit să-l mângâie şi îi spunea să nu se mire de această ispită, deoarece n-a trecut mult timp de când s-a lepădat de felul stricat de viaţă şi este firesc să simtă o atracţie puternică spre răul de mai înainte. Încercatul stareţ i-a explicat că aceste deprinderi ale necurăţiei trupeşti sunt ca nişte câini, care, obişnuiţi să roadă oase într-o măcelărie, se întorc mereu la ea atâta timp cât pot să intre - dar dacă nu li se aruncă nici un os şi li se închide uşa în nas, nu se mai întorc, ci se duc altundeva ca să găsească ceva de mâncat.

Întărit şi mângâiat de această învăţătură mântuitoare, Moise s-a închis în chilia sa şi a început să-şi smerească trupul prin felurite nevoinţe, mai ales prin postire. Nu mânca nimic, ci doar puţină pâine; muncea mult şi se ruga mult. Gândul la Dumnezeu, la unirea cu El, la iertarea şi mântuirea sufletului nu-l părăsea deloc, însă vremea eliberării lui de ispite tot n-a venit. Domnul, Care dorea să-l înalţe înmulţind biruinţa lui, a îngăduit ca în ciuda tuturor sforţărilor sale de a-şi smeri trupul Moise să nu aibă odihnă în cuget, mai ales nopţile.

Aceasta l-a făcut din nou să ceară sfatul altora, şi i-a povestit despre starea sa unui stareţ din pustie, care era socotit călugăr cu viaţă desăvârşită.

- Ce să fac, părinte? - l-a întrebat. Visele îmi întunecă mintea şi vechea mea deprindere cu răul face ca sufletul meu să se îndulcească de chipuri necurate.

La mărturisirea lui Moise, stareţul a răspuns:
- Asta se întâmplă deoarece nu îţi întorci mintea cu destulă hotărâre de la aceste amintiri. Învaţă-te să priveghezi, roagă-te cu osârdie, şi vei vedea că vor trece ispitele.

Moise s-a întors la chilia sa cu hotărârea neclintită de a urma acest sfat, şi a început să petreacă nopţile în picioare, în mijlocul chiliei sale, fără să închidă ochii, rugându-se mereu şi nelăsându-se în genunchi la rugăciune, de teamă ca nu cumva în urma acestei schimbări trupul lui să simtă uşurare şi să-i dea demonului prilej de a-l ispiti. Cu toate astea, patimile continuau să se zbuciume.

Atunci s-a apucat de o nevoinţă nouă: noapte de noapte, mergea pe la chiliile sihaştrilor care din pricina vârstei înaintate şi a neputinţei trupeşti nu mai erau în stare să meargă singuri după apă, întrucât aceasta se găsea departe; le lua fără voia lor ulcioarele şi le aducea înapoi pline, în acest scop străbătând câteodată chiar şi cinci mile.

Această milostivire fină, care îl sortea unei mari oboseli şi prin însuşi acest fapt nimicea focul arzător al patimilor, a stârnit şi mai mult împotriva lui întărâtarea demonilor, dar cuviosul obişnuia să spună: „Eu nu voi înceta să mă lupt până când demonii nu vor înceta să mă chinuie cu vise ispititoare”. Şase ani s-a luptat în acest fel cuviosul Moise, până când liniştea şi pacea dorită i s-au înstăpânit, în sfârşit, în suflet.

El a biruit. A biruit stăruinţa lui, însă aceasta n-ar fi fost cu putinţă dacă sufletul lui n-ar fi fost stăpânit de un singur gând, de un singur scop: cel de a ajunge la Dumnezeu. Pe această cale s-a ridicat înaintea lui o piedică înspăimântătoare, aproape de neînvins: patimile lui sălbatice. Ca să le învingă printr-o răbdătoare luptă cu sine însuşi de-a lungul a şase ani şi să nu dea înapoi, să nu şovăie, a fost neapărată nevoie ca acest scop principal al vieţii să-i lumineze întotdeauna ca o stea călăuzitoare, să-l atragă la sine irezistibil şi să-i dea imbold la luptă neîncetată. Şi pentru orice alt creştin chipul Domnului Iisus Hristos trebuie să fie punctul central în jurul căruia se cristalizează întreaga viaţă duhovnicească, şi atunci toată voinţa se dezvoltă într-o singură direcţie, dobândind o uriaşă tenacitate şi stăruinţă.

&&&

Cea de-a doua condiţie a perseverenţei în viaţa nevoitorilor creştini este deplina încredinţare de sine voii lui Dumnezeu. Lucrul acesta pare ciudat la prima

vedere. Când vorbim de perseverenţă, de obicei avem în vedere tocmai capacitatea şi puterea de a stărui în împlinirea propriilor dorinţe, pe când aici se cere lepădare de voia proprie şi supunere faţă de Dumnezeu. Perseverenţă şi supunere!.. Oare aceste lucruri sunt compatibile?

Fără îndoială! În împlinirea poruncilor lui Dumnezeu poţi fi la fel de perseverent ca în împlinirea propriilor dorinţe, şi chiar cu mult mai mult, căci în supunerea faţă de Dumnezeu voia omului găseşte un reazem atât de puternic cum nu poate avea în lucrarea întemeiată pe voia proprie şi pe autodeterminare. În mod subiectiv, acest reazem stă în aceea că cerinţele legii dumnezeieşti au pentru om o autoritate cu mult mai mare decât propriile lui dorinţe. Oricât de mândru ar fi omul, oricât de înclinat ar fi să-şi exagereze calităţile şi valoarea, în adâncul sufletului tot nu poate să le dea o poziţie atât de înaltă ca cea pe care o dă credinciosul lui Dumnezeu. Ca atare, dorinţele lui personale pot fi resimţite foarte acut, pot ajunge până la treapta de patimă, dar niciodată nu vor dobândi forţa de imperativ moral pe care o au pentru credincios poruncile şi cerinţele voii dumnezeieşti. În propriile lui dorinţe, omul ori observă neapărat elemente de egoism, care le lipsesc de curăţie morală şi de obligativitate pentru conştiinţă, ori, atunci când lucrarea lui este liberă de imbolduri egoiste şi năzuieşte pe de-a-ntregul spre folosul aproapelui, nu poate fi absolut convins de corectitudinea căii pe care a ales-o pentru a le realiza, deoarece îşi dă seama că alegerea aceasta este determinată de propria lui minte, a cărei putere nu o poate socoti absolută. În ambele cazuri, inevitabile îndoieli slăbesc fermitatea şi convingerea lucrării lui. Aceste îndoieli nu sunt cunoscute de credinciosul ce s-a supus pe de-a-ntregul voii dumnezeieşti.

În mod obiectiv, reazimul lucrării aflate în armonie cu voia dumnezeiască stă în aceea că Domnul îl ajută în chip nevăzut pe slujitorul Său credincios, care împlineşte voia Lui. Pe de o parte acest ajutor mare şi atotputernic, iar pe de alta credinţă în corectitudinea căii arătate de degetul lui Dumnezeu şi în sfinţenia şi infailibilitatea absolută a normelor lăsate de Domnul lucrării omului, duc în consecinţă la aceea că omul credincios, care s-a supus lui Dumnezeu şi se bizuie pe deplin în voia Lui cea atotputernică, este duhovniceşte infinit mai perseverent şi mai puternic decât necredinciosul, care slujeşte exclusiv propriului „eu" şi e călăuzit de dorinţele sale egoiste şi de indicaţiile raţiunii proprii.

A treia condiţie a perseverenţei este răbdarea. Răbdarea sfinţilor nevoitori a fost întotdeauna uriaşă.

Însemnătatea ei pentru nevoinţa creştină este cu totul limpede: ca să duci o luptă neîntreruptă cu ispitele, să te indreptezi mereu, cu încordare, pe tine însuţi şi să nu dai înapoi până în ultima clipă a vieţii tale, să nu te laşi de lucrul pe care l-ai început până când nu l-ai dus la capăt, trebuie să fii în stare să înduri bărbăteşte

- în primul rând suferinţele şi lipsurile ce însoţesc întotdeauna nevoinţa creştină, iar în al doilea rând inevitabilele greşeli, căderi şi nereuşite, ce pot cu uşurinţă să stârnească descurajarea şi să slăbească energia creştinului lipsit de experienţa duhovnicească.

Diavolul se foloseşte întotdeauna de nereuşite, străduindu-se să le exagereze însemnătatea până la dimensiunile unei autentice catastrofe, ca să-l aducă pe nevoitor la deznădejde şi să-l silească să înceteze lupta.

Tocmai capacitatea de a îndura suferinţele şi de a nu te lăsa tulburat de nereuşite este forma pe care o îmbrăca răbdarea creştină. Ea se dezvoltă în mod firesc din cele două condiţii ale perseverenţei pe care le-am arătat mai sus, adică din unicitatea scopului vieţii şi din supunerea faţă de Dumnezeu, iar fără acestea nu poate nimeni să atingă o treaptă înaltă.

A răbda suferinţele ştiind că acest lucru place lui Dumnezeu şi a îndura nereuşitele ştiind că ele sunt îngăduite de Dumnezeu spre educarea noastră în smerenie este incomparabil mai uşor decât atunci când nu înţelegi de ce şi pentru cine este nevoie de aceasta. Lipsurile lipsite de noimă, inutile, chiar şi atunci când sunt neînsemnate, sunt resimţite mult mai dureros şi irită cu mult mai mult decât o mare durere al cărei sens este limpede pentru noi.

În ce priveşte educarea răbdării pot fi de folos şi următoarele observaţii.

Adeseori, nerăbdarea noastră în lucrarea creştină vine din aceea că mai degrabă vrem să ne delectăm de roadele eforturilor făcute şi să avem succese rapide, vizibile.

A doua zi după ce ne-am întors către Dumnezeu vrem deja să fim sfinţi. Dacă nu se întâmplă asta, începe să ni se pară că eforturile noastre sunt zadarnice, şi încetul cu încetul pune stăpânire pe suflet descurajarea. Adeseori suntem în stare de mari fapte eroice, fiindcă acolo succesul se arată imediat, însă în munca umilă de zi cu zi, care nu dă rezultate rapide şi evidente, energia noastră se împuţinează şi se stinge în scurtă vreme.

Pentru a preveni descurajarea, trebuie să ţinem bine minte că nici un efort, oricât de mic ar fi, nu rămâne lipsit de rezultat, ci îşi lasă urmă în suflet. Dacă nu observăm succese, asta se întâmplă cel mai des din pricină că vederea noastră duhovnicească nu este încă destul de experimentată ca să le distingă atunci când ele nu au dimensiuni mari - dar dacă eforturile noastre sunt de bună credinţă, rezultatele sunt neîndoielnice, şi putem fi convinşi de asta.

Uitaţi-vă cât de încet, pe neobservate, creşte un copac. Este aproape imposibil să stabileşti cât a crescut el într-o zi, şi o creştere semnificativă se vede doar la sfârşitul anului.

Aşa e şi în viaţa duhovnicească. Întotdeauna e mai bine să ne uităm nu la scopul final al năzuinţelor noastre, ci la pasul următor pe care trebuie să-l facem. În viaţa creştină, acest scop final este aproape imposibil de văzut clar, căci idealul e aici nemărginit şi dispare în depărtare, iar a compara calea străbătută cu depărtarea pe care trebuie s-o străbatem în continuare este o îndeletnicire şi nefolositoare, şi capabilă să insufle descurajare. Oricât de mult ar fi înaintat omul, în faţa lui tot se întinde o cale nesfârşit de lungă, aşa încât i se pare întotdeauna că se află la începutul drumului.

De aceea, nu trebuie să măsori niciodată cât ai crescut duhovniceşte, ci să-ţi îndrepţi toată atenţia spre a face pasul următor cât mai bine.

Cel mai bine este să te gândeşti ce trebuie să faci, nu ce poţi să atingi. Împlineşte-ţi conştiincios datoria şi nu te îngriji prea mult de rezultate. Lasă cu încredere acest lucru în seama Domnului.

Ţine minte întotdeauna regula înţeleptului din vechime: „Îndatoririle sunt ale tale, iar urmările sunt ale lui Dumnezeu.”

(din: Sfântul Vasile al Kineşmei, Evanghelia pentru omul modern. Învățături din Evanghelia după Marcu - volumul 1, Editura Sophia, 2013)

Duminica Sfântului Grigorie Palama. Părintele Petroniu Tănase şi Arhim. Simeon Kraiopoulos despre rugăciunea minţii, vederea luminii necreate şi trăirea vieţii lui Dumnezeu

"Astfel, cel care îşi conştientizează întunericul, lipsa de simţire, starea lui de păcătoşenie, sufocarea sa, cătuşele pe care le are în el, strigă, în timp ce noi, aşa cum trăim, cu această tactică falsă, nu putem să ieşim la liman…"

"Este un lucru nefiresc ceea ce se petrece cu unii oameni a căror viaţă nu se îndreaptă nicidecum, deşi se împărtăşesc, deşi se roagă, dar continuă să se supere, să se mândrească, să judece, să bârfească, să urmărească intrigi omeneşti. […] Nişte tineri au stat undeva - nu-mi aduc aminte dacă era taverna sau casa unuia dintre ei - şi, în timp ce fumau şi beau, vorbeau despre energiile necreate. Nu numai că nu avea nici o legătură cu adevărul, dar era şi o impietate, o blasfemie".

***

Săptămâna şi Duminica a doua [a Postului mare]

După popasul din Duminica Ortodoxiei, săptămâna a doua urmează cu rânduiala obişnuită. Totuşi sfintele slujbe, cântările şi citirile de la Utrenie şi Vecernie, îmbărbătându-ne în ostenelile duhovniceşti, în fiecare săptămână stăruie asupra unei teme deosebite. În săptămâna aceasta ni se pun înainte pilde din Vechiul Testament.

„Adam, nepostind, a luat moartea pentru neascultare; ci noi, să postim ca să câştigăm Raiul; Postul aduce mari daruri celor ce-l lucrează. Astfel, prin post Moise s-a făcut văzător de Dumnezeu şi aprimit Legea, iar Ilie s-a arătat mergător pe cer în căruţă de foc. Să ne facem şi noi ca Ilie, căruţa din cele patru bunătăţi: rugăciunea, milostenia, smerenia şi postul. Cei trei tineri întăriţi cu postul s-au arătat mai tari decât focul; şi noi, prin post vom scăpa de focul gheenei”.

Postul este nedesăvârşit fără smerenie şi milostenie. Deci să-l împodobim cu iertarea celor ce ne-au greşit şi cu milostenia şi cu îndurarea spre cei săraci, făcută în ascuns, ca să nu ştie stânga lucrul dreptei. Că nimic nu mântuieşte pe suflet ca dăruirea la cei lipsiţi, iar milostenia unită cu postul izbăveşte de moarte. Deci să mâncăm darurile Duhului ca pe nişte bucate şi ca o băutură să bem izvoarele lacrimilor şi să aducem lauda lui Dumnezeu veselindu-ne în aşteptarea bucuriei celei mari de la capătul postului.

„Doamne, învredniceşte să mergem lesne spre cele viitoare şi să ajungem încununaţi şi la stăpânească ziua Învierii tale”.

Duminica de încununare a săptămânii este închinată marelui arhiepiscop al Tesalonicului, Sfântul Grigore Palama, apărătorul şi teologul luminii celei dumnezeieşti, pe care văzând-o ucenicii pe Tabor, la Schimbarea Domnului la Faţă, n-ar fi mai vrut să se lipsească de ea şi au zis: „Doamne, bine este nouă aicea!”.

Dumnezeu este lumină; „Eu sunt Lumina lumii”, zice Domnul (Ioan 8, 12), iar Biserica mărturiseşte: „Lumină este Tatăl, lumină Fiul, lumină şi Duhul Sfânt” (Slujba Cincizecimii). Tatăl S-a arătat în rugul aprins de pe Horeb şi în norul luminos, Fiul mai strălucit ca soarele pe Tabor, iar Duhul în chip de limbi de foc la Cincizecime. Lumină este slava Dumnezeirii, slava zilei celei neînsemnate, în care se vor desfăta veşnic în cer sfinţii, care „vor străluci ca soarele”, căci lumină este slava vieţii veşnice.

De această lumină însă, se pot împărtăşi oamenii, pe cât este cu putinţă, încă fiind în trup. Au văzut-o cu ochii trupeşti ucenicii pe Tabor şi mulţi cuvioşi ai Patericului au fost văzuţi înconjuraţi de lumină sau aprinşi ca focul.

- ⇒ *Cuviosul Pavel din Latro a fost văzut tot foc şi mantia sa ca o flacără mare, iar degetele mâinilor înălţate în rugăciune, ca nişte făclii aprinse;*
- ⇒ *Sfântul Grigorie Decapolitul adesea era văzut de ucenicul său luminos ca soarele, iar din gură ieşea foc când vorbea.*
- ⇒ *Mai aproape de vremea noastră, Sfântul Serafim de Sarov s-a arătat prietenului său, credinciosului Motovilov, luminos ca soarele,*

⇒ *iar Cuviosul Marchian, închisul de la Pecerska, în vremea nopţii strălucea ca o lumină dumnezeiască, încât niciodată nu aprindea lumânare în chilie, căci putea citi la acea lumină.*

Şi vieţile sfinţilor sunt pline de acest fel de pilde.

Dar pentru a se învrednici de această strălucire, omul trebuie să se pregătească cu multă osteneală, ***precum lămureşte Sfântul Grigorie Decapolitul pe ucenicul său: „Şi tu, fiule, zice el, dacă te vei nevoi să te curăţeşti pe tine de patimile trupului şi ale sufletului şi dacă vei tăia cu sabia Duhului spinii patimilor şi dacă te vei ruga cu dinadinsul lui Dumnezeu, ca El Însuşi să le dezrădăcineze cu focul cel dumnezeiesc şi să înmulţească în sufletul tău rodirea faptelor bune, atunci şi tu te vei face lăcaş curat al lui Dumnezeu şi cuvintele tale vor străluci” (Viaţa sa).***

Lucrul este firesc în stadiul cel duhovnicesc. Aşa cum toate lucrurile, prin foc se prefac în lumină: şi apa, şi lemnul şi fierul etc. şi cu cât focul este mai tare şi lumina este mai puternică, tot aşa şi omul, prin focul credinţei, al nevoinţelor duhovniceşti, prin rugăciune, curăţire de patimi şi lucrarea virtuţilor, se face tot mai străveziu şi lasă să se vadă în afară lumina harului care sălăşluieşte într-însul de la Botez.

Lumânarea pe care o pune credinciosul în sfeşnic, untdelemnul pe care îl pune în candelă, arată şi acest lucru: că omul poate şi trebuie să se prefacă în lumină, aşa cum se preface ceara din lumânare şi untdelemnul din candelă. „Eu sunt Lumina lumii” zice Domnul apoi le spune şi ucenicilor: „Voi sunteţi lumina lumii”, arătându-ne că numai aprinzându-ne din Lumina - Hristos, ne prefacem în lumină.

Calea luminii este deschisă tuturor credincioşilor, dar precum ne-au arătat şi pildele de mai sus, de ea s-au învrednicit mai ales cuvioşii cei mari şi pustnicii cei retraşi de lume, trăind în sfânta isihie, prin despătimire totală, prin îndeletnicirea cu vederile cele dumnezeieşti şi prin neîncetata alterare a sfintei trezvii şi rugăciunea minţii în inimă, pecetluită cu prea dulcele nume al Domnului Hristos: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine păcătosul!”

Săvârşită cu ascuţită trezvie, cu adunarea minţii în inimă, cu credinţă neîndoielnică, cu dragoste aprinsă către Domnul şi cu sfântă evlavie, această rugăciune curată pe om de toată materia cea vrescuroasă a patimilor, îl face străbătut de Duh şi luminos, şi-l învredniceşte să vadă Lumina Dumnezeirii încă în trup fiind, ca o arvună a vieţii celei fericite şi veşnice.

Dacă harul de a străluci în această viaţă îl dăruieşte Dumnezeu numai aleşilor Săi, apoi strălucirea veacului viitor, unde „drepţii vor străluci ca soarele” este hărăzită tuturor celor mântuiţi. Spre aceasta ne pregătesc şi nevoinţele Sfântului Post.

Cu adevărat, „minunată este această vreme a postului”, precum zice cântarea. În duminica trecută ne-am închinat chipurilor celor frumoase ale sfinţilor şi ne-am aprins cu dorul de a-i urma şi a ne asemăna lor; în aceasta ne-am ridicat şi mai sus: ne-am urcat pe Taborul cel luminos şi ne-am învăţat lucrarea cea de taină a sfintei rugăciuni, ca întru lumina Domnului să vedem şi noi lumina. Ca să ne aprindă şi mai mult dorirea de a ne sui în muntele Domnului, Biserica s-a împodobit cu tot ce are mai de preţ în aceste zile: cu sfintele icoane, cu rugăciunea cea de taină şi s-a înveşmântat cu lumina cea neînserată.

„Doamne, bine este aici!”

„Veniţi să ne suim în muntele Domnului şi în casa Dumnezeului nostru şi înălţându-ne cu duhul întru lumină, să vedem lumina…”

(din: Protosinghel Petroniu Tănase, “Uşile pocăinţei. Meditaţii duhovniceşti la vremea Triodului”, Editura Doxologia, Iaşi, 2012)

Arhimandritul Simeon Kraiopoulos: Disputa isihastă şi Sfântul Grigorie Palama

Suntem încă la capitolul al X-lea al Epistolei către Romani, la faimoasele versete: ***Că de vei mărturisi cu gura ta că Iisus este Domnul şi vei crede în inima ta că Dumnezeu L-a înviat pe El din morţi, te vei mântui; căci cu inima se crede spre dreptate, iar cu gura se mărturiseşte spre mântuire (versetele 9-10).***

Am spus multe lucruri indispensabile până acum, care să ne ajute să luăm o atitudine corectă în faţa lui Dumnezeu, iar El să ne găsească acolo unde vrea să fim şi să ne binecuvânteze. Toate acestea ne-au pregătit, de asemenea, să înţelegem mai bine această mare problemă a rugăciunii minţii: Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi sau miluieşte-mă pe mine, pe care Părinţii au alcătuit-o, plecând de la cuvintele apostolului Pavel.

Astăzi este cea de-a doua duminică din Postul mare, închinată Sfântului Grigorie Palama, şi, aşa cum am spus, este socotită oarecum şi a doua duminică a Ortodoxiei. Sfântul Grigorie are o mare legătură cu rugăciunea minţii şi cu întreg conţinutul acestei rugăciuni şi a fost un luptător în prima linie în toate

disputele iscate. De aceea socotesc că este folositor să ne aplecăm asupra învăţăturii lui, care are directă legătură cu tema noastră.

Este cunoscută disputa din secolul al XIV-lea, disputa isihastă. A luat naştere în Sfântul Munte, apoi a ajuns şi în oraşe, până la Constantinopol, şi a durat destul de multă vreme. Dar, în cele din urmă, precum a triumfat odinioară adevărul despre icoane, după ani de zile în care fuseseră înlăturate din biserici, tot aşa a triumfat şi adevărul pe care l-au reprezentat Sfântul Grigorie Palama şi monahii Sfântului Munte. Căci Sfântul Grigorie a apărat adevărul şi pe monahii care au trăit în Sfântul Munte acest adevăr.

Cred că este necesar să vorbim astăzi despre el, mai ales că a fost arhiepiscop al Tesalonicului şi este cel de-al doilea patron al oraşului nostru, iar catedrala mitropolitană, unde se află şi moaştele sale, este închinată lui. Şi ar fi fost bine ca în aceste zile să şi trecem să ne închinăm la moaştele lui.

Sfântul Grigorie Palama a trăit în secolul al XIV-lea. Provenea din Constantinopol. Şi, cum era firesc în acea epocă pentru sufletele ce aveau acest imbold, a fost atras şi el spre Sfântul Munte, unde s-a şi retras. Eu nu voi insista asupra aspectelor istorice, pe care le poate găsi cineva singur. Vom încerca să vedem acele elemente care stau la baza învăţăturii sale şi asupra cărora trebuie să luăm aminte.

Venirea Sfântului Grigorie la Muntele Athos: „Maica Domnului, luminează-mi întunericul!”

A venit, aşadar, în Sfântul Munte, şi asta nu ca să petreacă fără griji. Omul contemporan ar vrea să petreacă bine şi în cele mai duhovniceşti situaţii, dacă mi-e permis să mă exprim aşa. Dar oricât s-ar strădui cineva, nu poate înainta astfel. E nevoie să te predai harului lui Dumnezeu, aşa cum au făcut apostolii, aşa cum a făcut Pavel înainte să-şi înceapă călătoriile misionare [10].

Dacă cineva se predă harului lui Dumnezeu, se predă oricărui lucru pe care îl spune Dumnezeu. Nu se gândeşte mai întâi: o să fac aşa, o să fac altfel. Ci se predă necondiţionat.

Nu s-a dus, aşadar, în Sfântul Munte să găsească locul potrivit ca să petreacă bine, chiar şi duhovniceşte, cum ar crede cineva. Avea multă durere în el Sfântul Grigorie Palama. Fiindcă atunci erau mult mai autentici oamenii, mai sinceri, aveau un impuls spiritual mai mare, voiau să se schimbe, să se îndrepte.

---

[10] *Fapte 13, 2-4.*

A rămas deci într-o chilie mai sus de Marea Lavră, la poalele Athonului, şi acolo, timp de trei ani, rugăciunea neîncetată a fost: „Maica Domnului, luminează-mi întunericul!”. Sfântul Grigorie Palama, ca şi alţi sfinţi dinaintea lui, aveau o deosebită evlavie faţă de Maica Domnului. Şi mai târziu, după cum ştim, au avut această evlavie şi Sfântul Nicodim Aghioritul şi Sfântul Nectarie. Sufletele sfinte care Îl caută pe Hristos, care Îl iubesc trec pe acolo pe unde îl găsesc mai repede, mai sigur şi unde reuşesc mai degrabă.

Toate binecuvântările lui Dumnezeu trec prin Maica Domnului

Cum am zis şi altădată, toate binecuvântările lui Dumnezeu trec prin Maica Sa şi se revarsă nu numai asupra oamenilor, ci şi asupra îngerilor. Acest lucru este accentuat şi de Sfântul Grigorie şi de întreaga sa învăţătură.

Vă amintiţi, ne-am referit şi la troparul Sfântului Andrei Criteanul: Bucură-te, ceea ce eşti Dumnezeu după Dumnezeu, a doua după Sfânta Treime… [11].

Iar în continuare spune exact acest lucru, că se revarsă şi asupra oamenilor şi asupra îngerilor plinătatea darurilor lui Dumnezeu.

Vă rog pe cei care aveţi unele reţineri să le lăsaţi deoparte în acest moment. Nu este deloc greu să accepte cineva acestea atunci când Însuşi Dumnezeu, care S-a hotărât să Se facă Om, a cinstit-o pe Maica Domnului. Şi nu a cinstit-o doar că S-a apropiat de ea, să-i vorbească, ci prin faptul că a luat trup din ea şi a fost purtat în pântece, asemenea unui om. Cine eşti tu, oricine ai fi, care vrei să spui nu ştiu ce, atâta timp cât Dumnezeu Însuşi Se smereşte? Cine eşti?

Dumnezeu a pregătit-o pe Maica Domnului, desigur, aşa cum cântăm în tropare: Prea curatul sălaş al Mântuitorului… [12] . Dar şi Maica Domnului a primit să fie părtaş, conlucreze, fiindcă nu a fost un instrument neînsufleţit, ci o făptură raţională care s-a predat voii lui Dumnezeu, cu toată voia ei şi cu toată dispoziţia ei. Şi de aceea este justificat ceea ce spun Părinţii, că prin ea se revarsă toate binecuvântările care vin de la Dumnezeu asupra tuturor făpturilor raţionale, şi îngeri, şi oameni.

Şi, ca să înţelegem mai bine, aş spune că, după întrupare, şi îngerii sunt mai aproape de Dumnezeu. Hristos S-a făcut Om şi astfel, cum am spus şi altă dată, omul a fost cinstit mai presus decât îngerii, fiindcă Hristos nu S-a făcut înger, de vreme ce nu puteau fi mântuiţi îngerii căzuţi, iar ceilalţi îngeri erau întăriţi în

---

[11] *Sfântul Nicodim Aghioritul, Theotqkarion, Ed. Aghioritiki Bibliothiki, Voios, 1984, glas 5, duminică seara, p. 107.*
[12] *Condac al Intrării Maicii Domnului în biserică.*

bine. Omul era cel căzut şi Hristos a trebuit să se facă Om. Şi, prin intermediul lui Hristos-Omul, care a luat fire omenească din Maica Sa, şi îngerii se împărtăşesc mai mult de lumina lui Dumnezeu.

Acestea nu sunt, prin urmare, nişte exagerări, aşa cum ar putea crede cineva, şi, din nefericire, unii au aceste rezerve. Marii Sfinţi ai Bisericii au avut o astfel de evlavie la Maica Domnului şi aşa au cinstit-o.

Şi îl vedem pe Sfântul Grigorie Palama venind în Sfântul Munte şi nevoindu-se într-o chilie şi strigând: „Maica Domnului, luminează-mi întunericul, Maica Domnului, luminează-mi întunericul!" Trei ani la rând s-a rugat aşa. Nu că n-ar fi făcut şi alte rugăciuni, dar rugăciunea de căpătâi asta era. Noi, de vreme ce nu suntem iniţiaţi în adevărata viaţă duhovnicească, ni se par ciudate aceste lucruri; celor care li se par, desigur.

Dar, ca un om ce are cunoştinţa descoperirii, ce are o cunoaştere a învăţăturii lui Hristos, trebuie să vezi clar cine eşti şi ce trebuie să devii. Omul trebuie să devină un hristos. Te-ai botezat, ai devenit creştin; de acolo înainte eşti un hristos, iar viaţa ta este viaţa lui Hristos. Prin urmare, [creştinul] nu este pur şi simplu cum sunt toţi oamenii, nu trebuie să fie ceva obişnuit, ci să fie pe de-a-ntregul ceea ce este Hristos: plin de harul Duhului Sfânt, plin de lumină dumnezeiască. Şi să ai sentimentul acestei alte vieţi, al vieţii în Duhul Sfânt.

Cel care îşi conştientizează întunericul strigă după lumină

Plecarea în Sfântul Munte nu a fost un lux sau un capriciu al Sfântului Grigorie. Rugăciunea lui, care are legătură cu versetele apostolului Pavel pe care le-am amintit, se reducea la următoarele: Maica Domnului, luminează-mi întunericul sau Doamne, Iisuse Hristoase, miluieşte-mă pe mine, păcătosul, Doamne Iisuse Hristoase, miluieşte-mă pe mine, fiindcă toate, în definitiv, sunt concentrate aici. Dacă mărturiseşti, zice apostolul Pavel, cu gura şi crezi în inima ta, te mântuieşti.

Acestea nu sunt doar nişte simple cuvinte. Nu este un lucru prea plăcut să stai să repeţi nişte cuvinte şi să nu ştii ce cauţi, să nu ştii încotro te îndrepţi, să nu ştii ce vrei. Dacă faci această rugăciune ca un robot, poţi să ajungi să-ţi pierzi şi minţile. Sau încetezi să o mai zici, de vreme ce nu ştii cum să înaintezi, sau continui şi poţi să te chinui. Fiindcă există oameni care au fost vătămaţi de faptul că n-au ştiut cum să facă această rugăciune şi o repetau ca un magnetofon.

Orbului din Ierihon [13], care avea conştiinţa orbirii sale, n-a trebuit să-i spună nimeni nimic. El a auzit, aşa cum citim în Evanghelie, că trece prin Ierihon Acela care dă lumină şi, deşi îl opreau, în tot chipul şi cu toată forţa lui striga:

Fiule al lui David, miluieşte-mă pe mine! Iar când Domnul S-a oprit şi l-a întrebat „Ce vrei?”, a răspuns: „Vreau să văd din nou”.

Astfel, cel care îşi conştientizează întunericul, lipsa de simţire, starea lui de păcătoşenie, sufocarea sa, cătuşele pe care le are în el, strigă, în timp ce noi, aşa cum trăim, cu această tactică falsă, nu putem să ieşim la liman.

Odinioară oamenii erau păcătoşi, însă aveau şi o autenticitate, şi cei care aveau voinţă şi auzeau învăţătura lui Hristos şi credeau ziceau: „Ce se întâmplă? Eu trebuie să am lumină, şi nu o am; sunt în întuneric”. Şi, de aceea, nu ezitau să meargă acolo unde credeau că e bine să meargă şi să facă ceea ce credeau că e bine să facă.

Sfântul Grigorie se duce în Sfântul Munte şi începe să zică neîncetat această rugăciune: „Maica Domnului, luminează-mi întunericul”. Ca să înţelegem mai bine, să spunem că astăzi sunt câţiva care încearcă să facă aşa ceva, dar, de vreme ce nu încep cu gândurile şi cu sentimentul cu care a început Sfântul Grigorie şi alţi Sfinţi ai Bisericii, obosesc făcând această lucrare, pe care ajung să o considere chiar chinuitoare; şi renunţă la ea. Sunt foarte puţini cei care progresează.

„Maica Domnului, luminează-mi întunericul.” Desigur, Sfântul Grigorie Palama era încă la început atunci când s-a dus în Sfântul Munte, şi, pe lângă faptul că era la început, a avut curajul să se angajeze de unul singur la o astfel de luptă neobosită. S-a gândit, a înţeles, a crezut în direcţia în care trebuia să meargă şi să ducă această luptă: „Maica Domnului, luminează-mi întunericul”. Credea că, alergând la ajutorul Maicii Domnului, care şi-a predat sinele lui Dumnezeu, ca să se nască din ea Fiul lui Dumnezeu, ca Dumnezeu şi Om, şi care vrea să ajute pe fiecare om să se mântuiască, după cum vrea şi Dumnezeu, că va găsi o ureche care se apleacă cu bunăvoinţă, care îl va asculta, care va lua aminte la el, care îl va răsplăti.

Sfântul Grigorie, părtaş al luminii necreate

Sfântul Grigorie a primit har din plin. S-a făcut părtaş al dumnezeieştii lumini, al dumnezeieştii vieţi, şi a dus lupta dobândirii luminii necreate, a energiilor necreate ale lui Dumnezeu, a deosebirii, în persoana lui Dumnezeu, între fiinţă

[13] *Marcu 10, 48-52*

şi energii. O adevărată luptă! A fost în pericol să-şi piardă viaţa însăşi, dincolo de nenumărate alte dificultăţi.

După cum se referă el însuşi, în acord şi cu cele pe care le cântăm la Sfânta Liturghie - Am văzut lumina cea adevărată, am primit Duhul cel ceresc - cu adevărat vedem în Sfânta Liturghie lumina cea adevărată, primim Duhul cel ceresc.

Zice şi Sfântul Simeon Noul Teolog: „Nu spunem crezând în învierea lui Hristos, ci văzând învierea lui Hristos” [14].

Noi însă nu am fost acolo. Am văzut vreo înviere? Şi toţi, atunci când spunem asta, dacă ne întreabă cineva sau ne întrebăm noi înşine, mai degrabă spunem „crezând în învierea lui Hristos”, credem că a înviat Hristos. Totuşi, nu spune „crezând în învierea”, ci „văzând învierea”. Câţi creştini văd înlăuntrul lor învierea lui Hristos şi învierea sufletelor lor? Sufletele câtor creştini reverberează în realitate atunci când spunem la Liturghie: Am văzut lumina cea adevărată, am primit Duhul cel ceresc? Una este să fie spusă pur şi simplu ca o cântare şi alta să aibă un impact în noi.

Este alarmant cum putem sta fără să ne pese, şi, deşi credem că acesta este un adevăr, totuşi nu îl trăim. Şi nu numai asta, dar nici nu ne neliniştim atunci când auzim această cântare la sfârşitul Sfintei Liturghii, încât să ne întrebăm: „Oare eu am văzut lumina cea adevărată?” Ar trebui fiecare nu numai să se întrebe, ci să facă tot ce-i stă în putinţă să vadă această lumină, ca ea să vină în sufletul şi în toată existenţa sa şi omul să înceapă să trăiască în Hristos, aşa încât să nu fie doar un simplu om, fie el şi bun, ci să aibă în el dumnezeiasca viaţă.

Sfântul Grigorie Palama zicea în argumentele învăţăturii sale: „Noi nu învăţăm, nu spunem pur şi simplu nişte lucruri. Nu! Teologia noastră este una a experienţei. Experiem, adică, ceea ce spunem, trăim aceste lucruri”.

Şi accentuează în operele sale că monahii din Sfântul Munte, prin rostirea rugăciunii Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi, văd lumina lui Dumnezeu, trăiesc înlăuntrul lor această realitate pe care o aduce lumina lui Dumnezeu şi harul Său. Nu doar aşa, că noi credem unele lucruri şi nădăjduim să se şi întâmple cândva.

Apărător al teologiei experienţei

---

[14] *Sf. Simeon Noul Teolog, Opere, vol.1, Cateheze, Ed. Orthodoxos Kypseli, Tesalonic, 1988, Cateheza a XIII-a, p.212.*

Sfântul Grigorie apăra aceste adevăruri şi de aceea duce o luptă de a-i apăra pe părinţii aghioriti şi, în general, adevărul Ortodoxiei. Adevăr pe care el l-a înţeles. Adevăr care pleacă de la Domnul şi, prin intermediul apostolilor şi al părinţilor Bisericii, ajunge până în epoca sa. Situaţia îl obligă să distingă mai bine aceste realităţi, aşa cum odinioară Părinţii au conceput şi au formulat dogmele.

Părinţii nu au formulat însă de la sine aceste dogme, ca de pildă pe cea de la Sinodul I ecumenic, care mărturiseşte că Fiul este Dumnezeu din Dumnezeu, Lumină din Lumină. De la început a crezut Biserica aceasta, ei doar au fost nevoiţi să formuleze acest adevăr. Iar Părinţii de mai târziu au formulat dogme care deja existau în credinţa Bisericii.

Tot aşa şi în epoca Sfântului Grigorie Palama. Aşa s-au petrecut lucrurile, încât a fost nevoie să fie formulate adevărurile de care se îndoiau adversarii lui. Din această perspectivă am putea spune că ne-a făcut un bine acest Varlaam care a venit din Calabria şi a învăţat ceva total opus celor mărturisite de Sfântul Grigorie. L-a provocat pe Sfântul Grigorie şi, în general, Ortodoxia, pe Părinţii Sfântului Munte şi din alte părţi, încât s-a lămurit care este adevărul de care se îndoia Varlaam şi a fost formulat în cea mai bună variantă cu putinţă. Şi astfel fiecare poate, fără să existe pericolul rătăcirii, să fie iniţiat în această viaţă duhovnicească.

Maica Domnului, luminează-mi întunericul, zicea Sfântul Grigorie. Şi, într-adevăr, Maica Domnului îl lumina şi, când vorbea despre lumina necreată, avea experienţa acestei lumini. În general, Sfântul Grigorie accentuează acest lucru, că teologia noastră este una a experienţei.

Pe unii sfinţi Dumnezeu i-a luminat să se nevoiască pe stâlpi, unde s-au urcat inspiraţi de Duhul Sfânt, şi nu potrivit voii lor; şi de aceea nici nu a fost o situaţie ciudată. Duhul Sfânt i-a urcat acolo sus, în timp ce pe alţii i-a luminat să facă altceva; pe Sfântul Simeon Noul Teolog l-a luminat să explice toate acele trăiri minunate pe care le lucra înlăuntrul lui harul Duhului Sfânt.

Întreaga învăţătură a Sfântului Grigorie Palama este centrată în jurul luminii necreate, în jurul rugăciunii inimii şi al rezultatului pe care îl aduce rostirea rugăciunii Doamne, Iisuse Hristoase, miluieşte-mă pe mine, este centrată pe distincţia dintre fiinţă şi energii în persoana lui Dumnezeu, pe faptul că omul nu se poate împărtăşi de fiinţa lui Dumnezeu, dar se poate împărtăşi de energiile Sale necreate.

Cel care nu are dispoziţie şi dragoste pentru aceste lucruri - şi nu mă refer la o abilitate de a sta şi învăţa teologie, ci la o chestiune de viaţă - poate să zică: „Ce

energii necreate, ce distincţie între fiinţă şi energii, ce vrea să spună lumina necreată?"

Totuşi, Sfântul Grigorie Palama le-a trăit şi le-a predat mai departe ca atare. Şi nu numai el, ci şi alţi sfinţi ai epocii lui şi părinţi din Sfântul Munte. Şi de aceea a dus această luptă titanică şi nu s-a dat înapoi de la nici o strădanie sau jertfă.

Abilitarea Sfântului Grigorie Palama

Aşa cum Sfântul Atanasie a rămas singur în luptă o perioadă, de vreme ce problemele duhovniceşti nu sunt o chestiune care priveşte o majoritate sau părerea celor mulţi, ci una care stabileşte care este adevărul, tot aşa şi Sfântul Grigorie era hotărât să continue lupta chiar dacă ar fi rămas de unul singur şi l-ar fi părăsit toţi. Iar asta s-a arătat îndată, fiindcă de la Varlaam de Calabria şi mai târziu de la Achindin şi Gregoras mulţi au fost influenţaţi aici în Grecia şi în Răsărit, în general, în Constantinopol au fost, de asemenea, mulţi adepţi ai lui Varlaam, ereticul din Calabria.

Vedeţi, şi în spaţiul Ortodoxiei se poate afla cineva geografic sau tipiconal, însă să nu fie cu adevărat ortodox. Eşti ortodox atunci când ai dreapta credinţă şi viaţa cea adevărată; nu numai învăţătura cea adevărată, ci şi viaţa cea adevărată. De aceea am şi vorbit, dacă vă amintiţi, pe tema Ortodoxia şi viaţa ortodoxă [15].

În Constantinopol s-au întrunit patru sinoade [16] care l-au abilitat pe Sfântul Grigorie Palama. Sinodalii au acceptat învăţătura Sfântului Grigorie ca pe o învăţătură ortodoxă în directă legătura cu viaţă duhovnicească. De aceea, nici Biserica nu a ales întâmplător să fie pusă sărbătoarea Sfântului Grigorie Palama în cea de-a doua duminică din Postul mare. Fiindcă prima duminică din Postul mare este închinată Ortodoxiei, iar cea de-a doua Sfântului Grigorie Palama, cel care a fost corifeu în lupta pentru această nouă izbândă a Ortodoxiei.

Mărul discordiei în învăţătura Sfântului Grigorie Palama şi cea a lui Varlaam

Ca să-şi sprijine învăţătura, Sfântul Grigorie Palama a recurs la Sfânta Scriptură, la apostoli şi la toţi Sfinţii. A cercetat toate sursele legate de tema luminii necreate, şi în special scena minunii de pe Tabor, acolo unde Domnul, cu care se obişnuiseră apostolii în toată vremea, S-a schimbat la faţă înaintea lor. Dar, aşa

---

[15] *Vezi volumul editurii noastre Omilii – Tâlcuiri, p. 148-167.*

[16] *Primul pe 10.06.1341, al doilea, în august 1341, al treilea pe 2.02.1347, al patrulea pe 28.05.1351. Vezi Teoclit Dionisiatul, Sfântul Grigorie Palama, Sfântul Munte, 1976.*

cum am zis şi în alte dăţi, mai corect este să spunem că Domnul a lăsat să se vadă ceea ce era cu adevărat.

…şi a strălucit faţa Lui ca soarele, iar veşmintele Lui s-au făcut albe ca lumina [17]. Şi nu era nici lumina soarelui, nici alte reflexii care cădeau asupra Lui. Era lumina necreată, adică energia necreată a lui Dumnezeu. Nu era doar o lumină fizică, aşa cum este lumina soarelui. Şi soarele este creat de Dumnezeu, iar lumina lui este una creată. Toţi sorii din univers sunt creaţi de Dumnezeu, şi orice lumină este o lumină creată, aşa cum este întreaga făptură, împreună cu omul.

Energia necreată nu este ceva pe care Dumnezeu o creează, ci este energia care iese din existenţa Lui şi se transmite omului. Aici este mărul discordiei în învăţătura lui Varlaam şi în cea a Sfântului Grigorie Palama. Asta nu a putut pricepe Varlaam şi, în general, occidentalii, dar şi mulţi dintre ortodocşi. Şi este foarte probabil să rămână cineva la o învăţătură sterilă, la ceva de suprafaţă.

Era de neconceput pentru Varlaam să accepte că există energii necreate şi că omul se face părtaş energiilor necreate ale lui Dumnezeu. Sfântul Grigorie Palama nu socotea doar că este corect ceea ce învăţa el, ci credea că ceea ce învăţa este credinţa cea adevărată, nu numai pentru faptul că le învaţă Scriptura şi Sfinţii Părinţi, ci şi pentru realitatea pe care el însuşi o trăise, realitatea împărtăşirii omului de energiile necreate ale lui Dumnezeu.

Această lumină pe care au văzut-o Părinţii în Sfântul Munte, zice Sfântul, rostind rugăciunea Doamne Iisuse Hristoase, miluieşte-mă pe mine, într-o anumită poziţie, le împărtăşea aceeaşi lumină necreată pe care o văzuseră apostolii pe muntele Tabor. Şi, vă amintiţi, ziceam şi altădată că părinţii accentuează că Hristos a dat ochilor apostolilor puterea de a vedea această lumină.

În lumina Ta vom vedea lumina [18]. Dacă nu ai lumină, nici nu poţi vedea lumina. Hristos a făcut într-un oarecare fel, din ochii materialnici, ochi nematerialnici, ca să poată vedea lumina necreată. Aceasta este chestiunea fundamentală.

Dumnezeu este Cel care îl face pe om să trăiască această realitate. Nu este numai faptul că Dumnezeu dăruieşte această energie necreată, lumina necreată, aceasta necreată şi dumnezeiasca viaţă, ci îl şi face pe om capabil să primească şi să trăiască o astfel de viaţă, să dobândească sentimentul unei atare realităţi,

---

[17] *Matei 17, 2.*
[18] *Psalmi 35, 10.*

încât astfel putem pricepe mai bine cealaltă temă pe care am dezvoltat-o anul acesta, cea a vieţii theantropice. Omul nu mai trăieşte ca un simplu om, nu mai are doar viaţa omenească în el, fie ea şi una bună, ci are o viaţă theantropică, adică, pe lângă cea omenească, o are şi pe cea dumnezeiască.

Imaginea fierului înroşit în foc

Este clasic modelul fierului înroşit în foc, folosit de Părinţi. Poate vă amintiţi cei mai în vârstă - căci cei tineri poate nu l-am mai văzut - atelierele de fierărie. Fierarii - care, sărmanii, erau mereu înnegriţi din pricina cărbunilor - aprindeau cărbunii din vatră cu foalele. Iar cărbunii negri se făceau roşu aprins ca focul, şi acolo prelucrau fierul. Maistrul şef avea un cleşte mare cu care apuca o bucată de fier, potrivit cu dimensiunea a ceea ce urma să facă, şi o punea în foc şi, pe măsură ce sufla, fierul nu numai că se încălzea, dar se şi înroşea.

Am spus şi altă dată că, dacă cineva taie acest fier cu un circular, va vedea că nu este înroşit numai în afară, ci şi înăuntru. Luaţi aminte! Fierul nu este doar încins. Cineva poate pune acest fier l-a încălzit în altă parte. Aici se întâmplă altceva: pe măsură ce fierul intră în foc, energia focului intră în fier. Fierul nu este cărbune, să spunem că se transformă în foc. El rămâne fier, dar poartă în el energia focului, şi aceasta îl face flexibil. Apoi e bătut pe nicovală, de maistrul şef şi de calfa sa, şi îl prelucrează cum vor, îi dau forma pe care o vor, îl fac o secure mai mare sau mai mică sau o altă unealtă.

Aşa se întâmplă şi cu energia necreată a lui Dumnezeu. Putem să înţelegem din exemplul cu fierul cum se apropie Dumnezeu de om şi îl îndumnezeieşte. În fiinţă Sa Dumnezeu rămâne inaccesibil, fiindcă omul nu poate ajunge dumnezeu după fiinţă. Omul se îndumnezeieşte însă. Se mântuieşte omul care se înroşeşte în foc, am zice, cel prin care trece dumnezeiasca energie. Această realitate nu este destinată doar unor oameni. Fiecare trebuie să se îndrepte înspre această cale. Şi după cum focul transmite energia lui fierului şi îl transformă în foc, deşi rămâne fier, tot aşa şi energia necreată a lui Dumnezeu îl îndumnezeieşte pe om. Dacă scoţi fierul din foc, încet-încet îşi pierde roşeaţa, căldura, şi ajunge să fie la loc fier, ba chiar să ruginească un pic, poate.

Aşa trebuie să înţelegem lucrurile, să ascultăm învăţătura lui Dumnezeu şi să citim Sfânta Scriptură şi să învăţăm să ne corectăm sinele. Această învăţătură a Sfântului Grigorie Palama, prin care se mărturiseşte că energiile necreate se transmit omului şi omul trăieşte acea realitate că „a văzut lumina cea adevărată“, este, în fapt, învăţătura întregii Biserici. Lumina cea adevărată nu se manifestă vizibil. O vezi dacă vine înăuntrul tău şi de aceea poate zice cineva învierea lui Hristos văzând, pentru că trăieşte în el viaţa cea dumnezeiască, theantropică, iar omul devine şi om şi dumnezeu.

Nu putem să fim nepăsători faţă de păzirea poruncilor lui Dumnezeu

Nu este bine ca cineva să rămână doar la rostirea acestei rugăciuni şi să le ignore pe toate celelalte. Dacă nu te conformezi voii lui Dumnezeu, poruncilor Lui, dacă nu înveţi aceste porunci, nu poate să se sălăşluiască în tine energia necreată a lui Dumnezeu.

Este un lucru nefiresc ceea ce se petrece cu unii oameni a căror viaţă nu se îndreaptă nicidecum, deşi se împărtăşesc, deşi se roagă, dar continuă să se supere, să se mândrească, să judece, să bârfească, să urmărească intrigi omeneşti. Nu stau aşa lucrurile.

Am pomenit şi altă dată o situaţie despre care s-a scris într-o revistă a tinerilor din Atena. Nişte tineri au stat undeva - nu-mi aduc aminte dacă era taverna sau casa unuia dintre ei - şi, în timp ce fumau şi beau, vorbeau despre energiile necreate. Nu numai că nu avea nici o legătură cu adevărul, dar era şi o impietate, o blasfemie. Viaţa trebuie să păşească împreună cu credinţa cea adevărată. Dacă viaţa de zi cu zi nu merge alături de lupta ta continuă, nu ai făcut nimic.

Este impresionant că unii Părinţi vorbesc mai mult despre această temă - nu că nu ar fi fost toţi Sfinţii Părinţi iniţiaţi în viaţă duhovnicească deopotrivă - şi toţi, deopotrivă, accentuează păzirea poruncilor. Nu poţi ignora această realitate. Şi de aceea citeşti cuvântul lui Dumnezeu, eşti informat şi înveţi care sunt poruncile lui Hristos, care este voia Lui şi îţi conformezi viaţa acestora, duci lupta ta şi vine în sufletul tău energia necreată, lumina necreată, necreata viaţă dumnezeiască şi te faci părtaş vieţii celei veşnice, aşa cum se cântă în Heruvicul Liturghiei Darurilor mai înainte sfinţite: Cu credinţă şi cu dragoste să ne apropiem, ca să fim părtaşi vieţii celei veşnice [19] sau, după expresia Sfântului Petru, ca să vă faceţi părtaşi dumnezeieştii firi. Ne facem părtaşi dumnezeieştii firi în sensul că ne facem părtaşi energiilor necreate, nu fiinţei lui Dumnezeu, în Sine.

Cred că am cinstit întrucâtva sărbătoarea Sfântului Grigorie Palama [20] prin cele pe care le-am spus astăzi, iar ele ne vor ajuta să înţelegem mai bine cele pe care le-am zis în adunările trecute, în special, pe această temă a rugăciunii.

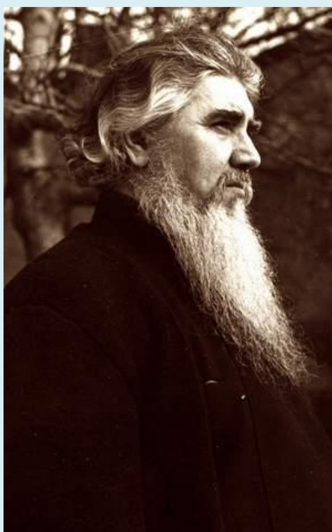
10.03.1996

(Din: Arhim. Simeon Kraiopoulos, Taina Mântuirii, Editura Bizantină, 2012)

---

[19] *Cf. II Petru 1, 4.*
[20] *Vezi de asemenea Omilii – Tâlcuiri, p.95-101, Vrei să te sfinţeşti?, p.314-319.*

Pr. Visarion Iugulescu - Predică la Duminica a II-a din Post - Fiule, iertate îţi sunt păcatele tale!

Fraţi creştini, după cum observăm din Sfânta Evanghelie de astăzi, dacă pe faţa pământului există fel de fel de suferinţe, boli şi necazuri, cauza este numai păcatul. Omenirea este slăbănogită de o mulţime de păcate întocmai ca bietul slăbănog din Evanghelia de astăzi. Cei mai mulţi oameni nu s-au spovedit din copilărie, iar alţii nu s-au spovedit niciodată cum trebuie şi astfel nu au primit iertare.

Slăbănogul de care ne-a vorbit Sfânta Evanghelie, îndată după ce a primit iertarea păcatelor de la Domnul Hristos, a luat şi putere tămăduitoare, deoarece vedem că s-a întărit, luându-şi patul în spate şi mergând vesel la casa sa. Creştinii noştri nu cunosc greutatea păcatului, nu ştiu cum să se spovedească şi nici nu ştiu cât de importantă şi necesară este taina mărturisirii sau spovedaniei, cum îi mai zicem. Iată de ce oamenii împlinesc taina spovedaniei formal şi nu fac pocăinţă adevărată pentru iertarea păcatelor.

Sunt unii care trăiesc în vrajbă cu vecinii, fraţii, cunoscuţii, cumnaţii, sunt deci oameni cărora le place cearta şi gâlceava. Când se apropie timpul de spovedanie şi de împărtăşanie, caută să se împace, însă după ce a trecut puţin timp de la împărtăşanie, iarăşi caută râcă şi duşmănie, şi aşa o ţin multă vreme. Toţi aceştia să nu creadă că-L înşeală pe Dumnezeu. O mare pedeapsă îi aşteaptă chiar aici, căci primesc foc în gura lor la împărtăşanie şi nu vor scăpa nici de dreapta judecată a lui Dumnezeu.

Dacă omul nu caută pacea şi sfinţenia, nu se mântuieşte. De aceea zice Mântuitorul: "***De veţi ierta oamenilor greşelile lor, ierta-va şi vouă Tatăl vostru cel ceresc, iar de nu veţi ierta oamenilor greşelile lor, nici Tatăl vostru nu va ierta greşelile voastre***". Iată condiţia iertării păcatelor. Nu putem trece

peste aceste cuvinte ale Mântuitorului; nu putem închide ochii să nu vedem cu ce fel de legături ne-a legat, ca să putem primi iertarea păcatelor, aceasta făcându-se fie prin taina sfintei spovedanii, fie prin rugăciunile şi faptele bune ale noastre pe care le facem.

Toată strădania demonilor este însă parcă îndreptată împotriva noastră, ca să nu fim nici unul scutiţi de a nu cădea în acest păcat de învrăjbire, de mânie şi ceartă cu cineva. Parcă mai mult ca oricând aceste răutăţi s-au înmulţit. E frecventă duşmănia dintre părinţi şi copii, dintre fraţi şi rudenii, dintre soţi şi, nu mai vorbim, dintre vecini şi străini. Trebuie să ştim că, oricât de mare ar fi paguba materială pe care ne-o fac cei care ne duşmănesc, nu există iertare nici chiar la spovedanie, dacă nu îi iertăm din toată inima.

Pentru aceea, frate şi soră, dacă ai vrajbă cu cineva, întâi să te împaci imediat, că altfel nici o rugăciune sau faptă bună, sau vreun prinos adus la altar nu e primit înaintea lui Dumnezeu; nu te poţi împărtăşi cu Sfintele Taine şi nici rugăciunea Tatăl nostru n-ai s-o poţi spune, căci atunci când zici "şi ne iartă nouă precum şi noi iertăm greşiţilor noştri", îţi ceri singur osânda de la Dumnezeu, fiindcă ceri să-ţi ierte precum şi tu ierţi, iar dacă tu nu ierţi şi ţii duşmănie, ură, nici Dumnezeu nu te va ierta. ***Domnul zice să iertăm de 70 de ori câte 7 într-o zi celor ce ne greşesc. Aceasta înseamnă să iertăm la infinit, aşa cum Dumnezeu ne iartă nouă când ne întoarcem cu adevărată căinţă şi hotărâre de a nu mai greşi.*** Suntem datori şi noi să iertăm la infinit tuturor acelora care ne greşesc şi mai ales atunci când ei vin sinceri şi cu durere în suflet şi ne cer iertare. Dacă ei nu înţeleg că atunci când ne greşesc trebuie să vină cu părere de rău să ne ceară iertare, noi, care suntem creştini şi cunoaştem mai mult, trebuie totuşi să-i iertăm din toată inima, căci ei nu ştiu ce fac; nu numai să-i iertăm, dar noi să le cerem lor iertare, că în felul acesta ei se umilesc şi se îmblânzesc.

Dacă ei nu înţeleg lucrul acesta şi ne iau în râs sau, şi mai rău ne tulbură, deşi ei sunt vinovaţi, datoria noastră de buni creştini cere ca noi să le facem bine şi să ne rugăm lui Dumnezeu pentru iertarea şi îndreptarea lor, că iarăşi zice Domnul: "***Să iubiţi pe vrăjmaşii voştri şi să faceţi bine celor ce vă urăsc pe voi!***". ***Însuşi Mântuitorul s-a rugat pentru cei ce L-au pironit pe Cruce, zicând:*** "***Părintele Meu, iartă-le lor că nu ştiu ce fac!***". Dacă vom ţine seama de aceste cuvinte sfinte ale Mântuitorului, vom primi iertare de la Dumnezeu .

Dumnezeu nu ne dă iertarea direct, ci prin Taina Sfintei Spovedanii, pe care trebuie s-o facem sub epitrahil, înaintea unui preot duhovnic. ***Această Sfântă Taină a fost mai înainte proorocită de Duhul Sfânt prin unii prooroci ai Vechiului Testament .*** Iată ce spune Dumnezeu prin proorocul Ezechiel: ***"Spune-le pe viaţa mea, zice Domnul Dumnezeu, că nu voiesc moartea***

păcătosului, ci să se întoarcă de la calea lui şi să trăiască. Întoarceţi-vă, întoarceţi-vă de la calea voastră cea rea, pentru ce vreţi să muriţi în păcat, voi, casa lui Israel, voi, creştinilor?”

Prin proorocul Osia, zice: ***Întoarce-te, Israele, la Domnul Dumnezeul tău, căci ai căzut prin nelegiuirea ta, adu cuvinte de căinţă şi întoarce-te la Domnul”. De vom citi psalmii lui David, vom vedea că acolo se vorbeşte de iertare prin pocăinţă şi***

- *pocăinţa constă în întoarcerea la Domnul Hristos şi la învăţătura Evangheliei Sale; întoarcerea de la calea rea la cea bună , adică pe calea Bisericii.*
- *Pocăinţa constă în a fugi de calea cea largă a desfătărilor şi a umbla pe calea cea strâmtă şi necăjită.*
- ***Pocăinţa constă în părerea de rău şi căinţa pentru păcatele făcute, hotărându-te să nu mai faci.***
- *Pocăinţa constă în mărturisirea păcatelor la preot, aşa cum vedem în Sfânta Scriptură, că după ce a înviat din mormânt, Domnul Hristos a venit în mijlocul ucenicilor şi le-a zis:* “***Luaţi Duh Sfânt, cărora veţi ierta păcatele le vor fi iertate şi cărora le veţi ţine, ţinute vor fi***”.

Pilde de iertare a păcatelor prin spovedanie la preot, avem destule în Sfânta Scriptură spre exemplu: întoarcerea fiului risipitor sau neosândirea femeii care a fost prinsă în preacurvie.

Mai pe scurt, Domnul Hristos spune că a venit să caute oaia cea rătăcită, a venit să mântuiască pe cei păcătoşi care se pocăiesc, că nu cei sănătoşi au trebuinţă de doctor, ci cei bolnavi. Tot un fel de spovedanie e şi trimiterea celor 10 leproşi, pe care i-a vindecat, să se arate preoţilor. Sfântul Ioan Botezătorul, înainte de a boteza în apa Iordanului, îi punea pe cei care veneau să-şi mărturisească păcatele, adică îi spovedea.

Mai înainte, în Legea Veche, până la marii prooroci inspiraţi de Dumnezeu ca să vorbească despre pocăinţă şi iertarea păcatelor, în Legea lui Moise nu exista pocăinţă, ci răzbunare împotriva păcătosului. Căci aşa scria în Legea lui Moise: “moarte pentru moarte, şi chiar de la altar să fie scos ucigaşul şi să fie omorât. Viaţă pentru viaţă, ochi pentru ochi, dinte pentru dinte şi aşa mai departe”. Cine muncea sâmbăta, spre exemplu, chiar dacă promitea că nu mai face, nu era iertat. Dacă desfrâna cineva, fără discuţie trebuia omorât. Aşa era de aspră Legea cea veche a lui Moise.

În legea cea nouă a lui Hristos, a Evangheliei, totul e schimbat. Dumnezeu a trimis pe Ioan Botezătorul mai înainte, ca să strige: “***Pocăiţi-vă, că s-a apropiat***

Împărăţia Cerurilor, faceţi roade vrednice de pocăinţă!*" *Cu toate că idealul credinţei noastre creştine este ca nimeni să nu păcătuiască, omul este însă neputincios şi foarte lesne se lasă amăgit de vrăjmaşii mântuirii sufletului, care sunt: trupul, lumea şi diavolul. De aceea a lăsat Domnul Hristos această poruncă a mărturisirii păcatelor.

Spovedania se face la reprezentanţii lui Hristos, la ucenicii Lui, care sunt preoţii şi arhiereii. Creştinii ortodocşi trebuie să se spovedească la arhiereii şi preoţii duhovnici care au acest dar. Ereticii şi mulţi necredincioşi plini de mândrie se ridică împotriva spovedaniei susţinând mărturisirea directă, lui Dumnezeu, motivând că preotul duhovnic este şi el un om păcătos. La alţii intervine sentimentul ruşinii şi-l evită pe preotul duhovnic, iar unii judecă uşor, susţinând că nu au păcate grele.

Oamenii pătimaşi întotdeauna au iubit întunericul nopţii, ca la adăpostul întunericului să poată săvârşi fărădelegea fără grijă că-i poate vedea cineva. Aceştia sunt la fel ca fiarele sălbatice, care după ce se înnoptează pleacă să prădeze, iar când se luminează de ziuă se retrag în culcuşurile lor. Aşa şi cu oamenii pătimaşi: nu suferă Evanghelia, lumina credinţei, învăţătura sănătoasă, ci stau în întunericul păcatelor. ***Noi, oamenii, trăind în această viaţă, nu se poate să nu greşim cu ceva; dacă nu înaintea oamenilor, înaintea lui Dumnezeu sigur suntem plini de păcate. Cine zice că nu are păcate face un îndoit păcat, căci îl face pe Dumnezeu mincinos, fiindcă numai El este fără păcat.***

A mărturisi, a spovedi păcatele, este o virtute, o biruinţă a omului împotriva eu-lui său, împotriva mândriei care este de la diavolul; este una din marile virtuţi ale faptelor bune. În clipa când ai primit iertare sub epitrahil de la preot, păcatele spuse cu căinţă, cu lacrimi, se şterg din catastifele demonilor. Dacă nu spui unul din păcate, dintr-un oarecare motiv, ţi se dublează şi celelalte şi te faci mai rău ca la început; ori le spui pe toate, ori mai bine nu te spovedi de formă. ***De aceea preotul duhovnic este dator să amintească omului care a venit la spovedanie cuvintele sfinţilor părinţi din molitfelnice: "Iată, fiule Hristos este de faţă, nevăzut, primind mărturisirea ta cea cu umilinţă. Deci nu te ruşina ca să ascunzi de mine vreun păcat, ci fără sfială spune toate câte ai făcut ca să primeşti iertare de la Domnul. Iată, şi sfânta lui icoană este înaintea noastră, iar eu sunt numai un martor ca să spun înaintea Lui toate câte mi-ai mărturisit, iar de vei ascunde de mine ceva, să şti că toate păcatele îndoite le vei avea. Ia seama, aşadar, să nu te întorci de la doctor nevindecat".***

Ca dovadă că sunt adevărate aceste cuvinte, ***ascultaţi ce a văzut ucenicul unui duhovnic de la o mănăstire când a venit o femeie să se spovedească. Această femeie se mai spovedise şi la alţi duhovnici, dar la nici unul nu îndrăznea, de***

rușine, să spună un păcat mare pe care-l avea. Venind și la duhovnicul acestei mănăstiri, în momentul spovedaniei, ucenicul acestuia, care era cu treburi prin altar, s-a uitat fără să vrea spre locul unde spovedea duhovnicul și a observat că femeia care se spovedea sta cu gura deschisă, iar din aceasta voia să iasă un șarpe mare. Ieșea puțin, apoi se trăgea înapoi, iar jos în fața ei era o grămadă de șerpi mai mici. Pe când preotul duhovnic îi da dezlegare, a văzut ucenicul cum șarpele cel mare s-a tras înapoi; atunci și ceilalți șerpi de jos au intrat unul câte unul pe gura femeii înapoi. După ce a plecat femeia, ucenicul a spus duhovnicului cele ce a văzut, iar acesta l-a trimis după ea ca s-o întoarcă. Ducându-se, ucenicul a găsit-o pe drum moartă. Iată deci că prin acest păcat al minciunii față de Dumnezeu și-a primit pedeapsa pierzându-se și vremelnic și veșnic.

Vrăjmașul diavol învață pe oameni să nu-și mărturisească păcatele lor înaintea preotului. Așa i-a învățat și pe primii oameni, Adam și Eva, să păcătuiască, să mănânce din pomul oprit. Căzând în păcat, Adam și Eva au fost constrânși a-L minți pe Dumnezeu. Iată ce zice Sfânta Scriptură: "***Iar când au auzit glasul Domnului Dumnezeu care umbla prin Rai, Adam și femeia lui s-au ascuns de la fața Domnului!***". Dovedit că a mâncat din pomul oprit, și astfel cunoscând că este gol, Adam a dat vina pe femeie, iar femeia pe șarpe. Domnul Dumnezeu a aruncat blestemul asupra șarpelui, iar femeii i-a zis: "***Voi înmulți mereu necazurile tale, mai ales în vremea nașterii; în dureri vei naște copii, atrasă vei fi către bărbatul tău și el te va stăpâni.***" Lui Adam i-a zis: "***Pentru că ai ascultat de femeia ta și ai mâncat din pomul din care ți-am poruncit să nu mănânci, blestemat va fi pământul pentru tine… În sudoarea feței tale îți vei mânca pâinea ta până când te vei întoarce în pământul din care ai fost luat, căci pământ ești și în pământ te vei întoarce***".

Iată, frați creștini, primul blestem aruncat de Dumnezeu asupra lumii. Observăm că Dumnezeu a plecat cu blestemul de la cel care a fost pricina păcatului, de la șarpe. Pe șarpe l-a blestemat întâi, apoi a trecut la femeie, iar apoi la Adam, ca să ne învețe că mai mare păcat are cel care face pe altul să păcătuiască. Diavolul, după ce-i învață pe oameni să păcătuiască, nu-i lasă să se spovedească cum trebuie. La spovedanie fiecare pârăște pe celălalt: soția pe bărbat, bărbatul spune că femeia l-a făcut să zică, părinții pe copii și așa mai departe.

Cu acestea nu facem nimic, iar blestemul nu-l curmăm de la noi decât printr-o spovedanie sinceră, cu căință, fără ocol.

De aceea creștinul este dator să facă trei feluri de mărturisiri ale păcatelor în viața lor.

- *Mai întâi trebuie a ne mărturisi vina păcatelor noastre înaintea lui Dumnezeu, direct prin rugăciunile ce trebuie să ni le facem zilnic, prin psalmul 50, unde se aminteşte de păcat, psalmii 3 şi 87, precum şi alte rugăciuni.*
- *A doua mărturisire trebuie făcută către oamenii din jurul nostru; adică să nu le spunem niciodată că suntem buni sau drepţi, ci mari ticăloşi în faţa lui Dumnezeu, căci de aceea zice apostolul Iacov: "**Mărturisiţi-vă unii altora păcatele, plângeţi-vă păcatele unii altora!**".*
- *A treia mărturisire a păcatelor trebuie făcută către episcopi sau preoţii duhovnici, păstrătorii cheilor Împărăţiei Cerurilor, reprezentanţii autorizaţi ai lui Hristos pe pământ.*

Aceste porunci, ca şi toate celelalte, nu sunt grele de împlinit. Dar, cum am spus, diavolul stă de capul omului, îndemnându-l să nu-şi mărturisească păcatele niciodată, iar dacă o face, să o facă incomplet. Îl îndeamnă pe om să facă păcate multe şi cu neruşinare. Când merge să le spovedească îi dă ruşine să nu le poate spune. De aceea aceşti oameni se aseamănă cu unii care oricât ar sta pe fundul apei nu simt greutatea noianului de apă ce stă deasupra lor; dacă sunt scoşi pe uscat şi le pui 50-60 kg de apă în spate nu pot suferi povara.

Aşa sunt aceştia care sunt cufundaţi în adâncul fărădelegilor. Ei nu simt greutatea păcatelor, dar când se întorc la Domnul Hristos cu inimă smerită şi fac un păcat cât de mic, îi mustră conştiinţa şi nu pot suferi până când nu se spovedesc la preot. Pe mulţi, din cauza ruşinii de a mărturisi păcatele la preot, i-a apucat moartea în păcate grele iar acum se află în temniţele iadului, în focul veşnic, în chinuri. Acolo au văzut ei paguba nemărturisirii păcatelor şi acolo strigă cu ţipete mari, ca bogatul din Evanghelie, dar e prea târziu.

Noi, care vrem să ne mântuim din văpaia focului veşnic, să lăsăm ruşinea la o parte, fraţilor, şi să alergăm după iertarea păcatelor până nu ne mutăm din viaţa aceasta trecătoare, căci nu ştim ziua şi ceasul când ne va chema Domnul. Nu se poate pocăinţă fără mărturisire şi fapte bune şi nici spovedanie fără pocăinţă şi fapte bune; căci toate acestea trei sunt legate între ele.

Sectanţii şi mulţi creştini neştiutori fac puţină pocăinţă, ţinând post, fac rugăciuni, mai fac milostenii, dar nu vor să se spovedească la preot. De aceea pierd şi osteneala postului şi a faptelor bune pe care le-au făcut. Poate omul să-şi dea viaţa averea de pomană, să facă toate faptele bune posibile, dacă nu se spovedeşte la preotul duhovnic, tot în iad se duce, cu toate faptele lui bune. Aşa înţeleg sectanţii, rătăciţi, cei care s-au despărţit de biserică şi de preot, că e suficient să aibă credinţă şi nu le trebuie preot şi nici spovedanie.

Unii creştini se spovedesc mai rar, alţii mai des, dar preoţii nu le dau canon pentru păcatele lor şi nici ei nu fac nici un fel de pocăinţă. Nu postesc, nu se roagă, nu fac milostenii, fiind şi ei tot în pericol sufletesc. De aceea vin peste ei canoane de ispăşire a păcatelor în diferite chipuri, canoane de la Dumnezeu. Aceste canoane constă în mari supărări, în boli, închisori, pagubă, moarte în familie şi fel de fel de suferinţe. Nimeni să nu se înşele că dacă a făcut păcate şi nu le-a spovedit va putea fi iertat, făcând fapte bune sau plătind slujbe pentru ele. Ascultaţi dintr-o carte veche a Bisericii un astfel de caz.

O femeie făcuse un păcat de moarte şi nu îndrăznea de ruşine, să-l mărturisească. Făcea însă fapte bune, mereu, ca: milostenii, postea, se ruga, priveghea, se spovedea de celelalte păcate şi se împărtăşea cu Sfintele Taine, rugându-se lui Dumnezeu cu lacrimi ca să-i ierte păcatul cel mare pe care-l făcuse şi-l ţinea ascuns. Iată că a căzut într-o boală grea şi nici atunci nu şi-a mărturisit păcatul cel mare, ci plângând s-a împărtăşit cu dumnezeieştile taine şi aşa a murit.

După multe zile, o fată a ei se ruga cu credinţă în cameră şi deodată a simţit un miros nespus de greu şi nu ştia de unde vine. Privind într-o parte a camerei, vede stând deasupra patului o umbră urâtă şi înfricoşată. Ea a căzut jos şi a început să strige pe Dumnezeu şi Maica Domnului în ajutor. Atunci i-a venit glas de la acea umbră, zicându-i: "Nu te teme, fiica mea, eu sunt nenorocita ta mamă". Fata îi spune: "Cum este cu putinţă, maica mea, să vii cu acest miros atât de urât, tu care erai atât de bună şi plină de fapte frumoase?!". Ea a răspuns: "Adu-ţi aminte, fiica mea, că ţi-am spus eu odată că am făcut un păcat mare, de moarte, şi nu l-am spovedit la preot fiindu-mi ruşine; pentru acest păcat mă chinuiesc nespus de mult!"

"Dar celelalte fapte bune – zise fata – nu ţi-au folosit, mamă?" "Nu mi-au folosit cu nimic – răspunse femeia – pentru că eu am ascuns păcatul". Fata îi zise: "Dar acum pot să te ajut eu cu slujbe, sărindare, liturghii şi milostenii, ca să capeţi iertare mamă?" Aceasta îi răspunse: "Nu mai este pocăinţă în iad, fiica mea; cât am avut vreme nu m-am îndreptat, iar acum nu-mi mai foloseşte la nimic. Îndată ce m-am despărţit de trup m-au răpit viclenii diavoli şi m-au dus la judecata lui Hristos unde mi s-a spus cu glas înfricoşat, de tunet: Du-te de la Mine, blestemato, în gheena cea nesfârşită. Deodată m-am pomenit în fundul iadului. Aşadar, nu mai este milă pentru mine; ci doar am fost slobozită ca să-ţi spun ţie să propovăduieşti la toţi şi să nu mai păcătuiască şi alţii ca mine. Spune şi fratelui tău să-şi îndrepte viaţa, să se lase de toate împodobirile lumeşti, să nu se mai ducă la distracţii, căci aici în iad sunt multe femei şi mulţi oameni care se chinuiesc pentru multe păcate de acestea".

Fata a întrebat-o mai departe şi altele, dar ea nu i-a mai spus nimic, spunându-i că nu are voie să-i zică mai multe. S-a stins apoi ca fumul şi a rămas în urma ei un miros atât de greu, încât nimeni nu mai putea intra în camera aceea. A trebuit să-şi facă patul în altă parte, unde a zăcut bolnavă multe zile de frica acestei vedenii. A chemat apoi duhovnicul şi i-a spus toate câte a văzut şi le-au şi scris într-o carte, ca să citească toţi şi nimeni să nu se mai înşele şi din cauza ruşinii să nu se spovedească.

Din Sfânta Scriptură vom aduce câteva mărturii, care ne arată cum trebuie să fie spovedania noastră. Ne vom referi la doi apostoli dintre cei 12: Iuda care l-a vândut pe Domnul pe 30 de arginţi şi Petru care s-a lepădat de El de trei ori. Petru a primit iertare şi s-a făcut iarăşi prieten al lui Hristos, iar Iuda a rămas neiertat şi s-a spânzurat, lăsându-şi ticălosul trup atârnat de o cracă, iar sufletul în chinuri veşnice căzând în deznădejde. Pentru ce a rămas Iuda neiertat? Ce trebuia să facă? Trebuia oare să-şi spovedească greşeala? Da, dar a mărturisit-o şi pe faţă a spus: “Am greşit vânzând sânge nevinovat!” Pe lângă aceasta, a întors înapoi şi cei 30 de arginţi, pe care i-a aruncat în templu în faţa arhiereului. Atunci ce n-a făcut Iuda ca să fie iertat de Domnul? El n-a făcut pocăinţă, fraţi creştini, pocăinţa adevărată, nu s-a căit înaintea Domnului, n-a plâns cu lacrimi păcatul ci a căzut în deznădejde. El a dat vorbe şi bani, aşa cum majoritatea creştinilor noştri se spovedesc numai cu gura, spunând fel de fel , dar numai adevăratele lor păcate nu le spun înaintea duhovnicului. Pălăvrăgesc fel de fel, mai ales femeile, şi socotesc că dacă plătesc cu bani la spovedanie va veni şi iertarea de la Dumnezeu.

Nimeni să nu se înşele, că fără spovedanie curată şi dreaptă înaintea duhovnicului, nu este mântuire. Străină şi mincinoasă a fost spovedania lui Iuda; adevărata mărturisire a fost a lui Petru, care după ce şi-a cunoscut greşeala, a ieşit din casa lui Caiafa unde se lepădase de trei ori de Hristos şi a plâns cu lacrimi amare.

Deci, frate creştine, când vrei să te mărturiseşti, părăseşte şi tu casa cea blestemată unde pentru dragostea unei femei blestemate te-ai lepădat de Dumnezeu; pleacă definitiv din casa ei, nu numai cu trupul, ci şi cu inima şi cu mintea. Fugi afară, desparte-te de obiceiurile cele rele, de prietenii cei răi, de calea pierzării în care ai petrecut şi te-ai dezmierdat; căci Petru i-a părăsit pe toţi, a rămas singur, s-a cutremurat, a plâns şi, frângându-şi inima, cu căinţă mare s-a rugat la Domnul de iertare. ***Retrage-te şi tu, frate creştine, un ceas la o parte, înlătură toate grijile lumeşti, adună-ţi gândurile, roagă-te lui Dumnezeu să te lumineze şi, amintindu-ţi toate păcatele, scrie-le pe hârtie, după cum ne învaţă Sfântul Ioan Scărarul.*** Ucenicii lui ţineau totdeauna la ei câte o mică cărticică unde însemnau toate gândurile, nu numai păcatele pe care le spovedeau la duhovnic.

Gândeşte-te cu de-amănuntul ce păcate ai făcut cu mintea, cu cuvântul, cu fapta, faţă de Dumnezeu, faţă de aproapele, faţă de tine însuţi. De ai vreun vrăjmaş, iartă-l din tot sufletul, de ai în casă vreun lucru străin, întoarce-l înapoi, de te-ai atins de cinstea cuiva, cere iertare, înduioşează-te, umileşte-te, suspină şi plângi cu amar, iar pentru toate păcatele ceartă-te pe tine însuţi, hotărându-te cu multă statornicie să nu le mai faci niciodată. Cu inimă zdrobită şi umilinţă mergi către duhovnic şi mărturiseşte-te. Mergând la duhovnic, să nu duci, ca Iuda, vorbe şi bani, ci, ca Petru, fapte şi lacrimi.

Spovedania să fie întâi fără ruşine şi în al doilea rând fără scuze şi acuzări. Să nu facem ca Adam care zicea că Eva l-a îndemnat, aceasta a aruncat pe şarpe şi aşa cu toţii sau osândit. Cine ascunde păcatele sale, zice duhul prin gura lui Solomon, nu va câştiga nici un bine, ci va fi ca un netrebnic înaintea lui Dumnezeu, căci păcatul ascuns este ca o rană ce putrezeşte şi rămâne fără leac dacă nu o cunoaşte doctorul. Să facem ca David, care nu s-a ruşinat, ci mărturisind Domnului păcatul zicea: "***Am arătat fărădelegea mea Domnului şi păcatul meu nu l-am ascuns!***" (Psalmul 31).

Este dator omul care se spovedeşte să-şi amintească şi de câte ori a păcătuit, mai ales în ceea ce priveşte păcatele grele. De pildă: "Câţi copii sunt fără cununie religioasă, câte avorturi, când ai păcătuit, în posturi sau sărbători; păcatele sunt unele mai grele şi altele mai uşoare. Cel care păcătuieşte cu femeia nemăritată face desfrânare, iar cel ce păcătuieşte cu femeie măritată, face păcatul preacurviei. Trebuie să spui în ce loc ai făcut păcatul, în ascuns sau la arătare; pentru că toate acestea îngreunează sau micşorează păcatul.

Iată un exemplu de păcat: am furat, părinte. Una este însă a fura un ou şi alta este a fura un bou, cum spune vorba bătrânească. Una este a fura de la bogat şi din cauza lipsei tale şi alta este a fura de la văduvă, de la orfani, lăsându-i cu lacrimile pe obraz. În ce priveşte acest păcat, trebuie precizat un lucru: nu ai iertare de te-ai spovedit la toţi arhiereii până nu dai înapoi în vreun chip oarecare ceea ce ai furat. Chiar dacă nu mai trăiesc persoanele acelea, să le dai la săraci, la văduve, la orfani, la necăjiţi.

Un alt exemplu: părinte, am minţit. Dar şi minciuna îmbracă mai multe aspecte: de pildă când, un beţiv ţi-a cerut bani pentru băutură şi cunoşti acest lucru, mai bine este să spui că nu ai, căci nu faci un păcat. Dar în nici un caz să nu te faci martor mincinos, să nu bagi pe cineva la închisoare, să nu spui minciuni despre o familie, să nu vorbeşti pe cineva de rău şi aşa mai departe, căci acestea sunt păcate care apasă sufletul şi nu vei scăpa de osânda lui Dumnezeu dacă nu le spovedeşti cum trebuie. La ieşirea sufletului va fi vai şi amar, că de aceea trag unii câte o săptămână ca boii la jug şi nu le iese sufletul din cauza acestor păcate grele, minciuni, pârâciuni, răutăţi. Adevărul trebuie să iasă la iveală din toate

păcatele, acestea trebuie să le ştie duhovnicul, nu vorbe goale cu care să-l oboseşti în zadar. ***Persoana care vrea să se spovedească să o facă cu smerenie, să-şi cunoască păcatul, să se aşeze în genunchi înaintea duhovnicului pe care l-a ales şi, cu capul plecat, să facă mărturisire completă.*** Este bine să căutaţi duhovnici iscusiţi, că şi aceştia sunt ca doctorii, unii mai cunoscători, alţii mai puţin cunoscători, iar alţii fac pe cunoscătorii şi dau un tratament greşit.

Mulţi creştini m-au întrebat dacă e bine sau nu să schimbe duhovnicul. Ascultaţi cu luare aminte, ca să nu vă mai încurcaţi în această problemă. Într-adevăr, nu este bine să se schimbe duhovnicul, ci e bine să ştie un preot duhovnic toate păcatele tale. Dacă schimbi duhovnicul că nu ţi-a împlinit voile tale, adică te-a oprit de la împărtăşit, sau spui unele păcate la unul şi altele la altul, cu gând să te dezlege la împărtăşit, e o mare greşeală.

Se admite schimbarea duhovnicului atunci când nu ai fost mulţumit, că nu ţi-a dat canon, sau nu te-a ascultat cu răbdare ca să-i spui toate păcatele. Tot aşa să fugi de preotul care a fost caterisit sau, şi mai grav, să fugi de preotul care are diferite obiceiuri rele, îndrăznind la glume necuviincioase, dovedind astfel că este un om neserios şi fără frică de Dumnezeu. E bine să te depărtezi şi să atenţionezi şi pe alţii spre a nu cădea în astfel de ispite.

Fiecare să-şi cerceteze conştiinţa sa şi să se apropie cu curaj, cu credinţă tare de scaunul de spovedanie, cu hârtiuţa cu păcatele scrise, începând cu cele mai grele. Mărturisirea să fie făcută cu smerenie, cu lacrimi dacă se poate.

Iată care este spovedania cea adevărată.

- *Întâi, caută să te împaci cu toţi cei pe care i-ai supărat sau ai vreo supărare din partea lor.*
- *Al doilea: cercetează-ţi păcatele prin rugăciune şi pregăteşte-te să le pui pe hârtie.*
- *Al treilea: caută duhovnic care să ştie vindeca rănile păcatelor; duhovnicul trebuie să vindece pe cel bolnav, nu să-l omoare, să rânduiască canon după starea materială a persoanelor, după funcţia pe care o îndeplinesc, după păcatele lor. Celui bogat să-i dea milostenii, celui sărac metanii, celui sănătos şi voinic post, celui slab şi neputincios rugăciuni.*
- *Al patrulea: mărturiseşte după hârtiuţă cu smerenie păcatele sub epitrahil, fără să spui vorbe fără rost.*
- *Al cincilea: mai înainte de a începe să citeşti păcatele, zi aceste cuvinte cu lacrimi:*

“Mărturisesc înaintea lui Dumnezeu, a Maicii Domnului şi a tuturor sfinţilor, înaintea sfinţiei voastre, cinstite părinte, că am păcătuit cu mintea, cu gândul, cu ochii, cu urechile, cu picioarele, cu mâinile şi cu toate simţurile mele trupeşti şi sufleteşti, noaptea şi ziua de faţă şi în ascuns, împotriva cerului şi a pământului, împotriva aproapelui, am făcut cu voie şi fără de voie – şi începi astfel să-ţi citeşti păcatele după hârtie.”

După ce v-aţi spovedit, aveţi grijă să împliniţi canonul şi să-l primiţi cu dragoste şi bucurie, nu cu neplăcere şi silă. Nimeni să nu se întristeze dacă este oprit de la Sfânta Taină pentru o vreme, crezând că nu se mântuieşte. Dacă se află sub canon şi-l apucă astfel moartea, dar n-a mai săvârşit păcate de moarte, mila lui Dumnezeu îl primeşte şi se mântuieşte. Păcatul, odată mărturisit, a fost iertat de Dumnezeu prin gura preotului care zice:***“Să te ierte pe tine, fiule sau fiică duhovnicească, Dumnezeu de toate păcatele şi fărădelegile tale.”***

Să ţinem seama că această taină este atât de importantă pentru că ţine al doilea loc după botez. Cel care se spovedeşte cum trebuie este ca şi când s-a botezat din nou. Dacă nu te păzeşti de păcatele de moarte, de cele strigătoare la cer, sau împotriva Duhului Sfânt, te asemeni cu un pom care-şi dezbracă haina cea frumoasă şi o aruncă la gunoi. Cei care fac cu ştiinţă păcate mari ca: preacurvia, desfrânarea, avorturile, mergerea la vrăjitoare, cei ce se leapădă de ortodoxie şi se fac sectanţi, se leapădă de Dumnezeu şi alte păcate asemănătoare să se aştepte că le va veni pedeapsă dumnezeiască în vreun chip oarecare încă în lumea aceasta, chiar dacă va fi mai târziu: adică boli grele, suferinţe, pagube, închisoare, moarte.

Aceştia să-i mulţumească lui Dumnezeu că nu i-a lepădat, ci vrea să-i cureţe prin suferinţă ca să fie buni pentru grădinile raiului celui curat. Căci pe cei pe care nu îi ceartă Domnul pe aici, îi păstrează ca pe nişte uscături pentru focul veşnic al iadului. De aceea e bine să frecăm mereu rugina păcatelor de pe cazanul sufletului şi al trupului nostru prin pocăinţă, fraţi creştini. Să frecăm până se ia toată rugina, căci omul, când păcătuieşte, rugineşte, cocleşte şi într-un astfel de vas nu se poate pune ceva curat.

Nu se poate împărtăşi cu Trupul şi Sângele Scumpului nostru Iisus Hristos nici un om dacă nu a făcut pocăinţă adevărată, adică post, rugăciuni, metanii, osteneli, diferite fapte bune, chiar ajunări – unii care pot. Să fugim ca de foc de toate păcatele mari şi mici de care aţi auzit, cu riscul de a primi moartea ca sfinţii mucenici, căci numai aşa vom dovedi şi noi că-L iubim pe Dumnezeu, păzindu-ne cât mai curaţi şi împlinind sfintele Lui porunci .

Rugăciune

Doamne Iisuse Hristoase, Fiule şi Cuvântul lui Dumnezeu, primeşte mărturisirea noastră, deschide mintea şi inima tuturor celor ce au ascultat şi vor asculta aceste cuvinte, ca nici unul să nu fie înşelat de diavol. Dă-ne tărie şi putere şi fă-ne ca să ne mărturisim drept şi cu pocăinţă înaintea feţei tale, ca să fim şi noi părtaşi Împărăţiei Cerurilor şi să ne mântuim împreună cu toţi creştinii şi sfinţii în vecii vecilor. Amin.

Protos. Dr. Vasile Vasilache - Predică la Duminica Sfântului Grigorie Palama - Despre sinucidere

Fraţi creştini, omul depinde tare mult de obiectul preocupărilor lui. Şi această lege a identificării omului, cu ceea ce îi este obiect de cercetare, merge până acolo, încât noi îi împărţim pe oameni în clase, după îndeletnicirile profesionale, după natura preocupărilor lor: agricultori, lemnari, cărturari, etc. Dar ceva mai mult, în vederea unei cât mai fireşti şi mai cu succes înfrăţiri între om şi obiectul preocupărilor lui, avem hotărât şi o ucenicie, în care timp ne pregătim în lumina sfaturilor şi a disciplinei necesare profesiunii pe care ne-am ales-o.

Prin această axiomă de viaţă, a pătrunderii omului până în cele mai tainice ţesături ale preocupărilor lui, precum şi a obiectului până în cea mai delicată cută a sufletului nostru, prin asemănare, găsesc că fericită ucenicie facem noi creştinii, în timpul Postului Mare. ***În acest timp, viaţa creştină e dusă cu o mai mare băgare de seamă, disciplina vieţii noastre creştineşti e mai severă, iar preocuparea cu înaltele şi sfintele probleme ale vieţii în Hristos, ne înalţă şi călăuzeşte pe culmi de spiritualitate. Şi acum, când sufleteşte suntem capabili şi ageri în a prinde cea mai sensibilă mişcare duhovnicească pe calea sfinţeniei creştine, iată că Biserica ne pune înainte figuri şi vieţi de sfinţi, care să ne fie pilde de înălţare şi înnobilare sufletească. Aceşti sfinţi, deşi oameni trăitori ca şi noi, totuşi au întrupat întocmai învăţătura lui Hristos.***

Iată, astăzi prăznuim pe Grigore Palama, o prea luminată figură a ierarhiei bisericii noastre ortodoxe. ***Acest sfânt Părinte, până într-atât a căutat să pătrundă învăţătura cea adevărată a credinţei noastre, încât să-şi lămurească lui şi apoi şi altora dacă lumina care străluceşte în cercul luminos al dumnezeirii, e creată sau nu.*** Şi-n jurul acestei preocupări au fost îndelungate discuţii, s-au întrunit Sinoade, s-a iscat discuţia aşa numită a isihaştrilor şi erezie. În cele din urmă ***sinodul a hotărât aşa cum a lămurit acest sfânt***

Părinte, că acea lumină e necreată, veşnică, izvorâtă din esenţa dumnezeiască.

Grigore Palama a fost, după cum vedeţi, un mare mistic al Bisericii noastre. El a căutat ca să pătrundă cu mintea lui, şi să trăiască cu sensibilitatea vieţii lui, până şi cele mai înalte adevăruri ale credinţei.

Rugăciunea de orice clipă a Sfântului Grigore Palama era: Luminează-mi întunericul, Doamne, luminează-mi întunericul.

Prin această tainică şi caldă rugăciune, el suspina după o îmbunare a vieţii acesteia, şi ceva mai mult, după o îngerească strălucire a naturii, pe care o dorea îmbrăcată în lumină, iar nu în întunericul patimilor şi deci al morţii.

Viaţa în trup el o dorea îmbunătăţită, iar nu distrusă. Aşa cere creştinismul, preţuirea vieţii pământeşti, valorificarea ei, iar nu o negare a ei prin patimi, care în mod sigur duce la distrugerea acestei vieţi. ***Crezul creştinismului e crezul vieţii depline şi adevărate, şi de el a fost însufleţit şi Grigore Palama şi pe acesta îl propovăduim şi noi, ori de câte ori ne învredniceşte Dumnezeu să înălţăm glas de învăţătură.***

Adevărurile credinţei noastre, nu numai că ne dau lumina vieţii celei adevărate, dar ceva mai mult, după cele mărturisite de Sf. Apostol Petru, ***au putere de taină, în a ne curăţi sufletele prin ascultarea lor.*** (I Petru I, 22). Iar proorocului Ieremia, Însuşi Dumnezeu îi spune: "***Cheamă-mă pe Mine şi te voi lumina***". (Ieremia 33, 3).

Creştinismul e adevăr care mântuie, e lumina care străluceşte, e viaţa care cere să o trăieşti în cea mai înaltă şi sfântă chemare a ei. Cine se depărtează de învăţătura creştină, se depărtează de însuşi izvorul vieţii, şi apoi de însăşi viaţa. Cine tăgăduieşte pe Hristos, îşi tăgăduieşte viaţa, se tăgăduieşte pe el.

Sinucigaşii se aşează în rândul lui Iuda. Ei asemenea lui îşi vând viaţa, dar... în acelaşi timp, aleg şi sfârşitul lui Iuda, sinuciderea.

Fraţilor, acest gând vrăjmaş de trădare a vieţii se cuibăreşte în mintea şi inima sinucigaşului, din clipa în care omul n-a mai crezut în Dumnezeu şi a început să nu mai asculte de sfatul învăţăturii Sale. De unde la început, i se pare omului că s-a emancipat şi e liber, abia mai târziu va ajunge să vadă, că el nenorocitul a alergat pe margine de prăpastie, care i-a fost fatală... Căci din momentul în care a rupt legătură cu Dumnezeu prin neascultare, el a ajuns să fie lipsit nu numai de sfatul sfânt, dar şi de harul divin, care i-ar fi trezit remuşcările cugetului. Aceasta-i afundarea şi împotmolirea cu totul în întunericul păcatelor noastre,

deoarece prin lipsa acestor reproşuri ale conştiinţei, făptuim păcatul cu cea mai mare uşurinţă, iar prin păcat ne vine moartea.

Omul care a ajuns să facă răul, cu uşurinţa cu care bea un pahar de apă, fără nici o mustrare, e fiinţa tuturor îndrăznelilor, în rău. În mândria lui, vrea ca totul să fie cum îşi închipuie el în pofta lui, care nu naşte decât păcat. Şi primul lucru pe care îl face, e în a se trudi să înlocuiască concepţia de viaţă creştină, cu un dulceag umanism. Învăţătura divină, care de veacuri îndrumează viaţa omenirii, fiind dată uitării, de aceşti oameni ai fărădelegilor, ei n-au pus în loc decât păienjenişul de norme ieşite din imaginaţia lor împătimită. Şi prin aceasta, ei şi-au deschis perspectivele unei goane nestăvilite, după lux, după plăceri neterminabile, după o viaţă plină de mulţămiri materialiste, pe care şi-o prezintă sub forma celor mai aţâţătoare momeli, în a fi ispitit să le urmezi calea. Această concepţie de viaţă şi-o alimentează sub o formă plăcută, printr-o educaţie pe care şi-o fac după pofta inimii lor, în dancinguri, jazzuri, cinematografe cu filme dubioase, şi printr-o literatură pornografică.

Dar această revoltă luciferică prin care omul a ieşit de sub pravilele vieţii divine, alcătuindu-şi o viaţă după tot ceea ce este opusul unei vieţi duse în sfinţenie, nu are trăinicie şi nu dă şi nici nu duce la un sfârşit fericit, ci din contră la catastrofe. Ei îşi mistuie, mai întâi, viaţa trupească în patimi, care-i macină, până pierd şi ultima lor energie. Şi atunci îi vezi că muşcând prea lacom din fagurele vieţii, au ajuns îmbătrâniţi înainte de vreme, cu nervii slăbiţi şi incapabili de-aş mai molcomi restul zilelor. Dar odată cu viaţa, ei îşi macină şi averea, şi atunci îi vezi cum plâng mizeria lor, şi-şi blestemă ziua în care s-au născut. În şomajul mizeriei lor, alţii sunt mânaţi de aceleaşi aţâţări ale patimilor la crime contra lor sau contra aproapelui nevinovat.

Iată perspectiva pe care o au toţi acei care rup legătură cu Dumnezeu, şi apoi îşi croiesc o viaţă după poftele lor, care nu zămislesc decât părute plăceri, dar care în realitate nu-s decât păcate, a căror răsplată e moartea! Aceştia, care socot că sfidează cu libertinajul traiului lor, pe adevăraţii creştini, iată că atunci când ei socot că au dobândit viaţa, atuncea o pierd.

Cine-şi orânduieşte în a duce viaţa numai după calculele raţiunii, în modul cei mai sigur, va ajunge la bancruta bancară a timpurilor de faţă. Pentru că el neavând să dea nici o răspundere faţă de comandamentele unei voinţe divine, el se va lăsa ispitit şi, nefiind ajutorat, în mod sigur va fi biruit, şi atunci, îl vezi îngenunchiat în faţa lui mamona... şi apoi că mâine, vei auzi de înfrângerea completă a însăşi vieţii lui.

Economia timpurilor noastre, bazată numai pe calcule de raţiune ale oamenilor străini de orice simţire creştinească, ne-a dus la faliment şi ne-a dat şomajul

disperărilor, ba ceva mai mult, lasă lumea să moară de foame, iar ei, din calcul, aruncă cereale în mare pentru a menţine preţul!...

Această concepţie farmaceutică a vieţii noastre, care calculează numai materia şi stridentele zgomote de plumb ale plăcerilor care storc vlaga vieţii noastre, dar nu cântăresc în balanţă vieţii şi sufletul misterios şi fericirea sufletească a unei concepţii de viaţă idealistă, totdeauna va duce la disperări.

Aceşti luciferi răzvrătiţi contra lui Dumnezeu, începând printr-o greşeală, nu pot să termine decât printr-o greşeală şi mai mare, proba o avem în mulţimea nenumăratelor crime, sinucideri care îndoliază cărările vieţii noastre.

Iată originea cauzelor acestor sinucideri!

Iată unde duce slăbirea credinţei, a conştiinţei religioase! Iată spectacolul pe care ni-l pregăteşte concepţia anticreştină răzvrătitoare a vremurilor noastre! Căutând să se facă el Dumnezeu, sărmanul şi-a îndumnezeit patimile lui. Răsturnând dumnezeirea din locul de cinste şi-a răsturnat însăşi viaţa lui.

Sinucigaşul a greşit din primul moment, căci n-a voit să aibă pe Dumnezeu de stăpân, ci a slujit poftelor celor rele, care ducându-l pe culmi de înrăutăţire, l-au aruncat apoi ca pe un netrebnic în nebunia de a-şi spulbera viaţa. Sinuciderea nu e un prim act de greşeală, ci e ultimul şi cel mai mare dintr-un nenumărat şir de greşeli. Prin omorârea sa, sinucigaşul culminează în greşeala sa, căci nu numai că o viaţă întreagă a desconsiderat învăţătura şi ajutorul dumnezeiesc, dar prin actul acesta funest el săvârşeşte un furt de neiertat, prin faptul că se face stăpân pe ceea ce nu e a lui, pe viaţa care i-a fost dată de Dumnezeu.

Sărmanul de el, cât a trăit a desconsiderat acest dar al vieţii, iar ca o consecinţă a traiului lui, nemaiputând să suporte viaţa, a îngropat-o înainte de vreme!

Desigur că, cu toţii ne întrebăm? La ce această revoltă contra vieţii de aici? Omule, deschide ochii şi vezi unde zace motivul revoltei tale: în necredinţa ta, în neascultarea de învăţătura sfântă, în păcatul săvârşit de tine. Ce vrei să-ţi plăteşti cu viaţa aceasta care nu e a ta? Păcatele, falsurile pe care le-ai făcut, falimentul la care ai ajuns din nechibzuinţa ta? Sau vrei să acoperi cu moartea ruşinea care te copleşeşte? Nu, te-nşeli, nu prin sinucidere vei realiza aceasta, ci din contră, mai mult îţi vei dezvălui în ochii tuturor turpitudinile tale. Şi ceva mai mult, în faţa tuturor care vor fi numai ochi şi gură care să te învinuiască, nu va fi nimeni care să spună cuvânt de apărare. Şi până şi în vis, lumea te va avea ca pe o vedenie îngrozitoare. Prin sinucidere nu ne afundăm uitării căci în momentul în care socotim că am dat linişte zbuciumatei vieţii, în acea clipă vom fi duşi şi prezentaţi în faţa Judecătorului din Ceruri, pe care noi L-am

desconsiderat atâta. Ce plată poate să dea unei astfel de fiinţe, Dumnezeu? Las să judecaţi fiecare dintre d-voastră, prin lumina credinţei şi a cugetului drept, care străjuieşte cu cinste sufletul fiecăruia dintre cei prezenţi.

Iată, prin urmare, că sinucigaşul se aruncă dintr-un iad într-un alt iad. El cât a trăit a desconsiderat învăţătura cea sfântă a Bisericii, dar prin aceasta a desconsiderat viaţa lui, coborându-o în rând cu aceea a animalelor, socotind că hotarul vieţii lui e tot atât de scurt cât şi al dobitoacelor.., dar şi aici s-a înşelat! Căci n-a luat de la animale decât doar durata vieţii lor ca exemplu, ce eroare îndoită!...

Şi mai prejos decât animalele s-a pus, căci ele nu se sinucid! Căci indiferent de socotinţa lor, că noi nu trebuie să ne pregătim pentru o viaţă viitoare, şi că n-ar fi o judecată după moarte, ea este şi va răsplăti fiecăruia după faptele lui.

Prin această credinţă în viaţa viitoare, o, câtă valoare capătă viaţa, şi cât schimbă sensul vieţii noastre! Sprijinul şi tăria vieţii de aici e viaţa veşnică, în care toţi vom intra, după moarte.

Închipuiţi-vă D-voastră, în ce lumină ni se înfăţişează această revoltă a omului păcătos, a sinucigaşului, atunci când îl aşezăm şi-l privim în lumina unei judecăţi divine, şi în lumina eternităţii...

Şi ce ridicolă şi de plâns ni se pare sforţarea lui de a scurta viaţa aceasta, care, aşa în mod natural cum curge ea, cu ziua de mâine poate nu va mai fi. Nu e nimeni dintre noi care să-şi numere viaţa cu veacurile, şi cu anii...

Şi atunci te-ntreb: de ce încerci să aduci amurgul zilei tale, la ora zece a zilei?... De ce nu aştepţi sfârşitul firesc, care poate să-ţi aducă o încoronare, căci seara e atât de plăcută şi dulce pentru toţi?...

Mi se va spune: "Suferinţa, nu pot să mai trăiesc şi să sufăr".

Creştine, priveşte la Mântuitorul, cât a suferit, nu pentru păcatele Lui, ci pentru ale tale.

Şi apoi, noi ştim prea bine că noi oamenii, şi mai ales creştinii, suntem datori ca fiecare să ne purtăm crucea suferinţelor noastre.

Oare nu tot acelaşi Mântuitor ne-a zis; "***Fericiţi cei ce plâng, că aceia se vor mângâia***?".

Suferinţele vieţii de aici, oricât de mari ar fi, nu se pot măsura cu răsplata plină de strălucire şi fericire, care ne aşteaptă în viaţa cea veşnică. Creştine, suferi cu Hristos, vei învia cu El intru bucuria vieţii celei nesfârşite.

Iată, alege cu cine vrei să înduri în viaţa aceasta: cu Hristos, ori cu omul modern care suferă, ca o consecinţă a întregii lui vieţi, de nesatisfacerea năzuinţelor lui şi care doreşte să trăiască, dar nu-şi găseşte raţiunea traiului.... şi atunci sfârşeşte prin a-şi grăbi moartea.

Ei ne părăsesc, pare că noi am fi vinovaţii, pe care nu vor să ne mai vadă. În parte poate aşa este, pentru că nu am depus destulă osteneală, pentru a-i întoarce pe calea luminii, a adevărului, a rezistenţei, a luptei, a răbdării, pe care atât din belşug le avem în credinţa Bisericii noastre ortodoxe. Poate că noi suntem vinovaţi, pentru că nu le-am sădit în traiul lor un ideal de viaţă, care să-i salveze de la pieire...

Rămâne ca măcar de acum, fiecare din noi să se facă un străjer credincios aproapelui său. Să spunem celui ce a greşit: frate, iată ai greşit, tu eşti de vină, caută acum şi foloseşte căinţa lui Petru şi vei fi mântuit, iar nu te uita la Iuda, căci vei pieri ca el.

Eşti în suferinţă, şi ai cerut de la Dumnezeu şi nu ţi s-a dat? Vezi care e motivul neîmplinirii cererii tale. Poate, după spusa Sf. Iacob; "***Cereţi şi nu primiţi, pentru că cereţi rău, ca să le cheltuiţi la poftele voastre***". Iacob 4-3.

Ţi se pare că eşti nevinovat şi suferi, priveşte la suferinţele lui Iacob, ale creştinilor noştri, ale sfinţilor, dar mai presus de toate la suferinţele Mântuitorului... şi vei vedea că alţii au suferit pe nedrept cu mult mai mult decât tine.

Nu eşti fericit? apoi tocmai de aceasta nu eşti, pentru că şi tu faci cor cu omenirea de astăzi, care încearcă să ridice Turnul Babel, fără Dumnezeu, şi încă şi cu o revoltă contra voiei şi sfaturilor Lui. Şi atunci te-ntreb: cum poţi fi şi găsi fericirea, când tu lucrezi contra Acelui care are adevărata fericire?

Aici vedem întocmai împlinindu-se cuvintele psalmistului care zice: "***De n-ar zidi Domnul casa, în zadar s-ar osteni ziditorii; de n-ar păzi Domnul cetatea, în zadar ar veghea păzitorii***" Psal. 126-1.

Fraţilor, de aceea suntem sortiţi blestemului pustiitor şi tuturor groaznicelor sfârşituri, pentru că nu avem pe Dumnezeu de Stăpân şi Părinte.

Să ştim că, din momentul în care Biserica nu mai stăpâneşte duhurile, avem ceea ce avem.

Fraţilor, să ne rugăm şi noi împreună cu Sfântul Grigore Palama, ca Dumnezeu să lumineze întunericul nostru, şi astfel să ne învrednicim de lumină şi deci de fericire, acum şi în viaţa care va să vină. Amin.

(Protos. Dr. Vasile Vasilache din volumul "Dumnezeu este Lumină" – Predici rostite la Iaşi între anii 1935-1939)

Părintele Arsenie Boca – Tămăduirea şi iertarea

„Fiule, iartă-se ţie păcatele tale"(Marcu 2,5)

Aceştia sunt oamenii: nu caută pe Dumnezeu decât la necaz, care-L caută. Căci alţii la necaz îl suduie şi astfel mai rău se afundă şi de mai mari necazuri dau, până ce necazurile le încovoaie ceafa şi-L caută şi ei pe Dumnezeu.

Situaţia stă aşa: ***oamenii se roagă lui Dumnezeu să-i scape de necazuri, iar Dumnezeu se roagă de oameni să se părăsească de păcate. Acum judecaţi care de cine să asculte mai întâi: Dumnezeu de oameni sau oamenii de Dumnezeu ?***

Am auzit o pildă: ***undeva s-a alcătuit o delegaţie de oameni, care s-au dus la Dumnezeu să se plângă că tare-i grea viaţa pe pământ, că tare-s multe beteşuguri, multe pagube, multe sudalme, bătăi şi toate păcatele.***
- Fiii Mei, aţi spus că tare vi-e grea viaţa, încărcată de păcate.
- Da, Doamne...
- Atunci nu le mai faceţi...

Iată ce e cu bolile. Ele vin pe capul oamenilor - şi uneori chiar pe cap - de pe urma păcatelor: ca plată, ca ispăşanie şi ca hotar al păcatelor. Dar durerea cea mai mare, pedeapsa cea mai grea e că plata păcatelor izbeşte şi în urmaşi, până la al treilea şi al patrulea neam. Iată ce scrie la Deuteronom 5,9-10: „***Pedepsesc vina părinţilor în copii, până la al treilea şi al patrulea neam, pentru cei ce Mă urăsc; şi Mă milostivesc până la al miilea neam, către cei ce Mă iubesc şi păzesc poruncile Mele***".

Cele mai grele boli sunt bolile de nervi. Mor nervii şi te trezeşti slăbănog, tremurând de nu te mai poţi opri, sau bolnav la casa de nebuni. Nu e boală de

moarte, dar nici leac nu are. Şi cine distruge nervii ? Iată cine, spun doctorii: beţia, curvia şi bolile ei, mânia sau furiile şi supărările peste măsură. Deci feriţi-vă de acestea, că ele omoară milioane de firişoare (celule) nervoase, care nu se mai refac în veac. Toate celulele se refac, afară de celula nervoasă.

Un tată pătimaş de acestea n-are urmaşi sănătoşi, ba şi în nepoţii şi strănepoţii săi se moşteneşte ceva găunos, care la o întâmplare oarecare răbufneşte afară. E destul ca un tată să se îmbete o dată, ca să aibă din beţia aceasta un urmaş cu boala copiilor - epileptic. E destul să-şi sperie soţia o dată în vremea sarcinii ca dintr-asta să se aleagă un copil nenorocit toată viaţa. Aşa se răzbună păcatele părinţilor în bieţii copii, care nu au vină.

Spun acestea şi am de gând s-o mai spun, fiindcă în regiunea aceasta - odinioară capitala Daciei - acum se bea cel mai mult rachiu, de aceea aici sunt cei mai mulţi copii bolnavi de nervi - deşi oamenii pătimesc şi de alt rău mai mare: nu vor să aibă copii -, aici sunt şi slăbănogi, ca cel din Evanghelia de astăzi. Iisus a preţuit dragostea şi credinţa celor ce-1 coborau prin podul casei, înaintea Sa, I-a fost milă de suferinţa lui. Dar întâi i-a iertat păcatele, apoi i-a înviat nervii. ***Pentru Iisus, care era şi Dumnezeu, nu e o mirare că 1-a tămăduit, căci e Stăpânul vieţii şi poate învia şi din morţi. Totuşi tămăduirea slăbănogului e o dovadă a dumnezeirii Sale.***

Totuşi, nouă preoţilor, Iisus nu ne-a dat şi darul tămăduirii minunate, cum îl avea El şi cum îl dă la puţini dintre sfinţi, din vreme în vreme, dar ne-a dat darul mai mare: al iertării păcatelor. Nu 1-a dat îngerilor, dar 1-a dat oamenilor. ***Darul iertării păcatelor e mai mare decât darul minunilor, întrucât priveşte sufletul; pe când minunile privesc de obicei trupul.*** O iertare a sufletului, o curăţire a lui, uneori e o adevărată înviere din morţi, şi-i mai de preţ aceasta decât tămăduirea unui picior.

Fără darul minunilor între oameni ne putem mântui, dar fără darul preoţilor, al iertării păcatelor, nimeni nu se mântuieşte. Ce n-a dezlegat preotul pe pământ, aşa rămâne: nedezlegat nici în Cer. Şi preotul nu te poate dezlega dacă nu vii să-ţi mărturiseşti păcatele. De asemenea preotul nu te poate dezlega - ca oarecum cu sila - dacă nu-ţi dai însuţi toată silinţa de-a te dezlega tu de năravurile tale rele. Iertarea păcatelor înseamnează şi încetarea lor.

Iertarea păcatelor nu înseamnă că le spovedeşti mereu şi le iei de la capăt - că iarăşi le vei spovedi. ***Creştinismul mai e şi chestiune de refacere a voinţei. Ne trebuie bunăvoinţa voastră - ca s-o facem voinţă; tărie de caracter şi simţire de obraz.***

Oamenii umblă după făcători de minuni - fie ei şi vrăjitori. Dar vă spun că

minunea cea mai mare e înnoirea vieţii tale pe temelia ei Iisus Hristos; e încreştinarea voinţei tale: asta-i minunea cea mai mare, care ne stă cu adevărat la îndemână şi ni s-a dat nouă poruncă:„înviaţi pe cei morţi !"

După învierea ta tânjeşte Iisus. Ce însemnează aceasta n-ar putea să ţi-o spună mai bine decât înşişi cei ce au înviat din moarte sigură, ca dintr-un vis urât. Deci de unde începe slăbănogirea ? - De la socoteala trufaşă a minţii. I se pare ei că e mai bine să nu se conducă după poruncile lui Dumnezeu, ci după capul ei, mai bine zis după păcat. Iar păcatul dă cu omul drept în plata păcatului, cum ai da cu oiştea-n gard.

Tot minte slabă dovedesc şi aceia ce nu vor să vie la ştergerea păcatelor; aceia n-au ce aştepta tămăduirea bolilor. Ajută doctorii, dar minţii îi ajută Dumnezeu. Dacă oamenii şi-ar potrivi purtările după poruncile lui Dumnezeu, care sunt poruncile firii, şi n-ar face din legi fărădelegi, ar ocoli, ar preveni toate pacostele necazurilor; dar aşa, drept în ele-şi sparg capul; - şi apoi umblă plângând...

Lasă-te frate condus de un sfat dumnezeiesc, că de nu, capul care n-ascultă, odată se sparge şi n-are cine-1 lega.

Oare de ce vin oamenii aşa de în silă la spovedit ? - Fiindcă ştiu că li se cere lepădarea de păcate; ori lor le plac mai mult păcatele decât înfrânarea de la ele.

E o poveste ştiută pretutindeni, totuşi v-o spun şi de-aci. *Ştiţi că sunt şerpi care sug lapte. Şi sunt vaci, care, odată supte de şarpe, aleargă nebune după şarpe să le sugă iarăşi. Se întâmplă că vaca se apropie de înţărcat, dar de nărav nu înţărca, ci se duce mereu la şarpe. Şarpele îi suge sânge şi în sfârşit o muşcă. Iată prostie de vacă osândită la moarte.*

Dar şi prostia omului tot la moarte-i osândită.

Toată tinereţea ta o dai dracului, şi vezi pe urmă că ai ales rău. Dar întrebare dacă-ţi mai rămân zile să le dai lui Dumnezeu şi întrebare dacă-ţi mai primeşte o grămadă de hârburi, în loc de un vas frumos, cum puteai să fii. Aspre vorbe. Asta e răspunsul la întrebarea de ce nu vin oamenii la spovedanie în primăvara şi vara vieţii lor: îşi dau vlaga s-o sugă şarpele !

„In toată lumea nu găseşti un lucru mai uşor de făcut decât păcatul. Şi iarăşi: nimic nu pricepe omul mai greu, ca: ce-i acela, păcatul ? De aceea păcătuim cu uşurinţă, dar ne pocăim cu anevoie" (Ilie Miniat, „Didahii" p. 113).

Altă pricină care te împiedică de la spovedanie e că judeci preoţii; eşti

nemulţumit de preot; - iar de care-ai fi mulţumit ţi-e frică. La unul nu te lasă păcatele lui, la altul nu te lasă păcatele tale.

Orice duhovnic - indiferent de bogăţia, sărăcia, cultura mai puţină, sau chiar şi sărăcia morală - este reprezentantul lui Dumnezeu, trimisul lui Dumnezeu, şi credincioşii n-au nici un motiv de-a-1 ocoli. Darul acesta e în atârnare de Dumnezeu, nu în atârnare de omul care-1 poartă. Prin glasul slugii Sale Dumnezeu te iartă, Lui te mărturiseşti în faţa altarului. Nu de la tine se cer calităţile preotului; de la tine se cere căinţa din inimă şi voinţa de-a te îndrepta. (Cândea, B.V.)

Sunteţi nemulţumiţi de preoţi ? Dar oare ce-aţi făcut pentru preoţi, ca să fiţi mai mulţumiţi ? Cerut-aţi de la Dumnezeu un copil măcar, pe care să-1 închinaţi slujirii lui Dumnezeu ? Credeţi că vina o poartă numai ei ? - Ei sunt fiii voştri; cum i-aţi născut aşa-i aveţi, ca oameni ! Ce le băgaţi de vină ? Vă trebuie preoţi mai buni ?
- Naşteţi-i!

Iată vă spun că tot poporul e răspunzător că nu are slujitori mai străvezii spre Dumnezeu, mai ai împărăţiei lui Dumnezeu. Poporul îşi are, în toate privinţele, povăţuitorii care-i merită. Repet: vă trebuie preoţi mai buni ? - Naşteţi-i! Nu mai staţi cu gânduri ucigaşe împotriva copiilor, că nu ştii în calea cărui mare dar de la Dumnezeu te-ai găsit împotrivă - şi ai să dai seama - de aceea mai bine gândiţi-vă şi rugaţi-vă lui Dumnezeu, ca, copiii voştri să-I fie slujitori între oameni!

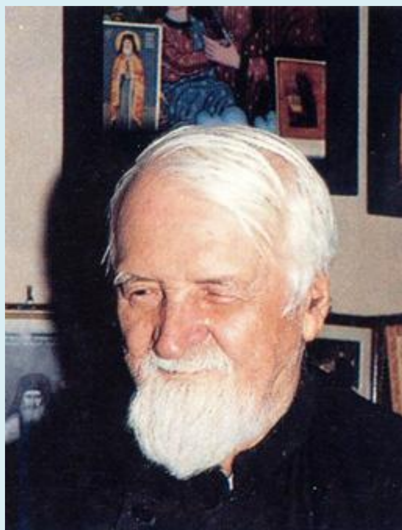
Iată ce spune Scriptura în privinţa aceasta: Se întreabă proorocul: ***„Oare nu i-a făcut El ca să fie o singură făptură, trup şi suflet ? Şi această făptură (unitatea căsătoriei) la ce năzuieşte ea ? Odrasle pentru Dumnezeu !"*** (Maleahi 2,15).

Aceasta e pretenţia lui Dumnezeu de la căsătorie; şi după atare roade tânjiţi şi voi băgând de vină celor pe care le-aţi adus.

Tămăduirea slăbănogiei neamului de-aci începe ! Asta i-ar fi iertarea !

Prislop. 20.11.49.

Părintele Dumitru Stăniloae - Rugăciunea curată

Sfântul Grigorie Palama cunoaşte o treaptă superioară teologiei negative un apofatism mai deplin şi mai existenţial, realizat prin rugăciunea curată. E un extaz al tăcerii interioare, o oprire totală a cugetării în faţa misterului divin, înainte de a coborî, în mintea astfel oprită de uimire, lumina dumnezeiască de sus.

Deci înainte de a ne ocupa cu treptele superioare ale cunoaşterii lui Dumnezeu prin tăcere completă şi prin vederea luminii dumnezeieşti, trebuie să ne oprim asupra rugăciunii curate.

Rugăciunea, ea însăşi are mai multe trepte, fiecare corespunzând uneia dintre treptele urcuşului duhovnicesc pe care se află omul. Căci rugăciunea trebuie să însoţească permanent pe om în urcuşul său.

Făcând abstracţie de rugăciunea care cere bunuri materiale şi care este o rugăciune inferioară, am putea judeca progresul în rugăciunea vrednică de laudă după două criterii: ***după obiectul ei şi după concentrarea mai mult sau mai puţin desăvârşită, şi după starea de linişte a sufletului ce se roagă.***

În ce priveşte primul criteriu, *Evagrie* ***recomanda ca mai întâi să te rogi „ca să te curăţeşti de patimi, al doilea, ca să te izbăveşti de neştiinţă şi uitare; al treilea, de toată ispita şi părăsirea".***

În generalitatea lor, aceste trei feluri de rugăciuni deosebite după cuprinsul lor ar corespunde cu cele trei faze ale urcuşului duhovnicesc:

- *a purificării,*
- *a iluminării şi*

- ✓ *a unirii.*

În ce priveşte al doilea criteriu, pe orice treaptă, ***rugăciunea adevărată trebuie să tindă a ţine mintea nefurată de vreun gând, ori vreo grijă; în măsura în care reuşeşte să alunge mai deplin şi pentru mai multă vreme gândurile, e o rugăciune tot mai desăvârşită.***

Rugăciunea cu adevărat desăvârşită este rugăciunea curată, adică aceea pe care o face mintea când a ajuns la capacitatea de a alunga uşor şi pentru multă vreme orice gânduri în vreme ce se roagă. Dar la această capacitate ajunge omul numai după ce a dobândit libertatea de patimi, nici măcar gândurile nevinovate nu mai trebuie să tulbure mintea în vreme ce se roagă, în vremea rugăciunii desăvârşite.

De aceea, rugăciunea curată se face numai după ce mintea s-a ridicat de la contemplarea firii văzute şi de la lumea conceptelor, când mintea nu-şi mai face nici o imagine şi nici un concept. De aceea, socotim că ***rugăciunea curată se cunoaşte şi după faptul că nu mai are vreun obiect, ci, după ce a trecut peste toate în ordinea valorii lor tot mai înalte, mintea nu mai cere decât mila lui Dumnezeu, simţindu-L ca Stăpânul de a Cărui milă atârnă.***

S-ar mai putea adăuga încă două criterii cu care se măsoară progresul rugăciunii: **împuţinarea cuvintelor şi înmulţirea lacrimilor.** Pe culmile sale, rugăciunea e rugăciune curată prin faptul că nu mai are nici un obiect şi nu mai foloseşte nici un cuvânt, ci mintea adunată din toate este conştientă că se află faţă în faţă cu Dumnezeu; de aceea se mai numeşte şi rugăciunea minţii.

Desigur, nici pe cele mai înalte culmi ale vieţii duhovniceşti nu se poate afla mintea tot timpul golită de orice conţinut, chiar şi de idei simple, nepătimaşe ale lucrurilor. Dacă totuşi i se cere celui ce se străduieşte după desăvârşire să-şi facă rugăciunea tot mai neîntrerupt, aceasta e propriu-zis o pomenire tot mai neîncetată a numelui lui Dumnezeu sau al lui Iisus, însă nu cu excluderea ideilor nevinovate, ci paralel cu ele, ca un mijloc de menţinere a sa în curăţie. Deci ***„rugăciunea neîncetată“ este altceva decât „rugăciunea curată sau mintală“, în vremea căreia mintea nu mai are nici o idee, nici un gând, afară de gândul fără formă la Dumnezeu.***

Desigur, între „rugăciunea neîncetată“ şi „rugăciunea curată sau mintală“ este o strânsă legătură. Aceleaşi puţine cuvinte le foloseşte şi una, şi alta. Pe urmă, ***nu poate ajunge cineva dintr-o dată la rugăciunea desăvârşită, care este rugăciunea curată, dacă nu s-a obişnuit să aibă mereu pe Dumnezeu în cuget, dacă nu i-a devenit o dulceaţă gândul la Dumnezeu.*** De aceea rugăciunea

curată nu e decât flacăra care se ridică din ce în ce mai des din focul rugăciunii neîncetate.

În general spiritualitatea răsăriteană recomandă următoarele condiţii pentru ca mintea să ajungă la starea rugăciunii curate:

1) ***Ca mintea să se întoarcă de la lucrurile din afară înlăuntrul său, spre "inima" sa, părăsind orice obiect. Prin minte se înţelege desigur lucrarea minţii, revărsată spre lumea sensibilă, cum explică Sfântul Grigorie Palama, iar inima, spre care trebuie să se întoarcă, nu e decât centrul său, unde aflându-se nu mai priveşte în afară, spre lucruri, ci spre Dumnezeu. Mintea, întorcându-se în inimă, se întoarce „acasă", se spune în Metoda lui Michifor din Singurătate. Diadoh zice acestui centru, când „cămările minţii", când „adâncul inimii".*** Iar când prin „minte" înţelege lucrarea ei, atunci centrul ei este numit inimă, şi când prin minte înţelege fiinţă a minţii, atunci centrul este numit „adâncul minţii", sau „cămările inimii" etc.

2) ***Să menţină în preocuparea ei numai câteva cuvinte adresate lui Iisus, adică pomenirea Lui stăruitoare, ca mijloc care o ajută să se strângă din împrăştiere şi o îndrumează spre ţintă cea unică la care trebuie să ajungă, o dată ce chiar şi rugăciunea cea mai curată tot trebuie să păstreze gândul prezenţei lui Iisus.***

La Diadoh al Foticeii aceste cuvinte se reduc numai la două, adică la strictul esenţial pentru a ţine gândul la Iisus ca stăpân al nostru: "Doamne Iisuse". Mai târziu la aceste cuvinte s-au mai adăugat câteva. Prin ele nu se exprimă o cerere parţială, căci aceasta ar da minţii un obiect, o formă definită, ci numai cererea generală a milei lui Hristos, sau simţirea necesităţii milei Lui. Iată cuprinsul obişnuit al acestei scurte rugăciuni: **„Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine păcătosul".** ***Ele cuprind, deodată cu conştiinţa prezenţei lui Iisus, conştiinţa păcătoşeniei proprii şi a trebuinţei de a fi miluit de Iisus. Ele exprimă un raport al dependenţei omului nu de o forţă impersonală, ci de mila iubitoare a Persoanei supreme.*** Această simţire nu are trebuinţă de concepte pentru a fi trăită, ci creează şi susţine o stare unitară, simplă, existenţială, e umilinţa în faţa milostivului Iisus.

Prima cerinţă se leagă în mod necesar de a doua. Dacă mintea poate renunţa la imagini şi la concepte, nu poate renunţa în general la o lucrare şi la o simţire oarecare.

Afară de scurte momente de tăcere sau de răpire interioară obţinute la capătul rugăciunii. De aceea, dacă i se taie minţii ieşirile în afară şi e silită să se întoarcă spre centrul său, spre „inimă", trebuie să i se dea un alt conţinut; adică acel

conţinut unic în care vrem să se adune. De aceea spune **Diadoh:** ***„De patima moleşitoare şi aducătoare de toropeală vom scăpa de ne vom ţine cu tărie cugetul nostru între hotare foarte înguste, căutând numai la pomenirea lui Dumnezeu. Căci numai întorcându-se mintea la căldura ei va putea să se izbăvească fără durere de acea împrăştiere. Când îi închidem minţii toate ieşirile cu pomenirea lui Dumnezeu, ea cere o ocupaţie care să dea de lucru hărniciei ei. Trebuie să-i dăm pe „Doamne Iisuse“.***

Prin întoarcerea minţii, adică a lucrării ei, în inimă, sau în adâncul ei, având ca preocupare necontenită scurta rugăciune adresată lui Iisus, se obţin mai multe lucruri:

a) Mintea (lucrarea ei), nemaipetrecând în privirea lucrurilor externe, nu mai e primejduită să fie furată de gânduri pătimaşe. Astfel, mintea îşi biruie nestatornicia şi împrăştierea, devenind unitară şi concentrată sau simplificată.

b) Prin această concentrare şi prin numele lui Iisus îşi fereşte şi lăuntrul său de gânduri păcătoase. Uneori se spune că trebuie păzită inima, ca să nu intre în ea gânduri pătimaşe sau trebuie curăţită de gândurile ce o stăpânesc. Dar ***Diadoh al Foticeii a explicat că această inimă în care pot intra gânduri pătimaşe nu e inima propriu-zis, ci regiunile din preajma inimii, deci, în general, interiorul sufletului. În el caută să pătrundă „duhurile de jos“, cum zice Sfântul Grigorie Palama, din subconştientul pătimaş.*** Păzirea inimii, în acest sens, înseamnă să nu laşi nesupravegheată vreo parte a sufletului, sau vreo mişcare a trupului. În alt sens, păzirea inimii înseamnă în fond păzirea minţii, ca ea să nu plece din inimă.

c) Dar, chiar dacă nu pot intra în inima însăşi, gândurile acestea, îngrămădindu-se în jurul ei, nu o mai lasă să se deschidă. Acestea punându-se ca un nor de jur împrejurul ei, ea pierde obişnuinţa de a mai privi deschis spre cer. Acesta a devenit pentru ea o simplă virtualitate, care nu-şi mai face simţită existenţa.

De aceea, la început, mintea ce vrea să se întoarcă spre inimă găseşte anevoie locul ei. Trebuie să lupte mult cu gândurile din jurul ei, ca să-şi facă drum spre ea şi s-o deschidă. Adică mintea îşi recâştiga greu obişnuinţa de a privi prin inimă, spre Dumnezeu, de a se preocupa cu El, de a-şi redeschide ochiul a cărui funcţiune este să vadă cele spirituale. Când lucrarea minţii obişnuită să se ocupe cu cele exterioare şi-a recâştigat obişnuinţa de a se preocupa cu Dumnezeu, când s-a întors adică deplin în interior, în inimă, deschizând-o pe aceasta, atunci ea se întâlneşte acolo faţă în faţă cu Dumnezeu, fără ca să-L vadă prin vreo imagine, sau să-L cugete printr-un concept, ci trăind prezenţa Lui direct, sau simţindu-se în prezenţa Lui. Pătrunzând în inimă, dă de Iisus Hristos aflat acolo de la Botez.

Cu alte cuvinte, ***lucrarea conştientă a minţii pătrunde în supra- sau trans-conştientul nostru, în care se află harul lui Iisus Hristos şi pune în lucrare***

marile comori de acolo şi capacitatea de a sesiza realităţile dumnezeieşti. Căci se pune într-o comunicare vie cu Hristos însuşi, Izvorul tuturor puterilor şi înţelesurilor mai presus de fire.

Rugăciunea curată sau mintală nu mijloceşte o cunoaştere a lui Dumnezeu prin făpturi, ci prin adâncurile sufletului propriu, prin „inimă". Aceasta e propriu-zis o simţire directă a Lui, căci omul uită şi de inimă atunci când, adunat în ea, se simte în prezenţa lui Iisus Hristos, în atmosfera Împărăţiei cerurilor, aflată înlăuntrul său. ***Sfântul Isaac Sirul spune că atunci încetează din minte chiar şi mişcarea rugăciunii, căci e răpită de dumnezeirea şi de măreţia Stăpânului, a Cărui prezenţă minunată e simţită. El spune: „Deci rugăciunea se întrerupe în vremea rugăciunii din mişcarea ei şi mintea e prinsă şi scufundată în uimirea răpirii şi uită de dorinţa din cererea ei".***

d) Starea aceasta se mai numeşte deschidere a inimii şi pentru faptul că ea este străbătută de dragostea faţă de Iisus. Şi până nu începe să simtă mintea o plăcere de a pomeni stăruitor numele lui Iisus, căutând totodată spre cele dinlăuntru, e semn că încă nu a aflat „inima", sau că aceasta nu s-a deschis. Dar ajunge ca mintea să facă acest efort de întoarcere în sine şi de pomenire a numelui lui Iisus în mod stăruitor. Căci făcând aşa, însuşi Domnul dă la o parte zidul inimii şi Se arată, atrăgând mintea la Sine, sădind în ea iubirea faţă de El. Sau: ***Harul însuşi cugetă atunci împreună cu sufletul şi strigă împreună cu el: „Doamne Iisuse Hristoase!".*** Căci numaidecât avem trebuinţă de ajutorul Lui ca, unind şi îndulcind El toate gândurile noastre cu dulceaţa Sa, să ne putem mişca din toată inima spre pomenirea lui Dumnezeu şi Tatăl nostru.

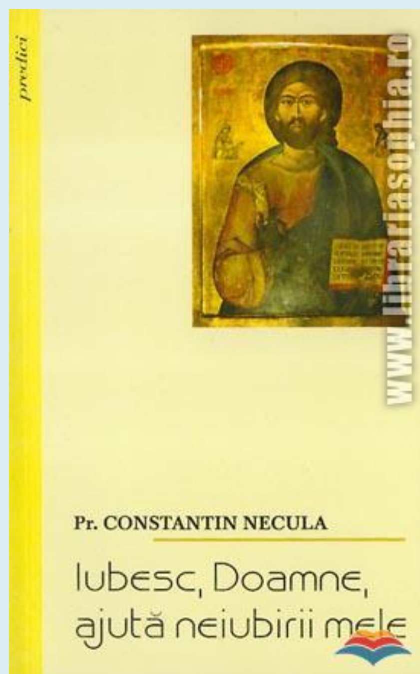
Pentru că cele două cerinţe esenţiale mai sus amintite, care se potrivesc oarecum şi rugăciunii neîncetate, să poată fi realizate mai uşor, s-a căutat în lumea monahismului răsăritean să se găsească şi anumite metode, care constau într-o sprijinire a efortului minţii de a se întoarce în interior prin anumite procedee în care e angajat şi trupul. Aceste procedee se bazează în general pe interdependenţa sufletului cu trupul, sau pe unitatea mişcărilor lor. ***Precum stările sufleteşti se prelungesc în atitudinile exterioare şi în mişcări trupeşti, aşa gesturile şi poziţiile exterioare, dacă sunt însoţite de concentrarea gândului asupra lor, au o influenţă considerabilă asupra stărilor sufletului.***

Un suflet smerit face trupul să îngenunche, dar şi o îngenunchere însoţită de concentrarea gândului la Dumnezeu provoacă o stare de smerenie în suflet.

Spiritualismul abstract al unei părţi a creştinismului apusean, manifestat pe terenul practicii religioase, e nefiresc. El a forţat atitudinile lui, realizându-se numai printr-o oprire silită a valului de simţire care, născându-se în suflet,

pornește spre trup, sau, născându-se printr-o atitudine trupească, se întinde asupra sufletului.

Pr. Constantin Necula - Predică la Duminica a II-a din Post - a Sfântului Grigorie Palama - Prietenie şi lumină

(Duminica a II-a din Post.
a Sfântului Grigorie Palama)

Şapte zile după prăznuirea vederii în icoană, Biserica a rânduit praznic luminii. Luminii celei necreate şi luminii care umple şi ea de bucurie toate.

Evanghelia Duminicii (Mc, 2, 1-2) ne aduce, cu timpul şi locul, în Capernaum, unde nişte prieteni aleg o cale lipsită de orice fel de "subţirimi" omeneşti, pentru ca prietenul lor să nu fie lipsit de vindecare: sparg acoperişul.

Vă amintiţi când am vorbit despre Zaheu că alege o cale cel puţin spectaculară pentru a intra în istoria mântuirii: se urcă în sicomor. Iată acum altul care, coborât pe funiile prieteniei dinaintea lui Hristos, aruncă o lumină cu totul nouă asupra firii umane. Domnul Se arată din nou impresionabil. La gesturi de o măreţie smerită. La gesturi atât de fireşti, încât lumea a uitat să le mai facă. Un omenesc desluşit prin iertarea dumnezeiască a păcatelor.

Afară din tabloul harului, ca de obicei, cârcotaşii. Atotştiutorii. Adunarea celor care ascultau Cuvântul (cf. Marcu 2, 2). Şi poate că se mirau de câte ştie. Cei care, văzând dăruirea lui Hristos, asemeni fratelui fiului risipitor, nu-i gustă dumne-zeiasca miere a iertării. Ci încearcă, ucenici nemernici, să judece Cuvântul în limita cuvintelor.

Hristos, iarăşi (ca şi-n evanghelia cu Natanael, În 1, 43-51), vede în inimă. Cutremurător. Şi-n stupoarea tuturor, dincolo de iertarea păcatelor - în fond, un gest care n-avea cum să se facă simţit simţurilor, ci numai inimii şi sufletului paraliticului - oferă reaşezarea în sănătate a celui bolnav. La porunca Creatorului -"Ţie-ţi spun: Ridică-te, ia-ţi patul şi mergi la casa ta!" (Mc 2, 11) - omul cel restaurat prin iertare se supune, împlinind minunea.

Iar dumnezeiescul Părinte Grigorie interpretează astfel momentul: "Slăbănogul a auzit cuvântul fiule şi a fost înfiat de către Tatăl cel Ceresc şi, lipindu-se de Dumnezeu, Cel fără de păcate, a devenit îndată şi el lipsit de păcate, prin iertarea păcatelor; şi ca să urmeze şi primenirea trupului, el primeşte mai întâi sufletul mai înălţat decât păcatul, de la Cel ce cunoştea că, la început, sufletul său căzuse în capcanele păcatului şi bolile trupului şi moartea au urmat după dreapta judecată" (Sfântului Grigorie Palama, Omilii la vindecarea slăbănogului, 9).

Ei bine, această rupere a acoperişului, această smulgere dinspre zidire înspre Ziditor este cheia care uneşte prietenia cu lumina, al cărei teolog este Sfântul Grigorie Palama. Căci numai o astfel de spărtură în conştiinţă - asemenea celei din coperişul cel umil - face ca dinaintea lui Hristos, pe funiile smereniei, ale pocăinţei, ale rugăciunii şi ale postului, să se prezinte sufletul nostru paralizat de nelucrare şi de neputinţe. Căci, după învăţătura Sfântului Teolog Grigorie al Tesalonicului, neputând a-L cunoaşte pe Dumnezeu în fiinţa Sa, ci în manifestările Acesteia în afară - în chipul energiilor necreate - şi noi trebuie să căutăm de-acum la curăţirea inimii noastre, care să se facă spărtură din acoperirea cu patimi a sufletelor noastre, astfel încât - laolaltă cu ucenicii Sfântului - să putem vedea lumina cea necreată. În faţa uşilor gândurilor noastre, Cuvântul, iar în trăirea noastră, Lumina Taborului, cea necreată şi neruptă de lucrarea Dumnezeirii Triipostatice.

O să grăiţi: Bine, şi ce legătură este între vederea pe care Sfântul Grigorie o teologhiseşte şi spărtura din care se-aduce omul dinaintea lui Dumnezeu? Sau, mai bine: De ce Biserica prăznuieşte una laolaltă cu cealaltă? Pentru ca iertarea ce izvorăşte din Hristos numai izvorând din firea-I divină poate asumă toate păcatele noastre, izgonindu-ne din ele. Şi dacă iertarea ce o dă paraliticului se-arată ascunsă vederii noastre - ca şi a acelora care priveau cu ochii, dar nu vedeau vreo schimbare - tot astfel lucrarea harului lui Dumnezeu se face la o vreme vădită (ca vindecare) de dragul ochilor şi vederii noastre. Orice gest ascuns al lui Dumnezeu are o manifestare în afară, de dragul mântuirii noastre...

Grigorie - alăuta cea duhovnicească a Tesalonicului - este prietenul care, spărgând coperişul lui Varlaam din Calabria şi a celor ca el (unii până astăzi făuritori de false teologii), aşează lucrarea energiilor celor necreate ale

dumnezeirii în plină-tatea lor lucrătoare: Sfinte Taine, icoane şi toate celelalte prin care energia cea necreată ni se împărtăşeşte spre îndumnezeire.

Şi iarăşi zice Sfântul: *"Dacă acei oameni, care au dat slavă cu cuvântul şi, arătând că minunea era mai mare decât cele săvârşite în trecut, au spus că nicicând nu mai văzuseră aşa ceva, atunci noi, care nu mai putem să spunem aceasta acum (căci am văzut multe alte minuni, chiar cu mult mai mari decât aceea, nu numai de la Hristos, ci şi de la ucenicii şi urmaşii Săi, săvârşite doar prin chemarea numelui lui Hristos), aşadar noi, fraţilor, vom aduce slava Lui prin fapte, având ca pildă pentru virtute şi minunea aceasta, în chip duhovnicesc.*

Deoarece fiecare om dintre cei legaţi de plăceri este slăbănog, zăcând cu sufletul pe patul vieţii de desfătare şi cu trupul în părelnică odihnă. Dar atunci când este încredinţat de îndemnurile evanghelice, pocăindu-se, îşi biruie păcatele sale şi slăbănogirea pricinuită de acestea sufletului său, fiind ridicat şi adus la Domnul de către aceste patru puteri:

- ✓ *cercetarea de sine,*
- ✓ *mărturisirea păcatelor săvârşite mai înainte,*
- ✓ *făgăduinţă pentru viitor de încetare a faptelor rele şi*
- ✓ *rugăciunea către Dumnezeu.*

Dar nu se poate apropia acesta de Dumnezeu, dacă nu se descoperă şi nu se dezveleşte acoperişul, aruncându-le la o parte olanele, chirpiciul şi toate celelalte. Iar acoperişul este în noi partea cugetătoare a sufletului, că una ce stă deasupra puterilor lucrătoare dinlăuntrul nostru.

Însăşi cugetarea are multă ţărâna aşezată pe ea, prin legătura sa cu patimile şi cu cele pământeşti. Dar când legătura aceasta este nimicita şi aruncată la pământ de către cele patru puteri arătate, atunci putem ajunge la adevărata despovărare, adică să fim smeriţi cu adevărat şi credincioşi înaintea Domnului, cerând şi căpătând de la El tămăduirea" (Omilia X, La vindecarea slăbănogului, 12).

Căci aşa după cum iertarea vindecă pe paralitic, reaşezându-l în normalitate, tot astfel harul cel necreat, care vindecă toate ale noastre, ne-apropie - prin lumina Taborului, una cu a Învierii - de ceea ce dintâi am fost chemaţi să fim: chip şi asemănare, prin îndumnezeire.

La vreme de post, pomenirea iertării şi vindecării pe care Hristos o dăruieşte paraliticului ne duce cu gândul la Sfânta Taină a Spovedaniei, aceea care - teologia palamită a scos-o la iveală, cu precădere - ne împărtăşeşte de harul

iertării. Nu avem a fi altundeva decât pe Tabor. Chiar răniţi şi furaţi de vrăjmaşul luminii, care este diavolul.

Prietenia lui Grigorie, Sfântul rugăciunii inimii şi al vederii lui Dumnezeu, ne obligă la a practica virtuţile în nădejdea clipei celei pline de har a vederii - fie şi numai o clipă din clipă - a luminii celei necreate. Pentru ca mai apoi - reîntorşi în lume, nefăcând ale lumii - să purcedem mai departe la lucrul cel bun, râvna pentru îndumnezeire.

Cântarea Triodului îndeamnă: ***"Celor care umblă întru întunericul păcatelor ai răsărit lumină, Hristoase, în vremea postului. Arată-ne nouă şi ziua cea vestită a patimii Tale, ca să strigăm Ţie: Scoală-Te, Dumnezeule, miluieşte-ne!" (Stihira Triodului, glas 6).***

(Extras din cartea: Pr. lect univ. dr. Constantin Necula - Iubesc, Doamne, ajută neiubirii mele!...)

Pr. Constantin Necula - Duminici în dar: Predici şi gânduri - „Asemenea lucruri n-am văzut niciodată”

(Marcu 2. 1-12)

Duminica a doua a marelui Post, numită şi a Sfântului Grigorie Palama - ne aduce împreună cu mulţimea de oameni în faţa casei din Capernaum, unde Domnul Hristos grăieşte cuvânt de învăţătură. La El vin patru bărbaţi ce poartă cu sine nu un dar de preţ, ci un om, un slăbănog. N-au loc să se strecoare prin mulţime şi atunci desfac acoperişul - probabil de trestie - şi-l coboară pe prietenul lor în faţa Domnului. Iisus, văzând credinţa lor, îi spune slăbănogului: „Fiule, iertate îţi sunt păcatele” (Mc. 2.5). Parte din noi se bucură, iar altă parte se sminteşte, gândind că puterea de a ierta aparţine numai lui Dumnezeu. Hristos, Cunoscătorul cugetelor, întreabă parcă îndurerat în glas: „De ce cugetaţi acestea în inimile voatre?” Şi pentru a arăta oamenilor celor cârtitori că „putere are Fiul Omului a ierta păcatele pe pământ a zis slăbănogului: „Scoală-te, ia-ţi patul tău şi mergi la casa ta” (Mc.2.10-11).

Domnul dă însănătoşire fizică, pentru a arăta ochilor cârtitori ceea ce ei, cu ochii duhovniceşti bolnavi, nu puteau vedea: vindecarea cea dinlăuntru, cea făptuită prin iertarea păcatelor, cea mai de preţ decât cea fizică.

⇒ *Lecţia dintâi a Evangheliei? Aceea care ne arată că adevărata prietenie este cea care duce la Hristos, spulberând orice obstacol.*

⇒ *A doua Lecţie a Evangheliei? Aceea legată de puterea lui Hristos de a face minuni şi de neputinţa noastră în a vedea pe cele spirituale.*

⇒ *A treia Lecţie a Evangheliei? Boala orbilor, care în stupizenia lor cred că ceea ce nu văd nu există, boală azi aflată tare la modă.*

⇒ *Dar cea mai de preţ Lecţie a Evangheliei de azi este legată de adâncul de smerenie al Domnului, Care nu-şi ia darul de la un om pentru necredinţa unei mulţimi. (Şi-l menţine pentru credinţa a patru oameni din mulţime, semn că nu cantitatea e cea pe care o are în vedere harul lui Dumnezeu!).*

Minunea aceasta arată că între admiraţie şi invidie nu e decât un pas înapoi. Noi credem că Duminica aceasta este numită „a Sfântului Grigorie Palama” teologul vederii lui Dumnezeu, pentru aceea că astăzi slăbănogul vede pe Hristos slobozindu-1 din boală pentru credinţa prietenilor săi, prieteni prin credinţă cu Hristos.
Şi pentru că această vedere îl izbăveşte, făcând din slăbănog apostol (Mc.2.12).

Să luăm seama cum ne alegem prietenii. Să nu transforme slăbănogeala noastră în moarte, ci să facă din ea motiv de spărtură în conştiinţă şi aducerea noastră şi a lor înaintea lui Hristos. Cel Care Se lasă văzut.

(Extras din cartea: Pr. conf. univ. dr. Constantin Necula - Duminici în dar: Predici şi gânduri)

Pr. Constantin Necula - În vremea aceea, intrând iarăși Iisus în Capernaum (Marcu 2,1-12)

Suntem în Duminica numită a Sfântului Grigorie Palama, episcop al Tesalonicului, cu o creștere duhovnicească athonită - nu departe de Marea Lavră se păstrează chilia nevoințelor sale - Sfântului acestuia Biserica îi atribuie, pe bună dreptate, apărarea teologiei privind energiile divine. Necreate, precum mărturisește Ortodoxia. Teolog al Luminii celei necreate, ce identifică - spre exemplu - în Schimbarea la Față a Mântuitorului Slava Învierii celei dinainte de Înviere, Părintele Tesaliei creștine are, la nivelul culturii poporului celui credincios, numele de Teologul vederii lui Dumnezeu.

În tandem cu Evanghelia dedicată de Biserică pomenirii ierarhului (Ioan 10, 9-16) avem la îndemână Evanghelia aceasta, lecție a vederii de către Dumnezeu a omului. Iisus este în Capernaum. Iarăși - ne spune evanghelistul. Pentru că după ispitirea cea din Pustiul Carantani - locul ispitirii după tradiție fiind lângă orașul Ierihon - Domnul vine în Galileea unde își cheamă ucenicii - îndată după prinderea lui Ioan Botezătorul (Marcu 1, 14-15) - pentru a-i fi aproape în propovăduirea chemării Împărăției: „S-a împlinit vremea și s-a apropiat Împărăția lui Dumnezeu. Pocăiți-vă și credeți în Evanghelie” (Marcu 1, 15).

De pe țărm își înalță apostolii. Îi cheamă după Sine spre a fi pescari de oameni. Și ajungând dintâi în sinagoga din Capernaum învață pe oameni, uimindu-i cu învățătura. Îi învăța, dar nu în felul cărturarilor. La ieșirea din locaș - ale cărui temelii astăzi sunt din pietrele contemporane momentului - vindecă un îndrăcit, un om ce purta cu sine un duh necurat și vorbăreț. Forțat de Hristos la dialog se vădește a fi „multiplu” de duh, căci spune: „Ai venit ca să ne pierzi? Te știm cine ești: Sfântul lui Dumnezeu” (Marcu 1, 25). Domnul ceartă duhul - „Taci și

ieși din el" (Marcu 1, 25) - și acela părăsește pe om. Uimiți de învățătură și înspăimântați de minune oamenii vestesc momentul acesta în toată Galileea.

Și îndată, aproape de sinagogă, peste drum - dacă este reală identificarea făcută prin Tradiție - Domnul intră în casa lui Petru și vindecă pe soacra acestuia, care ședea cuprinsă de friguri. Vindecată, le slujește în cele ale casei (Marcu 1, 31). Acolo, în curtea ei, sunt aduși apoi mulțime mare de bolnavi și demonizați. Zonă grea, ar zice unii, pandemică. Zonă cu ape și pustiuri. Cu boli și îndrăciți. Ba chiar cu leproși - cum ne descrie Marcu (1, 40 ș.u) - oameni alungați de boală în moarte. De mulțime, Iisus se retrage în locuri pustii, refuzând astfel lăudarea Sa, la modul în care diavolul însuși încercase să o facă.

Nu altfel este cu paralizatul din Evanghelia noastră. Auzind că este în casă, mulțimea se adună. Așteaptă cuvânt și minuni. Locul din fața ușii - care de cele mai multe ori era liber pentru ca vorbitorul să fie cât mai amplu auzit, se umple - semn de dorință a poporului de a-L vedea, a-L respira pe vorbitor. Peste mulțime trece, purtat de patru bărbați, targa pe care își petrecea boala un paralitic. Boală grea până azi. Nu se pot apropia de mulțime de Hristos și atunci sparg acoperișul. Rup și îndepărtează ceea ce-i despărțea de vederea lui Hristos. Nu sunt sigur că l-au adus la vindecare. Cât la vedere. Paraliticul auzea, probabil, de departe cuvântul lui Hristos. Vrea să-l vadă. Cam cum voiam noi când eram mici să vedem și tata ori unchiul de serviciu cu nepoții ne sălta pe umeri. Eram mai înalți. Așa cum numai în copilărie poți fi. Oamenii aceia au înțeles că pentru a-L vedea pe Dumnezeu trebuie să-l facă văzut pe paralitic. Și Domnul le laudă credința. Gestul de fraternitate și inteligență este semn de credință.

Nu-i prezintă Domnului o diagnoză - cum vor face alte personaje din Evanghelie, tatăl celui ce cădea de multe ori în foc și apă, de pildă - ci îi prezintă omul. Îl aduc în centru pe cel în necaz, pe cel dat în lături mereu. Așa este cu setea de cuvânt a mulțimilor. Tocmai cei care au nevoie mare de încurajare stau deoparte ca să ajungă în față cei care vor să fie văzuți că aud. Pentru a răsplăti credința celor patru Domnul iartă pe cel paralizat. Icoană a mijlocirii omului pentru om. Pentru superficiali, aducere aminte din ce motiv ne sunt lăsate moaștele ori Sfinții la îndemână. Uite, din aceasta: să ne poarte pe targa prieteniei lor neputința noastră. Nu este nici un schimb de cuvinte. De pe margine cărturarii cugetă la ce nu avea voie să facă Hristos. E o hulă să ierți păcatele - zic ei - căci numai unul Dumnezeu poate să o facă. Hristos știe aceasta. Și iartă tocmai pentru că El știe cine este. Nu încalcă legea căci El este Dumnezeu.

Pentru ochii cărturarilor și ai noștri, Domnul Hristos adaugă iertării celei dinlăuntru vindecarea cea din afară. Porunca Iertătorului uimește: „Scoală-te, ia-ți patul tău și mergi la casa ta!" Și iertatul e ascultător.

Avem aici, la vremea postirii, propunerea unui exercițiu duhovnicesc care de cele mai multe ori ne scapă. Să creștem iertarea lui Dumnezeu în viețile noastre înseamnă, în fapt, să ieşim din paralizie. Uneori e suficient să ne însănătoşim pe dinlăuntru. Nu v-a pus niciodată pe gânduri seninătatea de cleștar a suferinzilor? Cei care înfruntă moarte clipă de clipă ne dau lecția înțelegerii vindecării celei dinlăuntru cu seninătate. Ceilalți vor semne. Iar ei știu că iertarea este o minune. Pentru că țelul este să te vadă Hristos şi tu să Îl vezi pe El. A posti aceasta şi înseamnă. Să te lași văzut de Hristos în chinul tău, sporind înțelegerea cea dinlăuntru a lucrurilor. Sporindu-ți numărul de prieteni-sfinți care să te poarte la Hristos Iisus.

Dacă v-aş întreba: aveți patru prieteni să vă poarte deasupra mulțimilor, să spargă acoperișul și să vă arate lui Hristos, cam ce răspuns ați avea? Dacă nu-i aveți pe lista scurtă a rugăciunii, continuați să vă rugați. La vreme de încercare este bine să știți pe cine vă puteți baza. Dar dacă v-aş întreba: la greu pentru prietenul vostru, v-ați băga să săltați targa? Nu. Nu îmi trebuie un răspuns acum. Ci atunci. Când acela va avea nevoie. Ajutându-l, Hristos Iisus se va bucura de prietenia voastră. Și o va socoti credință. Și nu puteți spune că Îl iubiți pe Dumnezeu - pe care nu-l vedeți - dacă pe aproapele vostru pe care îl vedeți nu-l iubiți. A vedea pe Dumnezeu începe prin a-ți vedea aproapele. La greu pentru prietenul vostru, v-ați băga să săltați targa? Să răspundeți cu prezența atunci. Trecând peste orice obstacol. Spărgând acoperișul indiferenței din jur.

Sursă: tribuna.ro

Pr. dr. Dorin Picioruş - Predică la Duminica a 2-a din Postul mare [2012]

Iubiţii mei, drumul credinţei nu este pentru toţi…la fel…și nici nu trebuie să cerem de la toți modul nostru de a fi și de a ne nevoi. Ci ***trebuie să încurajăm pe fiecare să își urmeze propriul drum în relaţia sa cu Dumnezeu, potrivit chemării lui Dumnezeu pe care o simte în adâncul lui.***

Și Evanghelia de azi [Mc. 2, 1-12] ne arată acest lucru foarte clar: pentru că unii intră pe ușă…alții stau la ușă…iar alții, părut „ca nelumea", sparg acoperișul…pentru ca să Îl întâlnească pe Domnul.

Iar Domnul Se bucură de toți: și de cei care Îl caută…și de cei care Îl găsesc…

Dar, mai cu seamă, Domnul Se bucură de cei care Îl găsesc prin acțiuni în forță…prin forța unei mari dragoste pentru El.

Iar rugăciunea continuă a Sfântului Grigorie Palama de la începutul nevoinţei sale: „Luminează-mi întunericul!" (Viaţă, p. 13), adică întunericul nevederii lui Dumnezeu, a fost o acțiune în forță…ca și a celor 4…care au coborât prin acoperiș pe cel paralitic/ slăbănog (v. 3-4).

Pentru că Sfântul Grigorie, căruia îi este dedicată această sfântă duminică, fiind plin de dragoste pentru Domnul a împlinit în viața sa spusa Scripturii: „***din cauza cuvintelor Tale eu am păzit căi aspre/ dure/ neplăcute*** [odus scliras]" [Ps. 16, 4, cf. LXX].

Și ceea ce au făcut cei 4 prieteni ai paraliticului pentru vindecarea lui e tocmai calea aspră, care nu e la îndemâna oricui.

E calea paradoxală, care îmbină îndrăzneala cu dragostea, riscul cu nespusa credință în Domnul, așteptarea cu acțiunea rapidă, imediată.

Și când la diverse praznice vedem oameni care vin de la sute, mii de kilometri ca să se închine Sfintelor Moaște sau Sfintelor Icoane…crezând în vindecarea lor…asistăm de fapt la…intrarea prin acoperiș…adică la îndrăzneala plină de credință, de așteptare sfântă.

Şi astfel nu la întâmplare…intrarea prin acoperiş se pomeneşte acum, în duminica Sfântului Grigorie Palama, a apărătorului neînfricat al vederii lui Dumnezeu şi al experienţei mistice a harului. Pentru că spărtura în coperiş…şi intrarea în casă pe acolo…e însăşi lucrarea rugăciunii minţii care se lucrează în inimă. Şi pătrunzi acolo unde e harul…şi unde are loc întâlnirea cu Dumnezeu, adică în inimă, dacă tavanul minţii, adică puterea minţii se concentrează şi rămâne în inimă.

Și prin rugăciunea continuă, fără imaginație, fără atenția la cele din jur sau la gândurile care se nasc în mod firesc în minte…prin deșertificarea minții de închipuirile/ imprimările lucrurilor din afară…mintea începe să trăiască fireasca ei legătură cu inima…și sufletul să se facă o oglindă a harului.

Iar de aici, de la: „Luminează-mi întunericul!” sau de la „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul!” începe întâlnirea rapidă, paradoxală cu Domnul, Care strălucește slava Lui în oglinda ființei noastre…dacă ne despuiem de griji, de patimi și de neștiință teologică.

Însă, după cum spuneam la început, nu trebuie să cerem de la toți să aibă aceeași abnegație…sau același ritm religios cu al nostru…pentru că ***fiecare Îl întâlneşte pe Domnul în felul lui…şi se bucură de intimitatea cu El pe măsura creşterii sale în credinţă.***

Dar, pe de altă parte, dacă noi ne știm eforturile pentru credință și evlavie…ne știm nivelul, nu trebuie să-i oprim pe alții din urcușul lor, din dorința lor de mai mult…dacă noi suntem mai înceți decât ei.

Pentru că ajutându-i pe cei care vor și pot mai mult…ne facem prieteni cu paraliticul iertat de Dumnezeu…suntem ca cei 4…care îl ajută pe omul care dorește, cu tot dinadinsul, iertarea Lui.

Și iertarea lui Dumnezeu este o vindecare de păcate (v. 5)…și nu o realitate abstractă!

Iar cei care pleacă de la spovedanie…după ce s-au spovedit…pleacă cu inimă nouă, zâmbitoare, curată…dacă și-au vărsat boala înaintea Domnului, în mod concis și cu durere…pentru că iertarea lui Dumnezeu e plină de concretețe, de realism…inundându-ne sănătatea și bucuria cu totul.

Pentru că El știe gândurile inimii (v. 6)…dar și suspinurile ei.

El știe și vede…

Știe câtă râvnă depunem zilnic pentru evidențierea Lui, pentru a-L arăta pe El în fața oamenilor.

De aceea nu are rost să ne prefacem că suntem alții…să ne prefacem că nu am mâncat păcate…când noi suntem negri ca hornul sobei.

Ci modul cel mai cinstit în fața lui Dumnezeu…e să ne recunoaștem păcatele noastre…și lipsa noastră de recunoștință…și să cerem, iar și iar, iertarea Lui. Pentru că mila Lui…e mai bună decât viața [Ps. 62, 4, cf. LXX]. Decât viața indiferentă, egoistă, care se ocupă de tot felul de bizarerii.

Iar Domnul arată în Evanghelia de azi că iertarea păcatelor este începutul vindecării omului în integralitatea lui (v. 10-11).

Și că atât iertarea cât și sănătatea sunt daruri imense ale Lui…și că darurile lui Dumnezeu cer să le respecți și în tine și în alții.

Pentru că așa se înțelege faptul de ce nu trebuie să-l gelozim pe aproapele pentru ceea ce este, are și face: toate acestea sunt daruri ale Lui.

El primește niște daruri, eu primesc altele…și cu toții trebuie să conlucrăm…să le punem în lucrare pentru binele comun.

Și de aceea avem nevoie și de familii și de monahi și de artiști și de oameni ai legii și de finanțiști și de oameni în agricultură…de oameni de diferite profesii…și cu diverse abilități…pentru ca fiecare să facă ceea ce știe să facă.

Iar dacă omul nepotrivit…e pus în locul altuia…atunci lucrurile nu funcționează…pierdem timp enorm…societatea se transformă într-un teatru de violențe.

Și toate acestea pentru că nu respectăm oamenii potrivit calităților și determinării lor.

Iar cei care veniseră în casă, unde era Domnul…cât și cei care Îl așteptau afară, ca să-L vadă când iese…cât și cei care au spart acoperișul pentru a ajunge la El…au căutat lucrul esențial: să-L vadă pe Domnul…dar fiecare potrivit ritmului său, a temperamentului său, a autodeterminării sale interioare.

În concluzie: ***această duminică ne vorbește despre vedere…despre vederea adâncului oamenilor…cât și despre vederea lui Dumnezeu.***

Și când te vezi adânc…îi vezi și pe alții în mod profund…și ești pregătit să devii văzător de Dumnezeu.

Pentru că iertarea Lui e o consecință a găsirii și a vederii Lui.

Iar postul, nevoința, rugăciunile lungi ale acestei perioade își găsesc împlinirea numai în simțirea și vederea slavei Lui, a harului necreat…pe care Sfântul Grigorie Palama, Părintele teologilor și al întregii Biserici, l-a apărat de materializare…sau, mai bine zis…de aneantizare/ de desființare.

Și ori de câte ori oamenii se apropie de teologie cu inima murdară și plină de încredere în sine, în ceea ce pot ei să raționeze…vor înțelege fantezist viața și dogmele Bisericii.

Pentru că nu poți să înțelegi harul…dacă nu te împărtășești de el cu inimă curată.

Și nici nu poți să înțelegi dogmele supralogice/ mai presus de logica liniară…ale Bisericii…dacă Dumnezeu nu îți extinde mintea…dacă nu ți-o umple de har…dacă nu ți-o introduce în lumina Sa.

Da, acesta e scopul postului: de a ne face ferestre pentru har!

Niște medii care permit luminii dumnezeiești să ne pătrundă…și să iradieze prin noi și în viața altora.

Iar acum, ***în a doua duminică a Postului Mare, învățăm că urcușul duhovnicesc… este o coborâre în noi, în inima noastră… pentru a ne întâlni cu Domnul. Că adevăratul urcuș, adevărata ascensiune… e coborârea în smerenie… care înseamnă înălțare duhovnicească.***

Domnul să ne dea luminarea de a ne înțelege întunericul! Și, totodată, de a ne da nevoia de a striga continuu către El…pentru ca să ne inunde cu măreția slavei Sale. Amin!

Părintele Ion Cârciuleanu - Predică la a doua Duminică din Postul mare despre adevărata pocăinţă

În a doua duminică a sfântului şi marelui Post, Sfânta Biserică ortodoxă face pomenirea cea cu laude a Sfântului Grigorie de Palama, care a fost episcop în Tesalonic pe la jumătatea veacului al paisprezecelea al erei creştine. Pomenind pe Sfântul Grigorie de Palama, Biserica vesteşte cu glas de bucurie că bună este lucrarea cea de mântuire săvârşită şi apărată de Sf. Grigorie de Palama, adică rugăciunea după rânduială cerută.

Darul lui Dumnezeu se dă celui ce îl cere în rugăciune. Cu această încredinţare să ne străduim întru înmulţirea rugăciunii, iar temei pentru aceasta să ne fie însăşi dumnezeiasca Evanghelie a vindecării slăbănogului din Capernaum.

Sfântul evanghelist Marcu spune că fiind Mântuitorul în Capernaum, s-a adunat la el mulţime de oameni, aşa încât nu mai era cu putinţă să intre cineva în casa în care se găsea Domnul şi propovăduia cuvântul de învăţătură. Era în Capernaum un om slăbănog, care zăcea pe pat de mult timp. Pe acesta l-au adus la Iisus patru oameni, dorind să-l înfăţişeze înaintea Lui spre vindecare, dar erau împiedicaţi de mulţimea ce era adunată.

Stăruitori în dorinţa de a înfăţişa pe cel bolnav înaintea Domnului, nu s-au descurajat de mulţimea ce era în faţă, ci l-au urcat pe acoperişul casei şi, apoi, au desprins acoperişul unde se afla Iisus şi au coborât targa cu paraliticul, chiar în faţa Domnului Hristos.

Lucrul acesta dovedeşte stăruinţa pe care o aveau cei patru inşi care îl purtau pe slăbănog. Aceştia ar fi putut să renunţe când au văzut mulţimea adunată; ar fi

putut să găsească o altă rezolvare a dorinţei lor; ei, însă, n-au mai amânat, n-au mai căutat o rezolvare uşoară ci au făcut tot ce le-a fost în putinţă.

Sigur, pentru noi, când auzim această istorisire, în care se spune că aceşti patru purtători ai slăbănogului s-au urcat cu el pe casă şi apoi au descoperit casa, lucru pare cu neputinţă de înţeles. Noi gândim la construcţii de case ca cele din vremea noastră, sau ca cele din locurile noastre. Pierdem din vedere că prin ţinuturile prin care a propovăduit Mântuitorul, casele erau mici şi nu au acoperiş ascuţit, ci sunt în aşa fel construite, încât pe acoperiş se poate sta, acesta fiind drept, căci din cauza căldurii, acolo stau oamenii mai ales seara. E uşor de ajuns pe acoperiş, căci după cum se ştie, în acest loc se putea urca pe două scări, una din casă, iar alta din curte, ducând fiecare pe podul acoperişului. De bună seamă că aceasta nu se putea face cu uşurinţă când era vorba de transportat un bolnav. Tocmai aici se vede râvna, hotărârea celor patru, care duceau pe slăbănog. Ei ţineau cu orice preţ să-l pună fără întârziere înaintea lui Iisus. Prin aceasta, ei se fac, pentru noi, pildă de stăruinţă, pildă de jertfelnicie.

Când Domnul Iisus a văzut credinţa lor, a zis paraliticului: "***Fiule, iertate îţi sunt păcatele tale***" (Marcu 2, 5). Dar unii dintre cărturarii şi fariseii care erau de faţă cugetau întru sine: "***Acesta grăieşte asemenea hule, căci cine poate ierta păcatele, decât numai Dumnezeu? Iisus, cunoscând ce gândeau aceştia, le-a zis: de ce cugetaţi cele viclene în inimile voastre? Oare ce este mai uşor a zice: Iertate îţi sunt păcatele tale, sau: Scoală-te, ia-ţi patul tău şi umblă? Dar, ca să ştiţi că Fiul omului are pe pământ putere de a ierta păcatele, ţie îţi zic: scoală-te, ia-ţi patul tău şi umblă, mergi la casa ta. Şi s-a sculat îndată şi ridicându-şi patul a ieşit înaintea tuturor, încât se spăimântau toţi şi lăudau pe Dumnezeu, zicând că niciodată n-au văzut aşa***" (Marcu 2, 5-12).

Prin aceasta s-a arătat spre dovedire că amândouă cuvintele sunt cu putinţă a se împlini de către Fiul lui Dumnezeu, care are putere asupra sufletului şi trupului nostru, lucru pe care l-au văzut toţi cei care erau de faţă.

Este de mare importanţă pentru mântuirea noastră să reţinem că înainte de a vindeca trupul, Fiul lui Dumnezeu a vindecat sufletul, arătând că şi noi avem datoria să căutăm, mai întâi, mântuirea sufletului.

A statornicit Mântuitorul printre cele spuse şi legătura dintre suflet şi păcat, căci înainte de a ridica suferinţa a ridicat pricina ei, de vreme ce a zis: "Iertate îţi sunt păcatele tale". Că adeseori între suferinţă şi păcat este o strânsă legătură, a arătat Fiul lui Dumnezeu şi în altă împrejurare, când, după ce l-a vindecat pe un alt slăbănog - pe cel de la scăldătoarea Vitezda -, întâlnindu-l pe acesta în templu, i-a zis: "***Iată, te-ai făcut sănătos. Nu mai păcătui, ca să nu ţi se întâmple şi mai rău***" (Ioan 5, 14).

Aceste dumnezeieşti cuvinte definesc în mare parte cauza bolilor trupeşti şi sufleteşti: păcatul! Păcatul este cauza suferinţelor noastre, iar boala efectul lui. Această buruiană otrăvitoare, acest microb care roade la temelia vieţii omeneşti, trebuie ars în flăcările credinţei prin mijlocirea rugăciunii, care ne apropie de Dumnezeu.

"Păcatul este moartea sufletului nemuritor", zice Sfântul Vasile cel mare. Iar Fericitul Augustin numeşte păcatele "râie detestabilă", prin care frumuseţea sufletului se mânjeşte şi chipul lui Dumnezeu din om se deformează. Prin păcate, ne zice el, creşte tot mai mult orbirea sufletului, iar iubirea către Dumnezeu se răceşte din ce în ce mai mult.

Din însuşi modul cum s-a desfăşurat minunea vindecării slăbănogului (paraliticului) din Capernaum, s-a putut constata că între cele două puteri pe care le poseda Hristos ca Fiu al lui Dumnezeu - puterea de a vindeca bolile şi puterea de a ierta păcatele - infinit mai mare era puterea iertării păcatelor. Acest adevăr era viu în conştiinţa poporului evreu, deoarece darul de a vindeca bolile l-au avut înVechiul Testament şi unii prooroci, ca Ilie şi Elisei, în timp ce puterea de a ierta păcatele n-a avut-o nimeni dintre oameni, ci numai Dumnezeu. ***Pentru că păcatul este o răutate aşa de mare, o greutate de neînchipuit, din cauza a trei motive, cum spun Sfinţii Părinţi: întâi, este o insultă faţă de Dumnezeu, apoi, insulta lui este infinită faţă de harul divin care este fără margini, şi pentru osânda veşnică, de asemeni fără sfârşit şi ea.***

Pentru aceasta a venit Domnul Iisus Hristos şi a plătit pentru întreg neamul omenesc preţul păcatului şi prin jertfa Sa ne-a răscumpărat, ne-a mântuit din robia păcatului.

Fiecare păcat înseamnă o poticnire şi o nouă greutate ce apasă pe conştiinţa omului care se trudeşte să străbată cărările vieţii şi să ajungă la porţile veşniciei. "Păcatul este universal şi are o realitate psihologică ce nu poate fi tăgăduită" (V. Felea, Pocăinţa, p. 2).

În adâncurile conştiinţei omeneşti, se poate desluşi ecoul unei vreri, care freamătă de dorinţa de eliberare de sub tirania păcatului.

Mântuitorul a încredinţat această putere de iertare a păcatelor urmaşilor săi: - apostolii -, iar prin ei episcopilor şi preoţilor, pentru ca prin El să continue în lume lucrarea dumnezeiască de mântuire de păcate.

Aşadar, cele două Sfinte Taine - preoţia şi mărturisirea sau spovedania -, instituite de Mântuitorul şi încredinţate Sfintei Sale Biserici dimpreună cu celelalte sfinte taine sunt strâns legate laolaltă, deoarece iertarea păcatelor,

prerogativă exclusiv dumnezeiască, se dă celor ce se pocăiesc numai prin preoţi, cărora Mântuitorul le-a împărtăşit această putere prin Taina Hirotoniei.

Puterea de a lega şi a dezlega păcatele oamenilor, mai întâi Mântuitorul a făgăduit-o apostolilor din Cezareea lui Filip (Mat.16, 19), iar mai târziu făgăduinţa aceasta a fost dată efectiv după învierea Sa din morţi, când, arătându-li-se, a suflat asupra lor şi le-a zis: "***Luaţi Duh Sfânt, cărora le veţi ierta păcatele, se vor ierta lor şi cărora le veţi ţine, vor fi ţinute***" (Ioan 20, 22-23).

Mântuitorul Iisus Hristos a instituit prin aceasta Taina Spovedaniei, deoarece universalitatea păcatului, chiar după curăţirea de păcatul strămoşesc prin Taina Sfântul Botez, este un fapt de netăgăduit. Psalmistul zice: "***Căci iată, întru fărădelegi m-am zămislit şi întru păcate m-a născut maica mea***" (Ps. 13, 5). Dreptul Iov spune: "***Nu este om fără păcat, de ar fi trăit o singură zi***" (Iov 14, 4-5), iar proorocul Isaia zice: "***Toţi s-au abătut, împreună netrebnici s-au făcut. Nu este cine să facă binele, nu este măcar unul***" (Isaia 53, 6).

În această privinţă Sfântul Ioan, în prima epistolă ne spune: "***Dacă zicem că păcat nu avem, ne amăgim pe noi înşine şi adevărul nu este în noi***" şi mai departe ne îndeamnă: "***Dacă ne mărturisim păcatele El este credincios şi drept ca să ne ierte păcatele şi să ne curăţească de orice nedreptate***"(I Ioan 1, 8-9). De aceea, ***când Hristos iartă păcatele El vindecă, de fapt, sufletul omului de înstrăinarea şi depărtarea sa faţă de Dumnezeu şi de aproapele.***

Numai sufletul omului vindecat de păcate şi patimi păcătoase, egoiste poate iubi cu adevărat pe Dumnezeu şi pe aproapele. În sensul acesta, ***Sfânta Taină a spovedaniei sau mărturisirii şi iertării păcatelor este o lucrare, o taină sfântă de refacere a legăturii de iubire dintre omul credincios şi Dumnezeu, pe de o parte şi dintre credincios şi oamenii săi pe de altă parte.*** ***Prin Sfânta taină a spovedaniei, a mărturisirii sau a împăcării cu Dumnezeu şi Biserica, credinciosul care regretă păcatul, îl mărturiseşte şi se străduieşte să nu-l mai săvârşească, face deodată experienţa sfântă a iertării, eliberării şi a vindecării sufletului său, pentru a putea pune început bun noii sale vieţii.***

Taina pocăinţei este răstignire a egoismului şi a tuturor păcatelor din noi şi în acelaşi timp înviere şi bucurie a sufletului. ***În credinţa noastră ortodoxă, cine ştie să se pocăiască şi să se spovedească, cu adevărat, la preotul duhovnic, simte cât de aproape este de Împărăţia lui Dumnezeu, de inima care caută iertare şi vindecare la Dumnezeu, potrivit îndemnului şi făgăduinţei:*** "***Pocăiţi-vă, că s-a apropiat Împărăţia lui Dumnezeu***" (Mat. 7, 4) sau "***Bucurie mare se face în ceruri când un păcătos se pocăieşte***" (Luca 15, 7).

Sfânta Spovedanie, numită şi mărturisire, este una din cele şapte Sfinte Taine ale Bisericii lui Hristos, de aceeaşi importanţă pentru mântuire ca şi Sfântul Botez. Pentru aceasta, spovedania se mai numeşte şi "al doilea botez". Căci ***Botezul spală şi iartă, pe lângă păcatul strămoşesc, toate păcatele făcute de la naştere până în clipa săvârşirii lui. Iar Taina Mărturisirii dezleagă şi iartă toate păcatele făcute de la Botez şi de la ultima spovedanie, până în clipa mărturisirii.***

Iată de ce Sfânta noastră Biserică ne adresează chemarea de a nu nesocoti această Sfântă Taină, şi ne îndeamnă să venim în grabă la scaunul mărturisirii, spre a ne curăţi de păcate. ***Ea ne este dată ca o uşă de intrare (de mântuire) prin care fiecare îşi găseşte propria cale spre mântuire, beneficiind de aceste mijloace pe care Hristos le-a dat numai Bisericii, este o necesitate pentru viaţa credincioşilor.***

Biserica se naşte pentru a fi continuatoarea şi plinitoarea operei de mântuire a Domnului nostru Iisus Hristos sub dublul ei aspect: de posesoare a sfintelor învăţături evanghelice pentru lucrarea mântuirii noastre şi de uşă de intrare pentru a întâlni lucrarea sfintelor taine.

Biserica este singurul loc de întâlnire în care sufletul îl găseşte pe Mântuitorul său. Şi din aceasta rezultă marea posibilitate pe care cel credincios o are de rezolvat în toată libertatea: ori va intra pe uşă, depăşindu-se pe sine în întâlnirea cu Hristos, ori nu va intra, lucrând împotriva sa şi lipsindu-se de mântuire.

De aceea Biserica ne reactualizează chemarea lui Hristos: "***Veniţi la Mine toţi cei osteniţi şi împovăraţi şi Eu vă voi odihni***" (Mat. 11, 28). Aceasta este o chemare universală, pentru toţi, tuturor fiindu-le deschisă uşa mântuirii. ***Biserica este primitoare, cu dragoste şi căldură, în dorinţa*** "***ca toţi să fie una***" (Ioan 17, 21), ***cum se roagă însuşi Mântuitorul.*** Sub această ocrotire a Domnului Hristos, Biserica oferă fiecărui creştin certitudinea mântuirii pentru că ea este în Hristos şi Hristos în Biserică. Şi de aceea putem spune că e singura şi nimic altceva nu poate să-l pună pe om în comuniune cu Dumnezeu, cum scrie în Faptele Apostolilor: "***Şi întru nimeni altul nu este mântuire, căci nu este sub cer nici un alt nume, dat întru oameni, în care să ne mântuim noi***" (Fapt. Apost. 4, 12).

Auzind aceste cuvinte, să întărim şi mai mult convingerea că dragostea şi mila lui Dumnezeu pentru noi a fost aceea care a dat tuturor ca uşă spre mântuire Biserica, şi nu cere altceva decât pocăinţă şi abţinere de la păcate, pentru a face loc dragostei de Dumnezeu şi de oameni. Vremea marelui post al Paştelui, rânduită de Biserică ne îndeamnă să ne îndreptăm fiecare spre scaunul

mărturisirii, să facem înaintea preotului duhovnic o mărturisire din îndemnul sincer şi puternic al conştiinţei, cu părere de rău pentru faptele rele pe care le-am săvârşit, să făgăduim că de aici înainte ne vom strădui din toate puterile noastre să nu mai săvârşim astfel de păcate.

Şi atunci vom auzi, în cuvintele de dezlegare rostite de preot: "***Domnul şi Dumnezeul nostru Iisus Hristos să te ierte, fiule, şi să-ţi lase ţie toate păcatele. Şi eu nevrednicul preot şi duhovnic, cu puterea ce-mi este dată, te iert şi te dezleg de toate păcatele tale, în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh***", şi vom simţi în conştiinţa noastră cuvintele adresate de Mântuitorul slăbănogului: "***Fiule, iertate îţi sunt păcatele tale***". Amin.

Părintele Iosif Trifa, tâlcuire la Evanghelia Duminicii a II-a din Postul mare - Despre bolile sufleteşti

Un adânc înţeles este în această evanghelie. ***Domnul Iisus a iertat mai întâi păcatele slăbănogului şi apoi l-a tămăduit.*** Asta înseamnă că boala lui cea adevărată era înăuntru, în sufletul lui. El trebuia mai întâi scăpat şi tămăduit de boala aceasta sufletească şi apoi de cea trupească. ***Tămăduirea omului trebuie să plece dinăuntru în afară. Sufletul trebuie mai întâi tămăduit, ca, prin tămăduirea lui, să se vindece şi trupul.*** Boala cea adevărată este cea dinăuntru, cea sufletească. Cealaltă, din afară, e numai trecătoare şi nu-l poate pierde pe om.

Sănătatea şi boala îşi capătă înţelesul şi preţul lor cel adevărat numai în lumina Evangheliei. ***Sănătatea cea adevărată e sănătatea sufletului.*** Poţi fi tare şi mare cât un munte; această sănătate nu-ţi este de nici un folos, câtă vreme înăuntru, în suflet, eşti putred şi bolnav; câtă vreme patimile şi năravurile cele rele sunt cuibărite în tine.

Şi, iarăşi, boala cea adevărată este boala sufletului. De multe ori boala cea trupească ajută sănătatea şi tămăduirea sufletului. Boala cea adevărată e boala cea sufletească. Adevăraţii bolnavi sunt cei bolnavi cu sufletul, sunt cei care pătimesc în ologie şi orbie şi slăbănogie sufletească. O, e plină lumea de slăbănogi cu sufletul! Numai că lumea la astfel de bolnavi le zice „viteji“. După judecata lumii eşti sănătos şi viteaz când te îmbeţi, când sudui, când chefuieşti, când te ţii la rând cu toate modele şi păcatele lumii. Eşti un „slăbănog“ când te laşi batjocorit, când te laşi smerit şi umilit. După judecata lumii, eşti un suflet „bolnav“ când te cuprinde râvna pentru Evanghelie şi pentru mântuirea sufletului.

Păcatul îmbolnăveşte sufletul. El face rană în suflet şi o tot măreşte. Boala cea sufletească se dezvoltă întocmai ca aceea trupească. Începe cu o rană mică, cu o durere uşoară, şi, dacă nu umbli să o tămăduieşti, ea tot creşte mereu, până ce aruncă sufletul la pat; ne strică ochii cei sufleteşti şi urechile şi picioarele cele sufleteşti. Pătimaşii, beţivii, desfrânaţii, zgârciţii etc. sunt tot atâţia slăbănogi şi ologi care nu se pot ridica de jos, nu pot umbla pe picioarele lor cele sufleteşti.

Eu am cunoscut un om care n-avea putere să treacă pe lângă vreun birt fără să nu intre înăuntru „la un pahar“.

O, lumea aceasta este plină de astfel de slăbănogi care abia se mută de ici-colo! Ah, lumea aceasta este un spital uriaş, plin cu fel de fel de schilodenii, ologii, slăbănogii şi alte boli sufleteşti. ***Boala cea sufletească este o boală cumplită pe care numai Iisus Mântuitorul o poate tămădui. Şi Domnul îndată ne tămăduieşte, dacă ne apropiem de El cu credinţă, cu căinţă şi cu dor de mântuire sufletească.***

Minunea din Capernaum se petrece şi azi în sufletul şi în viaţa celor care se apropie de Iisus Mântuitorul şi Tămăduitorul bolilor noastre sufleteşti şi trupeşti. Oameni pătimaşi şi ticăloşi în cele rele se ridică dintr-o dată sus şi încep „a umbla“. Când Îl primesc cu credinţă adevărată pe Iisus Mântuitorul, se predau Lui şi încep o viaţă nouă cu El.

În Oastea Domnului sunt destui care au zăcut ani de zile în ologie sufletească, şi azi „umblă pe picioarele lor“. Din nişte stricaţi şi slăbănogi cu sufletul s-au făcut nişte vestitori ai Domnului, încât se miră lumea de ei, aşa cum se mirau gloatele de slăbănogul cel tămăduit.

Ah, ce grea e boala ce te ţine la pat! Zaci numai două-trei zile şi abia apuci să te mai ridici. Dar sărmanul suflet al celor păcătoşi, care zace o viaţă întreagă? Când te ridici după o boală lungă, ce dulce îţi vine ridicarea şi umblarea! Această bucurie o are şi sufletul când scapă de boala păcatului, când începem să umblăm în căile Domnului.

Toţi suntem bolnavi cu sufletul, toţi trebuie să ne apropiem de marele Doctor şi Tămăduitor. Dar puţini sunt cei care caută tămăduirea cea sufletească. Cei mai mulţi stau liniştiţi în ologia şi orbia cea sufletească. Nu le trebuie sănătate şi tămăduire sufletească. Nu se îndură să-şi lase patimile şi năravurile cele lumeşti, ca să ia tămăduire sufletească. Sunt oameni care poartă o viaţă întreagă grele beteşuguri sufleteşti şi se bagă în pământ cu ele. Alţii, numai de pe patul morţii, trimit în toate părţile după doctor. Alţii ar dori să se vindece de patimile cele rele, dar nu ştiu să se apropie de Domnul.

– Am încercat, părinte, să mă las de beţie – îmi spunea un om – dar n-am putut!
I-am răspuns:
– Apropie-te, dragă suflete, mai întâi de Domnul şi ia putere de la El! Altfel, faci întocmai ca un bolnav ce ar încerca să se ridice din pat înainte de a se vindeca.

Alţii, iarăşi, nu pot străbate până la Domnul. Îi împiedică vuietul şi vălmăşagul acestei lumi. Pe slăbănogul din evanghelie l-au adus patru inşi la Mântuitorul, altfel nu s-ar fi tămăduit. Aici vine datoria noastră să-i ajutăm pe cei bolnavi cu sufletul să se apropie de Mântuitorul.

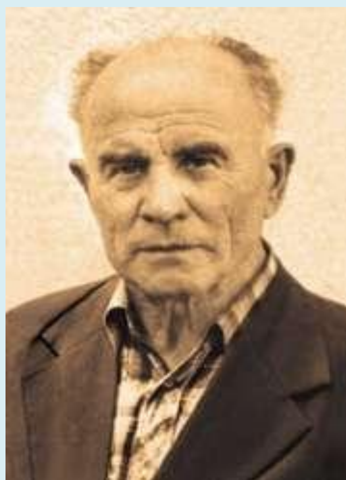
Iubiţi ostaşi din Oastea Domnului şi toţi care aţi luat tămăduire sufletească de la Domnul, nu uitaţi că datoria voastră este să ajutaţi sufletele bolnave a se apropia de Mântuitorul! Aduceţi-vă aminte că, la învierea lui Lazăr, Mântuitorul a pus pe cei din jurul Lui să dezlege mâinile şi picioarele celui înviat. Mortul era înviat, dar „mâinile şi picioarele lui erau legate cu fâşii de pânză“. „***Dezlegaţi-l pe el şi îl lăsaţi să meargă!***“ – a zis Iisus celor din jurul Său (Ioan 11, 44).

Domnul trezeşte la viaţă suflete bolnave, dar lumea, cu legăturile ei, le împiedică mersul. Aici e datoria noastră să-i ajutăm să umble pe cei care se întorc la Domnul: să-i dezlegăm de năravurile în care lumea încă îi ţine legaţi. Aici e datoria noastră: prin orice greutăţi, să străbatem cu cei bolnavi, aducându-i la Domnul. Toţi care am luat tămăduire sufletească de la Domnul să plecăm prin lume şi să aducem neîncetat suflete bolnave la Domnul, la picioarele Crucii Sale, ca să ia tămăduire.

Dragă cititorule! Nimeni dintre noi nu e deplin sănătos cu sufletul. Toţi avem şi suferim boli sufleteşti mai mici sau mai mari. Să cădem cu ele înaintea Doctorului şi Tămăduitorului trupurilor şi al sufletelor noastre, rugându-ne:

„Sufletul meu, Doamne, cel slăbănog, se află cumplit în multe feluri de păcate şi în fapte netrebnice! Ridică-l cu cercetarea Ta cea dumnezeiască, precum ai ridicat de demult pe slăbănogul, ca, fiind mântuit, să strig Ţie, Îndurate: Dă-mi, Hristoase, tămăduire!“

Traian Dorz - Meditaţii la Apostolul din Duminica II a Postului mare a Sfântului Grigorie Palama - Duhuri slujitoare

„Nu sunt oare toţi duhuri slujitoare trimise să îndeplinească o slujbă pentru cei ce vor moşteni mântuirea?" *(Evrei 1, 14)*

Câtă vreme noi nu-L cunoaştem pe Domnul, fiind oameni lumeşti, suntem străini şi de cunoaşterea Sfintelor Scripturi, care sunt descoperirea şi înţelepciunea lui Dumnezeu. Atâta vreme noi suntem ca nişte orbi. Umblăm cu ochii închişi. Nu ştim unde mergem şi nu vedem ce ne aşteaptă. Nici trupeşte, nici sufleteşte. Nici acum, nici mai târziu. Nici în viaţă, nici în moarte.

Ci numai când omul ascultă glasul Domnului şi vine la Hristos, atunci i se deschid ochii, i se desfundă urechile şi i se luminează mintea şi inima. Pentru că omul abia atunci primeşte naşterea din nou prin Cuvântul lui Dumnezeu şi prin Duhul Sfânt.

Acest om nou este omul duhovnicesc, de o fire duhovnicească, cu o pricepere şi o însuşire care îl fac în stare să înţeleagă şi să vadă lumea duhovnicească şi veşnică. Adică acele realităţi pe care omul firesc nu le vede, dar care sunt singurele realităţi cu adevărat însemnate şi eterne.

Pentru un om care nu s-a născut din nou, din Cuvântul şi din Duhul Sfânt, lumea duhovnicească este ca şi cum n-ar exista deloc. Toate realităţile strălucite şi cutremurătoare, care singurele sunt adevărate şi statornice, pentru un astfel de

om sunt total necunoscute. Vai, ce orbie nefericită este a nu le vedea pe aceste fericite şi mântuitoare realităţi! Vai, ce nefericite sunt acele fiinţe omeneşti care trăiesc numai pentru satisfacţia simţurilor trupeşti pe care ei înşişi şi le pervertesc, spre a-şi prăbuşi fiinţa într-un noroi tot mai murdar şi etern! Ce îngroziţi se vor trezi aceştia în clipa morţii şi a judecăţii, când vor vedea nu numai în ce minciună au trăit, ci şi ce adevăr strălucit era lângă ei, dar din orbia lor voită l-au respins şi l-au pierdut!

Dar pentru noi, ***cei cărora prin Harul Domnului nostru Iisus Hristos ni s-au deschis ochii cei duhovniceşti şi care dorim să înaintăm mereu în cercetarea şi cunoaşterea strălucitelor realităţi ale lumii duhovniceşti pentru care ne-am născut din nou, pe care le iubim şi în care vrem să ne trăim viaţa noastră aici şi în veşnicie***, aceste realităţi au căpătat un preţ atât de mare, încât nici o altă realitate din lumea aceasta nu le poate acoperi.

Una din aceste minunate realităţi ale lumii noi şi veşnice în care am pătruns prin naşterea din nou este cunoaşterea duhurilor slujitoare ale îngerilor, fiinţele strălucite care fac adeseori legătura dintre Făcătorul nostru şi noi, făpturile Lui; care împlinesc atâtea felurite slujbe după Voia Domnului şi Dumnezeului nostru, atât pentru El, cât şi pentru noi.

Printre acele minunate descoperiri pe care Sfântul Cuvânt al Domnului ni le face cunoscute când venim la El şi ne aplecăm inima şi ascultarea noastră la glasul Lui, vom afla astfel şi că noi, ***o dată pătrunşi în lumea duhovnicească unde stăpâneşte peste tot puternica şi strălucita Prezenţă a lui Dumnezeu, suntem înconjuraţi de o lume nouă şi nemărginită, plină de nenumărate mii şi mii de fiinţe strălucite şi minunate, prietenoase şi binefăcătoare pentru noi, însufleţite de acelaşi gând şi duh al lui Dumnezeu, care umplu totul şi care fac totul numai pentru împlinirea voii Lui, care este fericirea tuturor lumilor şi fiinţelor create de El.***

Astfel vom vedea că în sute şi sute de locuri, Biblia, adevăratul Cuvânt Dumnezeiesc, ne descoperă existenţa şi lumea îngerilor, numindu-i duhuri slujitoare trimise de Dumnezeu pentru împlinirea feluritelor slujbe între El şi oameni, în vederea singurului scop al mântuirii şi al fericirii noastre.

Încă de la facerea lumilor văzute şi nevăzute, aceste duhuri slujitoare au fost puterile binecuvântate de care Dumnezeu S-a folosit mereu. Şi, după cum Făcătorul tuturor ne-a dat nouă, celor trupeşti, să devenim duhovniceşti, le-a dat şi lor, celor duhovniceşti, să poată deveni şi trupeşti pentru timpul şi scopul rânduit de înţelepciunea Lui. Nu ne-ar ajunge timpul şi locul dacă am începe să vorbim aici, cu de-amănuntul, despre în câte locuri din Biblie sunt arătaţi îngerii în împlinirea acestor slujbe şi porunci spre binele şi fericirea noastră. ***Căci în***

sute de feluri sunt arătaţi apărătorii noştri, călăuzitori, vestitori, însoţitori, salvatori în primejdii, mângâietori în necaz, binevoitori în slăbiciuni, mijlocitori în rugăciuni, fericiţi în cântări, luminători în Cuvânt, prezenţi întotdeauna lângă noi şi păzitorii noştri şi ai copiilor noştri…

Lumea lor strălucită este însoţitoarea noastră nevăzută acum, dar în curând noi vom trece în lumea aceasta a lor, bucurându-ne în veci de acelaşi har să-L vedem şi să-L slăvim, ca şi ei, pe Făcătorul şi Binefăcătorul nostru şi al lor.

Fiul meu şi sufletul meu, să ne bucurăm şi să ne mângâiem cu aceste cuvinte!

(Traian Dorz, Hristos – Puterea apostoliei)

Traian Dorz - Puterea lui Dumnezeu care le face pe toate

În Cuvântul lui Dumnezeu este şi Puterea lui Dumnezeu. După cum în curentul electric este forţa sa. Ceea ce Cuvântul zice prin înţelepciunea Lui, aceea Cuvântul şi face, prin puterea Sa. După cum lumina este energie, înfăptuire.

- La început, când Cuvântul Dumnezeiesc a spus: ***„Să fie lumină!”***, ***chiar cuvântul rostit a făcut-o*** (Fac 1, 3).
- Când acelaşi Cuvânt a spus orbului: ***„Capătă-ţi vederea!”*** , ***chiar atunci cuvântul spus i-a şi dat-o*** (Mc 10, 52).
- Iar când El a spus slăbănogului: ***„Scoală-te!” , cuvântul însuşi l-a întărit şi l-a sculat*** (Lc 5, 24-25).

Şi tot aşa, cu toţi acei pe care i-a mântuit Dumnezeu. Deci tot aşa va fi şi cu tine. Dar crede!

- Nimic n-ar trebui să ne mai poată nelinişti vreodată când noi avem atât de mari şi multe dovezi de putere a Domnului nostru Iisus.
- Nimic n-ar trebui să ne mai poată face să ne temem când noi cunoaştem atâtea cazuri când grija Domnului pentru noi a făcut minuni.
- **Nimic să nu ne facă să ne îngrijorăm sau să descurajăm când noi avem un Tată Ceresc atât de Bogat, un Mântuitor atât de Bun şi un Mângâietor atât de Dulce.**

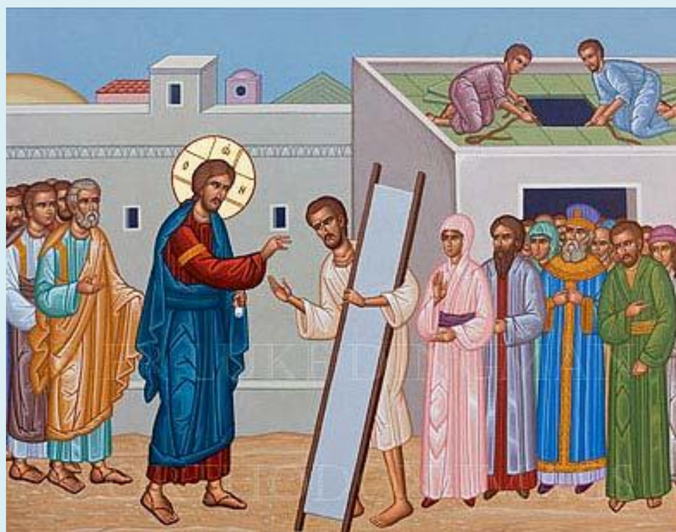
Învaţă să cunoşti puterea lui Dumnezeu care le face pe toate. Şi învaţă să te bizuieşti pe ea. Învaţă cu tot cugetul tău şi cu toată puterea ta. În toate căile vieţii tale să te bizuieşti pe puterea lui Dumnezeu. Ca să mergi cu o deplină pace a inimii tale pe orice drum pe care te cheamă sau te trimite El. Priveşte cu ochii liniştiţi orice întâmplare. Ascultă netulburat orice veste.

Rămâi neclintit în orice zguduiri. Dar să ştii că nimeni pe lume nu-ţi poate da această putere decât Cuvântul lui Dumnezeu cel adevărat şi bizuirea deplină pe tot ce făgăduieşte El.

Pentru că în El este deplina putere ca să şi facă ceea ce spune. Fii încredinţat deplin de acest adevăr!

(Traian Dorz, fragment din Eterna Iubire)

Traian Dorz - Scoală-te şi umblă

„«Scoală-te», i-a zis Iisus, «ridică-ţi patul şi umblă!»“ *(Ioan 5, 8)*

Nu-i de-ajuns numai să te poţi scula din păcat. Trebuie şi să umbli în neprihănire! Nu-i de-ajuns că te poţi scula! Dacă nu poţi şi umbla, tu încă nu eşti sănătos deplin.

Ia seama că cel sănătos se cunoaşte după cum umblă: Că cine umblă clătinându-se, cine umblă şchiopătând, cine umblă mereu căzând, cine umblă dintr-o parte în alta, de la unii la alţii, cine umblă tremurând, cine umblă poticnindu-se de orice, cine umblă strâmb, cine umblă lumeşte, cine umblă cu ochii închişi (2 Petru 1, 9), cine umblă cu nebăgare de seamă prin gropi, prin şanţuri, prin noroaie, prin locuri nepermise, cine umblă târându-se, cine umblă cu nebunii, cu desfrânatele, cu băutura, cine umblă cu cuţite, cu ciomege, cu arme, cine umblă cu înşelăciuni, cu afaceri necinstite, cu minciuni, cine umblă în gură cu Biblia, dar în buzunar cu rachiu, cu tutun, cu cărţi de joc, cu jurăminte şi cu înjurături, cine umblă şi la biserică sau la adunare, dar şi la păcate şi la cârciumă, cine umblă cu Dumnezeu pe buze, dar cu diavolul pe inimă, – acela nu este sănătos! Nici la minte, nici la credinţă.

Căci acela care este sănătos cu adevărat are totdeauna un umblet drept, frumos şi statornic, un cuvânt drept şi trăit, o viaţă şi o purtare drepte şi frumoase. Fie că-l vede cineva, fie că nu-l vede.

Dacă tu cu adevărat te-ai sculat din păcate, atunci ia seama bine cum umbli. ***Căci la umbletul tău privesc şi îngerii şi demonii. Şi cerul şi iadul. Şi Dumnezeu şi oamenii*** (1 Cor. 4, 9).

Umblarea ta este mărturisirea ta. Şi după ea îţi vei primi şi lauda şi ocara (Mat. 25,31-46; Rom.2, 5-6; Apoc. 20, 12).

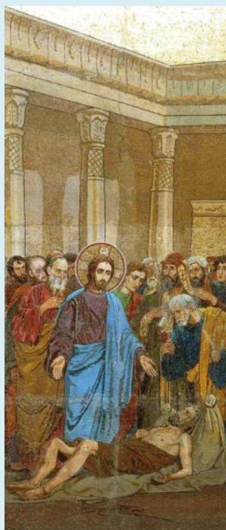
Dacă eşti al lui Hristos, trebuie să umbli ca El (1 Ioan 2, 6).

O Doamne al Puterilor, întăreşte în umblarea cu Tine şi pentru Tine pe toţi ai Tăi. Fă ca urmele lor pe urmele Tale să rămână pe faţa pământului acestuia pline de lumină şi de putere, ca toţi cei care le vor privi şi le vor urma să ajungă la Tine.

Amin.

(Traian Dorz, din Hristos – Binefăcătorul nostru)

Traian Dorz - Slăbănog mă simt

Slăbănog mă simt, Stăpâne,
şi străin, de toţi uitat,
am ajuns de azi pe mâine,
ca un câine
alungat.

Hule multe, fără nume,
împrejurul meu ascult,
dar par toate dintr-o lume
– val în spume –
dus de mult.

Cu nădejdile apuse,
alungat de toţi am fost,
numai Crucea Ta, Iisuse,
îmi mai fuse
adăpost.

Arsul meu obraz pe care
lacrimi curg şi azi fierbinţi
îl loviră mâini barbare
şi amare
suferinţi.

Numai Tu cu mângâiere
în suspinul meu mai vii,
să-mi aduci la greu putere
şi-n durere,

bucurii.

O, Iisuse, din înaltul
cerului, să vii, Te rog,
când din chin şi-aşteaptă saltul
iarăşi altul
slăbănog.

Traian Dorz - Suflet fericit

Suflet fericit cu Domnul,
care stai la pieptul Lui,
în adâncă ascultare
ce-ţi tot spune,
ce-I tot spui?

Când în sfânta Lui iubire,
contemplându-L, te afunzi
în a Duhului răpire,
ce te-ntreabă,
ce-I răspunzi?

Când Se-apleacă drag spre tine
şi-a Lui Faţă cald priveşti,
în şoptiri de taine pline,
ce-ţi grăieşte,
ce-I grăieşti?

Când răpit în rugăciune
te înalţi în stări de Rai,
cine-ar fi să poată spune
cât îţi dă
şi cât Îi dai!…

Pr. Anthony M. Coniaris - Duminica a II-a din Post - Spărgând acoperişul

Într-o zi patru prieteni au adus un paralitic la Iisus, să îl vindece. Când au văzut că nu se putea intra în casa în care predica Iisus, din cauza mulţimii prea mari, cei patru nu au disperat.

Credinţa nu se lasă bătută niciodată. Perseverează. Este inventivă, fertilă, plină de idei. Râde de bariere. Dacă un drum este închis, credinţa caută alt drum. Şi îl găseşte în final. Scoţând câteva dintre ţiglele uşoare ale acoperişului palestinian, cei patru prieteni l-au coborât prin deschizătură, aşezându-l la picioarele Învăţătorului.

Imaginaţi-vă uimirea celor din casa plină ochi când au auzit un zgomot ciudat de sus, au observat căzând praf peste ei, iar când şi-au ridicat privirea au văzut acoperişul spart şi paraliticul coborând spre ei. Imaginaţi-vă cum Iisus privea spre cerul deschis, prin gaura din acoperiş, văzând patru capete ce îl priveau de sus!

Avem aici un exemplu despre cum credinţa sparge acoperişul pentru a ajunge la Dumnezeu. Aceşti oameni au demonstrat pentru toţi că credinţa creştină este mai mult decât o străfulgerare în întuneric; este un efort hotărât de a stabili o legătură cu Iisus. Persoana care spune “nu am fost duminica aceasta la biserică, dar inima mi-a fost acolo” se păcăleşte pe sine. Dacă inima îi era acolo, şi trupul i-ar fi fost acolo. Nu poţi să opreşti credinţa din a găsi un drum pentru ca să fie cu Iisus.

Să ne uităm puţin la cei patru prieteni ai paraliticului. Primul lucru pentru care i-a admirat Iisus a fost credinţa lor. “***Şi văzând Iisus credinţa lor***” a făcut vindecarea miraculoasă. Dar credinţa creştină nu stă singură; ea merge mână în mână cu iubirea. Când aceşti patru prieteni au venit la Iisus, ei nu au venit

singuri. Ei şi-au amintit de cel care dorea atât de mult să îl vadă pe Iisus, dar nu putea din cauza paraliziei. Mulţi îl uitaseră, dar nu şi prietenii lui. Ei au găsit timp şi energie ca să meargă, să îl ia, să îl ducă la Iisus. Ei sunt genul de oameni care îi provoacă bucurie Domnului. Nu au căutat să îl vadă doar ei pe Iisus, ci s-au gândit să îl aducă pe acela care altcumva nu ar fi putut veni singur.

Începem aducându-ne pe noi înşine la Hristos. Dar niciodată nu ne oprim aici. După ce ne-am adus pe noi, îi aducem pe alţii. Cel mai mare dar pe care un om îl poate da cuiva este Hristos. Foarte puţini sunt aceia care într-o zi să nu aibă de-a face cu cineva care nu îl cunoaşte pe Hristos, şi care nu are nevoie disperată să îl cunoască. Nu este oare acesta scopul nostru ca Biserică, adică al cateheţilor, părinţilor, responsabililor de tineret, membrilor din cor, prietenilor, ca fiecare în stilul propriu să îi aducem pe ceilalţi în prezenţa vindecătoare a Domnului nostru? Cât de uşor este, de exemplu, să aduci un prieten şi să îl aşezi la picioarele lui Iisus prin rugăciune! Cei patru bărbaţi din Evanghelia de astăzi nu au putut să îşi vindece prietenul paralizat, dar au fost dispuşi să îl ducă la Cel care poate vindeca.

"Fiule, iertate îţi sunt păcatele tale!"

Vedeţi cu câtă gingăşie şi mare compasiune i-a vorbit Iisus paraliticului? "***Fiule, iertate îţi sunt păcatele tale.***" Văzându-l aşezat în patul său, i s-a adresat cu "Fiule". Vorbea într-adevăr cu unul dintre copiii Săi care suferea şi l-a pus în contact – după cum face cu noi toţi – cu iubirea şi puterea lui Dumnezeu. Iisus ar fi putut să îi spună paraliticului: "Te-am vindecat de paralizie." Dar nu a făcut aşa. I-a spus în schimb: "Iertate îţi sunt păcatele tale." Problema cu acel om nu era paralizia, ci ceva mai adânc. Trupul şi sufletul trăiesc atât de îngemănate încât boala unuia afectează pe celălalt. Tortura păcatului şi a vinovăţiei erau cauza profundă a paraliziei omului. Aşa că Iisus a eliminat cauza primară: "Fiule, iertate îţi sunt păcatele."

Dacă o persoană este un şofer prost, va transforma într-un morman de fier vechi orice maşină – chiar şi cea mai bună. În astfel de cazuri terapia cea mai bună nu este repararea maşinii, ci reeducarea şoferului. Dacă Iisus ar fi vindecat doar trupul acestui om, apăsarea păcatelor neiertate şi-ar fi găsit calea sub forma unei alte boli fizice. Acest om era paralizat de vinovăţie, iar paralizia fizică era doar un semn exterior al paraliziei spirituale, interioare. Păcatul este paralizatorul cel mai mare. Paralizează omul, trupul şi sufletul. Iisus a venit să vindece astfel de paralizii.

- Venim astăzi la Iisus paralizaţi de lipsa de sens a vieţii, simţind însă că ea ar avea un sens: "***Am venit ca voi să aveţi viaţă şi să o aveţi din belşug.***"
- Venim la Iisus paralizaţi de păcat şi de vinovăţie; mergem de la el iertaţi.

- Venim la Iisus paralizaţi de nelinişte şi frică. Plecăm împăcaţi – “***pacea lui Dumnezeu care covârşeşte orice minte***” (Filipeni 4,7).
- Venim la Iisus paralizaţi de slăbiciunile noastre; plecăm întăriţi. “***Toate le pot întru Hristos, Cel care mă întăreşte***” (Filipeni 4,13), spune Pavel.
- Venim la Iisus paralizaţi de sentimentul de singurătate; plecăm după ce am găsit un Prieten care ne iubeşte şi căruia îi pasă de noi.
- Venim la Iisus paralizaţi de descurajare; plecăm cu speranţă – o speranţă ce este fixată în Dumnezeu, care atât de mult a iubit lumea încât pe Unicul Fiu “***nu L-a cruţat, ci L-a dat morţii, pentru noi toţi***” (Romani 8,32).
- Venim la Iisus paralizaţi de scepticism şi îndoială; plecăm după ce am găsit Adevărul. “***Eu sunt Calea, Adevărul şi Viaţa; Nimeni nu vine la Tatăl Meu decât prin Mine***” (Ioan 14,6).
- Venim la Iisus paralizaţi de tristeţe; plecăm bucuroşi. “***Acestea vi le-am spus, ca bucuria Mea să fie în voi şi ca bucuria voastră să fie deplină***” (Ioan 15,11).
- Venim la Isus paralizaţi de frica morţii; plecăm asiguraţi de viaţa veşnică.

“Pentru ce vorbeşte Acesta astfel?”

Când cărturarii l-au auzit pe Isus spunând: “Fiule, iertate îţi sunt păcatele tale!”, ei au reacţionat spunând: “***Pentru ce vorbeşte Acesta astfel? El huleşte. Cine poate să ierte păcatele, fără numai unul Dumnezeu?***” Cărturarii credeau că din moment ce doar Dumnezeu poate să ierte păcatele, Iisus a comis o blasfemie. Iisus le arată că El este Dumnezeu vindecându-l pe paralitic. “***Ca să ştiţi că putere are Fiul Omului a ierta păcatele pe pământ, a zis slăbănogului: Zic ţie: Scoală-te, ia-ţi patul tău şi mergi la casa ta.***” Trebuie să nu uităm că acei cărturari erau convinşi că nici un paralitic nu se poate ridica până nu i se iartă păcatele. Conform cărturarilor, toate bolile erau rezultatul păcatului, şi nici o boală nu putea fi vindecată dacă nu erau iertate păcatele. Acum, dacă Iisus reuşea să îl facă pe acest om să se ridice şi să umble, atunci aceasta era dovada că păcatele omului au fost într-adevăr iertate şi deci Iisus era într-adevăr Dumnezeu, singurul care poate ierta păcatul!

“Ce este mai uşor?”

“***Ce este mai uşor***”, întreabă Iisus, “***a zice slăbănogului: Iertate îţi sunt păcatele, sau a zice: Scoală-te, ia-ţi patul tău şi umblă?***”

Arhiepiscopul William Temple a răspuns la această întrebare când spunea odată: “Să creezi (lumea) a fost uşor… nici un efort. ‘Să fie lumină’ (a spus Dumnezeu) şi a fost lumină. Dar să converteşti inimile de la egoismul caracteristic omului la iubirea caracteristică lui Dumnezeu… aceasta a costat

agonie şi sudoare de sânge şi moartea (lui Dumnezeu) pe cruce.” Într-adevăr: ce este mai uşor?

Hristos este cel care spune fiecărui păcătos care se pocăieşte: “***Ridică-te şi umblă. Păcatele îţi sunt iertate.***” “***Ce spune acesta? Cine poate să ierte păcatele, fără numai unul Dumnezeu?***”, întreabă cărturarii. Dar paraliticul ştie: Aici, în Hristos, este Dumnezeu! Aşa că “***erau toţi uimiţi şi slăveau pe Dumnezeu, zicând: Asemenea lucruri n-am văzut niciodată.***”

Prin puterea aceluiaşi Hristos, noi, de asemenea, ne putem ridica mintea paralizată, sufletul paralizat, spiritul paralizat şi umbla cu o viaţă nouă, o viaţă plină şi sănătoasă. Şi noi, de asemenea, putem să îi dăm mărire lui Dumnezeu, spunând: “Nu am văzut niciodată asemenea lucruri. Nu am visat niciodată că această bucurie, această pace, această iertare, ar fi posibile!”

(Traducere: Oana Capan)

IPS Andrei Rymarenko - Duminica a II-a din Post - Vindecarea interioară şi exterioară

Fraţilor şi surorilor, am trăit această săptămână la lumina ultimei duminici – Triumful Ortodoxiei. În Evanghelia pe care am ascultat-o acum o săptămână ni s-a spus un lucru minunat: "***Filip a găsit pe Natanael şi i-a zis: Am aflat pe Acela despre Care au scris Moise în Lege şi proorocii, pe Iisus, fiul lui Iosif din Nazaret. Şi i-a zis Natanael: Din Nazaret poate fi ceva bun? Filip i-a zis: Vino şi vezi***" (Ioan 1,45-46).

Amândoi, Filip şi Natanael, doreau să creadă corect, să îi aducă cult lui Dumnezeu în mod corect, adică să fie ortodocşi, să aibă credinţa cea dreaptă. Aceasta presupunea în primul rând lămurirea faptului dacă Iisus era sau nu adevăratul Mesia. Cu această intenţie s-au apropiat ei de Hristos. Văzându-l pe Natanael, Hristos a spus: "***Iată, cu adevărat, israelit în care nu este vicleşug.***" Natanael s-a mirat şi l-a întrebat: "***De unde mă cunoşti?***" Iisus i-a răspuns: "***Mai înainte de a te chema Filip, te-am văzut când erai sub smochin***" (Ioan 1,47-48).

Ce s-a întâmplat sub smochin nu cunoaştem. Dar ştim că Hristos l-a lovit în punctul în care trebuia, că a atins chiar inima acestui om. Iată ce i-a răspuns Natanael: "***Rabi, Tu eşti Fiul lui Dumnezeu***" (Ioan 1,49). Natanael l-a recunoscut pe adevăratul Dumnezeu, devenind într-un fel primul drept credincios. Şi toate acestea pentru că ***Hristos i-a atins inima, a atins ceva ce se afla adânc, adânc în inima lui Natanael.*** Triumful Ortodoxiei începe mereu din sufletul omului, şi doar după ceea se manifestă extern. Este adevărat, uneori cauze externe atrag inima, ca şi cum ar trezi-o. Dar pentru ca aceasta să se întâmple, trebuie să fie ceva în inimă care să facă posibilă trezirea. ***Dumnezeu***

ne cere inima. Nu îl poţi servi pe Dumnezeu fără inimă, nu poţi avea dreapta credinţă fără inimă, aşa cum un om nu poate să existe fără inimă.

În Evanghelia de astăzi ni se vorbeşte despre acelaşi lucru. Un paralitic este adus la Domnul, purtat fiind de patru bărbaţi. Neputând să ajungă la Hristos datorită mulţimilor, ei au spart acoperişul casei şi l-au coborât pe acolo pe prietenul lor paralizat. Vedeţi cât de dificil a fost. Aceasta este împlinirea poruncii iubirii în viaţa exterioară. Dar care este izvorul? Să ascultăm mai departe: "***Şi văzând Iisus credinţa lor, i-a zis slăbănogului: Fiule, iertate îţi sunt păcatele tale!***" (Marcu 2,5).

Aceştia patru au avut credinţă în inimile lor, şi această credinţă i-a îndemnat să facă orice efort pentru ajuta; şi văzând această credinţă, Iisus a ajutat. Faptul extern s-a produs ca rezultat al faptului intern. Dumnezeu nu i-a spus dintr-odată paraliticului: "Scoală-te, ia-ţi patul tău", ci i-a spus: "***Fiule, iertate îţi sunt păcatele tale!***" Vedeţi, nu exteriorul este primul, ci interiorul. În fond, păcatul era în inimă. O inimă paralizată de păcat nu îl poate simţi pe Dumnezeu în Hristos şi nu poate să îi aducă laudă aşa cum se cuvine. Şi aici Hristos i-a vindecat inima, i-a făcut-o drept credincioasă. Apoi a urmat exteriorul: "***Zic ţie: Scoală-te, ia-ţi patul tău şi mergi la casa ta***" (Marcu 2,11).

Ce s-ar fi întâmplat însă dacă Domnul ar fi început cu al doilea lucru, cu vindecarea externă? Paraliticul s-ar fi ridicat în acelaşi fel, şi-ar fi luat patul şi ar fi plecat acasă, dar cu o inimă moartă din cauza păcatului. Ar fi fost un cadavru viu. Iată ceea ce nu puteau înţelege fariseii. "***Ce este mai uşor?***", i-a întrebat Hristos, "***a zice slăbănogului: Iertate îţi sunt păcatele, sau a zice: Scoală-te, ia-ţi patul tău şi umblă? Dar, ca să ştiţi că putere are Fiul Omului a ierta păcatele pe pământ, a zis slăbănogului: Zic ţie: Scoală-te, ia-ţi patul tău şi mergi la casa ta***" (Marcu 2,9-11). Acestui paralitic Domnul i-a dat atât vindecarea interioară cât şi cea exterioară. Şi el a mers acasă şi a dus acolo sentimentul de pace al triumfului dreptei credinţe.

(Traducere: Oana Capan)

IPS Ioan Ploscaru - Duminica a II-a din Post - Despre rugăciune

În a doua duminică a Postului Mare, vreau să vă vorbesc despre rugăciune. Nu ştiu dacă în toată învăţătura lui Iisus a existat un îndemn, un sfat, ori o poruncă, asupra căreia să fi stăruit atât de mult ca asupra rugăciunii. Aproape pe fiecare pagină din Evanghelie aflăm un exemplu sau o chemare la rugăciune: "***Cereţi şi vi se va da; Căutaţi şi veţi afla; Bateţi şi vi se va deschide***" (Mt. 7, 7), sau "***Privegheaţi şi vă rugaţi ca să nu cădeţi în ispită***" (Mt. 26, 41), sau "***Orice veţi cere de la Tatăl în numele meu, veţi primi***" (Lc. 16, 23) şi multe alte citate prin care vedem importanţa pe care a arătat-o Iisus rugăciunii.

Sfântul Ioan Damaschinul defineşte rugăciunea ca fiind înălţarea minţii la Dumnezeu. Este cea mai scurtă şi potrivită definiţie a rugăciunii. Când avem un gând evlavios, o exclamare, o invocare de ajutor, înălţăm rugăciune la Dumnezeu. ***Sfântul Augustin spune: "O singură dată am fost spălaţi de Dumnezeu prin botez, dar prin rugăciune ne spălăm sufletul în fiecare zi".*** În alt loc zice că ***rugăciunea este o conversaţie cu Dumnezeu.*** Când citeşti în Biblie, îţi vorbeşte Dumnezeu, iar când te rogi, îi vorbeşti tu lui Dumnezeu.

De obicei, omul cere de la Dumnezeu sănătate, succes în afaceri, câştig de bunuri pământeşti, cu un cuvânt cere avere, plăceri şi ambiţii. Dacă Dumnezeu i-ar împlini pe loc una din aceste cereri materiale, îndată ar dori altceva, fără să se mai gândească la scopul existenţei sale pe pământ, fericirea eternă. Până când omul este bogat şi fericit, nu se prea gândeşte la Dumnezeu, dar imediat ce vine suferinţa, când planurile pământeşti sunt spulberate, atunci începe să se gândească la Dumnezeu. Ca şi individul, popoarele înfruntă şi biruiesc cataclisme, molime şi războaie, dar nu rezistă la bogăţie şi la lux, care le macină virtuţile şi le distruge demnitatea.

Am citit undeva o inscripţie veche, prin care se arată succesiunea logică a mersului istoriei în legătură cu virtuţile şi viciile oamenilor. Inscripţia era pe un cerc şi scria aşa: "*Războiul aduce sărăcia, sărăcia aduce umilinţa, umilinţa*

aduce înţelegere, înţelegerea aduce pace, pacea aduce bogăţie, bogăţia aduce trufia, trufia aduce neînţelegerile, neînţelegerile aduc războiul". Astfel se învârte cercul vieţii umane, în care, bineînţeles, un mare rol îl are diavolul cu provocările sale.

Cum ar putea Dumnezeu să-l ferească pe om de necazuri şi de suferinţe, când numai acestea îl fac să-şi orienteze sufletul spre viaţa de veci? Mântuitorul ne spune: "***Dacă un fiu cere de la tatăl său pâine, îi va da lui şarpe? Sau, dacă cere un ou, îi va da scorpie? Voi, care sunteţi răi, ştiţi să daţi daruri bune fiilor voştri, cu atât mai mult Tatăl vostru cel din cer, va da viaţa veşnică celor ce o cer de la dânsul***".

Pentru ca rugăciunea să fie ascultată de Dumnezeu, sunt necesare trei condiţii:

- ***Omul să rupă cu păcatul. Sfântul Izidor ne învaţă că precum nici un medicament nu ajută când fierul este în rană, aşa nici rugăciunea nu se împlineşte până când nu este scos păcatul din suflet.***
- ***Pentru ca rugăciunea să ne fie ascultată, să cerem în primul rând lucruri sufleteşti, iar cele trupeşti pe care le cerem să nu fie piedică la mântuire.*** *Iisus s-a rugat în grădina Ghetsimani: "**Să treacă paharul de la Mine, dar nu voia mea, ci a ta**". În rugăciunea "Tatăl nostru" sunt şapte cereri, din care numai una se referă la nevoile trupeşti: "**Pâinea noastră cea de toate zilele, dă-ne-o nouă astăzi**", celelalte privesc bunurile sufleteşti.*
- *A treia condiţie este **perseverenţa, să ne rugăm cu stăruinţă.** Sufletul este opera vieţii noastre: prin rugăciune se sfinţeşte, se cizelează, devine mai sănătos şi asemănător cu Iisus Hristos. Mântuitorul ne dă exemplu de stăruinţă în rugăciune, prin parabola Judecătorului nedrept (Lc. 18, 5).*

Ne aflăm în perioada Postului Mare, timp potrivit pentru a ne ruga, a stărui cu umilinţă şi dragoste faţă de Iisus, care se pregăteşte de patima şi moartea Sa. Noi în biserică, în afară de Sfânta Liturghie şi Rozar, în timpul Postului facem şi devoţiunea Calea Crucii: miercuri, vineri şi duminică. În această devoţiune care se practică în Biserica Catolică din sec. XVIII, iniţiată de Sfântul Leonard de Port-Mauriciu, se meditează calea dureroasă făcută de Iisus pe drumul Calvarului. Cât de plăcută trebuie să-I fie lui Iisus această devoţiune care-L însoţeşte pe drumul de la pretoriu până pe dealul Golgotei!

Să încercăm în acest post să luăm parte la Calea Crucii, să meditām împreună cu Fecioara Maria, femeile evlavioase şi cu Sfântul Ioan, fiecare staţiune, urmărind suferinţa lui Iisus, fizică şi sufletească: El, fiind Dumnezeu, vede într-un prezent veşnic. Pentru câte suflete a murit în zadar?

Practicând devoţiunea Calea Crucii, la care se adaugă postul şi celelalte rugăciuni din această perioadă, vom trăi mai intens şi cu mai multă evlavie sărbătoarea cea mare a Învierii Domnului. Amin!

Pr. Mihai Tegzeş - Duminica a II-a din Post - Iertarea: un dar al lui Dumnezeu

Psalmul 40 este rugăciunea omului bolnav adresată lui Dumnezeu, a omului care în amarul lui simte greutatea păcatelor sale, dar şi învinuirile gurilor rele din preajma lui. Această rugăciune este un strigăt de iertare, de implorare a vindecării.

Omul mai are o speranţă: ajutorul care îi vine de la Dumnezeu, singurul care-l poate vindeca, ierta, cum zice Psalmul: "***Domnul să-l ajute pe el pe patul durerii lui; în aşternutul bolii lui să-l întărească pe el. Eu am zis: Doamne, îndură-Te de mine; vindecă sufletul meu, că faţă de Tine am păcătuit***" (Ps 40,3-4). ***Domnul milei îi va da acestui om posibilitatea să trăiască o viaţă nouă, caracterizată de încrederea că, Stăpânul a toate nu-l va abandona, ci îl va primi pentru totdeauna în bucuria prezenţei Sale!***

Aceste rânduri ale Psalmului sunt o bună introducere pentru Evanghelia de astăzi, care vorbeşte despre minunea vindecării unui paralitic şi despre iertarea păcatelor. Iisus s-a reîntors la Capernaum unde mai înainte predicase şi scosese diavolul dintr-un om îndrăcit. Iată motivul pentru care la Capernaum toţi îl aşteaptă, toţi doresc să asculte cuvântul Său şi să se vindece.

Casa în care se afla Iisus probabil este cea a apostolului Petru. Pericopa relatează faptul că patru bărbaţi aduc la Iisus un paralitic. Dorinţa lor de a-l ajuta pe paralitic să se vindece este lăudată de Învăţător. El cere mereu credinţa bolnavului, dar acest bolnavul nu vorbeşte! Cei care-l conduc la Iisus vorbesc pentru el.

Lumea multă, încurcă uneori: cei patru nu pot intra în mod obişnuit în casă. Ei nu se descurajează şi caută un alt acces la Iisus: se urcă pe acoperiş, îşi fac un loc şi coboară bolnavul înaintea lui Iisus. O rezolvare care arată puterea mare a credinţei lor. Văzându-le credinţa, Iisus vindecă paraliticul.

Iisus vede credinţa celor patru şi zice: "***Fiule, îţi sunt iertate păcatele***". Isus nu-l ceartă pentru păcatele sale ci, dimpotrivă, îl numeşte "fiu". Primul pas pe care Iisus îl face: îi iartă păcatele. ***Iisus este Dumnezeu pentru că, cuvântul său devine faptă! Ceea ce zice, El face. Afirmând ceva, El realizează ceea ce spune!***

Credinţa celor patru persoane care l-au dus pe paralitic la Iisus, a permis întâlnirea bolnavului cu Iisus, care vindecă şi mântuieşte. Credinţa trebuie împărtăşită cu ceilalţi, nu este un fapt strict personal. Rugăciunea celor patru este decisivă pentru vindecarea bolnavului, care poate nici nu dorea să-L întâlnească pe Iisus. Evanghelia tace în această privinţă.

Pericopa de astăzi arată că, o comunitate creştină adevărată trăieşte valorile care se opun economiei de piaţă: cei patru găsesc timp ca să slujească celor mai slabi şi neajutoraţi. Solidaritatea lor obţine pentru paralitic iertarea păcatelor.

Pentru cei patru prieteni şi pentru bolnav, Iisus este singura lor speranţă. Domnul acţionează în sens spiritual, vindecă sufletul şi prin aceasta îşi arată dumnezeirea dar clarifică şi adevărata prioritate a omului: să fie sănătos sufleteşte!

În timpul acela lumea credea că boala era o pedeapsă pe care Dumnezeu o dădea pentru păcatele pe care omul le-ar fi făcut. Mântuitorul nu asociază boala cu păcatul, ci îşi însuşeşte toată durerea omului, fizică şi spirituală, care-i zbuciumă existenţa şi viaţa, pentru că numai Dumnezeu poate să-l scape pe om de răul păcatului. ***Dumnezeu ne eliberează de acest rău prin mijlocirea lui Iisus. Iată noutatea! Dumnezeu făcut om, poate să ne elibereze de păcate!***

În timp ce păcatele seacă inima şi transformă viaţa într-un deşert neroditor, plin de pericole şi moarte, darul iertării, reînnoieşte omul până în adâncul fiinţei sale, existenţa sa devine fecundă şi înfloritoare, transformându-se astfel într-o laudă continuă adusă lui Dumnezeu, pe calea către fericirea veşnică.

Evanghelistul nu ne relatează reacţia bolnavului şi a prietenilor săi, ci pe cea a cărturarilor şi a fariseilor. Acest miracol trezeşte nemulţumire printre unii cărturari. ***Iisus descoperă gândurile lor, semn că are puterea divină de a citi în inimile oamenilor şi că vindecarea paraliticului este confirmarea vizibilă a iertării dăruite acelui om de către Dumnezeu!*** Poate că Iisus vrea să exemplifice în mod fizic, ce înseamnă eliberarea de păcate.

De ce Iisus mai întâi îl iartă? Pentru că nu toţi au venit să-L asculte cu inima curată. Cărturarii au venit ca să descopere vreun motiv pentru care să-L învinuiască şi să-L dea morţii. Aceasta este prima oară când apar în Evanghelia

lui Marcu, cărturarii, o categorie de persoane, importantă pentru acele timpuri, deoarece studiau şi interpretau Legea şi profeţii, pentru ca poporul să trăiască după voia lui Dumnezeu.

Cărturarii şed, stau, simbol al oamenilor incapabili să se mişte, blocaţi înaintea darului lui Dumnezeu, prizonieri ai propriilor idei limitate, incapabili să accepte iertarea Bunului Dumnezeu. Ca urmare a cuvintelor lui Iisus, care dăruiesc iertarea, ei reacţionează în inimile lor, dar nu cu voce tare. O reacţie dăunătoare pentru fiecare om care gândeşte răul în inima sa, dar nu comunică, nu are curajul să ceară explicaţii, ci se gândeşte cum să-l elimine pe cel care nu gândeşte la fel cu el. Iisus îi întreabă, dar ei tac. Cine are dreptate: Iisus care are putere să ierte păcatele sau ei, care îl consideră un blestemător? Acum minunea pe care Iisus o face, arată că El poate să ierte păcatele. Domnul închide gura cărturarilor şi deschide gurile mulţimii, care văzând minunea, Îl laudă pe Dumnezeu. Iisus se foloseşte de boala trupului, pentru a vesti dorinţa lui Dumnezeu de a ierta păcatele tuturor oamenilor! ***Iertarea permite omului să umble din nou, să se apropie de Dumnezeu, să fie sfânt.***

Cărturarii vedeau în Iisus, urmat şi aclamat de mulţimi, o ameninţare pentru funcţia şi puterea lor, de aceea pentru ei, Domnul va rămâne un blestemător, iar din acest moment, vor încerca cu toate puterile să-L elimine.

Ei învăţau lumea că persoana bolnavă este impură şi nu poate să se apropie de Dumnezeu şi de Templu. De aceea bolnavii se simţeau refuzaţi de Dumnezeu. Iisus însă, nu gândea astfel. Primindu-l şi iertându-l, Domnul neagă că paralizia este o pedeapsă de la Dumnezeu, datorată păcatelor omului.

Ideile lui Iisus despre Dumnezeu nu se potriveau cu ale cărturarilor, de aceea ei comentează şi-L acuză de blasfemie. Pentru aceştia, numai Dumnezeu putea să ierte păcatele şi numai preoţii puteau decreta acest lucru. Cum de Iisus, unul fără carte, se încumeta să spună că Dumnezeu l-a iertat pe acest paralitic? Dacă este adevărat că Iisus ştie mai multe decât noi, riscăm să ne pierdem postul şi sursa de câştig, deoarece lumea îl va urma pe El.

Iisus intră în dialog şi cu ei. Constată că este mult mai uşor să spui: "Îţi sunt iertate păcatele", pentru că nimeni nu poate verifica, dar dacă zici: "Ridică-te şi umblă" iar omul se vindecă, toţi pot constata minunea. Şi pentru ca să demonstreze că are putere de a ierta păcatele, Iisus îl vindecă pe paralitic.

Minunea reliefează că boala nu este o pedeapsă pentru păcate; ceea ce ei considerau impur, nu mai este un obstacol pentru apropierea omului de Dumnezeu, căci în special necăjiţii au mai mare nevoie de Domnul.

În VT este scris că iertarea păcatelor este o prerogativă exclusivă a lui Dumnezeu şi nici o persoană umană nu o poate substitui. Cum spune profetul Isaia: "***Eu, Eu sunt cel care şterg păcatele tale şi nu Îmi mai aduc aminte de fărădelegile tale***" (Is 43, 25); păcatul era legat de respectarea Legii iar "iertarea" impunea primirea păcătosului în comunitate. Doar Dumnezeu putea să ierte păcatele, iată de ce cărturarii gândeau că Iisus, prin comportamentul Său, se punea în locul lui Dumnezeu.

Ceea ce-L deranjează pe Iisus este mentalitatea închisă, ipocrită, falsă a interlocutorilor Săi, faţă de iertarea păcatelor pe care o dă Dumnezeu. Este adevărată obiecţia acestora: **doar Dumnezeu cunoaşte inima omului.** Deci un om nu poate să ierte toate greşelile unui alt om, numai Dumnezeu poate. El poate vindeca de orice boală, chiar şi paralizia. Iar Iisus a demonstrat că este Fiul lui Dumnezeu şi că El cunoaşte gândurile din inima omului.

Pericopa de astăzi arată că Iisus îi iubeşte pe oameni şi vrea să-i aducă în sânul Tatălui, dăruindu-le iertarea Sa, fără restricţii. Spunând: "***Ca să ştiţi că Fiul Omului are puterea de a ierta păcatele***", Iisus arată că puterea Sa este mai mare decât forţa rea a păcatului. El se arată Dumnezeul care iartă, fără să pretindă sacrificii de animale sau respectarea unor legi, obiceiuri fiscale. ***În acest sens, "spovedania" nu este un moment al tristeţii şi al ruşinii, ci al întâlnirii cu mila şi cu iubirea lui Dumnezeu, o ocazie a refacerii celei mai importante relaţii: raportul Dumnezeu-om! A-ţi recunoaşte păcatul şi a fi dispus să primeşti iubirea lui Dumnezeu, înseamnă a fi liber în inima ta şi a experimenta mila gratuită a lui Dumnezeu, care te cheamă la ospăţul Împărăţiei, unde doar El singur plăteşte consumaţia.***

Pentru mentalitatea noastră, deseori materialistă, vindecarea trupului este mult mai importantă decât iertarea păcatelor. Cultura zilelor noastre încearcă să ne convingă că este greşit să ne recunoaştem păcătoşi, să ne făurim complexe de vină, să ne căim, deoarece păcatul este doar un tabu, este o slăbiciune care se poate înţelege sau o contravenţie de apreciat ca semn al libertăţii personale. Dumnezeu n-are nici o legătură cu toate aceste fapte, cu ceea ce simt eu ca om, cu modul meu de viaţă; mai bine merg la psiholog decât la preot.

Trebuie să luăm în serios ideea biblică despre păcat, ce presupune unicitatea unui Dumnezeu personal şi raportul Său de iubire cu poporul Israel, simbol al umanităţii mântuite. Pentru VT păcatul este: trădarea Alianţei, refuzarea iubirii gratuite a lui Dumnezeu, nerecunoştinţa pentru binefacerile Sale, idolatria nepermisă.

Pornind de la un text al profetului Ieremia: "***Oare aceştia mă jignesc pe Mine? Oare nu se jignesc pe ei?***" (Ier 7, 19), putem nota că Domnului îi pare rău,

deoarece păcatele ne fac rău nouă! ***“Pe Domnul îl jignim indirect, deoarece direct ne facem rău nouă înşine”, spune Sfântul Toma de Aquino.***

Păcatul este rădăcina tuturor relelor din lume. De aceea Iisus îi iartă mai întâi păcatele şi apoi îl vindecă pe paralitic. ***Iisus începe prin vindecarea bolilor sufletului.*** Nu-i spune “Eu te iert”, ci “păcatele îţi sunt iertate”, care înseamnă “Dumnezeu ţi-a iertat păcatele”! Vindecarea trupului devine semn şi dovadă vizibilă a puterii lui Iisus, de a ierta păcatele pe pământ.

Nu ştim care erau păcatele paraliticului, dar este suficient să cunoaştem care sunt păcatele noastre: zgârcenia, goana necontrolată după avere, ambiţia, căutarea profitului cu orice preţ, fuga după cele trecătoare, narcisismul, dorinţa de a domina pe alţii, într-un singur cuvânt: egoismul. ***Întâlnirea cu Iisus ne vindecă (literar, ne învie) la fel ca şi pe paralitic: ne trece într-o existenţă nouă, bazată pe iubire, bucurie.*** Această Evanghelie ne întreabă: ce face astăzi comunitatea noastră în faţa bolii şi a durerii? Cum reacţionează faţă de cei nevoiaşi? Este capabilă să-i sprijine pe suferinzi? Practică caritatea creştină?

Prezenţa răului în lume ar trebui să provoace în adevăraţii ucenici de astăzi ai lui Iisus, o şi mai mare iubire şi dăruire în favoarea vindecării celor slabi şi nevoiaşi, a celor pe care de multe ori sunt acuzaţi şi nu sunt ajutaţi. Doar atunci când îi vom ajuta pe alţii şi vom vedea cum se însănătoşesc, vom putea zice: “Nu am mai văzut până acum aşa ceva”!

Iubiţi credincioşi! ***Evanghelia demonstrează că Iisus poate ierta păcatele! Noutatea Evangheliei nu constă în minunea pe care Iisus o face, ci este certitudinea că Dumnezeu iartă păcatele oamenilor.*** Preocuparea personală a Domnului nu este vindecarea trupului, ci iertarea păcatelor! Iisus n-a vindecat toţi bolnavii, dar a dăruit tuturor oamenilor iertarea păcatelor. Vindecând bolnavii ne învaţă că boala trebuie învinsă, că El vrea să mântuiască întreg omul: trup şi suflet. Până acum a interzis celorlalţi să-I descopere adevărata identitate, dar acum El se auto-defineşte Fiul Omului, adică Mesia care ne dăruieşte iertarea!

Păcatul blochează omul şi-l împiedică să creeze relaţii autentice cu alte persoane şi cu Dumnezeu; păcătosul nu mai poate fi solidar cu cei din jurul său, le produce doar greutăţi. Oare noi nu suntem responsabili de cei paralizaţi de lângă noi, fizic şi moral? Facem ceva ca ei să-L poată întâlni pe Iisus? Consider că este mult mai periculoasă paralizia minţii înguste a cărturarilor, pretenţia lor de a fi mai inteligenţi decât Dumnezeu. Ei doresc să aibă dreptatea numai de partea lor, pentru ca să rămână mereu singurii care comandă! De câte ori noi îi eliminăm şi îi batjocorim pe alţii, din dorinţa de a comanda şi de a ţine cu dinţii de putere?

Mirarea mulţimii este consecinţa a ceea ce s-a întâmplat. Omul nu poate să-şi vindece paraliziile sale sufleteşti, însă Dumnezeu, poate! Acum, cel paralizat nu numai că se ridică, ci are puterea să-şi ducă patul! Boala lui i-a cauzat întâlnirea cu Iisus! Dacă vrem să întâlnim "Adevărata Viaţă" trebuie să permitem fraţilor noştri, plini de credinţă, să ne ducă la Iisus, depăşind toate barierele posibile, ce s-ar putea interpune pe drumul către întâlnirea cu Mântuitorul. Nu este uşor să mergi cu regularitate la Biserică!

Vindecând bolnavul, Iisus arată faptul că Dumnezeu, când intervine, vindecă omul până în străfunduri, de boală şi de moarte. ***Domnul este cel care ne eliberează de păcat, de incapacitatea de a-L iubi pe Dumnezeu şi pe aproapele.*** Iisus şi cei patru necunoscuţi ne dau o importantă lecţie cu privire la relaţiile dintre noi! De multe ori nu iubim, suntem paralizaţi, incapabili de a face primul pas spre împăcarea cu cei de lângă noi. Neiertarea paralizează relaţiile inter-umane. Unele duşmănii sunt publice: toţi ştiu că cei doi s-au certat şi acum trăiesc ca doi paralizaţi. Comunitatea creştină trebuie să-i ducă la Iisus, ca să le ierte păcatul lor, iar de la iertarea pe care o primesc de la Domnul, oamenii trebuie să înveţe să ierte.

În timp ce un preot explica rugăciunea Tatăl nostru şi accentua necesitatea ca oamenii să se ierte între ei, o mamă a luat mâinile vecinelor sale şi le-a unit. Aceste au început să plângă şi şi-au cerut reciproc iertare. Preotul nu înţelese ce se întâmplă, dar acea comunitate ştia că cele două femei nu se salutau şi nu îşi vorbeau de ani de zile. Creştini fiind, avem datoria să răspândim practica iertării şi să ajutăm oamenii să se iubească!

"Hristos a venit la noi fără păcat şi ne-a găsit pe toţi în păcate. Dacă El a venit să ierte păcatele, Dumnezeu va fi generos, dar omul va trebui să-şi mărturisească păcatele sale. În spovedanie, omul arată umilinţa sa. Prin îndurare, Dumnezeu reliefează puterea şi mărirea Sa. Dacă El a venit ca să ierte păcatele omului, să recunoască fiecare om condiţia sa umilă, pentru ca Dumnezeu să poată să ne dăruiască îndurarea Sa" (Sfântul Augustin).

Noi, dacă trecem de la egoism, la ajutorarea aproapelui, ne comportăm identic cu cei patru care l-au ajutat pe paralitic: ducem oamenii la Iisus, pentru ca El să le dăruiască iertarea şi mântuirea. ***Biserica doreşte să ne înveţe că substanţa Evangheliei nu constă în grija faţă de sănătatea trupului, ci în grija pentru mântuirea întregului om: în conducerea omului la deplina comuniune cu Dumnezeu.***

În încheiere doresc să reliefez, să subliniez invitaţia pe care Iisus o adresează bolnavului şi fiecăruia dintre noi: "Întoarce-te acasă", adică întoarce-te la viaţă, dar ţine mereu în mână "patul", semnul bolii şi al limitei tale omeneşti, al amintirii că singur nu poţi răzbi în viaţă. ***Aminteşte-ţi că Domnul este cel care***

te ajută şi te vindecă şi că mântuirea ta vine de la El. Întotdeauna cel care vindecă este Iisus. Evanghelia doreşte să sublinieze că fără ajutorul Lui, nici un om nu poate să se mântuiască cu propriile puteri; dar că şi contrarul este adevărat: fără consensul nostru, El nu poate să ne salveze. Iisus va repeta încontinuu: "***Credinţa ta te-a mântuit"***! ***Adică, te-ai vindecat pentru că te-ai încrezut în Mine***, însă în patria Sa, Mântuitorul n-a putut vindeca, deoarece ei nu doreau să fie vindecaţi (Mc 6, 6).

Iubiţi credincioşi! Păcatul este un rău, pentru că face rău oamenilor. Răul ni se prezintă la început ca un bine, pentru a ne putea ademeni şi înşela. Trebuie să ne debarasăm de păcate, pentru că acestea nu ne permit realizarea noastră cea mai importantă, de fii sfinţi ai lui Dumnezeu. Nu putem permite ca lumea să facă examenul de conştiinţă în locul nostru! Suntem iuţi în a vedea păcatele altora, dar foarte îngăduitori faţă de păcatele noastre. ***Iisus ne ajută să înţelegem slăbiciunile noastre, pentru a le schimba în bine.*** Noi suntem fiii lui Dumnezeu, însă păcatul ne împiedică să realizăm această identitate, adevăratul nostru bine.

Romano Penna comentează acest text în sensul că, Iisus dă o nouă învăţătură cu privire la păcat, nedefinindu-l doar ca o simplă încălcare a unor legi sau reguli stabilite de oameni. ***Pentru Iisus, păcatul este refuzarea comuniunii cu Dumnezeu, a iubirii Lui gratuite, a milei cu care un tată îşi iubeşte fiii Săi, în ciuda greşelilor acestora şi a nesupunerii faţă de învăţătura Lui.*** Trebuie să înţelegem că păcătoşii sunt destinatarii privilegiaţi ai mesajului mântuitor adus de Iisus, contrar VT, în care ei erau excluşi, marginalizaţi de societate.

Mesajul lui Iisus este aproape mereu însoţit de fapte de iubire. Înseamnă că are întâietate iubirea lui Dumnezeu! Nu păcatul! Pe locul întâi este mila iertătoare. Iisus nu-l vindecă şi-l iartă pe paralitic numai pentru ca el să poată reintra în societatea poporului Israel, ci pentru ca acesta să recâştige comuniunea cu Dumnezeu. El doreşte să-l ajute să experimenteze iubirea divină, de aceea îl iartă înainte de vreme, înainte ca el să-i ceară iertare.

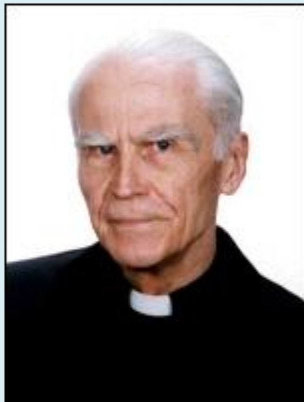
Iisus ne invită pe toţi la convertire, la acceptarea milei şi a bunătăţii Tatălui, la convingerea că avem nevoie de Iubire pentru a fi mântuiţi. El ne cheamă să revedem relaţia noastră cu Dumnezeu, după ce Domnul mai întâi şi-a revăzut relaţia Sa faţă de noi. Când doi se ceartă, cel care trebuie să-şi ceară scuze mai întâi, este cel care a jignit. Însă, nu la fel se comportă Iisus, care se pleacă înaintea omului ca şi cum El ar fi cel care ne-ar fi jignit. ***Mărirea lui Dumnezeu nu stă în atotputernicia Sa, ci în ceea ce El a făcut pentru noi, ne-a vizitat, s-a sacrificat…***

Acest mare mister este confirmat şi de sensul literar al numelui Domnului, ***"Iisus", care înseamnă: Dumnezeu mântuieşte, salvează. El, care va veni "să***

judece vii şi morţii", ne arată chipul adevărat al Dumnezeului nostru, care a venit să ne dăruiască iertarea în mod gratuit, din iubire pentru noi.

Amin.

Pr. Gheorghe Neamţiu - Duminica a II-a din Post - Vindecarea paraliticului din Capernaum

"***Şi, văzând Iisus credinţa lor, a zis paraliticului: «Cutează, fiule, iertate îţi sunt păcatele.***»" (Matei IX, 3; Marcu II,5)

Minunea săvârşită de Iisus, la care Sfânta Evanghelie ne face să asistăm astăzi, o istorisesc, aproape cu aceleaşi cuvinte, toţi cei trei evanghelişti sinoptici: Matei, Marcu şi Luca – zişi sinoptici pentru că toţi trei ne relatează paralel aceleaşi fapte.

Să ne amestecăm şi noi prin mulţimea ce se înghesuia la uşa casei lui Petru, din Capernaum, unde se afla Iisus, mulţime dornică să-L audă pe Mântuitorul, să-I vadă semnele şi minunile şi să se împărtăşească de binecuvântarea Lui. Să-L urmărim şi noi îndeaproape săvârşind vindecarea spirituală şi, apoi, vindecarea trupească, miraculoasă, a paraliticului, spre a ne duce, apoi, cu gândul, la vindecarea sufletelor paralitice.

1. Pe când Iisus vestea cuvântul unei mari mulţimi de ascultători, "***au venit la El aducând un paralitic, întins pe un pat***". Cuvântul paralitic spune destul. Acel nefericit îşi avea membrele imobilizate, fiind întru totul avizat la serviciile persoanelor din jurul său, lucru cât se poate de supărător. A avut însă norocul să întâlnească şi oameni milostivi, cum erau şi cei patru, care prin gestul lor nobil ne impresionează. Făcându-li-se milă, l-au dus cu patul la casa unde se afla Iisus, dar, neputând răzbi prin mulţime până la El, inspiraţi de inventivitatea iubirii lor, recurg la o soluţie ingenioasă, cu totul ieşită din comun. Pe o scară, urcă pe acoperiş, îl descoperă deasupra unde era Iisus şi îl coboară pe bolnav în faţa lui Iisus.

Două gesturi nobile ne atrag privirea: iubirea faţă de bolnav al celor patru inşi şi încrederea lor neclintită în ajutorul Domnului, gesturi ce Îl mişcă pe Iisus şi-L fac să intervină cu mila Sa. "***Şi, văzând Iisus credinţa lor*** – remarcă evanghelistul -, a zis paraliticului: ***«Cutează, fiule, iertate îţi sunt păcatele.»***"

Ceea ce îl face, aşadar, pe Iisus să-i ierte acestui nenorocit păcatele, nu e numai credinţa acestuia, ci şi credinţa vie a celor ce-l aduseseră la Iisus, de unde rezultă datoria ce o avem şi noi, de a ajuta pe cei lipsiţi, ca, pentru mila noastră, binecuvântarea lui Dumnezeu să se reverse peste nevoile lor trupeşti ori sufleteşti.

Cuvântul de iertare rostit de Iisus părea însă straniu şi tulburător în auzul celor de faţă, după cum li s-ar părea, şi astăzi, multora dintre noi, deoarece în loc de vindecarea neputinţei trupeşti ce îl ţintuia la pat, paraliticul primeşte iertarea păcatelor. Da, pentru că misiunea cu care Fiul lui Dumnezeu a venit în lume este de a-i elibera pe oameni de paralizia păcatului. Aşa a fost anunţat El de profeţi şi tot aşa Îl arată lumii şi Ioan Botezătorul: "***Iată Mielul lui Dumnezeu, cel ce ridică păcatul lumii***" (Ioan I, 29).

Fără îndoială, bolnavul îşi simţea toată povara păcatelor, precum şi pe aceea a bolii. De câte ori, în orele tăcute ale nopţii, când durerile şi amărăciunea neputinţei îi alungau somnul, nu-şi va fi depănat în minte viaţa-i trecută ! Şi, apăsat de mustrarea păcatelor, murmura tainic cu psalmistul: "***Miluieşte-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta, şi după mulţimea îndurărilor Tale, şterge fărădelegea mea***" (Psalm 50). "***Dintru adâncuri am strigat către Tine, Doamne, Doamne, ascultă glasul meu (…). De Te vei uita la fărădelegi, Doamne, Doamne, cine va suferi (…) ?*** " (Psalm 129).

Iisus îi citise în suflet căinţa adâncă ce-l stăpânea în acea clipă. Numai aşa ne putem explica sentinţa eliberatoare: "(…) ***iertate îţi sunt păcatele***". Deoarece Dumnezeu numai aceluia care se căieşte sincer, îi iartă păcatele. Pe de altă parte, ***Iisus, prin faptul că îi iartă păcatele în loc să-i vindece trupul, vrea să arate că paraliticul suferea mai mult sufleteşte decât trupeşte.*** De aceea, acum, plin de o nespusă mângâiere şi bucurie, paraliticul nu se va fi mirat că n-a primit ceea ce l-a determinat să vină la Iisus, adică tămăduirea trupească.

2. Dar tocmai pentru că paraliticul a ştiut să preţuiască darul, mai presus de fire, al iertării, care îi inunda acum toată fiinţa, Iisus îl eliberează nu numai de paralizia sufletească, ci şi de cea trupească. Şi prilejul de a săvârşi această minune I-l oferă fariseii şi cărturarii care cârteau în sine zicându-şi: "***Acesta huleşte ! Cine poate ierta păcatele, decât singur Dumnezeu ?***" Acuza era o insultă la adresa lui Iisus, căci El le dovedise prin atâtea minuni că este Dumnezeu adevărat; de aceea, acum, ei ar fi trebuit să recunoască faptul că Iisus, iertând păcatele, se prezenta cel puţin ca unul înzestrat cu putere primită de la Dumnezeu.

De altfel Iisus le dovedea misiunea Sa divină şi prin faptul că le dezvălui cugetele: ***"De ce cugetaţi cele rele în inimile voastre ? Spuneţi-mi ce este mai uşor a zice: "Iartă-ţi-se păcatele" sau "Scoală-te şi umblă" ?*** Fără îndoială,

pentru Iisus – fiind El Dumnezeu -, a ierta păcatele şi a vindeca prin minune erau două lucruri deopotrivă de uşoare. Dar, în ochii oamenilor, a zice unui paralitic: “Scoală-te şi umblă”, este mai greu decât a-i zice: “Iartă-ţi-se păcatele”, deoarece, acela care ar vrea să săvârşească printr-un cuvânt o vindecare trupească imediată, numaidecât îşi va vădi putinţa ori neputinţa, din producerea sau neproducerea efectului, pe când, iertarea păcatelor fiind o acţiune nevăzută , efectul ei nu se poate controla cu simţurile.

Prin urmare, sensul argumentului lui Iisus este următorul: Dacă eu pot zice cu efect imediat: Scoală-te şi umblă, ceea ce, după părerea voastră, este mai greu, trebuie să recunoaşteţi că tot la fel şi cu acelaşi efect imediat, deşi nevăzut, pot zice: Iartă-ţi-se păcatele. De aceea, Iisus continuă: «***Ci, ca să ştiţi că Fiul Omului are puterea de a ierta păcatele pe pământ*** (a zis slăbănogului) ***îţi zic: scoală-te, ia-ţi patul şi mergi la casa ta.***» Şi s-a sculat îndată şi, luându-şi patul, a ieşit înaintea tuturor, încât se mirau toţi şi lăudau pe Dumnezeu zicând: ***«Niciodată nu am văzut asemenea lucruri»”*** (Marcu 1-12).

Vindecarea deplină şi imediată, controlabilă cu simţurile, săvârşită numai cu puterea cuvântului, era, prin urmare, o dovadă zdrobitoare că Iisus rostise cu efect şi cuvintele: “Iartă-ţi-se păcatele.”

Iubiţi creştini ! Martorii acestei minuni, neavând credinţa în dumnezeirea lui Iisus, pe care Îl credeau doar un profet, se mirau şi “***lăudau pe Dumnezeu care a dat oamenilor asemenea putere***” (Matei IX, 8). Dar noi, cei de astăzi, care credem că Iisus este Dumnezeu, de aceeaşi fiinţă cu Tatăl, ar trebui să fim stăpâniţi de o sfântă uimire şi să-L preamărim pentru faptul că, printr-un act de necuprinsă milă, puterea Sa dumnezeiască de a ierta păcatele a dat-o cu adevărat unor oameni, supuşi slăbiciunilor omeneşti, preoţilor.

În seara Învierii, arătându-se apostolilor adunaţi în foişor, le-a zis: “***Pace vouă ! Precum M-a trimis pe Mine Tatăl***” – ***adică cu aceeaşi putere şi în acelaşi scop –*** “***vă trimit şi Eu pe voi – şi prin voi, pe toţi succesorii voştri, până la capătul lumii.***” ***Şi, zicând acestea, a suflat şi le-a zis:*** «***Luaţi Spiritul Sfânt, cărora le veţi ierta păcatele li se vor ierta şi cărora le veţi ţinea vor fi ţinute.***»” ***În acea clipă, prin aceste cuvinte, Iisus a întemeiat Taina Sfintei Pocăinţe sau Spovedania.***

Cât trebuie să preamărim înţelepciunea şi mila lui Dumnezeu şi cât de recunoscători trebuie să-I fim pentru acest nepreţuit har al putinţei de a ne reîmpăca cu El. Şi cea mai frumoasă laudă şi recunoştinţă ce i-am putea-o aduce constă în a ne apropia de scaunul Sfintei Spovedanii cu dispoziţiile cuvenite. Adică, pregătiţi printr-o serioasă examinare a conştiinţei şi cu adevărată şi sinceră căinţă, nu naturală, ci supranaturală, şi cu o fermă hotărâre de îndreptare. Şi aceasta s-o facem nu numai o dată pe an, la Paşti, când suntem

obligaţi sub păcat de moarte prin poruncă bisericească, ci ori de câte ori conştiinţa – în examenul pe care îl facem zilnic, înainte şi după orice faptă – ne acuză cu vreo greşeală gravă sau rămânem tulburaţi sufleteşte.

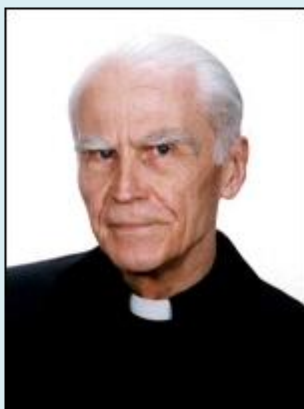
Mai mult, să ne mărturisim periodic, la un anumit interval, pe care să-l respectăm, deoarece glasul care ne îndeamnă să amânăm spovedania nu este al îngerului păzitor, ci al Satanei, care luptă din răsputeri să ne împiedice de a ne apropia de Dumnezeu. Fie comoditatea, fie ocupaţiile, fie gândul amăgitor că greşeala comisă nu este tocmai atât de mare, sunt tot atâtea manevre viclene prin care Duhul minciunii vrea să ne abată de pe calea desăvârşirii. Chiar şi atunci când sufletul nu îţi este paralizat de vreun păcat de moarte, primeşti, prin dezlegarea dată de preot, odată cu iertarea sigură a păcatelor uşoare, şi harurile sacramentale, adică ajutoarele necesare spre a le ocoli în viitor, căci şi păcatele lesne-iertătoare sunt o piedică serioasă ce frânează progresul sufletului spre desăvârşire.

Dar nu e destul să ne apropiem des şi bine pregătiţi de Taina împăcării cu Dumnezeu, ci trebuie s-o facem bucuros, asemenea copilului care, iubindu-şi tatăl, nu-şi află pacea şi seninătatea, decât căzând în braţele părintelui care-l aşteaptă cu inima şi braţele deschise să-i dea sărutul iertării.

Dar, iubiţi fraţi, în acest post, timp de reînnoire sufletească prin reconciliere cu Dumnezeu şi cu semenii în baia pocăinţei, noi, care de atâtea ori ne-am împărtăşit de bucuria binefacerilor acestei Taine, să nu ne mulţumim a ne apropia singuri de ea, ci, ca mădulare ale Trupului Tainic al lui Hristos, conştienţi de răspunderea ce o avem faţă de ceilalţi semeni ai noştri, fraţi ai noştri, paralizaţi de păcat şi, asemenea celor patru din Evanghelie, să ne plecăm cu dragoste spre mizeria lor şi să-i ajutăm să ajungă la Iisus, ca El să-i împace cu Tatăl. Iar dacă cumva noi înşine le suntem o piedică, pe această cale spre Iisus, să-i iertăm, ca să se poată reconcilia cu Dumnezeu, căci, dintre toate faptele milei creştineşti nici una nu e mai plăcută lui Dumnezeu decât a ierta ofensele aproapelui şi a-l conduce la Dumnezeu. Iată pentru ce Regele profet, nu găseşte altă cale mai bună de a-şi repara păcatul decât făgăduinţa ce o face în Psalmul 50: “***Învăţa-voi pe cei fărădelege căile Tale şi cei păcătoşi la Tine se vor întoarce.*** ”

Amin.

Pr. Gheorghe Neamţiu - Duminica a II-a din Post - Însuşirile credinţei

Minunea vindecării paraliticului, săvârşită de Iisus astăzi în Capernaum, ne descoperă puterea credinţei vii, adică a credinţei însufleţite de dragostea faptică faţă de aproapele, căci vedem cum Mântuitorul, mişcat de credinţa şi mila care i-au făcut pe cei patru să recurgă la un mijloc ieşit din comun pentru a-l duce pe paralitic în faţa Sa, i-a dăruit acestuia iertarea păcatelor şi apoi vindecarea.

După ce, duminica trecută, meditând asupra virtuţii credinţei, am văzut ce este această virtute şi temelia pe care ea se sprijină, precum şi dovezile care îi arată divinitatea, să răspundem azi la întrebarea care trebuie să preocupe pe orice bun creştin. Şi anume: ***Cum trebuie să fie credinţa, ce însuşiri trebuie să aibă ?*** Căci este de la sine înţeles că nu orice credinţă îl poate mântui pe om.

Patru sunt calităţile pe care trebuie să le întrunească adevărata credinţă. Ea trebuie să fie: întreagă sau universală, simplă, tare şi vie sau activă.

1. O credinţă eclectică, adică una care acceptă numai anumite învăţături, respingându-le pe acelea care nu-i convin, este o credinţă falsă, deoarece credinţa autentică trebuie să îmbrăţişeze cu aceeaşi fermitate toate adevărurile revelate de Dumnezeu şi predate de Biserică. A nega fie şi numai unul singur dintre acestea, înseamnă a renega întreaga credinţă. “***Oricine va păzi toată legea, dar va greşi în una singură, de toate s-a făcut vinovat***” (Iacob II, 10).

2. Credinţa, apoi, refuză îndoiala şi discuţia. Ea trebuie primită cu simplitatea cu care copiii cred în ceea ce le spune mama lor. Or, Iisus ne spune: “***De nu veţi fi ca pruncii, nu veţi intra în Împărăţia Cerurilor***” (Matei XVIII, 3). Putem oare discuta atunci când Dumnezeu a vorbit ? Ar fi un act de trufie. ***“Credinţa” – zice Sfântul Augustin – “nu se găseşte în cei trufaşi, ci în cei smeriţi”.*** Aşadar, combătând ispitele trufiei, să ne supunem mintea lui Hristos, cum ne îndeamnă Sfântul Pavel: “(…) ***surpăm izvodirile minţii şi toată înălţarea*** (îngâmfarea – n.n.) ***ce se ridică împotriva ştiinţei lui Dumnezeu şi robim toată mintea spre ascultarea lui Hristos***” (II Corinteni X, 5).

După cum spuneam în meditaţia despre conceptul credinţei, această ascultare, supunere a minţii, noi o acordăm şi misterelor, căci, deşi acestea sunt superioare minţii, nu sunt contrare minţii, ci numai întrec capacitatea ei de pricepere, fiind ea mărginită. Din clipa când noi am aflat că Dumnezeu ni le-a descoperit, nu putem pune la îndoială veridicitatea lor. Nu există oare, chiar şi în ordinea firii, atâtea mistere ? Suntem noi înşine un mister şi trăim într-o lume de mistere. Cine cuprinde principiul vieţii ? Cine cunoaşte esenţa intimă a lucrurilor, esenţa luminii, a electricităţii ? Şi totuşi nu ne îndoim de existenţa tuturor acestora.

De altfel, ştiinţa ce se predă elevilor se reduce, în cea mai mare parte, la acte de credinţă, deoarece cine dintre ei a văzut cele cinci continente, reacţiile chimice complexe ce stau la baza vieţii organice sau a transformării substanţelor, sau cine a trăit întâmplările istorice auzite. Şi totuşi ei le cred cu simplitate toate acestea pentru autoritatea profesorilor. Să merite oare Dumnezeu mai puţină credibilitate decât oamenii ?

3. Credinţa mai trebuie să fie tare, neclintită. Adevărurile ei trebuie să le primim cu mai multă certitudine decât adevărurile naturale, pe care le putem cunoaşte direct cu mintea, deoarece mintea ne poate înşela – cum, de fapt, există atâtea cazuri în domeniul ştiinţelor naturii, în care afirmaţii socotite ca sigure s-au dovedit, ulterior, a fi greşite. Or, cum am mai spus, Dumnezeu, fiind Adevărul absolut şi însăşi sfinţenia, nu poate nici să Se înşele pe Sine, nici să ne inducă în eroare. Iată de ce martirii au preferat moartea decât să facă concesii, fie chiar şi numai într-un singur punct al credinţei lor.

Printre miile de creştini trimişi la martiriu în Armenia, se afla şi un copil de doisprezece ani. Ispitit de turci, prin diferite mijloace viclene, să se lepede de credinţă, copilul răspundea cu fermitate: "Nu !" L-au ameninţat atunci că îi vor tăia mâna. Copilul le-o întinse. I s-au tăiat pe rând ambele mâini, dar a rămas tot atât de ferm în credinţă. Înfuriaţi, prigonitorii îl ameninţă: Fă-te musulman, sau îţi pierzi şi capul. Să mi se taie şi capul, numai să rămân creştin!Cu o lovitură, copilul fu decapitat, dar sufletul său se înălţă spre tronul lui Dumnezeu. Faptul este istorisit de un călugăr armean şi redat de Buletinul Salesian, anul 1897. (Cf. Mortarino, La parola di Dio per via di esempi, Vicenza, 1946, p. 313).

Câţi dintre creştinii de azi sunt capabili să înfrunte, pentru credinţa lor, nu zic martirajul, ci măcar o ironie, un zâmbet batjocoritor sau dispreţul ? Şi, durere, câţi nu se leapădă de ea pentru un scaun comod sau meschine interese materiale!

4. În sfârşit, credinţa trebuie să fie vie, activă, adică să se concretizeze în fapte. Calitatea pomului se cunoaşte din fructele ce le produce. Nu poate un pom bun să facă poame rele, şi viceversa. "***Ce folos, fraţii mei, dacă cineva ar zice că are credinţă, iar fapte nu are ?***" – întreabă Sfântul Apostol Iacob. "***Oare poate***

credinţa să-l mântuiască ? Pentru că de va fi fratele, sau sora, goi şi lipsiţi de hrana cea de toate zilele şi le-ar zice cineva dintre voi: «mergeţi cu pace, încălziţi-vă şi săturaţi-vă!» şi nu le-ar da cele de lipsă trupului: ce folos ar fi ? Aşa şi credinţa, dacă nu are fapte, este moartă în sine. Ci va zice cineva: «Tu ai credinţă, iar eu am fapte: arată-mi credinţa ta fără faptele tale şi eu îţi voi arăta din faptele mele credinţa mea!»" (Iacob II, 14-18).

În timpul revoluţiei franceze, un soldat credincios, făcut prizonier, a fost dus în satul natal pentru ca acolo să fie supus ultimelor chinuri. În mijlocul satului, aproape de casa soldatului, fu ridicată o cruce. Condamnatul a fost întrebat dacă vrea să vadă pe bătrânul său tată. Răspunzând afirmativ, i se spuse: "Ei bine, îl vei vedea, dacă vei doborî cu această secure acea cruce". Credincioşii care erau de faţă rămaseră îngroziţi, temându-se ca nu cumva soldatul să-şi nege credinţa. Dar acesta, apropiindu-se de cruce, o îmbrăţişă strigând: "Vai aceluia care va insulta Crucea lui Hristos ! Aceasta este semnul răscumpărării mele, pe care până acum l-am venerat ! Totdeauna am lucrat conform învăţăturii lui Iisus care a murit pe cruce pentru răscumpărarea mea, şi acum bucuros voi muri la picioarele ei pentru credinţa mea". Astfel, strâns îmbrăţişat cu crucea, a fost străpuns de baionetele călăilor, murind pe loc. (Cf. G. Mortarino, ibid., p.316).

Adevărat creştin, de două ori ostaş: al apărării patriei şi al apărării credinţei în Hristos. Faptele prin care şi-a mărturisit-o toată viaţa i-au câştigat harul de a şi-o apăra cu preţul vieţii.

Iubiţi fraţi,

- *ce folos să zici: "cred în Dumnezeu" dacă îi dispreţuieşti poruncile în viaţa de fiecare zi ?*
- *Sau să zici: "cred în Hristos" dacă nu eşti gata să renunţi la nimic pentru ca să-L urmezi pe El ?*
- *Ce folos să zici: "cred în iad", dacă nu faci nimic ca să-l ocoleşti ?*
- *Sau să zici: "cred în iertarea păcatelor prin Sfânta Spovedanie", dacă te complaci luni şi ani de zile în moartea păcatului ?*
- *Ce folos să zici: "cred în prezenţa reală a lui Iisus în Sfânta Cuminecătură", dacă nu-ţi nutreşti sufletul cu trupul şi sângele Său ? El a spus: "**De nu veţi mânca trupul Meu şi nu veţi bea sângele Meu, nu veţi avea viaţă întru voi !**"*
- *Ce folos să zici: "cred că toţi semenii mei sunt fraţii mei, răscumpăraţi ca şi mine, cu sângele lui Hristos", dacă nu-i compătimeşti, nu-i ajuţi în lipsurile lor şi nu îi ierţi ? Căci credinţa fără fapte este moartă.*

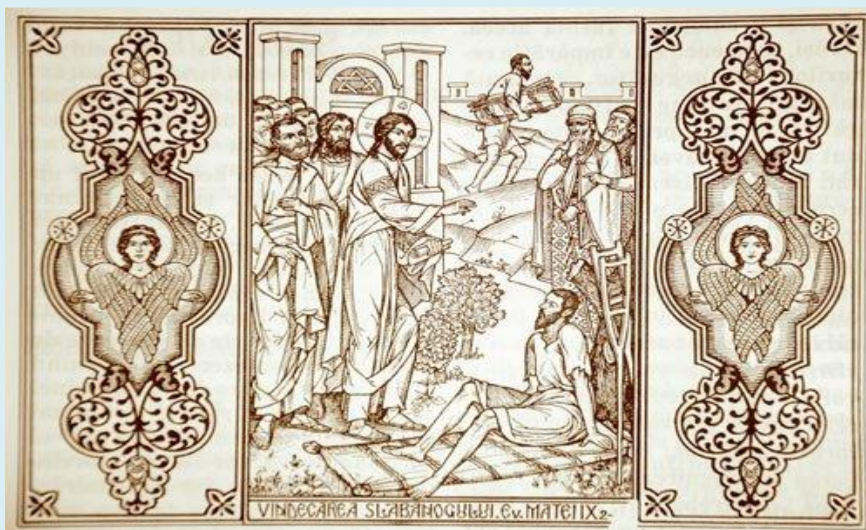
Să ne examinăm credinţa, în lumina calităţilor ei. ***Este ea oare simplă, sprijinită pe autoritatea indiscutabilă a lui Dumnezeu care mi-a descoperit-o ? Este fermă, ori, dimpotrivă, oscilantă, şovăitoare ? Este ea întreagă, universală ? Ori, dimpotrivă, eclectică, respingând adevărurile incomode pentru viaţa mea ? Este ea, mai ales, vie, activă ? Ori, dimpotrivă, ca un pom fără fructe şi pe punctul de a se usca cu totul ?***

Să ne recunoaştem aşa cum suntem, în faţa lui Hristos şi, luminându-ne mereu credinţa cu citirea şi meditarea adevărurilor Evangheliei, s-o trăim integral, în viaţa particulară şi socială de fiecare zi, fără şovăială şi fără compromis. Să ne-o nutrim zilnic, dacă se poate, cu Pâinea Vieţii, iar în clipele de ispită contra credinţei să ne reînnoim mărturisirea de credinţă în Hristos şi în cuvântul Său, prin scurte acte de credinţă şi să-L rugăm, cu Apostolii, să ne-o sporească:

"Doamne, sporeşte-mi credinţa !"

Amin.

Pr. Vasile Florea - Duminica a II-a din Post - Păcatul paralizează

Evanghelia acestei duminici ne relatează vindecarea unui “slăbănog”, a unui paralizat. Ascultând cu atenţie Evanghelia de astăzi poate suntem surprinşi de felul în care Iisus se întâlneşte cu cel bolnav. Fără a spune un cuvânt, Iisus a permis să fie deranjat în momentul în care învăţa înaintea unei mari mulţimi de oameni.

Evanghelia ne spune că erau “***mulţi, încât nu mai era loc, nici înaintea uşii***” (Marcu 2,2). Cel care urmează să fie vindecat este aşezat în mijlocul mulţimii şi este tratat de Iisus cu importanţa cuvenită unuia care este în centrul atenţiei. Prin aceasta Iisus ne arată câtă valoare are pentru El acest om bolnav şi străin. Iisus însă lasă la o parte paralizia acestuia şi spune ceva care nu interesa pe nimeni: “***Fiule, iertate îţi sunt păcatele tale!***” (Marcu 2,5).

Într-adevăr este important acest lucru, să îţi fie iertate păcatele, dar problema celui bolnav era paralizia. Este evident că Iisus l-a văzut pe cel bolnav cu alţi ochi, a văzut la el paralizia sufletească, mai rea decât cea trupească. Fireşte că această paralizie este mai puţin vizibilă şi de aceea pare mai puţin periculoasă. Iisus numeşte această formă de paralizie păcat. Poate de aceea sunt păcatele atât de periculoase, pentru că ele amăgesc omul că ar fi mai câştigat dacă le-ar comite. Dar dimpotrivă, păcatele distrug omul, îl paralizează. Această paralizie o vindecă Iisus mai întâi. Aceasta era de fapt adevărata paralizie a celui bolnav, iar ca semn că lui îi pasă de om în întregime, atât de suflet cât şi de trup, îl vindecă şi de paralizia trupească.

Aş dori să mă refer la trei forme de paralizie care-l îmbolnăvesc foarte grav pe om.

- formă grea de paralizie este **egoismul.** Atunci când o persoană este interesată doar de EUL propriu şi încearcă să-şi impună ideile cu orice preţ, spunem despre respectiva persoană că este egoistă. Astfel această persoană este crispată permanent şi incapabilă de a interacţiona cu cei din jurul ei. Cel egoist caută fără menajamente să obţină mai mult pentru propria persoană: mai multă bogăţie, mai multă faimă, mai multă siguranţă. Această atitudine paralizează fiinţa umană deşi adesea nu recunoaştem în egoism o formă de paralizie.
- O altă formă periculoasă de paralizie este **punctul de vedere cum că nu avem nevoie de nici un Dumnezeu care să fie peste noi.** Aceasta este o îndepărtare conştientă de Dumnezeu. Ispita unui astfel de punct de vedere este că noi putem să ne realizăm în viaţă după criterii proprii şi de aceea nu avem nevoie să ne subordonăm nimănui. Persoanele mânate de o astfel de atitudine au sentimentul libertăţii depline. De aceea aceste persoane vor dispreţui orice sfat, vor ironiza orice avertizare. Cele zece porunci care ne trasează calea de urmat pentru a ajunge cu siguranţă la ţintă vor fi şi ele ignorate de aceştia. Cum să reuşească o astfel de viaţă trăită fără Dumnezeu, Cel de la care provine viaţa? Oamenii care trăiesc astfel nu au oare o formă de paralizie?
- O altă formă de paralizie interioară este **frica.** În sine frica este ceva pozitiv, pentru că are rolul de a ne avertiza, de a ne atenţiona. Dar ea poate să-l paralizeze pe un om în aşa fel încât acesta să nu mai îndrăznească să facă nimic. Încrederea are greu de suferit la cel stăpânit de frică. Chiar şi credinţa în Dumnezeu poate fi zguduită şi astfel cel cuprins de frică rămâne singur şi fără puterea de a acţiona, asemenea celui paralizat.

Toate acestea sunt forme de paralizie interioară pe care nu le simţim imediat. Dar cu timpul ele duc la izolare şi singurătate. Trăind asemenea stări interioare experimentăm fragilitatea relaţiilor interumane, punem la îndoială sensul existenţei noastre şi suntem total dezorientaţi. Aceste forme de paralizie sunt foarte răspândite în zilele noastre. Mulţi ar plăti sume mari dacă ar veni cineva şi le-ar dărui vindecarea. Însă pentru a putea dobândi vindecarea este nevoie ca aceste persoane să recunoască faptul că acestea sunt forme de paralizie interioară şi să dorească eliberarea de sub povara lor şi convertirea.

Iisus este cel care ne eliberează din toate aceste stări dacă noi, făcând un act de sinceritate recunoaştem care sunt motivele care ne-au adus aici. Iar cel eliberat de paralizia sufletească este liniştit ştiind că şi paralizia trupului îi va fi vindecată.

Să lăsăm aşadar ca această Evanghelie să ne transforme inima. Evanghelia este actuală, este mai actuală decât ar părea la o primă lectură. Amin.

Pr. Olimpiu Todorean - Duminica a II-a din Post - Vindecarea paraliticului

Iubiţi credincioşi,vedem în Evanghelii că adeseori, apar persoane bolnave, persoane aflate în dificultate fizică şi spirituală ce se adresează lui Iisus pentru a-i cere vindecare şi un pic de speranţă, iar Iisus acceptă să-şi piardă timpul pentru aceste persoane care suferă şi nu se comportă ca puternicii şi bogaţii societăţii.

Adevăraţii "săraci" sunt acei care-şi cunosc bine situaţia proprie, care nu au nimic de ascuns, care se încredinţează Domnului aşa cum sunt, fără subterfugii sau pretenţii. Un paralizat este o persoană blocată, incapabilă să se mişte singură, are nevoie de ajutorul altora.

Omul de care ne-a vorbit pericopa Evangheliei de azi, nu reproşează nimănui situaţia în care se află, nu ocărăşte societatea sau pe Domnul care a permis să se nască aşa. Aici avem deja prima lecţie pentru noi, care foarte uşor ne lamentăm de orice mică dificultate. Cum ne comportăm atunci când vedem un bătrân, sau un purtător de handicap, sau un bolnav? Ne gândim că am putea fi noi în locul lor? ***Şi nu este oare adevărat că fiecare dintre noi este un pic paralizat, în măsura în care avem limite, defecte, contradicţii (spunem una şi facem alta, criticăm pe alţii şi apoi noi suntem mai răi decât ei)?***

Numai Iisus nu este "paralizat", El este o persoană adevărată, completă, matură sub orice aspect, pentru că el întotdeauna a spus "Da" Tatălui. Iată de ce lumea aleargă de bunăvoie la El, pentru că este diferit de alţii, este unic!

Pericopa ne spune că "***patru persoane l-au dus***" înaintea lui Iisus. Nu se precizează cine sunt: dacă sunt prieteni, rude sau persoane care erau în trecere. Nu aceasta este important. Important este că persoana paralizată a fost ajutată să ajungă la Iisus. Ele "poartă" greutatea bolnavului: nu caută scuze, fac tot ceea ce

le stă în putinţă (o gaură în acoperişul unei case pline de lume), totul pentru a-l pune pe bolnav în faţa lui Iisus. Şi, atenţie, nu ni se spune că acest paralizat ar fi fost o persoană mai bună sau că i-ar fi recompensat.

Aceşti patru oameni simt în inima lor că este nevoie să ajute şi fac tot ceea ce trebuie să facă: îl pun pe bolnav în faţa lui Iisus. Se poate ca acest bolnav, înainte de a veni aici, să fi fost pe la medici pentru a căuta vindecarea, dar totul a fost inutil. Unica speranţă este Iisus: poate că şi paraliticul l-a ascultat pe Învăţător predicând Evanghelia, împreună cu cei ce erau mereu în jurul său, sau poate că nici nu-l cunoştea pe Iisus. Un singur lucru este sigur: vindecarea soseşte mulţumită credinţei acestor patru oameni: "***Văzând credinţa lor…***".

De multe ori, noi nici nu ne gândim cât bine am putea face pentru cei din jurul nostru cu rugăciunea, cu ajutorul concret, sau prin exemplu pozitiv. Suntem toţi legaţi unii de alţii, fie în bine, fie în rău, în aşa fel că Pavel spune: "***Purtaţi-vă sarcinile unii altora***". Fiecare avem nevoie de ajutorul celuilalt; toţi putem face un bine pentru şi împreună cu ceilalţi. Să ne întrebăm atunci: în cazul unuia care are nevoie de ceva, aştept să fiu chemat sau intervin imediat? Găsesc uşor scuze pentru a justifica neimplicarea mea? Iau în serios porunca lui Iisus care spune să fac celorlalţi ceea ce aş vrea ca ei să facă pentru mine?

Odată cu prezentarea paralizatului la Iisus, misiunea a fost împlinită, pentru că acum intervine Învăţătorul şi îi surprinde pe toţi cei de faţă. ***Primul lucru pe care îl face este de a-l chema "fiu" pe acest bolnav, un nume cald, prietenesc, capabil să ne ducă cu gândul la Dumnezeu, Tatăl tuturor.*** Apoi, îi zice: "***Iertate îţi sunt păcatele tale***", adică de-acum începe pentru tine o viaţă nouă, datorită harului lui Dumnezeu care îţi permite acest lucru. ***Nimeni nu poate opri mâna lui Dumnezeu care operează atunci când găseşte o inimă plină de credinţă: nici păcatul, nici boala, nici situaţiile dificile.*** Paraliticului, Iisus îi cere să "***ia patul şi să plece acasă***".

Lumea rămâne surprinsă în faţa acestui "miracol" al lui Iisus. Dar ***Iisus este viu şi astăzi şi continuă să vindece persoane; El este fericit să ofere ajutorul său celui care este blocat (paralizat) de păcat, de frică, de greutatea probelor vieţii.*** Că este aşa a spus-o chiar Iisus, că el a venit pentru cei bolnavi, pentru a duce viaţă în abundenţă, pentru a sustrage de la Satana pe fiii lui Dumnezeu.

Iubiţi credincioşi, şi postul pe care îl trăim acum, este o mare ocazie de a-l întâlni "de aproape" pe Domnul Iisus, de a ne lăsa "atinşi şi schimbaţi" de El, de a re-asculta Cuvântul său, în fiecare zi. Nu numai el, sau ea, sau eu, ci Biserica noastră şi lumea întreagă suntem un pic cu toţii "bolnavi" şi numai Domnul ne mai poate vindeca. Suntem abia în a doua săptămână a postului, să nu pierdem timpul, să nu ne îndepărtăm de Iisus, să profităm de iniţiativele care ne sunt

propuse în parohie. Fiecare dintre noi, graţie rugăciunii şi sfinţeniei fraţilor şi surorilor în credinţă, putem obţine iertarea păcatelor noastre.

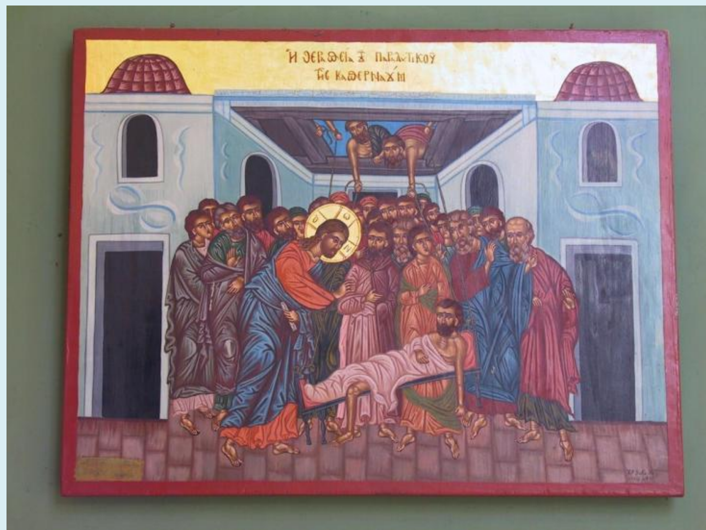
În tovărăşia lui Iisus, putem să reîncepem o viaţă nouă, liberi şi fericiţi, să acţionăm şi să ne mişcăm în credinţa Evangheliei Sale. ***Spovada, cuminecarea, ascultarea cuvântului lui Dumnezeu, mărturia Sfinţilor Părinţi, rugăciunea, operele de caritate sunt moduri prin care Domnul îi repetă fiecăruia dintre noi, familiilor noastre, parohiei noastre: "Ridică-te şi umblă!".***

Cine poate şti cât de mulţumit a fost acel paralizat?! Experienţa postului poate fi o experienţă de bucurie şi sărbătoare, pentru că Domnul nu uită de noi, mai mult, ne face viaţa mai frumoasă, ne pregăteşte pentru minunata sa înviere. Să ne întrebăm atunci: Cum trăim Postul acesta? Ce fac "deosebit" faţă de celelalte zile ale anului? Mă las condus de Biserică la Iisus sau sunt atras spre alte lucruri? Fug cumva de Iisus pentru că mă ruşinez de defectele mele?

Doamne, de câte ori nu m-am căit! De câte ori nu m-a spovedit şi am promis sincer că nu mai fac! Apoi, am păcătuit iar! M-am căit şi m-am spovedit din nou. Şi atunci, o ispită, cea mai tragică dintre ispite, mi-a încolţit în suflet: la ce serveşte să te căieşti, la ce serveşte să te spovedeşti, dacă apoi…?

Doamne, Isuse, eliberează-mă de această paralizie a spiritului; eliberează-mă de ispita descurajării! Fă-mă să înţeleg şi să-mi aduc mereu aminte că tu vrei de la mine o căire adevărată, pentru păcatele făcute, o reparare a greşelii şi promisiunea de a le evita în viitor.

Pr. Ioan Abadi şi Pr. Alexandru Buzalic - Duminica a II-a din Post - Vindecarea paraliticului

În Palestina, pe malul de miazănoapte al Lacului Ghenazaret, se află oraşul Capernaum. Iisus Hristos, a locuit deseori în Capernaum. Acolo a predicat şi a făcut numeroase minuni, astfel, că Evanghelistul Matei numeşte Capernaumul locul lui Iisus Hristos (cf. Matei 9, 1). Evanghelistul Marcu descrie minunea vindecării paraliticului în Capernaum. ***Hristos-Mântuitorul predica într-o casă, iar cei ce-L ascultau au umplut casa şi locul din faţa clădirii în care El se afla. În acele momente patru bărbaţi au adus într-o targă un paralitic, «au desfăcut acoperişul casei unde era Iisus şi, prin spărtură, au lăsat în jos patul în care zăcea slăbănogul»*** (Marcu 2, 4).

La timpul respectiv casele din Palestina aveau în exterior scări, prin intermediul cărora se putea ajunge pe acoperiş. Locuitorii Palestinei deseori se odihneau pe acoperişuri iar de la un perete la altul se aflau scânduri, distanţa între ele fiind mică, de aceea oamenii au putut atât de uşor să-l lase pe paralitic în apropierea lui Iisus.

Văzând credinţa slăbănogului şi speranţa acestor bărbaţi, Iisus S-a adresat paraliticului spunându-i: «***Fiule, iertate îţi sunt păcatele tale!***» (Mc. 2, 5). Să fim atenţi, Iisus nu spune: "Eu, vreau, ca tu să fii vindecat", sau "Ridică-te şi mergi", ci spune: "Fiule, iertate îţi sunt păcatele tale". De ce? ***Pentru că învăţătorii în lege ai lui Israel au fost convinşi, că fiecare neputinţă constituie o pedeapsă pentru păcatele comise. Rabinii învăţau că bolnavul nu poate scăpa de neputinţele lui atâta timp cât păcatele nu-i sunt iertate.***

Între cei care se aflau prezenţi în casă erau şi membrii conducerii superioare evreieşti, aşa numitul sinedriu, care ascultau permanent ce spune Iisus pentru a-L prinde greşind cu ceva. Auzind cuvintele rostite de Hristos, aceşti învăţători

au început să cârtească între ei: “***Cum poate Hristos să spună astfel de cuvinte? Căci numai singur Dumnezeu poate să ierte păcatele! Acesta se face pe sine Dumnezeu! Este o blasfemie!***”.

Dumnezeiescul Mântuitor a ştiut cugetele lor şi de aceea a spus: «***De ce cugetaţi acestea în inimile voastre? Ce este mai uşor a zice slăbănogului: Iertate îţi sunt păcatele, sau a zice: Scoală-te, ia-ţi patul tău şi umblă***» (Marcu 2, 8-9).

“Spuneţi că acest paralitic a păcătuit şi pentru păcatele sale Dumnezeu a pedepsit neputinţa lui. Învăţaţi, că el nu va fi sănătos, atâta timp, cât Dumnezeu nu-i iartă păcatele. Eu i-am spus slăbănogului: «Iertate îţi sunt păcatele», iar voi deja mă condamnaţi că mi-am însuşit puterea lui Dumnezeu de a ierta păcatele. De aceea vă întreb: Ce este mai uşor? A ierta păcatul, sau a reda sănătatea omului nefericit. Dar ca şi o mărturie, că am dreptul de a ierta păcatele şi că am puterea de a reda sănătatea am intervenit asupra paraliticului nefericit”. Atunci Iisus, privind la bolnav, a strigat cu voce puternică: «***Ridică-te, ia-ţi patul tău şi mergi la casa ta». În acel moment paraliticul şi-a luat patul său şi a ieşit din casă sub privirile tuturor”. De aceea poporul s-a minunat şi a spus: «Asemenea lucruri nu am văzut niciodată!***» (Matei 2, 11-12).

Iisus i-a redat paraliticului nu numai sănătatea corpului, ci şi pe cea sufletească. Deseori, Liturghia noastră, Îl numeşte, “Doctorul sufletelor şi corpurilor noastre”. ***Medicul Ceresc – Hristos-Mântuitorul – vindecă întotdeauna rănile sufleteşti ale omului care apelează la El cu credinţă şi iubire.*** Evanghelistul Luca mărturiseşte că foarte mulţi oameni din Iudeea dar şi din ţinuturile Tirului şi ale Sidonului au venit la Iisus, «***Şi cei chinuiţi de duhuri necurate se vindecau. Şi toată mulţimea căuta să se atingă de El că putere ieşea din El şi-i vindeca pe toţi***» (Luca 6, 18-19). Să fim atenţi la cuvintele evanghelistului, care spune că: «putere ieşea din El şi-i vindeca pe toţi» (Luca 6, 18 – 19).

Iisus Hristos nu s-a schimbat, Apostolul Pavel spune: «***Iisus Hristos, ieri şi azi şi în veci, este acelaşi***» (Evrei 13, 8). De două mii de ani Hristos-Mântuitorul vindecă rănile sufleteşti a milioane şi milioane de oameni de pe întreaga noastră planetă.

În cartea “Speranţa Noastră” preotul Dimitrie Bulko descrie, cum în Moscova numeroşi comunişti apelau la el în ascuns pentru sfat şi ajutor sufletesc. Ne oferă exemple mişcătoare legate de convertirea alcoolicilor, drogaţilor, desfrânaţilor şi ateilor, care L-au cunoscut pe Iisus Hristos, aflând astfel fericirea să devină alţi oameni prin convertire.

Iată un astfel de exemplu. ***Un tânăr, într-o scrisoare expediată preotului descrie cum căzuse într-o gravă depresie. Căutând sfat şi ajutor la prieteni şi psihiatrii, nu a aflat. Apoi a început să consume peste măsură băuturi***

alcoolice pentru a uita de boala sa, dar după fiecare beţie starea lui se agrava. Ajunsese la momentele în care considera că viaţa lumii în care trăieşte nu prezintă nici o importanţă şi că ar fi mai bine să termine cu ea sinucigându-se. Din fericire, într-o zi, a ajuns în mâinile sale Noul Testament al Domnului Iisus Hristos. "Am început să citesc această cărticică şi ea a făcut cunoscut sufletului meu o nouă lume, lumea bucuriei, lumea fericirii, despre care eu nici nu am visat. Am citit şi am citit şi fiecare cuvânt al acestei cărticele, fiecare cuvânt al lui Iisus Hristos, a fost asemenea unui balsam pentru sufletul meu. Depresia mea a trecut aflând o fericire deplină în Iisus Hristos. Am crezut în Iisus şi m-am botezat. Am renunţat la comunism, merg la biserică şi nu mă tem de nimic. Cu Iisus îmi este foarte bine, cu Hristos sunt nesfârşit de fericit. Am dorit chiar să urmez seminarul teologic, dar nu s-a putut, în schimb, ajut cu plăcere la toate lucrările bisericeşti, pentru că îmi place foarte mult să mă aflu în preajma lui Iisus. În Hristos am aflat deplina fericire şi pace".

Hristos este acelaşi şi aşteaptă să ne vindece de rănile corporale şi sufleteşti, însă noi suntem în suferinţă… Înseamnă că noi ne-am schimbat şi nu mai avem credinţa înaintaşilor noştri. Să apelăm cu încredere la vindecătorul Ceresc, Mântuitorul nostru. El este cel mai bun prieten al nostru. El ne înţelege pe fiecare dintre noi. Să căutăm mângâiere, ajutor şi sfat la Domnul! «***Dacă însetează cineva, să vină la Mine şi să bea***» - spune Iisus şi ne aşteaptă dăruindu-se prin Sfântul Sacrament al Euharistiei (Ioan 7, 37). Iisus Hristos nu este departe de noi. El este cu noi, lângă noi: «***Sunt cu voi în toate zilele***» (Matei 28, 20). Mântuitorul ne invită pe toţi cu cuvinte duioase: «***Veniţi la Mine, toţi cei osteniţi şi împovăraţi, iar Eu vă voi alina***» (Matei 11, 28).

Plini de încredere şi speranţă să ne deschidem inimile împietrite de păcat şi să primim harul trimis de Dumnezeu atunci când avem nevoie de vindecare.

Rugăciune după Sfânta Ecaterina de Siena

Iubire nespusă a Dumnezeului nostru!… Ce m-ai învăţat pe mine, o Iubire necreată? M-ai învăţat, ca asemenea Mielului nevinovat să suport cu răbdare nu numai cuvinte aspre şi amare, dar şi cele care dor şi care lovesc tare, greutăţile şi nedreptăţile. Iar Tu prin aceasta vrei să mă înveţi ce înseamnă iertarea, să fiu nevinovat şi fără reproşuri, să nu fac nimănui nimic rău, nu numai celor care nu mă asupresc, dar deasemenea şi celor care mă desconsideră.

Vrei, ca să mă rog şi pentru cei ce-mi voiesc răul, precum o fac faţă de cei mai buni prieteni ai mei, care-mi fac bine şi-mi aduc mari servicii. Şi doreşti, să fiu răbdător şi liniştit, nu numai suportând loviturile şi desconsiderările vieţii mele,

ci întotdeauna şi în toate lucrurile care se opun voinţei mele, aşa precum Tu ai voit, ca în nimic să nu fie voia Ta ci numai voinţa Tatălui Tău…

O, Preadulce iubire a lui Iisus, cât este de minunată iertarea ta, faţă de păcatele noastre, fă să se împlinească întotdeauna în noi voinţa Ta, precum o îndeplinesc permanent îngerii şi toţi sfinţii Tăi în cer!

Amin.

Pr. conf. dr. Adrian Ivan - Iertarea păcatelor aduce vindecarea şi râvna pentru Dumnezeu

Duminica a 2-a din Post (a Sfântului Grigorie Palama) (Vindecarea slăbănogului din Capernaum) - Marcu 2, 1-12

Astăzi prăznuim pe teologul luminii, pe „sfeşnicul luminii celei dumnezeieşti şi neînserate", pe Sfântul Grigorie Palama. După cuvintele Mântuitorului, „nimeni, aprinzând făclie, nu o pune în loc ascuns, nici sub obroc, ci în sfeşnic, ca aceia care intră să vadă lumina" (Luca 11, 33). Astfel, Sfântul Grigorie Palama a teologhisit învăţătura Bisericii despre posibilitatea înaintării omului în Dumnezeu, prin curăţirea de păcat şi prin pocăinţă adevărată, prin rugăciunea neîncetată şi însufleţită de Duhul Sfânt, şi mai ales prin dragostea lui Dumnezeu faţă de acela, până la unirea desăvârşită cu El, prin harul dumnezeiesc necreat.

Această învăţătură, şi mai ales experienţa ascetică, pe care a zugrăvit-o ca în icoană Sfântul Grigorie Palama, este proprie tradiţiei patristice şi mărturisirii de credinţă a Bisericii noastre.

Ceea ce a învăţat Sfântul Grigorie a fost mai ales faptul că înaintarea prin făptuire a virtuţilor creştine este unită cu contemplarea sau vederea lui Dumnezeu, fiindcă mintea cu care Dumnezeu l-a înzestrat pe om are mai ales calitatea de a-L căuta pe El şi a se adânci nemărginit în cunoaşterea şi în iubirea Lui. Ca să dobândească această dorinţă şi putere, creştinul are la îndemână Sfintele Taine ale Bisericii şi, prin acestea, harul dumnezeiesc nezidit.

În această duminică, învăţăm că postul şi strădaniile noastre duhovniceşti sunt unite cu darurile pe care Dumnezeu le împărtăşeşte celor vrednici şi nevoitori. Nu este de ajuns să cugetăm numai la asprimea postului şi la durerea sufletului în starea de pocăinţă, ci trebuie să vedem şi darurile care se străvăd prin ele. Nimic din cele prin care ne ostenim, şi anume postul, rugăciunea, lacrimile de pocăinţă, înfrânarea, răbdarea, dragostea către aproapele, nimic din toate acestea nu este trecut cu vederea de Dumnezeu, ci ele agonisesc daruri duhovniceşti celor care se străduiesc mai mult.

Cel care se roagă devine cu totul minte şi ochi

Însă Dumnezeu întrece infinit strădaniile celui vrednic şi răpeşte la Sine pe cel rugător, adică stăruitor în rugăciune, şi-l odihneşte pe acesta de toată lucrarea cea mai din afară a trupului, dăruindu-i ceea ce Sfântul Grigorie Palama numeşte „isihia". Această liniştire sau isihie, pace desăvârşită pe care Mântuitorul Însuşi o făgăduieşte ucenicilor zicând: „Pace vă las vouă, pacea Mea o dau vouă, nu precum dă lumea vă dau Eu" (Ioan 14, 27), este scopul vieţii duhovniceşti a creştinului, dobândirea curăţirii şi îndreptării minţii prin plâns şi rugăciune. Dacă nu ar fi aşa, atunci mintea ar căuta să se îndreptăţească pe sine, asemenea fariseului amintit în parabola Mântuitorului sau a învăţătorului de lege, care venise să Îl ispitească pe Mântuitorul. Deci, mintea celui care se roagă şi se nevoieşte se aprinde de dragostea lui Dumnezeu şi cheamă la vederea lui Dumnezeu întreaga fiinţă a omului. Astfel, Sfântul Grigorie Palama îl vede pe cel care se roagă că devine cu totul minte şi ochi, răpit de contemplarea lui Dumnezeu, ceea ce îl face statornic şi nemişcat în toată făptuirea cea bună.

Nu este de mirare că toată experienţa duhovnicească a Sfântului Grigorie Palama este transpusă în scrierile sale, socotind totodată că cele vrednice numai de Dumnezeu nu se pot întotdeauna grăi.

Cei care l-au cunoscut pe Sfântul Grigorie au dat mărturie despre viaţa sa aleasă şi mai ales despre darurile cu care Dumnezeu l-a înzestrat.

Unul dintre aceştia care i-au scris viaţa sa minunată şi mai ales faptele sale, patriarhul Filotei Kokkinos, spune despre el: „A încerca să parcurgem în parte toate cele făcute de marele Grigorie e aproape imposibil şi nu e uşor a egala şi compara cele ale lui cu cele ale contemporanilor lui, totuşi le-a lăsat din belşug celor de după el să le spună şi admire drept semne distinctive cu adevărat proprii şi naturale ale acelei mari virtuţi şi ale acelui mare suflet, şi anume: blândeţea şi smerenia covârşitoare a sufletului; faptul că se ţinea tot timpul departe de orice mânie şi furie şi-i suporta cu îndelungă răbdare pe cei ce se înfuriau împotriva lui şi-l întristau şi pe lângă aceasta, voia să le răsplătească după putinţă cu cuvinte, lucruri şi orice alte purtări bune; faptul că nu primea cu

uşurinţă cele grăite la întâmplare împotriva unora, lucru care e firesc aproape la toţi oamenii şi, înaintea altora, îndeosebi la stăpânitori, din care şi împreună cu care vine de multe ori şi ocara, şi învinuirea celor nevinovaţi, şi dispariţia iubirii la cei care nu sunt treji; faptul că era liber nu numai faţă de cei superiori şi mai presus de orice linguşeală lipsită de nobleţe, dar uneori chiar şi duritatea, şi asprimea faţă de aceştia, precum, dimpotrivă, purtarea de grijă, bunătatea covârşitoare şi iubirea de oameni faţă de cei umili; răbdarea şi nedoborârea în încercări; necedarea covârşitoare faţă de orice plăcere omenească atât a sufletului, cât şi a sufletului unit cu trupul; linişte, seninătatea, dulceaţa şi graţia deplină a inimii care, devenindu-i o deprindere şi o calitate substanţială, se revărsa şi ţinea prin simţuri şi în afară, arătând pururi în chip minunat comoara bucuriei nespuse ascunsă înăuntru”.

Virtutea sufletului e bogăția creștinului

Aşadar, Sfântul Grigorie Palama ne învaţă în această duminică să păstrăm comoara cea mai dinăuntru în adâncul inimii şi în lucrare. Postul şi rugăciunea Bisericii îl împodobesc pe om nu cu haina cea pieritoare a trupului, ci cu frumuseţea negrăită a darurilor dumnezeieşti, care îmbracă în lumină. Vremea postului este vremea bucuriei celei nepieritoare, fiindcă Mântuitorul nu a fericit pe tot cel care plânge, ci pe cei care îşi plâng păcatul. Din iertarea ce a primit de la Dumnezeu prin Taina Sfintei Spovedanii se nasc bucuria şi râvna pentru cele dumnezeiești, pentru săvârşirea a toată virtutea. Este adevărat că vederea lui Dumnezeu este lucrarea sublimă şi cea mai înaltă a minţii omului, despre care aflăm că s-au bucurat ucenicii Domnului la Schimbarea Sa la Faţă. Să luăm seama că, în timp ce urcau muntele, se mutau de la trup la duh, părăseau grijile lumii acesteia şi Îl urmau negreşit pe Mântuitorul.

Să urcăm şi noi muntele vederii celei adevărate a lui Dumnezeu prin credinţă, prin post şi rugăciune stăruitoare, prin mărturisirea păcatelor, prin iertarea semenilor noştri şi mai ales prin lucrarea a toată bunătatea. Darurile acestea nu rămân numai ale noastre, ci ele se răsfrâng asupra tuturor în Biserică, fiindcă Dumnezeu lucrează în toţi taina mântuirii noastre.

Să luăm aminte că postul este unul dintre cele dintâi daruri pe care Dumnezeu le-a făcut omului, fiind încă în raiul desfătării, aşadar trebuie să purtăm grijă de el nu doar în virtutea dorinţei de a ne ierta Dumnezeu păcatele, ci pentru a ne asemăna Lui în iubire. Cu cât ne asemănăm Lui mai mult prin iubire, cu atât îndrăznim către El mai mult.

Aceasta ne spune şi Sfântul Ioan Gură de Aur: „Podoaba şi bogăţia noastră nu sunt slugile, hainele şi caii, ci virtutea sufletului, bogăţia faptelor bune şi îndrăznirea către Dumnezeu”. Amin.

Adrian Cocoşilă - Duminica Sfântului Grigorie Palama

Duminica Sfântului Grigorie Palama este a doua duminică din Postul Sfintelor Paşti. A fost închinată Sfântului Palama din anul 1386, anul canonizării sale.

Biserica Ortodoxă face pomenirea Sfântului Grigorie Palama de două ori pe an: pe 14 noiembrie, ziua trecerii sale la cele veşnice şi în această a doua Duminică a Postului Mare.

Sfântul Grigorie Palama (1296-1359) s-a nevoit ca monah la Muntele Athos. A formulat învăţătura ortodoxă despre har ca energie sau lucrare dumnezeiască mântuitoare, descoperindu-ne diferenţa dintre fiinţă divină transcendentă şi inaccesibilă şi energiile necreate care se împărtăşesc oamenilor. Este adevărat că această distincţie între fiinţă şi energiile dumnezeieşti există şi înainte de Sfântul Palama, dar cu mai puţină claritate dogmatică.

Sfântul Grigorie Palama ne-a mărturisit că Dumnezeu fiind personal, nu poate fi cunoscut decât după lucrarea Sa. Şi după cum persoanele nu se pot cunoaşte de la distanţă, ci numai prin comuniune, tot astfel cunoaşterea lui Dumnezeu este o cunoaştere personală, nu teoretică. El vorbeşte de un mod de cunoaştere superior celui raţional, cunoaşterea prin puterea sau iluminarea Duhului Sfânt, o cunoaştere-unire a celui ce cunoaşte cu Cel cunoscut. ***Aşadar, ca să-L cunoşti pe Dumnezeu trebuie să te împărtăşeşti de El. Nu poţi să-L cunoşti pe Dumnezeu stând în afara Lui.***

Din acest motiv, Biserica a hotărât ca după Duminica Ortodoxiei să se facă pomenirea Sfântului Grigorie Palama, pentru a ne arăta că ***omul în Ortodoxie se împărtăşeşte de lumină dumnezeiască din această viaţă.*** Sigur, lumina dumnezeiască nu se arată oamenilor în această viaţă decât în mod minunat, căci ea este diferită de lumina fizică. De aceea ea nu se vede cu ochii în mod natural, ci numai cu puterea Duhului Sfânt.

Sfântul Apostol Petru spune că suntem chemaţi să devenim "***părtaşi firii dumnezeieşti***" (II Petru 1, 4). ***Ce înseamnă acest lucru? Sfântul Grigorie Palama spune că această expresie are un caracter antinomic, care o înrudeşte cu dogma Sfintei Treimi - Dumnezeu fiind deodată Unu şi Trei: "Natura dumnezeiască trebuie să fie numită în acelaşi timp neparticipabilă şi într-un anume înţeles participabilă; ajungem la împărtăşirea de natura lui Dumnezeu şi, totuşi, ea rămâne cu totul inaccesibilă. Trebuie să le afirmăm pe amândouă deodată şi să păstrăm antinomia lor ca pe un criteriu al slavei".***

Ca să înţelegem comentariul Sfântului Grigorie Palama, voi face câteva precizări.

Sunt trei feluri de uniri - unire fiinţială, cum este cea între cele Trei Persoane dumnezeieşti, unire ipostatică, cum este cea între firea omenească şi dumnezeiască din Hristos şi unire prin har, la care suntem chemaţi toţi.

Dacă ne-am uni cu fiinţa lui Dumnezeu, am fi Dumnezei prin fire, iar atunci Dumnezeu nu ar mai fi Treime, ci un Dumnezeu cu mii de ipostasuri câte ar fi persoanele care s-ar împărtăşi din firea Sa. De aceea spunem că Dumnezeu ne rămâne inaccesibil în ceea ce priveşte fiinţa Lui.

Nu ne unim nici ipostatic, după cum este unirea firii omeneşti cu cea dumnezeiască din Hristos. Această unire este proprie numai Fiului lui Dumnezeu Care Se face om fără să înceteze să fie a doua persoană a Treimii.

Ne unim prin har cu Dumnezeu, unire care ne face să participăm la firea dumnezeiască, fără ca prin această firea noastră să devină fire a lui Dumnezeu. Rămânem creatură, devenind dumnezeu prin har, aşa cum Hristos a rămas Dumnezeu, devenind om prin întrupare.

Aşadar, participăm la viaţa dumnezeiască prin har, pe măsura puterii noastre. Fiinţa lui Dumnezeu rămâne inaccesibilă, în vreme ce energiile sau lucrările Sale, puterile naturale şi nedespărţite de fiinţă în care Dumnezeu purcede în afară, se comunică.

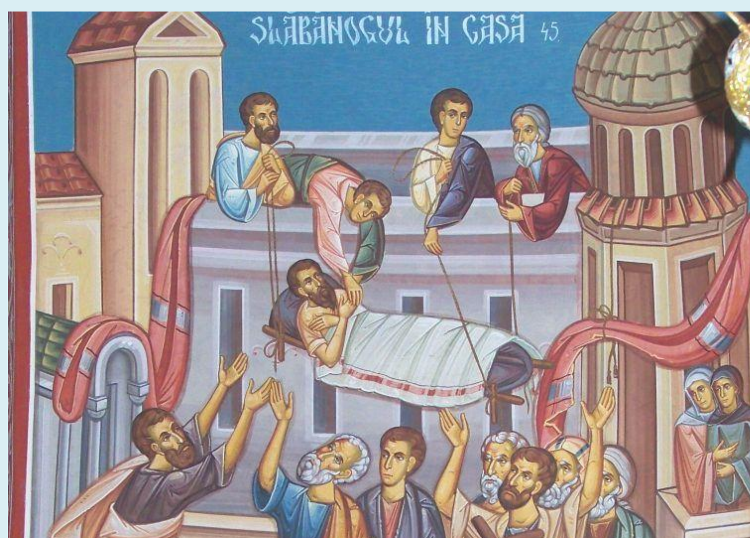
Vladimir Lossky afirmă că "Firea şi energiile nu trebuie înţelese ca părţi distincte ale lui Dumnezeu, ci ca două moduri diferite ale existenţei lui Dumnezeu, în natura Sa şi în afara naturii Sale; acelaşi Dumnezeu rămâne total inaccesibil în esenţa Sa - şi se comunică cu totul prin har".

Nu uitaţi că Dumnezeu Se vrea trăit, căci este un Dumnezeu personal. Bine s-a spus că la Dumnezeu nu ajungem printr-un anume fel de a gândi, ci printr-un anume mod de viaţă.

Iar pentru a înţelege diferenţa dintre cunoaşterea teoretică şi cea bazată pe trăirea lui Dumnezeu, voi reda un fragment din ***învăţătura Sfântului Siluan Athonitul: "Oricât am învăţa, este cu neputinţă să cunoaştem pe Domnul dacă nu vom vieţui după poruncile Lui, pentru că nu prin ştiinţă, ci prin Duhul Sfânt Se face cunoscut Domnul. Mulţi savanţi şi filosofi au ajuns la credinţa că Dumnezeu există, dar nu L-au cunoscut pe Dumnezeu".***

Pr. Constantin Coman – Duminica a doua din Postul mare. Tâlcuirea Evangheliei vindecării slăbănogului din Capernaum: Despre păcat şi boală, criză şi ipocrizie

R Rădulescu: La Mântuitorul Hristos este adus un slăbănog pentru a fi vindecat. Un paralizat ţintuit la pat, căruia Hristos ii oferă iertarea păcatelor. ***Părinte Constantin, de ce se îndreaptă Hristos, în primul rând, spre acest tip de neputinţă, şi nu spre ceea ce oamenii voiau imediat, adică vindecarea lui trupească? Işi puseseră nădejdea că-l vor duce înapoi pe picioarele lui, adică vindecat. De ce nu răspunde direct dorinţei lor?***

Pr. Coman: Din cel puţin două motive. Aşa cum am văzut şi în alte dialoguri ale noastre, Mântuitorul Hristos nu se poate identifica cu viziunea, cu opţiunea, cu perspectiva omenească, care atunci când nu este rătăcită, este cel puţin limitată. In al doilea rând, pentru că ***oamenii nu înţelegeau lucrul esenţial, şi anume că suferinţa fizică, boala, este provocată de suferinţa duhovnicească, de păcat.*** Mântuitorul Hristos o spune în nenumărate rânduri, iar marele teolog al Bisericii primare, Pavel, dezvoltă această temă în epistolele sale. La fel şi Biserica, aceasta propovăduieşte de-a lungul veacurilor şi îşi rânduieşte întreaga activitate având la bază acest adevăr fundamental, conform căruia ***cauza suferinţei şi a bolii trupeşti este boala sufletească, adică păcatul.*** De aceea, Hristos nu numai că nu evită sau nu ocoleşte împlinirea cererii lor, dar merge mai adânc, adică vindecă mai întâi cauza neputinţei trupeşti, păcatul, şi după aceea ridică şi suferinţa trupească.

R Rădulescu: Părinte profesor, legătura dintre păcat şi suferinţa umană este o idee tot mai respinsă astăzi. Când spun aceasta, am în vedere un fapt real. De curând, un preot catolic din Austria, care urma să fie promovat episcop, a fost retras de la această promovare, pentru că a afirmat că în America uraganul a fost pedeapsa divină pentru păcatele care se întâmplau în zona afectată. Declaraţia

lui a scandalizat o lume întreagă, întreaga lume catolică a reacţionat, nefiind de acord cu legătura dintre nenorocirile care se întâmplă în lume şi păcatele oamenilor. Oamenii refuză această viziune. De ce am ajuns aici?

Pr. Coman: Explicaţia este simplă: Biserica, sau mai bine zis oamenii Bisericii, au început să se ruşineze de propria Evanghelie în faţa ofensivei şi presiunii civilizaţiei materialist-raţionaliste, în faţa unei lumi care se amăgeşte pe sine, nu numai legitimând păcatul, ci mândrindu-se cu el, ridicându-l la rang de filozofie de viaţă. Măsura în care cedează acestei presiuni şi renunţă la perspectiva teologică asupra lumii, este măsura în care Biserica se secularizează. Căderea morală este consecinţă a căderii teologice. O să ajungă să se ruşineze cumplit oamenii Bisericii, dacă nu au ajuns deja, constatând că oamenii de ştiinţă şi analiştii realităţilor politice sau economice recurg la explicaţii morale pentru a dezlega cauzele crizei prin care trece lumea în anii aceştia, iar dânşii se jenează de ele.

In numele Evangheliei Mântuitorului Hristos şi consecvenţi cu viaţa Bisericii, noi nu putem să nu vedem şi să nu mărturisim faptul că degradarea morală – păcatul – este cauza crizelor de orice fel. Evanghelia se poziţionează evident şi ferm în opoziţie cu tendinţele majore dominante în lumea de astăzi: fie că este vorba despre supralicitarea obsesivă a plăcerilor materiale şi trupeşti, fie a suficienţei de sine a sistemelor de organizare şi asigurare economică, fie de creditarea soluţiei financiare până la subjugarea asfixiantă faţă de ea, fie de alunecarea spre un individualism atroce şi sinucigaş, fie de exacerbarea mizei vizibilităţii, prin publicitate şi propagandă, adică printr-o deşănţată şi fără limite laudă de sine, etc.

In aceste condiţii, mai ales când lumea despre care vorbeam mai sus pare că trăieşte semnalele puternice ale zgâlţâirii din temelii a propriului edificiu, pare cu totul ciudat ca Biserica să se afle investind furibund în întărirea instituţional-organizatorică, în soluţia financiară şi economică, în eficienţa aparatului administrativ şi în profesionalismul individual, în vizibilitate şi în propagandă.

Din lumea ştiinţifică, profundă şi serioasă, ne vin mesaje care confirmă relaţia dintre lumea duhovnicească şi lumea materială, dintre suportul duhovnicesc al vieţii umane şi expresia ei materială, care confirmă unitatea indestructibilă între cele două. Confirmă mai ales faptul că suportul ultim al lumii este unul energetic, informaţional, că tot ceea ce se întâmplă la nivel duhovnicesc provoacă lumea din afară şi influenţează mersul lumii din afară.

Miza cea mare este la nivelul atitudinii, al duhului lăuntric, al gândului, al intenţiei celei mai intime. Acolo este totul. Iar dacă ne jucăm cu dedublarea, adică una avem în inimă şi în gând, şi alta arătăm celorlalţi, avem de-a face cu cel mai grav păcat sau eşec, pe care-l înfierează Mântuitorul Hristos, de la un

capăt la altul al Evangheliei Sale, adică ipocrizia. ***Mântuitorul nu se ocupă de păcatele grosiere, de care ne ocupăm noi: furtul, minciuna, băutura, lăcomia, ci se ocupă de făţărnicie, adică, de neconcordanţa între ce este în sufletul nostru şi ceea ce se manifestă în afară.***

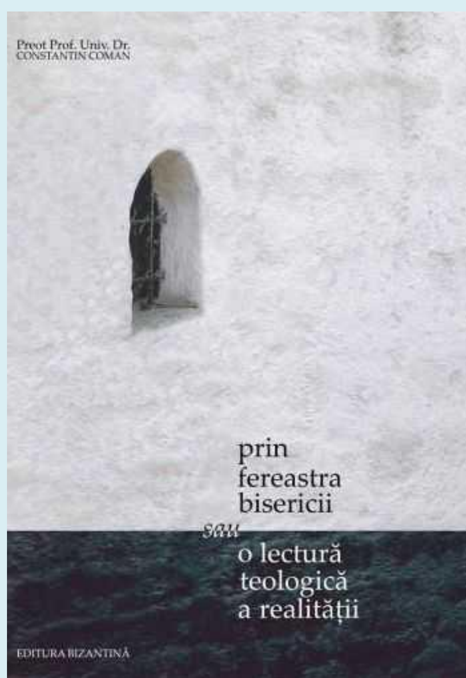
Lumea s-a dezvoltat pe o bază ipocrită. Săptămânile trecute m-am întâlnit cu un prieten grec, care trăieşte în Anglia şi se mişcă în lumea finanţelor. Imi spunea că sistemul a căzut pentru că este ipocrit, pentru că este un sistem mincinos. Pozează în ceva, dar este de fapt altceva. Sugerează încredere deplină, dar încrederea nu are suport, sugerează respect pentru cetăţeni, dar, de fapt, slujeşte exclusiv propriile interese, sugerează cultivarea valorilor înalte ale omenirii, dar se închină, de fapt, celor mai josnice dintre valori.

Starea pe care o edificăm inlăuntrul nostru, aceea contează. Aceea este lumea reală. Ce vedem noi este chipul ipocrit al lumii. Dincolo de faptul că nu edifică pe nimeni o astfel de atitudine, mai devreme sau mai târziu, ea iese la suprafaţă.

Dacă noi zidim în noi răutatea, oricât am ţine-o ascunsă sau am înfrumuseţa-o, la un moment dat se va manifesta. ***Dimpotrivă, dacă edificăm blândeţea, răbdarea, bunătatea, iertarea, înţelegerea, pacea, jertfelnicia, oricât ar părea că nu au succes în lumea aceasta ofensivă, vor birui. De aceea spune Hristos că nu vor moşteni pământul oamenii răi şi ofensivi, rapace şi inteligenţi, ci cei blânzi.*** In ciuda tuturor evidenţelor!

(din: Pr. Constantin Coman, "Dreptatea lui Dumnezeu şi dreptatea oamenilor", Editura Bizantină, Bucureşti, 2010)

Crucea şi lumânarea în Ortodoxie vs. catolicism sau micile detalii care mărturisesc duhul:: Cum sunt exprimate energiile necreate şi învierea conţinută în Cruce?

Nici un lucru din ordinea creată, oricât ar fi de important, nu este absolut, după cum, de asemenea, nici un lucru sau realitate, oricât ar fi de neînsemnat, nu este lipsit de relevanţă pentru viaţa noastră şi pentru sensul ei.

***

Întrebarea pe care mi-o pun în rândurile de mai jos este, dacă faptul ca lumânarea pe care o folosim noi ortodocşii este preponderent galbenă (aurie, de fapt) are vreo relevanţă pentru specificul nostru doctrinar sau nu? Îmi pun această întrebare şi datorită faptului că în ultimul timp au pătruns în bisericile noastre lumânările albe - mai ales acele sub formă de candelă, cu durata foarte lungă de ardere, care sunt specifice spaţiului romano-catolic.

S-ar putea să fiu aspru criticat pentru faptul că pun în discuţie un amănunt care pare a fi absolut neînsemnat. Întrebarea pe care mi-o pun priveşte tocmai acest aspect: trebuie sau nu trebuie să luăm aminte la astfel de amănunte? Nu mă întreb dacă există vreo legătură între Înviere şi lumânare, pentru că aceasta este de la sine înţeleasă şi evidentă tuturor. Mă întreb dacă există vreo legătură între culoare, exclusiv din registrul galben-auriu, a lumânării ortodoxe şi felul în care înţelegem noi, ortodocşii, Învierea sau lumina Învierii.

Un principiu în funcţie de care personal evaluez relevanţa lucrurilor în general, mari sau mici, este următorul: Nici un lucru din ordinea creată, oricât ar fi de

important, nu este absolut, după cum, de asemenea, nici un lucru sau realitate, oricât ar fi de neînsemnat, nu este lipsit de relevanţă pentru viaţa noastră şi pentru sensul ei. În consecinţă, micile amănunte nu trebuie în nici un fel absolutizate, dar nici ignorate, deoarece, chiar dacă - sau poate tocmai pentru că - scapă deseori controlului riguros al raţiunii revelează adevăruri fundamentale, fiind de fapt reflexe sau ecouri în concretul vieţii ale acestor adevăruri fundamentale.

Îmi amintesc de un articol semnat de Mircea Vulcănescu, intitulat Barba lui Visarion, în care ilustra cu celebrul exemplu adevărul unei afirmaţii a lui Nae Ionescu conform căreia "între faptul că Răsăritul ortodox refuză să mărturisească Filioque şi faptul că răsăritenii poartă barbă este o corelaţie atât de strânsă, încât una implică cu necesitate pe cealaltă".

Visarion, un celebru ucenic al lui Pleton, participa la Sinodul de la Florenţa, se leapădă de ortodoxie, dar nu-şi tunde barba. Devine cardinal şi o mare personalitate catolică. Despre el s-a scris că: "barba lungă pe care a ţinut să o păstreze l-a costat poate tronul apostolic - tronul papal" (vezi volumul Bunul Dumnezeu cotidian, Editura Humanitas, pag. 250).

Trebuie mai întâi să recunoaştem că în Bisericile Ortodoxe, poate cu mici excepţii - oricum fără nici o îndoială în Biserica Ortodoxă Română - se folosesc exclusiv lumânări de culoare galben-auriu, mai închise sau mai deschise, în timp ce în bisericile romano-catolice se folosesc în general lumânările albe.

Am întrebat un mare duhovnic, la un moment dat, de ce ortodocşii folosesc lumânări galbene şi mi-a răspuns fără ezitare: pentru faptul că sunt făcute din ceară de albine care este galbenă! Şi este făcută din ceară de albine pentru că este cel mai curat şi nestricăcios produs, fiind datorat albinelor lucrătoare-pururea fecioare (acesta este un alt aspect, care merită discutat mai pe larg).

Sigur, acum nu se mai fac lumânări numai din ceară de albine - mai ales în marile ateliere de lumânări de pe lângă centrele eparhiale - dar lumânările sunt tot de culoare galben-aurie. Acest răspuns poate să ne satisfacă numai într-o oarecare măsură pentru că, dacă extindem observaţia şi la alte obiecte din spaţiul bisericesc ortodox vom vedea că, la mai toate, culoarea dominantă este auriul. A se vedea Sfintele Vase - predominant din aur sau aurite, policandrele şi sfeşnicele care sunt din metal auriu - în general din alamă, veşmintele preoţeşti şi acoperămintele folosite pentru Sfânta Masă, Proscomidiar, analoage, Sfinte Vase etc. - sunt în cea mai mare parte dominate de galben-auriu, sau, oricum, indiferent de ce culoare ar fi, nu sunt lipsite de culoarea aurie, fie a galonului, fie a motivelor decorative, fie a fondului.

Putem să adăugăm culoarea dominantă a icoanelor ortodoxe şi chiar a frescelor din bisericile ortodoxe, care este, de asemenea, auriul, regăsit nu numai în aureolele sfinţilor, ci şi pe feţele lor, şi în veşmintele lor şi în obiectele care apar în diferitele reprezentări.

Pentru a continua cu acelaşi termen de comparaţie - anume tradiţia Romano-Catolică - putem observa că aici culoarea dominantă este albul pur: şi la veşmintele preoţeşti, şi la acoperămintele folosite în biserică, şi la Sfintele Vase, la policandre, sfeşnice şi alte obiecte bisericeşti ş.a.m.d. Lucrurile sunt atât de evidente încât nu cred că trebuie să mai încercăm vreo argumentare. Acceptând această constatare - ca în spaţiul ortodox culoarea dominantă este auriul, iar în spaţiul romano-catolic este albul - apare mult mai legitimă întrebarea privitoare la sensul şi relevanţa culorii aurii pentru specificul teologiei şi spiritualităţii ortodoxe, că, de altfel, şi pentru cel al teologiei şi spiritualităţii romano-catolice.

Un răspuns posibil ar fi acela conform căruia culoarea aurie ilustrează modul în care noi, ortodocşii, percepem şi reproducem sau reprezentăm realitatea dumnezeiască, realitatea cerească, realitatea Împărăţiei lui Dumnezeu. De fapt, nu este vorba despre percepţia dumnezeirii în Sine - pentru că noi nu avem acces la cunoaşterea lui Dumnezeu în Sine - ci a dumnezeirii în starea ei de împărtăşire către lume, a ceea ce numim energiile dumnezeieşti necreate.

Aureolele, chipurile sfinţilor inundate din interior de lumină aurie, obiectele aurii, veşmintele şi acoperămintele aurii reprezintă chipul lumii create împărtăşite de lumină dumnezeiască. A se vedea culoarea gălbuie a Sfintelor Moaşte! Teologia ortodoxă vorbeşte despre împărtăşirea omului şi a lumii de lumină dumnezeiască, de slava şi sfinţenia dumnezeiască, încă din acest veac trecător. Este vorba de ceea ce numim semnele evidente ale arvunei sau ale pregustării din bunătăţile făgăduite sfinţilor în veacul eshatologic, în veacul viitor.

Lumina aurie este modul de a reprezenta împărtăşirea reală a lumii create şi a omului de Dumnezeu Însuşi, de harul dumnezeiesc, de energiile dumnezeieşti necreate. Spaţiul eclesial ortodox - dominat de culoarea aurie - reprezintă chipul sfinţit, chipul ceresc, adică pătruns de harul dumnezeiesc al lumii create. Modul în care este reprezentată prin culoarea aurie slava şi lumina dumnezeiască copleşind sau inundând lumea creată, arată cu evidenţă adevărul împărtăşirii reale a lumii de Dumnezeu. Or, teologia dogmatica ortodoxă se diferenţiază tocmai pentru că aşează la temelia discursului său şi a dezvoltării tuturor temelor dogmatice adevărul fundamental al posibilităţii împărtăşirii reale a omului şi a lumii create de Dumnezeu, îndreptăţită de distincţia, la fel de fundamentală pentru teologia ortodoxă, între fiinţa lui Dumnezeu şi energiile dumnezeieşti necreate.

Cred că în această direcţie trebuie căutat răspunsul la întrebarea pusă la începutul acestui articol. Ceea ce ne-am propus noi a fost numai sublinierea semnificaţiei adânci a unor detalii aparent neînsemnate din viaţa noastră bisericească.

Apropo de barba lui Visarion: nu este greu de constatat nici astăzi ca regula în spaţiul ortodox este cea a preotului cu barbă - în ultimul timp majoritatea preoţilor recuperează această tradiţie - iar în spaţiul romano-catolic, regula este a preotului fără barbă.

Se pune aceeaşi întrebare, dacă are vreo relevanţă acest amănunt. M-aş bucura să încerce altcineva posibile răspunsuri. […]

Publicat în Vestitorul Ortodoxiei, Nr. 374 (2006)

***

Crucea ortodoxă sau Răstignire şi înviere la un loc

Crucea ortodoxă, ca obiect sau ca reprezentare grafică, apare în general împodobită cu elemente florale, sau cu raze, sau cu elemente grafice dintre cele mai diverse, în timp ce în tradiţia apuseană Crucea apare aproape întotdeauna simplă, reprezentată prin suprapunerea celor două linii, una verticală şi una orizontală, cel mai adesea cu Crist răstignit pe ea.

Pentru a nu da naştere, prin titlul de mai sus, unor eventuale acuzaţii de confesionalism, am să mă grăbesc să precizez dintru început faptul că am în vedere un mod specific tradiţiei ortodoxe de a reprezenta crucea, diferit de cel al tradiţiei creştine apusene. Pe scurt, este uşor de constatat pentru orice observator atent, că în tradiţia noastră răsăriteană crucea apare întotdeauna împodobită, în timp ce în tradiţia apuseană crucea apare aproape întotdeauna simplă.

Duminica a treia din Postul mare, a Sfintei Cruci, este un bun prilej pentru a lua în discuţie acest aspect, pe care-l aveam în minte de mai multă vreme. Am să spun mai jos de ce. Este un aspect aparent minor, un detaliu pe care mulţi nu-l luăm în seamă, dar în care îşi găseşte ecoul, că în toate detaliile de altfel, o poziţionare şi o exprimare teologică majoră a Bisericii.

Se verifică şi în cazul acesta adevărul conform căruia detaliile mici sunt ecoul unor adevăruri mari.

Când spun Crucea ortodoxă nu am în vedere diferenţele specifice în ceea ce priveşte reprezentarea Sfintei Cruci în diferitele Biserici ortodoxe locale: Crucea greacă, Crucea rusească, Crucea românească sau brâncovenească, deşi este şi acesta un subiect nu lipsit de relevanţă, care ar trebui analizat. Mă refer la un element comun, care caracterizează reprezentarea Crucii în întreaga tradiţie răsăriteană: acela al împodobirii ei. Crucea noastră, ca obiect sau ca reprezentare grafică, apare în general împodobită cu elemente florale, sau cu raze, sau cu elemente grafice dintre cele mai diverse, în timp ce în tradiţia apuseană Crucea apare aproape întotdeauna simplă, reprezentată prin suprapunerea celor două linii, una verticală şi una orizontală, cel mai adesea cu Crist răstignit pe ea.

Să revedem cu ochii minţii Crucile de pe bisericile sau casele noastre, din cimitirele româneşti vechi sau troiţele de la răscrucile drumurilor, Crucile de binecuvântare pe care le ţinem în Sfântul Altar sau semnul Crucii pe care-l regăsim pe cărţi (Biblia, cărţile de cult, cărţile de rugăciuni) sau pe cele mai diverse obiecte din folosinţă creştinului (Muzeul Ţăranului Român sau Muzeul Satului din Bucureşti oferă o foarte grăitoare imagine în acest sens). Ce vom spune despre Crucile de procesiune sau Crucile de binecuvântare din lemn, ferecate în aur sau argint, adevărate opere de artă, pe care le întâlnim în muzeele bisericeşti sau reproduse în albumele de artă creştină! Câtă migală şi pricepere şi câtă investiţie de timp şi de resurse pentru realizarea lor! Sculpturile în miniatură în lemn rar sau în fildeş, bogăţia şi rafinamentul ferecăturilor, toate acestea pun în evidenţă preocuparea continuă şi asiduă pentru împodobirea Sfintei Cruci.

Care să fie motivul care stă la baza acestei preocupări? El nu poate fi unul întâmplător şi neînsemnat din moment ce a creat o tradiţie atât de puternică, de bogată şi de constantă. Nici nu poate fi vorba despre anumite tendinţe sau stiluri artistice. Dacă împodobirea sau înfrumuseţarea este semnul bucuriei, atunci motivul reiese foarte clar din aceasta.

În Cruce nu vedem numai durerea Răstignirii, ci şi bucuria Învierii. Împodobirea Crucii este semnul bucuriei Învierii. Pe cât de adâncă şi umilitoare este durerea Răstignirii, pe atât de mare şi de înălţătoare este bucuria Învierii. Prin Învierea Mântuitorului Hristos, Crucea nu mai rămâne instrumentul hulit şi umilitor de tortură şi moarte, ci devine altarul Jertfei mântuitoare a Fiului lui Dumnezeu. Crucea împodobită din tradiţia răsăriteană ortodoxă asociază indestructibil Răstignirea şi Învierea şi ne arată că acestea nu pot fi considerate separat. Această reprezentare este în acord cu întreaga teologie şi spiritualitate ortodoxă sau, mai bine zis, este ecoul fidel al acestora.

Am să reproduc numai imnul care se cântă în zilele de pomenire a Sfintei Cruci, la închinarea credincioşilor: “Crucii Tale ne închinăm Hristoase şi Sfânta Învierea Ta o lăudăm şi o mărim”! Închinându-ne Crucii slăvim şi lăudăm Învierea. Sau, în timp ce ne închinăm Crucii, în acelaşi timp, slăvim şi lăudăm Învierea.

Pomenirea Sfintei Cruci în zi de Duminică, suprapunerea Vinerii (ziua Crucii prin excelenţă) cu Duminică (ziua Învierii prin excelenţă), în această a treia Duminică din Postul mare, este relevantă pentru modul în care se raportează teologia şi spiritualitatea ortodoxă la Sfânta Cruce. Împodobirea Sfintei Cruci cu flori în toate bisericile şi scoaterea ei spre închinare în mijlocul bisericii denotă acelaşi lucru.

Cât ar fi de stilizată, reprezentarea grafică a Sfintei Cruci rămâne fidelă tradiţiei răsăritene şi suportului teologic al acesteia dacă marchează cât de puţin împodobirea Crucii, fie şi numai printr-un cerc, sau printr-o rază sau prin formatul trilobat în care sfârşesc, de obicei, braţele Crucii. Reprezentarea grafică simplă, prin două linii suprapuse, una verticală şi una orizontală, pare a fi străină de duhul tradiţiei răsăritene, tocmai pentru că riscă disocierea Răstignirii de Înviere, prin uitarea Învierii, care nu este în nici un fel indicată sau amintită într-o astfel de reprezentare.

Împodobirea Crucii cu elemente vegetale are ca temei Viaţa ce izvorăşte din lemnul Crucii lui Hristos, aşa cum arată cântările bisericeşti: “Bisericii, celei mai înainte neroditoare, acum a înflorit lemnul Crucii, spre putere şi spre întărire” (cântarea a 3-a din Canonul Înălţării Sfintei Cruci); “Bucură-te, Cruce purtătoare de viaţă, Raiul cel frumos al Bisericii, pomul nestricăciunii, care ne-ai înflorit desfătarea slavei celei veşnice” (stihira la Vecernia Duminicii Crucii).

Discursul teologic pornind de la această temă poate fi continuat. Implicaţiile teologice ale acestui mic detaliu sunt mai mult decât evidente. Cu riscul pe care-l presupune orice simplificare sau schematizare, am să spun numai atât: disocierea între Răstignire şi Înviere şi păstrarea Crucii numai ca semn al Răstignirii a condus, presupun, la pasul dureros pe care l-a făcut Reforma protestantă şi multiplele confesiuni, care s-au născut din ea până astăzi, anume la renunţarea la Cruce, la respingerea Crucii.

Vederea integratoare, holistică, cuprinzătoare şi unificatoare pare să fie o componentă esenţială a tradiţiei răsăritene ortodoxe, sau, mai concret spus, a ceea ce am putea numi hermeneutica ortodoxă (perspectiva sau înţelegerea specifică a lucrurilor). Aceasta sondează mai curând resorturile unificatoare ale lucrurilor, urmărind raţiunile ultime de a fi ale acestora care se regăsesc nu în

ele însele, ci în raportarea lor la întreg şi la raţiunea primordială şi ultima de a fi a Creaţiei întregi, care este Dumnezeu Însuşi.

Crucea, în reprezentarea ei ortodoxă, este semnul cel mai elocvent al capacităţii Bisericii de a pune împreună contrariile - moartea şi învierea - nu în mod arbitrar, ci întemeindu-se în cele mai adânci înţelesuri ale acestora. Este uimitor de constatat cât de liniştită şi netulburată este conştiinţa creştinului simplu, care receptează şi exprimă în viaţa sa, cu simplitate şi credinţă, adevărurile teologice cele mai adânci ale Bisericii reflectate în astfel de semne simbol, cum este Crucea împodobită, pe care o aşază la căpătâiul morţilor nu ca semn al morţii, ci ca semn al morţii spre Înviere, ca semn al nădejdii în Înviere. Doar ca semn al morţii, Crucea nu ne-ar fi atât de dragă!

Publicat în Vestitorul Ortodoxiei, Nr. 397 (2007)

(din: Preot Prof. Univ. dr. Constantin Coman, "Prin fereastra bisericii sau o lectură teologică a realităţii", Editura Bizantină, 2007)

Cum ne spovedim? Care sunt condiţiile întâlnirii reale a omului cu Dumnezeu şi pentru a trăi încă de aici bucuria cea mare a harului Duhului Sfânt?

“[…]Primul care mărturiseşte despre Iisus Hristos că este Mesia este un iudeu. Care a fost condiţia ca acesta să poată mărturisi? Spune tot Mântuitorul: Adevărat vă spun vouă, nu este vicleşug în iudeul acesta. Deci o condiţie a întâlnirii omului cu Dumnezeu este lepădarea de făţărnicie şi de viclenie din inimă. Fără acestea ca premisă, să spunem, iniţială, ca primă condiţie, ca prim criteriu, până acestea nu vor fi lepădate din inima noastră, nici gând vreodată să poată să Se sălăşluiască Duhul Sfânt şi harul să ne descopere nouă pe Iisus Hristos. Deci voi face o digresiune foarte scurtă, dacă-mi îngăduiţi, pentru că e vreme de post, e vreme de pocăinţă şi de spovedanie.

Zilele acestea am avut oameni care au venit la spovedit şi m-am bucurat foarte mult c-au venit, dar am întâlnit o trăsătură foarte larg răspândită la noi, la creştini: o inimă care se îndreptăţeşte pentru păcate, chiar dacă le spovedeşte, şi, mai mult decât atât, o inimă care spovedeşte doar păcatele acestea grosolane, vădite, văzute. Aproape niciunul dintre noi nu socoteşte că ar avea făţărnicie în inimă, nu socoteşte nimic, nu socoteşte că ar avea viclenie, cum ar fi că una spui, alta [faci n.n.] – păcate foarte, foarte fine, pe care noi nu ştim să le spovedim, poate că nu le cunoaştem.

Sigur, ar fi de trebuinţă şi un duhovnic îmbunătăţit, care să ştie foarte delicat cum să umble acolo, la cutele inimii. Din păcate, însă, şi noi [duhovnicii] suntem netrebnici, cum auzim şi în rugăciunile acelea de la Sf. Liturghie şi, neştiind nici noi cum să ne spovedim, nu ştim să cerem nici credincioşilor, nici ucenicilor cum să se spovedească.

Dar atât vă spun, ca observaţie foarte mică, aşa, la măsura mea: că, de nu vom putea să spovedim cele pe care le considerăm făţărnicii, viclenii faţă de oameni, faţă de iubiţi, faţă de soţi, faţă de copii şi, nu în ultimul rând, faţă de Dumnezeu, acelea care ni se întâmplă foarte des când ne supără cineva, chiar şi de cel foarte apropiat şi cugetăm în inimile noastre câte ceva foarte subţire şi foarte apropiat de viclenie, pe acelea dacă nu le spovedim, să ştiţi că se prinde o zgură, aşa, pe inimă şi devenim insensibili, devenim materiali, foarte grosolani la inimă. Şi, deşi ne vom fi spovedit de multe ori şi vom spune toate cele pe care le considerăm păcate, dacă acestea nu sunt lepădate, nu sunt spuse şi nu sunt recunoscute, măcar că-l întrebăm pe duhovnic: "Părinte, am gândit aşa şi aşa şi nu ştiu dacă e păcat sau nu". Şi Duhul îi va da lui să vă răspundă cele ale adevărului ca să vă lumineze toate. Căci aşa spune Mântuitorul: Eu voi pleca acum, dar vă voi trimite un alt Mângâietor Care va mărturisi pentru Mine şi vă va descoperi vouă toate. Deci Duhul Sfânt descoperă în inima noastră păcatele acestea.

Să ştiţi că nu este vorba de o sondare, de o ingerinţă în intimitate, ci este vorba de o nevoie a noastră pe care eu o resimt foarte puternic, personal, de a şti cum să mă spovedesc cum trebuie, de a arunca tot balastul acesta, toată zgura aceasta din inimă, pentru ca să se împlinească condiţia aceea de a Se sălăşlui Duhul Sfânt în noi, de a primi harul Duhului Sfânt.

[…]

Întâlnirea cu Acest Dumnezeu ne aduce nouă bucuria încă din viaţa aceasta şi bucuria şi fericirea veşnică în viaţa viitoare. Fraţilor, nu este doar un cuvânt aşa că cei păcătoşi se duc la iad şi cei cuvioşi, cei drepţi, sunt fericiţi şi aici, şi în viaţa viitoare. Nu-i aşa; fericirea pe care o aduce Hristos, întâlnirea cu Hristos, nu este o fericire omenească, nu este o pace omenească, după cum spunea Hristos: Pacea Mea dau vouă – nu pacea lumii! Bucuria acesta este o bucurie duhovnicească şi nu pot să vă spun prea mult despre ea pentru că n-o cunosc din cercare, dar am auzit de la Sfinţii Părinţi că bucuria aceasta, o dată ce ai gustat-o, dacă pleacă de la tine, mai bine ai muri de o mie de ori. Şi spun Sfinţii Părinţii că aşa înţeleg bucuria aceasta şi înţeleg cuvântul lui Dumnezeu:

Cel ce va iubi pe mamă, pe tată, pe fiu, pe fiică, mai mult decât pe Mine, nu este vrednic de Mine.

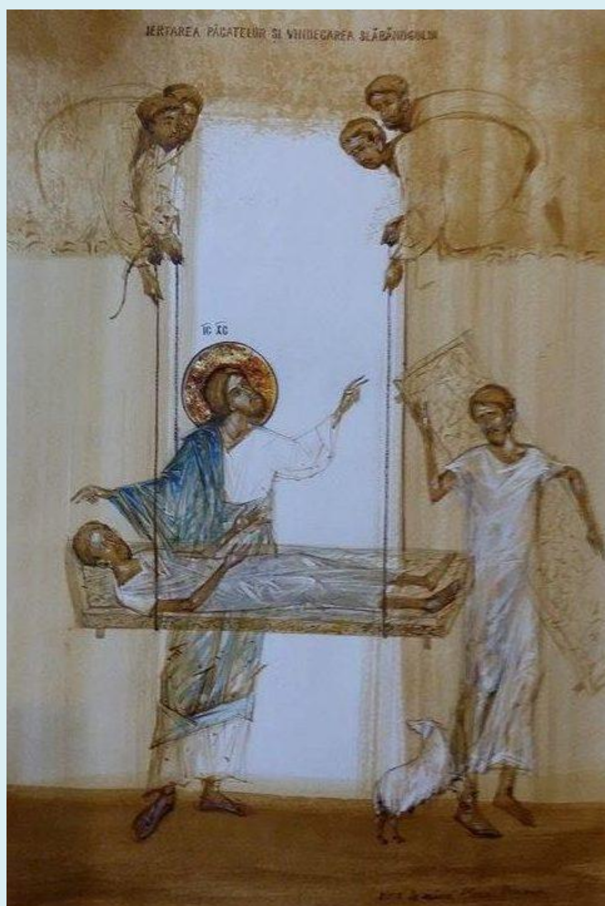
Adică cel ce a gustat din bucuria aceasta a întâlnirii cu Hristos faţă către faţă, acela nu-şi mai pune problema fiului, fiice, soţului, soţiei, mamei, că ar avea vreo boală, fie ea incurabilă, pentru că lupta noastră, fraţilor, nu este împotriva bolii, lupta noastră nu este să biruim boala, ci moartea!

Iar această încredinţare ţi-o dă întâlnirea cu Dumnezeu, bucuria întâlnirii cu Dumnezeu, bucuria vederii slavei lui Dumnezeu. Dobândirea harului Duhului Sfânt – aceasta este bucuria! Şi cel ce stăruie s-o primească pe aceasta, acela va gusta raiul încă de pe acum.

[…]”

[extrase din predica Pr. Cezar Axinte (Constanţa) în Duminica a II-a a Postului mare, 2014 - min. 8:55 - 14:10 şi: 23:32 - 25:35]

Prietenii paraliticului. Înalta chemare de a ne fi brancardieri duhovnicești unii altora, aducând bucurie în Cer: “Suntem chemaţi a fi prezenţa lui Dumnezeu în această lume, mădularele trupului Fiului Său”

(icoana de Elena Murariu)

Pr. Stelian Ionaşcu/ Ziarul Lumina: Când prietenii sunt aproape, speranța e vie

[…]

Prietenii slăbănogului, anonimii curajoși și inventivi

Mântuitorul a venit în Capernaum, numită adesea Cetatea Sa, pentru că aici a petrecut mai mult timp. Și intrând într-o casă, mulțimile au aflat și au dat năvală dornice să-L asculte, să-L vadă sau să fie martore la vreo minune, astfel că s-au umplut casa și curtea de nu mai rămăsese nici un loc neocupat. Tot în Capernaum era un om bolnav, paralitic, pe care patru bărbați l-au luat de la casa lui și l-au adus cu o targă aici, unde se afla Hristos. Evanghelia ne spune că nu au putut să se apropie din pricina aglomerației; nimeni nu era dornic să se dea la o parte, ușile erau blocate, dar nici cei patru nu și-au făcut loc cu agresivitate prin mulțimea adunată. Este drept că ei ar fi putut să se întoarcă resemnați și

mâhniți acasă sau să-l lase la poartă pe cel bolnav. Evanghelia ne relatează însă că ei au ales un traseu inedit, că s-au suit pe acoperișul casei unde era Iisus și „prin spărtură au coborât patul în care zăcea slăbănogul". Acoperișul caselor în Țara Sfântă era plat ca o terasă, avea și o trapă prin care lăsa să intre aerul și prin care cineva putea urca să se bucure de răcoarea serii sau de soare. Deci, prin această spărtură au coborât cei patru bărbați targa cu cel bolnav înaintea lui Iisus. Lucrul acesta L-a impresionat și L-a făcut să-i spună slăbănogului: „Fiule, iertate îți sunt păcatele tale".

Gesturi atât de firești, dar ieșite din monotonia unei societăți iudaice încremenite în ritualuri formale din vremea Mântuitorului mai întâlnim: ne amintim de vameșul Zaheu, care în ciuda căii spectaculoase de a-L vedea pe Iisus urcându-se într-un sicomor și-a asumat riscul de a fi luat în râs de cei din jur; un sutaș l-a uimit pe Hristos când a cerut să-i vindece sluga, dar numai cu cuvântul, socotindu-se nevrednic de a intra Iisus în casa lui; femeia cananeeancă, după multe insistențe de a-i vindeca fiica, îl determină pe Iisus să cedeze admirativ la replica femeii: „Nu e bine să iei pâinea fiilor și să o arunci câinilor. Da, Doamne, dar și câinii mănâncă din fărâmiturile care cad de la masa stăpânilor lor".

Iată că astăzi, patru prieteni ai slăbănogului - nu știm dacă erau rude, vecini sau cei care-l îngrijeau pe patul de suferință - rămân niște anonimi curajoși și inventivi care își manifestă credința până la capăt cu discreție și din solidaritate milostivă, fără vreun interes personal și ajung să îl strecoare pe slăbănog până în fața lui Dumnezeu.

Numai Dumnezeu poate ierta păcatele și vindeca bolile incurabile

Doar că la cuvintele lui Iisus, „Fiule, iertate sunt păcatele tale!", cursul firesc al minunii este întrerupt de necredința cărturarilor care stăteau de față, dornici de defăimare și care imediat au amendat în sinea lor pe Mântuitorul: „Pentru ce vorbeşte Acesta astfel? El hulește. Cine poate să ierte păcatele, fără numai singur Dumnezeu?" Deși logica lor poate fi corectă, fiindcă numai Dumnezeu poate ierta păcatele, știm că nici corectitudinea, nici grija pentru Dumnezeu și pentru respectarea Legii nu i-au determinat să spună acestea, ci invidia, împietrirea inimii și dorința de a prinde în cuvânt pe Iisus.

De aceea, Hristos le va arăta că El este Dumnezeu. Cum? În primul rând le descoperă gândurile: ***„De ce cugetați în inimile voastre"***, și apoi, dacă au fost incapabili să vadă iertarea păcatelor slăbănogului prin minunea vindecării, atunci le oferă și logica reciprocității: ***„Dar, ca să ştiţi că putere are Fiul Omului a ierta păcatele pe pământ, a zis slăbănogului: Zic ție: Scoală-te, ia-ți patul tău și mergi la casa ta!"*** Hristos este Dumnezeu și atunci când spune „iertate sunt păcatele tale" și când spune „ție îți zic ia-ți patul tău și mergi la

casa ta”. Doar Dumnezeu poate săvârși o minune prin care un slăbănog cu mușchii atrofiați de boală și de timpul petrecut sedentar în suferință să-și ia targa și să plece prin mulțime lăudând pe Dumnezeu.

Evanghelia se încheie cu această imagine a slăbănogului vindecat, întorcându-se la casa sa, iar cei de față zicând: ***„Asemenea lucruri n-am văzut niciodată”.*** Ne putem imagina într-un epilog postevanghelic bucuria celui vindecat, mergând pe picioarele lui acasă și lăsându-și patul, rezemat într-un colț de cameră ca pe un obiect de muzeu, dar și un semn al suferinței sale care să-i amintească mereu că Dumnezeu este bun, iar el să fie recunoscător toată viața și să nu se mai întoarcă la păcatele vechi care l-au slăbănogit.

Modelul prieteniei dezinteresate al celor patru bărbați din Evanghelie ne cheamă să fim prieteni și noi, sau să ne înconjurăm de prieteni adevărați, care își arată credința până la capăt. Un adevărat prieten nu te caută când eşti bogat şi nu te uită când ai ajuns sărac, nu te abandonează când îți este greu, ci rămâne cu discreție și devotat, purtându-te chiar pe brațe. Paraliticul nu era ceva comod pentru cei patru. Nici azi un bolnav la pat nu este ceva plăcut. Și totuși, există atâtea persoane dornice și vrednice de a întârzia ani mulţi la căpătâiul unui asemenea bolnav.

Evanghelia vindecării slăbănogului este și Evanghelia aducerii noastre în fața lui Dumnezeu. În biserică suntem în Casa Domnului. Desfacerea acoperișului a lăsat să pătrundă lumina și iertarea în viața slăbănogului. Astfel și omul credincios, în tainica mărturisire a păcatelor, își dezgolește inima și mintea și lasă să intre lumina și iubirea lui Hristos, Doctorul sufletelor și al trupurilor noastre.

Taina Spovedaniei ne readuce și pe noi la starea cea dintâi pe care am pierdut-o, ne albește haina botezului, ștergând petele și trecutul păcătos și dându-ne arvuna Vieții. Amin!

***

Extras adaptat din **predica Pr. Cezar Axinte la Duminica a 2-a din Post (a Sfântului Grigorie Palama) - Vindecarea slăbănogului din Capernaum** (12 martie 2017): [de la min. 21:40]

“Sigur, nu spune evanghelistul Marcu pentru ce pricină era slăbănogul aşa… Însă ne spune altceva: că aceia de lângă el, fără să îl judece de nici un fel, îl iubeau, încât, chiar s-au expus ridicolului - închipuiţi-vă tabloul: să te plimbi cu o targă cu un “cadavru” în spate, deasupra mulţimilor şi să cobori prin acoperiş. Ei, dar dragostea aceasta a învins şi ridicolul, şi penibilul, şi mândria… A învins şi mulţimea, a învins şi terasa, a învins şi gravitaţia, încât l-au adus pe bolnav şi

l-au pus la picioarele Mântuitorului. Acesta este rolul nostru, unii cu alţii şi cu cei cu care sunt bolnavi, paralizaţi duhovniceşte.

Pentru că boala omului contemporan este paralizia duhovnicească. 90 sau 95%, deşi se declară creştini, sunt botezaţi, dar un procent foarte mare mai degrabă practică un tic social, un reflex social sau nişte sentimentalisme (în comportamentul religios): "îmi place cum se cântă, îmi dau lacrimile, aprind o lumânare că e de bine, mă linişteşte…". Aceasta este starea mult prea multora din neamul nostru – nu vorbim aici de păgâni, ci de oameni botezaţi ortodox.

[…]

"Văzând credinţa lor, i-a spus: iertate sunt păcatele tale!" Şi acum… ce ne rămâne nouă, "brancardierilor"? Zicem că suntem brancardierii, măcar că nu ştim dacă 4 inşi putem purta în spate (duhovniceşte) un slăbănog, dar poate putem 6 sau 8 şi chiar mai mulţi dacă am fi, fiindcă şi noi suntem slăbănogiţi...

Dumnezeu, văzând dragostea noastră, poate să spună şi poată să facă numai cu cuvântul: "Fiule, iertate sunt păcatele tale, ridică-te, înviază, aruncă targa ta şi zboară către Cer!". Acestea le putem face noi şi acesta este, de fapt, singurul scop pentru care am venit de la nefiinţă la fiinţă. Acesta este singurul scop: ca să aducem bucurie în Cer! Pentru că bucurie se face în Cer atunci când se ridică un paralitic şi dă slavă lui Dumnezeu, iar cei care văd se uimesc cum a fost cu putinţă… Şi Dumnezeu Se smereşte şi spune: "A fost cu putinţă pentru că am văzut credinţa şi iubirea lor!". Iată, fraţilor, cât de mare este dragostea lui Dumnezeu pentru om, încât şi-l face pe om împreună lucrător cu Sine la fapte dumnezeieşti.

Închipuiți-vă o tânără care ar fi într-o situație la 16-17-18 ani - limitele nu sunt astea, dar am zis aşa, să nu exagerez, că mai sunt şi copii pe aici – şi ar ajunge într-un mediu, ar intra într-un cabinet, şi acolo să fie creştini. Fata aceea să spună: <Nu mă pot duce acasă! Nu ştiu tânărul pe unde a plecat! Nu pot face nimic, sunt elevă, n-am bani nici de troleu...> şi, dintr-o dată, să se vadă luată pe braţe, ridicată, dusă în braţe, aşa cum era dus slăbănogul acesta, şi adusă în faţa lui Hristos şi să spună: <Doamne, tu trebuie să faci ceva cu ea!>, iar ea, auzind cuvântul lui Dumnezeu, să spună: <Fie mie după cuvântul Tău!>. Cât de mare ar fi fapta aceea pe care am face-o noi sau ar face-o oamenii aceia, pentru că Dumnezeu, văzând credinţa lor… Dumnezeu poate s-o salveze şi fără noi, El ar putea într-o clipă să oprească toate uciderile de prunci din toată lumea. Într-o clipă ar spune: <Gata, iubirea nu mai funcţionează şi lumea nu mai are sens!>. Dar încă vrea să scoată din noi iubirea către om şi iubirea către El şi această iubire a noastră să prelungească sfârşitul, orice gând de dragoste, orice gând de bunătate poate să întârzie sfârşitul cu o secundă. Şi, dacă aduni secundele de la

fiecare gând bun al fiecărui om bun, dacă aduni secundele de la fiecare gând de iubire unul către celălalt, lumea aceasta ar mai putea continua sute sau mii de ani. Dar, chiar dacă n-ar mai continua atât, ar putea fi mai bună pentru copiii noştri, pentru că le lăsăm o lume cu totul întunecată, o lume în care este o singură cultură, un singur cult, iar în tot întunericul acesta străluceşte o luminiţă. La această luminiţă, la Această Lumină l-au adus pe slăbănog prietenii lui, fraţii lui.

Aceasta este menirea noastră şi, de fiecare dată când se construieşte câte o biserică, am stat și m-am gândit - pentru că am căzut şi eu în capcana aceasta - m-am gândit, am mers aşa şi, fără să gândesc, am zis: <Cred că sunt suficiente biserici în oraş!>, dar n-a fost o biserică care să se construiască şi să nu facă o comunitate: 20, 30, 50 de oameni care au început să lucreze în locul lor, acela la catedră, acela la spital, acela la aprozar, acela în altă parte. Cât de minunat! Şi s-au făcut echipe care s-au dus şi au luat pe spatele lor câte un slăbănog, câte un paralitic şi l-au adus în faţa lui Hristos. Şi atunci nu putem să ne gândim decât la următorul lucru.

Că, dacă un singur om, paraliticul acela, ar fi salvat, măcar că este un sac de oase şi nu merită nimic după teoriile mai vechi, dacă un singur om, fie şi cel mai nenorocit om, ar fi salvat, merită să construieşti o biserică. dacă un singur tânăr, dacă un singur copil, dacă un singur bătrân ar fi mângâiat, merită să construieşti o biserică. Mi-am dat seama de lucrul acesta pentru că un om este un univers întreg şi, pentru mama lui, pentru cei dragi ai lui, valorează mai mult decât toate bisericile adunate la un loc.

Dacă am aduna toate catedralele lumii şi i le-am da unei mame ce-şi alăptează pruncul la sân şi i-am zice: <Uite, sunt ale tale! De acum poţi să faci ce vrei cu ele: să le închiriezi, să tai bilete… Vei trăi zece generaţii, dar dă-ne pruncul tău>, mama va zice: <Niciodată!>, chiar dacă nu e creştină, pentru că acolo e chipul lui Dumnezeu, indiferent cum este mama aceea; acolo este chipul lui Dumnezeu. Ce se întâmplă, însă, cu chipul acesta când mamă, şi creştină, renunţă la darul lui Dumnezeu? Înseamnă că chipul s-a desfigurat, că chipul este paralizat, şi atunci este timpul în care Dumnezeu aşteaptă de la noi să spună: Şi, văzând credinţa lor, i-a zis: Iertate sunt păcatele tale şi ale voastre. Amin”.

***

Pr John Behr:

Noi suntem ochii şi urechile lui Dumnezeu în această lume, prin care El vede vaiul celor care se află în suferinţă şi noi suntem totodată mâinile şi picioarele Sale, prin care este dat ajutor celor aflaţi în nevoie.

Aceasta este într-adevăr. De fapt, omul nu se poate gândi la o chemare mai înaltă: suntem chemaţi a fi prezenţa lui Dumnezeu în această lume, mădularele trupului Fiului Său.

***

PS Macarie Drăgoi, episcopul Europei de nord:

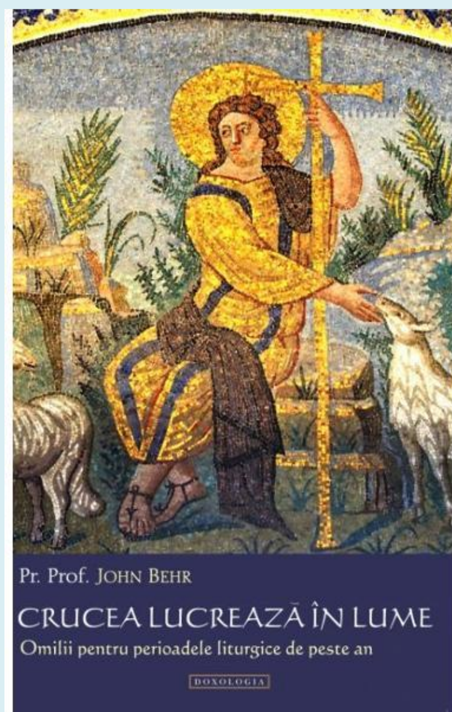
Ce înseamnă oare a ne sluji unii pe alţii? Înseamnă, mai întâi de toate, a ne ruga unii pentru alţii, cu toată dragostea pe care ne-o împărtăşeşte Dumnezeu. Înseamnă a ne încuraja unii pe alţii, mai ales în momentele grele de încercare, de deznădejde, de căutare a sinelui.

În sensul acesta, în Episcopia Europei de nord am pus bazele unui program misionar intitulat <Cu pace să ieşim!>. Vă sunt cunoscute cuvintele, nu? De la Liturghie, de la rugăciunea amvonului; la finalul Liturghiei spune preotul sau arhiereul: Cu pace să ieşim! şi poporul răspunde: Întru numele Domnului!

Deci pacea şi bucuria pe care le dobândim aici, la altarul euharistic, în Biserică, întru numele Domnului trebuie să le împărtăşim pretutindeni, mai cu seamă celor însinguraţi şi aflaţi în suferinţă şi în căutare de sine. Și Hristos ne împrumută mâinile Sale milostive şi slujitoare ca noi înșine să fim milostivi şi slujitori, asemenea Lui.

Câtă nevoie au cei de lângă noi! Nu întotdeauna au nevoie de bruma noastră de milostenie cât, mai cu seamă, de o povaţă, de un sfat bun, de un zâmbet, fiind încredinţaţi că nu sunt singuri. Uneori cei apropiaţi lor i-au uitat, i-au abandonat, cei ai casei lor. Însă noi, cei ai casei Domnului, ai familiei mari, trebuie să le arătăm că nu i-am uitat, nu i-am exclus din centrul grijii şi preocupării noastre, ci îi întărim, aşa cum ne întăreşte şi pe noi prea milostivul Dumnezeu, îi mângâiem, aşa cum ne mângâie pe noi prea milostivul Dumnezeu, îi bucurăm aşa cum ne bucură şi pe noi prea milostivul Dumnezeu, îi alinăm aşa cum ne alină şi pe noi prea milostivul Dumnezeu.”

Duminica Sfântului Grigorie Palama: Lucrarea dăruitoare a lui Dumnezeu şi strădania uriaşă a liniştirii, ca "așezare în darul lui Dumnezeu"

Pr. Prof. John Behr, "Crucea lucrează în lume"

Pentru ziua liturgică: Apostol: Evrei 1,10 - 2, 3; Evanghelie: Marcu 2,1-12
Pentru sfânt: Apostol: Evrei 7, 26 - 8, 2; Evanghelie: Ioan 10, 9-16

În această a doua Duminică a Postului mare facem pomenirea Sfântului Grigorie Palama, iar sărbătoarea de astăzi este în mare măsură o continuare a ultimei săptămâni, o a doua sărbătorire a Ortodoxiei.

Săptământa trecută am prăznuit restaurarea cultului Sfintelor icoane, ca martore ale realităţii întrupării Cuvântului lui Dumnezeu în această lume, Cel în care deplinătatea dumnezeirii a locuit trupeşte, chipul Dumnezeului celui Nevăzut (Col. 1,15; 2, 9), Cel la care privim pentru a vedea şi contempla cine şi ce este Dumnezeu. Deşi îşi are rădăcinile într-o victorie şi controversă istorică, sărbătoarea icoanelor preia şi dezvoltă celebrarea celor care au fost anterior prăznuiţi în acea zi, profeţii, cei care, prin suferinţele lor, au fost plămădiţi din nou întru Pătimire, pe care au prezis-o, adică, cei care au devenit ei înşişi chipuri, icoane ale lui Hristos.

Prin urmare, sărbătoarea de săptămâna trecută nu a fost pur şi simplu despre o controversă şi soluţionarea ei acum multe veacuri în urmă, ci, de asemenea, ne vorbeşte direct chiar şi acum: nu suntem simpli primitori ai unei Ortodoxii

moştenite - într-adevăr, nici nu adorăm creaţia în icoană, dar nici trecutul! Mai degrabă, noi înşine trebuie să devenim icoane, prezenţa lui Dumnezeu în această lume.

Controversa în care Sfântul Grigorie Palama a fost implicat are totodată o importanţă directă şi imediată pentru noi - acum.

Controversele isihaste din se-colul al XIV-lea au avut în centru două chestiuni fundamentale:

- ⇒ *prima, realitatea prezenţei şi lucrării - energia - lui Dumnezeu în lumea sa;*
- ⇒ *a doua, liniştirea, hesychia - era de trebuinţă ca acestea să poată să-I îngăduie lui Dumnezeu să Se manifeste şi să lucreze în noi.*

Faptul că Dumnezeu este, într-adevăr, lucrător în această lume ne oferă confort şi nădejde. Dar ar trebui, de asemenea, să înţelegem provocarea care ne stă înainte. Fiindcă dacă Dumnezeu lucrează aici şi acum, El nu este la fel precum Îl socotesc unii ca aflându-Se în afara lumii, vârându-Şi degetul din când în când în treburile lumeşti! Dumnezeu nu este un fel de suprafiinţă Care Se află acolo, undeva, iar noi nu suntem păpuşi pe care El le mişcă prin sfori.

Nici nu implică, aşa cum am putea fi ispitiţi să credem, distincţia dintre fiinţă şi energie, opinia că Dumnezeu - din nou, de undeva departe - radiază un fel de câmp de forţă, un grilaj de energie divină, în care trebuie să păşim pentru a lua un fel de „hrană spirituală” pentru „viaţa [noastră] spirituală”.

Nu. ***Dacă Dumnezeu este lucrător în această lume, aici şi acum, el este astfel în noi şi prin noi, adică El Se află în şi prin aceia care fac lucrările lui Dumnezeu.***

Ideea Sfântului Grigorie este că atunci când săvârşim lucrările lui Dumnezeu - tot ceea ce, în cele din urmă, izvorăşte din iubire pentru Dumnezeu şi pentru aproapele nostru, într-o modalitate jertfitoare de sine chiar şi cu preţul morţii - noi nu-L imităm pur şi simplu pe Dumnezeu, ci, mai degrabă, astfel de lucrări sunt lucrările lui Dumnezeu însuşi, chiar dacă noi suntem cei ce le înfăptuim!

Urmând cuvintele apostolului despre trupul lui Hristos, Sfântul Simeon Noul Teolog a vorbit despre cum şi-a privit mâna, degetul şi toate mădularele trupeşti şi L-a văzut pe Dumnezeu Însuşi (Imnul 15). Noi suntem ochii şi urechile lui Dumnezeu în această lume, prin care El vede vaiul celor care se află în suferinţă şi noi suntem totodată mâinile şi picioarele Sale, prin care este dat ajutor celor aflaţi în nevoie.

Aceasta este într-adevăr. De fapt, omul nu se poate gândi la o chemare mai înaltă: suntem chemaţi a fi prezenţa lui Dumnezeu în această lume, mădularele trupului Fiului Său.

Teologia Sfântului Grigorie a fost dezvoltată ca răspuns la criticile adresate împotriva celor care urmează o viaţă de liniştire - viaţă de hesychia. Nu vom putea să ne ridicăm la înălţimea viziunii sale dacă nu ne vom strădui să dobândim o astfel de liniştire.

[…]

Probabil cea mai bună definiţie a unui isihast este cea a Sfântului Ioan Scărarul, a cărui Duminică o vom prăznui peste două săptămâni, după ce vom fi trecut de cea a Crucii, care marchează mijlocul Postului mare. ***Aşa cum spune Sfântul Ioan Scărarul: „Isihastul este cel care se străduieşte să cuprindă ceea ce este netrupesc în ceea ce este trupesc" (Scara, Treapta 27).*** Cu alte cuvinte, [isihast este] cel care se nevoieşte să îşi ţină mintea în trupul său, înlăuntrul lui aici şi acum.

În loc să ne lăsăm mintea să zboare de colo colo, de la o grijă la alta, este absolut necesar - dacă dorim să fim instrumentele lui Dumnezeu în lumea aceasta - să fim prezenţi pentru noi înşine, pentru această clipă în care Dumnezeu ne-a aşezat, pentru cei pe care Dumnezeu i-a adus înaintea noastră. Trebuie să dobândim o astfel de liniştire: „Opriţi-vă şi cunoaşteţi că Eu sunt Dumnezeu" (Ps. 45, 10). Iar Moise spune la fel: „Domnul are să Se lupte pentru voi, iar voi fiţi liniştiţi!" (Ieş. 14,14)*. [* Alegerea celor două versete are mai mult sens în engleză: varianta sinodală „opriţi-vă" din Ps. 45 nu corespunde celei din Septuaginta care redă: „Liniştiţi-vă de tot ceea ce faceţi/lăsaţi toate (şi luaţi aminte)" [n.tr.].]

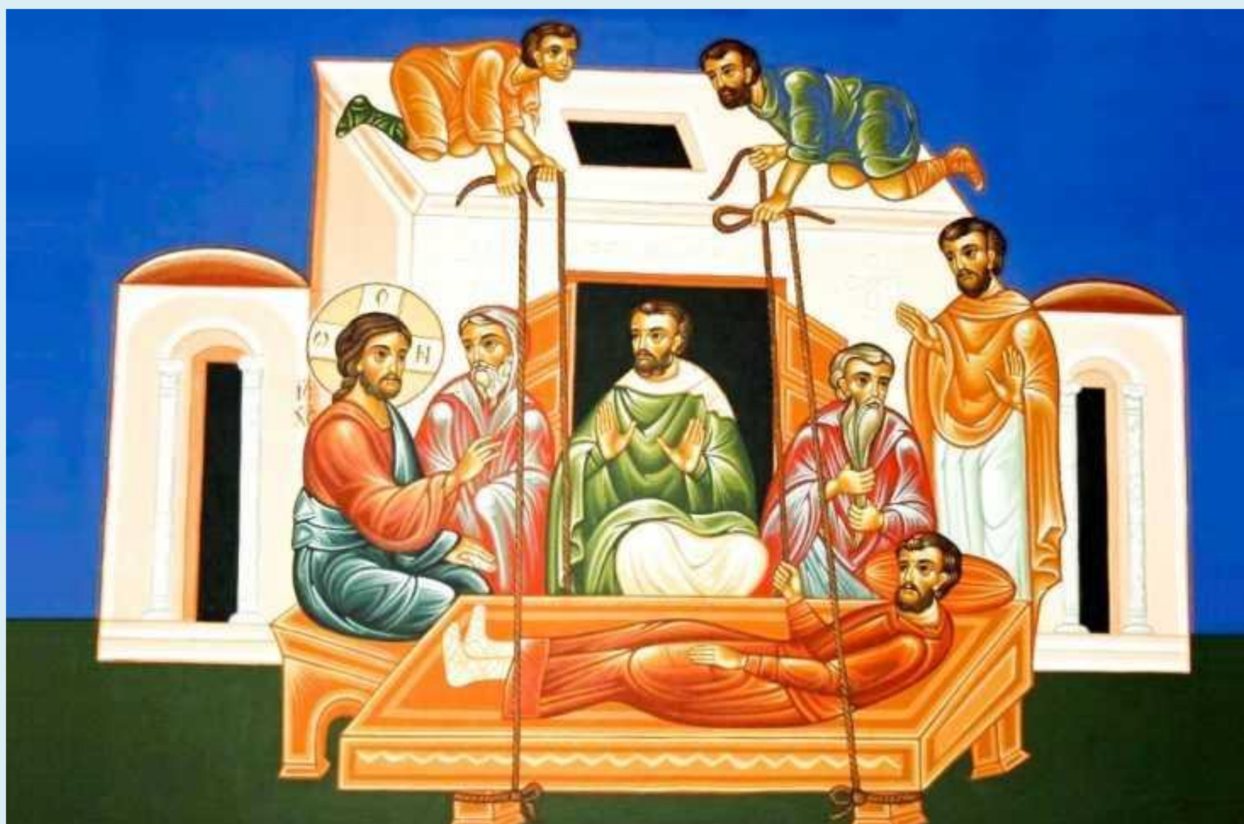
Cu toţii ştim cât de greu este să stai concentrat la Sfânta Liturghie timp de vreo două ore, ba chiar şi pentru numai zece minute pentru a asculta o predică! Doar dacă trecem cu bine de mintea noastră aglomerată - precum paraliticul din pericopa evanghelică de astăzi, trebuie să trecem de mulţime şi să coborâm prin acoperiş - de abia atunci vom putea să coborâm în inima noastră şi să-L întâlnim acolo pe Hristos.

Acesta este paradoxul nostru: strădania uriaşă de care este nevoie - o strădanie violentă - de a sta pur şi simplu liniştit. Aceasta este, desigur, pricina pentru care primim darul Postului mare: nu ca să împlinim câteva sarcini dificile, nevătămaţi şi să ne continuăm apoi purtarea firească. Ci pentru ca să ne schimbăm pentru veşnicie ca urmare a ceea ce trăim în această perioadă de post.

Să ne rugăm, aşadar, să folosim cu prisosinţă timpul care ni s-a dat, fiindcă ceasul este mai aproape acum decât atunci când am început; să ne rugăm pentru ca să ne putem acum - în această Euharistie - împărtăşi cu acest Trup şi deveni Trupul Său, pentru ca, la venirea Sa, noi cu adevărat să fim precum El este.

(în: Pr. Prof. John Behr, "Crucea lucrează în lume: Omilii pentru perioadele liturgice de peste an", Editura Doxologia, Iaşi, 2016)

Spargerea tavanului

Pr. Ioan Istrati/ “Lumină răstignită”: Tavanul de nefiinţă

În Evanghelia din Duminica a II-a a Postului Mare se vorbeşte despre vindecarea unui paralitic de către Mântuitorul Hristos. Doctorul veacurilor vorbeşte în casă, şi mulţime mare de oameni îl înconjoară din toate părţile, sorbind fiecare cuvânt rostit de gura lui Dumnezeu. Nimeni nu poate ajunge la El din cauza celorlalţi, care-L împresoară ca o menghină umană, plină de sete de cele cereşti.

Pe afară, ocolind în zadar mulţimile, se află patru bărbaţi purtând un pat, o targă pe care zace nemişcat un om paralizat, suferind de propria imobilitate, blocat în durerile fără de sfârşit ale propriei inutilităţi, povară pentru cei care-l iubesc şi pentru sine însuşi, trăind doar din mila oamenilor din jurul său. Nu are picioare valide, însă are gură cu care poate ruga, poate cere, poate plânge şi implora pe prietenii săi să-l ducă mai aproape de Mântuitor. Şi-i convinge să-l ducă, însă acum văzând mulţimea şi zidurile ridicate parcă împotriva lui, îl apucă din nou disperarea, durerea cumplită de a fi aproape de vindecare, însă neputincios cu trupul.

După ce orbitează în zadar prin jurul casei, cei patru prieteni hotărăsc să facă un lucru cu totul ieşit din comun. Se urcă cu chiu cu vai pe casă împreună cu targa

plină de suferinţă, desfac, strică acoperişul casei, şi prin spărtură, coboară patul celui suferind, până deauspra capului lui Dumnezeu întrupat. Dacă nu poţi intra în audienţă la Hristos pe uşă sau pe geam, atunci în mod sigur poţi intra pe deasupra, coborându-te printre cei speriaţi de o aşa arătare, care acum, în sfârşit fac loc omului venit de sus. E aici o credinţă şi o stăruinţă care sparge hotarele convenţionalului, lărgeşte sfera bunului simţ, risipeşte barierele sociale, desfiinţează mitul atot-prezent al proprietăţii şi al identităţii care exclude pe ceilalţi.

Omul suferind sparge prin cuvânt acoperişul de paie al acestei lumi prea indolentă pentru a auzi strigătul lui de disperare. Este un prototip al ieşirii din uzual. La Hristos nu poţi intra decât cu asalt, din toată inima, risipind zidurile ridicate de alţii în jurul Lui.

Orice om poate ajunge la Dumnezeu, dacă sparge acoperişul propriei delăsări, dacă sfărâmă zidul ruşinii, al banalităţii leneşe, al obişnuinţei cu nimicnicia, al scufundării în suferinţă şi în auto-victimizare. Deconstrucţia de care vorbea Derrida trebuie însă întotdeauna însoţită de zidirea interioară în mâna Arhitectului iubirii veşnice. Pentru Dumnezeu nicio casă, clădire, aşezământ, nu este mai preţ decât sufletul omenesc, zăcând în paralizia păcatului şi molipsind trupul cu nefiinţă. Hristos a venit să dărâme tavanul propriei noastre victimizări, să spargă hotarele pe care noi le-am pus între El şi noi, din pricina neasemănării noastre cu Cel preacurat.

Pentru a fi auziţi, Hristos aşteaptă de la noi strigăt de disperare, plângere neîncetată, rugăciune cu străpungerea inimii, urlet de durere şi chemarea Tatălui ceresc, aşa cum pruncul plânge până primeşte sânul hrănitor de viaţă. Cel veşnic respinge programarea la nemurire, tabelele de prioritate a mîntuirii, ierarhizarea valorilor sufleteşti, elitismul absurd al apropierii de rai. În rai să dea Dumnezeu să vedem câţi oameni lipsiţi de orice proprietate, demnitate sau respect omenesc intră lesne, pentru că seamănă izbitor de bine cu Hristos, Cel ce nu avea unde să-şi plece capul Său. Cei dispreţuiţi, huliţi de majoritate, nedreptăţiţi de soartă, cei săraci şi mulţumitori, cei plini de bube ca Lazăr din Evanghelie vor inversa în mod paradoxal şi dumnezeiesc categoriile valorice ale acestei lumi putrede de convenţionalitate şi de făţărnicie. Acolo, la judecata veacurilor, nu mai este împărat sau ostaş, bogat sau sărac, demnitar sau amărăştean, ministru sau şomer, ci mai toţi sunt îngrozitor de săraci în fapte bune, aşteptând în lacrimi milostivirea lui Dumnezeu.

Acoperişurile pe care ni le înălţăm deasupra noastră pentru a ne izola de cer şi pentru a ne hrăni iluzia de auto-suficienţă nu vor putea niciodată să extirpeze din noi dorul sfâşietor de raiul pierdut. Proprietăţile lumii acesteia nu vor putea niciodată alina durerea pierderii cetăţeniei cereşti, din pricina păcatului luciferic.

Plăcerile dulci ale acestui veac nu se vor putea niciodată compara cu dulceaţa vorbirii cu Mirele cel veşnic, în răcoarea de taină a cămării de nuntă a raiului. Bunătăţile pământului nu vor putea niciodată să ne îndulcească aşa cum o făceau odinioară pomii raiului, adică, după cum spune marele Maxim, ideile lui Dumnezeu.

Postul este tocmai această spargere a tavanului propriei dependenţe de materie, este dărâmarea suficienţelor de sorginte animalică şi intrarea noastră în zodia raiului, acolo unde se vede cerul în toată splendoarea lui şi putem auzi de aproape glasul cel preadulce al Mirelui inimii noastre: Fiule, iertate îţi sunt păcatele tale.

Prietenul adevărat este cel care te pune la picioarele lui Hristos

Le aud pe colegele mele că au o mulțime de prieteni. Una are aproape 400 de prieteni pe Facebook. Alta are 273. O alta îmi spune că are un prieten cu care se întâlnește zilnic, care îi împlinește toate dorințele, care îi face o mulțime de daruri, care arată bine. Cu toate aceste prietenii, periodic le găsesc pe aceste colege ale mele dezamăgite și triste. „Nu mi-a mai dat like, nu mi-a mai lăsat nici un comment; nu-mi mai răspunde la telefon; nu ne-am văzut de o săptămână, oare mai ține la mine?”

***

Vai, vai! Ce nesiguranță, ce lipsă de pace și de bucurie. Oare așa trebuie să fie viața? Văzând ce se petrece prin jurul meu, mă întreb: mai poți găsi oare prieteni adevărați? De fapt, ce înseamnă să fie cineva prieten cu tine? Dar eu, eu sunt cu adevărat prietenă cu cineva din clasă, sau din școală? Apoi, dacă am prieteni, cum să fac ca prietenia mea cu ceilalți să reziste?

În cartea Micul prinț, Antoine de Saint Exupéry spunea că timpul petrecut cu o persoană face ca prietenia să se întărească. Oare să fie de ajuns doar să lași să treacă timpul? Uneori și eu stau și vorbesc cu orele pe Facebook și nu simt că prieteniile acestea sunt prea strânse. Nu sunt convinsă că orice timp petrecut cu cineva întărește acea relație. Cred că o întâlnire față către față, un dialog firesc și onest ajută mult mai mult.

De aceea, pentru a întări legătura cu prietenii Sfinților trei Ierarhi, de la Biserica Colegiului Pedagogic din Iași, am acceptat invitația ca duminica aceasta, prima din luna martie, să particip la Sfânta Liturghie la biserica noastră. A meritat din plin, chiar dacă primul lucru comun care ne-a unit a fost... frigul din capelă. Ce mai, a fost frig crunt, dar acest frig m-a ținut parcă mai atentă la cuvântul Sfintei Evan-ghelii. Cuvintele Evangheliei au adus din nou în atenție tema noastră preferată, cea a prieteniei.

Capernaum. Cinci prieteni adevăraţi. Unul dintre ei paralizat, iar ceilalţi preocupaţi de vindecarea lui. Prietenii suferă şi ei când îţi este greu. Hristos poposise într-o casă în acel oraş şi îi învăţa pe oameni adevărul şi le tămăduia neputinţele. Cei patru bărbaţi aveau o singură durere: suferinţa prietenului lor. Nu se gândeau la ce ar putea câştiga ei din întâlnirea cu Hristos, ci îi preocupa doar ajutorarea prietenului lor. Nu stau mult pe gânduri. Îl iau pe prietenul lor cu pat cu tot şi se îndreaptă spre casa în care era Hristos. Aici, însă, întâmpină un obstacol. Casa era plină de oameni şi nu se mai putea intra. Nu puteau ajunge la Hristos, iar prietenul lor suferea. Ce să facă? Noi ce-am fi făcut? Ne-am fi dat bătuţi? Nu, nu puteau renunţa! Prietenul lor era în grea suferinţă şi avea nevoie de vindecare. Doar El o putea da. Se suie pe terasa de deasupra casei şi printr-o spărtură îl aşază pe bolnav la picioarele lui Hristos, iar cel paralizat, cel care era înainte „nemişcat", este vindecat sufleteşte şi trupeşte. Se umple de Viaţă şi iese afară din casă pe picioarele lui. Hristos, văzând credinţa prietenilor lui, l-a tămăduit!

În biserică era frig, iar noi tinerii ascultând Evanghelia şi cuvântul de învăţătură căutam să înţelegem ce-ar însemna pentru noi a fi prieteni adevăraţi. Acesta este prietenul adevărat, cel care te pune la picioarele lui Hristos. Prieten adevărat este cel care se preocupă de sănătatea ta sufletească şi trupească. Cel care te ajută să te eliberezi de neputinţe, cel care nu-şi urmăreşte interesul propriu, ci îţi este aproape chiar şi atunci când tu nu îţi mai poţi fi de folos şi poate nici nu mai ai puterea să ceri ajutor. Prieten adevărat este cel care te apropie de Hristos - sensul şi ajutorul vieţii noastre.

Am mai înţeles astăzi ceva. Cel care se împrieteneşte în primul rând cu Hristos poate avea prieteni de nădejde. Cel care este prieten cu Dumnezeu poate deveni şi prietenul fiinţelor necuvântătoare, asemenea cuviosului Gherasim de la Iordan, prăznuit astăzi şi care avea slujitor un leu.

Un alt sfânt prăznuit în această a doua duminică din Postul mare este Sfântul ierarh Grigore Palama. El s-a împrietenit cu Dumnezeu prin nevoinţă şi prin chemarea permanentă a numelui lui Iisus: Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine păcătosul.

Am continuat ziua alături de o parte dintre prietenii Sfinţilor trei Ierarhi, vizionând şi discutând filmul Steluţe pe pământ - un film despre prietenia dintre un profesor şi elevii săi. Mâine, poimâine voi fi şi eu profesor. Voi reuşi să fiu prietenul elevilor mei? Voi avea răbdare cu ei? Voi avea priceperea de a le descoperi darurile şi de a-i ajuta să şi le pună în lucrare precum a făcut acel profesor? Voi reuşi să îi formez ca oameni sau doar îi voi „informa" despre o materie de studiu? Rămâne de văzut. E mult de lucru!

Până atunci, vreau să lucrez mai departe cu cei din jurul meu. Vreau să am prieteni adevărați, iar pentru asta știu că am nevoie să fiu eu un prieten adevărat pentru ceilalți. Însă înainte de toate, știu că am nevoie să mă împrietenesc tot mai strâns cu Hristos.

(Iuliana Pârvu, elevă în clasa a XI-a la Colegiul Pedagogic din Iași)

“Nimeni nu este singur!” Predica părintelui Aldea despre mijlocitorii noştri şi despre cum se apără dreapta credinţă …şi despre lucrarea concretă a energiilor necreate în vieţile noastre

Predica părintelui Mihai Aldea la Duminica a doua din Postul mare, a Sfântului Grigorie Palama şi a vindecării slăbănogului din Capernaum (11 martie 2012):

Iubiţi credincioşi, Duminica a doua a Sfântului şi marelui Post în care ne aflăm începe cu această Evanghelie a mângâierii sufletelor noastre, care este Evanghelia slăbănogului sau a paraliticului din Capernaum. Această Evanghelie o numesc a mângâierii, pentru că mie mi se pare că ne putem recunoaşte în slăbănogul, în paraliticul acesta pe care cei patru prieteni l-au adus înaintea lui Hristos. Sigur, mulţi dintre noi s-ar putea să fim sănătoşi. Fizic vorbind! Mulţi dintre noi s-ar putea să fim în putere, să fim activi, şi totuşi, faţă de ceea ce ar putea să fie omul, faţă de ceea ce ar trebui să fie omul, cu adevărat suntem ca nişte paralitici.

Dacă ne uităm la aceia dintre oameni care s-au sfinţit şi s-au îndumnezeit şi vedem cam ce puteri de necrezut de mari lucrau prin ei, dacă ne uităm şi vedem felul în care ei puteau cunoaşte lucruri care se întâmplau la sute şi mii de kilometri de ei, faptul că puteau să străbată asemenea depărtări într-o clipită, faptul că puteau vindeca tot felul de boli sau învia morţii şi alte asemenea, multe, multe, multe, ne dăm seama că, faţă de ei, într-adevăr, suntem foarte slabi. Şi această slăbiciune izvorăşte din depărtarea noastră faţă de Dumnezeu.

Dar oare nu din depărtarea de Dumnezeu izvorăsc şi toate bolile? Până la urmă, între noi şi acest paralitic, acest slăbănog, este o deosebire de nuanţă, dar nu de esenţă. Şi aici ajungem, vrând-nevrând, la o necesară paranteză.

Slăbirea noastră sufletească şi trupească, aşa cum tocmai am spus, izvorăşte din depărtarea de Dumnezeu. Şi vindecarea constă, desigur, în apropierea de Dumnezeu, în a primi harul pe care, la Sfintele slujbe, Dumnezeu îl dăruieşte oamenilor, a primi iertarea pe care, mai ales la Sfânta Spovedanie, Dumnezeu o dăruieşte celor care sincer se mărturisesc cu părere de rău şi cu dorinţa de îndreptare, şi mai ales prin Sfânta Împărtăşanie, prin care Trupul şi Sângele lui Hristos, intrând în noi, vindecă şi îndreaptă, vindecă bolile şi îndreaptă cele strâmbate, fie că este vorba de boli sufleteşti, fie că este vorba de boli trupeşti. Sunt nişte forme şi nişte trepte ale vindecării şi ale ridicării noastre care ne sunt puse la îndemână de Dumnezeu spre a se vindeca slăbănogeala noastră.

Acest paralitic este adus înaintea lui Hristos de patru prieteni şi dintr-o dată, în acest punct, putem, şi se cuvine să facem legătura cu Sfântul Grigorie Palama, pentru că duminica a doua din post este a Sfântului Grigorie Palama.

Acel sfânt părinte al nostru care a trăit, a trăit cu adevărat, a experimentat real în viaţa lui, a mărturisit - şi a mărturisit chiar cu preţul chinurilor şi închisorilor şi feluritelor prigoniri - şi a apărat adevărul despre energiile necreate ale lui Dumnezeu. El a trăit, a experimentat în viaţa lui aceste puteri dumnezeieşti, şi atunci le-a putut şi mărturisi. Şi a teologhisit despre ele cu dumnezeiasca înţelepciune, apărând adevărul despre ele chiar cu preţul unor încercări şi unor prigoane cumplite.

El nu s-a ruşinat să fie băgat în puşcărie împreună cu infractorii, în vreme ce, în zilele noastre, mulţi se ruşinează numai de un asemenea gând. Şi în zilele noastre avem şi în România preoţi şi călugări care au fost închişi din această prigonire a lui Hristos, şi mulţi se feresc şi să amintească de ei - vorbesc în primul rând de părintele de la Tanacu şi maicile de acolo, care au fost închişi nevinovaţi, pentru că au ocrotit un om amărât pe care sistemul sanitar vroia să îl omoare ca să scape de cheltuieli şi de agitaţie cu el. Şi pentru că sistemul sanitar l-a omorât şi ei l-au apărat, ei au fost băgaţi în puşcărie!

Deci şi în zilele noastre se întâmplă acest lucru! Şi cu toate că adevărul s-a dovedit, cu toate că medicii legişti din Suedia, care au fost chemaţi să facă o expertiză independentă, au dovedit că femeia a fost omorâtă de către medicii sau asistentele de pe ambulanţă şi nu de mănăstire, mărturia aceasta n-a fost, bineînţeles, acceptată, şi oamenii nevinovaţi au fost băgaţi în puşcărie ca să fie acoperiţi cei vinovaţi.

Lucrul acesta se întâmplă şi în zilele noastre, numai că cei mai mulţi dintre creştinii din zilele noastre sunt înspăimântaţi numai de ideea de a fi arestaţi pentru Hristos, nu mai vorbesc de ideea de a fi condamnaţi şi a trebui să stea în închisoare pentru Hristos!

Creştinii din vechime priveau moartea cu bucurie, pentru că era clipa în care, eliberându-se de răutăţile şi de greutăţile din această viaţă, intrau în Împărăţia Cerurilor! Rămâneau cu Hristos pentru totdeauna şi intrau în bucuria veşnică! Creştinii de astăzi se tem îngrozitor de moarte şi, asemenea păgânilor şi ereticilor, ei socotesc că moartea este cel mai rău lucru care se poate întâmpla unui om! Subliniez aceste lucruri pentru a arăta câtă învăţătura greşită este chiar în sufletele şi în minţile noastre şi cât de departe suntem de a fi în credinţa cea adevărată a unui creştin.

Sfântul Grigorie Palama, pe care îl prăznuim astăzi, a apărat această credinţă adevărată cu toată puterea şi însemnătatea acestei apărări nu este mică, ci este foarte mare. Doar - şi aici atingem altă rătăcire a zilelor noastre - doar că apărarea dreptei credinţe se face în toate laturile vieţii unui om. Nu poţi să spui: „Eu apăr dreapta credinţă în ceea ce priveşte energiile necreate, dar o batjocoresc când e vorba de desfrânare. Eu apăr dreapta credinţă când este vorba despre slujirea şi rugăciunea cu cei de altă credinţă, dar n-am nimic împotriva beţiei”, pentru că şi aceasta tot erezie este.

Şi aici este o capcană în care diavolul a prins pe mulţi din zilele noastre, care socotesc că, dacă mărturisesc credinţa ortodoxă în ceea ce priveşte o dogmă sau alta, îşi pot permite să fie largi - ca să zic aşa - la inimă cu ei înşişi în ceea ce priveşte alte păcate sau patimi. Cu ei, şi cu alţii, zicând că aceea nu contează atât de mult câtă vreme mărturiseşti dreapta credinţă. Păi tocmai n-ai mărturisit-o! Căci ce spune Hristos: „Din pricina voastră numele Meu este hulit între neamuri”.Şi iarăşi spune: „Vai celui prin care vine sminteala!”

Deci dacă tu, care spui că eşti mărturisitor al Ortodoxiei, te complaci în tot felul de păcate, în violenţă, în judecată, în osândire, în bârfă, în privirea la pornografie şi în nenumărate alte păcate de acest fel, oare prin acestea tu nu mărturiseşti chiar împotriva Ortodoxiei?! Ba bineînţeles că mărturiseşti! Această idee, că dacă mărturiseşti nişte dogme, poţi să faci în rest alte păcate, este o rătăcire şi o erezie în ea însăşi! Hristos spune:„Pe acelea trebuia să le faceţi şi pe acestea să nu le lăsaţi.” Mulţi au înţeles: „pe acestea să le lăsaţi”. Hristos spune: „pe acestea să nu le lăsaţi!” Nu trebuie lăsate nici unele, nici altele. Credinţa trebuie păstrată în întregul ei!

Lumea nu înţelege că, de fapt, credinţa, în forma ei aceasta, scrisă, cum sunt catehismele, mărturisirile de credinţă, cărţile cu întrebări şi răspunsuri despre

credinţă ş.a.m.d., toate aceste lucruri nu sunt decât o încercare - aş îndrăzni să spun disperată câteodată - de a da sufletului omului ceva ce ar trebui să fie întreg în om. Se descriu nişte laturi ale unui întreg. De ce? Ca să se câştige acel întreg! Dar nu poţi niciodată să iei numai o bucăţică din acel întreg şi să spui: „A, eu vreau numai asta!”. Nu se poate. Acel întreg nu poate fi spart. Nu poate fi luat pe bucăţi şi să îţi alegi numai bucata care îţi convine. Cei care fac aşa vor pierde, până la urmă, totul, tot acel întreg!

Este vorba despre un fel de a fi, felul de a fi cu Dumnezeu, în Dumnezeu. Acesta este un fel de a fi: a fi în Dumnezeu. Şi există a fi în afara lui Dumnezeu, ceea ce înseamnă anatema.

Vedeţi că duminica trecută s-a dat anatema de trei ori orice erezie, şi s-au dat anatema cei care profesează erezie, şi s-a cântat de trei ori Veşnică pomenire şi laudă tuturor celor care apără şi mărturisesc şi trăiesc dreapta credinţă. Pentru că, într-adevăr, atunci când ţinem şi luptăm să ţinem dreapta credinţă suntem scrişi în cartea Vieţii, iar atunci când ne lepădăm de această dreaptă credinţă şi luăm învăţături mincinoase în locul dreptei credinţe suntem şterşi din cartea Vieţii. Fiindcă, repet, dreapta credinţă, aşa cum ne-a lăsat-o Hristos prin sfinţii săi ucenici şi apostoli şi cum se păstrează până astăzi numai, şi numai, şi numai în Biserica Ortodoxă, dreapta credinţă reprezintă imaginea Împărăţiei Cerurilor!

Credinţa fără fapte, spune Scriptura, moartă este. Adică această învăţătură ne duce în Împărăţia Cerurilor atunci când o trăim. Nu putem s-o trăim pe bucăţi, pentru că ea, prin definiţie, este un întreg. Şi atunci când încercăm să citim Scriptură, de cele mai multe ori nu o putem înţelege, în primul şi în primul rând, din cauză că noi suntem foarte departe de a trăi credinţa!

Scriptura este citită de tot felul de rătăciţi din tot felul de religii şi nu o înţeleg, n-o înţeleg deloc. Mă rog, ei îşi închipuie c-o înţeleg, scriu câteodată cărţi de mii de pagini despre cât de bine au înţeles ei Scriptura şi sunt total paraleli cu realitatea.

De pildă, sunt o grămadă de oameni care citesc Scriptura şi pretind că ar crede în Scriptură, dar care se ridică împotriva preoţilor şi preoţiei şi a sfinţilor! Şi spun: „Nimeni nu poate să mijlocească pentru altul înaintea lui Dumnezeu. Este un singur mijlocitor - Iisus Hristos - şi în rest, nimic! Nici un om nu poate să mijlocească pentru altul”.

Şi noi vedem aici că patru prieteni l-au adus pe slăbănog - deci dintr-o dată o mijlocire, că fără mijlocirea lor n-ajungea slăbănogul înaintea lui Hristos - deci ia uite că se poate! Deci se poate! Poate să mijlocească un om pentru altul!

Dar nu numai atât! Vedem ceva şi mai cutremurător! Ei mijlocesc nu numai material, ajutând pe acel om să ajungă la Hristos, fizic. Scriptura ne spune aşa: „Văzând credinţa lor, Iisus a zis slăbănogului” Nu zice Scriptura: „văzând credinţa lui”, zice „credinţa lor”! Şi vai, ce deosebire foarte mare! Văzând credinţa lor îi spune slăbănogului. Deci, pentru credinţa celor patru, Hristos iartă slăbănogului păcatele lui. Vedeţi că se poate mijloci? Uitaţi-vă aici mijlocire! Este făcută foarte pe faţă şi foarte evident. Pentru credinţa celor patru, Hristos îi iartă acestui om păcatele.

Iată că această lucrare de mijlocire a unui om pentru altul este o realitate a Împărăţiei Cerurilor! Hristos trăieşte după această realitate. Sau, mai bine zis, trăieşte în această realitate, pentru că, de fapt, această realitate există din El şi prin El. Nu poţi să trăieşti în Hristos şi să ignori această realitate, să spui: „nu, că nimeni nu poate să mijlocească pentru mine.” Iată că se poate, oamenii pot mijloci chiar unii pentru alţii şi cu atât mai mult cei care au primit de la Hristos poruncă să facă acest lucru, atunci când Hristos porunceşte: „Mergând, învăţaţi toate neamurile”, „Cărora veţi ierta păcatele se vor ierta lor şi cărora le veţi ţine ţinute vor fi.” ş.a.m.d. Toate lucrurile acestea vin scrise în Scriptură! Şi totuşi, fiind încălcate de către mulţi din cei care se pretind a fi cititori şi următori ai Scripturii! Uitaţi-vă cât de mare este primejdia şi cât de uşoară poate să fie alunecarea de la adevăr spre minciună. Cât de uşor se poate face această alunecare.

Şi ca dovadă de cât de străini sunt oamenii de rânduielile lui Dumnezeu, vedem că îndată ce Iisus îi zice slăbănogului: „Fiule, iartă-se ţie păcatele tale”, unii din cărturarii care erau acolo de faţă cugetau în inimile lor: „De ce grăieşte Acesta astfel de blasfemii? Cine poate să ierte păcatele decât numai singur Dumnezeu?”

Ia uite protestantismul în acţiune! Sau proto-protestantismul în acţiune! Doar că este erezie! Şi încă de aici este vădit ca erezie! Într-adevăr, Iisus Hristos este om, dar este şi Dumnezeu. Este om desăvârşit şi Dumnezeu desăvârşit, şi în această calitate poate să ierte şi ca om păcatele, pentru că cele omeneşti le lucrează dumnezeieşte, şi cele dumnezeieşti le lucrează omeneşte, după cum spunea un sfânt părinte, fiindcă sunt unite firile în Hristos. Un lucru pe care protestanţii nu-l pot înţelege cu adevărat niciodată. De ce? Pentru că ei au învăţătura greşită, eretică, despre energiile dumnezeieşti.

În catolicism există această rătăcire cumplită că nu există energii dumnezeieşti necreate. Dumnezeu este undeva şi între Dumnezeu şi toată creaţia este aşa, un fel de hău, peste care nu se poate trece, după care urmează creaţia, şi în creaţie toate aşa-numitele energii sfinţitoare şi dumnezeieşti despre care vorbeşte catolicismul ar fi, de fapt, create. Adică, propriu-zis, nu sunt mai dumnezeieşti

decât copacul din curtea bisericii sau de pe stradă; ca şi copacii ăştia tot creaţi de Dumnezeu sunt. Deci aceste energii, fiind tot create, până la urmă nu sunt cu nimic superioare.

Superioritatea, ca să zic aşa, duhovnicească a creaţiei, nu poate să existe decât în raport de apropiere de Dumnezeu. Dar nu poate exista o apropiere geografică de Dumnezeu mai mare a unora decât a altora, pentru că Dumnezeu este pretutindeni. Deci nu poţi să-ţi închipui, sau mai bine zis poţi să-ţi închipui, dar îţi închipui greşit, dacă-ţi închipui că Dumnezeu este undeva sus, te sui pe o scară - cu cât te urci mai sus pe scară cu atât eşti mai aproape de El. Această apropiere poate fi cel mult un simbol al urcuşului duhovnicesc, dar nu poate fi o realitate concretă, fizică.

Dacă un om ia racheta, se duce pe Lună, nu este mai aproape de Dumnezeu pe Lună decât era pe Pământ. Nici pe Marte, nici pe Jupiter, nici pe Pluto, nici în Alfa Centauri, pentru că nu poziţia geografică determină apropierea sau depărtarea de Dumnezeu. Lucrul acesta este evident, de vreme ce Dumnezeu este pretutindeni.

Şi atunci, ce determină apropierea de Dumnezeu şi creşterea sau scăderea în valoare a sfinţeniei (apropierea sau depărtarea de Dumnezeu)? Ce? Credinţa este cea care ne face să urcăm sau să coborâm pe scară, dar ce determină apropierea în sine, dacă nu este factorul geografic? Sunt energiile dumnezeieşti necreate! Cu cât mai bogată este viaţa ta şi existenţa ta de aceste energii, cu atât mai aproape de Dumnezeu înseamnă că eşti, cu atât mai mult te sfinţeşti. Te hrăneşti din Dumnezeu prin aceste energii! În clipa în care te depărtezi de Dumnezeu, ce înseamnă acest lucru? Înseamnă că îndepărtezi de tine izvorul acestor puteri dumnezeieşti, seci acest izvor şi viaţa ta devine uscată, stearpă, te-ai depărtat de Dumnezeu. Fizic sau geografic vorbind, El este chiar lângă tine, chiar în tine dacă eşti creştin împărtăşit, dar, în acelaşi timp, tu, pentru că ai secat acest izvor al energiilor dumnezeieşti, eşti la miliarde de kilometri depărtare de El.

Ca să înţelegem această realitate a Împărăţiei Cerurilor, să ne ducem la Scriptură. În Biblie vedem această pildă, dacă vă aduceţi aminte de ea, a samarineanului milostiv. Vă aduceţi aminte că a fost un om care a căzut în mijlocul tâlharilor şi a fost rănit. Şi a trecut şi un preot, şi a trecut şi un levit şi nu l-au băgat în seamă, iar un samarinean care era călător a venit lângă el. Şi văzându-l, i s-a făcut milă de el. „Şi apropiindu-se", zice Scriptura, i-a legat rănile. Păi cum „apropiindu-se", dacă era lângă el? Întâi spune că a venit lângă el - geografic; apoi spune „apropiindu-se" - sufleteşte. Geografic vorbind, era lângă el, dar asta nu însemna că era aproape. Pentru că în clipa aceea Hristos lămureşte ce înseamnă „aproapele meu", „cine este aproapele meu?". Cel care

are milă şi dragoste de mine, acela este aproapele meu. Şi eu sunt aproapele celui de care am milă şi dragoste, mila şi dragostea fiind daruri dumnezeieşti, fiind haruri pe care le primim - în forma lor adevărată, curată. Sigur că există şi dragoste şi iubire pătimaşă, asta este cu totul altceva.

Deci, vedem acolo: acel samarinean a venit lângă călător, a venit, s-a uitat la el să vadă, măi, ce-i cu corpul ăsta căzut pe-aici? Şi-a văzut un om care avea răsuflare, bătut, rănit, jefuit, dezbrăcat de tâlhari. Şi în clipa în care i s-a făcut milă, atunci abia s-a apropiat cu adevărat de el. Geografic fusese lângă el şi până atunci, dar erau departe.

Câţi dintre oamenii de astăzi nu sunt aproape unii de alţii şi de fapt sunt foarte departe, sunt apropiaţi geografic şi extrem de depărtaţi sufleteşte? Sunt atâţia oameni care stau în aceeaşi casă şi se urăsc de moarte! Sunt atâţia oameni care stau în această ţară şi îi doare în cot unul de altul! Nu lucrează pentru ţară, nu lucrează să se ajute între ei, nu se sprijină unul pe celălalt, nu se iubesc, abia aşteaptă să-şi dea una în cap. Geografic vorbind, sunt apropiaţi; sufleteşte sunt extrem de depărtaţi.

Deci adevărata apropiere este alta decât cea imediat fizică. Această realitate pe care o ignorăm de obicei, din nenorocire, ne face să nu înţelegem realităţile duhovniceşti. Dumnezeu este aici şi Dumnezeu pretutindeni. Dar care este deschiderea sufletului nostru către Dumnezeu? Pentru că această deschidere este, de fapt, deschiderea porţilor către harul, puterea lui Dumnezeu, har şi putere care izvorăsc din Dumnezeu Însuşi şi sunt necreate şi fac legătura reală dintre noi şi Dumnezeu. Pe o asemenea legătură nu poate exista urcuş duhovnicesc şi nici coborâş duhovnicesc, ci numai simulacru. Dar există urcuş duhovnicesc şi cădere duhovnicească.

Există acest transfer, dacă vreţi, de putere, de energie, necreată, dumnezeiască, de la Dumnezeu către creatură. Prin această energie şi putere însăşi creaţia există! Fără ea n-ar putea să fie ţinută în existenţă. Creaţia nu există prin ea însăşi. N-are nici o pricină să existe, decât puterea lui Dumnezeu care o ţine în existenţă, a creat-o şi o ţine în existenţă. Dar mai mult decât atât, decât această simplă - simplă, pentru Dumnezeu simplă, nu pentru noi - lucrare de ţinere în existenţă a creaţiei, există şi posibilitatea ca, într-adevăr, tot ceea ce s-a făcut să se deschidă către energiile dumnezeieşti, să se îmbibe, ca să zic aşa, de ele, şi să se sfinţească, să se transfigureze, sau dimpotrivă, să se - să zicem aşa - să se materializeze, să se îndepărteze tot mai mult de Dumnezeu, de aceste energii şi să ajungă la o decădere tot mai adâncă.

O pildă din viaţa noastră, că am vorbit despre Scriptură, despre cunoaştere teoretică şi trăire, o pildă vie din viaţa noastră este legată de lumină, de la ace-

astă lumânare pe care fratele Alexandru o ţine aici, de la candele, de la lumânările care ard afară.

Noi am avut în biserică, cu mila şi ajutorul lui Dumnezeu, până la începutul Sfântului Post, lumina de la Înviere, de anul trecut; după care, cu ajutorul lui Dumnezeu, am trecut la lumină, să zicem aşa, obişnuită, este de la chibrit. De ce? Ca să aşteptăm în acest post cu adevărat Lumina Învierii care va veni din nou. Şi aici vreau să ajung. De 1600-1700 de ani, la Ierusalim, de Paştile Ortodox şi numai la ortodocşi se pogoară Lumina din Ceruri. Au încercat şi musulmanii, şi catolicii, şi monofiziţii, şi mozaicii să găsească vreo şmecherie prin care fie să spună că nu este adevărat ce se întâmplă, fie să-şi însuşească cumva această minune, ca şi cum ai putea să-L furi pe Dumnezeu. Ţi L-am furat pe Dumnezeu şi L-am luat la mine, că-L vreau eu. E ridicol! Au încercat asemenea lucruri. Au dat afară pe ortodocşi din Biserica Învierii să slujească în altă biserică şi ei să slujească - monofiziţi sau catolici - să slujească acolo. Nu a venit Lumină la ei! A venit la ortodocşi, acolo unde slujeau. Ei au slujit la mormântul lui Hristos dând afară pe ortodocşi, şi Lumina Sfântă nu a venit la ei, a venit acolo unde slujeau ortodocşii.

Şi această Lumină, care se poate vedea de către oricine merge acolo, chiar în ciuda persecuţiilor care se fac, pentru că anul trecut poliţia israeliană, persecutând pe creştini, nu le-a dat voie să intre înăuntru decât unora, câtorva din delegaţiile oficiale; ceilalţi au fost ţinuţi la distanţă. Şi atunci Dumnezeu - pentru că poliţiştii mozaici erau foarte bucuroşi că i-au întristat de Paşti pe creştini pentru că, într-adevăr, creştinii care veniseră acolo erau supăraţi, erau mâhniţi că nu pot intra înăuntru - dar Dumnezeu atunci, ca să întoarcă bucuria necredincioşilor în mustrare, şi tristeţea credincioşilor în bucurie, a făcut de-a ţâşnit Lumina prin Crucea de pe biserică. A ieşit deasupra, pe cupolă. Şi flăcările Luminii, care apăruseră mai întâi înăuntru, au izbucnit afară din biserică deasupra şi-au început toţi creştinii să strige, în inima Israelului, „Hristos a înviat!” şi toţi necredincioşii, care până atunci jubilau de persecuţia pe care o făceau, şi-au plecat capetele ruşinaţi şi nu îndrăzneau să ridice ochii ca să nu vadă Lumina lui Hristos strălucind peste tot.

Această Lumină dumnezeiască care se pogoară de Înviere acolo nu arde! La început nu arde! Poţi să iei aşa în mână şi să ţii flacăra în mână. Au fost filmaţi oameni făcând acest lucru, luând flacăra şi ţinând flacăra în mână, pur şi simplu, dându-şi cu ea pe faţă şi nici părul, nici barba nu le-a ars. Nu arde; la început nu arde. După câteva minute, însă, prinde - ca să zic aşa - materialitate şi începe să ardă ca o flacără obişnuită.

Vedeţi? Exact ceea ce am vorbit mai înainte ca teorie, energiile necreate care se materializează şi dau existenţă lumii, putem vedea real, concret, practic în viaţa

noastră de toate zilele, ca să zic aşa, de Paşti la Ierusalim. O realitate din ce în ce mai cunoscută în toată lumea şi pe care oricât încearcă necredincioşii cu foarte multă furie să o nege, nu pot. Pentru că Dumnezeu le stă împotrivă. Aceste energii dumnezeieşti sunt cele care fac cu putinţă şi Întruparea Fiului lui Dumnezeu - pentru că prin ele se poate uni omul cu Dumnezeu - fac cu putinţă şi tot harul care este în Biserică, fac cu putinţă iertarea păcatelor slăbănogului şi apoi vindecarea lui.

Cât de frumoasă şi mângâietoare este această zi! Dincolo de toate răutăţile societăţii, lumii, civilizaţiei de astăzi, dincolo de toate lipsurile noastre, dincolo de slăbănogirea noastră, dincolo de paralizia noastră, harul lui Dumnezeu lucrează. Hristos ne aşteaptă. Sigur, avem nevoie de fraţii care să ne ajute să ajungem către Hristos, avem nevoie de către cineva care să ne arunce în scăldătoare, avem nevoie de cineva care să ne aducă înaintea lui Hristos, să ne pogoare prin acoperiş, dacă se poate, cumva să ne aducă acolo, într-un fel sau altul, ca să ajungem înaintea lui Hristos. Şi aceştia sunt şi prietenii sau cunoscuţii noştri care ne aduc la biserică, sunt şi preoţii, diaconii, episcopii, ieromonahii, care se roagă pentru noi şi mijlocesc înaintea lui Dumnezeu pentru noi, sunt şi îngerii, care atât de mult lucrează să ne ajute, să ne apere şi pe care atât de puţin îi băgăm în seamă şi atât de des îi uităm. De câte ori nu zice omul „sunt singur pe lume”, şi îngerul lângă el oftează. El este acolo, dar dacă omul nu vrea să-l bage în seamă… E ca şi când m-aş întoarce şi eu aşa cu spatele, închizând ochii şi-aş spune „sunt singur în biserică”. Păi, nu chiar singur. Nu? Nu sunt chiar singur în biserică. Dar aşa şi noi, că ne văităm că suntem singuri şi toţi sfinţii şi toţi îngerii sunt alături de noi şi oftează. Oftează că noi nu vrem să-i băgăm în seamă şi spunem că suntem singuri.

Fiecare dintre noi are în lanţul înaintaşilor oameni necredincioşi; dar fiecare dintre noi are în acelaşi lanţ şi oameni credincioşi, adevăraţii lui strămoşi, dacă el este un om al credinţei, oameni care s-au sfinţit şi s-au mântuit şi-au câştigat Împărăţia Cerurilor şi unii dintre ei poate sunt chiar foarte strălucitori în Împărăţia Cerurilor. Aceşti înaintaşi ai noştri, de care poate noi nici nu ştim, mai bine zis de care de cele mai multe ori noi nu ştim, aceşti înaintaşi ai noştri se roagă pururea pentru noi şi mijlocesc, şi stau cu emoţie când suntem în marile încercări ale vieţii. Şi se roagă: „s-aleagă bine, s-aleagă bine!” Dacă ar putea ne-ar trage de mânecă, dar nu le dă Dumnezeu voie. Şi ei formează, dacă vreţi, o galerie de sprijin a noastră în tot războiul vieţii noastre, de care noi uităm cu mare uşurinţă şi ni se pare că suntem singuri, şi ne văităm câteodată că suntem singuri, deşi nu suntem niciodată!

Întotdeauna există mijlocitori pentru noi. Fiecare dintre noi, oricât de singur ar crede că este, nu este niciodată singur şi întotdeauna există mijlocitori care se roagă pentru el. Aşa cum au fost mijlocitori şi pentru slăbănogul acesta care a

fost adus la Hristos, aşa cum mijlocitor pentru noi şi pentru mântuirea noastră şi pentru toţi creştinii din toate timpurile, de la el, şi până la sfârşitul veacurilor este şi Sfântul Grigorie Palama, pe care-l prăznuim astăzi, şi sunt şi ceilalţi sfinţi ierarhi pe care-i prăznuim astăzi şi mucenicii pe care-i prăznuim astăzi, şi toţi ceilalţi înaintaşi ai noştri care au izbutit să cunoască şi să trăiască credinţa şi în felul acesta nu numai că ei au câştigat Împărăţia Cerurilor, dar i-au ajutat şi pe alţii, au mijlocit şi pentru alţii, ca şi aceştia s-o câştige.

Este o duminică a mângâierii sufletelor noastre, o duminică în care să ne bucurăm de lumină şi de tăria pe care credinţa le aduce celor pe care o primesc şi ne rămâne mai departe să ne rugăm Bunului Dumnezeu că ceea ce am auzit şi ceea ce am citit şi ceea ce am învăţat - să trăim! Să luptăm să trăim toate aceste lucruri în viaţa noastră, în aşa fel încât şi noi să câştigăm Împărăţia Cerurilor, şi noi să ne umplem de har, să fim cu adevărat aşa cum ne cere Hristos - Lumina lumii - să fim noi mijlocitori pentru alţii, să-i aducem la Hristos, să le împărtăşim această Lumină, şi să ne bucurăm cu toţii în Împărăţia Cerurilor!

Aşa să ne ajute Dumnezeu!

Pr. Visarion Alexa: „Omul se plictisește și de Dumnezeu, pentru că nu are practica, exercițiul, nu a aflat sensul”

Trăim vremuri tulburi, ciudate, viața pare din ce în ce mai grea și nu de puține ori am spus: „Doamne, de ce nu desparți „cerurile” și nu Te arăți nouă, tuturor? De ce e atât de greu să interacționăm cu Tine? De ce e atât de greu să devii „simțibil” față de noi? De ce taci? De ce nu vorbești cu mine ca să am adeverirea fermă că exiști, să împlinesc poruncile Tale și să merg mereu numai spre Tine?”. Cred că fiecare dintre noi avem tensiunea aceasta, fiecare vrem ca Domnul să ne vorbească, să avem adeverirea că există, că ne aude.

Ați observat, dumneavoastră, cât de mult ne dorim să avem o casă, o mașină nouă, un telefon, fel de fel de lucruri materiale, iar apoi, după ce ne ajută Domnul să le obținem, ne plictisim de ele, nu ne mai aduc nici o bucurie și parcă vrem iar să schimbăm ceva? De ce? Pentru că omul, până nu-și vine în fire, să se înțeleagă pe sine, să înțeleagă lumea asta în care Dumnezeu ne-a așezat, nu va putea să se împărtășească de Dumnezeu fără să se plictisească. Omul se plictisește și de Dumnezeu, pentru că nu are practica, exercițiul, nu a aflat sensul.

Finul meu, Daniel Codrescu, este pictor bisericesc (el pictează și Catedrala Mântuirii Neamului) și mereu m-a fascinat dăruirea lui. M-a fascinat cum, doisprezece ore pe zi (poate și mai mult), stă urcat pe schele, la treizeci de centimetri de zid. L-am întrebat într-o bună zi: „Măi omule, cum poți face asta zilnic, zilnic, ore întregi, fără să obosești, fără să te plictisești?”. „Părinte, îmi place! Tot universul meu, tot sufletul meu este la treizeci de centimetri de ochii mei, în zidul alb pe care eu așez icoană peste icoană. Sunt fascinat de chipul sfinților, sunt fascinat de vederea lui Dumnezeu. Iar dacă trec câteva zile fără să fac asta, sufăr, mi-e dor, n-am sens.”

Vedeți dumneavoastră, asta înseamnă să fii pasionat de ceea ce faci, astfel încât existența respectivă devine existența ta. Lucrarea respectivă devine ființa ta, te hrănește, te susține, te încurajează, îți dă sens.

Astăzi sărbătorim un mare Sfânt al Ortodoxiei: Sfântul Grigorie Palama. Acest sfânt, mai puțin cunoscut, dă sens viețuirii noastre cu Dumnezeu. El spune așa: „Rugați-vă, dar nu vă imaginați că rugăciunea înseamnă doar plecarea genunchiului, seara, ci înseamnă să rămâneți cu gândul în Dumnezeu, poate mai des decât respirați". Prin inima sa, prin adâncul lui, omul intră și în Rai, și în iad, din adâncul omului Dumnezeu „se trezește" în el. În momentul morții, sufletul nu iese din om, ci se adâncește, se interiorizează adânc, în întuneric sau în Lumină.

Această trezire, spune Sfântul Grigorie Palama, o poate realiza omul doar prin rugăciune. Spunând aceasta, la vremea lui, sfântul intră în conflict cu un călugăr - Valaam - care, după ce a vizitat muntele Athos și a văzut călugării simpli rugându-se cu bărbia în piept pe un scaunel înalt de numai câteva palme, i-a numit, batjocoritor, „rugători la buric". El susținea că niciodată nu vei afla pe Dumnezeu rugându-te, ci învățând din cărți despre El și că Lumina despre care ne vorbesc Evangheliile este una a cunoașterii, a învățării. Este o mare ispitire aceasta. Toate curentele ezoterice din zilele noastre propun inițieri în cunoaștere. Îți propun cărți, scrieri pe care să le citești și care, după ce le parcurgi, te ajută să devii desăvârșit, să afli tainele lumii, zic ei.

Sfântul Grigorie Palama, unul dintre cei mai mari intelectuali ai vremii sale, reflectând și reprezentând o tradiție îndelungată încă de la Mântuitorul care pe Muntele Tabor a arătat oamenilor că Dumnezeu este Lumină, spune că omul poate să-L vadă pe Dumnezeu.

Când omul reușește să-și cultive atât de mult simțurile încât ele să poată sta prinse de Dumnezeu fără să se plictisească, atunci Domnul va „crăpa cerurile" și i se va arăta. „Dumnezeu este Lumină!", iar prin vederea acelei Lumini omul se împuternicește, se învrednicește, participă la viața lui Dumnezeu. Moise, pe muntele Sinai, îi adresează lui Dumnezeu o întrebare esențială, pe care bine ar fi ca fiecare dintre noi să o rostească: „Cine ești?". Iar Domnul îi răspunde: „Eu sunt Cel ce sunt!" Adică, Eu sunt Ființă, sunt Cel care am făcut cerul, pământul și pe tine. Eu te țin în viață, Eu te țin în existență.

Vă mărturisesc, așa cum vorbesc cu prietenii mei... De multe ori sunt întrebat de ce m-am făcut preot. Nu mi-am dorit niciodată să fiu un sportiv performant, nu mi-am dorit să adun diplome, să fiu un om deștept. Un singur lucru m-a fascinat încă din adolescență: „Cine este Dumnezeu?" Am căutat toată adolescența și

toată tinerețea mea oameni care Îl trăiesc. Și am dat de oameni fără pregătire, care nu erau intelectuali, dar care răspândeau Lumină.

Părintele Sofian, bătrânul meu, era un astfel de om-sfânt. Și de tăcea, puteai sta lângă el zile întregi doar ca să-l privești. Minunată putere ieșea din el, iar acea putere nu era a lui, era Dumnezeu, Cel care se făcuse Lumină înlăuntrul său. Prin respirație, prin mișcare, prin cuvinte, prin gesturi, prin slujire, totul arăta că Domnul se revărsa prin el. Iar asta a fost, pentru mine, cea mai puternică motivație de a rămâne în Biserica Ortodoxă și de a trăi Ortodoxia: am văzut un om care L-a cunoscut pe Dumnezeu!

Vă îndemn să vă măsurați profund motivația pentru care rămâneți în Ortodoxie, pentru care veniți la biserică, pentru care doriți să vă împărtășiți cu Trupul și cu Sângele Lui. Dacă motivația dumneavoastră este aceea că, venind la biserică, vă va merge mai bine, sunteți într-o mare înșelare. Intrați în ipostaza proorocului Moise care își pune o întrebare fundamentală: „Cine ești? Cine ești de prezența Ta îmi dă atât de mult sens, iar absența Ta mă îndurerează până la moarte? Cine ești de poți să mă faci să trăiesc atât de puternic și-n prezența Ta, și-n absența Ta?”.

Adresându-vă întrebarea aceasta fundamentală, veți începe să vă rostuiți viața în căutarea Lui, în cercetarea și-n aflarea Lui, fără plictis, fără odihnă, fără vicleșug. Veți sta înaintea Lui, sinceri, tânjind să se deschidă „cerurile”, să se arate ca să vă puteți împărtăși de viața Lui cea veșnică.

Și, pentru că v-am vorbit despre pictorul meu drag - Daniel Codrescu cel ce pictează și lucrează mozaicul Catedralei Patriarhale, dat fiind faptul că statul a întrerupt finanțarea acestei lucrări, vă adresez pe această cale rugămintea de a sprijini pictarea acestui simbol mistic al poporului român, dorit de aproape două sute de ani.

Domnul să vă răsplătească, iar Sfântul Grigorie Palama să readucă în dumneavoastră sensul viețuirii!

Pr. Vasile Gordon - Predică la Duminica a II-a din Post (a Sfântului Grigorie Palama)

Duminica de astăzi, a II-a din Postul mare, ne cheamă, între altele, la observarea a două virtuţi, mult folositoare în zilele noastre: receptivitatea şi solicitudinea. Sunt cuvinte mai noi, adică neologisme.

Iubiţi credincioşi, dar să nu ni se pară grele, căci ele, veţi vedea, exprimă în chip minunat ceea ce ne propune Sfânta Evanghelie ce s-a citit astăzi la Sfânta Liturghie. Spre a ne fi mai uşoară înţelegerea acestor termeni, vă amintim că „receptivitatea" este însuşirea omului de a fi atent la ceea ce se întâmplă în jur, spre exemplu a auzi când cineva îţi face o rugăminte, sau a vedea problemele şi necazurile semenilor, iar „solicitudinea" este atitudinea plină de bunăvoinţă, de prietenie, faţă de cineva sau ceva, adică a-l ajuta efectiv şi concret pe cel aflat în nevoie.

Zăbovirea asupra acestor două virtuţi ne-a fost inspirată de un amănunt aparent nesemnificativ al pericopei evanghelice de astăzi: anume, acela în care cei patru bărbaţi care l-au adus pe paralitic la Mântuitorul spre vindecare, s-au dovedit, deodată, receptivi la suferinţa confratelui şi plini de solicitudine prin modul în care l-au ajutat efectiv.

Mai întâi, iată, observăm că cei patru, cunoscând boala semenului lor şi încredinţaţi că numai Mântuitorul îl poate face bine, i-au oferit timp şi energie pentru a-l duce la casa unde era Iisus. Până aici putem vorbi de receptivitate. Mai departe vedem solicitudinea: în clipa în care au constatat că uşa casei în care se găsea Mântuitorul era blocată de o mulţime mare de oameni, n-au renunţat a-l ajuta până la capăt.

Poate că noi, în locul lor, l-am fi lăsat jos, lângă uşă, rugând pe cineva din mulţime să aibă grijă ca atunci când iese Iisus să-L oprească şi să-L roage să-l vindece pe suferind. Convinşi că ne-am făcut datoria, i-am fi spus cam aşa: „Uite, noi te-am adus până aici, mai departe nu avem ce-ţi face. Vezi că uşa este blocată. De aceea, te lăsăm să aştepţi până iese Vindecătorul, căci noi trebuie să plecăm. Iartă-ne dar avem treabă, trebuie să mergem la pescuit. Îţi urăm succes" (amintim că pescuitul nu era pe atunci un sport sau hobby, ca astăzi, ci una din ocupaţiile de bază a celor din Capernaum).

Ei n-au procedat aşa ci, cu totală solicitudine şi cu inteligenţă lucrătoare, au găsit rezolvarea: l-au introdus în casă prin acoperiş, în care au făcut şi o spărtură ca să încapă bolnavul (se ştie că la evrei casele aveau acoperişul plat, pe care se ieşea printr-o uşiţă, pentru a aduna apă de ploaie, a sta la soare etc. Deci acea uşiţă ei au făcut-o mai mare, rezolvând, astfel, problema.

Iubiţi credincioşi, aceşti patru oameni ne dau o bună lecţie de compasiune şi ajutorare faţă de un confrate în suferinţă, altfel spus, lecţie admirabilă de receptivitate şi solicitudine. Căci nu este suficient să avem credinţă, să mergem la biserică, să facem din când în când câte o faptă bună, ci trebuie mereu să auzim, să vedem şi să fim săritori în ajutorarea celor strâmtoraţi de sărăcie, boli etc.

Iar atunci când nu mergem până la capăt cu fapta bună, ni se potriveşte mustrarea Sfântului apostol Iacov din epistola sa: „Ce folos, fraţii mei, dacă cineva zice că are credinţă, dar fapte nu are? Oare poate credinţa (singură, n. n.) să-l mântuiască? Dacă un frate sau o soră sunt goi şi lipsiţi de hrana zilnică şi cineva dintre voi le-ar zice: mergeţi în pace, încălziţi-vă, săturaţi-vă!, dar fără să le dea cele trebuincioase trupului, care-ar fi folosul?" (2, 14-16).

În sprijinul dorinţei noastre de a fi într-adevăr receptivi şi binevoitori până la capăt, ne vin sfinţii Bisericii, care, oameni ca şi noi, cu slăbiciuni, ispite şi poticneli, au reuşit, printr-o râvnă exemplară să depăşească limitele biologice ale umanului şi să se consacre total slujirii lui Dumnezeu şi aproapelui.

Duminica de astăzi ni-l aduce în lumină pe unul dintre ei, după care şi-a luat şi numele: Sfântul Grigorie Palama (†1362). Socotim potrivit, deci, să evocăm câteva aspecte din viaţa şi lucrarea acestui părinte al Bisericii, atât ca act de recunoştinţă, cât şi pentru faptul că râvna lui este pilduitoare pentru noi cei de azi.

În prima parte a vieţii şi slujirii sale observăm mai mult virtutea receptivităţii. Rămas orfan de tată la 7 ani, va fi întru totul ascultător mamei sale, care-l va educa în duh creştin. Simţind chemare pentru viaţa îngerească, se va călugări la Muntele Athos, unde va da ascultare deplină părinţilor duhovnici, ataşându-se în

chip deosebit de bătrânul Nicodim, la Mânăstirea Vatoped, care-l va îndruma, între altele, în tainele isihasmului şi ale rugăciunii celei fără de oprire.

Cu toate că era din fire şi educaţie un om blând, smerit şi răbdător, atunci când învăţătura Bisericii a fost ameninţată de idei şi practici greşite, a luat atitudine deosebit de fermă. De acum încolo vom observa, aşadar, dimensiunea solicitudinii slujirii sale. Caracterizarea din Triod este cât se poate de plastică, de aceea o invocăm în acest moment: „Era peste măsură de blând şi smerit, însă nu când era vorba de Dumnezeu şi de cele dumnezeieşti. Era fără ură şi îngăduitor; căuta, atât cât îi stătea în putinţă, să răsplătească cu bine pe cei care se purtau rău cu el; nu primea cu uşurinţă cuvintele ce se spuneau împotriva unora; era răbdător şi cu suflet mare în greutăţile ce veneau asupra lui de fiecare dată; era mai presus de orice plăcere şi slavă deşartă; totdeauna simplu, în toate trebuinţele trupului, deşi cu timpul trupul lui se slăbise cu totul; blândeţea, liniştea şi necontenita lui bunăvoinţă a tăriei sufletului său se desăvârşise atât de mult în el, încât aceste însuşiri se arătau şi pe dinafară celor care-l priveau. În toate, totdeauna înţelegător, atent şi ordonat. Ca urmare a acestor însuşiri aproape niciodată ochii lui nu-i erau seci de lacrimi, ci purtau în ei izvoare de lacrimi”.

Cel mai cunoscut episod al luptei sale este cel legat de rătăcirile unui oarecare Varlaam, călugăr dominican, care, îndoctrinat în Apus, învăţa greşit că harul şi lumina taborică sunt energii create, teză contrară Scripturii şi părinţilor răsăriteni. Grigorie va lua atitudine, renunţând la plăcerea isihiei şi aruncându-se în arena disputelor, care au durat mai mulţi ani, suferind chiar închisoare, dar neabdicând de la datorie.

Vrednicia i-a fost, însă, răsplătită, prin alegerea sa ca arhiepiscop al Tesalonicului, deşi el a acceptat treapta arhieriei nu ca răsplată, ci ca mijloc de slujire. Va scrie mai multe tratate, dintre care o parte au fost traduse şi în româneşte, prin osteneala vrednicului de pomenire părinte Dumitru Stăniloae.

În esenţă, Sfântul Grigorie arată că „harul îndumnezeirii este mai presus de fire, de virtute şi de cunoştinţă” (Filocalia 7, ediţia 1977, p. 416), iar celor care nu cunoşteau adevărul despre lumina taborică, le spune între altele: „Tot cel ce zice că lumina care a strălucit ucenicilor în Tabor este o nălucă şi un simbol ce se face şi se desface şi nu există cu adevărat şi susţine că nu este o lucrare mai presus de toată înţelegerea, ci mai prejos de înţelegere, se împotriveşte sigur mărturisirii sfinţilor. Căci aceştia, fie în cuvântări, fie în scrieri, o numesc negrăită, necreată, veşnică şi cele asemenea” (Ibidem, p. 417-418).

Iubiţi ascultători, nu mai intrăm în alte detalii biografice şi bibliografice, spre a nu vă obosi peste măsură, dar vă invităm să citiţi singuri măcar anumite bucăţi din scrierile cuprinse în Filocalia Românească (vol. 7), încercând, totodată, să

cugetaţi asupra acestui fapt esenţial: ştiind că pentru mântuire este nevoie de har, credinţă şi fapte bune, trebuie să mărturisim credinţa dreaptă că harul este necreat, pentru că ceva creat n-ar putea mântui creatura, adică pe noi, adevăr mărturisit cu tărie de Sfântul Grigorie, în acord cu toţi părinţii ortodocşi.

Iată, aşadar, ce exemplu minunat de receptivitate şi solicitudine la acest sfânt părinte al nostru! Asemeni lui şi celor patru bărbaţi care l-au ajutat pe slăbănogul din Evanghelia de astăzi, să încercăm şi noi să fim mai atenţi la ceea ce se întâmplă în jurul nostru, dar nu numai pentru a constata anumite stări de fapt, ci a trece la fapte, cu dragoste, răbdare, curaj, fermitate, pe scurt, cu toată solicitudinea.

Sfinte Grigorie Palama, pomenit astăzi, roagă-te lui Dumnezeu să ne ajute a fi râvnitori, receptivi şi plini de solicitudine, precum tu ai fost! Amin.

Protos. Maxim Morariu - Calea tămăduirii - de la suflet la trup

Introducere

Vindecarea frigurilor soacrei lui Petru a fost urmată de o adevărată serie de tămăduiri. În Betsaida se răspândise vestea că un mare tămăduitor a poposit în satul lor. Ca atare, toată lumea s-a bulucit la ușa pescarului devenit apostol. Unii voiau să-L vadă, alții să-L asculte, alții voiau să fie și ei scăpați de te miri ce boală. Cu toții aveau câte ceva să-I ceară. Că doar nu vine omul la Dumnezeu doar așa, de florile mărului… Hristos le-a oferit tuturor cele trebuincioase.

Apoi, probabil și pentru a evita reluarea îngrămădelii din ziua anterioară, S-a trezit dis de dimineață și a plecat în pustiu, pentru a se ruga. De-altminteri, e un fapt de-a dreptul obișnuit acela ca Mântuitorul să-Și ofere răgazul intimității cu Tatăl din când în când. La fel de obișnuită e și prezența ucenicilor, care păstrează însă o ciudată formă de distanțare, spre a nu le tulbura, Fiului și Părintelui, dialogul.

La un moment dat însă, întrucât mulțimile îl căutau, Simon și cei din ceată vor veni să-I spună aceasta. Din motive ce nu ne sunt cunoscute, Domnul refuză totuși, să mai facă minuni acolo. Preferă să-Și disemineze mesajul în localitățile învecinate. Așa ajunge în Capernaum. Nu înainte de a tămădui un lepros, ce-I va deveni apoi propovăduitor zelos.

Capernaum

Plasată în vecinătatea sătucului de pescari în care i se sălășluia locvacele ucenic, cetatea Capernaumului era una mai bogată și cu oameni interesați de cele ale

credinței, pare-se. Aici, profitând de câteva zile de liniște, Mântuitorul Și-a instruit, cel mai probabil, ucenicii. Cum era de așteptat, mulțimea a aflat că El era acolo și a dat buluc. Era greu în vremea aceea să fii VIP! Și încă unul ce nu beneficiază nici de impresar, nici de gardă de corp. Presat de mulțimea care venise să-L asculte, dar și conștient de misiunea Sa, Hristos va propovădui aici, asaltat fiind de curioși.

Slăbănogul

Un grup de prieteni vor aduce pe o targă un slăbănog, încurajați fiind de cele auzite cu privire la calitățile Lui taumaturgice. Neavând posibilitatea accesului direct, pe ușă, îl vor urca pe acoperiș și astfel, cu ajutorul frânghiilor, îl vor așeza chiar în fața Vorbitorului. Condițiile climatice ale Israelului permit oamenilor de acolo să-și facă acoperișurile plate și astfel e mai ușor acolo, decât la noi, ca omul să ajungă sus pe casă. La propriu. De acolo, a fost doar un pas. În fața lui Hristos, nu era nevoie de prea multă pălăvrăgeală. Le-a văzut amicilor credința și prima lui reacție a fost una… firească. Cel puțin, din partea Fiului lui Dumnezeu! I-a iertat păcatele. Tămăduirea sufletească era lucrul de căpetenie de care omul avea nevoie.

Cărturarii poporului nu erau însă în asentimentul Lui. Vorbele de iertare rostite cu atâta convingere, îi vor face să vocifereze: „Pentru ce vorbeşte Acesta astfel? El huleşte. Cine poate să ierte păcatele, fără numai unul Dumnezeu?” Fireasca mustrare pe care Învățătorul le-o va aduce, va fi urmată de un semn vizibil: tămăduirea trupească. Una ce va veni ca urmare a poruncii lui Iisus: „Scoală-te, ia-ţi patul tău şi mergi la casa ta”. Și ca o dovadă paplabilă că iertarea păcatelor n-a fost o vorbă goală.

Întregul eveniment stârnește uimirea mulțimii, care nu mai contenește cu laudele. Senin, Hristos iese la mare, iar lumea vine să-L asculte, de această dată într-un alt cadru.

Calea vindecării - de la suflet la trup

Dincolo de aspectele ce țin de realitatea și istoricitatea povestirii, pericopa evanghelică de astăzi vorbește despre ceva cu valoare de-a dreptul perenă. Despre un deziderat și o nevoie deopotrivă: acela al vindecării. Precum slăbănogul, și noi avem nevoie de vindecare. Fiecare suntem, în felul nostru, suferinzi. Și pentru noi, rolul și rugăciunile prietenilor, pot însemna mult. Așa cum pentru un om vicios, anturajul înseamnă aproape totul. Ca făpturi comunitare, avem datoria de a ne ruga unii pentru alții. Și nădăjduim că pentru rugăciunile aproapelui, Domnul se va milostivi de noi. În fapt, prin episoade precum acesta, Hristos însuși ne arată care ar putea fi folosul rugăciunilor pentru cei plecați dintre noi.

Dacă pe cel slăbănog l-a iertat de păcate pentru credința prietenilor săi, nădăjduim că și pe cei plecați îi va învrednici de aceeași cinste, dacă ne vom ruga fierbinte.

În același timp, Învățătorul vorbește aici despre feluritele tipuri de suferință și tămăduire. Arată că nu doar trupul e supus uzurii și erodării, ci și sufletul. Și dacă cel dintâi își dorește tămăduirea și o cere, cel din urmă are nevoie de ea, chiar și atunci când trupul nu e capabil să vocifereze și pentru el. Ba mai mult, cea a sufletului e cea dintâi ce trebuie căutată. Odată primită aceea, nici trupul nu va mai suferi. Îndrăzniți!

Lidia Popiţa Stoicescu - Nu ai om, ai Dumnezeu!

16 apr, 2021

Poate n-ai fost de mult, aproapele meu, să-i cercetezi pe cei țintuiți pe un pat de spital, dar Sfânta Evanghelie din Duminica a 2-a a Postului Sfintelor Paști, închinată Sfântului ierarh Grigorie Palama, m-a trimis cu gândul la acea lume care suferă deopotrivă trupește și sufletește. Acolo ne cheamă Însuși Mântuitorul să-L cercetăm în cei bolnavi. Cred că nu puțini dintre noi sau semenii noștri spunem, sau cel puțin gândim, că sintagma potrivit căreia în ochii celui bolnav trebuie să-L vezi pe Hristos suferind împreună cu fiecare dintre aceștia nu este doar o frumoasă metaforă, menită să îndemne spre apropiere, înțelegere și compasiune sporite.

Evocam cândva o perioadă din viața mea când Dumnezeu mi-a oferit șansa de a mă afla, o vreme, într-un spital, în calitate de aparținător al unui pacient. Acest cuvânt, aparținător, în cazul concret evocat, marchează practic situarea într-o relație cât se poate de dureroasă a membrilor unei familii unii față de alții. Cei bolnavi şi internați devin pentru membrii sănătoși ai familiei, rămași dincolo de saloanele spitalelor, aproape niște entități față de care gradul de rudenie ar părea că nu prea mai contează, întrucât asupra acestuia apasă povara (adeseori purtată cu agasare sau chiar cu lipsă de răbdare și mai ales de dragoste) a responsabilității impuse de împrejurări neprevăzute și asumate silit ca o consecință a acestora. Desigur, nu putem generaliza. Ba chiar trebuie să precizăm că formularea scriptologică, birocratică, jignește în cele mai multe cazuri, rănind sentimentele firești ale membrilor familiei, care nu numai că nu simt situația creată de întâmplarea nefericită drept o sâcâitoare obligație, ci se mobilizează trup și suflet pentru a aduce alinare și chiar vindecare, dacă e posibil, celor

suferinzi și care pot fi: părinții, frații, copiii, prietenii. Și, vai, acum chiar ne aflăm într-o asemenea conjunctură cu adevărat tragică! Nu numai noi, românii, ci, în mare măsură, lumea! Mult mai dureros apasă tocmai în aceste zile, săptămâni, luni alternativa în care cei loviți de o nenorocire, o boală, o suferință oarecare nu au pe nimeni, sunt singuri în fața acestor încercări, în sensul că pentru ei nu există nici un fel de aparținători! Nu aparțin nimănui. Mai mult, sunt o povară pentru societatea ca atare, al cărei sistem de ocrotire a acestor cazuri este considerabil și pe bună dreptate deficitar!

Sfânta Evanghelie după Marcu, citită în Duminica Sfântului Grigorie Palama, relatează o întâmplare din cetatea Capernaum, unde Mântuitorul a săvârșit o minune, o vindecare. De fapt, este vorba de două vindecări. „Și au venit la El, aducând un slăbănog, pe care-l purtau patru inși. Și neputând ei, din pricina mulțimii, să se apropie de El, au desfăcut acoperișul casei și au lăsat în jos patul în care zăcea slăbănogul. Și văzând Iisus credința lor, i-a zis slăbănogului: Fiule, iertate îți sunt păcatele tale!” Cunoscând gândurile cărturarilor de față, care-L acuzau că hulește împotriva lui Dumnezeu, singurul care poate ierta păcatele, Iisus Hristos Domnul le-a răspuns: „Ce este mai ușor a zice slăbănogului: Iertate îți sunt păcatele, sau a zice: Scoală-te, ia-ți patul tău și umblă? Dar ca să știți că putere are Fiul Omului a ierta păcatele pe pământ, a zis slăbănogului, Zic ție: Scoală-te, ia-ți patul tău și mergi la casa ta. Și s-a sculat îndată și, luându-și patul, a ieșit înaintea tuturor, încât erau toți uimiți și-L slăveau pe Dumnezeu, zicând: Asemenea lucruri n-am văzut niciodată” (Marcu 2, 3-12).

Ei bine, astfel de cazuri pot fi văzute chiar în zilele noastre, la tot pasul. Vei zice: Cum, oare? Unde? Ai dreptate să te uimești și chiar să fii neîncrezător, dacă nu așezi la temelia acestei afirmații credința puternică în prezența reală, concretă a lui Iisus Hristos, Fiul Omului, în oameni. Numai așa vei putea să-L vezi în cei bolnavi, numai așa vei pune la temelia însănătoșirii acestora puterea Lui de a vindeca trupuri și suflete deopotrivă. Pentru a înțelege toate acestea sunt suficiente și deplin edificatoare prezența, pentru câteva ore măcar, nu ca bolnav, ci ca simplu vizitator, într-o secție de terapie intensivă a unui spital și apoi revenirea în decursul câtorva zile, poate săptămâni, urmărind câteva cazuri și evoluția lor. Vei asista la un du-te-vino al paturilor pe rotile... Intri în terapia intensivă și-l vei întâlni pe aproapele, încă sub anestezie sau revenind treptat la conștiința de sine, poate chiar la mari dureri. Printre paturile în care se aud șoapte ușoare sau gemete stăpânite, personalul își face datoria, încercând să amelioreze, să trateze, să asigure o evoluție normală a actului operator săvârșit. Un tablou firesc, nimic neobișnuit și totuși... în fiecare pat ceva doare, cineva se trezește la senzația durerii, uneori deosebit de acută, care reclamă administrare urgentă de calmante, de analgezice.

Cu un astfel de prilej, recent trăit, mi-am adus aminte de Evanghelia Vindecării slăbănogului din Capernaum. Toată alergarea, în ambele sensuri, a acelor paturi pe rotile, prin culoarele largi ale spitalului, mi-a sugerat aducerea la picioarele Mântuitorului a paraliticului de către cei patru prieteni ai săi. Atunci, care era asemănarea? Unde era Iisus? Într-adevăr, Iisus nu Se vedea nicăieri, nu-i așa? Și totuși, era nu numai prezent în tot spațiul, pe culoare, în salon, practic în tot spitalul, dar era prezent și în fiecare trup chinuit de suferință! Îl puteam afla, dacă priveam cu discreție, dar și cu credință profundă, în ochii fiecărui bolnav. Deci Hristos Domnul era dublu prezent! Într-un spațiu exterior și într-unul interior.

Spuneam că din relatarea Sfântului evanghelist Marcu se pot intui două vindecări. Una asupra sufletului celui adus spre tămăduire, prin cuvintele Mântuitorului: „Fiule, iertate sunt păcatele tale!” Iar cealaltă, asupra trupului neputincios, prin cuvintele Domnului: „Zic ție: Scoală-te, ia-ți patul tău și mergi la casa ta!” Cauză posibilă a suferinței fizice, păcatele bolnavului erau cunoscute de Știutorul inimilor, Dumnezeu, și de aceea terapia divină a început tocmai prin eliminarea cauzei. Efectul terapeutic concret a fost semnul pe care slaba noastră credință în puterea și iubirea lui Dumnezeu îl așteaptă mereu.

Mi-aș dori să fie ușor de înțeles o variantă de interpretare privitoare la cei patru inși care l-au coborât prin acoperișul desfăcut, la picioarele lui Iisus, pe acel bolnav și care, evident, au dat dovadă de un adânc sentiment de prietenie, devotament și dragoste. Mai mult chiar, să subliniem motivația consemnată de Sfânta Evanghelie pentru care Mântuitorul a primit, de fapt, să-l tămăduiască pe cel coborât la picioarele Sale. Spune deci textul că Domnul, „văzând credința lor”, a celor patru! Dar gestul lor, pilda în sine pe care o constituie întâmplarea relatată ne poate trimite, de asemenea, la lucrarea minunată a celor patru evangheliști, trimiși să vorbească neamurilor de Dumnezeul cel Viu. Ei aduc de fiecare dată, cu fiecare Evanghelie citită la Sfânta Liturghie, sufletele noastre, bolnave de deznădejde, de păcate, de încercările lumii acesteia, țintuite pe un pat imaginar, așezându-le înaintea lui Iisus Hristos, de la care acestea așteaptă însănătoșirea.

De foarte multe ori, picioarele, trupul în sine, ne slujesc, făcându-ne să părem sănătoși, dar cel care nu poate da pasul, nu poate ridica mâna, cel care nu mai are lumina ochilor lăuntrici, cel care nu mai poate grăi este adesea doar sufletul. Iar acesta nu poate să se facă auzit, lacrima lui nu e văzută, durerea pe care-o simte n-o poate numi. În sfârșit, poate veți gândi la fel ca mine despre cei patru, ca întruchipându-ne pe oricare dintre noi, făcând acest gest pentru semenii noștri. Ar fi chiar de dorit să fim oricând unul din cei patru care, în loc să-l coborâm pe cel bolnav la picioarele Mântuitorului, avem acum șansa să-l urcăm spre El, Cel Înviat și Înălțat la cer! Să-l urcăm, cum? În rugăciunile noastre,

prezenți chiar doar noi la Taina Sfântului Maslu, atunci când semenul nostru se află pe un pat de spital.

Simplul petic de hârtie pe care scriem numele lui, încredințat slujitorilor Bisericii, spunea un tânăr preot, se constituie în patul pe care el, aproapele, zace țintuit de păcate, de boli trupești sau de amândouă deopotrivă. Îl urcăm astfel spre Cel care credem cu tărie că îl poate tămădui, în virtutea și cu puterea înfricoșătoarei Sale iubiri pentru oameni.

Preafericitul părinte patriarh Daniel amintea atât de frumos și adevărat, în cuvântul de învățătură la Duminica Înfricoșătoarei Judecăți, cuvântul Sfântului Ioan Gură de Aur că Biserica nu este tribunal, ci spital! Așadar, în biserici, acasă, într-un spital, Biserica este prezentă prin Hristos Domnul, iar cei suferinzi (cu sufletul, cu trupul sau cu amândouă) Îl pot chema fie direct, ei înșiși, fie prin semenii lor: rudenii, prieteni sau doar aproapele. Cei patru din Capernaum, multiplicați la infinit, putem fi chiar noi, rugăciunile noastre și credința că Iisus i Se va adresa la fel ca bolnavului aceluia: „Fiule, iertate sunt păcatele tale” și: „Scoală-te, ia-ți patul tău și mergi la casa ta!”

Într-o omilie la Evanghelia despre paraliticul de la scăldătoarea Vitezda, care aștepta de 38 de ani să poată intra în apa în care se cobora îngerul, făcând-o să capete puteri tămăduitoare și care-I spusese Mântuitorului: „Doamne, n-am om să mă arunce în scăldătoare”, vrednicul de evlavioasă aducere aminte mitropolit Antonie Plămădeală a invocat un posibil și de netăgăduit răspuns de adresat acelui deznădăjduit și, odată cu el, tuturor celor care se lasă învinși de cel mai mare păcat, cel al deznădejdii. Răspunsul ar fi, pentru acela, dar și pentru noi toți, din toate timpurile: „N-ai om? Ai Dumnezeu!”

Pr. lect. dr. Adrian Podaru - Evanghelia de Duminică - Iisus, nu doar taumaturg, ci Dumnezeu care restaurează integral omul

28 mar, 2021

Duminica a 2-a din post (a Sfântului Grigorie Palama) Marcu 2, 1-12

Una dintre pericopele care se citesc la Sfânta Liturghie, în Duminica a doua din Postul mare, relatează vindecarea slăbănogului din Capernaum. O pericopă bogată în teme: legătura dintre păcat și boala trupească; credința substitutivă - făcătoare de minuni; solidaritatea interumană - chipul lui Dumnezeu din om pus în lucrare; cunoașterea lăuntrului omului de către Iisus Hristos; orbirea „experților" în teologie. Din bogăția inepuizabilă de sensuri ale textului biblic (text revelat, având structura aisbergului: ce se vede, adică litera, e doar o infimă parte în comparație cu ce nu se vede, adică „duhul"/ sensul), mă voi opri la următorul aspect: autorevelarea lui Iisus Hristos ca Dumnezeu adevărat.

Pedagogia revelării lui Dumnezeu în lume

Acuza de hulă, pe care cărturarii i-o aduc Mântuitorului atunci când Acesta îi iartă paraliticului păcatele, pare legitimă: cine, într-adevăr, are dreptul să ierte păcatele, dacă nu Unul Dumnezeu? Ceea ce nu știau, însă, cărturarii, deși ar fi trebuit să știe sau măcar să intuiască, datorită profetismului mesianic existent de generații în neamul lor, era aceea că „Unul" nu înseamnă automat și „Singurul", ci că „Unul" sunt, de fapt, cel puțin „Doi", fără ca acești „Doi" să implice existența mai multor dumnezei. Greu de înțeles, greu de explicat, greu de acceptat, din punctul de vedere al rațiunii discursive („rațiunii euclidiene", cum o numea Dostoievski), instrumentul care operează în orizontul logicii. Numai că teologia,

înțeleasă în sensul ei primar, patristic, ca teologhisire despre Dumnezeul Triunic în Sine, în viața Sa intratreimică, și nu în raporturile Sale cu lumea, depășește logica.

„Dumnezeirea, din starea de Unime la început, mişcându-Se spre Doime, S-a constituit în Treime”, spune Sfântul Grigorie de Nazianz în Cuvântarea a treia teologică. Ca Unul și ca Trei - va continua același părinte al Bisericii în Cuvântarea a cincea teologică - Dumnezeu Se descoperă omului în mod progresiv. Căderea lui Adam a avut consecințe nefaste și în plan gnoseologic: omul nu L-a mai cunoscut pe Dumnezeu, a căzut în ignoranță, iar rezultatul ignoranței a fost idolatria, adică adorarea făpturii în locul Făcătorului. Ca un Părinte bun, Dumnezeu l-a ridicat pe om treptat, potrivit cu puterile acestuia de a primi cunoașterea, dar și respectându-i libertatea, de vreme ce Adevărul trebuia primit în mod liber.

Această ridicare progresivă spre cunoaștere și Adevăr s-a făcut „seismic”, Sfântul Grigorie numind „cutremure” trei etape importante în acest urcuș, căci fiecare „cutremur” corespundea revelării unei Persoane a Sfintei Treimi: „De când există lumea, două au fost schimbările de viață însemnate, care sunt numite și două Testamente și cutremure de pământ, din cauza nemaipomenirii faptului: una, trecerea de la idoli la Lege, și alta, trecerea de la Lege la Evanghelie. Și mai vestim și un al treilea cutremur de pământ: trecerea din viața de aici la cea de dincolo, care nu mai este mișcată, nici clătinată”. Se observă cu ușurință urcușul progresiv al omului în cunoaștere: de la idolatrie la Legea Vechiului Testament (adică de la politeism la monoteism); de la Legea Vechiului Testament la Evanghelie; de la Evanghelie la Eshaton, pregustat încă de aici prin pogorârea Sfântului Duh, când se inaugurează în mod vizibil Biserica.

Aceste trei „salturi calitative” corespund, în viziunea Sfântului Grigorie de Nazianz, revelării celor trei Persoane ale Treimii: „Vechiul Testament a predicat clar pe Tatăl și mai obscur pe Fiul; Noul Testament a arătat limpede pe Fiul, și a lăsat doar să se întrevadă dumnezeirea Duhului. Acum se încetățenește cu noi Duhul, oferindu-ne mai clară arătarea Lui, căci nu era lucru lipsit de primejdie ca, atâta timp cât nu era mărturisită dumnezeirea Tatălui, să fie predicat limpede Fiul și, ca să spun un lucru mai îndrăzneț, nici ca să fie luată pe umeri sarcina predicării Sfântului Duh, câtă vreme nu era primită dumnezeirea -Fiului [...], astfel încât, prin adăugirile parțiale și, cum zice David, prin urcările și prin înaintările și progresările din slavă în slavă, lumina Treimii să strălucească oamenilor”.

Iertarea păcatelor slăbănogului. Hristos Își manifestă divinitatea

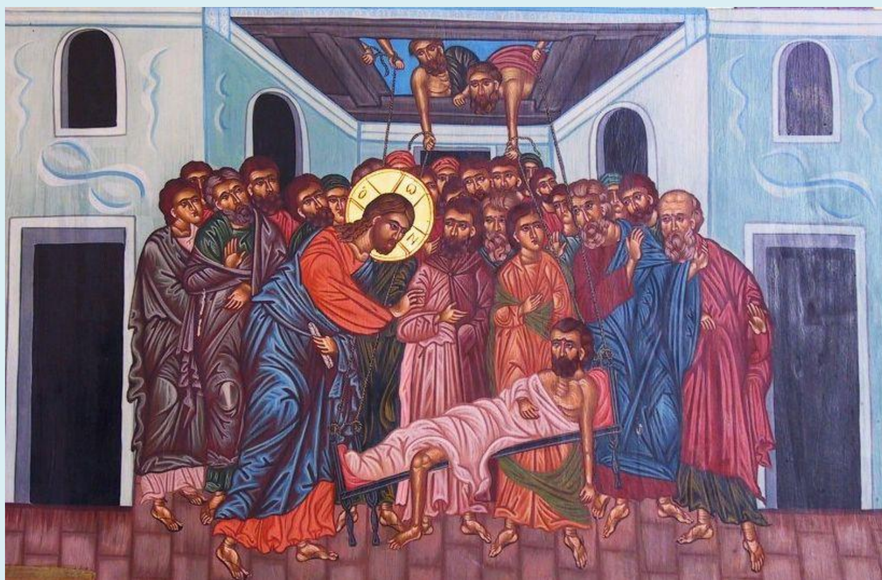
În casa din Capernaum se întâmplă nu doar minunea vindecării paraliticului, ci are loc și una dintre replicile celui de-al doilea cutremur: revelarea divinității lui Iisus Hristos. Acest al doilea cutremur începuse, în mod public, în momentul botezării Domnului la Iordan, de către Ioan. Atunci, glas din cer s-a auzit spunând: „Acesta este Fiul Meu cel iubit, întru care am binevoit” (Mt. 3, 17). Altfel spus, la Iordan, Tatăl proclama răspicat că Cel botezat este Fiul Său. Și însoțea această afirmație cu o minune, căci „îndată cerurile s-au deschis și Duhul lui Dumnezeu S-a văzut pogorându-Se ca un porumbel și venind peste El” (Mt. 3, 16). Acum, în Capernaum, Iisus Hristos demonstrează că această filiație este divină, că El nu e Fiu prin adopție, ci Fiu adevărat și Dumnezeu adevărat, de vreme ce iartă păcatele paraliticului.

Cu alte cuvinte, nu contrazice iritarea lăuntrică a cărturarilor la auzul unor cuvinte rostite de Iisus, dar care sunt rezervate doar lui Dumnezeu, ci, prin minunea vindecării, își vădește El Însuși calitatea de Dumnezeu. Ca și la Iordan, și aici, în Capernaum, descoperirea identității Sale este însoțită de o minune doveditoare.

Calitatea de Fiu divin a lui Iisus va fi afirmată iarăși spre finalul vieții Sale pământești. Arestat în grădina Ghetsimani și prezentat arhiereului Caiafa, acesta Îl va soma: „Te jur pe Dumnezeul Cel viu, să ne spui nouă de ești Tu Hristosul, Fiul lui Dumnezeu. Iisus i-a răspuns: Tu ai zis!” (Mt. 26, 63-64). De data aceasta, însă, mărturisirea nu este însoțită de nici o minune imediată. Arhiereul își rupe veșmântul într-un gest dramatic, teatral, și Îl acuză de blasfemie. Iisus va fi răstignit pe cruce și, odată constatat decesul, va fi pus în mormânt.

De ce, oare, această revelare a lui Iisus ca Fiu al lui Dumnezeu nu a fost însoțită de o minune, la fel ca altădată? Pentru că Iisus Se pregătea de adevărata și marea minune: biruința morții, Învierea și, prin acestea, transformarea omului în făptură cu adevărat nouă. Minunea nu a fost absentă, a fost doar întârziată! Și în timp ce mai toți spectatorii de pe Golgota constatau falimentul unui „idealist”, Iisus își dovedea dumnezeirea în mod nevăzut, dar incontestabil. Căci contrar punctului de vedere uman, potrivit căruia un om răstignit este într-o stare de absolută neputință, Hristos pe cruce era, de fapt, Dumnezeul nostru înarmat, gata de lupta finală împotriva morții!

Pr. dr. Iosif-Cristian Rădulescu - Evanghelia de Duminică - Să nu căutăm la păcatele aproapelui, ci la nevoia lui de ajutor

15 mar, 2020

Duminica a 2-a din Post (a Sfântului Grigorie Palama) Marcu 2, 1-12

Cu ce admirabilă dovadă de credință ne provoacă la reflexie Sfânta Evanghelie de astăzi! Gestul celor patru bărbați credincioși care nu pot rămâne indiferenți la suferința prietenului lor bolnav îl impresionează atât de mult pe Hristos, încât, „văzând credința lor”, îl dezleagă pe acest slăbănog de păcatele lui și implicit de boala lui. Vedem așadar în mod concret o credință care mobilizează puterile omului în slujba semenilor, o credință care schimbă vieți, o credință vădită în fapte. O astfel de credință a pus harul lui Dumnezeu în mișcare și l-a pogorât asupra acestui bolnav, dar și asupra comunității pe care o aduce într-o stare de sănătate sufletească, starea de doxologie, de slăvire a lui Dumnezeu. Am putea spune că și comunitatea se vindecă și se întărește, intrând într-o remarcabilă conectivitate emoțională, esențială pentru o viață comunitară bine închegată.

Cei patru oameni alături de slăbănogul vindecat devin o mărturie vie a lucrării lui Dumnezeu în interiorul comunității, o confirmare a forței vindecătoare a credinței, dar și un liant spiritual pentru membrii comunității. Fără astfel de oameni cu credință transpusă în fapte, comunitățile sunt condamnate la moarte.

Antidotul morții unei comunități este așadar implicarea membrilor ei, o implycare pe care o vedem astăzi în Evanghelie la cei cărora Hristos le admiră credința. Implicarea în viziunea creștină nu este o opțiune, ci o datorie. „Purtaţi-vă sarcinile unii altora şi aşa veţi împlini legea lui Hristos”, ne încurajează Sfântul

apostol Pavel (1 Galateni 6, 2), arătând că legea lui Hristos nu se împlinește decât prin angajarea în lucrarea de slujire a oamenilor din jurul nostru în „ceea ce este bine spre zidire” (Rom. 15, 2). Așa cum Însuși Hristos Domnul S-a implicat în viața umanității pentru a o salva și noi suntem chemați să ne implicăm prin faptele credinței în viața comunității în care trăim, asumându-ne crucea fraților noștri, dăruind ceea ce îl vindecă pe celălalt, oferind ceea ce întărește comunitatea și o face mai puternică.

O credință care nu aduce mângâiere lumii e stearpă

De multe ori însă evităm să ne asumăm vreo sarcină în cadrul comunității pentru că privim prea mult la slăbiciunile semenilor noștri și nu ne luăm în serios chemarea noastră creștină de a fi „lumina lumii” (Matei 5, 14). Credința noastră slabă se împotmolește în avântul ei chiar în neputințele fratelui nostru pe care adesea îl judecăm și îl denigrăm ca să ne motivăm refuzul de a-l ajuta. Cei patru bărbați ne dau însă un impuls. Ca și Hristos, ei nu pot rămâne indiferenți la suferința slăbănogului și acest lucru se datorează prețuirii pe care ei o simt față de omul suferind, indiferent dacă acesta suferă chiar din pricina propriilor lui păcate. Pe Hristos nu L-au oprit păcatele noastre pentru a ne răscumpăra, dimpotrivă El și-a arătat dragostea „nu fiindcă noi am iubit pe Dumnezeu, ci fiindcă El ne-a iubit pe noi” (1 Ioan 4, 10). Nici omul cu „credință lucrătoare prin iubire” (1 Galateni 5, 6) nu se împiedică de păcatele fratelui pentru a-l scoate din suferință, ci răspunde impulsurilor credinței sale în iubire.

***

La coliba Sfântului Paisie Aghioritul a venit într-o zi o pisică zvârcolindu-se de durere. Mișcat de suferința ei și dorind să o ajute, acesta a însemnat-o cu Sfânta Cruce, însă fără nici un rezultat. Văzând neputința credinței sale, sfântul s-a smerit și s-a osândit pe sine zicându-și: „Bre, netrebnicule... vezi în ce hal eşti? De atâţia ani eşti călugăr şi nici o pisică nu poţi să ajuţi!” Şi astfel smerindu-se pe sine a putut aduce vindecare pisicii. Vedem aşadar că oamenii lui Dumnezeu nu pot concepe credința fără ca ea să aducă mângâiere lumii înconjurătoare.

&&&

Adesea întâlnim oameni care se consideră credincioşi, dar care susțin răspicat că adevărata credință este în suflet şi că nu trebuie arătată lumii. „Am credința mea.” „Biserica este în sufletul meu.” Astfel de afirmații prin care se încearcă justificarea neasumării învățăturii evanghelice nu au însă nimic de-a face cu spiritul autentic al credinței creștine. Dimpotrivă, ele chiar contrazic pe Hristos Însuși care ne îndeamnă la o mărturisire prin fapte a credinței noastre: „Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, aşa încât să vadă faptele voastre cele bune şi să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri” (Matei 5, 16). Adică să

facem exact ceea ce au reușit să facă prin faptele tăcute ale credinței lor acești patru oameni din Evanghelia de astăzi.

Vedem limpede că Hristos ne cheamă la o credință care ne ajută să devenim binefăcători ai lumii. Fără slujirea semenilor, talanții noștri sunt băgați în pământ. Fără implicare în viața comunității, sufletul nostru devine însuși mormântul în care zace moartă credința noastră. Sfântul apostol Iacov declară moartă credința fără fapte și se întreabă: „Ce folos, fraţii mei, dacă zice cineva că are credinţă, iar fapte nu are?" (Iacob 2, 14).

Care sunt faptele credinței?

Evanghelia Înfricoșătoarei Judecăți ne-a lămurit faptul că cei care cred în Hristos nu Îl pot mărturisi fără slujirea celor suferinzi, fără a oferi ajutorul lor acolo unde există lipsuri, foame, boală, necazuri. „Dacă-Mi slujeşte cineva, să-Mi urmeze, şi unde sunt Eu, acolo va fi şi slujitorul Meu" (Ioan 12, 26), ne spune Mântuitorul nostru. Hristos nu a stat prin case de distracții, nu a petrecut timpul cu oamenii îndestulați, nici cu discuții filozofice fără rost, ci a fost aproape de oamenii bolnavi, înfometați, dezorientați, căzuți în tot felul de păcate, pentru a le aduce iertare, vindecare, lumină. Locul omului credincios este așadar acolo unde există nevoie de ajutor. Astăzi, cei patru oameni credincioşi sunt pe un acoperiş pentru a mijloci vindecarea slăbănogului.

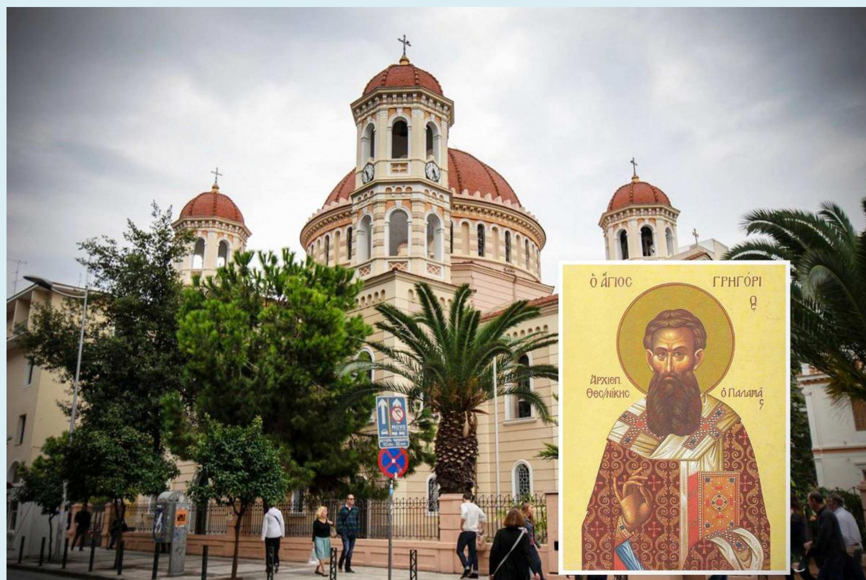
Unde ar trebui să fim noi?

Am putea fi alături de copiii ale căror visuri se frâng fără ajutorul nostru material și spiritual. Am putea fi alături de bolnavii și întristații care fără cercetarea noastră se prăbușesc în deznădejdea singurătății. Am putea fi alături de tinerii care prin prețuirea și încurajarea noastră ar putea să își găsească un drum mai bun în viață. Am putea fi chiar în propria curte, punând totul în ordine ca nimeni să nu mai fie nevoit să ne suporte dezordinea. Am putea fi în fața blocului nostru vopsind ușa de la intrare ruginită de ani buni, pe care nimeni nu se deranjează să o recondiționeze. Am putea fi în parcul de joacă al copiilor noștri îndepărtând de acolo lucrurile care i-ar putea răni pe copilași. Am putea fi cu mai multă râvnă și corectitudine la locul nostru de muncă, devenind pildă de slujire tuturor. Am putea fi membri mai activi ai Bisericii, dedicându-ne mai mult binelui comunității.

Prin astfel de fapte devine credința noastră o mărturie și de astfel de slujitori are nevoie Hristos. Are nevoie de oameni cărora le pasă de familia lor, de Biserica lor, de orașul lor, de țara lor. Are nevoie de oameni care să unească oamenii în jurul unor trainice valori și simboluri de credință și de identitate. Are nevoie de oameni care să-i strângă în jurul lor pe cei care își pun cu bucurie darurile în

slujirea semenilor. Are mare nevoie de cei care ne pot dovedi că putem face minuni atunci când devenim o comunitate slujitoare lui Dumnezeu și semenilor. Are nevoie de oameni care să prețuiască oamenii și să îi unească, nu să îi dezbine. Are mare nevoie de oameni a căror credință este molipsitoare prin forța ei de a trezi inimile celorlalți și de a le angaja în slujirea binelui. Tu poți fi unul dintre ei. Crede și implică-te! Gesturile mici pot face minuni mari.

Pr. Ciprian Florin Apetrei - Theologica - Să trăim ortodox credința. Teoria va deveni lumină și viață

28 mar, 2021

Din secolul al XIV-lea, a doua duminică din Postul mare este dedicată cinstirii Sfântului Grigorie Palama (1296-1359). Acest lucru s-a întâmplat în anul canonizării Sfântului arhiepiscop al Tesalonicului, 1368. Evlavia populară din spaţiul bizantin a dus la canonizarea şi cinstirea lui. În persoana Sfântului Grigorie Palama, contemporanii săi l-au văzut pe părintele care a salvat Ortodoxia isihastă în faţa raţionalismului scolastic, care pătrunsese în mediile intelectuale bizantine. De aceea, duminica închinată lui este imediat după Duminica Ortodoxiei, fiind de fapt o prelungire a cinstirii dreptei credinţe.

În cartea Foame şi sete după Dumnezeu - înţelesul şi folosul postului, Preafericitul părinte patriarh Daniel în textul dedicat Duminicii a doua din Postul mare spune că acum Biserica îl pomeneşte pe Sfântul Grigorie Palama „pentru a ne arăta că dreapta credinţă pe care am prăznuit-o în mod deosebit în prima duminică a Sfântului şi marelui Post al Paştilor nu este o credinţă teoretică, ci este credinţa care duce pe credinciosul ortodox la viaţă şi lumină veşnică”.

Ieromonahul Makarios Simonopetritul în Triodul explicat scrie: „Canonizarea Sfântului Grigorie Palama şi instituirea sărbătorii sale în a doua duminică a Postului mare, îndată după Duminica Ortodoxiei, consacrau deciziile celor două Sinoade isihaste de la Constantinopol, din anii 1341 şi 1351, drept însăşi expresia Ortodoxiei şi a marii tradiţii dogmatice bizantine”. Praznicul Sfântului Grigorie era rânduit astfel alături de cel al restaurării cultului sfintelor icoane, împreună cu el un loc privilegiat şi semnificativ în cursul anului liturgic.

„Astfel, victoriei ortodocşilor asupra ereticilor iconoclaşti din secolul al IX-lea îi este asemănată şi victoria isihaştilor ortodocşi din secolul al XIV-lea asupra teologilor raţionalişti bizantini.”

Ascet şi teolog, apărător al dreptei credințe

Duminica Sfântului Grigorie Palama continuă serbarea victoriei Ortodoxiei asupra ereziilor în decursul istoriei Bisericii, pentru că el este considerat între marii apărători ai dreptei credinţe. Este numit în imnurile Triodului: „Trâmbiţa teologiei, gura cea insuflată de focul darului, cinstitul locaş al Duhului, stâlpul Bisericii cel nemişcat, bucuria cea mare a lumii, râul înţelepciunii, sfeşnicul luminii, steaua cea luminoasă, care luminează lumea” sau „apărătorul creştinătăţii şi împotrivitorul păgânătăţii, folositorul cel călduros al credinţei, marele îndreptător şi învăţător; vioara cea bine tocmită a Duhului, limba cea strălucitoare ca aurul, izvorul care izvorăşte ape de vindecări credincioşilor; marele şi minunatul Grigorie”; pe care îl lăudăm ca „pe învăţătorul Bisericii, pe vestitorul dumnezeieștii lumini, pe tăinuitorul cel ceresc al Treimii. Podoaba cea mare a monahilor; pe cel ce a strălucit cu fapta şi cu gândirea la cele de sus; lauda Tesalonicului, care este păstorul cel bun şi discipol al lui Hristos”. Iar despre scrierile sale, imnografii inspiraţi spun că sunt rouă cerească, miere, pâinea îngerilor, nectar şi izvor de apă vie, scară care duce de la pământ la cer.

Toată rânduiala liturgică a slujbei Utreniei din această duminică prea mărește apărarea dreptei credinţe şi ne trimite la Ortodoxia isihastă a Sfântului Grigorie Palama: „Înşelăciunea celor rău credincioşi o ai ars, înţelepte, şi credinţa ortodocşilor bine o ai arătat şi ai luminat lumea. Pentru aceasta purtător de biruinţă te-ai arătat, stâlp Bisericii şi arhiereu adevărat. Deci nu înceta rugându-te lui Hristos, să ne mântuiască pe noi pe toţi”. Toate aceste mărturisiri imnografice ortodoxe nu au ca scop să arate originalitatea sfântului, ci identitatea teologiei sale cu tradiţia ascetică şi dogmatică a Ortodoxiei.

Făptuirea lui confirma credința și cuvântul său

Unirea primelor două duminici din Postul mare prin sărbătorirea dreptei credinţe ne pune înainte timpul postului ca o perioadă de prăznuire şi mărturisire a Ortodoxiei noastre. Faptul că postim este o afirmare a Ortodoxiei. Împlinirea postirii prin pocăinţă şi fapte bune arată Ortodoxia noastră şi nădejdea că prin acest efort ascetic vom dobândi viaţa veşnică.

Pentru aceasta parcurgem drumul luminos al postului având ca far călăuzitor teologia isihastă a Sfântului Grigorie Palama, care se adresează atât minţii noastre, cât şi inimii noastre.

Isihasmul este drumul ortodoxului spre întâlnirea cu Dumnezeu încă din lumea aceasta. Este o pregustare a bucuriei paradisiace încă de aici, din timpul vieţii noastre pământeşti, prin asceză, post şi rugăciune.

Sfântul Grigorie Palama mărturiseşte în teologia sa că oamenilor sfinţi pentru credinţa şi multa lor rugăciune, când voieşte Dumnezeu, li se oferă bucuria duhovnicească de a ajunge să vadă lumina Împărăţiei cerurilor, de care s-au bucurat Sfinţii apostoli Petru, Iacob şi Ioan la Schimbarea la Faţă a Domnului Iisus Hristos de pe Muntele Tabor.

Importanţa Sfântului Grigorie Palama pentru Ortodoxie o arată şi cuvintele Sinaxarului din această duminică, unde este numit „fiu al dumnezeieştii şi neînseratei lumini, cu adevărat om al lui Dumnezeu şi minunat serv şi slujitor al lui Dumnezeu (…)”, iar despre însuşirile lui aghiograful scrie: „Era peste măsură de blând şi smerit, însă nu când era vorba de Dumnezeu şi de cele dumnezeieşti; în acestea era mare luptător; era fără ură şi îngăduitor; căuta, atât cât îi sta în putinţă, să răsplătească cu bine pe cei care se purtau rău cu el; nu primea cu uşurinţă cuvintele ce se spuneau împotriva unora; era răbdător şi cu suflet mare în greutăţile ce veneau asupra lui de fiecare dată; era mai presus de orice plăcere şi slavă deşartă; era totdeauna simplu în toate trebuinţele trupului, deşi cu timpul trupul lui se slăbise cu totul; blândeţea, liniştea şi necontenita lui bunăvoinţă a tăriei sufletului său se desăvârşiseră atât de mult în el, încât aceste însuşiri se arătau şi pe dinafară celor care-l priveau; în toate totdeauna înţelegător, atent şi ordonat”.

Acest portret aghiografic ni-l arată pe Sfântul Grigorie Palama ca un monah desăvârşit, care trăia cu toată fiinţa în tradiţia isihastă. Pentru el singura cale de a ajunge la bucuria vederii luminii taborice era drumul trăirii isihaste prin asceză, rugăciune şi practicarea virtuţilor creştine.

Prin întâlnirea cu teologia isihastă a Sfântului Grigorie Palama în Duminica a doua din Postul Sfintelor Paşti, Biserica ne descoperă bucuria luminii taborice care ne duce la bucuria luminii Învierii lui Hristos ce ne-a dăruit Raiul şi viața veşnică. De aceea, noi îl cinstim în această duminică mărturisind: „Înger te-ai arătat pe pământ, vestind oamenilor cele dumnezeieşti, ce nu se pot grăi. Ca având minte omenească şi trup, cu glasurile ca ale celor fără de trupuri, ne-ai făcut pe noi de ne-am minunat, de Dumnezeu grăitorule, a striga ţie acestea:
Bucură-te, prin carele s-a gonit întunericul!
Bucură-te, prin carele a venit lumina!
Bucură-te, vestitorule al Dumnezeirii celei nezidite!
Bucură-te, cela ce ai spus că firea lui Dumnezeu este înălţime neajunsă!
Bucură-te, cela ce ai zis că lucrarea Lui este adâncime, care nu se poate lesne vedea!

Bucură-te, că slăvirea lui Dumnezeu bine o ai vestit!
Bucură-te, că părerile făcătorilor de rele le-ai mustrat!
Bucură-te, luminătorule, cela ce ai arătat Soarele!
Bucură-te, paharule, carele dai băutură nemuritoare!
Bucură-te, prin carele străluceşte adevărul!
Bucură-te, prin carele s-a întunecat minciuna!
Bucură-te, învăţătorule al darului” (*Icos, Duminica Sfântului Grigorie Palama*).

Arhid. prof. drd. Adrian Dobreanu - De la Sfântul Grigorie Palama, la neliniștile zilelor noastre

Ca o prelungire duhovnicească a sărbătorii Ortodoxiei împotriva tuturor ereziilor, Sfinții părinți au stabilit ca a doua duminică din Postul mare să fie dedicată Sfântului Grigorie Palama, arhiepiscopul Tesalonicului, unul dintre cei mai profunzi teologi ai Bisericii Ortodoxe din toate timpurile.

A rămas în istorie, printre altele, datorită implicării sale polemice cu privire la isihasm împotriva unui călugăr greco-catolic din secolul al XIV-lea pe nume Varlaam din Calabria, care nu era de acord cu această practică, cu toate că nu o respingea în totalitate, fiind influențat de anumite doctrine occidentale.

Dar, ce înseamnă isihasmul?

Isihasmul este o practică a rugăciunii în tradiția ortodoxă în care creștinul sau monahul trebuie să trăiască în pace și liniște, adică într-o stare de contemplare în care se practică permanent rugăciunea inimii sau a minții: „Iisuse Hristoase Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul"; aceasta este o formulă menită de a ține trează conștiința de ființă păcătoasă în raport cu dumnezeirea. Observăm faptul că această practică este specifică prin excelență pustnicilor și călugărilor pustiei, care aleg să viețuiască departe de lume, în locuri mai puțin accesibile, în păduri, în peșteri și în crăpăturile pământului.

Se poate vorbi oare despre o liniște și o pace a sufletului în zilele noastre, în tumultul lumii pe care îl trăim în fiecare zi? Probabil, răspunsurile la această întrebare pot fi împărțite, însă cu siguranță există într-o oarecare măsură o „isihie" în fiecare dintre noi. Fiecare ne putem reculege, pentru un timp mai scurt

sau mai lung în „pustiul” colțului nostru de rugăciune, contemplând starea lăuntrică, plecându-ne smerit genunchii în fața lui Dumnezeu și rostind rugăciunea minții. Oare chiar nu mai avem timp de rugăciune, de meditație, în fiecare zi? Totul depinde de noi și de modul cum ne chivernisim timpul.

Din nefericire, se întâmplă faptul ca neliniștea lumii, zgomotul și aglomerația de zi cu zi - nu neapărat cea fizică ci mai mult a simțurilor - problemele cotidiene, ne depărtează oarecum de Dumnezeu, însă Sfântul Grigorie Palama ne oferă leacul la toate aceste boli contemporane: „avem nevoie să simțim prin simțul pipăitului durerea postului, a privegherii și a altora ca acestea, dacă vrem să ne îngrijim de rugăciune”.

Duminică biruinţei Sfântului Grigorie Palama. Un extras dintr-o carte recentă despre energiile divine, necreate şi prăpastia dintre Ortodoxie şi creştinismul apusean

Sinteza palamită

Cel mai important oponent al lui Varlaam şi cel care a făcut din controversa isihastă un eveniment decisiv pentru întreaga tradiţie răsăriteană, a fost Sfântul Grigorie Palama. Palama era monah de frunte în Muntele Athos. Trăia aici ca pustnic; la sfârşitul săptămânii şi în zilele de sărbătoare cobora pentru slujbele de la Marea Lavră, cea mai veche dintre mănăstirile athonite. Cariera sa literară a început la mijlocul anilor 1330, cu câteva lucrări de evlavie monahală şi două Tratate apodictice în apărarea poziţiei ortodoxe despre purcederea Duhului Sfânt.

Iniţial, el şi cu Varlaam s-au cunoscut printr-un schimb cordial de scrisori centrat pe întrebarea dacă în privinţa lui filioque se poate folosi demonstraţia apodictică. Însă, când Varlaam i-a atacat pe isihaşti, Palama a luat hotărârea să se ridice în apărarea lor. Cea mai originală şi mai importantă lucrare a sa, În apărarea Sfinţilor isihaşti, este cunoscută de obicei ca Triadele (1338-1341).

A fost victorios pentru un moment, când Varlaam a fost condamnat în 1341 la Constantinopol. Dar apoi a avut de înfruntat un atac sporit din partea unuia din foşti săi ucenici, Grigorie Achindin, care nu se opunea isihasmului, ci distincţiei

dintre fiinţă şi energii în Dumnezeu pe care Palama o folosise în apărarea acestuia [21].

Sfântul Grigorie a scris între 1341 şi 1347 mai multe lucrări despre această distincţie, printre care şi Dialog între un ortodox şi un varlaamit, Despre unire şi despărţire, Despre energiile divine, ca şi lucrarea sistematică de apogeu, O sută cincizeci de capete.

În 1341, la Constantinopol, a fost din nou victorios. Apoi, la scurt timp a fost uns arhiepiscop de Tesalonic, statut pe care l-a deţinut până la moartea sa. Ultimul act al confruntării s-a petrecut între 1347 şi 1351, când adversarii săi s-au grupat sub comanda istoricului şi filozofului Nichifor Gregoras [22].

Totuşi, în 1351, un alt sinod s-a pronunţat oficial şi decisiv în favoarea distincţiei formulate de Sfântul Grigorie Palama. Prin urmare, isihasmul şi interpretarea sa palamită au devenit teologia oficială a Bisericii ortodoxe, răspândindu-se nu doar în Bizanţ ci şi în Rusia şi restul tărâmurilor slave [23].

Triadele încep cu formularea aspectelor despre rugăciune şi asceză care l-au iritat atât de mult pe Varlaam. „Atragerea minţii în inimă”, aşa cum consideră Sfântul Grigorie Palama, este parte a trezviei gândurilor şi este esenţială pentru practica ascetică tradiţională. Mintea a fost „revărsată prin simţuri în afară” şi trebuie astfel adusă înapoi în inimă, „organul conducător” şi „tronul harului” [24]. Recunoaştem aici holismul unor autori precum Macarie şi Sfântul Maxim.

Palama apără metodele psihosomatice ale isihaştilor considerându-le folositoare (deşi nu esenţiale) prin faptul că oglindesc în exterior mişcarea interioară de întoarcere. Prin rugăciunea făcută cu privirea aţintită asupra pieptului sau bu-

---

[21] *În privinţa lui Achindin, vezi Letters of Gregory Akyndinos, ed. and trans. Angela Constantinides Hero (Washington, D.C., 1983); Gregorii Acindyni Refutationes Duae, ed. Juan Nadal Canellas (Turnhout, 1995).*

[22] *Pentru opera lui Gregoras, vezi PG 151.*

[23] *Vezi Dimitri Obolensky, The Byzantine Commonwealth: Eastern Europe, 500-1453 (New York and Washington, 1971), pp. 301-308, 336-343 [trad. rom.: Dimitri Obolensky, Un commonwealth medieval: Bizanţul. Europa de Răsărit, 500-1453, traducere de Claudia Dumitriu, Editura Corint, Bucureşti, 2002, pp. 330-338]; John Meyendorff, Saint Gregory Palamas and Orthodox Spirituality (Crestwood, N.Y., 1974) [John Meyendorff, Sfântul Grigorie Palamas şi mistica ortodoxă, traducere de Anglea Pagu, Editura enciclopedică, Bucureşti, 1995] .*

[24] *Triads I.2.3 [Tratatul al doilea din Triada întâi contra lui Varlaam, Răspunsul al doilea în Dumitru Stăniloae, Viaţa şi învăţătura Sfântului Grigorie Palama, Editura Scripta, Bucureşti, 1993, p. 168]; mai multe referinţe în text. Citatele sunt luate din traducerea incompletă a lui Gendle, iar altele îmi aparţin. Textul poate fi găsit în cartea lui Meyendorff sau în primul volumul al cărţii lui Chrestou.*

ricului, „se realizează o întoarcere înăuntru inimii a puterii minţii ce se revarsă prin ochi afară” (I.2.8) [25]. O astfel de rugăciune adună mintea nu doar în trup şi inimă, ci şi în sine, redându-i rolul ei firesc şi autentic de canal al Duhului.

Rezultatul este transformarea întregii persoane, trup şi suflet: „Căci precum la cei dedaţi plăcerilor senzuale şi stricăcioase toată puterea sufletului de a pofti se deşartă în trup şi de aceea devin întregi trup... tot astfel la cei ce şi-au înălţat mintea la Dumnezeu şi sufletul la poftirea Lui, se transformă şi trupul şi se înalţă şi se bucură şi el de comuniunea cu Dumnezeu; devine şi el posesiune şi locaş al lui Dumnezeu” (Triade I.2.9) [26].

Aceasta este raţiunea existenţei „energiilor tainice dăruite trupurilor celor care întreaga lor viaţă au îmbrăţişat cu cucernicie sfântul isihasm”. Palama aseamănă aceste energii cu puterea minunată a moaştelor sau cu transmiterea Duhului Sfânt prin punerea mâinilor, sau cu strălucirea feţei Sfântului arhidiacon Ştefan la mucenicia sa. Aşa cum scrie în cuprins: „harul Duhului, dăruit trupului prin suflet, permite şi trupului experierea celor dumnezeieşti” (II.2.12).

Palama identifică lumina văzută de isihaşti cu lumina care a strălucit în jurul lui Hristos la Schimbarea la Faţă. Aceasta nu este un simbol creat, ci „veşmântul îndumnezeirii lor” şi o pregustare a luminii care pururea va lumina pe cei binecuvântaţi (Triade I.3.5, 26). Ea este „pentru noi şi totuşi mai presus de noi”; cunoscută prin experiere dar aceasta nu poate fi descrisă în cuvinte (I.3.4). Urcuşul în ea este infinit, fiindcă fiecare lumină dăruieşte primitorului capacitatea de a primi mai mult (I.3.22, II.2.11). ***De fapt, lumina este slava veşnică şi necreată a lui Dumnezeu:*** „În baza puterii Sale suprafireşti, Dumnezeu rămâne întreg în Sine, dar totodată locuieşte deplin în noi; şi ne împărtăşeşte nu din fiinţa proprie, ci din slava şi strălucirea proprie” (I.3.23) [27].

Pe bună dreptate este numită dumnezeire şi „tearhie” şi Dumnezeu, deşi Palama (citându-l pe Dionisie) adaugă spunând că Dumnezeu este mai presus chiar şi decât acestea. [Lumina] este văzută nu de o anumită putere sensibilă, ci de minte (nous) prin ochii trupeşti (I.3.27) [28]. Însă, a atribui minţii această vedere nu înseamnă a sugera că lumina este un obiect inteligibil; mintea însăşi devine precum lumina, încât „împreună cu ea priveşte ca pe ceva cunoscut lumina cea mai presus nu numai de simţurile trupeşti, ci de tot ce cunoaştem, ba chiar de toate existenţele” (I.3.9) [29].

---

[25] *[Ibidem, p. 171].*
[26] *[Ibidem, p. 172].*
[27] *[Ibidem, pp. 192-193].*
[28] *[Ibidem, p. 197].*
[29] *Sfântul Grigorie Palama distinge două capacităţi ale minţii (nous): cea de a înţelege noëta şi cea de a se uni cu realităţile mai presus de ea (I.3.45, citându-l pe Dionisie, DN VII.1*

Bazându-se pe o temă cunoscută de la Sfinţii Dionisie şi Maxim, Palama adaugă spunând că lumina este percepută doar prin „încetarea activităţii mentale” (I.3.17) [30]. El scoate în evidenţă faptul că o asemenea încetare nu este o simplă urmare a actului mental al negării fiindcă, atunci, ar depinde de noi în loc să fie mai degrabă un dar al harului. Cei care văd lumina dobândesc Duhul lui Dumnezeu în locul minţii - fapt ce se poate întâmpla doar prin îndelungă ascultare (care culminează cu curăţia inimii), şi rugăciune (care culminează cu rugăciunea curată) (I.3.18).

Adaptând o idee de la Sfântul Isaac Sirul, Palama vorbeşte de doi „ochi” ai sufletului, unul prin care sunt privite creaturile şi deduce bunătatea lui Dumnezeu, şi un altul prin care este văzută direct slava dumnezeiască. În timp ce primul ochi vede prin deducţie raţională, cel de-al doilea vede prin credinţă şi paza poruncilor (II.3.15-16).

Deşi el neagă că lumina este un simbol creat al lui Dumnezeu, Sfântul Grigorie Palama recunoaşte că ea este un simbol natural. Un simbol natural însoţeşte întotdeauna ceea ce simbolizează, iar existenţa lui depinde de acesta, aşa precum aurora însoţeşte răsăritul soarelui iar căldura puterea arzătoare a focului (Triade III.1.14). Din cauza asocierii înnăscute, se poate spune că obiectul simbolizat „devine” simbolul său natural, deşi rămâne unul: „capacitatea focului de a arde, ce-şi are drept simbol căldura accesibilă simţurilor, devine propriul simbol, fiindcă [focul] este mereu însoţit de această căldură, deşi rămâne unul şi nu există îndoit” (III.I.20) [31].

Precum obiectul poate fi cunoscut prin simbolul său în timp ce rămâne el însuşi mai presus de împărtăşire, tot astfel puterea arzătoare a focului este cunoscută prin căldura sa dar ea însăşi nu este împărtăşită altuia. Palama interpretează atât lumina văzută de isihaşti cât şi „cele dimprejurul lui Dumnezeu” despre care vorbeşte Maxim, ca fiind, în acest sens, simbolurile naturale ale dumnezeirii (III.1.19).

Palama introduce conceptul de energia în timp ce se află în căutarea unui termen adecvat atât pentru lumina Schimbării la Faţă cât şi pentru cele „dimprejurul lui Dumnezeu”. După ce citează câteva texte în sprijinul părerii sale că lumina este necreată, el adaugă: „Aţi putea pretinde, la fel de bine, că Dumnezeu este o

---

865C). În afara surselor sale neoplatonice, distincţia mai este sugerată şi de conceptul scripturistic al înnoirii minţii (Romani 12, 2; Efeseni 4, 23). La Clement al Alexandriei, deja, Dumnezeu Se află mai presus de noēsis şi, totuşi, poate fi înţeleasă de noēsis când este curăţită (Stromate V.11) [Ibidem, p. 182].

[30] *[Ibidem, p. 189].*

[31] *Limbajul lui Palama este inspirat aici de remarca Sfântului Maxim Mărturisitorul cum că la Întrupare, Dumnezeu „devine propriul Său simbol”, Ambigua 10 (PG 91 1165D).*

creatură în loc să afirmaţi că energiile sale fiinţiale sunt create; fiindcă nici un om care are raţiune nu ar putea să spună că bunătatea şi viaţa fiinţială sunt fiinţa mai presus de fiinţă a lui Dumnezeu” (Triade III.1.23).

Opţiunea este firească, de vreme ce atât lumina cât şi „cele dimprejurul lui Dumnezeu” sunt realităţi pe care creaturile le pot cunoaşte şi de care se pot împărtăşi. Sfântul Grigorie Palama continuă argumentând împotriva lui Varlaam, spunând că îndumnezeirea nu este o desăvârşire a firii noastre raţionale, ci o energie a lui Dumnezeu. El uneşte această temă paulinică cu învăţătura capadocienilor potrivit căreia numele divine sunt numele energiilor: „De vreme ce darul îndumnezeitor al Duhului este o energie a lui Dumnezeu şi de vreme ce numele divine provin din energii (fiindcă Cel ce este mai presus de fiinţă nu are un nume), Dumnezeu nu ar putea fi numit Dumnezeu dacă îndumnezeirea ar consta doar din virtute şi înţelepciune” (III.1.31).

El argumentează mai departe inspirându-se din scrierile Sfântului Vasile şi observând că, în concepţia Sfântului Vasile, energia îndumnezeitoare este prezentă în cei care o primesc precum este arta în artist sau puterea vederii în ochiul sănătos (III.1.3) [32]. Aceasta îi permite să clarifice ce vrea să spună Sfântul Dionisie Areopagitul când vorbeşte despre încetarea activităţii mentale. Citând exemplul Sfântului apostol Petru la Cincizecime, care, deşi plin de Duhul Sfânt, putea să vadă şi să discute cu cei din jurul lui, Palama susţine că atunci când energiile Duhului sunt prezente, puterile cognitive fireşti nu sunt pierdute ci doar „lăsate în urmă” (III.1.36).

Aşadar, Palama alătură sub conceptul unitar de energia mai multe teme care, mai înainte, existaseră mai mult sau mai puţin separat: lumina necreată, „cele dimprejurul lui Dumnezeu”, învăţătura capadocienilor despre numele divine şi concepţia Sfântului Pavel şi a capadocienilor despre sălăşluirea Duhului Sfânt. Toate trebuie înţelese drept arătarea lui Dumnezeu prin energiile Sale necreate. Este deosebit de importantă combinarea primei teme cu ultima. De vreme ce Palama înţelege sălăşluirea Duhului Sfânt (cel puţin în rândul isihaştilor) sub formă de părtăşie la lumina necreată, înseamnă că, pentru el, energia nu este doar o activitate sau o lucrare, ci o putere şi o prezenţă divină care este perceptibilă prin simţurile curăţite. Din acest motiv eu traduc „energie” întrebuinţarea de către el a acestui termen (în marea majoritate a cazurilor), deşi trebuie avute în minte şi celelalte asocieri ale sale.

În lumina acestei distincţii dintre fiinţa şi energiile divine, Palama respinge afirmaţia lui Varlaam cum că numai fiinţa divină este fără de început. Nu poate exista nici o fiinţă fără puterile sau „energiile sale fireşti”, astfel că, în cazul lui

---

[32] *Sfântul Vasile, Despre Sfântul Duh 61 (vezi mai sus, pp. 258-261).*

Dumnezeu, acestea sunt de asemenea fără de început (Triade III.2.26). Acelaşi lucru este valabil şi pentru „cele dimprejurul lui Dumnezeu” sau după expresia Sfântului Maxim, pentru lucrările Sale necreate: preştiinţa Sa, voinţa, providenţa şi contemplarea de sine, precum şi realitatea (…), infinitatea, nemurirea, viaţa, sfinţenia, virtutea şi tot ceea ce „este contemplat ca fiinţă reală în jurul lui Dumnezeu” (III.2.7, cf. III.3.8). Toate sunt necreate, şi totuşi nici una nu este fiinţa lui Dumnezeu, deoarece Dumnezeu este mai presus de ele în calitate de cauză a lor.

(…)

Mai există un alt concept tradiţional pe care Palama îl integrează celui de energia: cel al dumnezeieştilor logoi [raţiuni dumnezeieşti. n.n.]. Varlaam pretindea că nu există nici o realitate (…) între fiinţa divină şi creaturi. Palama a obiectat spunând că, în această situaţie, creaturile ar fi trebuit să existe prin părtăşia la fiinţa divină, astfel încât fiinţa divină ar fi devenit realitatea creaturilor - o concluzie pe care el o socoteşte ca fiind echivalentă cu panteismul (Triade III.2.23). El trage concluzia că, într-adevăr, trebuie să existe ceva „între” fiinţa divină şi creaturi, şi anume logoi-i fiinţelor, care preexistă în mintea dumnezeiască şi prin care toate sunt create (III.2.24). Ca şi la Maxim, logoi sunt atât unul cât şi mai mulţi şi, într-adevăr, numărul lor este în funcţie de numărul celor care sunt participanţi; ei sunt cei prin care fiinţa divină transcendentă „devine multiplă în conformitate cu procesiunile sale” (…). Spre deosebire de Platon, care le considera fiinţe cu o existenţă autonomă, Palama insistă asupra faptului că ele sunt predeterminări divine (…), preştiinţe (…), şi acte de voinţă (…) – un limbaj împrumutat, din nou, de la Dionisie şi Maxim. De asemenea, el completează spunând că ele sunt acel lucru prin care Dumnezeu este cunoscut şi perceput, „energia şi puterea modelatoare şi desăvârşitoare a tuturor lucrurilor” (III.2.25). Astfel, el consideră că logoi sunt energii asociate în special actului creator al lui Dumnezeu.

Această identificare îi permite Sfântului Grigorie Palama să includă descrierile date de Maxim vederii dumnezeieştilor logoi în propria sa concepţie despre vederea luminii necreate. Lumina văzută de isihaşti, spune el, este nemărginită, iar un sfânt care a fost socotit vrednic „a văzut întregul univers conţinut într-o singură rază” (Triade I.3.22) [33]. Apoi, îl citează pe Maxim în privinţa faptului că „cel care a fost aflat vrednic să intre în Dumnezeu va vedea, printr-un act al cunoaşterii simplu şi unitar, toţi logoi-i fiinţelor preexistând în El” (III.3.10).

---

[33] *Cel mai probabil, sfântul la care se face referire aici este Sfântul Benedict de Nursia, a cărui vedere a luminii divine a fost descrisă de Sfântul Grigorie cel Mare în Dialoguri II.35. Această lucrare îi era cunoscută Sfântului Grigorie Palama în traducerea grecească a Sfântului papă Zaharia. Vezi Emmanuel Lanne „L’interprétation Palamite de la vision de Saint Benoit”, Le Millēnaire du Mont Athos, 963-1963 (Belgium, 1963-1964), vol. 2, pp. 21-47.*

Alăturarea acestor pasaje împreună ar putea să creeze impresia că vederea dumnezeieştilor logoi şi vederea luminii necreate este aproximativ echivalentă, sau cel puţin că ultima o îmbrăţişează pe prima. Interesant, Palama nu aminteşte învăţătura lui Maxim că logoi la un loc sunt Logosul cel unul (sau, măcar, sunt „în" Logos) [34]. Probabil, motivul este că, odată ce logoi-i sunt înţeleşi ca făcând parte din energiile divine, ei nu mai pot fi identificaţi cu oricare din persoanele divine.

Postularea de către Palama a energiilor drept „realităţi" între fiinţa divină şi creaturi, a determinat obiecţiile lui Varlaam şi Achindin care îl acuzau că periclitează simplitatea divină. Respingerea acestei acuzaţii a devenit scopul principal al ultimelor sale lucrări. Atunci când susţine, rezonând cu Dionisie, că Dumnezeu este „atât unu cât şi non-unu, şi fiecare din acestea în multe feluri diferite: pentru că El este non-unu atât prin supra abundenţă ca Cel care este mai presus de Unu şi ca El Însuşi definind Unul" [35]. Deşi Dumnezeu este simplitatea în sine, simplitatea nu este fiinţa Lui, ci mai degrabă o energie divină [36]. Palama se foloseşte, de asemenea, de câteva analogii neoplatonice cunoscute pentru a ilustra unitatea în multiplicitate a lui Dumnezeu: Dumnezeu este multiplu prin puterile Sale pe cât este sufletul prin puterile sale, sau centrul unui cerc prin puterea sa de a produce punctele cercului [37].

Dificultatea aici este că în cazul energiilor divine multiplicitatea nu este doar una de puteri, ci de „realităţi" care pot fi împărtăşite de creaturi. Avem de-a face aici cu o pluralitate care nu este doar potenţială, ci deplin actuală. Din fericire, Palama mai prezintă alte două analogii care limpezesc această chestiune. Una ar fi că fiinţa este pentru energii ceea ce este soarele pentru razele sale; în cealaltă analogie, fiinţa este pentru energii ceea ce este mintea pentru elementele distincte ale cunoaşterii [38] . Aici, relaţia de unitate în multiplicitate nu este precum cea a unei entităţi faţă de puterile sale, ci a unei entităţi faţă de manifestările sale la fel de reale. După cum observă Palama, soarele este cunoscut şi împărtăşit prin razele sale şi tot astfel intelectul este cu neputinţă de a fi împărtăşibil în fiinţa sa, dar poate fi împărtăşibil în ceea ce cunoaşte (…). Desigur, razele şi elementele cunoaşterii nu există separat de soare, respectiv, de

---

[34] *Vezi mai sus, (pp. 306-308).*

[35] *Despre energiile divine 2-3; cf. Dionisie, Despre numele divine II.4 641A; Teologia mistică 5 1048A. Citatele din opera lui Palama sunt din ediţia lui Chrestou, volumele 2 şi 3, cu excepţia celor O sută cincizeci de capete, pentru care am folosit ediţia lui Sinkewicz. Traducerile sunt cele ale lui Sinkewicz pentru Capete şi Ferwerda pentru Un dialog între un ortodox şi un varlaamit, puţin modificată; celelalte traduceri îmi aparţin.*

[36] *Energii 21; Dialog între un ortodox şi un varlaamit 36, 55.*

[37] *Sufletul: Triade III.2.5, Dialog între… 54, Capete 34; cercul: Triade III.2.25.*

[38] *Soarele: Energii 32, Despre unire şi despărţire 28, 30; mintea: Energii 5, Unire 18, Dialog 40, Capete 81.*

minte, însă aceasta este aşa cum ar trebui să fie. Deşi energiile divine sunt „realităţi", ele nu sunt ipostasuri [fiinţe care există prin sine] (…). În schimb, ele sunt „enipostatice" în sens dual, adică ele există stabil şi permanent şi doar în ipostasul celuilalt [39].

(…)

(în: David Bradshaw, Metafizica energiilor divine şi schisma bisericii, Editura Ecclesiast, 2011)

Metafizica energiilor divine şi Schisma Bisericii reprezintă o inedită apariţie editorială în literatura filosofică şi religioasă contemporană ce provoacă gândirea cititorului prin miza temei şi valoarea argumentaţiei. Autorul, Prof. David Bradshaw (Universitatea din Lexington, Kentucky) ne invită la o călătorie prin istoria filozofiei şi a Creştinismului pentru a demonstra că prăpastia uriaşă care există momentan între Ortodoxie şi Creştinismul apusean (Catolicism şi Protestantism) s-a născut din înţelegerea greşită a conceptului aristotelic energeia.

Creştinismul răsăritean a folosit limbajul filozofiei Greciei antice, îmbrăcând conceptele filozofiei cu noi înţelesuri pentru a explica faptul că Dumnezeu este personal şi dincolo de conceptualizare şi că, mai mult, omenirea poate participa la viaţa divină fără să fie implicată ipoteza panteismului.

Teologia augustiniană, însă, L-a închis pe Dumnezeu într-o cutie a conceptelor filozofice. Mai precis, prin limitarea lui Dumnezeu la „fiinţa în sine" (conform filozofiei neoplatonice dar contrar revelaţiei creştine apostolice), Apusul creştin a dezvoltat o teologie sistematică lipsită de autenticitate, fundamentată pe un idol conceptual şi nu pe Dumnezeul nesfârşit şi personal al Revelaţiei Noului Testament. Teologia lui Augustin nu a permis realizarea unei distincţii între ceea ce este Dumnezeu în sine şi ceea ce este El în actul de deschidere faţă de creaţie.

Profesorul David Bradshaw arată cum Toma d'Aquino nu a reuşit să îndrepte erorile lui Augustin în timp ce, în Răsărit, Grigorie Palama a reuşit să articuleze teologia energiilor divine în cadrul teologiei trinitare patristice, asigurând coerenţa teologiei Bizanţului cu cea a Părinţilor capadocieni, cu învăţătura Părinţilor apostolici şi cu revelaţia Noului Testament.
Bradshaw ne pune în faţa unei dileme, anume a faptului că în momentul de faţă în Creştinism există doi Dumnezei: pe de o parte cel al Apusului - asemănător mai mult cu un idol conceptual, care poate fi cuprins numai raţional, contemplat

---

[39] *Triade II.3.6, III.1.9, 18; Energii 10, Dialog… 26.*

de la distanţă într-o vedere beatificatoare şi, pe de altă parte, Dumnezeul Creştinismului răsăritean - Care este personal, mai presus de înţelegere, dar care Se dăruieşte din iubire prin energiile Sale divine. Noi pe Care îl alegem?

Părintele Mihail Stanciu despre Viaţa şi învăţătura Sfântului Grigorie Palama: “Lipsa durerii, împietrirea, e cea care opreşte rugăciunea”

Rugăciunea şi foloasele ei la Sfântul Grigorie Palama

“Pentru cel ce se roagă neîncetat, lumea întreagă devine biserică.” (Ava Siluan)

“Fost-a om trimis de la Dumnezeu”, putem zice, reluând cuvântul Sfântului Ioan Evanghelistul; numele lui era Grigorie Palama. Om trimis de Dumnezeu, căci prin el s-a fundamentat teologic întreaga experienţă duhovnicească a creştinului ortodox: ***unirea deplină cu Dumnezeu în iubire şi rugăciune; dimensiunea principală a ortodoxiei, rugăciunea, cu roadele ei, a fost aşadar, este şi va fi viaţa Bisericii, viaţa şi lucrarea Duhului Sfânt în Biserică în toate timpurile.***

Tradiţia rugăciunii neîncetate are rădăcini apostolice (I Tesaloniceni 5, 17), şi o regăsim în scrierile Părinţilor pustiei, căpătând în cursul vremii specificul vieţii monahale isihaste (isihia = linişte, tăcere). Muntele Athos a devenit în secolele XIII-XIV centrul mişcării de înnoire a vieţii călugăreşti, prin sporirea rugăciunii, mişcare cunoscută sub numele de isihasm. Exponentul ei a fost Sfântul Grigorie Palama (1296-1359) care a formulat teologic, întâia oară, doctrina şi practica isihastă bazată pe întâlnirea înţelegătoare cu Hristos, în lumină, prin rugăciunea: ***“Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine păcătosul!”*** rostită neîncetat.

Viaţa Sfântului Grigorie Palama

Născut în 1296, tânărul Grigorie a fost de mic în cercul familiei imperiale dat fiind că tatăl său, Constantin, era consilier intim al lui Andronic II (1282-1328) şi pedagog al nepotului acestuia, Andronic III. Când avea 7 ani, tatăl său muri, iar el fu educat şi instruit în ştiinţele vremii de celebrul învăţat Teodor Metochites, agonisindu-şi o solidă bază culturală. Contactul strâns cu monahi de la Athos l-au făcut pe Grigorie să ţină încă din adolescenţă un regim de asceză aspră, cu post şi veghere multă, hrănindu-se numai cu pâine şi apă.

Primul învăţător în viaţa sa de rugăciune i-a fost Teolept, care mai târziu ajunge mitropolit al Filadelfiei, care l-a călăuzit la deprinderea trezviei şi a rugăciunii minţii încă de când era în lume.

Lepădând atracţiile lumii, în toamna anului 1317, cu cei doi fraţi ai săi, plecă spre Muntele Athos. Lângă mănăstirea Vatopedu, sub conducerea bătrânului Nicodim, duse o viaţă de post, de veghe şi rugăciune neîntreruptă, ziua şi noaptea.

Se ruga cu multă stăruinţă şi evlavie către Preasfânta Născătoare de Dumnezeu: ”Maica Domnului, luminează-mi întunericul, luminează-mi întunericul!”

După trei ani, în 1321, monahul Grigorie s-a nevoit în Marea Lavră a Sfântului Atanasie, unde, alţi trei ani, s-a distins prin practica virtuţilor, înţelepciune şi cuvânt, înfrânându-şi chiar şi trebuinţele cele mai naturale, “luptând parcă cu

trupul ca să ajungă fără de trup”. În decurs de trei luni nu dormea nici o noapte, ci numai puţin după prânz.

Apoi se retrage doi ani la Glosia şi în 1326, după ce e hirotonit preot la Tesalonic, urcă pe muntele de lângă oraşul Bereea (Veria) din Macedonia greacă. Aici trăieşte o viaţă duhovnicească intensă. Cinci zile pe săptămână stă izolat de toţi şi nu vorbea cu nimeni, iar sâmbăta şi duminica se aduna cu ceilalţi monahi la Sfânta Liturghie şi la convorbiri. Era în al treizecilea an al vieţii, sănătos la trup, neatins încă de nici o boală. Intensifică postul şi vegherea, iar prin lacrimi multe îşi curăţă ochiul sufletului. Rugăciunea neîntreruptă din mintea sa îl învrednicea de unirea nemijlocită cu Dumnezeu. Uneori, în timpul Sfintei Liturghii, faţa îi strălucea mai presus de fire, transfigurată de focul Duhului Sfânt.

Începe să predice, apoi să scrie despre viaţa Maicii Domnului şi a unor cuvioşi părinţi atoniţi.

Când Varlaam de Calabria, din 1334 încă, dar mai ales după 1337, începe să defaime practica şi învăţătura isihastă, atunci ieromonahul Grigorie devine purtătorul de cuvânt al monahismului atonit şi al întregii Biserici Ortodoxe. El precizează în două triade (1338, 1339) doctrina isihastă, redactând-o şi pe a treia (în 1341), când Varlaam, în 1340, atacă mai înverşunat mistica răsăriteană şi Ortodoxia însăşi.

Crescând polemica, s-a întrunit un sinod la 11 iunie 1341 care a dat dreptate isihaştilor, condamnându-l pe Varlaam; acesta fuge definitiv în occident, fiind nu doar bine primit în Biserica Romano-Catolică, ci şi promovat episcop în Gerace (sudul Italiei).

La scurtă vreme, în 1343, bănuit de complot de Ioan Cantacuzino, Palama e aruncat în închisoare, până-n 1347.

Patriarhul Ioan Colescas convoacă în 1345 un sinod care-l anatemizează pe Palama, susţinând pe Achindin, care preia rolul de batjocoritor al isihasmului.

Împărăteasa Ana de Savoia, la 2 februarie 1347, adună episcopii care-l repun în cinste pe Palama. Grigorie Achindin fuge, dar în locul lui vine Nichifor Gregoras.

Contra lui Achindin, Grigorie Palama scrie Antiereticele I-VII şi câteva epistole către alţi monahi isihaşti (până-n 1345).

Urcat în 1347 pe tron, Ioan Cantacuzino convocă în 27 mai 1351 un sinod care decretă isihasmul ca doctrină oficială a Bisericii Ortodoxe, condamnând ca

eretice învăţăturile lui Varlaam şi Achindin. Gregoras fu închis în mănăstirea Hora.

Deşi ales din 1347 arhiepiscop al Tesalonicului, Sfântul Grigorie Palama ajunse acolo abia în 1352.

În 1354, vrând să vină în Constantinopol, este luat prizonier de turci, un an de zile. Între 1358-1359, Palama a mai scris patru tratate despre isihasm, contra lui Gregoras.

Anunţându-şi ziua morţii înainte, Sfântul Grigorie Palama trecu la Domnul la 13 noiembrie 1359. Gregoras reveni şi el la ortodoxie, murind în anul următor.

Ucenicul Sfântului, patriarhul Filotei Kokinos, în 1368, convocă un sinod care-l declară, pe baza mărturiilor multor monahi şi episcopi şi a minunilor din biserica lui, Sfânt pe Grigorie Palama, hotărând ca zile de prăznuire a lui, ziua de 14 noiembrie şi a doua duminică din Postul Mare.

Opera şi doctrina Sfântului Grigorie Palama

Întreaga operă a Sfântului Grigorie Palama e centrată pe rugăciunea neîncetată a minţii în inimă; viaţa însăşi a lui a fost o rugăciune neîncetată. Sfântul Grigorie Palama a experiat pe viu isihia şi cunoaşterea lui Dumnezeu ce vin prin rugăciunea lui Iisus şi de aceea triadele I şi II poartă un titlu comun, ele fiind adresate celor "ce se dedică cu evlavie isihiei" (îl omitem în expunerea de mai jos a operei), a treia triadă conţinând lucrările în care sunt "respinse" (tratatul I) şi enumerate "absurdităţile ce provin din premisele (tratatul II) şi concluziile (tratatul III) filosofului Varlaam".

Problema rugăciunii neîncetate este abordată în toate scrierile palamite, căci rugăciunea e izvorul vieţii veşnice, al cunoaşterii lui Dumnezeu, care sporeşte în om odată cu eliberarea lui de patimi prin lucrarea Duhului Sfânt.

Iată mai jos, o parte din lucrările Sfântului Grigorie Palama, consultate în redactarea acestei mici expuneri a noastră:

Triada I (1338):
1. Spre ce şi până la ce grad e folositoare îndeletnicirea cu ştiinţele
2. Pentru cei ce voiesc să se concentreze asupra lor în isihie, nu e fără folos să încerce a-şi ţine mintea înăuntru trupului.
3. Despre lumina şi luminarea dumnezeiască, despre fericirea sfântă şi despre desăvârşirea cea întru Hristos.

Triada II (1339)

1. Care este cunoştinţa cu adevărat mântuitoare şi căutată cu mult interes de monahii adevăraţi sau împotriva celor ce zic că cunoştinţa ce provine din ştiinţele din afară e cea cu adevărat mântuitoare.
2. Despre rugăciune
3. Despre lumina sfântă

Triada III (1341)
1. Despre îndumnezeire
Tomul aghioritic (1341)
Antiereticele I-VII contra lui Achindin (1342-1344)

Doctrina palamită susţine cunoaşterea lui Dumnezeu, experierea vieţii veşnice prin comuniunea directă cu El în Biserică. Ea este o trăire dată potenţial tuturor creştinilor prin Taina Botezului şi prin participarea la viaţa lui Hristos prin împărtăşirea Lui la Sfânta Liturghie. Dar actul împărtăşirii euharistice cu Hristos trebuie prelungit şi actualizat în om prin rugăciune neîncetată; astfel dialogul omului cu Hristos este continuu şi într-o sporire neîntreruptă, omul ajungând "părtaş dumnezeieştii firi" (II Petru 1, 4) prin umplerea lui de harul necreat și îndumnezeitor al Duhului Sfânt.

1. Pentru a-L cunoaşte pe Dumnezeu nu e absolut necesară ştiinţa profană, cum susținea Varlaam, ci păzirea poruncilor Lui. Înţelepciunea dată prin Duhul Sfânt profeţilor, apostolilor şi tuturor creştinilor lucrători, îndeamnă pe tot omul să cunoască şi să împlinească voia lui Dumnezeu, luminându-l şi în înţelegerea raţiunilor cauzale ale lucrurilor; ea este un dar duhovnicesc care-l purifică pe om de patimi. Iar ***apropierea de Dumnezeu vine prin neîncetata rugăciune care încălzeşte inima omului cu focul iubirii lui Dumnezeu şi a semenilor.***

2. ***Rugăciunea săvârşită de minte în inimă întăreşte gândul omului permanent la Iisus Hristos, mărind comuniunea cu El şi sfinţind întreaga fiinţă a omului, întărind cugetele şi simţurile în frica de Dumnezeu. Însă rugăciunea trebuie ajutată şi prin asceză şi prin ascultare de duhovnic.*** Palama arată că, prin rugăciune neîncetată, mintea devine receptivă harului Duhului Sfânt unindu-se cu inima, revărsând bucuria sfântă a contemplaţiei duhovniceşti şi peste trup, nu omorând partea pasională (cum zicea Varlaam), ci purificând-o prin străpungerea şi plânsul mântuitor de urmele păcatelor. Rugăciunea şi asceza nu înăbuşă puterile firii umane ci le ridică peste fire, pe măsura unirii cu Hristos. Îndumnezeirea prin har a omului înseamnă sublimaţia continuă a lui în Hristos.

3. Mintea curăţită de patimi şi luminată de harul dumnezeiesc se depăşeşte pe sine şi devine capabilă de vederea lui Dumnezeu în Duh; isihaştii sporiţi în virtute văd slava necreată a lui Dumnezeu, slavă luminoasă pe care au văzut-o şi

Sfinţii Apostoli pe muntele Tabor când Mântuitorul S-a schimbat la faţă. ***Această lumină taborică nu este fiinţa (ousia) lui Dumnezeu ci slava naturii dumnezeieşti, a întregii Sfintei Treimi şi nu se poate vedea nici prin putere omenească oricât de mare, nici prin ajutor îngeresc, ci numai prin putere dumnezeiască.*** Şi Sfântul Ştefan a văzut-o "fiind plin de Duhul Sfânt" (Fapte 7, 55). Deci numai unindu-se cu Dumnezeu prin har, omul poate vedea acea lumină care este frumuseţea şi substanţa veacului ce va să fie. Este singura lumină adevărată, eternă şi necreată, prin care şi noi devenim lumină ca nişte fii ai luminii. Vederea lui Dumnezeu în lumină e mai presus de cugetare, ea e nelimitată de conceptele raţionale, ea e trăită prin credinţă. ***Credinţa face nebună toată ştiinţa lumii, căci nu cel ce are ştiinţă ci cel ce are în inimă credinţa lucrătoare prin iubire are în el pe Iisus Hristos. Aceasta este cunoştinţa adevărată de Dumnezeu, mai presus de minte şi de simţuri, când se face unirea cu Dumnezeu în lumină prin harul Duhului Sfânt.***

4. Cei ce se împărtăşesc de el trăiesc într-un mod dumnezeiesc, primind viaţă dumnezeiască şi cerească şi astfel ei devin "părtaşi dumnezeieştii firi" (II. Petru 1.4). Harul Sfântului Duh este numit şi "îndumnezeire" (theosis) sau "principiul îndumnezeirii" (thearhia), este lucrarea (energhia) lui Dumnezeu care se revarsă oamenilor împărtăşindu-le viaţa şi cunoştinţa dumnezeiască printr-o iluminare negrăită. Lumina de pe Tabor a fost însăşi dumnezeirea, însă nu în fiinţă ci în lucrare. Fiinţa lui Dumnezeu este inaccesibilă oamenilor şi îngerilor, dar ea este nedespărţită de lucrările sau energiile ei necreate, comune Sfintei Treimi, prin care Dumnezeu ţine lumea şi o îndumnezeieşte. Fiinţa (natura) dumnezeiască nu are nume care să o exprime. Toate numirile sunt ale lucrărilor, prin ele cunoaştem pe Dumnezeu şi ne unim cu El, direct, pe măsura receptivităţii firii noastre la ele.

Pentru Varlaam şi adepţii săi, Dumnezeu nu poate fi cunoscut direct, întrucât El se face cunoscut şi intră în relaţie cu omul prin intermediul harului creat. Câtă vreme există un intermediar – harul creat (gratia creata) -, nu poate fi vorba de o unire directă a omului cu Dumnezeu, nici de sfințire, nici de viață veșnică.

Sfântul Grigorie vorbeşte, aşadar, de posibilitatea cunoaşterii şi a unirii nemijlocite cu Dumnezeu. El spune că nu există natură (fiinţă) nelucrătoare, care să nu se manifeste în afară prin energii. Numai inexistenţa este nelucrătoare şi neenergetică. Orice persoană care are natură proprie poate fi cunoscută prin manifestările ei. Dumnezeu, fiind necreat, se manifestă prin energii necreate (harul lui Dumnezeu); pe când omul şi întreaga creaţie au energii create, corespunzătoare naturii lor. Energiile – necreate sau create – sunt distincte de persoana care le generează, dar nu sunt diferite sau separate de aceasta. Astfel, ele fac cunoscută persoana, însă esenţa persoanei nu se epuizează în manifestările ei, rămânând întotdeauna dincolo de acestea.

Pentru a ilustra cele două concepţii diferite, ne-am putea folosi de imaginea soarelui (exemplu ce trebuie primit, desigur, păstrând proporţiile): pentru adepţii lui Varlaam și ai teologiei catolice, Dumnezeu este ca şi discul solar lipsit de raze (situaţie în care lipseşte şi lumina şi căldura), în vreme ce pentru Sfântul Grigorie Palama, El este ca soarele care încălzeşte şi luminează pământul, graţie razelor sale care umplu pământul de lumină şi viață.

Cele două perspective au şi consecinţe diferite: în relaţia prin energii dintre Dumnezeu şi lume, păcatele sunt considerate boli, iar calea spre mântuire presupune pocăinţa şi vindecarea prin unirea cu Dumnezeu şi sălăşluirea harului Său în om; în relaţia indirectă cu Dumnezeu – prin harul creat - avem de-a face cu o religie morală (legalist-juridică) în care păcatele sunt considerate încălcări ale legii, ceea ce face ca în îndreptare să predomine pedeapsa şi se minimalizează iubirea. Din contră, învăţătura despre mântuirea ca vindecare accentuează foarte mult iubirea, iar libertatea dobândeşte un loc important.

Învăţătura palamită nu este ceva nou în teologia răsăriteană, ea îşi are izvorul în revelaţia Noului Testament şi e prezentă în toată patristica ortodoxă. Sistematizarea ei aparţine Sfântului Grigorie Palama, care a adâncit şi dezvoltat teologia izvorâtă din rugăciunea şi Euharistia continuă cu Iisus Hristos.

Rugăciunea la Sfântul Grigorie Palama

Întreaga învățătură isihastă e centrată pe rugăciunea minţii sau a inimii sau a minţii coborâte în inimă; ea este rostită neîncetat şi adunând mintea de sub presiunea simţurilor o înalţă către Dumnezeu în cuvintele: ***“Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine păcătosul!”.*** Rugăciunea neîncetată face (ca) pe cei ce se gândesc tot timpul la Dumnezeu să fie pătrunşi tot mai mult de prezenţa Lui, de lucrarea Lui; ei Îl înscriu tot mai adânc pe Dumnezeu în conştiinţa lor, înscriindu-se şi ei tot mai mult în conştiinţa (cartea) lui Dumnezeu.

Sfântul Grigorie Palama abordează cu toată atenţia problema rugăciunii personale, intime; puţine referiri face la rugăciunea comunitară, liturgică. Pentru el e mai importantă actualizarea harului dumnezeiesc, primit în Sfintele Taine (Botez, Mirungere şi Euharistia în special) ale rugăciunii comunitare a Bisericii, prin rugăciune personală neîncetată, decât îndesirea participărilor la slujbele liturgice în detrimentul scăderii dialogului intim, personal cu Dumnezeu.

Tratatele al doilea din primele două triade contra lui Varlaam cuprind cele mai bogate învăţături despre rugăciunea minţii, atât practice cât şi teoretice.

Astfel, ca toţi Părinţii Bisericii, Sfântul Grigorie Palama susţine că rugăciunea trebuie ajutată cu asceza trupului, cu mortificarea senzaţiilor de plăcere care ispitesc sufletul să încline spre cele ale lumii şi ale trupului, îndepărtându-l de rugăciune. Eroismul acceptării durerii e un efort al voinţei care, prin osteneală, ne descoperă marginile puterilor şi ale vieţii noastre aflate sub păcat şi ne fac să strigăm pe Dumnezeu în ajutor. Împreună lucrarea sufletului şi a trupului este esenţială în progresul duhovnicesc, căci durerea ostenelii aduce înmuierea sufletului, iar aceasta naşte rugăciunea, uneori rugăciunea cu lacrimi.

“Până ce ne stăpâneşte împătimirea (de plăcere) nu putem gusta rugăciunea minţii nici măcar cu cuvântul de pe vârful buzelor şi avem nevoie să simţim prin simţul pipăitului numaidecât durerea postului, a privegherii şi a altora ca acestea, dacă vrem să ne îngrijim de rugăciune. Căci numai prin ea se mortifică pornirea păcătoasă a trupului şi gândurile care mişcă patimile animalice se fac mai cumpătate şi mai slabe. Ba nu numai atâta, ci aceasta aduce şi începutul sfinţitei străpungeri a inimii, prin care se şterg şi întinăciunile necurate de mai înainte şi care face pe Dumnezeu mai presus de toate milostiv şi înduplecat de rugăciune.”

Pentru Palama, “lipsa durerii, pe care părinţii o numesc şi împietrire, e deci cea care opreşte rugăciunea”, căci durerea trăită cu trupul nu numai că nu se face o piedică rugăciunii, ci conlucrează cu ea întărind-o. “Rugăciunea e maica şi totodată fiica lacrimilor”, căci din lacrimi de durere pentru păcate iese rugăciunea, iar rugăciunea, ca expresie a simţirii puternice a micimii şi a păcătoşeniei faţă de Dumnezeu, naşte lacrimile. Acestea merg împreună şi numai însoţirea lor măreşte calitatea rugăciunii şi calitatea fiinţei fiecăruia, scoţând sufletul din împietrire. Lacrimile sunt semn că Dumnezeu s-a atins de inima celui ce se roagă, înmuind-o, căci atingerea ei de Dumnezeu e plină de milă şi iubire. Iar aceasta îl face pe om să înţeleagă că pentru unirea în iubire cu Dumnezeu trebuie întreţinută starea de disponibilitate interioară pentru El, de smerenie receptivă la harul Lui.

Rugăciunea minţii are nevoie de urcuşul plin de osteneală al faptelor virtuţii, de asceză şi ascultare faţă de duhovnic, cerând şi trupului să-şi depăşească hotarele limitate prin patimi şi transfigurându-l odată cu sufletul. Faptele bune, virtuţile, făcute prin trup sunt expresia clară a dorinţei de îndreptare, sunt “roadele vrednice de pocăinţă” a minţii; ele arată efectul adânc al rugăciunii, al îndreptării cugetului spre Dumnezeu. Adică asceza este nedezlipită de rugăciune, ba ea arată tensiunea rugăciunii către Dumnezeu, făcând şi trupul sensibil la lucrarea Duhului Sfânt şi transparent ei, prin despătimire.

“Căci sfinţii spun că este o lucrare comună a sufletului şi a trupului, dar cu adevărat şi dumnezeiască, care pricinuieşte sufletului iluminarea

dumnezeiască, izbăvindu-le pe amândouă de patimile rele şi aducându-le în schimb tot corul sfânt al virtuţilor.”

Ortodoxia susţine mântuirea şi desăvârşirea integrală a omului şi cu sufletul şi cu trupul, căci trupul e destinat să devină “templu al Duhului Sfânt” (I Cor. 6, 19). De aceea trupul, prin virtuţi, trebuie să devină străveziu pentru Duhul Sfânt şi opac faţă de pornirile inferioare ale patimilor. Palama dă mare importanţă demersului ascetic de sfinţire a trupului, faţă de Varlaam care, cu toată teologia apuseană, vede pe Dumnezeu ca o ghicitoare, ca o impersonalitate filosofică abstractă, accesibilă doar intelectualilor. Dumnezeu, ca Persoana deplină, este mereu disponibilă dialogului şi relaţiei de iubire cu omul, ridicându-l şi pe acesta, prin harul Lui, la o asemănare tot mai mare cu El printr-o unire tot mai mare cu El.

“Dar noi nu am învăţat o filosofie (Varlaam), că nepătimirea e omorârea laturii pătimitoare (pasionale), ci mutarea ei de la cele mai rele la cele mai bune şi lucrarea ei îndreptată, prin deprindere, spre cele dumnezeieşti după ce s-a întors cu totul de la cele rele şi s-a îndreptat spre cele bune. Şi pentru noi nepătimaş este cel ce a pierdut deprinderile rele şi s-a îmbogăţit în cele bune, <<cel ce s-a întipărit de virtuţi, ca cei împătimiţi de plăcerile rele>>, cel ce şi-a supus iuţimea şi pofta – care alcătuiesc împreună latura pătimitoare a sufletului – puterii cunoscătoare, judecătoare şi raţionale a sufletului, aşa cum cei împătimiţi şi-au supus puterea raţională laturii pasionale. Căci reaua întrebuinţare a puterilor sufletului e cea care dă naştere patimilor vrednice de dezaprobare, aşa după cum reaua întrebuinţare a cunoaşterii lucrurilor dă naştere înţelepciunii celei nebune.“

Prin întrebuinţarea cea bună a poftei se dobândeşte iubirea de Dumnezeu, iar prin buna întrebuinţare a iuţimii se dobândeşte răbdarea. Iar ele sunt bine întrebuinţate când se supun minţii. Mintea pomenind neîncetat pe Dumnezeu, iar pofta însoţind mintea în această lucrare, ajung împreună la deprinderea iubirii de Dumnezeu. Iar împlinind poruncile Lui cu răbdare, se ajunge la iubirea aproapelui, care implică şi o mare trăire spirituală. Aceasta nu există însă fără nepătimire, adică fără renunţarea la iubirea egoistă de sine şi de plăcerile inferioare ale sale. Iubirea care implică nepătimirea e insuflată de un elan al iubirii de Dumnezeu şi de aproapele, de iubirea a tot ce e bun, de un elan opus oricărui egoism.

“Această cale spre desăvârşita iubire prin nepătimire se deschide liber şi urcă spre cele de sus şi se potriveşte cu deosebire celor ce s-au retras din lume. Căci odată ce s-au dedicat lui Dumnezeu şi stăruiesc cu minte netulburată în convorbirea cu El, prin această împreună petrecere, leapădă uşor povara patimilor rele şi-şi adună comoara iubirii. [...] Această forţare (la fapte bune,

după poruncile lui Dumnezeu), prelungindu-se prin obişnuinţă, produce o dulce afecţiune faţă de poruncile dumnezeieşti şi preface în deprindere dispoziţia plăcută faţă de ele. Aceasta, la rândul ei, pricinuieşte o ură statornică faţă de deprinderile şi afecţiunile rele. Iar această ură contra deprinderilor rele rodeşte nepătimirea din care se naşte iubirea faţă de Cel singur bun.”

Deci, faptele bune înfăţişează (lui Dumnezeu) latura pătimitoare a sufletului ca “jertfă vie, sfântă, bineplăcută lui Dumnezeu” (Rom. 12, 1), când ochii noştri văd lucruri netede, când limba, mâinile şi picioarele slujesc voii dumnezeieşti.

“Oare lucrarea aceasta nu e comună trupului şi laturii pătimitoare a sufletului? De fapt ea este semnul sigur că cineva iubeşte pe aproapele ca pe sine însuşi.”

Faptele bune sunt expresia iubirii aproapelui, ele actualizează şi sporesc potenţele rugăciunii, transformând “fericita durere din osteneala trupului” în odihna (bucuria) nepătimaşă a comuniunii cu aproapele şi prin el, cu Dumnezeu. Fapta şi rugăciunea făcută pentru altul, unite la Sfântul Apostol Pavel şi cu întristarea (durerea compătimitoare) pentru el (Rom. 9, 2), arată că latura pătimitoare mijloceşte între minte şi trup. Trupul e condus spre sfinţire de către minte prin latura pătimitoare, dar şi mintea îşi actualizează puterile ei de spiritualizare a trupului prin latura pătimitoare. “Căci trupul e unit prin mijlocirea acesteia cu mintea.”

De aceea Sfântul Grigorie Palama afirmă că nepătimitor nu înseamnă amorţit şi nepăsător, ci nepăsător spre cele rele; căci nu lucrările Duhului săvârşite prin trup, nici pătimirile (afectele) dumnezeieşti şi fericite, nici puterile sufletului create în vederea acestora trebuie mortificate, ci faptele pătimaşe, rele. Iubirea de Dumnezeu şi ura faţă de cele rele sunt lucrări ale laturii pătimitoare, iar isihastul, “care se ocupă cu contemplaţiile dumnezeieşti şi înalţă Lui cântare şi mulţumită şi se lipeşte de El printr-o pomenire neîncetată [...] îşi mută toată aplecarea spre cele rele a puterii acesteia spre dragostea de Dumnezeu, potrivit celei dintâi şi mai mari porunci <<Să iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău din toată tăria ta>>, adică din toată puterea ta. [...] Primind ea (latura pătimitoare – care e puterea iubitoare a sufletului) această aplecare, procură rugăciunii sinceritatea”, desfăcând şi celelalte puteri ale sufletului de la cele pământeşti, înălţându-le spre Dumnezeu. Căci prin latura pătimitoare; isihastul, mistuit la culme de dragostea de Dumnezeu şi înstrăinat de trup, se împărtăşeşte de Duhul dumnezeiesc.

Sfântul Grigorie Palama consideră trupul unit cu sufletul prin latura pătimitoare. De aceea la actul rugăciunii trebuie să participe şi trupul, odată cu sufletul, cumva într-o susţinere reciprocă. Actul respiraţiei, care e ritmic şi alimentează

trupul cu aerul absolut necesar vieţii, poate fi reglat sincron cu rugăciunea. Astfel şi mintea este silită să se adune din răspândirea simţurilor şi “să intre cu aerul respirat în inimă” (după Sfântul Macarie cel Mare), adică să privească cele din inimă, stăpânind peste toate gândurile şi mădularele. Căci în rugăciune, nu numai trupul trebuie strunit, ci şi gândurile. Poziţia adunată a trupului, privirea îndreptată spre inimă (sau buric), împreună şi respiraţia încetinită în ritmul rugăciunii, favorizează prin această dispoziţie şi o “întoarcere înăuntru inimii a puterii minţii ce se revarsă prin ochi afară”.

“Cine deci, având minte sănătoasă, va socoti trupul nevrednic să locuiască în el propria sa minte, odată ce s-a învrednicit să devină locuinţă a lui Dumnezeu însuşi (I Cor. 6, 19)? N-a aşezat însuşi Dumnezeu, la început, mintea în trup?”

Deşi apără aceste metode auxiliare de ajutare a rugăciunii, practicate fie după Sfinţii Simeon Noul Teolog, Nichifor Monahul şi Grigorie Sinaitul, Sfântul Grigorie Palama le socoteşte folositoare doar pentru începători, “până ce, înaintând cu ajutorul lui Dumnezeu şi făcându-şi mintea în stare să nu mai simtă cele din jurul ei şi să nu se mai amestece cu ele, vor putea să o concentreze în chip sigur asupra unei gândiri unitare”.

Cămara cugetărilor este inima; în ea trebuie să privim dacă şi-a înscris harul legile Duhului. Aici, în tronul harului e mintea, în partea cea mai dinăuntru a trupului; aici are loc întâlnirea cu Dumnezeu şi unirea cu El.

“Dacă, după cuvântul apostolului, Dumnezeu în inimile noastre a dat Duhul Său care strigă <<Avva, Părinte!>> (Rom. 8, 16), nu în inimile noastre ne vom întâlni cu Duhul? Dacă, în sfârşit, după Domnul profeţilor şi al apostolilor, << Împărăţia Cerurilor e înăuntru nostru>> (Luca 17, 21), nu va fi în afară şi de Împărăţia Cerurilor cel ce se sileşte să-şi scoată mintea din cele dinăuntru ale sale?”

Pentru apropierea de Dumnezeu, mintea omului trebuie să stăpânească trupul, supunându-şi simţurile raţiunii aprinse de dumnezeiescul dor. Iar pe măsura ridicării la nepătimire, mintea, curăţită de nălucirile plăcerilor, înalţă o rugăciune tot mai curată, tot mai luminoasă. Mintea însăşi vede în inimă lumina dumnezeiască, slava lui Hristos Care Se dezvăluie pe Sine, în lumină.

“Când văd cuvioşii bărbaţi în ei înşişi acea lumină dumnezeiască – şi o văd când se învrednicesc de împărtăşirea îndumnezeitoare a Duhului Sfânt, când îi cercetează negrăit razele desăvârşitoare – atunci văd însuşi veşmântul îndumnezeirii lor, mintea lor fiind umplută de slavă şi de strălucirea nespus de frumoasă ce izvorăşte din harul Cuvântului, aşa precum trupul Cuvântului s-a

umplut de slavă pe munte prin lumina dumnezeiască ce izvora din dumnezeirea Lui. Căci slava pe care a dat-o Tatăl Lui, a dat-o şi El celor ce ascultă de El, cum spune cuvântul Evangheliei şi a voit ca să fie aceştia cu El şi să vadă slava Lui (Ioan 17, 22-24).”

Mintea însăşi, eliberată de patimi, se vede pe sine ca lumină în timpul rugăciunii şi e înconjurată de lumina dumnezeiască. Harul Duhului Sfânt inundă mintea, luminându-o şi ridicând-o deasupra firii, îi descoperă frumuseţea Mirelui Ceresc, într-o pace şi bucurie negrăită. Lumina aceasta nu este a cunoştinţei raţionale, mărginită în concepte, ci e mai presus de orice mărginire intelectuală; ea dă o cunoştinţă a lui Dumnezeu directă, faţă către faţă, odată ce încetează orice rugăciune sau cugetare.

“Există o puritate a minţii peste care străluceşte în timpul rugăciunii lumina Sfintei Treimi; atunci mintea se înalţă mai presus de rugăciune; de aceea nu trebuie să mai numim această stare rugăciune, ci produs al rugăciunii curate, trimis prin Duhul. Atunci mintea nu se mai roagă prin rugăciune, ci, ajunsă în extaz, pătrunde lucrurile neînţelese. Aceasta este neştiinţa, care e mai presus de cunoştinţă.”

Această vedere a lui Dumnezeu în lumină, această răpire a minţii la Dumnezeu, este produsul rugăciunii curate, este “arvuna Duhului” care aprinde inima cu iubirea negrăită a lui Dumnezeu. Aşa are loc unirea cu Dumnezeu prin har, participarea prin har a omului la viaţa dumnezeiască şi primirea darurilor Duhului Sfânt potrivit cu credinţa lui.

“Sfinţii, având de mai înainte ca bază firea cea creată, dobândesc ca adaos la ea împărtăşirea mai presus de fire şi dumnezeiască. E însuşi harul şi puterea îndumnezeitoare, Însuşi Duhul Sfânt, vărsat în cel botezat, nu după fiinţă, ci după harul care porneşte din El, prin harul sfinţeniei, aflat prin fire în El.”

Aşadar, îndumnezeirea este desăvârşirea şi deplina pătrundere a omului de Dumnezeu, unirea şi asemănarea treptată cu Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Cel ce a înviat din moarte firea omenească, înălţând-o la cer, în sânul Sfintei Treimi.

Această îmbogăţire continuă a existenţei omului în Dumnezeu, nu înseamnă însă absorbţia firii umane în cea divină, ci sporirea marginilor ei prin harul îndumnezeitor, creşterea puterii sale de a primi şi de a folosi în tot mai largă măsură energiile divine necreate. Iar îndumnezeirea nu se opreşte niciodată, ea continuă la infinit, într-o comuniune de iubire tot mai luminoasă, mai fericită, cu Dumnezeu.

“De aceea cuvântătorii de Dumnezeu numesc nesfârşită şi lumina aceasta. Prin ea, când încetează orice putere de cunoaştere, Dumnezeu se face văzut sfinţilor, unindu-se prin puterea Duhului, ca Dumnezeu cu dumnezei şi fiind văzut de aceştia; căci prin împărtăşirea de Cel mai înalt se preschimbă şi ei spre ceea ce e mai înalt şi ca să spunem cu Proorocul, <<mutându-şi tăria>>, opresc orice lucrare a sufletului şi a trupului în aşa fel că nu se mai arată şi nu se mai vede prin ei decât numai Acela, fiind biruite însuşirile naturale de prisosinţa slavei; <<ca să fie Dumnezeu totul în toate>> cum zice Apostolul (I Cor. 15, 28). Căci fiind fii ai mângâierii, vom fi şi fii ai lui Dumnezeu; <<şi ca îngerii lui Dumnezeu în cer, care pururea văd faţa Tatălui nostru cel din ceruri>> (Matei 18, 10; 22, 30), cum zice Domnul.”

Foloasele rugăciunii

Rugăciunea, în învăţătura Sfântului Grigorie Palama, ca în întreaga tradiţie ortodoxă, este cea dintâi între faptele bune săvârşite de om spre mântuire. Prin rugăciunea neîncetată gândul omului rămâne statornic în prezenţa şi comuniunea lui Dumnezeu. Rugăciunea este măsura vieţii duhovniceşti; ea este începutul vieţuirii virtuoase şi izvorul tuturor faptelor bune; ea este calea vieţii veşnice, a cunoaşterii lui Dumnezeu, căci prin ea vine harul Sfântului Duh care curăţă şi sfinţeşte toate cugetările şi simţurile spre împlinirea poruncilor lui Hristos.

Rugăciunea totuşi este un dar pe care Dumnezeu îl dă celui ce se roagă; Duhul Sfânt se face simţit în inima celui ce se roagă cu smerenie şi trezvie, în deplină ascultare faţă de un povăţuitor duhovnicesc, şi Duhul însuşi îl învaţă pe om rugăciunea neîncetată.
1. Rugăciunea este născută din iubirea lui Dumnezeu şi duce la o mai mare sporire şi spiritualizare a iubirii. Despătimirea, iluminarea şi îndumnezeirea sunt treptele desăvârşirii vieţii duhovniceşti în care rugăciunea neîncetată este polul principal. Ea susţine întreg efortul ascetic în vederea pocăinţei curate şi a stăpânirii simţurilor de către raţiune. Ea curăţă şi mintea de nălucirile pătimaşe şi o face receptivă iluminării și vederii dumnezeieşti.

“Cel ce îşi curăţă trupul său prin înfrânare, îşi face din mânie şi poftă izvor de virtuţi prin iubire dumnezeiască şi îşi prezintă mintea lui Dumnezeu, purificată prin rugăciune, acela dobândeşte şi vede în sine harul promis celor curaţi cu inima.”

2. De asemenea, sfinţirea trupului este tot efectul rugăciunii neîncetate care atrage pe Duhul Sfânt să Se sălăşluiască în întreaga fiinţă a omului.

“La cei ce şi-au înălţat mintea la Dumnezeu şi sufletul la poftirea Lui, se transferă şi trupul, se înalţă şi se bucură şi el de comuniunea cu Dumnezeu; devine şi el posesiune şi locaş al lui Dumnezeu.”

3. Dar rugăciunea sporeşte frica de Dumnezeu, păzindu-l pe om de păcat, şi progresiv se intensifică şi rugăciunea continuă şi îndurerată; din aceasta vine împăcarea cu Dumnezeu, iar frica se preface în iubire şi durerea rugăciunii în bucurie, răsărind în noi floarea iluminării din care răzbate ca un miros contemplarea tainelor lui Dumnezeu prin Duhul Sfânt.

4. Însă pe măsura iluminării minţii în har şi a cunoaşterii prin vedere directă a slavei lui Hristos, dragostea şi căldura inimii cresc odată cu bucuria unirii cu Hristos în lumină. Rugăciunea devine curată şi simplă, plină de iubire şi de smerenie, şi urcă până la tronul lui Dumnezeu, păstrându-se în cupe de aur ca să fie tămâiat cu ea Domnul. Ea este retezată brusc sub lumina harului dumnezeiesc ce inundă mintea şi-o uneşte cu Dumnezeu în iubire deplină.

5. Foloasele rugăciunii nu sunt însă numai acestea: nepătimirea, vederea slavei dumnezeieşti şi îndumnezeirea omului, ci şi celelalte daruri şi harisme ale Duhului Sfânt prin care Dumnezeu lucrează în Biserică pentru întărirea comuniunii de iubire între credincioşi. Rugăciunea intimă personală este, astfel, creatoare de comuniune în Hristos între cei ce se roagă şi se bucură împreună cu El. În rugăciunea minţii se trăieşte comuniunea şi cu ceilalţi semeni; rugăciunea însăşi ne face transparenţi lui Dumnezeu şi semenilor prin fericitele ei roade: “dragostea, bucuria, pacea, îndelunga răbdare, bunătatea, facerea de bine, credinţa, blândeţea, înfrânarea, curăţia” (Gal. 5, 22-23). Acestea sunt mărturiile rugăciunii neîncetate, ale liniştii şi ale odihnei în Hristos. Acestea sunt roadele Duhului Sfânt şi arvuna vieţii celei veşnice.

Concluzii

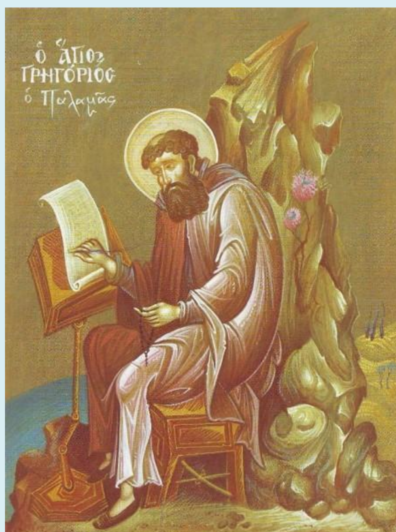
Din secolul al IV-lea până în prezent, tradiţia rugăciunii curate a făcut dovada unei continuităţi uimitoare în Răsăritul creştin. Biserica însăşi e într-o rugăciune neîncetată de la întemeierea ei şi prin aceasta e unită cu Hristos, Capul şi Mirele ei. Practica isihastă nu e decât o trăire la scară personală a acestei uniri. Hristos, pe Care Îl caută înlăuntrul inimii sale acela care se roagă, nu poate fi cu adevărat înlăuntrul lui decât în măsura în care, prin Sfintele Taine, el rămâne integrat în Trupul Bisericii. Rugăciunea lui Iisus, aşa cum a fost înţeleasă de sfinţii părinţi, nu înlocuieşte deci niciodată harul mântuitor al Sfintelor Taine; ea nu face decât să-l actualizeze în lucrare, printr-o relaţie tot mai conştientă cu Iisus Hristos, în lumina şi iubirea Lui.

Sfântul Grigorie Palama a dezvoltat în scrierile sale învăţătura isihastă susţinând că rugăciunea curată şi neîncetată este calea unirii cu Dumnezeu, a cunoaşterii şi iubirii Lui. Unirea omului cu Dumnezeu îl ridică pe om din hotarele firii căzute mai presus de fire şi-l face "părtaş dumnezeieştii firi" încă din această viaţă, într-un progres nesfârşit în Hristos. Lumina învierii lui Hristos se revarsă mereu mai bogat în inimile rugătoare, aducând bucuria duhovnicească a restaurării firii umane şi a îndumnezeirii ei.

Sfântul Grigorie Palama a combătut învăţăturile greşite ale catolicismului, conform cărora Dumnezeu ar fi inaccesibil omului, retras într-o transcendenţă abstractă; el a confirmat prezenţa şi lucrarea lui Dumnezeu în lume şi în om prin energiile Sale necreate, posibilitatea unirii cu Dumnezeu prin rugăciune neîncetată şi iubire, accesibilă oricărui om. ***Rugăciunea însăşi, ca experienţă neîncetată a Bisericii şi a creştinului, asigură şi va mărturisi continuitatea trăirii Evangheliei lui Hristos în Biserică şi în spiritualitatea ortodoxă şi astăzi şi totdeauna.***

Referinţe bibliografice:
[1] Pr. D. Stăniloae, Viaţa şi învăţăturile Sfântului Grigorie Palama, Ed. Scripta, Bucureşti, 1993
[2] Filocalia, vol. 7, Ed. Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti, 1977, trad. Pr. D. Stăniloae
[3] J. Meyendorff, Sfântul Grigorie Palama şi mistica ortodoxă, Ed. Enciclopedică, Bucureşti, 1995
[4] J. Meyendorff, Teologia Bizantină, Ed. Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1996
[5] Pr. D. Stăniloae, Ascetica şi Mistica Ortodoxă, Ed. Deisis, Alba Iulia, 1993

Monahul Teoclit Dionisiatul - Sfântul Grigorie Palama

Preasfânta Biserică Ortodoxă nu a aşezat fără un scop foarte adânc, tocmai la începutul Sfintei Patruzecimi, Duminica Ortodoxiei şi pe Sfântul Grigorie Palama. ***Prin aceste două sărbători vrea să ne amintească de două poziţii fundamentale şi de două ţeluri urmărite în creştinism: ortodoxia credinţei şi sfinţenia vieţii, pe de o parte, iar pe de altă parte legătura inseparabilă dintre teologie şi sfinţenie, dintre dogmă şi Viaţă. Aşa încât să fie cu neputinţă existenţa teologiei fără sfinţenie şi a dogmaticii fără Viaţă.***

Pentru ca cineva să se considere pe sine teolog, fiind însă lipsit de experienţe duhovniceşti personale şi descoperiri, are nevoie de o neruşinare prisositoare. Dacă apelăm la „istoria" teologiei ortodoxe nu vom vedea altceva decât sfinţeni drept caracteristică a reprezentanţilor acestei teologii.

Primul „Teolog ortodox" este Hristos. Din El, ca dintr-un izvor al Teologiei au scos învăţătură dumnezeieştii Lui apostoli şi Sfinţii Părinţi ai Bisericii. Fără sfinţenia vieţii, fără o inimă curăţită de patimi, teologia este, în viziunea Părinţilor, de neconceput. Ce ar fi fost Sfântul Grigorie Palama fără cele două decenii în Sfântul Munte, fără lacrimile şi rugăciunile lui? Poate că un mare filozof, un mare antolog al teologie, dar Teolog ortodox nu. ***Teologia reprezintă iradierea Sfântului Duh în sufletele curăţite şi iluminate.***

Aşa cum în sânul Bisericii mulţi creştini şi-au falsificat viaţa, tot aşa, în paralel cu Teologia adevărată şi autentică, s-a dezvoltat şi o teologie contrafăcută pe care o slujesc cei trufaşi şi necuraţi la suflet. Nu mă gândesc la eretici şi la erezii, ci la cei care teologhisesc fără sfinţenia vieţii. La cei pe care Sfinţii Părinţi i-au numit profanatori. ***Şi, precum zice Sfântul Maxim Mărturisitorul, „nimic nu este mai sărac decât mintea care filozofează despre cele dumnezeieşti fără dumnezeiasca iluminare".***

Răul acesta a ajuns astăzi la culme. Teologia a devenit o simplă ştiinţă, un fel de filozofie religioasă. Dintr-o experienţă mistică şi iluminare dumnezeiască s-a transformat într-o problemă de dialectică, într-o categorie a gândirii umane.

Zice-se că răul a început din Apus. Lucrul este adevărat. Roma a avut întotdeauna întâietatea. Dar fenomenul, nu cel istoric, ci cel duhovnicesc este prezent în toate „Bisericile", precum şi în Ortodoxie, acolo unde teologia a sfârşit prin a fi slujită de o gândire influenţată de inima împătimită şi lipsită de iluminare.

De bună seamă altceva este Teologia ortodoxă autentică, patristică, care constituie temelia Bisericii noastre şi rămâne în mod nestrămutat patristică, şi altceva teologii nepatristici care, cu raţionalismul lor şi cu ale lor „basme lumeşti şi băbeşti" (1 Tim. 4, 7) despre ecumenism, îi aruncă pe credincioşi în confuzie. Noi, spre deosebire de catolicismul latin şi de protestantismul care se trage din el, am păstrat teologia patristică în Duhul Sfânt ca expresie oficială a Ortodoxiei. Apusul a naufragiat în raţionalismul său pe care l-a îmbrăţişat ca pe un instrument dialectic de cercetare şi de exprimare a adevărurilor mai presus de cuvânt. Sau, ca să fim mai precişi, protestantismul şi-a însuşit un raţionalism radical, iar catolicismul latin a amestecat în Teologia predată de Dumnezeu, o dialectică abundentă prin care a fost apoi târât în erezii.

***

Sfântul Grigorie Palama, autentic Teolog dogmatic al tradiţiei ortodoxe a luptat cu tărie împotriva metodei dialectice şi a arătat care este singura cale teologică printr-o demonstraţie întemeiată pe învăţătura Bisericii.

Întreaga lui învăţătură se caracterizează prin stăruinţa în Sfânta Scriptură şi Sfânta Tradiţie, adică în adevărul revelat. De pe această poziţie a luptat împotriva catolicismului latin, care din mândrie şi îngâmfare, a introdus demoni noi în Teologia predată de Dumnezeu. Tocmai acestui punct i se datorează în principal deosebirea de vederi dintre Răsărit şi Apus. Anume că papismul a îndrăznit să încropească metode dialectice în locul stăruinţei pline de cinstirea şi smerenia cuvenită în adevărurile mai presus de cuvânt ale Bisericii. Şi cu toate că au trecut zece veacuri la rând de la Schismă, toate încercările de unire făcute din timp în timp nu au reuşit nimic. Dar nici nu se va reuşi ceva dacă catolicismul latin nu va părăsi joaca omenească cu cuvintele şi nu va primi întru smerenie toate cele pe care le-a dispreţuit şi sunt crezute de obşte azi, după zece secole de la Schismă.

Să nu ne înşelăm. Nimeni nu este îndreptăţit să teologhisească în Biserică după bunul lui plac. Toţi câţi îndrăznesc să strice învăţătura ortodoxă „mai mare osândă vor lua”. Acrivia Sfinţilor Părinţi în ceea ce priveşte credinţa se datorează adâncii lor cinstiri faţă de adevărurile veşnice ale lui Dumnezeu, pe care le-au trăit cu consecvenţă. În timp ce Biserica Ortodoxă de Răsărit a rămas „filozofând cu mrejele”, adică apostolic – după cuvântul lui Grigorie Teologul – cea Apuseană, amăgită de vrăjitoarea Circe a raţionalismului, „filozofează aristotelic”. Iar prăpastia nu se va închide dacă apusul, papistaş şi protestant, nu-l va părăsi pe „sfântul” Aristotel, pentru smeriţii pescari de pe Marea Tiberiadei.

***

Aşadar care este mesajul Sfântului Grigorie Palama pentru vremea noastră? Credinţă în învăţătura în Duhul Sfânt a Bisericii noastre Ortodoxe. Iar această credinţă are ca rezultat primirea dogmelor şi trăirea învăţăturii ei duhovniceşti. Neschimbat şi neclintit.

Nici o altă slujire faţă de preasfânta noastră Biserică nu este azi atât de importantă pe cât este adânca cinstire „faţă de propovăduirea Apostolilor şi faţă de dogmele Părinţilor”, precum şi familiarizarea prin fapte, după putere, cu experienţele lor duhovniceşti.

Marele Palama a fost prins în slujirea acestui scop dublu, dovedind legătura de nedezlegat dintre dogmă şi duhovnicie atunci când monahul Varlaam din Calavria a atacat atât învăţătura dogmatică a Ortodoxiei cât şi pe cea duhovnicească.

Dar ciocnirea întâmplătoare (?) pe teren teologic între Sfântul Grigorie şi italianul Varlaam au avut acest rezultat pozitiv: să arate că catolicismul latin nu numai că a alunecat în atâtea erezii, dar şi că a ajuns prizonierul unei insuportabile tiranii a raţiunii, care-l împinge mereu din rătăcire în rătăcire. Tocmai de aceea polemica Sfântului s-a întors împotriva diferitelor erezii latine de care au început, în cele din urmă, să-şi dea seama şi ei înşişi, dar binenţeles, n-o mărturisesc.

Sufletul sfinţit şi măreţ al lui Palama a rămas de neînduplecat până la sfârşit în lupta pentru credinţa atacată. A trecut la Domnul cu pana în mână. De bună seamă îi va fi milă, în lumea luminii necreate, de acei pseudo-teologi care în numele „iubirii” false şi fără de Dumnezeu trădează preasfânta noastră Ortodoxie.

Iată ce spune în „Decalogul" său despre eterodocşi acest vas al tuturor virtuţilor, care îl avea pe Hristos în inima sa: „Dacă dragostea către părinţii tăi eterodocşi ţi se face piedică pentru adevărata şi mântuitoarea credinţă, atunci nu numai să fugi de ei, ci şi să-i urăşti, şi nu numai pe ei, ci şi pe toate rudeniile şi pe toţi prietenii ce te-ar despărţi de Dumnezeu …".

Iată răspunsul pentru cei ce au o iubire „mai mare" decât Sfinţii noştri Părinţi!

Să ne rugăm neîncetat potrivit învăţăturii acestui mare Sfânt, ca să ni se deschidă ochii sufletului închişi de patimi, să vedem uimitoarea lumină necreată a dumnezeieştii noastre Ortodoxii. Ca să o iubim şi să o împărtăşim şi rătăciţilor care se află în afara sfintelor ei sânuri, ca adevăr, cale şi viaţă. Cu solirile apărătorului nebiruit al Teologilor, ale propovăduitorului harului, ale dumnezeiescului Palama, pe care latinii l-au afurisit!…

(Sursa: Din volumul Monahou Theoklitou Dionysiatou, Athonika anthe, vol 2, ed. Asteros, Athena, 1996, pp. 290-294. VIA)

PS Ignatie Trif despre totalitarismul ideologiilor "progresiste" anticreştine. John Coffey: "Mitul secular al progresului tinde să creeze o eshatologie triumfalistă şi intoleranţă. În tradiţia iluminismului radical, dispreţul faţă de religie a fost adesea transpus în politici de suprimare"

† Ignatie, episcopul Huşilor/: Lumina taborică şi „lumina" neoliberală progresistă

Sunt convins că la o privire ex abrupto, tema eseului de faţă poate părea puţin bizară.

⇒ *În primul rând, asocierea dintre cele două feluri de lumină constituie o contradicţie flagrantă, nicidecum o relaţie de percepţie copulativă, adică afinitate de abordare, cum ar putea să sugereze conjuncţia „şi".*

⇒ *În al doilea rând, antiteza evidentă dintre cele două feluri de lumină reflectă realităţi plasabile în contexte istorice, nu numai diferite, dar şi distanţabile din punct de vedere gnoseologic: lumina taborică ne trimite la secolul al XIV-lea, adică la năzuinţa pentru îndumnezeire ca experienţă cu Dumnezeu-Treimea, „lumina" neo-liberală progresistă la secolul XXI, adică la impunerea sfidătoare a marxismului cultural al vremurilor noastre, care are drept ADN corectitudinea politică.*

În consecinţă, am putea spune că nu se poate stabili nici un punct de convergenţă între ele.

În ciuda acestor distonii insurmontabile, totuşi, putem identifica un punct comun: amândouă sunt angajate în procesul de luminare a omului. Diferenţa considerabilă este că uneia, luminii taborice, îi aparţine în mod intrinsec şi real capacitatea de (i)luminare a fiinţei umane prin îndumnezeire, adică deplina şi veşnica comuniune cu Dumnezeu-Treimea prin Sfintele Taine, care actualizează şi întreţine statutul de membru al Bisericii, dar şi potenţează în chip

duhovnicesc, sublim şi integral, umanul din noi, pe când cealaltă „lumină”, neoliberală progresistă, are doar pretenţia luciferică a unei (i)luminări prin racordarea la teoriile secularisteste, care, tot în mod real şi deplin, desfigurează şi fisurează unitatea şi umanul din noi, producând o „cultură” hristofobă:

„Aproape tot ceea ce ne înconjoară azi, în ţările occidentale, e anticreştin, pe faţă - cel mai adesea cu o obstinaţie deopotrivă ignară şi răuvoitoare. Antipatia ori chiar repulsia faţă de creştinism, exprimată prin libertăţile pe care ni le luăm împotriva tradiţiei lui, a devenit aproape unicul conţinut spiritual al modernităţii noastre. Ne place spontan numai ce pune creştinismul într-o lumină proastă. Orice nu e creştinism suscită spontan simpatia (şi sfârşeşte prin a fi aclamat), aproape tot ce îl afirmă e suspectat (şi în cele din urmă pus la colţ)“ [40].

În timp ce lumina taborică te verticalizează, în sensul că te leagă prin Dumnezeu de oameni, a căror demnitate, libertate şi identitate nu pot fi tranzacţionate nici măcar ideologic, darmite ontologic sau biologic, „lumina” neoliberală progresistă te orizontalizează, în sensul că omul devine o marfă vandabilă şi permanent disecată prin lupa de pe taraba umanismului ateu, a cărui osatură centrală este modificarea şi relativizarea a tot ceea ce înseamnă suma datelor ontologice, naturale şi tradiţionale ale omului.

Lumina taborică deschide calea spre împlinire şi liniştire

Cu alte cuvinte, lumina taborică este dătătoare de linişte, de împlinire, de comu-niune, de unificare, de libertate responsabilă, de limpezime a minţii şi a inimii, de iubire curată între făpturile lui Dumnezeu şi de integritate duhovnicească, iar „lumina” neoliberală progresistă este sursă de tulburare, de fragmentare, de sciziune, de polarizare între minoritari şi majoritari, de libertăţi iresponsabile, de nebuloasă mentală şi cardiacă, de discriminare perpetuu neasumată a oamenilor şi dezintegrare păcătoasă.

Lumina taborică pune în valoare omul ca realitate empirică, pe când „lumina” neoliberală progresistă converteşte omul într-o ideologie.

Pentru a ne edifica despre experienţa isihastă a luminii taborice ca experienţă duhovnicească, ***aducem în atenţie un text de mare profunzime al Sfântului Grigorie Palama: „Iată motivul pentru care cel ce doreşte unirea cu Dumnezeu părăseşte viaţa păcătoasă (…), voind mai bine să petreacă în tainele nepătrunse ale isihiei, nelucrând cele ale lumii şi netulburându-se de griji, liber de orice legătură. În acelaşi fel de viaţă desfăcându-şi sufletul, pe***

---

[40] *Horia-Roman Patapievici, Partea nevăzută decide totul, Bucureşti, Editura Humanitas, 2015, p. 119.*

cât posibil, de orice legături necurate, îşi dedică mintea rugăciunii neîntrerupte către Dumnezeu, prin care, devenind întreg al Său, află un urcuş nou şi negrăit spre ceruri: întunericul nepătruns al tăcerii tainice ascunse. Cufundându-şi mintea cu o desfătare negrăită, în această noapte adâncă, plină de o linişte curată, deplină şi dulce, de-o adevărată netulburare şi tăcere, se înalţă în zbor peste toate creaturile. În felul acesta ieşind cu totul din sine şi devenind întreg al lui Dumnezeu, vede o lumină dumnezeiască, inaccesibilă simţului, pentru că a simţit dar vedere scumpă şi sfântă sufletelor şi minţilor curate; vedere fără de care n-ar putea fi mintea unită cu cele deasupra ei, numai prin faptul că are simţul mintal, aşa precum nici ochiul trupului n-ar putea vedea fără o lumină sensibilă“ [41].

„Lumina” neoliberală progresistă deschide calea spre totalitarismul fiinţei umane

În ceea ce priveşte „lumina” neoliberală progresistă, John Gray, el însuşi un filosof ateu american, surprinde cât se poate de clar realităţile unei lumi neliniştite, instaurate de această pseudo-lumină: „Rolul gândirii umaniste în modelarea celor mai negative regimuri ale secolului trecut este uşor de demonstrat, dar este trecut cu vederea sau negat de cei care au insistat asupra crimelor religiei. Cu toate acestea, crimele în masă ale secolului XXI nu au fost comise de o versiune contemporană a Inchiziţiei spaniole. Ele au fost comise de către regimurile atee în slujba ideilor iluministe ale progresului. Stalin şi Mao nu credeau în păcatul originar. Chiar şi Hitler, care a dispreţuit valorile iluministe cu privire la egalitate şi libertate, a împărtăşit credinţa iluministă conform căreia o lume nouă ar putea fi creată prin voinţa umană. Fiecare dintre aceşti tirani şi-a imaginat cum condiţia umană ar putea fi transformată prin utilizarea ştiinţei“ [42].

În acest caz, „istoria oribilă a ateismului arată că ori de câte ori secularismul deţine temporar puterea, se transformă într-o armă letală“ [43] sau „mitul secular al progresului tinde să creeze o eshatologie triumfalistă şi intolerantă. Oamenii care cred că viitorul este secular şi că religia stă în calea progresului se confruntă cu tentaţia de a da o mână de ajutor istoriei, îndepărtând aceste obstacole de pe «autostrada» emancipării umane. «Eu sunt viitorul, iar tu eşti trecutul» este un slogan care creşte intoleranţa, mai ales când viitorul trebuie

[41] *Prof. Dr. D. Stăniloae, Viaţa şi învăţătura Sfântului Grigorie Palama – cu trei [patru] tratate traduse (Seria Teologică 10), Sibiu, 1938, p. LIII].*

[42] *John Gray, The myth of secularism, apud John Coffey, Mitul toleranţei seculare (Seria de studii creştine Areopagus 11, Cambridge Papers), Timişoara, Centrul de Educaţie Creştină şi Cultură Contemporană Areopagus, 2014, p. 9.*

[43] *Ibidem, p. 9*

realizat aici şi acum. În tradiţia iluminismului radical, dispreţul faţă de religie a fost adesea transpus în politici de suprimare“ [44]. [John Coffey]

Drept concluzie: învăţăm din istoria umanităţii că experienţa înseamnă viaţă, pe când orice fel de ideologie înseamnă moarte şi terorism. Icoana luminii taborice izvorăşte din prea plinul dumnezeirii de-a pururi prezente, însă icoana „luminii” progresiste este pictată din năzuinţe neclare şi relativizante. Prin urmare, trebuie să alegem între viaţă şi ideologie, între linişte şi teroare.

Duminica dedicată Sfântului Grigorie Palama este o pledoarie a Bisericii pentru ca omul să aleagă lumina „întru care va vedea Lumina” (Psalmul 35, 9).

---

[44] *Ibidem, p. 10.*

Mitropolitul Ierotei Vlahos: Importanța învățăturilor Sfântului Grigorie Palama

În zilele noastre există multe ediţii ale operelor Sfântului Grigorie Palama, precum şi multe studii dedicate vieţii şi învăţăturilor sale. Aceasta reprezintă binecuvântarea cu totul specială a lui Dumnezeu faţă de epoca în care trăim.

Cu toate că Sfântul Grigorie a trăit în secolul al XIV-lea, el are încă multe de spus vremurilor noastre, întrucât, aşa cum ştim, aceleaşi curente filosofice, teologice şi chiar sociale care prevalau pe vremea sa, predomină şi acum.

Secolul al XIV-lea are trăsături comune cu secolul al XX-lea. De aceea, discuţiile ce au avut loc între Sfântul Grigorie Palama şi filosofii acelor vremi sunt de un mare interes şi acum. Sfântul Grigorie are foarte multe lucruri pe care omul contemporan le poate învăţa de la el. Suntem în măsură să stabilim marea importanţă a învăţăturilor Sfântului Grigorie Palama pentru triumful adevăratei credinţe, pentru monahism şi, mai ales, pentru Sfântul Munte.

1. În apărarea Ortodoxiei

Se poate observa destul de uşor marea semnificaţie a învăţăturilor sale pentru Ortodoxie în ceea ce priveşte problema atât de importantă a epistemiologiei.

Atunci când spunem epistemiologie înţelegem că este vorba de cunoaşterea lui Dumnezeu şi, pentru mai multă exactitate, înţelegem calea pe care o urmăm pentru a ajunge la cunoaşterea lui Dumnezeu.

Situaţia Ortodoxiei era destul de precară în vremea Sfântului Grigorie Palama; ea era pe cale să devină lumească şi să se transforme fie în panteism, fie în agnosticism. Adepţii panteismului cred şi afirmă că Dumnezeu, în esenţa Sa, poate fi găsit pretutindeni în natură, şi, deci, atunci când admirăm natura noi

putem avea cunoaşterea lui Dumnezeu. Agnosticul crede şi afirmă că este absolut imposibil ca oamenii să-L cunoască pe Dumnezeu doar prin simplul fapt că El este Dumnezeu, iar omul este o fiinţă limitată şi, în felul acesta, omul este complet incapabil de a ajunge la o adevărată cunoaştere a lui Dumnezeu.

Aflat, astfel, în faţa acestei mari primejdii, ***Sfântul Grigorie Palama a formulat învăţăturile fundamentale ale Bisericii cu privire la marea taină a distincţiei indivizibile dintre esenţa şi energiile divine.***

Trebuie să subliniem că acestea nu reprezintă doar învăţăturile Sfântului Grigorie Palama, ci ale Bisericii Ortodoxe înseşi, şi, de aceea, această teologie nu poate fi denumită Palamism. Mulţi Părinţi au făcut referiri cu privire la deosebirea dintre esenţă şi energii. O aflăm în Biblie, la primii Părinţi Apostolici, la Părinţii Capadocieni şi, mai ales, la Sfântul Vasile cel Mare şi la acel mare teolog, sintetizator al învăţăturii de credinţă ortodoxe, Sfântul Ioan Damaschin.

Sfântul Grigorie Palama, având cunoştinţe teologice impresionante, a dus mai departe aceste învăţături deja existente şi a ilustrat dimensiunile şi consecinţele lor practice. Este foarte important faptul că această deosebire a început să fie luată în consideraţie odată cu discuţiile referitoare la Sfântul Duh. Filozoful calabrit, Varlaam, susţinea faptul că noi nu putem cunoaşte ce este Sfântul Duh, mai ales purcederea Sa şi trimiterea Sa de către Fiul. în faţa primejdiei agnosticismului, ***Sfântul Grigorie Palama a afirmat că purcederea reală a Sfântului Duh de la Tatăl reprezintă un lucru diferit faţă de trimiterea Sa de către Fiul.*** Astfel, deşi nu cunoaştem esenţa Sfântului Duh, noi cunoaştem energiile Sale.

Întreaga viaţă duhovnicească este rezultatul şi rodul energiilor Sfântului Duh. De aceea, Sfântul a afirmat că noi nu putem participa la esenţa divinităţii, dar noi putem cunoaşte şi ne putem împărtăşi de energiile Sale.

Aşa cum afirmă marele teolog al învăţăturii de credinţă drept măritoare, Sfântul Ioan Damaschin, noi putem observa cele trei feluri de uniri ale divinităţii: unirea în esenţă a Persoanelor Sfintei Treimi; unirea în substanţă, în Persoana lui Hristos între naturile divină şi umană; şi unirea prin energii, între Dumnezeu şi om.

În acest mod, Sfântul Grigorie păstrează adevărata învăţătură a Bisericii.

Dacă pe vremea Sfântului Atanasie cel Mare, oamenii se îndoiau de divinitatea lui Hristos, pe vremea Sfântului Grigorie ei aveau îndoieli în ceea ce priveşte energiile divine. Ei afirmau că energiile divine sunt create.

De aceea în imnul de slavoslovie al Sfântului, noi cântăm: "***Luminător al Ortodoxiei, sprijinitor şi învăţător al Bisericii, frumuseţe duhovnicească a călugărilor, apărător neîntrecut al teologilor…***".

2. În slujba monahismului

Învăţăturile Sfântului Grigorie Palama, Arhiepiscop al Tesalonicului, au o mare importanţă şi pentru monahism. în imnul de slavoslovie la care ne-am referit mai sus, cântăm: "frumuseţe duhovnicească a monahilor".

Pe vremea sa, filosofii, conduşi de Varlaam, se îndoiau de importanţa monahismului tradiţional, ca şi de modul de viaţă al monahilor, mai ales faţă de cel al aşa numiţilor isihaşti. Aceasta s-a datorat diferenţei de păreri de ordin teologic. Varlaam afirma că partea cea mai nobilă a omului, cu ajutorul căreia el poate ajunge la cunoaşterea lui Dumnezeu, este raţiunea, şi numai raţiunea este unicul instrument prin intermediul căruia se poate accede la cunoaşterea lui Dumnezeu. Aşa încât el a ajuns la concluzia că filosofii Greciei antice, care făceau apel îndeosebi la raţiune, au ajuns la o mai mare cunoaştere de Dumnezeu decât Profeţii, care dădeau atenţie lucrurilor exterioare, revelaţiilor şi viziunilor. El punea un deosebit accent pe valoarea filosofilor opusă celei a Profeţilor, pe valoarea gândirii umane opusă vederii Luminii necreate pe care au experiat-o cei trei Apostoli pe Muntele Tabor. Aceasta, desigur, a avut implicaţii deosebite asupra monahismului ortodox şi tradiţional. Dacă învăţăturile lui Varlaam ar fi fost corecte şi ar fi prevalat în cadrul Bisericii, s-ar fi acordat prioritate raţiunii şi filosofiei, monahismul tradiţional nu ar mai fi fost luat în consideraţie şi am fi ajuns la agnosticism.

Dar Sfântul Grigorie ne-a arătat în învăţăturile sale că Profeţii şi Apostolii se situau deasupra filosofilor, că mijlocul pentru a obţine cunoaşterea lui Dumnezeu nu este raţiunea, ci inima în sensul ei pe deplin biblic: şi anume că Dumnezeu nu se descoperă raţiunii umane, ci se revelează inimii sale şi că adevărata cale de cunoaştere a lui Dumnezeu este cea isihastă, care este descrisă în Sfintele Scripturi şi a fost experiată de către toţi sfinţii. Deci el a arătat foarte limpede că modul de viaţă monahal, adică metoda rugăciunii, pe care aceştia o urmau, conduce la adevărata cunoaştere a lui Dumnezeu.

Este caracteristic faptul că ***una dintre primele scrieri ale Sfântului Grigorie***, care reprezintă, de asemenea, opera sa fundamentală şi poartă titlul "***Despre sfinţii isihaşti***"- se referă la cele trei subiecte fundamentale asupra cărora se medita pe atunci.

- Unul este marele subiect al educaţiei, care se confruntă cu problema superiorităţii presupuse a filosofilor faţă de Profeţi şi a filosofiei faţă de adevăratul drum spre cunoaşterea lui Dumnezeu.

- Al doilea este tema rugăciunii minţii şi se ocupă cu tot ceea ce se leagă de aceasta,
- în vreme ce al treilea îl reprezintă subiectul Luminii necreate. Tema crucială a teoriei expusă de Sfântul Grigorie este aceea că ***Lumina pe care o văd sfinţii este necreată.*** Adică, nu este o problemă a energiilor create, ci este vorba de energiile necreate ale lui Dumnezeu.

Izvorul acestei scrieri îl reprezintă monahismul ortodox tradiţional fiind intitulată "Despre sfinţii isihaşti". Astfel, putem observa marea importanţă a scrierilor Sfântului Grigorie pentru monahismul ortodox.

3. Spre slava Athosului

În acelaşi timp, învăţăturile Sfântului Grigorie au o mare importanţă pentru Sfântul Munte, deoarece el însuşi a fost aghiorit. El a trăit în Sfântul Munte, i-a simţit pulsul şi apoi i-a ilustrat viaţa în opera sa. ***Prin scrierile sale el a demonstrat că Sfântul Munte este un loc plin de viaţă adevărată şi, mai presus de orice, că el însuşi este un mod de viaţă. Sfântul Munte exprimă Tradiţia Ortodoxă, este o expresie a vieţii trăită în Biserica Ortodoxă.***

Aşa cum vom vedea în cele ce urmează, Sfântul Grigorie s-a dus în Sfântul Munte în calitate de student şi frate laic şi nu ca profesor.

El s-a dus acolo pentru studierea Tradiţiei Ortodoxe. ***Zi şi noapte s-a rugat la Dumnezeu, strigând "luminează-mi întunericul".*** S-a supus ascultării faţă de duhovnici şi călugări îndumnezeiţi.

El a căpătat nenumărate experienţe ale vieţii duhovniceşti şi a atins un mare grad de sfinţenie. A păstrat tăcerea vreme de mai mulţi ani şi, atunci când i s-a cerut să vorbească, el a vorbit şi şi-a exprimat propria experienţă. De aceea, învăţăturile sale sunt o expresie a vieţii Sfântului Munte, dar, într-un sens mai larg, ele reprezintă o expresie a vieţii Bisericii, deoarece Sfântul Munte nu este o entitate absolută sau autonomă. ***Sfântul Munte exprimă viaţa Bisericii Ortodoxe.*** Astfel, putem observa marea sa importanţă.

Am afirmat la început că opera Sfântului Grigorie Palama este paralelă cu a noastră. Acest lucru este foarte important şi vrem să punem un deosebit accent pe această latură.

Mai întâi, observăm o căutare accentuată a lui Dumnezeu pe zi ce trece. Mulţi oameni caută să afle şi să posede adevărata cunoaştere a lui Dumnezeu. Unii, deoarece nu merg pe adevărata cale care conduce la cunoaşterea lui Dumnezeu, se descurajează şi ajung să-L nege pe Dumnezeu. Alţii, în loc să-L descopere pe

adevăratul Dumnezeu, descoperă diferiţi idoli, cărora Ii se închină. Ca atare, idolatria este prezentă chiar şi în vremurile noastre.

Apoi, se observă existenţa, chiar printre creştinii ortodocşi, a două mari curente. Oamenii se împart în două mari categorii.

Prima categorie îi cuprinde pe cei ce pot fi numiţi pe bună dreptate adepţii lui Varlaam, care acordă prioritate raţiunii ei cred că în acest fel vor rezolva multe probleme, inclusiv prima şi cea mai importantă, adică cunoaşterea lui Dumnezeu.

A doua categorie îi cuprinde pe aceia care, precum Sfântul Grigorie Palama, situează inima în centrul vieţii lor duhovniceşti – inima în înţelesul deplin acordat ei de către Tradiţia Biblică – Patristică.

Ei urmează metoda care a fost experiată de către toţi Sfinţii Bisericii noastre. Ei s-au învrednicit de a atinge adevărata cunoaştere a lui Dumnezeu şi, desigur, adevărata comuniune cu Dumnezeu.

Astfel, astăzi, există două mari curente, două moduri de viaţă.

Şi, deoarece Biserica îl recunoaşte pe Sfântul Grigorie Palama drept un mare teolog, iar învăţăturile Sale aparţin Bisericii, noi suntem chemaţi să urmăm această cale.

Tot ceea ce urmează va reprezenta viaţa şi învăţăturile Sfântului, adevăratul mod de viaţă, precum şi teologia Sfântului Grigorie, care, în realitate, reprezintă teologia Bisericii. Atunci când vom urma învăţăturile Sfântului Grigorie, vom putea rezolva multe probleme esenţiale cu care suntem permanent confruntaţi.

(Sursa: Mitropolitul Ierotheos Vlahos, Sfântul Grigorie Palama Aghioritul, traducere de prof. Paul Bălan, Editura Bunavestire, Bacău, 2000, pp. 17-23 VIA)

Prea sfinţitul Ambrozie - Cuvânt de învăţătură la Duminica Sfântului Grigore Palama - Harul dumnezeiesc necreat şi vederea luminii dumnezeieşti

Dacă în prima duminică a Sfântului şi marelui Post, Biserica sărbătoreşte ***biruinţa Ortodoxiei prin afirmarea cultului sfintelor icoane***, cea de-a doua duminică, numită a Sfântului Grigorie Palama, este marcată ***cea de-a doua biruinţă a Ortodoxiei, prin învăţătura despre harul dumnezeiesc necreat şi vederea luminii dumnezeieşti.***

Această biruinţă se leagă de numele Sfântului Grigorie Palama, deşi nu el este autorul acestei învăţături. Ea aparţine Bisericii lui Dumnezeu şi este revelată în Sfânta Scriptură, transmisă de Sfinţii Părinţi, păstrată vie în dogmă şi tradiţia de rugăciune a Bisericii. Sfântul Grigorie Palama este cel care a reafirmat această învăţătură atunci când raţionalismul părea să se transforme într-o nouă erezie.

Pe învăţătura despre lumina dumnezeiască se bazează practica rugăciunii inimii sau chemării numelui lui Iisus Hristos, cunoscută atât monahilor, cât şi celorlalţi credincioşi ai Bisericii Ortodoxe. În vremea noastră, în special tinerii Bisericii şi-au îndreptat atenţia spre cunoaşterea şi aplicarea acestei învăţături a Bisericii, prin care cele pământeşti se curăţesc şi se armonizează cu cele cereşti.

Rânduirea acestor sărbători la începutul Sfântului şi marelui Post dezvăluie o legătură profundă care există între ele, dar şi o anumită semnificaţie a postului. După cum ştim, **temeiul zugrăvirii icoanelor este întruparea Fiului lui Dumnezeu, prin care Cel Nevăzut se face văzut luând chip de rob**, iar **credinţa în vederea luminii dumnezeieşti se întemeiază pe faptul minunat al schimbării la faţă a Domnului.** ***Fiul lui Dumnezeu S-a smerit luând chipul omului, "chip de rob"*** cum spune Epistola către Filipeni (2, 7). Dar El le-a

arătat ucenicilor Săi slava Sa dumnezeiască, pe cât le era lor cu putinţă a primi. ***Pe muntele Schimbării la Faţă ucenicii au contemplat cu ochi trupeşti, dar induhovniciţi, slava lui Dumnezeu.***

Întreaga lucrare dumnezeiască a venirii şi petrecerii lui Iisus Hristos în lume are în vedere apropierea omului de Dumnezeu. El se pogoară într-atât încât se face asemenea omului, pentru a-l câştiga pe om la asemănarea cu El, aşa cum spune Acatistul Bunei Vestiri, Condacul 10: ***"cu asemănarea chemând pe cel asemenea".***

Trebuie să înţelegem, deci, întruparea şi Schimbarea la Faţă a Domnului Iisus Hristos în perspectiva împlinirii acestui plan dumnezeiesc. ***Sensul comun care se descoperă în aceste două momente este acela că nu numai sufletul participă la cunoaşterea lui Dumnezeu şi se împărtăşeşte de El, ci şi trupul omului. Prin întruparea lui Hristos, trupul omenesc devine trupul lui Dumnezeu şi aceluiaşi trup i se dezvăluie slava dumnezeiască.***

De ce sunt aceste sărbători aşezate la începutul Postului Mare?

Am înţeles Duminica Ortodoxiei, a sărbătorii sfintelor icoane, ca pe o revărsare de lumină în viaţa noastră, arătându-ne că postul curăţitor pentru suflet şi trup este calea noastră de transfigurare, pentru a ne îmbrăca în lumina învierii, în veşmânt de slavă, asemenea sfinţilor din icoane. Duminica Sfântului Grigorie Palama ne descoperă din nou că postul înseamnă iluminare.

În disputele cu umaniştii, care nu credeau decât într-o cunoaştere raţională a lui Dumnezeu, Sfântul Grigorie Palama mărturiseşte că viaţa în Dumnezeu nu este cu putinţă dacă omul nu se curăţeşte prin împlinirea poruncilor şi prin asceză.

Cunoştinţa dobândită pe cale raţională nu este curăţitoare de patimi, de aceea ***Sfântul Grigorie Palama a mărturisit, urmând învăţăturii Sfinţilor Părinţi, că vederea duhovnicească începe prin curăţirea vieţii. Dacă Dumnezeu S-a arătat trupului şi sufletului pentru ca acestea, unite, să-L poată cunoaşte, înseamnă că şi trupul şi sufletul trebuie să se curăţească împreună de toate întinăciunile, pentru a-L vedea cu adevărat pe Dumnezeu şi nu închipuiri născute din patimi şi din rătăcirea minţii.***

Aşa cum explică un părinte contemporan, în timpul primelor două săptămâni ale Postului mare viaţa ascetică apare drept "o adevărată mărturisire dogmatică", pentru că, postind, mărturisim credinţa în întruparea şi schimbarea la faţă a Domnului, prin care Hristos a îndumnezeit trupul omenesc şi l-a făcut părtaş slavei Sale.

După cum am mai spus, ***primele două duminici din Postul cel mare sunt sărbătorile biruinţei Ortodoxiei: prima împotriva iconoclasmului, a doua împotriva umanismului filosofic, iar noi trebuie să le serbăm de fiecare dată cu toată bucuria şi măreţia care se cuvin unor astfel de biruinţe.*** Ele sunt momente de mare triumf, dar nu lasă loc de triumfalism, pentru că dreapta credinţă nu este meritul nostru, ci darul nepreţuit al lui Dumnezeu. Cu puterea Lui credinţa a răsturnat şi a biruit cugetarea lumească. Sărbătorile acestei biruinţe conţin pentru noi o poruncă mântuitoare: cugetarea noastră lumească trebuie biruită de credinţa adevărată şi curăţă în Dumnezeu. Postul este, mai mult decât orice altă perioadă, prilejul pentru o astfel de biruinţă.

L-am sărbătorit ieri pe ***Sfântul cuvios Ioan Scărarul sau Sinaitul***, cum mai este cunoscut, cel căruia, ca şi Sfântului Grigorie Palama şi Sfintei Maria Egipteanca, Biserica i-a dedicat şi o duminică din Sfântul şi marele Post. Acest părinte a exprimat prin simbolul a treizeci de trepte urcuşul spre desăvârşire, prin biruirea patimilor şi dobândirea virtuţilor. ***Această scară, alcătuită după simbolul anilor Mântuitorului, închipuie creşterea şi maturizarea duhovnicească a credinciosului, pregătirea lui pentru Împărăţia Cerurilor, pentru întâlnirea faţă către faţă cu Hristos.***

Desăvârşirea înseamnă pentru orice creştin împlinirea credinţei lui în Dumnezeu. *Hristos* ne-a poruncit: ***"Fiţi desăvârşiţi, precum şi Tatăl vostru desăvârşit este!".*** Să nu ni se pară desăvârşirea o ţintă imposibil de atins, nici să nu o confundăm cu împlinirea seacă a unui număr de precepte.

Atât Scara Sfântului cuvios Ioan Sinaitul, cât şi învăţătura Sfântului Grigorie Palama, ca de altfel întreaga învăţătură a Scripturii, a Sfinţilor Părinţi şi vieţile sfinţilor mărturisesc faptul că ***desăvârşirea este lucrarea lui Hristos în cei care L-au primit prin credinţă curată. Hristos este cel Care desăvârşeşte în om chipul dumnezeiesc, în măsura în care şi omul se deschide lucrării Mântuitorului, iar credinţa sa este "lucrătoare prin iubire" (Gal. 5, 6).***

Părinţii spun că fiecare păcat pe care îl săvârşim este o lepădare de Dumnezeu, o nelucrare a credinţei, o ucidere a iubirii. Sfântul Grigorie Palama, Sfântul Ioan Scărarul şi toţi sfinţii sunt icoane ale credinţei biruitoare împotriva faptelor, cuvintelor şi gândurilor păcătoase. Ei ***ne sunt dăruiţi de Dumnezeu pentru a avea în ei pilde adevărate, căci noi, cei nedesăvârşiţi suntem, paradoxal, şi biruitori, prin credinţa noastră, şi biruiţi, prin micile sau marile lepădări zilnice, care sunt păcatele.***

Toţi mărturisim, fără să minţim, "Cred Doamne" şi cu toate acestea sunt păcate pe care le facem în fiecare zi, de cele mai multe ori fără să ne dăm seama.

Nu cădem pentru că nu avem credinţă, ci cădem pentru că nu ne lucrăm credinţa, pentru că nu o punem în fiecare gând, în fiecare cuvânt şi în fiecare faptă.

Pentru că nu ne statornicim credinţa în fiecare privire, în fiecare dorinţă, în fiecare gând şi în fiecare aspiraţie.

Aceasta înseamnă pentru noi "lepădare de credinţă" atunci când săvârşim păcatele, chiar şi cele aşa-zis "mici", obişnuite. ***Ne lepădăm de credinţa noastră pentru că nu o transpunem în fiecare faptă a trupului şi a sufletului*** şi o lăsăm astfel împotriva sa unor astfel de lepădări şi pentru biruinţe ca acelea ale sfinţilor sunt rânduite postul şi praznicele duminicale care preced Sfintele Paşti.

Postul este un prilej de a ne apropia mai mult faptele, cuvintele şi gândurile noastre de credinţă în Hristos. Postul este prielnic pentru oglindirea credinţei în lucrurile care ne definesc viaţa zilnică: în hrană, în somn, în osteneli, în faptele de milostenie, în cuvintele de rugăciune, în gândurile de pocăinţă.

Este timpul cel mai mare vrăjmaş al nostru? Postul este ocazia noastră de a-l birui, umplându-1 cu întovărăşirea noastră cu Hristos. ***Greşim adesea faţă de aproapele prin cuvinte nesocotite, izbucnite din mânie sau din alte patimi?*** Să trăim postul prin mai multă tăcere, prin cuvinte bune şi folositoare şi prin repetarea atentă a rugăciunii **"Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine păcătosul!".** ***Este gândirea noastră îngrădită de neputinte trupeşti şi sufleteşti?*** Iată, Postul cel Mare este şansa de a birui prin dreapta credinţă orice strâmtorare. ***Sunt sufletul şi trupul nostru doi tovarăşi dezbinaţi din cauza tendinţelor contrare, care încetinesc avântul după Dumnezeu?*** Postul Paştilor şi Duminica Sfântului Grigorie Palama sunt prilej reunirii lor prin credinţa că Dumnezeu S-a întrupat şi Şi-a arătat oamenilor slava, pentru a nu lăsa moartea să-i răpească iubirii Sale.

Este vremea să împuţinăm de bună voie hrana cea trecătoare, care îmbuibă şi creşte în noi patimile, de dragul hranei cereşti, care nutreşte virtuţile, curăţia, rugăciunea, dragostea de Dumnezeu şi de semeni. Pentru belşugul de har pe care Dumnezeu îl revărsă peste noi, putem spune că postul înseamnă saturare şi desfătare.

În cea de-a treia duminică a Postului mare, Biserica a rânduit închinarea Cinstitei şi de Viaţă Făcătoarei Cruci. Privind spre icoana jertfei lui Hristos, să luăm cu noi o stihiră care s-a citit în această săptămână:

"Vremea postului este veselă. Pentru această săturându-se destul de curăţia cea luminată, de dragostea cea curată, de rugăciunea cea luminoasă şi de alte multe virtuţi, să strigăm luminat:

Cruce a lui Hristos preasfântă, ceea ce ai odrăslit desfătarea vieţii, invredniceşte-ne pe toţi a ne închina ţie cu inima curată, dându-ne iertare şi mare milă".

PS Sebastian al Slatinei - Predică la Duminica a doua din post - Păcatele paralizează până şi trupul

Dreptmăritori creştini, în pericopa evanghelică de astăzi se relatează că Mântuitorul Iisus Hristos, întors la un moment dat în cetatea Capernaum, a intrat într-o casă. Mulţimile, auzind aceasta, s-au îmbulzit, umplând curtea casei şi strada până departe, dornice să vadă pe Iisus şi animate de dorinţa de a mai fi martore la vreo minune pe care ar putea-o săvârşi, de astă dată chiar în cetatea lor. Nu lipseau nici fariseii şi cărturarii, care totdeauna Îl pândeau pe Iisus doar-doar Îl vor prinde în cuvânt, doar-doar va rosti vreo „blasfemie”, pentru care să-L condamne şi să-L omoare.

Şi iată că aici, în casă fiind şi vestind cuvântul, au venit patru inşi, aducând pe o targă un om paralizat. Şi pentru că n-au putut intra în casă pe uşă, deoarece mulţimile se îmbulzeau, au mers pe alături, s-au urcat pe acoperiş şi făcând o spărtură, pe acolo au coborât targa cu cel bolnav, aşteptând ca Iisus să-l vindece.

Ei bine, spre mirarea tuturor celor de faţă spre uimirea celor care aşteptau de la Domnul să rostească acele cuvinte cunoscute deja – *„**după credinţa voastră, fie vouă!**”*(Mt.9, 29), sau *„**fie ţie după cum voieşti!**”*(Mt.15,28) – , Mântuitorul „riscă”, de data aceasta, o sentinţă mult mai interpretabilă şi mai condamnabilă de către cărturarii şi fariseii suspicioşi: *„**Fiule, iertate îţi sunt păcatele tale!**”*

Extraordinar! Nici nu sperau duşmanii să-L „prindă” pe Iisus în aşa cuvânt. Nici nu trebuia ceva mai mult ca să se convingă, în necredinţa şi răutatea lor, că Iisus Hristos era un impostor şi un fals profet, deoarece, ziceau ei, Îşi permitea această hulă la adresa lui Dumnezeu – să pretindă că poate ierta păcatele. *„Cine poate ierta păcatele, şi-au zis aceştia în gândul lor, fără numai Unul Dumnezeu?! Acesta rosteşte blasfemii! Acesta huleşte pe Dumnezeu!”*

Dar, cunoscând Mântuitorul cugetele lor, i-a deconspirat şi a spus pe faţă tuturor: ***"De ce căutaţi acestea în inimile voastre? Ce vi se pare mai uşor, a zice slăbănogului: Iertate îţi sunt păcatele, sau a zice: Scoală-te, ia-ţi patul tău şi umblă? Dar, ca să ştiţi că putere are Fiul Omului pe pământ să ierte păcatele, a zis slăbănogului: Scoală-te, ia-ţi patul tău şi mergi la casa ta!"***(Mc.2, 8-11). Şi s-a ridicat bolnavul în văzul tuturor, şi-a luat patul şi a ieşit afară din casă.

Văzând această minune, cei care se pregătiseră să-L aresteze pe Hristos au rămas cu gurile căscate…De ce? Pentru că, dacă Iisus s-ar fi oprit la cuvintele:*"iertate îţi sunt păcatele tale",*ar fi fost „clară" pentru ei impostura Lui. Nu ar fi fost siliţi să recunoască faptul că într-adevăr paraliticului i-au fost iertate păcatele. Vindecarea ce a urmat, însă, i-a năucit cu totul! Şi, tocmai pentru a clarifica pentru totdeauna nedumerirea celor de faţă şi pentru a încleşta toate limbile şi gurile dornice de a lupta împotriva evidenţei dumnezeirii Sale, Mântuitorul Hristos a cerut paralizatului:*"Scoală-te, ia-ţi patul tău şi mergi la casa ta!"*Aceasta, ca formă văzută că într-adevăr i s-au iertat păcatele; că într-adevăr Iisus Hristos era Dumnezeu, iar nu un blasfemiator ori un impostor gata să-Şi aroge drepturi şi puteri pe care nu le avea. Cât priveşte pe farisei şi cărturari, Evanghelia nu ne mai spune dacă au mai găsit curajul necesar să-L„ judece" pe Iisus. Au plecat, cel mai probabil derutaţi acasă…

Iubiţi credincioşi, aceasta este minunea relatată de pericopa evanghelică de astăzi! Şi, ceea ce cred că ne uimeşte cel mai mult, sunt cuvintele pe care Hristos le adresează paralizatului. Nimeni, probabil, nu se aştepta ca vindecarea pe care Iisus i-a dăruit-o aceluia să înceapă tocmai de la iertarea păcatelor. ***Nimeni nu se putea gândi că secretul vindecării bolnavului stă ascuns în chiar iertarea păcatelor lui.*** Acesta a fost, poate, şi motivul pentru care toţi, inclusiv duşmanii lui Hristos, au rămas „muţi". Nimeni nu I-a mai putut reproşa nimic; nimeni nu I-a mai adresat nici o întrebare. Toţi au rămas să cugete la acest fapt, la care cugetăm şi noi astăzi.

Şi, trebuie să recunoaştem că pe foarte mulţi dintre noi ne-a surprins faptul că Mântuitorul a legat paralizia omului acestuia bolnav de păcatele săvârşite; că, vrând să-l vindece de neputinţa sa, găseşte cu cale să-i ierte, de fapt, păcatele. ***Puţini dintre noi, cred, ne-am gândit că poate exista o legătură atât de strânsă între păcatele pe care le săvârşim şi bolile de care suferim; între greşelile noastre de zi cu zi şi suferinţele, depresiile, lipsa de dorinţă de viaţă, lipsa de voinţă şi toate celelalte „scăderi" de ordin sufletesc.***

Iată, acesta este semnalul de alarmă pe care Mântuitorul Hristos îl trage astăzi! ***Luaţi seama, vrea să spună, că păcatele voastre nu sunt simple gânduri, cuvinte, ori fapte trecute undeva, într-o „carte a vieţii", ci ele provoacă şi***

suferinţă, şi boli, şi paralizie chiar, până şi trupurile voastre, dacă nu doar paralizie a voinţei, a bucuriei de a trăi ori a creşterii şi dezvoltării personalităţii. Aceasta este, de fapt, adevărata tragedie a păcatului! De aceea Hristos îl înfierează atât de mult!

Dar, ***ce este păcatul?*** În scurte cuvinte, şi referindu-ne la primii oameni,

- *păcatul este înfruptarea din „pomul oprit”.*
- *Este „atingerea”a ceea ce nu este permis, a ceea ce nu este îngăduit şi dorit de către Dumnezeu.*
- *Este călcarea voinţei şi dorinţei lui Dumnezeu.*

Acesta este păcatul! Cunoaştem cu toţii că Adam nu a rezistat ispitei de a nu se înfrupta din acel pom pentru care, în mod expres îi zisese Dumnezeu:„***Din toţi pomii Raiului poţi mânca, dar din pomul cunoştinţei binelui şi răului să nu mănânci, căci în ziua în care vei mânca din el vei muri negreşit!***”(Fc.2,16-17)

N-au putut rezista protopărinţii noştri ispitei şi au mâncat. Şi, umăriţi ce se îmtâmplă cu Adam! Adam se ascunde:„***Auzind glasul lui Dumnezeu, care umbla prin Rai în răcoarea serii, s-au ascuns Adam şi femeia lui de faţa Domnului Dumnezeu printre pomii Raiului. Şi a strigat Domnul Dumnezeu pe Adam şi i-a zis:<<Unde eşti Adame?>> Răspuns-a acesta:<<Am auzit glasul Tău în Rai şi m-am ascuns, căci sunt gol!>> Şi i-a zis Dumnezeu:<<Cine ţi-a spus că eşti gol? Nu cumva ai mâncat din pomul din care ţi-am poruncit să nu mănânci?***>>(Fc.3, 8-11)

Vedeţi, dragii mei, cum păcatul aduce „goliciune” şi „golire”?N-a avut cine să-i spună lui Adam că era gol, fără numai păcatul însuşi. ***Ştim că primii oameni în Rai trăiau ca îngerii lui Dumnezeu, într-o nevinovăţie şi puritate specifică doar pruncilor. Ei bine, protopărinţii noştri, săvârşind păcatul, şi-au dat seama dintr-odată că sunt „goi”. Mai mult decât atât, şi aceasta este foarte interesant, a simţit Adam nevoia să se ascundă de Dumnezeu, să nu-L mai vadă, căutând parcă „să intre în pământ”!***

Nu I-a trebuit mult lui Dumnezeu să-Şi dea seama cum de a aflat şi de unde ştie Adam că este gol. Nu I-a trebuit mult să înţeleagă de ce se ascunde Adam, pentru că asta face păcatul! Am luat acest exemplu nu numai pentru că îl cunoşteam prea bine cu toţii, ci şi pentru a arăta lucrurile sunt mult mai profunde decât ar părea la o primă lectură a referatului biblic. ***Evanghelia de astăzi ne arată clar că păcatul nu numai că „goleşte” de Dumnezeu, dar şi îmbolnăveşte pe om! Păcatul nu este doar o simplă vină, pedepsită de Dumnezeu ca atare, un rău formal şi exterior. El are şi implicaţii fiinţiale. El ne face să ne ascundem de la faţa lui Dumnezeu şi „să intrăm în pământ”.***

Gândiţi-vă la această imagine: Dumnezeu se plimba în răcoarea serii, prin grădinile Raiului, iar Adam căuta să intre în pământ, ascunzându-se cu vinovăţie să nu-L mai vadă şi să nu fie văzut de El. Ce contrast! Şi, n-a găsit Adam, din nefericire, puterea necesară să-şi ceară iertare în momentul acela şi să înceteze de a se mai ascunde ci a stăruit în păcat. S-a dezvinovăţit, aruncând vina pe Eva, Eva pe şarpe şi toţi şi-au agonisit astfel osândă. Nu a găsit Adam cu cale să-I ceară iertare lui Dumnezeu şi să înceteze a mai căuta „pământul". Şi atunci S-a văzut nevoit Domnul să-l alunge din Rai pe „pământ", pe pământul acesta unde am ajuns să locuim toţi, pentru că toţi ne-am născut din Adam. De ce? Din cauza păcatului. Şi mai de ce? Pentru faptul că păcatul s-a transmis tuturor oamenilor; pentru faptul că Adam nu s-a curăţit de păcat cerându-şi iertare, ci l-a lăsat să se perpetueze şi să intre în fiecare din noi, prin naşterea din el. ***Iată cum păcatul are implicaţii profunde asupra fiinţei noastre! El are în sufletele noastre, ne-o arată evanghelia de astăzi, urmări nebănuite: boli, suferinţă, nefericire, neputinţă spirituală etc.*** Păcatul naşte în noi boli, şi iată cum:

Suferi de stomac ori de inimă? Nu cumva, motive ale acestor afecţiuni sunt păcatul nepostirii, al neînfrânării, al îmbuibării, adică abuzul de mâncare şi băutură? Acuzi dureri de cap inexplicabile? Nu cumva acestea se pot explica, întru altele, prin faptul că te laşi adeseori stăpânit de mânie până la ieşirea din minţi? Nu cumva nu duci o viaţă echilibrată trupeşte şi sufleteşte? Ai depresii şi probleme psihice? Nu cumva duci o viaţă dezordonată, ori pierzi nopţile? Nu cumva la spovedanie nu ţi-ai mărturisit toate păcatele sincer, lucru pentru care trăieşti în frică şi complexat sufleteşte? ***Nu cumva n-ai ajuns ca, prin spovedanie, să te cunoşti cu adevărat cine eşti? Nu cumva nu te-a îndemnat niciodată nimeni să accepţi faptul că „ăsta eşti", aşa te-a lăsat Dumnezeu şi să te resemnezi cu limitele tale, pentru că fiecare avem limitele noastre? Nu cumva, zic, laşi să se sedimenteze în suflet păcatele pe care nu le spovedeşti corect, deplin şi cu sentimentul curat şi dornic de a te îndrepta şi de a căuta să placi mai mult lui Dumnezeu? Nu cumva toate aceste pe care se învechesc în tine te fac să te ascunzi de oameni aşa cum se ascundea Adam de Dumnezeu?***

Se ascunde omul păcătos de Dumnezeu, în loc să se ascundă de păcat!…

Dragii mei, suntem în această perioadă de post. Şi, vreau să vă spun că nu trebuie să postim pentru că aşa am pomenit, sau pentru că aşa e bine să ne pregătim de Paşti. Nu postim ca să facem economie la mâncare, pentru detoxifierea organismului ori pentru siluetă. ***Postim tocmai pentru a ne curăţi de acele păcate care, odată săvârşite, aduc îndepărtare de Dumnezeu şi „împământarea" noastră.***
Căutăm prea de multe ori pământul Şi să rămânem pe pământ. Şi rămânem pe pământ prin fiecare păcat, pentru că păcatul este pământesc, nu ceresc.

Avem înaintea noastră această perioadă de post, prilej potrivit de a cugeta fiecare la faptele noastre, pentru ca, într-armaţi cu post, rugăciune şi spovedanie, să ne apropiem de Sfintele Paşti creştineşte.

Şi, ca să trec la o altă sărbătoare de astăzi a Bisericii noastre, cea a Sfântului Grigore Palama, aş vrea ca măcar un lucru să reţinem de la acest mare mitropolit al Tesalonicului. Foarte mulţi dintre creştini, atunci când vin la spovedanie, se scuză că n-au avut timp să se roage. Ei bine, Sfântul sărbătorit astăzi ne dă o „soluţie" la această criză de timp pe care o acuză unii. El a dezvoltat o adevărată „teologie" a unei rugăciuni scurte, numită „rugăciunea minţii" sau „rugăciunea inimii", şi pe care putem să o spunem cu toţi permanent: mergând pe stradă, aşteptând autobuzul, lucrând la serviciu ş.a.m.d.

O rugăciune scurtă, pe care o putem suprapune lucrării noastre de fiecare zi: "Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine păcătosul!"

Greu? Rugăciune scurtă, dar foarte cuprinzătoare, pentru faptul că ***ne adresăm Mântuitorului Hristos cu toate apelativele Sale, recunoscându-L că este Dumnezeu adevărat şi că poate ierta păcatele, aşa cum a făcut-o astăzi cu slăbănogul şi, în acelaşi timp, recunoscându-ne pe noi înşine ca păcătoşi***: "Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine păcătosul!"

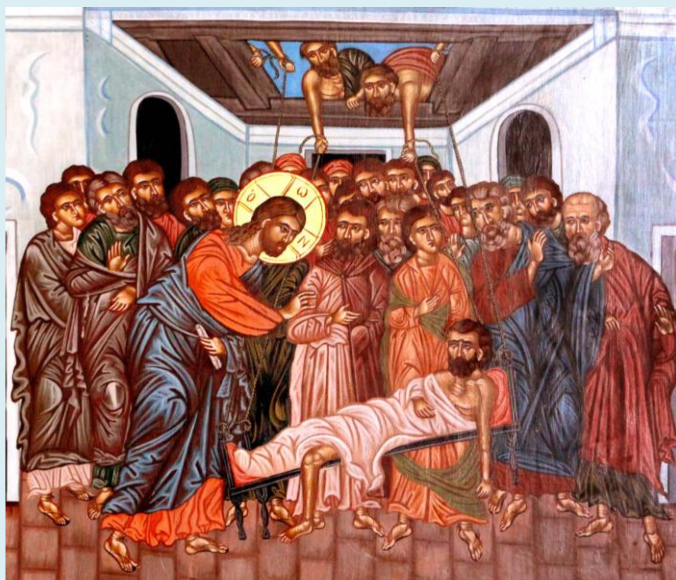
Ziceţi cât mai des această rugăciune, chiar dacă nu va fi uşor! Grijile şi problemele de zi cu zi vor căuta să o răpească degrabă de la noi, dar, încet-încet o putem deprinde, recuperând astfel timpul de care ne plângem că ne este insuficient. Veniţi la spovedanie, dragii mei, dar nu faceţi ca Adam! Foarte mulţi dintre noi nu găsim curajul ori responsabilitatea să recunoaştem că noi suntem, de fapt, singurii responsabili pentru păcatele noastre:"Am păcătuit, părinte, şi-mi cer iertare!" Nu ca Adam, care a dat vina pe Eva, Eva pe şarpe, şi au rămas nepocăiţi cu toţii şi alungaţi de la faţa lui Dumnezeu.

Am cunoscut asemenea cazuri şi, ce să vă spun? Credeţi că le este de folos oamenilor asemenea „spovedanie"? Credeţi că va da rod în sufletul acelor oameni faptul că s-au mărturisit, dacă nu şi-au recunoscut şi vina? Ştiţi cum trebuie să arate un om care s-a spovedit cu adevărat? V-aţi întrebat vreodată? Aceasta ca să vă autoexaminaţi şi să vă daţi seama dacă aţi scăpat cu adevărat de păcat: ***V-aţi întrebat cum trebuie să arate un om care se spovedeşte corect şi care ajunge, prin actul mărturisirii, să dobândească de la Dumnezeu iertare deplină?*** Ei bine, ***aţi simţit vreodată, plecând de la spovedanie, că „zburaţi"? Aţi simţit pe Dumnezeu cu „adevărat"? Aţi simţit că s-a schimbat ceva în dumneavoastră? Aţi simţit că vi s-a schimbat mintea?*** Pentru că asta înseamnă

cuvântul „pocăinţă” în limba greacă: “schimbarea minţii”, adică a mentalităţii în ceea ce priveşte păcatul. Asta înseamnă pocăinţa!

Să-L rugăm pe Dumnezeu aşadar, Care ne-a arătat astăzi cât de mult poate îmbolnăvi păcatul fiinţa noastră, ***să ne dea şi nouă conştiinţă trează***, ca să putem lupta împotriva lui cu toată puterea voinţei, păstrându-ne, în felul acesta, nu doar sufletele curate, dar şi trupurile noastre „sănătoase” şi iubitoare de „cer”, chiar dacă din fire sunt înclinate spre pământ, adică spre „râvna celor de jos”. Amin!

IPS Irineu Pop-Bistriţeanul - Predică la Duminica a II-a din Post (a Sfântului Grigorie Palama)

Dreptmăritori creştini, Duminica a doua din Postul mare, prin glasul Evangheliei, ni-L prezintă pe Iisus din Nazaret, pe Fiul Omului ca pe un „Dumnezeu tare” (Is. 9, 5). Pe când El se afla în Capernaum, I s-a adus un bolnav paralizat, pe care cu puterea Sa l-a iertat şi l-a tămăduit, „încât erau toţi uimiţi şi slăveau pe Dumnezeu” (Mc. 2, 12).

Hristos Domnul este Cel ce zice: „Datu-Mi-s-a toată puterea, în cer şi pe pământ” (Mt. 28, 18). Când puterea Lui dumnezeiască umple fiinţa noastră, păcatele ni se iartă şi neputinţele noastre se vindecă. În acest fel, putem ţine stindardul credinţei în sus, păşind „din putere în putere” (Ps. 83, 8) şi din biruinţă în biruinţă.

Iubiţi credincioşi, credinţa noastră creştină ortodoxă poate fi asemănată, într-un anumit fel, cu puterea curentului electric. Ea este o religie a puterii. Hristos nu ne spune doar ce să facem, cum să trăim, ci ne dă şi puterea de care avem nevoie pentru a împlini voia Sa şi poruncile Sale. De fapt, Domnul ne promite: „Veţi primi putere când Duhul Sfânt va veni peste voi” (Fapte 1, 8). Dacă avem credinţă în Hristos totul este posibil, precum El Însuşi spune: „Toate sunt cu putinţă celui ce crede” (Mc. 9, 23).

Când Hristos şi Duhul Sfânt sunt în noi, avem putere să biruim. Sunt câteva lucruri ale vieţii de care avem nevoie pentru ca puterea divină să aibă eficienţă: să nu minţim, să nu urâm, să nu pizmuim, să nu înjurăm, să biruim deprinderile rele, să respingem ispitele etc. Există o putere în aparatul electric, dar ca s-o putem folosi trebuie să-l punem în priză (să-l conectăm).

Iată câteva mijloace prin care putem face conectarea ca să primim în fiinţa noastră puterea lui Dumnezeu:
1. Rugăciunea este una din căile prin care ne apropiem de Dumnezeu. E vorba însă de o rugăciune care implică întreaga noastră fiinţă şi o poartă spre Dumnezeu, ca o plantă care se întoarce spre soare, pentru că acolo îşi găseşte centrul existenţei sale. Prin astfel de rugăciune descoperim tezaurul ascuns în sufletele noastre, Îl punem pe Dumnezeu pe primul loc şi ne cufundăm în El, spre a ne ridica iarăşi, întăriţi prin efluviile binefăcătoare ale harului Său. Prin rugăciune ne oxigenăm viaţa noastră spirituală.

2. Sfânta Împărtăşanie este a doua cale prin care Îl primim în noi pe Hristos „Pâinea vieţii" (In. 6, 35). Viaţa cea nouă primită în Botez trebuie întărită mereu cu hrana euharistică, pentru ca existenţa noastră purificată să fie învăluită cu totul în minunile lui Dumnezeu şi îmbibată cu energiile Sale necreate şi luminoase. „Prin Sfânta Euharistie, spune Nicolae Cabasila, Iisus, Soarele dreptăţii, pătrunde în această fire întunecoasă şi omoară tot ce-i pieritor în ea, împrăştiind peste tot Duh de viaţă nemuritoare". Cum să nu fii tare, avându-L pe Domnul în tine?

3. Sfânta Evanghelie este calea prin care Hristos ni Se adresează nouă. Trebuie să-L ascultăm mereu pe Domnul, care „Se găseşte în cuvintele Scripturii", cum afirmă Sfântul Atanasie cel mare. Numai aşa nu vom mai fi atraşi în confuzie de cuvintele lumii şi se va forma în noi o mentalitate după Cuvântul lui Dumnezeu, încât vom avea putere să rezistăm potopului monden care ne inundă în fiecare zi. Puterea ne-o dă Hristos, al cărui cuvânt locuieşte în noi din abundenţă (cf. Col. 3, 16). Când eşti împărtăşit cu Euharistia cuvântului ai multă tărie.

4. Umilinţa este calea prin care recurgem la Dumnezeu şi primim puterea Lui. Ce minunat este să ne asemănăm lui Hristos în ascultare, renegându-ne! Dacă cineva, trufindu-se, caută să-şi pună în valoare individualitatea, va găsi în sine mulţi idoli micuţi cărora va fi constrâns să le sacrifice totul. Cu cât cineva se pierde pe sine însuşi, cu atât se găseşte în Dumnezeu într-o condiţie mult mai bună: sfinţit, transformat, îndumnezeit.

Cel smerit simte că puterea lui Dumnezeu „se desăvârşeşte în slăbiciune" (II Cor. 12, 9).

***

Avva Iulian, după ce a plecat să fie sfinţit episcop al Bostrei, a căzut pradă unui atentat pus la cale de oamenii care-L urau pe Hristos şi care au vrut să-l omoare, otrăvindu-l. Au cumpărat cu bani pe slujitorul lui şi i-au dat otrava să o toarne în paharul arhiereului şi să-i dea să bea amestecătura. Slujitorul a făcut aşa cum a fost învăţat. El a dat paharul otrăvit Preasfinţitului Iulian, care cunoştea de la

Dumnezeu atât viclenia cât şi pe cei care au pus-o la cale. Luând paharul, l-a pus înaintea sa şi a trimis să cheme pe toţi stăpânii oraşului, printre care se găseau şi cei care urziseră crima. Pentru că n-a vrut să divulge pe cei ce-au pus la cale uciderea sa, le-a spus cu blândeţe: „Dacă socotiţi că mă veţi ucide cu otravă, iată beau paharul în faţa voastră”. După ce a făcut semnul Crucii de trei ori peste pahar, a zis: „În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, beau acum acest pahar”. Apoi, l-a băut înaintea tuturor şi a rămas nevătămat! Văzând aceasta, toţi şi-au cerut iertare.

Din acest exemplu, luat din Limonariu, se vede clar că omul este puternic atunci când Atotputernicul Dumnezeu este cu el. Omul poate să biruiască nu numai un adversar, ci şi o mulţime numeroasă, cum ne arată Sfânta Scriptură.

&&&

Atunci când a voit să întemeieze o naţiune, Dumnezeu a chemat numai pe Avraam şi l-a binecuvântat. Pentru a învinge pe măreţul Faraon, nu S-a folosit decât de Moise şi Aaron. Adesea, Dumnezeu S-a folosit de un singur om mai mult decât de trupe instruite de ofiţeri îndemânatici.

Israeliţii toţi la un loc au biruit, oare, atâţia câţi a biruit Samson? Saul cu armatele sale a biruit mii, iar David zecile de mii (cf. I Regi 18, 7). Dacă noi Îl iubim pe Dumnezeu „din toată inima şi din tot sufletul” (Mt. 22, 37), ne vom umple de har şi de putere, înmulţindu-se înăuntrul nostru roadele duhovniceşti.

Există însă un mare impediment în creşterea noastră spirituală, pentru care Dumnezeu nu poate, din cauza libertăţii noastre, să ne umple de acea putere harică a prezenţei Sale, mai dulce „decât mierea şi fagurele” (Ps. 118, 11). Cel mai mare obstacol este ataşamentul faţă de noi înşine. Dumnezeu este pe locul doi, nu pe primul loc, adică te pui înaintea lui Dumnezeu cu judecăţile tale, cu obiceiurile, cu gândurile şi cu capacitatea ta! Este o boală congenitală pe care o ai de la început, prin păcatul originar.

Acest ataşament de sine indică mândria vieţii, pentru care nu ai niciodată răbdarea să vezi până în adâncul lucrurilor ceea ce nu merge bine. Mântuitorul a spus în Ghetsimani: „Părinte, nu voia Mea, ci voia Ta să se facă!” (Lc. 22, 42). Şi astfel, El a fost proslăvit. Predarea de bunăvoie Tatălui ceresc fortifică şi înalţă făptura noastră.

Este necesar să evităm trăirea după instincte, făcându-i loc Domnului, în interiorul nostru, pentru ca El să Se sălăşluiască în „cămara inimii” prin Duhul Sfânt. „Atunci când vine, devenim ritori. Pescarii devin învăţători, desfrânaţii se înţelepţesc, furii încetează de a mai fura. Şi toţi se căiesc. Cine lucrează toate

acestea? Singurul care ştie totul, Cârmaciul cel bun, dulcele Iisus, Singura Dragoste adevărată” (cf. Gheron Iosif).

Când inima este cu adevărat ataşată de Dumnezeu şi curăţită de orice întinare, atunci vom primi puterea de sus, împlinind cu sârguinţă Legea lui Dumnezeu. De aici şi îndemnul Avvei Ammona: „Îmbrăţişaţi dumnezeiasca putere, ca să petreceţi toţi anii voştri în libertate duhovnicească şi să lucraţi uşor poruncile lui Dumnezeu”.

Iubiţii mei, să fim bucuroşi şi recunoscători că de-a dreapta Tatălui, în ceruri, avem un Mântuitor şi Domn, pe Iisus Hristos, care are putere multă. El, aşa cum spune Sfântul apostol Pavel, „poate să facă, prin puterea cea lucrătoare în noi, cu mult mai presus decât toate câte cerem sau pricepem noi” (Efes. 3, 20).

Mântuitorul nostru, ca Doctor sufletesc, Îşi manifestă atotputernicia Sa întorcându-Se de la păcatele noastre şi reaşezându-ne în prietenia Sa prin „covârşitoarea bogăţie a harului Său” (Efes. 2, 7). Mântuitorul nostru, ca Doctor trupesc, Îşi manifestă atotputernicia Sa izbăvindu-ne de durerile noastre fizice, că de aceea a venit în lume, ca să vindece „toată boala şi toată neputinţa în popor” (Mt. 9, 35).

În încercări, în necazuri şi în dificultăţi, El ne dă o putere neaşteptată, încât nu ne mai recunoaştem sărmana şi fragila noastră fire. Cei slabi ajung curajoşi, cei dezorientaţi primesc povăţuire, cei neînvăţaţi primesc înţelepciune, cei întinaţi se curăţă şi cei slăbănogi îşi iau patul şi umblă (cf. Mc. 2, 11).

Când experimentezi acest lucru, nu poţi decât să-L prea măreşti, cu recunoştinţă, pe Dumnezeu cel mare şi minunat, zicând cu Sfânta Fecioară Maria: „Că mi-a făcut mie mărire Cel Puternic şi sfânt este numele Lui” (Lc. 1, 49). Amin.

Înaltpreasfințitul părinte Calinic: Sfântul Grigore Palama, teologul „energiilor divine necreate”

Iubiţi cititori şi cititoare pomenirea Sfântului Grigorie Palama - în a doua Duminică a Postului mare - este legată de cinstirea icoanelor, fiind, de altfel, o prelungire a triumfului icoanei, ca poartă harică spre Dumnezeu.

Sfântul Grigorie Palama (1296-1359), fondatorul şi susţinătorul fervent al isihasmului, a fost atras de viaţa monahală, - întocmai tatălui său Constantin, sfetnicul sau consilierul împăratului Andronic II, care s-a călugărit înainte de moarte sub numele Constantius - fiind iniţiat în practica „rugăciunii inimii” de mitropolitul şi scriitorul filocalic Teolipt al Filadelfiei.

La numai 21 de ani, în 1317, a devenit ucenicul lui Nicodim Athonitul, pustnicul care îşi avea chilia nu departe de Mănăstirea Vatopedu. După o bogată experienţă duhovnicească dobândită în Lavra Sfântului Atanasie (până în 1321), după o aspră nevoinţă în pustiul Glosia (până în 1324), după o şedere închinată lui Dumnezeu în Tesalonic, oraşul hirotoniei sale întru preot, dar şi după o perioadă austeră pe un munte de lângă Veria (până în 1326), Sfântul Grigorie s-a retras, dimpreună cu fratele său Macarie, la Schitul „Sfântul Sava” din Sfântul Munte Athos, încercând să răspundă în scris marilor frământări teologice şi spirituale ale timpului.

Aşa se face că, în 1335, el lucra la două tratate despre purcederea Sfântului Duh şi lumina necreată a lui Dumnezeu, ca răspuns la cele trei tratate împotriva isihasmului scrise de Varlaam, un învăţat călugăr calabrez cu o viaţă plină de ciudăţenii.

În tratatele sale, Palama susţinea că nu este imposibil a vedea lumina necreată a dumnezeirii, una şi aceeaşi cu lumina Taborului; ea este o lucrare, o energie necreată a lui Dumnezeu, izvorâtă din Fiinţa Sa nevăzută, însă fără a fi identică cu Fiinţa însăşi.

Despre vederea luminii necreate, pe lângă Sfintele Evanghelii (Matei 17, 1-8; Marcu 9, 2-9; Luca 9, 28-36), vorbesc şi Epistolele Sfinţilor apostoli Petru şi Ioan.

Petru spune: „fiindcă am văzut slava Lui cu ochii noştri” (II Petru 1, 16); iar Ioan: „ceea ce am văzut cu ochii noştri, ce am privit [...] Viaţa s-a arătat şi am văzut-o şi mărturisim şi vă vestim Viaţa de veci, care era la Tatăl şi s-a arătat nouă [...] vă vestim şi vouă, ca şi voi să aveţi împărtăşirea cu noi” (I Ioan 1, 1-3).

Axat pe învăţătura Sfinţilor Vasile cel mare (†379), Grigore de Nyssa (†395), Evagrie Ponticul (†399), Macarie Egipteanul (†391), Diadoh al Foticeei (†≈500), Ioan Scărarul (†649), Sfântul Grigorie Palama vorbeşte, cu o elocvenţă de neînvins, despre deosebirea dintre Fiinţa lui Dumnezeu (ousia) - inaccesibilă şi incomunicabilă oamenilor - şi energiile Sale necreate, care decurg din Fiinţa Sa, energii sau lucrări prin care Dumnezeu Se descoperă oamenilor, asupra cărora El revarsă harul Său, spre a dobândi mântuirea şi îndumnezeirea.

Procesul de îndumnezeire, deşi este un act supranatural, este posibil, spune Sfântul Maxim mărturisitorul. Aceste energii sunt comune celor trei Persoane ale Sfintei Treimi, iar prin lucrarea lor Dumnezeu Se manifestă în lume.

Afirmaţiile acestea nu contravin cu nimic învăţăturii Bisericii, statornicită la Sinoadele Ecumenice, precum şi la cele locale.

Isihasmul dorea ca adevărul - mărturisit în formularea sa dogmatică - să fie experiat, pentru că el este, în primul rând, o trăire mistică, legată de Trinitatea creştină. Or, trăirea lui Dumnezeu, pe care au experimentat-o sfinţii - cum afirmă părintele Dumitru Stăniloae - este realizată prin harul Duhului Sfânt. De altfel, isihasmul este calea rugăciunii neîntrerupte, în care Duhul Sfânt ia în stăpânire sufletul - eliberat de imagini şi concepte, de patimi şi de păcate - şi îi arată în El Însuşi imaginea nevăzută a lui Dumnezeu.

Învăţătura Sfântului Grigorie Palama despre energiile divine necreate, energii care nu există în afara lui Dumnezeu, nu este nouă, ci îşi are izvorul atât în Noul Testament, cât şi în învăţătura Sfinţilor părinţi, tradiţia ei - cum învaţă Sfântul Vasile cel mare - pierzându-se în cele ce se ţin „în tăcere”. Prin energiile divine, oamenii ajung „părtaşi dumnezeieştii firi” (II Petru 1, 4), însă fără ca, prin

acestea, fiinţa omenească să devină Fiinţa lui Dumnezeu, Fiinţă care rămâne ascunsă omului în esenţa Sa.

Relaţia dintre esenţă şi energii - adică dintre Fiinţa dumnezeiască şi lucrările Sale - este o relaţie care defineşte, în acelaşi timp, identitatea şi distincţia; păstrează transcendenţa totală a lui Dumnezeu şi fundamentează experienţa mistică de unire a omului cu Dumnezeu. Astfel, omul poate fi îndumnezeit în mod real, fără ca transcendenţa divină să fie afectată.

Îndumnezeirea este obiectivul - sau mai bine zis scopul credinţei noastre

Or, Rugăciunea lui Iisus - spune părintele I. Rămureanu - este o afirmare necondiţionată a convingerii în existenţa lui Dumnezeu - Treime, dar şi a dorinţei de a fi în comuniune cu Dumnezeu Cel în Treime prea slăvit; aceasta este comoara care ni s-a încredinţat şi pe care, cum îndeamnă Sfântul Pavel, trebuie să o păzim „cu ajutorul Sfântului Duh, care sălăşluieşte întru noi” (II Timotei 1, 14).

Prin numirea lui Iisus drept „Fiu al lui Dumnezeu” se prezumă existenţa Tatălui, iar prin numirea lui Iisus ca Domn se prezumă existenţa Duhului Sfânt, dacă ţinem seama de ceea ce ne descoperă Sfântul apostol Pavel: „nimeni nu poate să zică: Domn este Iisus!, decât în Duhul Sfânt” (I Corinteni 12, 3). În acelaşi context, prin invocarea numelui lui Iisus se afirmă şi firea Lui umană pe lângă dumnezeirea Sa. Din această cauză, omul unit cu Hristos - Persoană devine purtător de Lumină necreată, scrie părintele Stăniloae.

În Apus, Toma de Aquino (†1274) susţinea că între Fiinţa lui Dumnezeu şi energiile Sale divine care, potrivit teologilor apuseni, sunt create nu există deosebire reală; însă, în mod paradoxal, aceasta face imposibilă îndumnezeirea omului, deoarece Dumnezeu, spune el, rămâne izolat omului.

Un opozant vehement al doctrinei isihaste a fost călugărul Varlaam din Calabria, care susţinea că lumina de pe Tabor a fost materială, stricăcioasă şi trecătoare. Negreşit, acesta era pe linia de gândire apuseană care prezenta învăţătura despre lumina taborică nu numai prin prisma revelaţiei divine, ci şi prin prisma filosofilor scolastici şi post-scolastici, deşi el se pretindea a fi un teolog răsăritean.

De altfel, în tratativele de unire dintre Biserica Ortodoxă şi cea Romano-Catolică prezidate de papa Benedict al XII-lea (1334-1342), care au avut loc la Avignon, în 1339, ca trimis al împăratului Andronic III, călugărul Varlaam a susţinut învăţătura ortodoxă, pentru ca după un an (1340) să-i acuze pe isihaşti de diteism (existenţa a doi dumnezei într-unul singur).

Cu toate acestea, Sinodul de la Constantinopol (1341) n-a ţinut cont de argumentele calabrezului catolic şi s-a pronunţat în favoarea isihasmului, condamnându-l pe Varlaam şi învăţătura lui. Dată fiind această situaţie, Varlaam a părăsit Constantinopolul şi a plecat în Italia (1342), unde a ajuns episcop de Gerace. Ca episcop, a continuat atacurile nu numai împotriva isihasmului, ca metodă şi doctrină, ci şi a Ortodoxiei.

Nu a fost singurul adversar al isihasmului, ci lui i s-au alăturat patriarhul ecumenic Ioan al XIV-lea Calecas (1334-1347), precum şi Grigore Achindin, susţinuţi de împărăteasa Anna de Savoia (†1347). Ba, mai mult, în Sinodul de la Constantinopol (1345), Ioan al XIV-lea Calecas l-a condamnat şi anatematizat pe Sfântul Grigorie Palama, condamnare care i-a fost ridicată de Isidor de Monemvasia (1347-1350) - care a urmat în scaunul ecumenic după înlăturarea lui Ioan al XIV-lea Calecas - în cadrul Sinodului ţinut la Constantinopol, în anul 1347. De altfel, la sinoadele din 1347 şi 1351 s-a aprobat doctrina palamită, mai ales că din 1347 urcase pe tron Ioan al VI-lea Cantacuzino (1347-1355), ca asociat al împăratului Ioan al V-lea Paleologul (1341-1391), un susţinător al isihasmului. Aşa se şi explică faptul că, după 1355, el s-a călugărit în Mănăstirea Manganelor din Constantinopol, sub numele de Ioasaf, după care s-a retras în Muntele Athos.

Aşadar, patriarhul ecumenic Isidor de Monemvasia (1347-1350) a ridicat, în 1347, pe Sfântul Grigorie Palama la rangul de arhiepiscop al Tesalonicului, unde a păstorit până la moartea sa (13 noiembrie 1359).

În Sinodul ţinut pe 27 mai 1351, în Biserica Vlaherne din Constantinopol, în timpul patriarhului ecumenic Calist I (1350-1353 şi 1355-1363), isihasmul a fost proclamat doctrină oficială a Bisericii Răsăritului, pătrunzând astfel în tot Orientul creştin ortodox. Miezul doctrinei isihaste, care s-a impus în Ortodoxie, constă în faptul că Fiinţa lui Dumnezeu - inaccesibilă omului - şi energiile Sale necreate nu sunt separate, deşi se deosebesc; dimpotrivă, ele formează o unitate, la om ajungând energiile sau puterile divine şi nu Fiinţa lui Dumnezeu, care rămâne inaccesibilă oamenilor.

Poziţia lui Varlaam de Calabria, ca de altfel şi a altor susţinători de-ai săi – Grigorie Achindin (†1348), Nichifor Gregoras (†1360), Dimitrie Kydones monahul (†1397) şi canonistul Constantin Armenopoulos (†1380) - este tributară Apusului raţionalist, care menţine distanţa dintre divin şi uman.

Or, învăţătura Sfinţilor părinţi răsăriteni, sintetizată de Sfântul Grigorie Palama şi susţinută de patriarhul Filotei Cokkinos (1353-1354 şi 1364-1376), Grigorie Sinaitul (†1346), Nil Cabasila (†1363), Nicolae Cabasila (†1371), Simeon al Tesalonicului (†1429) ş.a., are ca scop descoperirea lui Hristos în noi, precum şi

transfigurarea întregii noastre fiinţe în şi prin El. Este evident, pe de o parte, că Hristos este în noi şi se uneşte cu noi, însă, pe de altă parte, ne schimbă şi ne transformă în El Însuşi, cum spune Nicolae Cabasila în lucrarea sa, Viaţa în Hristos.

Pe pământ românesc, isihasmul a existat din cele mai vechi timpuri. Cu toate acestea, o prezenţă a spiritului isihast la noi este certificată abia în secolul al XVIII-lea, după publicarea Filocaliei de către Nicodim Aghioritul (†1804), în 1792, la Veneţia.

Printre numele de rezonanţă care au contribuit la răspândirea isihasmului, mai ales prin operele lor, se numără stareţul Vasile de la Poiana Mărului (†1767, semnatarul predosloviilor la lucrările lui Grigorie şi Filotei Sinaitul, stareţul Paisie de la Neamţ (†1794), prin traducerea Filocaliei şi a altor scrieri patristice filocalice în slavonă şi română, şi părintele Dumitru Stăniloae (†1993), traducătorul celor douăsprezece volume ale Filocaliei, precum şi al altor scrieri cu temă ascetică şi mistică.

Sfântul Grigore Palama (1296-1359) rămâne teologul „energiilor divine necreate”, dar şi cel care va diagnostica originea maladiilor spirituale apusene, ale căror consecinţe sunt dezastruoasele curente de secularizare a vieţii bisericeşti, precum şi umanismele care au dus la totalitarismele secolului al XX-lea, cărora le-au căzut victime milioane de vieţi omeneşti.

Pe 13 noiembrie 1359, arhiereul lui Hristos, teologul şi propovăduitorul harului necreat - la numai 63 ani de viaţă şi 12 ani de arhierie - s-a strămutat în lăcaşurile cele veşnice, inundat de lumina harului dumnezeiesc. A fost canonizat în şedinţa Sinodului de la Constantinopol din 5 aprilie 1368, prezidat de patriarhul Filotei Cokkinos.

Moaştele sale, făcătoare de minuni, scăpate întregi de furia incendiului din 1890 năpustit asupra Catedralei „Sfântul Dimitrie” din Tesalonic, în care au fost aşezate iniţial, se află astăzi în Catedrala „Sfântul Nicolae” din acelaşi oraş.

Sursa: arhiepiscopiasucevei.ro

Înaltpreasfințitul părinte Calinic: Predică la Duminica a doua din Post - „Îndrăzneşte, fiule!”

Preacuvioşi şi prea cucernici părinţi, prea cuvioase maici, iubiţi credincioşi şi credincioase, minunea vindecării slăbănogului din Capernaum este relatată de sinoptici astfel: Matei 9, 1-8; Marcu 2, 1-12 şi Luca 5, 17-26.

Sfinţii evanghelişti Marcu şi Luca expun episodul imediat după momentul vindecării unui lepros, deci înaintea intrării Mântuitorului în ţinutul Gherghesenilor, pe când Sfântul evanghelist Matei relatează minunea după momentul izgonirii Mântuitorului din acel ţinut.

Într-un timp relativ scurt, Mântuitorul a revelat oamenilor trei puteri nebănuite: asupra naturii, asupra demonilor şi asupra păcatului şi a bolii. Minunea adusă în atenţia noastră îl are ca protagonist pe un slăbănog din Capernaum (cf. Matei 9, 1); am putea spune că este vorba despre un consătean al Mântuitorului.

Capernaumul era numit „cetatea Sa” (Matei 9, 1; vezi şi Matei 4, 13, Marcu 1, 21). Fără îndoială că slăbănogul Îi era cunoscut Mântuitorului; un paralitic, însă un altul decât cel de la scăldătoarea Vitezda, despre care face vorbire doar Sfântul evanghelist Ioan (5, 2, 5).

Spre deosebire de paraliticul de la Vitezda, bolnav de 38 de ani şi lipsit de orice fel de ajutor, cel din Capernaum ne este prezentat ca fiind înconjurat de dragostea şi afecţiunea a patru prieteni. În lupta lui cu suferinţa nu era singur; patru îl slujeau, purtându-l pe umerii lor. Paraliticul de la Vitezda a fost vindecat de Hristos datorită voinţei lui: „Voieşti să te faci sănătos?” (Ioan 5, 6), pe când pe cel din Capernaum Hristos l-a vindecat graţie credinţei celor patru care îl purtau. Credinţa lor a fost remediul, leacul vindecării slăbănogului.

Textul evanghelic surprinde lămurit momentul: „Văzând credinţa lor, (Hristos) i-a spus slăbănogului: „Fiule! Iertate îţi sunt păcatele tale!” (Matei 9, 2). Este primul om iertat din lume. Desigur, puterea de a ierta a preluat-o Biserica de la Întemeietorul ei prin apostoli (Ioan 20, 23).

Pentru Dumnezeu, cei patru erau transparenţi; le-a putut vedea credinţa. Credinţa celor patru în puterea dumnezeiască a lui Iisus reiese şi din modul lor insistent de a ajunge în casa din Capernaum în care Mântuitorul îşi rostea predica.

Nu era pentru prima dată când Iisus vindeca pe fundamentul credinţei altora. Aşa a vindecat pe sluga sutaşului din Capernaum (Matei 8, 5-13), pe femeia ce avea curgere de sânge de doisprezece ani, în drum spre casa lui Iair (Matei 9, 20-22), pe fiica femeii canaanence (Matei 15, 21-28) şi pe mulţi lunatici, surzi şi muţi (Matei 9, 32; 15, 30; 17, 14-18). Desigur, Mântuitorul a vindecat pe mulţi şi din milă (Matei 8, 16).

Sfinţii evanghelişti Marcu (2, 4) şi Luca (5, 19) spun că cei patru, negăsind loc pe unde să-l introducă în casă, din pricina mulţimii venite din toate satele Galileei, Iudeei şi Ierusalimului, s-au suit pe acoperişul locuinţei în care se afla Iisus de câteva zile şi, desfăcându-l, l-au lăsat pe slăbănog cu patul în mijlocul casei, înaintea lui Iisus. Ne este cunoscut faptul că, la evrei, casele aveau o parte a acoperişului rabatabilă şi erau prevăzute cu o scară exterioară, cu un parapet protector din cărămidă. De obicei, pe acoperişul casei, evreii, când aveau oaspeţi, montau corturi în care se putea dormi sau de multe ori, puneau la uscat bumbac, in ş.a.

Cât priveşte patul slăbănogului, exegeţii spun că era un pat format dintr-un schelet, probabil din lemn sau din lemn, rabatabil, prevăzut cu o plasă pe care se punea o saltea subţire.

Cauza slăbănogirii erau păcatele: „Îndrăzneşte, fiule! Iertate sunt păcatele tale!” (Matei 9, 2), i-a spus Mântuitorul, întrerupându-Şi pentru puţin timp cuvântul. Hristos, iertându-i păcatele, l-a vindecat mai întâi sufleteşte, iar apoi l-a vindecat şi trupeşte.

Simţindu-l timorat, Mântuitorul i s-a adresat ca un părinte: „Îndrăzneşte, fiule!”. Prin acest mod de adresare, Hristos l-a asigurat pe paralitic că nici prezenţa lui şi nici insistenţele celor patru care îi purtau patul nu au fost supărătoare. Maniera de adresare a Mântuitorului - „Îndrăzneşte, fiule!” - a fost ca un balsam pe sufletul lui.

Deşi nu era zi de sâmbătă, ceea ce a atras atenţia a fost faptul că Mântuitorul i-a spus paraliticului: „Iertate sunt păcatele tale!” Ştiut este faptul că între boală şi păcat există o legătură cauzală - ca de la cauză la efect.

În accepţiunea cărturarilor, slăbănogirea ar fi putut fi vindecată de orice om cu viaţă sfântă, însă iertarea păcatelor era o prerogativă exclusivă a lui Dumnezeu. Or, cărturarii, auzindu-L pe Iisus spunându-i slăbănogului: „Iertate sunt păcatele tale!”, s-au revoltat, cugetând în inimile lor: „Pentru ce vorbeşte Acesta astfel? El huleşte! Cine poate să ierte păcatele fără numai unul Dumnezeu?” (Marcu 2, 7).

Hula împotriva lui Dumnezeu atrăgea după sine - după reglementările Legii - chiar uciderea cu pietre (Leviticul 24, 15 şi Deuteronomul 18, 20). Aveau astfel temei legal ca ei să se considere în măsură să-L răzbune pe Dumnezeu.

Dincolo de această atitudine ostilă, manifestă, Hristos - Fiul lui Dumnezeu - i-a întrebat: „Pentru ce cugetaţi rele în inimile voastre?” (Matei 9, 4). Le-a cunoscut gândurile. Era Dumnezeu! Întrebarea era un mijloc prin care le revela dumnezeirea Sa.

Voia ca prin întrebarea pusă - în marea Sa iubire de oameni - să-i încredinţeze de adevărul că, în fapt, cunoaşterea inimii cuiva este o însuşire exclusivă a lui Dumnezeu (I Regi 16, 7, II Paralipomena 6, 30, Psalmii 7, 10). Voia să le dea o dovadă de netăgăduit a dumnezeirii Sale: „Domnul cunoaşte gândurile oamenilor, că sunt deşarte” (Psalmii 93, 11). Hristos l-a văzut pe Natanael, care sub smochin se îndoia că din Nazaret poate ieşi ceva bun, mai înainte ca acesta să fie adus la El (Ioan 1, 46-48).

Dar oare au înţeles ei ceva? Nicidecum, ci li s-a părut că Hristos huleşte. De aceea, El i-a întrebat iarăşi: „Căci ce este mai lesne?, a zice: Iertate sunt păcatele tale, sau a zice: Scoală-te şi umblă?” (Matei 9, 5). Nu au răspuns nimic; nici nu puteau. Hristos şi-a continuat expozeul: „Dar ca să ştiţi că putere are Fiul Omului pe pământ a ierta păcatele, a zis slăbănogului: Scoală-te, ia-ţi patul şi mergi la casa ta.” (Matei 9, 6).

Cum adică un paralitic „să-şi ia patul şi să meargă la casa sa?” Da, iertarea păcatelor s-a consumat în chip nevăzut, dar s-a vizualizat manifest: „Şi s-a sculat îndată şi, luându-şi patul, a ieşit înaintea tuturor” (Marcu 2, 12) şi „s-a dus la casa sa” (Matei 9, 17).

Minunea nu a fost o iluzie, ci o realitate constatată atât de adversarii lui Iisus, care erau mulţi, cum spun Sfinţii evanghelişti, cât şi de rudele celui vindecat, ei fiind cei mai autorizaţi cunoscători ai suferinţei lui. Mărturii vii! Mulţimile,

văzând cele întâmplate, s-au înspăimântat; probabil şi de teama de a nu fi pedepsiţi pentru gândurile lor ascunse.

Când Mântuitorul a spus: „Curăţă întâi partea dinăuntru a paharului şi a blidului, ca să fie curată şi cea din afară” (Matei 23, 26), se referea tocmai la gândurile necurate care pornesc din inimă şi spurcă sufletul omului (Matei 16, 18-20). Altădată, Mântuitorul a întărit: „«Urâciunea pustiirii» […] stând în locul cel sfânt” (Matei 24, 15). Adică, gândurile rele stau în minte şi în inimă - locul cel sfânt.

Deci, mulţimile impresionate de cele văzute şi întâmplate, „au slăvit pe Dumnezeu, cel care dă oamenilor asemenea putere” (Matei 9, 8). Au irupt în cuvinte de slavă aduse lui Dumnezeu, nicidecum lui Hristos, despre care, în îngustimea minţii lor, continuau să creadă că este doar un om înzestrat cu puteri supranaturale, nu însă şi Dumnezeu.

Dată fiind această incapacitate a lor de înţelegere, este lesne de bănuit de ce le-a fost uşor cărturarilor şi fariseilor să caute, în numele Legii, oportunitatea condamnării lui Iisus.

Slăbănogul, care era purtat odinioară de cei patru binefăcători, după întâlnirea cu Hristos s-a întors acasă sănătos, pe picioarele lui, mărturisind împreună cu cei prezenţi puterea dumnezeiască a Binefăcătorului.

Mântuitorul Iisus Hristos le-a arătat şi de această dată cărturarilor şi fariseilor care-L monitorizau că, precum are puterea de a ierta păcatele, tot aşa are putere şi de a vindeca în mod minunat „orice boală şi orice neputinţă în popor”.

Faptul că El a intervenit în viaţa paraliticului, vindecându-l sufleteşte şi trupeşte, demonstrează, contrar vrerii inamicilor declaraţi ai Săi - de atunci, dar şi din toate timpurile - că El este nu doar un om cu puteri supranaturale, ci Însuşi Fiul lui Dumnezeu întrupat. El este Dumnezeu! Acesta este, de altfel, şi mesajul Evangheliei!

Ips Ioachim: Să căutăm la Hristos iertare și vindecare

Pe calea către bucuria pascală, Biserica a rânduit să ne aducă în atenție o serie de evenimente menite să ne ajute să înțelegem timpul liturgic în care ne aflăm, cel al Postului mare. Duminicile din această perioadă sunt repere spirituale care conduc mintea spre înțelegerea tainei întâlnirii omului cu Dumnezeu în lumina Învierii, iar pericopele evanghelice vorbesc despre puterea vindecătoare a harului care poate restaura ființa umană în integritatea ei psihosomatică.

Suntem în cea de a doua duminică a Postului mare, când părinții Bisericii au stabilit să citim o pericopă evanghelică (Marcu 2, 1-12) ce nu pare a avea vreo legătură cu postul. Este vorba despre vindecarea paraliticului din Capernaum. Iisus îi iartă păcatele, iar când cărturarii se minunează că altcineva decât Dumnezeu îndrăznea să acorde iertarea păcatelor, Hristos le răspunde: „Ce este mai uşor a zice slăbănogului: Iertate îţi sunt păcatele, sau a zice: Scoală-te, ia-ţi patul tău şi umblă? Dar, ca să ştiţi că putere are Fiul Omului a ierta păcatele pe pământ, a zis slăbănogului: „Zic ţie: Scoală-te, ia-ţi patul tău şi mergi la casa ta." (Marcu 2, 9-11)

Vindecarea și iertarea nu trebuie separate

Așadar, tema centrală a pericopei evanghelice de astăzi este cea a credinței în puterea de a ierta păcatele și de a vindeca a Mântuitorului și Dumnezeului nostru. Vindecarea și iertarea nu trebuie separate una de cealaltă. Paraliticul, întins pe pat, a fost așezat la picioarele lui Hristos, ale cărui prime cuvinte nu au fost „ești vindecat", ci „iertate îți sunt păcatele tale", arătând prin aceasta legătura dintre păcat și boală. În concluzie, pentru a scăpa de durerile noastre fizice,

înainte de a cere de la Dumnezeu vindecarea bolilor trupești, trebuie să ne rugăm pentru purificarea noastră interioară, pentru iertarea păcatelor noastre.

Cu toții avem nevoie să ne eliberăm de greutatea greșelilor noastre, iar pentru aceasta, timpul postului este cel mai propice. În timpul postului trebuie să căutăm să ne eliberăm de această povară a păcatelor care ne împiedică să ne atingem obiectivul nostru comun - mântuirea. Dar cum putem face aceasta? Este simplu: prin spovedanie! Hristos a așezat bine lucrurile. Ne-a lăsat această Sfântă Taină, prin care avem posibilitatea de a deveni oameni noi, ca atunci când ieșim din apa botezului. Este păcat că acest lucru este din ce în ce mai ignorat.

Postul este timpul privilegiat pentru pocăință, rugăciune și smerenie. Acesta este, pentru creștini, timpul în care împlinesc taina spovedaniei, cu precădere. Spovedania, se știe, trebuie să fie consecința unei crize. Însă astăzi, continuăm să ne împărtășim cu ușurință, uitând un pic prea repede cuvântul teribil al Sfântului Grigorie Palama, pe care îl pomenim astăzi: „frate, nu te împărtăși niciodată fără lacrimi”.

Spovedania, clinică duhovnicească

Dacă astăzi nu ne mai spovedim, o facem pentru două motive principale: primul este pentru că am rămas împotmoliți într-o perspectivă juridică asupra păcatului, deși el este o boală. Considerăm spovedania un tribunal, când ea este o clinică.

Preotul ortodox primește penitentul spunându-i: „Iată, fiule, Hristos stă nevăzut, primind mărturisirea ta cea cu umilinţă. Deci nu te ruşina, nici te teme ca să ascunzi de mine vreun păcat, ci fără sfială spune toate câte ai făcut, ca să iei iertare de la Domnul nostru Iisus Hristos. Iată şi sfânta Lui icoană înaintea noastră este. Şi eu sunt numai un martor, ca să mărturisesc înaintea Lui toate câte-mi vei spune mie; iar de vei ascunde de mine ceva, să ştii că toate păcatele îndoite le vei avea; ia seama dar, de vreme ce ai venit la doctor, să nu te întorci nevindecat.”

Nu mergem la spovedanie pentru a fi judecați, ci pentru a fi vindecați. Tatăl nostru din Ceruri nu ne judecă așa cum o fac magistrații din această lume. Lui îi ajunge să fie ceea ce este, să fie (re)cunoscut ca Izvorul Vieții, al Duhului, care Se odihnește deplin în Fiul. Atunci când păcătuim suntem în mod automat judecați de simpla existență a Tatălui ceresc, în sensul în care noi singuri întrerupem legătura noastră cu Izvorul Vieții.

Creștinii timpurilor noastre, prizonieri ai unei concepții moralizante despre păcat, au tendința de a crede că, dacă nu sunt nici criminali, nici adulteri, nu au

nimic de mărturisit. Or, textele liturgice ale Bisericii Ortodoxe vorbesc și despre păcate involuntare: toate răutățile, toate geloziile, orice lipsă de cumpătare și orice necurăție reprezintă un refuz de a ne lepăda de noi înșine. Golirea de sine este necesară pentru ca Tatăl să poată să ne umple de harul Său, Fiul să ne inunde ființa cu lumina Sa, Duhul Sfânt să ne umple cu viața și iubirea Lui.

Spovedania presupune conştientizarea faptului că, oricât de puțin am păcătuit, suntem bolnavi, pentru că suntem separați de Cel ce este Viața Însăși. Trăim o sărmană viață moartă! Taina Mărturisirii este actul care ne face conștienți de boala noastră și de moartea în care ne aflăm. Doar prin acest act de conștientizare a morții omul poate să se apropie de revelația Vieții, de posibilitatea de a învia la Paști cu Hristos.

Sfârșitul singurătății noastre

Cel de al doilea motiv pentru care nu ne mai mărturisim este că suntem încă tributari unei false concepții despre Biserică, în baza căreia o reducem pe aceasta la un ansamblu de instituții exterioare omului, ignorând un fapt esențial, anume că ea este matricea în care noi suntem în comuniune cu Viața Tatălui.

Fiind creați după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, ne definim, ca și El, ca persoane în comuniune cu alte persoane.

Noi credem într-un singur Dumnezeu, întreit în persoane. Spunând că suntem După chipul și asemănarea Lui, spunem că, nimic din ceea ce ne privește nu ne afectează doar pe noi ca indivizi. Nu putem să ne împăcăm cu Hristos excluzând Mireasa Sa, care este Biserica.

Sfântul apostol Pavel ne spune că atunci când un mădular al Bisericii lui Hristos este bolnav, întregul trup este bolnav. De aceea nu trebuie să uităm că spovedania este sfârșitul solitudinii noastre, aducându-ne mai aproape de Dumnezeu, de noi înșine și de aproapele căruia îi greșim mereu.

Să ne ajute Dumnezeu să împlinim acest act de smerenie în timpul Postului mare, dar și în afara acestuia, ori de câte ori ne simțim bolnavi, încărcați și obosiți, știind că Doctorul sufletelor și al trupurilor noastre ne așteaptă nevăzut la scaunul de spovedanie, pentru a ne dărui iertare și vindecare. Pregătiți astfel prin Tainele Bisericii vom putea primi harul necreat, despre care ne vorbește Sfântul Grigorie Palama în scrierile sale teologice, împărtășindu-ne din prezența luminoasă și transfigurată a lui Dumnezeu. Amin.

Sursa: eprb.ro

Ips Timotei: Iertarea păcatelor, dar de la Dumnezeu

Evanghelia Duminicii a 2-a a Sfântului şi marelui Post al Sfintelor Paşti aduce aminte de trecerea Mântuitorului Iisus Hristos prin Capernaum, nu prea departe de Marea Galileei, loc în care a făcut nenumărate minuni.

Cei care citesc paginile Sfintei Scripturi îşi aduc aminte că, în Sinagoga din Capernaum, Mântuitorul a vorbit despre Trupul şi Sângele Său, despre Pâinea care S-a coborât din cer. Aceasta a fost una dintre cele mai importante cuvântări pe care Mântuitorul le-a adresat ucenicilor şi tuturor celor care-L urmau. În acelaşi loc, Mântuitorul a săvârşit minunea vindecării unui slăbănog.

Altădată în Ierusalim, Domnul a vindecat la scăldătoarea Vitezda pe cel care nu mergea pe picioarele lui de 38 de ani. Acum alt slăbănog era adus înaintea Lui într-un mod atipic, întrucât în jurul casei unde se afla Mântuitorul era mulțime rar întâlnită, încât cei patru care îl purtau pe slăbănog pe o targă au fost nevoiţi să-l coboare prin acoperișul casei.

Ne întrebăm de ce oamenii nu s-au dat la o parte, de ce nu au arătat atenție acestui bolnav purtat de patru binevoitori dorind să ajungă la Mântuitorul, ci au ales să rămână indiferenţi? Pentru că şi atunci, dar şi acum, sunt oameni insensibili care vor să-şi îndeplinească cu orice preț doar propriile gânduri şi fapte. Nu au uneori grijă nici de cel bolnav. Acest lucru se întâmplă mai ales în cetăți aglomerate, dar unde sunt puţini oameni cu suflet.

Acolo, pe lângă mulţimea care dorea să audă cuvintele Mântuitorului, ne spun evangheliștii sinoptici, erau şi cărturarii, mai-marii poporului, care doreau să-L prindă pe Mântuitorul în cuvânt, îi ascultau învățăturile şi iscodeau orice afir-

mații întrucât la iudei exista o lege: cei care spuneau blasfemii erau omorâţi cu pietre. Niciodată nu i se permitea cuiva să spună un cuvânt împotriva lui Dumnezeu. Așadar, cărturarii aşteptau ca Domnul să spună cuvinte nepotrivite, după părerea lor, pentru a avea soarta celor care aduceau blasfemie.

Când Mântuitorul a spus: „Iertate îţi sunt păcatele" celui care fusese adus înaintea Lui, despre care nu ştim de câți ani era suferind, aceştia au cârtit în inima lor: „Ce vorbeşte Acesta? Cine poate ierta păcatele decât numai unul singur, Dumnezeu?" Dar El, cunoscătorul gândurilor şi al inimilor, a spus: „Ce este mai uşor a zice slăbănogului: Iertate îţi sunt păcatele, sau a zice: Scoală-te, ia-ţi patul tău şi umblă? (Marcu 2, 9)

Deși Mântuitorul a săvârșit atât de multe minuni, atitudinea oamenilor a rămas împietrită, cum suntem şi noi de cele mai multe ori astăzi pentru că nu ascultăm și nu împlinim cuvintele Lui.

Evanghelia Duminicii a 2-a din Postul mare este aşezată în mod inspirat în acest răstimp special din cursul anului bisericesc când dorim să ne schimbăm viaţa, ieșind din împietrire. Dorim să ne schimbăm felul de a fi şi de a gândi pentru că aceasta este de fapt pocăinţa, fiecare realizând-o după râvna şi dorinţa sa.

Învăţăm că iertarea poate fi dăruită numai de Mântuitorul Hristos prin Biserica pe care El a întemeiat-o și al cărei Cap este. Dacă un om a greşit o dată sau de mai multe ori, dar pune început bun, Biserica îi oferă iertarea prin harul Preasfântului Duh şi prin lucrarea slujitorilor ei, întrucât Mântuitorul, îndată după Învierea Lui, a oferit acest dar ucenicilor: „Luaţi Duh Sfânt. Cărora le veţi ierta păcatele, le vor fi iertate, şi cărora le veţi ţine, ţinute vor fi" (Ioan 20, 22-23).

Iertarea o primim atunci când o cerem cu stăruinţă, când facem pocăinţă, când ne asemănăm celor de altădată care au devenit dascăli ai pocăinţei prin ceea ce au spus, au făcut și prin lacrimile vărsate.

În viaţa celor care doresc să fie următori ai Mântuitorului există un permanent război al gândurilor, pe care Sfinții părinți l-au numit Războiul nevăzut, căruia trebuie să îi opunem rugăciunea, gândul curat şi îndreptat către Dumnezeu.

Un părinte filocalic, Marcu Ascetul, spune: „Aşa cum focul nu rămâne niciodată cu putere în apă, tot aşa gândurile cele rele, cele necurate nu rămân prezente în inimile cele iubitoare de osteneală". Omul care nu va îngădui gândurilor străine să-şi facă loc în inima lui, chiar dacă va avea de luptat, va birui.

Sfinții părinți recomandă rugăciunea cea mai scurtă: Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul, numită a inimii sau din toată vremea. Recunoaşterea Mântuitorului ca Fiu al lui Dumnezeu, singurul care are putere să ne mântuiască, dar şi înțelegerea stării noastre de păcătoșenie, unită cu permanenta rugăciune rostită cu toată inima, poate izgoni din inimă gândurile necuviincioase care pot deveni într-o zi patimi și ne pot aduce robie sufletească.

Felul nostru de a gândi și făptui ne apropie sau ne îndepărtează de Dumnezeu. Am putea schimba gândurile rele cu cele bune, cu rugăciunea curată şi stăruitoare, pe care și Sfântul Grigorie Palama o recomanda ucenicilor, monahi şi credincioși din cetate care doreau să se curăţească de patimi şi să ajungă la vederea luminii dumnezeieşti, aşa cum s-au învrednicit cei trei apostoli care au fost împreună cu Domnul pe Muntele Taborului şi au văzut Slava Lui.

Omul bolnav din Evanghelie n-ar fi putut ajunge singur în faţa Mântuitorului; el a fost adus de patru oameni. Cine erau aceștia nu ştim! Erau fraţi, rudenii, prieteni, vecini ori oameni sensibili la suferinţa lui, care au lăsat treburile lor, grijile de fiecare zi şi l-au dus pe paralitic înaintea Mântuitorului cu dorinţa de a-l vindeca şi de a-i alina suferinţa?

Cineva spunea că fiecare dintre noi trebuie să fie fericit dacă are patru prieteni adevăraţi în viaţă, după numărul celor care l-au adus înaintea Mântuitorului pe neputinciosul din Capernaum. Deși considerăm că avem mulți prieteni pe care i-am întâlnit în anumite împrejurări, prietenii adevăraţi sunt rari şi pentru aceasta sunt foarte preţioşi. S-a şi spus că prietenii sunt mai presus decât rudeniile de sânge care, moştenite, uneori te onorează, alteori nu, dar prietenii constituie cu adevărat dar de la Dumnezeu.

Sfinții părinți ne recomandă să avem prieteni care se roagă mai mult decât noi, și mai virtuoși pentru a învăţa de la dânşii. Prietenii trebuie să fie mai buni ca nu cumva să te tragă în jos, ci să te ajute să urci. Prietenul adevărat este foarte rar întâlnit. Câţi dintre noi îşi mai fac timp ca să meargă la un om paralizat sau grav bolnav? Câţi îşi mai găsesc timp ca să-l ajute aşa cum l-au ajutat cei patru pe slăbănogul din Evanghelie? Biserica ne îndeamnă să fim atenţi la suferinţele altora. Dumnezeu lucrează prin oameni aleşi care pot săvârși fapte asemenea celor patru prieteni devotați din Evanghelie.

Mântuitorul se afla în Capernaum pentru a face bine, pentru a-i ajuta pe oameni şi acest lucru s-a văzut din istorisirile Evangheliilor, dar erau câţiva, potrivnici ai Mântuitorului. Acestora le-a spus: „Pentru ce cugetaţi acestea în inimile voastre?”

Din nefericire, constatăm că adversarii de atunci sunt prezenţi în toate vremurile. Cu sau fără motive, ei găsesc cuvinte împotriva Evangheliei, împotriva Domnului, împotriva celor care împărtăşesc credinţa în Mântuitorul Hristos.

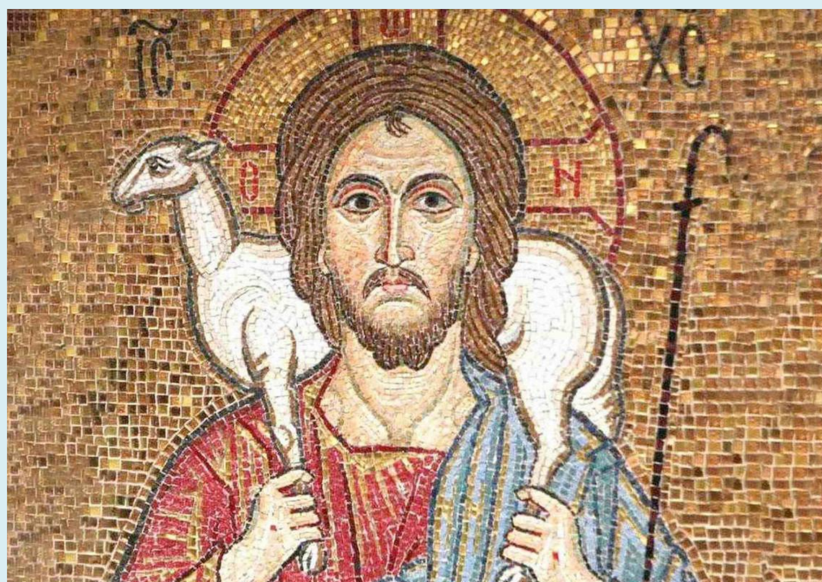
Fericiţi sunt cei care au curajul mărturisirii apartenenţei lor la învăţăturile Mântuitorului. Atitudinea a rămas ostilă ca şi în vremea Mântuitorului, lovindu-L de multe ori și până la urmă răstignindu-L.

Adversarii Mântuitorului nu pot să vadă lumina faptelor pe care Le-a săvârşit şi pe care mulţi dintre urmaşii Săi le săvârşesc încă; atitudinii lor trebuie să opunem rugăciunea şi răbdarea. Mântuitorul Le-a spus câteva cuvinte, dar ei nu au înţeles adevărul și profunzimea acestora: „Ce este mai uşor a zice slăbănogului: Iertate îţi sunt păcatele, sau a zice: Scoală-te, ia-ţi patul tău şi umblă?~ (Marcu 2, 9) Aceleaşi cuvinte Mântuitorul le spune adversarilor Săi şi astăzi, iar noi rămânem să împlinim cuvintele Lui indiferent de atitudinea unora sau altora, duşmani şi potrivnici ai adevărului.

Mântuitorul a deplâns Capernaumul, locul unde a săvârşit această minune şi unde a făcut multe alte semne ale milostivirii Sale, zicând: „Şi tu, Capernaume: N-ai fost înălţat până la cer? Până la iad te vei coborî. Căci de s-ar fi făcut în Sodoma minunile ce s-au făcut în tine, ar fi rămas până astăzi~ (Matei 11, 23). Oamenii de acolo care se aflau la răscrucea multor drumuri, într-o zonă comercială cu multe naţionalităţi, au rămas împietriţi, chiar dacă au văzut mulțimea minunilor săvârşite de Domnul. Cei care ajung la Capernaum și sunt astăzi pelerini în Ţara Sfântă pe urmele Domnului, chiar în sinagoga unde El a vorbit despre Trupul şi Sângele Său, constată că această cetate este pustie. Tot așa se întâmplă cu locurile unde oamenii au inima împietrită: aceștia se pierd, iar locurile unde au viețuit sunt părăsite. Cetatea Ierusalimului are încă viaţă, sunt oameni mulţi care vin de la marginile pământului; Betleemul la fel şi alte locuri, dar Capernaumul s-a „pogorât până la iad” , după cum a spus Mântuitorul, întrucât nu a primit cu drag cuvintele rostite atunci şi mai ales nenumăratele minuni.

Rugăciunea pe care o înălțăm cu toată inima poate să ne aducă iertarea și darul pe care slăbănogul le-a primit de la Mântuitorul: „Iertate îţi sunt păcatele”. Atitudinea noastră de recunoştinţă, de urmare a Mântuitorului, aduce negrăita Sa milostivire şi iubire faţă de omul aflat în suferinţă şi păcate. Iubirea şi milostivirea lui Dumnezeu să le cerem şi să le primim mai ales în această perioadă specială când trebuie să ne curăţim simţirile ca să-L vedem pe Hristos strălucind cu neapropiata lumină a Învierii Sale.

Ips Timotei - Chipul Bunului Păstor şi adevărata mărturisire

Părinții Bisericii au așezat în zilele de sărbătorire a marilor ierarhi fragmentul scripturistic din Evanghelia Sfântului Ioan, referitor la Păstorul cel Bun. Marii ierarhi cunoscuți altădată la începutul istoriei, sfinții: Nicolae, Spiridon, Vasile, Grigorie, Ioan Gură de Aur, dar şi alți mari ierarhi, asemenea Sfântului Grigorie Palama, pomenit în Duminica a doua a Sfântului și marelui Post, au fost cu adevărat păstori buni care şi-au pus viața pentru oile lor.

Evanghelia vorbește despre Păstorul cel Bun, modelul la care trebuie să privească păstorii aflați la începutul misiunii lor, cei cu multă experiență, dar și toți cu vârste venerabile, care nu reușesc întotdeauna să se ridice la aceeaşi măsură, privind către Păstorul cel Bun, şi de aceea vor trebui să deprindă mai multă râvnă, să aibă mai mult curaj pentru mărturisirea Evangheliei Domnului.

Mântuitorul, după ce vindecase un orb, S-a întâlnit din nou cu dispreţul fariseilor, care l-au întrebat: oare și noi suntem orbi? Au vrut să arunce cu pietre, dar Mântuitorul le-a pus înainte însușirile păstorului și ale amăgitorului. Cel care nu intră pe ușă în staulul oilor, ci sare pe aiurea, acela este fur și tâlhar (Ioan, cap. 10).

Sfântul Ioan Gură de Aur, în Comentariu la Evanghelia după Ioan, ne spune: Se referă la cei care au fost înaintea Lui și care vor fi după El, la Antihrist și la prorocii mincinoși.
Cel care intră pe ușă, acela este păstorul oilor, care ascultă glasul lui și el le cheamă pe nume și când le mână, merge înaintea lor. Oile ascultă de glasul lui.

Dacă este propriu păstorului să intre pe ușă, atunci toți cei care l-au urmat ar fi putut să fie oi, dar unii s-au răzvrătit. Aceștia nu pe păstor îl atacau, ci se lepădau ei înșiși de înrudirea cu oile.

Când a vorbit despre străini și despre glasul lor, ne spune Sfântul Ioan Gură de Aur, la Teudas și Iuda Galileanul s-a referit.

Acestea erau nume de conspiratori contra romanilor, menționați și de Iosif Flaviu. Au fost contestări vehemente din partea zeloților, al căror partizan fusese înainte și Simon Zelotul, viitorul apostol. Dintre ei, cei mai importanți opozanți făceau parte din tabăra sicarilor sau a asasinilor, a celor care aveau pumnal, care au răsculat de multe ori masele, fiind însă înăbușiți de romani. Din această grupare insurgentă au făcut parte atât Baraba, cât și cei doi tâlhari, răstigniți de-a dreapta și de-a stânga Mântuitorului. Termenul de tâlhar, listis, apare la Iosif Flaviu cu înțelesul de revoluționar.

Mântuitorul le-a spus aceste cuvinte într-o pildă. De ce le-a vorbit în chip ascuns? Întrucât voia să-i facă mai atenți, dar mai târziu a lămurit: Eu sunt ușa, de va intra cineva prin Mine, va intra și va ieși, și pășune va afla. Pășunea, ne spune Sfântul Ioan Gură de Aur, este hrana și păstorirea oilor, precum și stăpânirea și autoritatea asupra lor, adică înlăuntru va rămâne și nimeni nu-l va scoate afară. Toți câți au venit sunt furi și tâlhari, dar oile nu i-au ascultat (Ioan 10, 8). Nu despre proroci a vorbit, ci despre Teudas și Iudas și alți răzvrătiți. Erau oamenii momentului, contemporani. Oile nu i-au ascultat! S-a referit tocmai la acei răzvrătiți. Furul nu vine decât numai să fure, să junghie și să piardă! Căci mulți au fost junghiați și pierduți, dar Domnul venise ca oile să aibă viață și să aibă din belșug. Viața din belșug înseamnă Împărăția cerurilor. Păstorul cel Bun făcea referire la Pătimirea Sa, arătând că aceasta se face pentru mântuirea lumii, a arătat însușirile păstorului, dar și ale celui plătit. Păstorul își pune sufletul pentru oile sale, iar cel plătit, când vede lupul, lasă oile și fuge și vine lupul și le răpește.

Sfântul Ioan Gură de Aur ne îndeamnă să rămânem în grija Păstorului. Și vom rămâne, spune el, dacă vom asculta de glasul Lui, dacă ne vom supune, dacă nu vom urma pe un altul. Care este glasul Păstorului? E acela care a spus cele mai frumoase cuvinte… Fericiți cei săraci cu duhul, fericiți cei milostivi, fericiți cei prigoniți pentru dreptate. Dacă vom face acestea, vom rămâne în grija păstorului, iar lupul nu va putea să intre în staul, căci avem Păstor care atât de mult ne iubește, care Își dă și sufletul pentru noi.

Mântuitorul a vorbit despre o dragoste mai mare ca aceasta, pe care nimeni nu o are, ca sufletul să și-l pună pentru prietenii săi. Voi sunteți prietenii Mei, dacă faceți ceea ce vă voi spune vouă.

Mântuitorul amintea și despre cei care nu s-au îngrijit de oile încredințate lor. Iezechiel, prorocul, spunea mai demult, acuzându-i: Vai de poporul lui Israel, oare păstorii se păstoresc pe ei înșiși? Păstorii nu păstoresc oare oile? (Iezechiel 34, 2-4). Prorocul continuă: oaia rătăcită nu o întorceau, pe cea pierdută nu o căutau, pe cea rănită nu o bandajau și pe cea bolnavă nu o vindecau, pentru că nu pășteau oile, ci pe ei înșiși. Iar marele Pavel, în aceeași notă, spune: Căci toți caută ale lor, nu ale lui Iisus Hristos, nimeni să nu caute ale sale, ci fiecare pe ale aproapelui său (I Corinteni 10, 24).

Pentru aceasta am venit, ca viață să aibă și din belșug să aibă (Ioan 10, 10). Când voiau să-L omoare, nici învățătura nu Și-a schimbat-o, nici pe cei care credeau nu i-a trădat, ci a rămas statornic și a ales să moară. De aceea, spunea mereu: Eu sunt Păstorul cel Bun!

Apostolul Pavel, în Epistola către Romani, spunea: Dacă pe când eram vrăjmași ne-am împăcat cu Dumnezeu prin moartea Fiului Lui, cu atât mai mult, împăcați fiind, ne vom mântui.

Domnul spune: Eu îmi pun sufletul Meu, pentru a arăta că nu este un amăgitor, un năimit. Apostolul Pavel, când dorea să dovedească că este învățător și vorbea împotriva celor mincinoși, se apăra pe sine pornind de la primejdiile de moarte (cf. 2 Corinteni 11, 23-27).

Am și alte oi ar simboliza și existența altor neamuri, care nu sunt din staulul acesta, și pe acelea trebuie să le aduc. Cuvântul trebuie nu arată necesitatea, ci faptul că se va întâmpla cu siguranță.

Diferența este doar cu privire la Lege, după cum și Pavel spune: Tăierea împrejur nu este nimic și nici netăierea împrejur. Și pe acelea trebuie să le aduc arată că și unii, și alții sunt risipiți și amestecați și nu au păstor, fiindcă nu venise încă Păstorul cel Bun. Va fi o singură turmă, după cum a spus și Pavel: ca pe cei doi să-i zidească întru Sine, într-un singur Om nou (Efeseni 2, 15).

Pe Mântuitorul Hristos de multe ori au vrut să-L omoare: Dacă n-aș voi Eu, osteneala voastră ar fi zadarnică. Putere am să Îmi pun sufletul și cine nu are puterea să-și pună sufletul său, căci oricine, dacă voiește, poate să se omoare pe sine. O astfel de putere am, să-L pun, încât nimeni nu poate să facă aceasta fără voia Mea, ceea ce la oameni nu este cu putință. Această poruncă am primit-o de la Tatăl (Ioan 10, 18), anume a muri pentru lume. Așadar, aștepta ca mai întâi să audă această poruncă și abia apoi a ales aceasta, dar Mântuitorul spusese, pentru aceasta Mă iubește Tatăl, ceea ce Eu fac este după voia Aceluia. Aceasta, pentru ca, atunci când voiau să-L omoare, să nu spună că a fost părăsit și trădat de Tatăl și să-I aducă ocările pe care I le-a adus: Pe alții i-a mântuit, dar pe Sine nu

poate să Se mântuiască! Și, într-adevăr, pentru aceasta nu S-a coborât, pentru că este Fiul lui Dumnezeu.

Păstorul cel Bun își pune sufletul pentru oi. Un păstor bun nu are nevoie de altul să-l îndemne spre această jertfă. Dacă la oameni se întâmplă aceasta, cu atât mai mult la Dumnezeu, de aceea și Pavel spunea: Ci S-a deşertat pe Sine, chip de rob luând, făcându-Se asemenea oamenilor, şi la înfăţişare aflându-Se ca un om (Filipeni 2, 7).

Sfântul ierarh Grigorie Palama, sărbătorit în mod deosebit în Duminica a doua a Sfântului și marelui Post, este unul dintre cei mai mari părinți şi păstori ai Bisericii Ortodoxe din mileniul al doilea. Numele lui se leagă, în special, de precizarea învăţăturii despre harul necreat, cunoașterea nemijlocită a lui Dumnezeu şi îndumnezeirea omului. Este prăznuit de două ori pe an: la 14 noiembrie şi în Duminica a doua din Postul mare.

S-a născut în anul 1296 în Constantinopol, tatăl său, Constantin, a fost un important demnitar al împăratului bizantin Andronic II Paleologul (†1328). La vârsta de 20 de ani a ales o altă cale decât cea pentru care îl pregătise împăratul. În vreme ce Andronic al II-lea l-ar fi dorit sfetnic la conducerea imperiului, asemenea tatălui său, Constantin, tânărul Grigorie s-a călugărit, lăsând în urmă cele lumești, a îmbrățișat viețuirea îngerească la Mănăstirea Vatoped, din Muntele Athos, intrând sub îndrumarea duhovnicească a avvei Nicodim (prăznuit la 11 iulie), cunoscut isihast.

După o aspră nevoință, într-una din zile, i s-a arătat Sfântul Ioan evanghelistul. Acesta i-a spus: „Am fost trimis de Împărăteasa tuturor să te întreb de ce strigi neîncetat către Dumnezeu «luminează-mi întunericul, luminează-mi întunericul!»?” Sfântul Grigorie i-a răspuns: „Ce altceva trebuie să cer eu, cel pătimaş şi plin de păcate, decât numai să fiu miluit şi luminat, spre a afla şi a face voia Lui cea sfântă?”

În 1321 se închinoviază în Marea Lavră a Sfântului Atanasie, iar în 1326, după ce a fost hirotonit ieromonah, s-a statornicit pe muntele de lângă cetatea Veria, unde timp de cinci ani a îndrumat monahii care îl urmaseră. Rugăciunea neîntreruptă făcea ca uneori, în timpul Sfintei Liturghii, faţa Sfântului Grigorie să strălucească mai presus de fire.

Anul 1338 a fost marcat de începutul disputei între Sfântul Grigorie Palama şi Varlaam din Calabria, cel dintâi afirmând faptul că prin energiile divine necreate Dumnezeu comunică neîncetat cu lumea. Un sinod din 1351 a hotărât că isihasmul este dogmă a Bisericii Ortodoxe, condamnând ca eretice învăţăturile

lui Varlaam. Astfel, Sfântul Grigorie a vorbit permanent de posibilitatea cunoaşterii şi a unirii nemijlocite cu Dumnezeu.

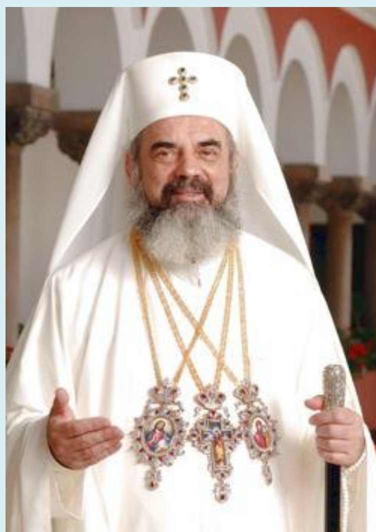
La numai nouă ani de la moartea sa, a fost canonizat de sinodul convocat de ucenicul şi biograful său, Filotei Kokkinos al Constantinopolului.

Chiar dacă, pentru un om al zilelor noastre, disputa dintre Sfântul Grigorie Palama şi Varlaam din Calabria ar părea o simplă contrazicere de idei, miza controversei a fost şi a rămas până astăzi una esenţială pentru Biserica Ortodoxă: posibilitatea cunoaşterii directe, nemijlocite a lui Dumnezeu.

Secolul XX a readus însă în lumină pe Sfântul Grigorie Palama şi învăţătura sa. Părintele Dumitru Stăniloae a publicat prima monografie în spaţiul ortodox, în 1938, „Viaţa şi învăţătura Sfântului Grigorie Palama”, continuând apoi să traducă multe din lucrările Arhiepiscopului Tesalonicului.

La Mănăstirea Vatoped, loc al formării sale, icoana Sfântului Grigorie Palama este însoțită de cuvintele: Noul Hrisostom. Meritată cinstire!

Preafericitul părinte patriarh Daniel - Predică la Duminica a II-a din Postul mare - Iertarea păcatelor – începutul vindecării de boli

Dumnezeu dăruieşte lumină sfinţilor şi vindecare bolnavilor

Duminica a II-a din Sfântul şi marele Post al Sfintelor Paşti se numeşte şi *Duminica Sfântului Grigorie Palama*, începând cu anul 1368, când a fost canonizat acest mare dascăl al isihasmului.

Sfântul Grigorie Palama este unul dintre cei mai mari teologi ai Bisericii Ortodoxe. El a trăit în secolul al XIV-lea (1296-1359), trecând la Domnul în anul 1359, anul în care s-a întemeiat Mitropolia Ţării Româneşti.

Sfântul Grigorie Palama s-a nevoit ca monah la Muntele Athos în părţile unde astăzi se află schitul românesc Prodromu, iar mai târziu a ajuns arhiepiscop al Tesalonicului. ***El a învăţat că sfinţii, atunci când Dumnezeu voieşte, pentru credinţa lor puternică şi pentru multa lor rugăciune, pot pregusta şi vedea duhovniceşte, încă din viaţa pământească, slava sau lumina Împărăţiei cerurilor, care este o lumină necreată, netrecătoare sau neapusă, nevăzută acum cu ochii trupeşti, ci doar duhovniceşte. Lumina aceasta s-a arătat şi Sfinţilor apostoli Petru, Iacob şi Ioan la Schimbarea la Faţă a Mântuitorului nostru Iisus Hristos*** (cf. Matei 17, 1-8; Marcu 9, 1-10; Ioan 1, 14; II Petru 1, 16).

Biserica a rânduit ca în această a doua duminică a Sfântului şi marelui Post să fie pomenit Sfântul Grigorie Palama *pentru a ne arăta că* ***dreapta credinţă, prăznuită în mod deosebit în prima duminică a Postului Paştilor, nu este o credinţă teoretică, ci este credinţa prin care dobândim lumina şi viaţa veşnică din Împărăţia Cerurilor. Numai dacă avem dreaptă credinţă şi dreaptă vieţuire, prin rugăciune şi pocăinţă necontenită, ne luminăm sufletul şi***

trupul, împărtăşindu-ne de harul dumnezeiesc sfinţitor şi mântuitor, pentru a dobândi slava cerească a Împărăţiei Preasfintei Treimi.

Sfinţii, profeţi ai Împărăţiei luminii necreate

Deci duminica a II-a din Postul mare este ***duminica luminii duhovniceşti necreate şi veşnice din Împărăţia lui Dumnezeu.***

Lumina aceasta, nevăzută cu ochii trupeşti, este simbolizată în icoanele ortodoxe prin lumina din jurul capului sfinţilor, numită aureolă sau nimb.

Sfântul Grigorie Palama arată în scrierile sale că această lumină nu vine de la soare, ci este lumină necreată care se arată din interiorul sufletului omului rugător unit cu Dumnezeu, întrucât ea vine direct din lumina sau slava Preasfintei Treimi. ***Această lumină necreată şi veşnică este harul Domnului nostru Iisus Hristos, prin care se arată dragostea lui Dumnezeu-Tatăl şi împărtăşirea Sfântului Duh (cf. II Corinteni 13, 13), ea este însăşi prezenţa lui Dumnezeu în oamenii sfinţi, drept-credincioşi, smeriţi şi mult rugători.***

Sfinţii se luminează din prezenţa lui Hristos, Lumina lumii (cf. Ioan 8, 12), prin lucrarea Duhului Sfânt, şi devin strălucitori, întrucât primesc în ei strălucirea prezenţei lui Dumnezeu. Cei care mărturisesc dreapta credinţă, postesc, se pocăiesc plângându-şi păcatele, se spovedesc, se împărtăşesc cu Sfintele Taine şi săvârşesc fapte bune, aceştia se luminează cu lumina despre care vorbeşte Sfântul Grigorie Palama în scrierile sale teologice, pe temeiul Sfintelor Scripturi şi din experienţa Sfinţilor.

În scrierile sale privind apărarea isihaştilor, adică a acelor monahi care se retrag în locuri liniştite pentru a se ruga necontenit, ***Sfântul Grigorie Palama arată că sfinţii care se roagă permanent lui Dumnezeu sunt profeţii Împărăţiei Cerurilor, întrucât pregustă sau văd cu anticipaţie, încă din lumea aceasta, prin bunăvoinţa lui Dumnezeu, slava veşnică a Împărăţiei Cerurilor.***

Acum, în lumea noastră pământească, supusă stricăciunii din cauza păcatului, nu suntem pregătiţi suficient ca să vedem în mod obişnuit această lumină sau slavă veşnică dumnezeiască, ci doar în mod minunat sau extraordinar, când Dumnezeu binevoieşte să învrednicească pe cei smeriţi şi curaţi cu inima să primească, pentru câteva clipe, această slavă dumnezeiască şi mai presus de lume. Totuşi, **Dumnezeu este prezent şi lucrător în mod tainic în sufletele credincioşilor rugători, chiar dacă nu toţi văd slava cerească în timpul vieţii pământeşti.**

Însă când va veni Hristos întru slavă, El va arăta tuturor celor credincioşi lumina Ierusalimului ceresc, care va lumina cerul nou şi pământul nou, după cum ne spune cartea Apocalipsei. Atunci nu va mai fi soare şi lună, pentru că lumea aceasta stricăcioasă va fi trecut, iar cetatea cea nouă care coboară din cer, adică noul Ierusalim, ***va fi luminată de prezenţa şi slava lui Dumnezeu Însuşi (cf. Apocalipsa 21,1-3 şi 23).***

Rugăciunea şi pocăinţa înnoiesc haina de har a sufletului primită prin Botezul creştin

Prin pocăinţă, spovedanie şi iertarea păcatelor, oamenii se apropie de Dumnezeu, se împărtăşesc cu Sfintele Taine şi simt cum se luminează sufletul şi viaţa lor.

Omul care se roagă mult cu smerenie are faţa luminoasă şi inima curată, reînnoindu-şi astfel haina de lumină primită de la Botez.

Timpul Sfântului şi marelui Post *nu* ***este*** *o perioadă de autoînfometare sau de crispare voluntaristă, ci* ***timp de curăţire, de luminare, de creştere şi de îmbogăţire duhovnicească.***

În această perioadă adunăm mai multă lumină în suflet,

- ✓ ***lumină din rugăciune, pocăinţă şi post,***
- ✓ ***lumină din cuvintele Sfintelor Scripturi,***
- ✓ ***lumină din harul Sfintelor Taine,***
- ✓ ***lumină din Vieţile Sfinţilor pe care le citim şi***
- ✓ ***lumină din faptele bune pe care le săvârşim.***

Astfel, ***hrănim sufletul nostru cu lumina cea netrecătoare din Împărăţia lui Dumnezeu, care este harul prezenţei Preasfintei Treimi în viaţa noastră***.

Iată de ce Biserica Ortodoxă iubeşte atât de mult experienţa sfinţilor. Sfinţii pregustă sau primesc în arvună, încă din lumea aceasta, lumina slavei şi bucuria negrăită a Împărăţiei lui Dumnezeu, după ce, adesea, au trecut prin necazuri, suferinţă, pocăinţă şi despătimire.

În această perioadă de post ne aducem aminte mai des că suntem botezaţi, întrucât pocăinţa este înnoirea Botezului, care se numeşte şi "*Luminare*", după cum ne arată rugăciunile din *Liturghia Darurilor înainte sfinţite* care se săvârşeşte foarte des în Postul Sfintelor Paşti.

În această perioadă nu consumăm produse de origine animală, ci numai produse de origine vegetală, pentru că plantele sunt, în mare parte, rezultatul fotosintezei, al prelucrării luminii de la soare, *iar când ne hrănim cu plante crescute din lumină, hrănim, de fapt, trupul cu lumina acumulată de la soare, deoarece ea devine simbol sau veşmânt pentru o altă lumină, lumina harului ceresc necreat şi nevăzut, dăruit nouă de Dumnezeu prin rugăciune, Spovedanie, Împărtăşanie şi săvârşirea faptelor bune.*

Harul iertării ne face sănătoşi sufleteşte

Evanghelia de astăzi ne arată, în mod deosebit, harul sau puterea vindecătoare a Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Care vindecă un paralitic, numit slăbănog în limbajul evanghelic. ***Dar înainte de a-l vindeca pe acesta, Hristos Domnul îi spune: "Fiule, iartă-se ţie păcatele tale!", iar cei care au auzit aceste cuvinte au zis: "De ce grăieşte Acesta astfel de blasfemii? Cine poate să ierte păcatele, decât numai singur Dumnezeu?"***

Însă Mântuitorul Iisus Hristos în mod voit a zis mai întâi: "Iartă-se ţie păcatele tale", pentru a arăta că El este nu numai om, ci este Dumnezeu-Omul şi, ca atare, are această putere de a ierta păcatele, pe care o are numai Dumnezeu. Dar după Învierea Sa din morţi, Hristos Domnul dăruieşte şi ucenicilor Săi această putere de a ierta păcatele, zicând: "Luaţi Duh Sfânt! Cărora veţi ierta păcatele, le vor fi iertate; şi cărora le veţi ţine, vor fi ţinute" **(Ioan 20, 22-23).**

Puterea de a ierta păcatele este şi o putere de vindecare. În cazul omului paralizat din Evanghelie, Mântuitorul Iisus Hristos vindecă mai întâi sufletul acestuia, întrucât era bolnav din cauza păcatelor sale, iar după aceea, Hristos Domnul îi spune bolnavului iertat: ***"Scoală-te, ia-ţi patul tău şi mergi la casa ta!"***

Boala, urmare a păcatului sau pedagogie divină

Prin urmare, Evanghelia ne arată *legătura dintre păcat şi boală*. Desigur, nu toate bolile sunt urmări ale păcatelor. Unele dintre boli sunt îngăduite de Dumnezeu tocmai *pentru a ne feri de păcate sau pentru a nu ne bizui numai pe sănătatea noastră trupească, pe forţele proprii, ci, mai întâi, pe ajutorul Lui*!

Dacă oamenii nu s-ar mai îmbolnăvi deloc, nu s-ar mai smeri, ori s-ar crede nemuritori, sau, mai grav, ar uita că ***sănătatea este un dar de la Dumnezeu***, *pe care l-au primit şi pe care trebuie să-l cultive, pentru care trebuie să mulţumească lui Dumnezeu-Dăruitorul vieţii şi al sănătăţii, "**Doctorul sufletelor şi al trupurilor noastre**", cum se* spune în slujbele Bisericii Ortodoxe.

Sănătatea nu este ceva care ni se cuvine în mod obligatoriu şi nici nu dispunem de ea întru totul după propria voinţă, ci, în primul rând, sănătatea este, ca şi mântuirea, dar de la Dumnezeu. Sfântul Apostol Pavel pătimea de o boală grea şi s-a rugat de trei ori ca Dumnezeu să-l vindece. Răspunsul de la Dumnezeu a fost: ***"Îţi este de ajuns harul Meu, căci puterea Mea se desăvârşeşte în slăbiciune" (II Corinteni 12, 9).*** Boala Sfântului Apostol Pavel era *o pedagogie dumnezeiască ca să nu se mândrească pentru multele daruri duhovniceşti pe care le-a primit de la Dumnezeu*.

În Evanghelia după Ioan, Hristos-Domnul ne arată că un om orb din naştere s-a născut aşa nu pentru că au păcătuit părinţii lui, nici pentru că el însuşi ar fi păcătuit, fiindcă nu putea să păcătuiască înainte de a se naşte, ci s-a născut orb printr-o tainică lucrare a lui Dumnezeu: ***"Nici el n-a păcătuit, nici părinţii lui, spune Mântuitorul, nu au păcătuit, ci s-a născut orb ca să se arate în el lucrările lui Dumnezeu" (Ioan 9, 3). Prin urmare, nu trebuie să judecăm prea repede pe alţii, socotind că orice boală este urmarea păcatului.*** Adesea boala poate fi o tainică pedagogie divină, o chemare tăcută, dar presantă, la înduhovnicire, la smerenie, la înţelepciune, la ferirea omului de primejdii şi mai mari, mai precis, ***o chemare la căutarea mântuirii sufletului, deodată cu dorinţa de vindecare a trupului.*** *Totuşi, există şi cazuri în care boala este în mod direct urmarea păcatului.*

Mântuitorul Iisus Hristos, unicul Duhovnic şi Doctor desăvârşit al vindecării omenirii bolnave

Nu ştim ce păcate a săvârşit omul paralizat, dar vedem că Hristos Domnul este Duhovnicul şi Păstorul de suflete, Care păstrează taina vieţii ascunse a persoanei umane în suferinţă şi nu judecă pe omul păcătos înainte de a-l ajuta când acesta caută vindecarea sau mântuirea. El spune celui bolnav doar atât: ***"Îţi sunt iertate păcatele",*** nu spune care păcate, când sau de ce au fost săvârşite.

Vedem că *Mântuitorul-Duhovnic, vindecător de suflete, eliberează pe om de un trecut întunecat şi apăsător, pentru a-i oferi un nou viitor. Iar când ridică pe cineva din păcat şi boală, Hristos-Duhovnicul nu-l umileşte prin reproşuri, El vindecă direct şi discret pe cel bolnav fără să-l judece şi fără să divulge păcatele acestuia, pentru a nu-i diminua demnitatea umană.*

Raportul de părinte duhovnicesc şi fiu duhovnicesc pe care îl vedem în Evanghelia vindecării slăbănogului din duminica a II-a din Postul Mare ne îndeamnă la pocăinţă şi ridicare din păcate, la vindecarea sufletului nostru de paralizia sau slăbănogirea lui, din cauza păcatelor pe care le-am făcut, cunoscute sau necunoscute altora, dar ştiute de noi şi mai ales cunoscute de Dumnezeu Cel sfânt şi Atotştiutor.

Rugăciunea pentru alţii şi ajutorarea lor ne arată taina Bisericii-comuniune

Evanghelia duminicii a II-a din Postul mare ***ne mai arată că Hristos Domnul iartă păcatele cuiva şi îi dăruieşte vindecare bolnavului ţinând seama şi de credinţa celor care aduc la El pe omul păcătos şi bolnav.***

Evanghelia după Sfântul apostol Marcu ne spune: ***"Atunci, văzând credinţa lor, Iisus a zis slăbănogului: Fiule, iartă-se ţie păcatele tale!"*** Din aceasta vedem cât de mare şi de folositoare pentru noi este şi credinţa altora, nu numai a noastră personală. Când credinţa noastră a slăbit, când rugăciunea noastră s-a rărit, când sufletul nostru este paralizat de păcat, *de mare folos ne sunt nouă rugăciunea şi prezenţa celor care ne iubesc şi au credinţă mai puternică decât noi, rugăciune mai fierbinte decât noi, râvnă mai mare decât noi şi sănătate a sufletului mai bună decât a noastră.* ***Aici vedem taina Bisericii. Aceşti patru oameni anonimi reprezintă Biserica slujitoare şi milostivă, care se roagă nu numai pentru cei prezenţi la rugăciunile ei, ci şi pentru toţi cei bolnavi, săraci, singuri, captivi, călători, pentru sănătatea şi mântuirea oamenilor şi pentru pacea a toată lumea.***

Biserica se roagă pentru toţi cei care au nevoie de ajutorul şi mila lui Dumnezeu. Aşadar, trebuie ***să nu ne rugăm numai pentru sănătatea noastră, ci şi pentru sănătatea altora, mai ales pentru cei care nu se mai pot ruga pentru ei înşişi.*** Vedem cât de folositor este să aducem la Hristos, la Biserică, şi să ajutăm pe cei suferinzi, pe cei bolnavi, pe toţi cei ce au nevoie de sprijinul nostru!

Păcătosul iertat devine un fiu duhovnicesc

În mod surprinzător, Mântuitorul Iisus Hristos îl numeşte pe acest om paralizat *"fiule"*, ceea ce nu era un lucru obişnuit. El a vindecat o mulţime de bolnavi, dar nu tuturor le-a spus *"fiule"*. Acestui bolnav, acestui om paralizat, însă, i-a spus *"fiule"*, după cum i-a spus femeii care avea scurgere de sânge de ani mulţi: ***"Îndrăzneşte, fiică" (Luca 8, 48). Când Mântuitorul Iisus Hristos numeşte pe cineva fiu sau fiică înseamnă că a recunoscut credinţa acelei persoane.*** Deci prin însuşi faptul că îl numeşte pe acest om paralizat *fiu*, adică fiu duhovnicesc, Mântuitorul vrea să spună că a citit în sufletul acestuia faptul că are multă credinţă şi multă dorinţă de a fi vindecat, iar El îi arată iubirea părintească a lui Dumnezeu, iertându-l şi vindecându-l.

Aşadar, omului păcătos care se pocăieşte, trecând prin suferinţă, Dumnezeu îi dăruieşte harul înfierii. Astfel, omul iertat de Dumnezeu este un om înfiat prin

har. Dintr-un rob al păcatului, harul iertător, vindecător şi eliberator al lui Hristos face un fiu al credinţei şi al iubirii divine părinteşti!

Îndemn la fapte de milostenie

Evanghelia Mântuitorului Iisus Hristos, fiind Evanghelia iubirii, ne îndeamnă ca, pe lângă mărturisirea păcatelor, pe lângă spovedanie, ***să săvârşim şi fapte bune, să ajutăm pe cei bolnavi să-şi aline suferinţa, pe cei neştiutori să înveţe care sunt binefacerile credinţei, lumina iertării şi a ajutorării frăţeşti, să ne rugăm pentru toţi oamenii pe care îi vedem că suferă de boală, de singurătate şi de întristare.*** De fapt, cei patru oameni care îl ajută pe slăbănogul din Evanghelie *simbolizează, de asemenea, şi pe toţi medicii, asistenţii medicali, preoţii de caritate şi pe toţi oamenii care ajută pe cei suferinzi, de pildă părinţi,* prieteni, *fraţi, vecini sau alţii.*

Să ne ajute Dumnezeu să ne rugăm şi să lucrăm pentru vindecarea sufletelor şi a trupurilor noastre şi ale semenilor noştri, spre slava lui Dumnezeu şi spre mântuirea oamenilor! Amin.

„Deodată cu iertarea păcatelor, Hristos dăruieşte omului libertatea de a se mişca”

Arhid. Ştefan Sfarghie
- 28 mar, 2021

În Duminica a 2-a din Postul mare, a Sfântului ierarh Grigorie Palama, Preafericitul părinte Daniel, patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, a rostit un cuvânt de învăţătură în Paraclisul istoric „Sfântul mare mucenic Gheorghe” al Reşedinţei Patriarhale, în care a făcut referire atât la Evanghelia duminicii, a Vindecării slăbănogului din Capernaum (Marcu 2, 1-12), cât şi la Evanghelia Sfântului Grigorie Palama, Iisus - Păstorul cel Bun (Ioan 10, 9-16). Părintele patriarh Daniel a subliniat faptul că vindecarea săvârşită de Mântuitorul Iisus Hristos, a omului paralizat din Capernaum, ne arată în esenţă că „iertarea păcatelor este începutul vindecării de boli”.

Preafericitul părinte patriarh Daniel a precizat că din Evanghelia vindecării slăbănogului din Capernaum, în care se vede milostivirea lui Dumnezeu pentru oamenii bolnavi sau suferinzi, se desprind patru învăţături deosebite: *„În primul rând, învăţăm că, deşi nu totdeauna, totuşi, uneori, boala este o consecinţă a păcatului. În al doilea rând, învăţăm că pentru iertarea unui păcătos şi pentru vindecarea unui bolnav contează foarte mult credinţa celor milostivi, care-l aduc pe omul bolnav la Hristos. În al treilea rând, învăţăm din Evanghelia de astăzi că Mântuitorul Iisus Hristos este Duhovnicul şi Doctorul desăvârşit. În al patrulea rând, Evanghelia de astăzi ne îndeamnă la fapte bune şi mai ales să-i ajutăm pe oameni să primească iertare de păcate şi vindecare de boli pentru a se bucura de mântuirea care vine de la Domnul nostru Iisus Hristos”*.

Preafericirea sa a arătat că mai întâi Mântuitorul vindecă sufletul omului de boala păcatelor şi după aceea trupul de paralizie: *„Domnul Iisus Hristos înţelege că între boala acestui om şi păcatele săvârşite de el este o legătură. Însă El nu spune ce păcate a săvârşit acest om, când, cum şi în ce împrejurări. El nu divulgă viaţa secretă, tainică a omului bolnav, pentru că nu doreşte să-i diminueze demnitatea în faţa comunităţii, ci apreciază faptul că acest om păcătos şi bolnav este adus la El spre vindecare. Iisus nu judecă pe nimeni înainte de a-l ajuta, mai ales când omul se pocăieşte şi vine la Hristos ca să primească iertare şi vindecare (...). Deodată cu iertarea păcatelor, Hristos dăruieşte omului libertatea de a se mişca, libertatea de a fi reintegrat în comunitate, libertatea de a fi om printre oameni”. Patriarhul României a explicat apoi că Mântuitorul Iisus Hristos l-a numit pe slăbănogul din Capernaum fiu, întrucât El a citit tainic în sufletul celui bolnav şi a mărturisit public faptul că acela are multă credinţă: „Mântuitorul transformă un om rob al păcatului în fiu al iubirii dumnezeieşti (...). Pentru că a venit la Iisus cu credinţă şi cu smerenie ca să primească vindecare, slăbănogul a primit, deodată cu iertarea păcatelor, şi harul înfierii”.*

În continuare, Părintele patriarh Daniel a subliniat că cei patru oameni anonimi care l-au adus pe slăbănog la Iisus reprezintă Biserica slujitoare şi rugătoare: *„Aceşti patru oameni reprezintă iubirea milostivă în acţiune (...). Ei pot fi astăzi înţeleşi ca toţi cei care au grijă de bolnavi la casele lor sau în spitale: membri ai familiei, vecini, prieteni, cunoscuţi, medici, asistenţi medicali, precum şi toţi cei care-l ajută pe cel bolnav să vină la Hristos, adică duhovnicii care spovedesc”.*

Totodată, Preafericirea sa a afirmat că este o faptă de milostenie atunci când invităm, îndemnăm, dar nu forţăm pe cineva să vină să se spovedească, adică să-şi mărturisească păcatele şi să primească iertare şi vindecare de la Hristos.

În partea a doua a predicii, Întâistătătorul Bisericii noastre a vorbit despre teologia înaltă a Sfântului ierarh Grigorie Palama: *„Sfântul Grigorie Palama a trăit între anii 1296 şi 1359. A fost un mare învăţat, iar în anul 1347 a devenit arhiepiscopul Tesalonicului. A avut o cultură teologică foarte bogată şi foarte temeinică, însă, mai presus de toate, a avut o viaţă sfântă, a fost un om al rugăciunii, un om al nevoinţelor. El i-a apărat pe că-lugării isihaşti care aveau experienţa rugăciunii neîncetate şi care au fost învredniciţi prin harul lui Dumnezeu să vadă încă din viaţa aceasta pământească slava Împărăţiei cerurilor, adică lumina necreată, neapusă pe care au văzut-o Sfinţii apostoli Petru, Iacov şi Ioan pe Muntele Tabor, când Iisus S-a schimbat la Faţă, cu câteva zile înainte de răstignirea Sa. Acea lumină taborică necreată este harul Preasfintei Treimi care luminează viaţa creştinului (...). Ea nu este o lumină din lumea*

aceasta, nu este o lumină creată, ci este necreată, mai presus de înţelegere, dar este slava Împărăţiei Preasfintei Treimi".

„Teologia luminii necreate, a slavei Taborului, este o teologie a experienţei"

Preafericitul părinte Daniel, patriarhul României, a explicat de ce a doua duminică din Postul Sfintelor Paşti a fost dedicată, de către Biserică, Sfântului ierarh Grigorie Palama: *„Pentru a sublinia că dreapta credinţă, prăznuită în prima duminică din Postul mare, deschide cerurile. Prin dreapta credinţă ne învrednicim a primi slava şi bucuria Împărăţiei cerurilor. Cu alte cuvinte, dreapta credinţă nu este una teoretică, ci este o relaţie cu Dumnezeu Cel viu, Cel plin de iubire şi plin de slavă, Cel smerit şi slăvit, Cel care ne pregăteşte loc în Împărăţia cerurilor. Schimbarea la Faţă a Domnului a avut loc cu puţin timp înainte de răstignirea Sa pe Cruce. Acum însă, Duminica a doua din Postul mare, a Sfântului Grigorie Palama, care este teologul luminii Schimbării la Faţă a Domnului, are loc cu o săptămână înainte de Duminica Sfintei Cruci. Astfel, ni se arată că Mântuitorul Iisus Hristos, când S-a schimbat la Faţă, a vrut să arate ucenicilor ca, atunci când Îl vor vedea pe Cruce desfigurat de suferinţă, să se întărească în credinţă, pentru că El este Domnul slavei Cel transfigurat întru slavă pe Muntele Taborului. Este o tainică legătură între Cruce şi Înviere, între slava Împărăţiei cerurilor şi experienţa sfinţilor care pregustă această slavă pe baza dreptei credinţe, dar şi pe baza dreptei vieţuiri".*

La final, părintele patriarh Daniel a precizat că Sfântul Grigorie Palama a arătat că teologia luminii necreate, a slavei Taborului, este o teologie a experienţei, nu a speculaţiei filosofice.

Pr. Silviu Cluci - Odoarele Mănăstirii Esfigmenu

În Mănăstirea Esfigmenu se păstrează o parte din buretele de la Răstignirea Domnului, o parte din Veșmântul Maicii Domnului și sânge de la Sfântul Ioan Botezătorul.

O parte din cortul lui Napoleon

Printre odoarele Esfigmenului se numără părți din Sfintele moaște

- *ale Sfintei Maria Magdalena (talpa stângă),*
- *ale Sfântului Antonie de Veria,*
- *ale Sfântului Grigorie Palama,*
- *ale Sfântului Anastasie Persul,*
- *precum și capul Sfântului Iacov al lui Alfeu și*
- *o parte din capul Sfântului Partenie, episcopul Lampsacului din Cipru, izbăvitorul de cancer.*

Aici se mai află

- *gamba Sfântului noului mucenic Agatanghel,*
- *apoi părticele de la Sfântul mucenic Mercurie,*
- *Sfântul Haralambie*
- *și mulți alții.*

În naosul katholikonului se află Icoana Maicii Domnului „Trandafirul neve-ștejit", așa-numita „Cruce a Pulheriei", precum și o Icoană bizantină în mozaic

(secolul al XIV-lea) care îl reprezintă pe Hristos în întregime, binecuvântând cu mâna dreaptă, iar în stânga ținând Evanghelia.

În schevofilachion se păstrează veșminte brodate în fir de aur, cruci, evanghelii, sfinte vase, o parte din cortul lui Napoleon și steagul Revoluției de la 1821, pe care l-au înălțat Emanuil Pappas și egumenul Eftimie.

În bibliotecă se păstrează în jur de 400 de manuscrise, dintre care 75 pe pergament. Deosebit de valoroase sunt un Minologhion din secolul al XI-lea, o Evanghelie din secolul al XI-lea și hrisovul împărătesei Maro (1424), cu reprezentări ale familiei domnitorului sârb Brancovici.

Maria Burlă - Icoanele transpun învățătura dogmatică

Cu o licență în artă creștină, mai exact despre icoanele bizantine donate de Bizanț Moldovei, părintele Luca, starețul Mănăstirii Bistrița, ne va invita să cunoaștem o părticică din mariologia Sfântului Grigorie Palama, care a scris despre Preasfânta Născătoare de Dumnezeu așa cum a văzut-o.

Preacuvioase părinte stareț, cum ați ajuns să studiați arta bisericească?

Este un dar de la Dumnezeu, nu doar un studiu empiric. Este un talant sădit în mine, pe care l-am descoperit fiind ghid aici la mănăstire, în perioada școlii. Învățând teologie, și mai ales dogmele Bisericii, am sesizat la un moment dat că acestea sunt reflectate în pictură, în iconografie.

Așadar, n-a fost doar o simplă cercetare, ci a fost o chemare, o descoperire a talantului și implicit lucrarea parțială a acestui talant - de a mă ocupa de teologia icoanei, și nu numai de teologie, ci chiar de tehnica de pictare a icoanelor. Am ajuns să înțeleg mai bine dogmele care sunt transpuse cu ajutorul culorilor încărcate cu sensuri simbolice. Culorile simbolice în cazul icoanei ortodoxe nu reflectă irealul sau ficțiunea, ci o realitate din altă lume.

Simbolul celor trei stele de pe veșmintele Maicii Domnului

Când eram la facultate, în București, obișnuiam să stau foarte mult timp prin bibliotecile cu albume, pentru a descoperi cât mai multe despre icoanele Maicii Domnului. În acestea am descoperit dogma.

„Dar de ce Maica Domnului are trei stele pe frunte și pe umeri? Ce simbolizează acestea?”, „Dar de ce, cam peste tot este îmbrăcată în haina asta, în berta asta, numită maforion?”. Și la toate de ce-urile acestea am căutat explicații (pe care nu le-am găsit întotdeauna).

Așa am descoperit că învățătura dogmatică, mariologia, este reflectată în icoanele Maicii Domnului. De exemplu, cele trei stele simbolizează pururea fecioria Maicii Domnului: fecioria înainte de naștere, în timpul nașterii și după naștere.

Maforionul este o haină pe care o purtau și o mai poartă femeile orientale, cum e la noi o bertă purtată pe cap până la genunchi, dar în cazul Maicii Domnului, acest maforion este o purpură grizată, fiindcă ea este Împărăteasă. Acest aspect ne trimite obligatoriu în Sfânta Sfintelor. Căci Împărăteasa a făcut asceză în Sfânta Sfintelor și suișuri înalte a pus în inima ei și așa a putut să coboare pe Dumnezeu ca pe o scară prin ea. Ea este scara. De aceea, maforionul Maicii Domnului este o purpură grizată și așa trebuie să fie pictată: Împărăteasă, dar care face asceză, trăind în isihie desăvârșită.

„Sfântul Grigorie Palama a vorbit despre Preasfânta așa cum a văzut-o”

În Sfânta Sfintelor, Maica Domnului a trăit în chip minunat, dumnezeiește. Ea era adevărata Sfântă a Sfintelor, împlinirea Sfintei Sfintelor vechi-testamentare. Când arhiereul a dus-o în Sfânta Sfintelor, i s-a potrivit atât de mult acest loc, încât a considerat că acolo a trăit dintotdeauna.

Sunt unii dintre teologi care contestă lucrul acesta, spunând că, după legislația vechi-testamentară, o femeie nu putea să intre în acest loc. Dar aceștia au un spirit secularizat, mai bine zis, puțină credință.

Toată mariologia secolului al XIV-lea - reprezentată de către Sfântul Nicolae Cabasila, Sfântul Grigorie Palama și Sfântul Teofan al Niceii care au dus Mariologia la apogeu, iar înainte de ei Sfântul Maxim mărturisitorul, în secolul al VII-lea - arată că Preasfânta Născătoare de Dumnezeu a trăit în Sfânta Sfintelor.

În Omilia 53, Sfântul Grigorie Palama vorbește despre intrarea Maicii Domnului în Sfânta Sfintelor. Aceasta e, de fapt, o predică ținută la Marea Lavră, în anul 1334, în fața miilor de monahi veniți acolo la o sărbătoare. Această predică nu a fost intelectualistă; sfântul a vorbit despre Preasfânta așa cum a văzut-o în

chilia sa de lângă Marea Lavră, unde făcuse isihie și unde i se arătase Maica Domnului.

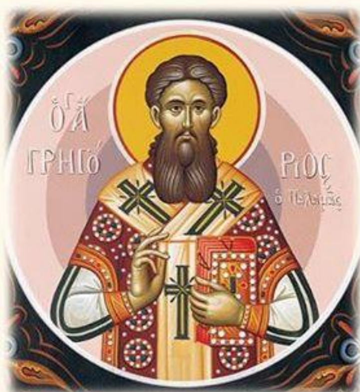
Mai târziu, în anul 1341, Sfântul Grigorie Palama transformă această omilie într-un tratat, pentru că deja începuseră controversele isihaste la Constantinopol, pe care el le-a condus până la triumful Ortodoxiei.

Icoane

Perioada Triodului

Postul Sfintelor Paști

- 8 martie — Duminica Ortodoxiei
- **15 martie** —
- 22 martie — Duminica Sfintei Cruci
- 25 martie — Buna Vestire
- 29 martie — Duminica Sf. Ioan Scărarul
- 5 aprilie — Duminica Sf. Maria Egipteanca
- 12 aprilie — Duminica Floriilor

Duminica Sfântului Grigorie Palama

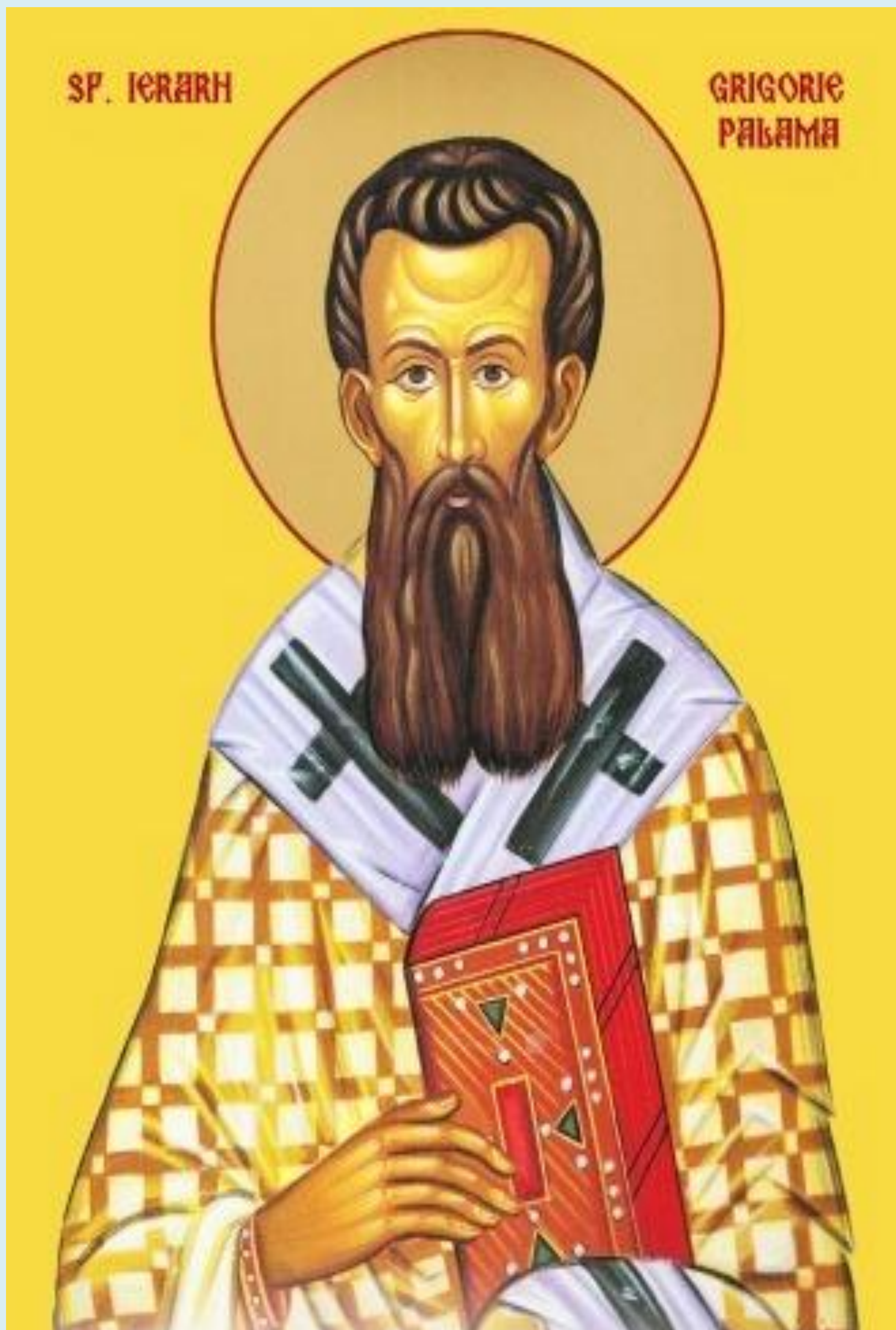
„Zis-a Domnul: Eu sunt uşa: De va intra cineva prin Mine, se va mântui; şi va intra şi va ieşi şi păşune va afla. Furul nu vine decât ca să fure, să înjunghie şi să piardă. Eu am venit ca oile Mele viaţă să aibă şi din belşug să aibă. Eu sunt Păstorul cel bun. Păstorul cel bun îşi pune sufletul pentru oile Sale."

(Ioan 10, 9-11)

IIS-HS VINDECÂND SLĂBĂNOGUL ÎN CASĂ

SF. IERARH
GRIGORIE
PALAMA

Ὁ ἁγιώτα
τος ἀρχιεπί
σκοπος Θε
σαλονί
κης
Γρηγόριος κε
νέος Χρυσ
τομος ὁ θαυμα
τουργός

28
Mar

„Omul credincios și smerit, căruia Dumnezeu i-a iertat păcatele, devine un om înfiat prin har”.

† PATRIARHUL DANIEL

GÂNDURI LA
EVANGHELIA DUMINICII

BASILICA.RO

Duminicile Postului Mare

Duminica Ortodoxiei

Duminica Sf. Ier. Grigorie Palama

Duminica Sf. Cruci

Duminica Sf. Cuv. Ioan Scărarul

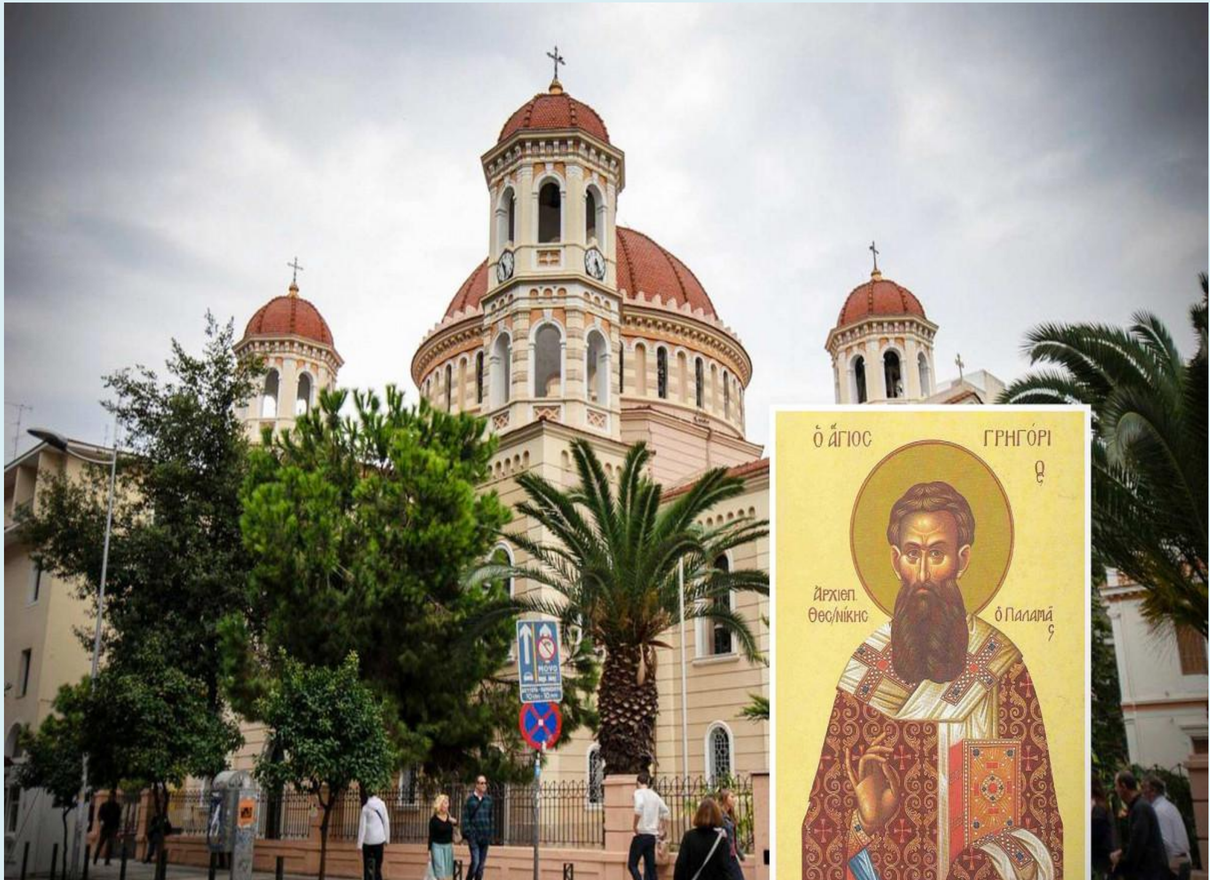

Duminica Sf. Cuv. Maria Egipteanca

Duminica Floriilor

BASILICA.RO

Ο ΑΓΙΟΣ
ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ
Αρχιεπ.
Θεσ/νίκης
ο Παλαμάς

Ο ΑΓΙΟΣ
ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ
Αρχιεπ.
Θεσ/νίκης
ο Παλαμάς